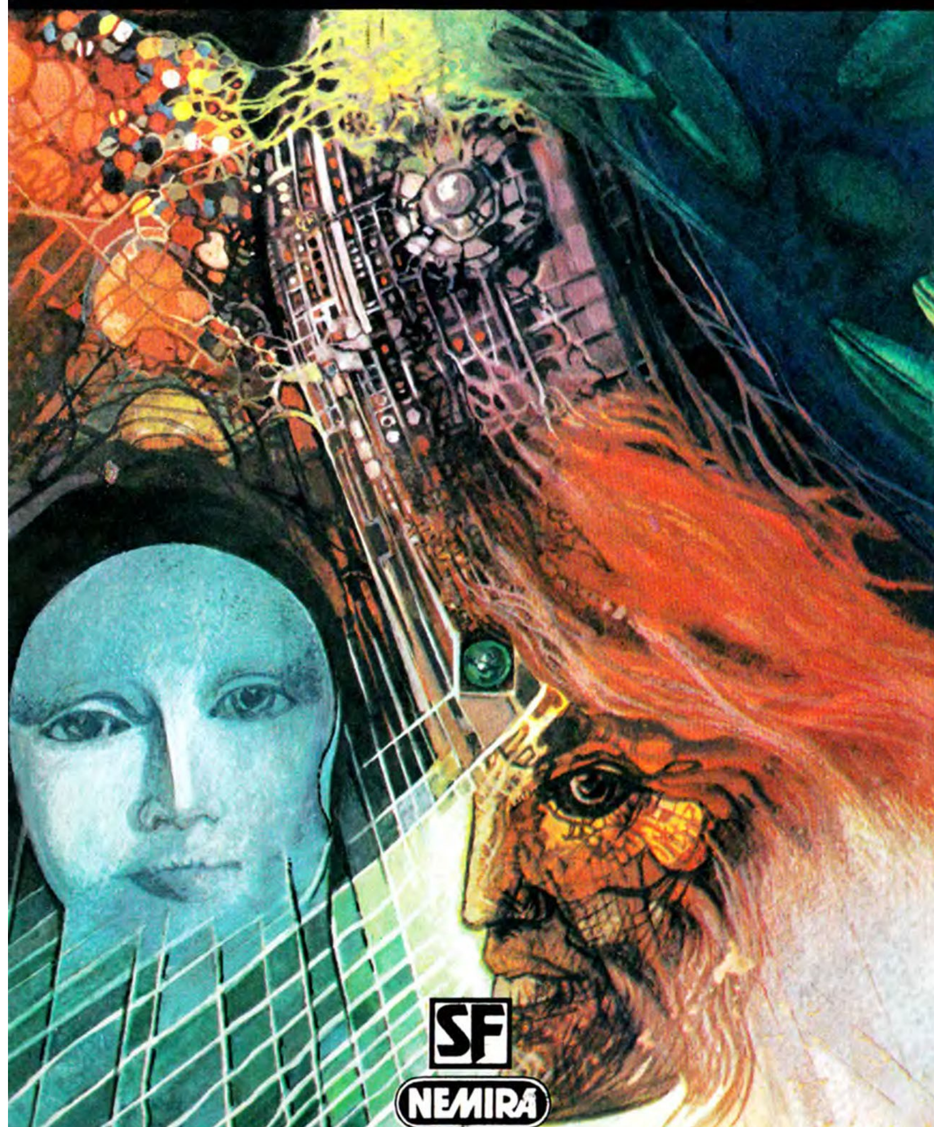
Isaac Asimov

FUNDAȚIA ȘI PĂMÂNTUL

PREMIILE HUGO ȘI NEBULA

ISAAC ASIMOV

Fundaţia şi Pământul

FOUNDATION AND EARTH

Traducere:
EMILIAN BAZAC

Coperta:
DAN ALEXANDRU IONESCU

Versiunea 1.0 standard RIF1

Nemira
1994

Noi nu am vizitat altă galaxie şi nicio specie inteligentă din altă galaxie nu ne-a vizitat pe noi, dar această stare de lucruri poate lua sfârşit într-o zi. Un invadator care ne găseşte divizaţi ne va domina sau ne va distruge pe toţi. Singura noastră şansă este unitatea.

* * *

Cuvinte profetice în finalul ciclului Fundaţiei? Din fericire, un fals sfârşit, căci urmează peste timp şi, din păcate, dincolo de dispariţia autorului, „Fundaţia renăscută”. Dar nici măcar atunci fabuloasa poveste a lui Asimov nu se încheie: alţii i-au dus mai departe gândurile…

Isaac Asimov

Fundaţia şi Pământul

FOUNDATION AND EARTH

Traducere: Emilian Bazac

Coperta: Dan Alexandru Ionescu

Ediţia: Nemira, 1994

Versiunea 1.0 standard RIF1

În memoria lui Judy-Lynn del Rey
(1943-1986), un suflet nemăsurat
şi o minte gigantică.

Istoria Fundaţiei

La data de 1 August 1941 eram un adolescent de douăzeci şi unu de ani, studiind chimia la Universitatea Columbia. Scriam deja – de trei ani – literatură ştiinţifico-fantastică. Mă grăbeam la întâlnirea cu John Campbell, editor la *Astounding*, căruia îi vândusem până atunci cinci povestiri. Eram nerăbdător să-i împărtăşesc ideea mea despre o nouă nuvelă science-fiction.

Doream să scriu o poveste despre viitor, despre prăbuşirea Imperiului Galactic. Entuziasmul meu trebuie să fi fost molipsitor, deoarece în scurtă vreme l-a „prins” şi pe Campbell. Nu vroia să-i scriu *o singură* nuvelă. Dorea o serie, în care să fie înfăţişată întreaga perioadă (o mie de ani) a haosului dintre căderea Primului Imperiu Galactic şi ridicarea celui de-Al Doilea Imperiu Galactic. Iar totul trebuia prezentat prin prisma ştiinţei „psihoistoriei”, ale cărei aspecte le discutaserăm deja pe larg.

Prima poveste a apărut în *Astounding*, în Mai 1942, iar a doua în numărul din Iunie 1942. Au avut un succes imediat, şi Campbell a avut grijă ca până la sfârşitul deceniului să mai scriu încă şase. Povestirile au devenit din ce în ce mai lungi. Prima nu avea decât douăsprezece mii de cuvinte. Două dintre cele din urmă aveau fiecare câte cincizeci de mii de cuvinte.

Pe la sfârşitul deceniului m-am plictisit de această serie, am lăsat-o baltă, şi m-am apucat de altele. Însă tot în acea vreme, diverse edituri începuseră să publice cărţi de literatură ştiinţifico-fantastică, în ediţii *hard-cover*. Una dintre aceste edituri era şi Gnome Press, o mică firmă semiprofesionistă. Gnome Press mi-a publicat seria Fundaţiei în trei volume: *Fundaţia* (1951); *Fundaţia şi*

Imperiul (1952); şi *A Doua Fundaţie* (1953). Aceste trei cărţi reunite au fost cunoscute sub denumirea de *Trilogia Fundaţiei*.

Cărţile nu s-au vândut foarte bine, deoarece Gnome Press nu avea suficient capital pentru a le face reclamă şi pentru a le asigura difuzarea. Nu mi-au adus nici comentarii în presă, şi nici drepturi de autor.

La începutul lui 1961, editorul meu de atunci la Doubleday, Timothy Seldes, mi-a spus că a primit din partea unui editor străin cererea de a reedita cărţile Fundaţiei. Întrucât Doubleday nu avea drepturi asupra acestor cărţi, cererea mi-a fost transmisă mie. Am dat din umeri: „Nu mă interesează, Tim. N-am primit niciodată drepturi de autor de pe urma lor."

Seldes s-a îngrozit, şi a pornit imediat să obţină de la Gnome Press (care în acea vreme era pe panta falimentului) drepturile pentru cărţile mele. În August 1961 (împreună cu *Eu, Robotul*), au devenit proprietatea editurii Doubleday.

Din acel moment, seria Fundaţiei şi-a luat zborul şi a început să aducă drepturi de autor din ce în ce mai mari. Doubleday a publicat *Trilogia* într-un singur volum, şi l-a difuzat prin intermediul Clubului de Carte Ştiinţifico-Fantastică. Astfel, seria Fundaţiei a devenit faimoasă.

La Convenţia Mondială de Science-Fiction, ţinută în 1966 la Cleveland, fanilor li s-a cerut să voteze la categoria „Cea mai Bună Serie a Tuturor Timpurilor". A fost prima (şi până acum, ultima) oară când această categorie a fost inclusă în lista nominalizărilor pentru Premiul Hugo. *Trilogia Fundaţiei* a câştigat premiul, şi popularitatea ei a crescut în continuare.

Din ce în ce mai insistenţi, fanii mi-au cerut să continui seria. I-am refuzat politicos. Totuşi, mă fascina să văd că oameni care nici măcar nu se născuseră la vremea când scriam primele povestiri, au fost atât de „prinşi" de *Fundaţie*.

Doubleday a luat aceste cereri mult mai în serios decât mine. Vreme de douăzeci de ani m-au lăsat în pace, dar

cum presiunea a devenit din ce în ce mai mare, până la urmă şi-au pierdut răbdarea. În 1981 mi-au spus că nu mai aveam de ales, trebuia să scriu încă un roman în seria Fundaţiei. Şi, ca să mă îndulcească, mi-au propus un contract de zece ori mai mare decât cel obişnuit.

Prins cu uşa, am acceptat. Trecuseră treizeci şi doi de ani de când nu mai scrisesem o poveste pentru *Fundaţie*. Acum trebuia să scriu una de 140.000 de cuvinte, de două ori mai mare decât oricare dintre volumele precedente, şi de aproape trei ori mai mare decât oricare dintre povestirile anterioare. Am recitit *Trilogia Fundaţiei*, am inspirat adânc, şi m-am cufundat în lucru.

A patra carte din serie, *Marginea Fundaţiei*, a fost publicată în Octombrie 1982, şi atunci s-a produs un lucru foarte uimitor. A apărut imediat în lista de *best-seller*-uri a lui *New York Times*. De fapt, spre totala mea surprindere, a rămas acolo vreme de douăzeci şi cinci de săptămâni. Niciodată nu mi se mai întâmplase aşa ceva.

Doubleday mi-a cerut pe loc să mai scriu, iar eu am scris două romane care făceau parte dintr-o altă serie, *Roboţii*… după care a sosit momentul să mă reîntorc la *Fundaţie*. Aşa că am scris *Fundaţia şi Pământul*, care începe exact de unde s-a terminat *Marginea Fundaţiei*. Este cartea pe care o ţineţi acum în mână. Ar fi bine dacă aţi arunca o privire peste *Marginea Fundaţiei*, pentru a vă reîmprospăta memoria, dar nu este obligatoriu. *Fundaţia şi Pământul* este un roman de sine stătător, şi se poate citi independent de celelalte. Sper să vă placă.

ISAAC ASIMOV,
New York, 1986.

Partea întâi – GAIA

1. Începe căutarea

1

— De ce am făcut asta? se întrebă Golan Trevize.

Nu era o întrebare nouă. De când sosise pe Gaia, şi-o pusese de multe ori. În răcoarea plăcută a nopţii, se trezea dintr-un somn adânc şi o auzea răsunându-i tăcut în minte, ca un uşor răpăit de tobă: De ce am făcut asta? De ce am făcut asta?

Acum însă, pentru prima oară, reuşise să i-o pună lui Dom, înţeleptul Gaiei.

Dom ştia foarte bine în ce tensiune se afla Trevize. Avea capacitatea de a percepe starea emoţională a Consilierului. Însă nu putea face nimic. Gaia nu trebuia să se atingă *niciodată*, în niciun fel, de mintea lui Trevize. Şi cel mai bun mod de a rămâne imun la tentaţie era să ignore ceea ce simţea.

— La anume te referi, Trev? întrebă el.

Îi era foarte greu să pronunţe numele proprii mai lungi de o silabă. Trevize începuse să se obişnuiască.

— La decizia pe care am luat-o, spuse Trevize. Am ales Gaia ca model pentru viitorul omenirii.

— Ai ales bine, spuse Dom.

Era aşezat pe un scaun, iar ochii îmbătrâniţi şi înfundaţi în orbite îl priveau deschis, fără sentimente ascunse, pe bărbatul din Fundaţie. Trevize stătea în picioare.

— Asta o spuneţi *voi*.

— Eu/noi/Gaia ştim că ai ales bine. Pentru noi, importanţa ta deosebită decurge din asta: ai capacitatea de a lua o decizie corectă, bazându-te pe informaţii incomplete. Iar această decizie corectă deja ai luat-o. Ai

ales Gaia! Ai refuzat anarhia unui Imperiu Galactic construit pe tehnologia Primei Fundaţii, ca şi anarhia unui Imperiu Galactic bazat pe puterea mentală a celei de-A Doua Fundaţii. Ţi-ai dat seama că niciuna dintre aceste opţiuni nu poate duce la o stabilitate de durată. Aşa că ai ales Gaia.

— Da, spuse Trevize. Exact! Am ales Gaia, un super-organism; o întreagă planetă, cu minte şi personalitate unică, integratoare. Care, pentru a putea exprima inexprimabilul, a avut nevoie să inventeze pronumele „eu/noi/Gaia”.

Măsura camera dintr-o parte într-alta, cu un pas nervos.

— Iar în cele din urmă, Gaia va deveni *Galaxia*. Un supersuper-organism care va îngloba întreg muşuroiul ăsta numit Calea Lactee.

Se opri, apoi se întoarse agresiv spre Dom, spunând:

— Simt că am dreptate, la fel cum simţiţi şi voi, dar voi *vreţi* ca Gaia să devină *Galaxia*, aşa că sunteţi mulţumiţi de decizie. Însă există în mine ceva care *nu vrea* ca acest lucru să se întâmple. Iată motivul pentru care nu sunt dispus să accept cu atât de mare uşurinţă că este o decizie corectă. Vreau să ştiu *de ce* am luat această decizie, vreau să-i cântăresc, să-i judec corectitudinea, şi apoi să fiu mulţumit de ea. Nu este suficient doar să am impresia că e corectă. Cum pot fi *sigur* că am dreptate? Care este criteriul care hotărăşte că am dreptate?

— Eu/noi/Gaia nu ştim cum ai ajuns să iei decizia corectă. Dar este chiar aşa de important să ştim *cum* a fost luată?

— Vorbeşti pentru întreaga planetă, nu-i aşa? În numele conştiinţei colective, în numele fiecărei picături de rouă, al fiecărei pietricele, şi chiar al nucleului lichid?

— Da, şi la fel ca mine poate face orice părticică a planetei în care intensitatea conştiinţei colective este suficient de ridicată.

— Şi toată această conştiinţă colectivă este mulţumită să mă folosească pe mine ca pe o cutie neagră. Din moment ce cutia funcţionează, nu este important să ştii ce este înăuntru, nu-i aşa?... Eu nu sunt de acord cu aşa ceva.

Nu vreau să fiu o cutie neagră. Vreau să ştiu ce este înăuntru. Vreau să ştiu cum şi de ce am ales Gaia şi *Galaxia* ca model pentru viitorul omenirii. Numai astfel am să-mi pot redobândi pacea interioară.

— Dar de ce eşti atât de pornit împotriva acestei decizii? De ce nu ai încredere în ea?

Trevize inspiră adânc şi spuse încet, cu voce gravă şi convingătoare:

— Pentru că nu vreau să fac parte dintr-un super-organism. Nu vreau să fiu o piesă neesenţială ce poate fi aruncată atunci când super-organismul hotărăşte că aşa este mai bine pentru întreg.

Dom îl privi gânditor:

— Deci vrei să-ţi schimbi decizia, Trev? Dacă vrei, o poţi face.

— Îmi doresc să schimb decizia, dar nu pot s-o fac doar pentru simplul motiv că îmi displace. Înainte de a face ceva, trebuie să *ştiu* sigur dacă decizia este greşită sau corectă. Nu este suficient *să am impresia* că este corectă.

— Dacă *simţi* că ai, dreptate, atunci ai dreptate.

Mereu aceeaşi voce domoală şi blândă care îl enerva şi mai tare pe Trevize, prin contrastul faţă de propriul său tumult interior.

Apoi, ieşind din pendularea fără de soluţie dintre a avea impresia şi a fi sigur, Trevize spuse aproape în şoaptă:

— Trebuie să găsesc Pământul.

— Pentru că are vreo legătură cu dorinţa ta arzătoare de a şti?

— Pentru că este o altă problemă care mă frământă foarte tare, şi *simt* că între cele două există o legătură. Nu sunt o cutie neagră? *Simt* că există o legătură. Nu vă este suficient? Nu credeţi că am dreptate?

— Poate, spuse Dom cu indiferenţă.

— Admiţând că de mii de ani – de douăzeci de mii, probabil – locuitorii Galaxiei nu s-au mai preocupat de Pământ, cum se face totuşi că am uitat cu toţii planeta din care ne tragem?

— Douăzeci de mii de ani este un interval de timp mai mare decât îţi închipui tu. Vechiul Imperiu are multe aspecte neelucidate; multe legende, aproape sigur născocite, dar pe care le repetăm mereu, pentru că nu avem cu ce le înlocui. Iar Pământul este mai vechi decât Imperiul.

— Dar trebuie să existe unele documente. Bunul meu prieten, Pelorat, culege mituri şi legende despre străvechiul Pământ; stoarce tot ce poate din orice sursă găseşte. Asta este profesiunea lui şi, mai important chiar, hobby-ul lui. Nu a putut găsi decât mituri şi legende. Nu există nici arhive, nici documente.

— Documente vechi de douăzeci de mii de ani? Lucrurile se descompun, pier, sunt distruse din neatenţie sau datorită războiului.

— Dar ar trebui să existe cópii, cópii ale cópiilor, şi cópii ale cópiilor cópiilor; documente recente, nu vechi de peste douăzeci de mii de ani. Dar au fost retrase. Biblioteca Galactică de pe Trantor trebuie să fi avut materiale referitoare la Pământ. Aceste documente sunt menţionate în index-urile arhivelor, dar nu mai există în Biblioteca Galactică. Ca o carte în care găseşti cuprinsul, dar în rest sunt numai foi albe.

— Adu-ţi aminte că Trantor-ul a fost jefuit acum câteva secole.

— Biblioteca a rămas neatinsă. A Doua Fundaţie a protejat-o. Şi tot A Doua Fundaţie a descoperit de curând că nu mai există niciun material referitor la Pământ. Documentele au fost retrase în mod intenţionat, într-o perioadă recentă. De ce?

Trevize se opri şi îl fixă pe Dom cu intensitate:

— Dacă am să găsesc Pământul, am să aflu ce ascunde…

— Ascunde?

— Sau din ce cauză este ascuns. După ce voi afla, probabil voi şti de ce am ales Gaia şi *Galaxia* în detrimentul individualităţii noastre. Presupun că *voi şti*, nu voi intui

doar, că am dreptate. Iar dacă am dreptate, atunci… asta este.

Şi ridică neajutorat din umeri.

— Dacă simţi că astfel stau lucrurile, spuse Dom, şi dacă simţi că trebuie să pleci în căutarea Pământului, atunci, bineînţeles, te vom ajuta cât vom putea de mult. Însă acest ajutor este limitat. Eu/noi/Gaia nu ştim unde se află Pământul în această imensă aglomerare de lumi din Galaxie.

— Chiar şi aşa, spuse Trevize, trebuie să caut… Chiar dacă această pulbere nesfârşită de stele pare să nu dea nicio şansă căutării mele, şi chiar dacă trebuie să o fac de unul singur.

2

Clima blândă a Gaiei îl învăluia pe Trevize. Temperatura, ca întotdeauna, era agreabilă. Vântul adia plăcut, răcoritor, însă fără să fie rece. Norii lunecau pe cer acoperind din când în când soarele. Bineînţeles, dacă ar fi existat vreo zonă în care umiditatea să scadă sub limita acceptabilă, ploaia ar fi reparat imediat situaţia.

Copacii creşteau la distanţe regulate, ca într-o livadă, pe întreaga planetă. Solul şi apa erau populate cu specii de plante şi animale într-un număr adecvat şi într-o varietate dinainte stabilită, care să asigure echilibrul ecologic. Numărul lor se modifica mereu, oscilând uşor în jurul valorii de optim… Acest lucru era valabil şi pentru oameni.

Dintre toate elementele prezente în câmpul vizual, singurul care nu se potrivea cu decorul era *Far Star*.

Nava fusese curăţată şi recondiţionată în detaliu de câţiva Gaieni. Fusese aprovizionată cu mâncare şi cu băutură, mobilierul renovat sau înlocuit, componentele mecanice controlate. Trevize însuşi îi verificase cu grijă computerul.

Nava nu avea nevoie de reîncărcare cu combustibil, deoarece era una dintre puţinele nave gravitice ale

Fundaţiei, utilizând câmpul gravitaţional galactic. Iar acesta era suficient pentru a asigura propulsia tuturor posibilelor flote ale omenirii de-a lungul întregii sale existenţe, fără a descreşte semnificativ în intensitate.

Cu trei luni în urmă, Trevize era Consilier Terminus. Cu alte cuvinte, membru al Legislativului Fundaţiei şi, *ex officio*, persoană importantă în Galaxie. Trecuseră oare doar trei luni? Parcă trecuse o jumătate de viaţă – avea treizeci şi doi de ani – de când se afla încă în post, singura lui preocupare fiind să afle dacă marele Plan Seldon mai era sau nu valabil; dacă ascensiunea lină a Fundaţiei, de la un sat planetar la dimensiuni Galactice, fusese calculată corect dinainte.

Totuşi, în unele privinţe nu se schimbase nimic. Era *în continuare* Consilier. Funcţia şi privilegiile sale rămâneau aceleaşi, numai că nu credea să se reîntoarcă vreodată pe Terminus pentru a şi le revendica. Uriaşul haos al Fundaţiei nu îl mai atrăgea, dar nici ordinea de pe Gaia. Nicăieri nu se afla acasă, pretutindeni era un orfan.

Încleştă fălcile şi îşi trecu furios degetele prin părul negru. Înainte de a pierde timpul plângându-şi soarta, trebuia să găsească Pământul. Dacă va supravieţui acestei căutări, va avea apoi suficient răgaz să se aşeze şi să verse lacrimi. Poate că atunci va avea motive mai serioase.

Apoi îşi aminti…

Cu trei luni în urmă, el şi Janov Pelorat, cărturarul naiv şi competent, părăsiseră Terminus-ul. Pelorat era mânat de dorinţa de a descoperi locul în care se găsea de mult uitatul Pământ. Trevize îl însoţise, folosindu-se de intenţiile lui pentru a disimula adevăratul scop al misiunii. Nu găsiseră Pământul, dar descoperiseră Gaia, iar Trevize s-a trezit obligat să ia acea decizie fatidică.

Acum venise momentul să facă o întoarcere de o sută optzeci de grade, încercând să caute *el* Pământul.

Cât despre Pelorat, şi el găsise ceva la care nu se aşteptase. O găsise pe Bliss, bruneta cu ochi negri, tânăra care era în acelaşi timp Gaia (la fel ca şi Dom… la fel ca şi cel mai mic grăunte de nisip sau fir de iarbă). Pelorat, cu

înflăcărarea specifică vârstei medii târzii, se îndrăgostise de o femeie care nu avea nici jumătate din anii săi. Spre uimirea lui Trevize, tânăra părea satisfăcută de această relaţie.

Ciudat... dar Pelorat era fericit, iar Trevize îşi zise resemnat că fiecare trebuie să-şi găsească fericirea în felul său. Aceasta ţinea de individualitatea fiecăruia... pe care el o va aboli (la un moment dat) pretutindeni în Galaxie.

Durerea reveni. Decizia pe care o luase, pe care trebuise să o ia, nu înceta să îl chinuie şi era...

— Golan!

Vocea dădu buzna în gândurile sale. Ridică privirea în direcţia soarelui, clipind din ochi.

— Ah, Janov, spuse el.

Pusese entuziasm în voce... un entuziasm fals, pentru ca Pelorat să nu-i ghicească gândurile amare. Reuşi chiar să spună, pe un ton jovial:

— Văd că ai reuşit să te smulgi de lângă Bliss.

Pelorat dădu din cap. Briza uşoară îi agita părul alb şi mătăsos. Faţa prelungă şi gravă era aceeaşi ca întotdeauna.

— De fapt, prietene, ea mi-a sugerat să vin să te văd... în legătură cu... în legătură cu ceea ce vreau să discutăm. Nu că n-aş fi vrut să vin din proprie iniţiativă, desigur, dar se pare că ea gândeşte ceva mai repede decât mine.

Trevize zâmbi:

— În regulă, Janov. Înţeleg că ai venit să-ţi iei rămas-bun.

— Ei bine, nu chiar. De fapt, dimpotrivă. Golan, atunci când am plecat de pe Terminus, tu şi cu mine, intenţia mea era să descopăr Pământul. Aproape întreaga viaţă profesională mi-am dedicat-o acestui scop.

— Iar eu am să continui ce ai început tu, Janov. Treaba asta este acum a mea.

— Da, dar este şi a mea; încă nu am renunţat.

— Dar...

Trevize făcu un gest vag, cuprinzând tot ceea ce se afla în jurul lor.

Pelorat spuse dintr-o dată, pe nerăsuflate:

— Vreau să merg cu tine.

Trevize rămase uimit:

— Janov, tu nu vorbeşti serios. Acum o ai pe Gaia.

— Am să mă întorc la Gaia într-o zi, dar nu te pot lăsa să mergi singur.

— Ba sigur că poţi. Sunt destul de mare, mă descurc şi singur.

— Nu vreau să te jignesc, Golan, dar tu nu ştii suficient de multe lucruri. Eu cunosc bine miturile şi legendele. Te pot îndruma.

— Vrei s-o părăseşti pe Bliss? Nu-ţi dai seama ce spui.

Obrajii lui Pelorat căpătară o uşoară tentă de roz:

— Nu vreau deloc s-o părăsesc, prietene, dar ea a spus…

Trevize se încruntă:

— Adică încearcă să scape de tine? Mi-a promis că…

— Nu, nu înţelegi. Golan, te rog stai liniştit şi ascultă-mă. Ai obiceiul ăsta nefericit de a exploda şi de a sări la concluzii pripite înainte de a auzi tot ceea ce este de spus. Asta e firea ta, ştiu. De asemenea, şi eu am o oarecare dificultate în a mă exprima coerent şi concis, dar…

— Bine, spuse Trevize cu blândeţe, spune-mi exact ce gândeşte Bliss. Spune-mi cum vrei tu, iar eu promit să fiu foarte calm.

— Îţi mulţumesc, şi din moment ce eşti calm, cred că am să termin imediat. Vezi tu, Bliss vrea să vină cu noi.

— *Bliss* vrea să vină? făcu Trevize. Nu, simt că explodez din nou. Ba nu, uite, nu explodez. Spune-mi, Janov, de ce vrea Bliss să vină şi ea? Te întreb foarte calm.

— N-a spus că vrea să vină. A spus că vrea să-ţi vorbească.

— Şi atunci pentru ce n-aţi venit împreună?

Pelorat spuse:

— După părerea mea… spun după părerea *mea*… are impresia că nu o agreezi, şi ezită să se apropie de tine. Am făcut tot ce-am putut, bătrâne, să o asigur că nu ai nimic împotriva ei. Nu cred că cineva ar putea gândi urât la

adresa ei. Cu toate acestea, a dorit să te abordez eu mai întâi. Pot să-i spun că eşti de acord să o vezi, Golan?

— Bineînţeles, vin chiar acum.

— Şi ai să fii rezonabil? Vezi tu, bătrâne, pe ea o preocupă foarte tare problema asta. Spune că este de o importanţă vitală şi că *trebuie* să meargă cu tine.

— Nu ţi-a spus de ce, nu-i aşa?

— Nu, dar dacă ea crede că trebuie să meargă, la fel crede şi *Gaia*.

— Ceea ce înseamnă că nu trebuie să refuz. Am dreptate, Janov?

— Da, Golan, cred că nu trebuie să o refuzi.

3

Pentru prima oară în scurta sa şedere pe Gaia, Trevize intră în casa lui Bliss... casă care acum îl adăpostea şi pe Pelorat.

Aruncă o privire rapidă în jur. Pe Gaia, casele erau simple. Clima violentă de orice fel lipsind cu desăvârşire, temperatura fiind întotdeauna blândă la această latitudine, plăcile tectonice mişcându-se foarte încet atunci când trebuiau să se mişte, nu era nevoie de protecţie împotriva condiţiilor dificile; nu trebuia creat un mediu confortabil într-unul neconfortabil. Întreaga planetă era o casă, ca să spunem aşa, pentru toţi locuitorii ei.

În acea mare casă planetară, casa lui Bliss era micuţă, ferestrele acoperite cu perdele dar nu cu geamuri, mobila puţină şi restrânsă doar la strictul necesar. Pe pereţi găseai imagini holografice; într-una din ele, Pelorat afişa o figură surprinsă şi timidă. Buzele lui Trevize dădură să se ridice la colţuri, dar încercă să nu-şi arate amuzamentul; îşi făcu de lucru cu centura, aranjându-şi-o cu grijă.

Bliss îl privea. Nu zâmbea în felul ei obişnuit. Arăta mai degrabă serioasă, cu ochii negri şi frumoşi larg deschişi, cu părul căzându-i în cascadă pe umeri, ca un val negru,

blând. Doar buzele date cu roşu împrumutau feţei un pic de culoare.

— Îmi pare bine că ai venit să mă vezi, Trev.

— Janov a spus că este vorba de ceva foarte important, Blissenobiarella.

Bliss zâmbi scurt:

— Te rog să mă scuzi. Dacă îmi vei spune Bliss, am să încerc să-ţi pronunţ întregul nume, Trevize.

Se poticni, aproape insesizabil, la a doua silabă.

Trevize ridică mâna:

— Bine, s-a făcut. Înţeleg obiceiul Gaienilor de a folosi doar o silabă din numele întreg, aşa că dacă din când în când ţi se va întâmpla să-mi spui Trev, n-am să mă simt jignit. Totuşi, ar fi bine să-mi spui Trevize, cât mai des cu putinţă… iar eu îţi voi spune Bliss.

O studie atent, ca întotdeauna când o întâlnea. Ca persoană, era o tânără femeie abia trecută de douăzeci de ani. Însă ca parte din Gaia, avea mii de ani. Diferenţa nu apărea în înfăţişare, ci în vorbire şi în atmosfera care, inevitabil, o înconjura. Asta vroia el, ca toată omenirea să arate astfel? Nu! Desigur că nu, şi totuşi…

— Am să trec direct la subiect, spuse Bliss. Ţi-ai exprimat dorinţa de a găsi Pământul…

— N-am vorbit decât cu Dom.

Trevize era hotărât să nu se dea bătut fără a-şi susţine cu insistenţă punctul de vedere.

— Da, dar vorbind cu Dom, ai vorbit cu Gaia şi cu fiecare părticică a ei. Aşa că, de exemplu, ai vorbit şi cu mine.

— M-ai auzit vorbind?

— Nu, nu te ascultam, dar dacă după aceea m-aş fi concentrat, mi-aş fi adus aminte ce ai spus. Acceptă situaţia asta, pentru a putea continua… Ţi-ai exprimat dorinţa de a găsi Pământul şi ai insistat asupra importanţei acestui lucru. Nu văd de ce este important, dar tu te pricepi să ai dreptate, aşa că eu/noi/Gaia trebuie să acceptăm ceea ce spui. Dacă misiunea aceasta este crucială pentru decizia ta privitoare la Gaia, atunci este de o importanţă crucială şi

pentru Gaia. Deci Gaia trebuie să meargă cu tine, fie şi numai pentru a te proteja.

— Când spui că Gaia trebuie să meargă cu mine, înţeleg că *tu* trebuie să mergi cu mine. Am dreptate?

— Eu sunt Gaia, spuse simplu Bliss.

— Ca şi orice altceva de pe această planetă. Atunci, de ce tu? De ce nu o *altă* părticică din Gaia?

— Pentru că Pel vrea să meargă cu tine. Iar dacă va merge cu tine, nu va fi fericit cu nicio altă parte din Gaia în afară de mine.

Pelorat, care stătea discret în alt colţ al camerei (cu spatele la propria sa hologramă, remarcă Trevize) spuse încet:

— Este adevărat, Golan. Bliss este părticica *mea* din Gaia.

Bliss zâmbi:

— Pare interesant să fiu gândită astfel. Bineînţeles, este foarte neobişnuit.

— Ei bine, hai să discutăm.

Trevize îşi împreună mâinile la ceafă şi începu să se lase pe spate, în scaun. Picioarele subţiri ale scaunului scârţâiră; nu era suficient de robust pentru un astfel de joc. Îl aduse din nou pe patru picioare:

— Şi dacă pleci, vei face în continuare parte din Gaia?

— Nu neapărat. Mă pot izola, de exemplu, dacă am senzaţia că sunt în pericol sau că pot fi grav rănită, astfel încât răul să nu se răsfrângă şi asupra Gaiei; sau dacă am un motiv foarte important. Însă numai în cazurile de urgenţă. În general, voi fi o parte din Gaia.

— Chiar şi atunci când facem Saltul prin hiperspaţiu?

— Chiar şi atunci, deşi asta va complica puţin lucrurile.

— Nu mi se pare foarte plăcut.

— De ce?

Trevize strâmbă din nas, aşa cum face de obicei cineva care dă de un miros dezagreabil:

— Asta înseamnă că orice se spune sau se face la bordul navei mele şi care va fi auzit şi văzut de tine, va fi auzit şi văzut de *Gaia*.

— Eu sunt Gaia, deci tot ceea ce văd, aud, şi simt, va fi auzit, văzut şi simţit de Gaia.

— Exact. Chiar şi peretele ăla vede, aude şi simte.

Bliss privi la peretele spre care arătase Trevize şi ridică din umeri:

— Da, chiar şi peretele acela. Are o conştiinţă infinitezimală, aşa că va simţi şi înţelege doar infinitezimal, dar presupun că se produc unele modificări subatomice ca reacţie la ceea ce vorbim noi în acest moment. Şi care îi permit să se integreze mult mai armonios în Gaia, spre binele general.

— Dar dacă doresc intimitate? Poate nu vreau ca peretele să afle ceea ce spun sau fac.

Bliss părea exasperată. Pelorat interveni brusc:

— Golan, eu nu ştiu prea multe despre Gaia, şi de aceea n-aş fi vrut să mă amestec. Totuşi, am stat împreună cu Bliss şi mi-am dat oarecum seama despre ce este vorba… Dacă mergi într-un loc aglomerat pe Terminus, vezi şi auzi o grămadă de lucruri. Mai târziu, s-ar putea să-ţi aminteşti unele dintre ele. Dacă eşti supus unei stimulări cerebrale adecvate, s-ar putea să-ţi aminteşti chiar totul, dar *nu te interesează*. Le laşi să treacă pe lângă tine. Chiar dacă vezi o scenă emoţionantă între doi străini şi îi acorzi o oarecare atenţie, totuşi, nu te interesează… o laşi să curgă… o uiţi. Cu Gaia este la fel. Chiar dacă cunoaşte în amănunt ceea ce faci, nu înseamnă neapărat că Gaia este *interesată*… Nu-i aşa, Bliss dragă?

— N-am gândit niciodată astfel, Pel, dar este ceva adevăr în ceea ce ai spus. Totuşi, această intimitate de care vorbeşte Trev – vreau să spun, Trevize – nu are nicio valoare pentru noi. De fapt, eu/noi/Gaia o găsim de neînţeles. Să vrei să nu faci parte… să nu ţi se cunoască faptele… să nu ţi se simtă gândurile…

Dădu cu putere din cap şi continuă:

— Am spus că în cazuri de urgenţă ne putem izola, dar cine ar putea să *trăiască* astfel, chiar şi timp de o oră?

— *Eu* aş vrea, spuse Trevize. De-asta trebuie să găsesc Pământul… să aflu motivul, dacă există vreunul, care m-a făcut să aleg această soartă cumplită pentru omenire.

— Nu este o soartă cumplită, dar hai să nu mai despicăm firul în patru. Voi fi cu tine, nu ca spion, ci ca prieten şi sprijin. Gaia va fi cu tine, nu ca spion, ci ca prieten şi sprijin.

Trevize spuse posomorât:

— Gaia m-ar putea ajuta cel mai bine arătându-mi drumul spre Pământ.

Bliss dădu din cap:

— Gaia nu ştie unde se află Pământul. Dom ţi-a spus-o deja.

— Nu prea cred în ce mi-a spus. La urma urmelor, *trebuie* să aveţi arhive. De ce nu le-am văzut cât timp am stat aici? Chiar dacă Gaia este sinceră şi nu ştie unde se află Pământul, eu aş putea scoate ceva folositor din acele documente. Cunosc Galaxia foarte bine, mult mai bine decât Gaia. Aş putea înţelege şi urmări în arhivele voastre unele indicii pe care Gaia, probabil, nu le poate sesiza.

— Dar despre ce documente vorbeşti, Trevize?

— Orice fel de documente. Cărţi, filme, înregistrări, holograme, obiecte de artă, orice aveţi… Cât timp am stat aici n-am văzut nimic care să poată fi considerat document… Tu ai văzut, Janov?

— Nu, spuse Pelorat şovăind, dar nici n-am căutat cu adevărat.

— Eu am căutat, cu discreţie, spuse Trevize, dar n-am găsit nimic. Nimic! Presupun că-mi sunt ascunse. De ce, mă întreb? Poţi să-mi spui?

Fruntea lui Bliss se încreţi, perplexă:

— De ce nu m-ai întrebat până acum? Eu/noi/Gaia nu ascundem nimic, şi nu spunem minciuni. Un Izolat – un individ care trăieşte în izolare – ar putea spune minciuni. El este limitat, şi se teme *din cauză* că este limitat. Însă Gaia este un organism planetar cu o mare capacitate mentală, şi nu se teme. Pentru Gaia este inutil să spună minciuni, să facă descrieri ce nu corespund realităţii.

Trevize pufni:

— Atunci pentru ce am fost împiedicat cu atâta meticulozitate să văd vreun document? Dă-mi un motiv plauzibil.

— Îţi dau.

Bliss întinse mâinile, cu palmele îndreptate în sus:

— Nu avem niciun document.

4

Pelorat îşi reveni primul.

— Draga mea, spuse el cu duioşie, este absolut imposibil. Nu puteţi avea o civilizaţie decentă fără documente de vreun fel.

Bliss ridică sprâncenele:

— Înţeleg. Am vrut doar să spun că nu avem documente de genul cărora vorbeşte sau se aştepta să găsească Trev... Trevize. Eu/noi/Gaia nu avem scrieri, tipărituri, filme, bănci de date computerizate, nimic. De altfel, nu avem nici gravuri în piatră. *Asta* vroiam să spun. Şi este normal ca, neavând nimic din toate acestea, Trevize să nu le găsească.

— Şi atunci ce aveţi? întrebă Trevize.

Bliss spuse, pronunţând cuvintele cu grijă, ca şi cum ar fi vorbit unui copil:

— Eu/noi/Gaia avem memorie. Eu *îmi amintesc*.

— Ce îţi aminteşti? întrebă Trevize.

— Totul.

— Îţi aminteşti toate lucrurile importante, de referinţă?

— Desigur.

— Până unde? Cu câţi ani în urmă?

— Pe o perioadă nedeterminată.

— Îmi poţi da informaţii istorice, biografice, geografice, ştiinţifice? Chiar şi evenimentele mondene locale?

— Totul.

— Şi toate astea le ai în căpşorul tău!

Trevize arătă cu degetul, ironic, spre tâmpla lui Bliss.

— Nu, spuse ea. Memoria planetei Gaia nu se limitează doar la conţinutul căpăţânii mele. Uite…

Pentru moment deveni formală, chiar puţin rigidă, încetând să fie doar Bliss, fuzionând cu alte entităţi.

— … trebuie să fi existat o vreme, înaintea începuturilor istorice, când oamenii erau atât de primitivi încât, deşi îşi puteau aminti întâmplările, nu puteau vorbi. Vorbirea a fost inventată pentru ca amintirile să poată fi exprimate şi transmise de la o persoană la alta. De atunci încoace, tot progresul tehnologic nu a servit decât la a face cât mai mult loc pentru transferul şi stocarea amintirilor, şi pentru a facilita la maximum accesul la informaţia dorită. Însă odată ce indivizi au fuzionat pentru a forma Gaia, totul a devenit inutil. Ne putem întoarce la memorie, sistemul fundamental de păstrare a informaţiilor, de la care a pornit totul. Înţelegi?

— Spui că suma totală a creierelor de pe Gaia îşi poate aminti mult mai multe informaţii decât un singur creier? întrebă Trevize.

— Bineînţeles.

— Dar dacă Gaia are amintirile răspândite în memoria planetară, la ce-ţi foloseşte *ţie* acest lucru, ca părticică individuală din Gaia?

— Îmi foloseşte foarte mult. Orice doresc să aflu se găseşte undeva într-o minte individuală, sau poate în mai multe. Dacă este foarte importantă, ca de exemplu semnificaţia cuvântului „scaun”, se află în fiecare minte. Dar chiar şi dacă este ceva puţin folosit, aflat numai într-o foarte mică părticică a memoriei Gaiei, pot avea acces la el dacă vreau. Deşi acest acces ar putea necesita ceva mai mult timp decât în primul exemplu… Uite, Trevize, dacă vrei să găseşti ceva ce nu ai în memorie, cauţi într-o video-carte adecvată, sau foloseşti banca de date a unui computer. La fel, eu pot explora întreaga minte a Gaiei.

— Şi cum împiedici toate informaţiile astea să ţi se scurgă în minte, să-ţi suprasatureze creierul, şi să-ţi facă ţeasta să explodeze? spuse Trevize.

— Încerci să fii ironic, Trevize?

— Haide, Golan, spuse Pelorat, nu fii antipatic.

Trevize îşi mută privirea de la unul la celălalt şi, cu un efort vizibil, reuşi să-şi relaxeze trăsăturile crispate ale feţei.

— Îmi cer scuze. Sunt strivit de o responsabilitate pe care nu mi-o doresc, şi de care nu ştiu cum să scap. Din cauza asta par uneori dezagreabil, deşi nu am deloc intenţia. Bliss, să ştii că am vorbit serios, chiar mă interesează. Cum afli conţinutul altui creier fără să-l stochezi în propriul tău creier, suprasaturându-i foarte repede capacitatea?

Bliss spuse:

— Nu ştiu, Trevize; aşa cum nici tu nu cunoşti în amănunt cum îţi funcţionează creierul. Probabil ştii care este distanţa de la soarele tău la o stea vecină, dar nu eşti tot timpul conştient de ea. O stochezi undeva în memorie, şi o poţi accesa oricând, dacă este nevoie. Dacă nu este nevoie, s-ar putea să o uiţi cu timpul, dar o poţi afla totuşi căutând într-o bancă de date. Imaginează-ţi creierul Gaiei ca pe o imensă bancă de date, şi că eu pot avea acces la ea. Nu este obligatoriu să am mereu în minte informaţia de care am avut nevoie. După ce folosesc acea întâmplare sau amintire, mi-o scot din memorie. Cu alte cuvinte, o pot pune intenţionat înapoi, în locul de unde am luat-o.

— Câţi sunteţi pe Gaia, Bliss? Câţi oameni?

— În jur de un miliard. Vrei cifra exactă?

Trevize zâmbi mărinimos:

— Îmi dau perfect seama că poţi obţine cifra exactă dacă vrei, dar mă mulţumesc cu aproximaţia.

— Populaţia este stabilă şi oscilează în jurul unui număr precis, care este un pic mai mare decât un miliard. Îţi pot spune câţi oameni sunt peste sau sub acest număr, realizând o expansiune de conştiinţă şi – să zicem – pipăind limitele. Mai bine de atât nu pot să explic cuiva care nu a trăit niciodată o astfel de experienţă.

— Am impresia, însă, că un miliard de minţi umane – mare parte din ele aparţinând copiilor – nu sunt suficiente

pentru a memora toate datele necesare unei societăţi complexe.

— Dar, Trev, oamenii nu sunt singurele fiinţe de pe Gaia.

— Vrei să spui că şi animalele îşi amintesc?

— Creierele neumane pot stoca amintiri cu aceeaşi densitate ca şi creierele umane, iar o mare parte din memorie, umană sau nu, este rezervată amintirilor personale. Aceste amintiri personale sunt utile doar celui care le deţine, însă pentru întreg nu au mare importanţă. Totuşi, foarte mari cantităţi de date pot fi – şi sunt – stocate în creierele animalelor, şi în ţesuturile vegetale, şi în structura minerală a planetei.

— În structura minerală? Adică în pietre şi în lanţurile muntoase?

— Şi, pentru unele tipuri de date, în ocean şi atmosferă. Şi ele sunt Gaia.

— Dar ce pot păstra sistemele ne-vii?

— Foarte multe. Densitatea este scăzută, dar volumul este atât de mare, încât marea majoritate a memoriei Gaiei se află în roci. Este nevoie de mai mult timp pentru a obţine şi înlocui date din memoria rocilor, aşa încât sunt preferate pentru stocarea amintirilor moarte, dacă se poate spune aşa… amintiri care, în mod normal, este puţin probabil să fie cerute.

— Şi ce se întâmplă când cineva moare şi creierul său conţine informaţii de o valoare deosebită?

— Informaţiile nu se pierd. Ele se disipă încet, pe măsură ce creierul se descompune după moarte, dar avem la dispoziţie suficient timp pentru a distribui amintirile în alte porţiuni ale Gaiei. Odată cu noii născuţi apar alte creiere, care se organizează, îşi creează propriile lor amintiri şi gânduri personale; în acelaşi timp, li se impregnează şi cunoştinţele necesare, din alte surse. Ceea ce tu numeşti educaţie este ceva automat pentru mine/noi/Gaia.

— Să fiu sincer, Golan, spuse Pelorat, mie mi se pare că ideea asta de planetă vie are foarte multe avantaje.

Trevize îi aruncă colegului său din Fundaţie o privire scurtă şi piezişă:

— Sunt sigur, Janov, dar nu impresionat. Planeta, oricât de mare şi de diversă, reprezintă un singur creier. Unul! Orice nou creier care se naşte fuzionează cu întregul. Unde există posibilitatea de opoziţie, de dezacord? Când vorbeşti de istoria omenirii, te gândeşti la cei câţiva oameni al căror punct de vedere minoritar era condamnat de societate, dar care în cele din urmă se impunea şi schimba lumea. Ce şansă ar avea aici, pe Gaia, marii răzvrătiţi ai istoriei?

— Există conflicte, spuse Bliss. Nu toate componentele Gaiei sunt obligate să accepte punctul de vedere comun.

— Dar li se impune o limitare, spuse Trevize. Nu-ţi poţi permite prea multă dezordine într-un unic organism, altfel nu ar mai funcţiona cum trebuie. Chiar dacă apariţia şi dezvoltarea aspectelor disonante nu sunt oprite complet, cu siguranţă sunt încetinite. Putem risca să impunem o astfel de soartă întregii Galaxii? Întregii omeniri?

Bliss spuse, fără a exterioriza vreun sentiment:

— Acum te îndoieşti de propria ta decizie? Te răzgândeşti, spunând că Gaia este un viitor de nedorit pentru omenire?

Trevize strânse buzele, nehotărât. Apoi spuse încet:

— Da, aşa aş vrea, dar… nu încă. Am luat decizia bazându-mă pe ceva – ceva din subconştient – şi până nu descopăr pe ce anume m-am bazat, nu mă pot hotărî dacă să mi-o schimb sau nu. În consecinţă, hai să revenim la Pământ.

— Şi când vei găsi Pământul, crezi că vei afla natura argumentelor care te-au făcut să iei decizia. Aşa este, Trevize?

— Da, aşa am impresia… Dom spune că Gaia nu ştie unde se află Pământul. Iar tu eşti de acord cu el, presupun.

— Bineînţeles că sunt de acord cu el. Şi eu sunt Gaia, la fel ca el.

— Şi îmi ascunzi informaţii? Conştient, vreau să spun?

— Bineînţeles că nu. Chiar dacă Gaia ar putea minţi, nu te-ar putea minţi *pe tine*. Noi depindem de concluziile tale,

şi avem nevoie ca ele să fie corecte. Iar pentru asta, trebuie să se bazeze pe realitate.

— Atunci, spuse Trevize, hai să ne folosim de memoria ta planetară. Sondează înapoi în timp şi spune-mi până unde îţi poţi aminti.

O mică ezitare. Bliss îl privi pe Trevize cu ochi goi, ca şi cum pentru o clipă ar fi intrat în transă. Apoi spuse:

— Cincisprezece mii de ani.

— De ce ai ezitat?

— A fost nevoie de timp. Amintirile vechi – cu adevărat vechi – se află aproape toate la rădăcina munţilor, şi este nevoie de timp pentru a săpa după ele.

— Deci, cincisprezece mii de ani în urmă? Atunci a fost colonizată Gaia?

— Nu. Din câte ştim noi, colonizarea a avut loc cam cu trei mii de ani înaintea acestor cincisprezece mii.

— De ce eşti nesigură? Tu… sau Gaia… nu-ţi aduci aminte?

— Colonizarea s-a produs înainte ca Gaia să-şi creeze o memorie unică, integratoare, spuse Bliss.

— Şi totuşi, înainte de a se putea baza pe memoria colectivă, Gaia trebuie să fi ţinut arhive, Bliss. Documente stocate în modul obişnuit… înregistrate, scrise, filmate, şi aşa mai departe.

— Îmi închipui, dar nu cred că suportul lor a putut supravieţui timpului.

— Puteau fi copiate sau, şi mai bine, transferate în memoria colectivă, după constituirea ei.

Bliss se încruntă. Altă ezitare, de data aceasta mai lungă.

— Nu descopăr nicio urmă a documentelor de care vorbeşti.

— Şi care să fie explicaţia?

— Nu ştiu, Trevize. Presupun că nu s-au dovedit foarte importante, iar atunci când Gaia şi-a dat seama că vechile documente ne-memorie aveau să se degradeze, a tras concluzia că deveniseră arhaice şi inutile.

— Nu ştii sigur. Presupui şi îţi imaginezi, dar nu ştii sigur. Gaia nu ştie sigur.

Bliss coborî ochii:

— Dar aşa trebuie să fi fost.

— Aşa trebuie? Eu nu fac parte din Gaia, şi în consecinţă nu sunt obligat să presupun ceea ce presupune Gaia… Iată, ai un exemplu privind importanţa izolării. Eu, ca Izolat, presupun altceva.

— Ce presupui?

— În primul rând, sunt sigur de un lucru: O civilizaţie pe cale de a se naşte este foarte puţin probabil să îşi distrugă vechile documente! Departe de a le considera arhaice şi inutile, le-ar trata cu un respect exagerat şi şi-ar da silinţa să le păstreze. Dacă arhivele de dinaintea constituirii memoriei colective a Gaiei au fost distruse, această distrugere nu cred să fi fost voită.

— Şi atunci, tu cum îţi explici?

— În Biblioteca de pe Trantor, toate documentele referitoare la Pământ au fost retrase de o persoană sau de o forţă, alta decât A Doua Fundaţie care îşi are sediul chiar pe Trantor. Deci, este posibil ca şi pe Gaia toate documentele referitoare la Pământ să fi fost retrase de cineva care nu aparţine de Gaia.

— De unde ştii că vechile documente se refereau la Pământ?

— Aşa cum ai spus, Gaia a fost colonizată acum optsprezece mii de ani. Asta ne duce înapoi, într-o perioadă anterioară formării Imperiului Galactic. În perioada colonizării Galaxiei. Iar atunci, principala sursă de Colóni era Pământul. Pelorat poate să confirme.

Pelorat luat puţin prin surprindere, îşi drese vocea:

— Aşa spun legendele, draga mea. Eu le iau în serios şi cred, ca şi Golan Trevize, că omenirea a fost la început concentrată pe o singură planetă, iar acea planetă era Pământul. Primii Cóloni au pornit de pe Pământ.

— În acest caz, spuse Trevize, dacă Gaia a fost colonizată în epoca de început a călătoriilor hiperspaţiale, este foarte probabil să fi fost colonizată de Pământeni; sau

poate de oameni aparţinând unei planete proaspăt colonizate de Pământeni. Din acest motiv, documentele privitoare la colonizarea Gaiei şi la cele câteva milenii ulterioare acestei colonizări trebuie obligatoriu să se fi referit la Pământ şi la Pământeni. Aceste documente au dispărut. *Cineva* are probabil grijă ca Pământul să nu fie menţionat nicăieri în documentele Galaxiei. Şi dacă este aşa, atunci are un motiv.

— Astea nu sunt decât presupuneri, Trevize, spuse Bliss încăpăţânată. Nu ai nicio dovadă.

— Dar Gaia susţine că am talentul de a trage concluziile corecte, chiar dacă mă bazez pe dovezi insuficiente. Deci, dacă ajung la o concluzie fermă, nu îmi spune tu mie că nu am dovezi.

Bliss tăcu.

— Iată un motiv în plus pentru a găsi Pământul, continuă Trevize. Am de gând să plec imediat ce *Far Star* este gata. Mai vreţi să veniţi cu mine?

— Da, spuse imediat Bliss.

— Da, spuse şi Pelorat.

2. Spre Comporellon

5

Ploua uşor. Trevize ridică privirea spre cerul de un alb-gri compact.

Purta o pălărie de ploaie care respingea picăturile aruncându-le în toate direcţiile. Pelorat, care se ţinea departe de atingerea picăturilor respinse, nu avea o astfel de protecţie.

— Nu văd pentru ce te laşi udat, Janov, spuse Trevize.

— Umezeala nu mă deranjează, prietene, spuse Pelorat cu aerul la fel de serios ca întotdeauna. Este o ploaie uşoară şi călduţă, fără vânt. Şi în plus, respect vechea zicală: „Când te afli pe Anacreon, fă şi tu cum fac Anacreonienii."

Arătă spre cei câţiva Gaieni care stăteau lângă *Far Star*, supraveghind-o în linişte. Păstrau o anumită distanţă între ei, ca nişte arbori într-o dumbravă Gaiană; niciunul nu purta pălărie.

— Probabil nu-i deranjează că se udă, spuse Trevize, din cauză că tot restul Gaiei se udă. Copacii… iarba… pământul… toate ude, şi toate făcând parte din Gaia, împreună cu Gaienii.

— Cred că ai dreptate, spuse Pelorat. Soarele o să apară destul de curând, şi totul se va usca repede. Hainele nu se vor şifona sau scoroji, frig nu este şi, din moment ce nu există niciun microorganism patogen inutil, nimeni n-o să capete răceală, gripă, sau pneumonie. Atunci, de ce să-ţi faci griji pentru un pic de umezeală?

Trevize admise logica celor spuse, dar nu se putu abţine să nu-şi manifeste nemulţumirea:

— Totuşi, nu era nevoie să plouă la plecarea noastră. Ploaia asta este voluntară. Gaia nu ar fi plouat dacă n-ar fi vrut. Este aproape ca şi cum şi-ar fi manifestat dispreţul faţă de noi.

— Poate că…, buza lui Pelorat se arcui puţin,… Gaia este întristată de plecarea noastră, şi plânge.

— Aşa o fi, spuse Trevize, însă eu nu sunt trist deloc.

— De fapt, continuă Pelorat, presupun că solul din regiune are nevoie de umiditate; această nevoie este mai importantă decât dorinţa ta ca soarele să strălucească.

Trevize zâmbi:

— Am impresia că îţi place foarte mult lumea asta, nu-i aşa? Chiar făcând abstracţie de Bliss.

— Da, aşa este, spuse Pelorat trecând puţin în defensivă. Întotdeauna am dus o viaţă liniştită, ordonată, şi mă gândesc cum m-aş descurca aici, unde o întreagă planetă se străduieşte să o menţină liniştită şi ordonată… La urma urmelor, Golan, atunci când construim o casă – sau o navă – încercăm să ne construim un adăpost perfect. O echipăm cu tot ceea ce avem nevoie; facem astfel încât să-i putem controla temperatura, calitatea aerului, iluminarea, şi tot ceea ce ne mai interesează, pentru a le acomoda perfect cerinţelor noastre. Gaia nu este decât o extrapolare a dorinţei de confort şi siguranţă, extinsă la o întreagă planetă. Ce vezi tu rău în asta?

— Ce văd rău în asta? spuse Trevize. Răul este următorul: casa sau nava mea sunt construite astfel încât *ele* să îmi convină *mie*. Nu sunt construit *eu* pentru a mă adapta *lor*. Dacă aş face parte din Gaia, oricât de perfect ar fi organizată planeta pentru a-mi conveni mie, voi fi totuşi foarte nemulţumit de faptul că şi eu sunt astfel aranjat încât să îi convin ei.

Pelorat obiectă:

— Se poate argumenta că orice societate îşi modelează populaţia pentru ca fiecare individ să i se integreze în mod convenabil. Obiceiurile care se nasc trebuie să aibă sens în acea societate, şi prin aceasta, individul este ferm constrâns să se adapteze nevoilor ei.

— În societăţile pe care le cunosc eu, oricine are posibilitatea să se revolte. Există excentrici, chiar şi criminali.

— Şi chiar *îţi convin* excentricii şi criminalii?

— De ce nu? Tu şi cu mine suntem nişte excentrici. Nu suntem reprezentativi pentru majoritatea celor de pe Terminus. Cât despre criminali, asta este o problemă de definiţie. Iar dacă criminalii sunt preţul pe care trebuie să-l plătim pentru rebeli, eretici, şi genii, atunci eu sunt gata să-l plătesc. Ba chiar *cer* ca acest preţ să fie plătit.

— Criminalii sunt oare singura modalitate de plată? Nu poţi avea genii fără criminali?

— Geniile şi sfinţii sunt oameni aflaţi mult departe de regulile majorităţii; nu văd cum ai putea face ca toţi non-conformiştii să stea de o singură parte a liniei. Trebuie să existe o oarecare simetrie... În orice caz, dacă e să iau decizia de a face din Gaia model pentru viitorul omenirii, vreau un motiv mai bun decât această versiune planetară a unui cămin confortabil.

— O, dragul meu. Nu încercam să îţi induc un sentiment de mulţumire vizavi de decizia ta. Pur şi simplu făceam nişte observa...

Se opri brusc. Bliss se îndrepta cu paşi mari spre ei. Părul negru se udase, iar costumul i se lipea de corp, subliniindu-i formele generoase ale şoldurilor. Le adresă un semn cu capul.

— Îmi cer scuze că v-am întârziat, spuse ea trăgându-şi un pic răsuflarea. Verificarea ultimelor detalii împreună cu Dom mi-a luat mai mult timp decât am estimat la început.

— Totuşi, spuse Trevize, tu ştii tot ceea ce ştie şi el.

— Uneori există unele diferenţe în interpretare. La urma urmelor, nu suntem identici, aşa că purtăm discuţii. Ai două mâini. Amândouă fac parte din tine, şi par identice, cu excepţia faptului că una este imaginea în oglindă a celeilalte. Şi totuşi, nu le foloseşti absolut la fel, nu-i aşa? Sunt unele lucruri pe care aproape tot timpul le faci cu mâna dreaptă, şi unele pe care le faci cu stânga. Diferenţe în interpretare, ca să spun aşa.

— Aici te-a avut, spuse Pelorat cu o satisfacţie evidentă.

Trevize dădu din cap:

— Ar fi o analogie convingătoare, dacă ar avea vreo importanţă, însă sunt foarte sigur că nu are. În orice caz, putem urca la bord? *Plouă.*

— Da, da. Oamenii noştri au coborât cu toţii; nava este într-o stare perfectă.

Apoi, cu o privire curioasă şi neaşteptată spre Trevize:

— Nu te-ai udat deloc. Picăturile de ploaie nu te ating.

— Da, aşa e, spuse Trevize. Evit să mă ud.

— Dar nu te simţi bine să te mai uzi din când în când?

— Ba da, desigur. Dar atunci când vreau eu, nu când vrea ploaia.

Bliss ridică din umeri:

— Bine, cum vrei. Bagajele au fost încărcate, aşa că hai să mergem.

Se îndreptară spre *Far Star*. Ploaia se potolise, dar iarba era udă de-a binelea. Trevize păşi cu multă precauţie; Bliss îşi scoase încălţările, purtându-le în mână, mergând cu picioarele goale prin iarbă.

Trevize coborî privirea spre picioarele ei.

— Este o senzaţie minunată, spuse ea.

— Mă bucur, spuse el cu un aer absent.

Apoi, cu o urmă de iritare:

— Totuşi, de ce mai stau ceilalţi Gaieni pe-aici?

— Înregistrează evenimentul, spuse Bliss, pe care Gaia îl consideră deosebit de important. Trevize, tu eşti important pentru noi. Dă-ţi seama că dacă în urma acestei călătorii te răzgândeşti şi iei o decizie în defavoarea noastră, noi nu vom mai deveni niciodată *Galaxia*, poate nu vom mai rămâne nici măcar Gaia.

— Deci eu reprezint viaţa sau moartea pentru Gaia; pentru întreaga planetă.

— Aşa cred.

Trevize se opri deodată, scoţându-şi pălăria de ploaie. Pe cer apăruseră pete de albastru senin.

— Dar *acum*, spuse el, votul meu este în favoarea voastră. Dacă mă omorâţi, n-aş mai avea cum să-l modific.

— Golan, murmură îngrozit Pelorat. Ai spus un lucru oribil.

— Tipic pentru un Izolat, spuse calm Bliss. Trebuie să înţelegi, Trevize, că pe noi nu ne interesează persoana ta, şi nici măcar votul tău. Nu ne interesează decât adevărul. Tu nu eşti important decât ca ghid spre adevăr; votul tău va fi ca o confirmare a adevărului. Asta vrem de la tine, şi dacă te omorâm pentru a evita schimbarea deciziei, n-am face decât să ne ascundem noi înşine de adevăr.

— Şi dacă vă spun că adevărul este împotriva Gaiei? Veţi fi cu toţii mulţumiţi să muriţi?

— Poate că nu vom fi mulţumiţi, dar până la urmă tot acolo vom ajunge.

Trevize dădu din cap:

— Dacă există vreun argument care ar trebui să mă convingă că Gaia este o oroare şi că *trebuie* să moară, acesta ar fi chiar declaraţia pe care abia ai facut-o.

Apoi spuse, întorcându-şi ochii spre Gaienii care priveau în linişte (şi care probabil îi şi auzeau):

— De ce sunt împrăştiaţi astfel? Şi de ce este nevoie de atâţia? Dacă unul dintre ei observă evenimentul şi îl stochează în memorie, nu va fi apoi disponibil pentru tot restul planetei? Nu-l puteţi stoca apoi într-un milion de locuri diferite, dacă vreţi?

— Fiecare îl observă dintr-un unghi diferit, spuse Bliss, şi fiecare îl stochează într-un creier puţin diferit. După ce vor fi studiate toate observaţiile, se va vedea că ceea ce se întâmplă acum va fi mult mai bine înţeles din toate observaţiile luate împreună decât dintr-o singură observaţie.

— Cu alte cuvinte, întregul este mai mare decât suma tuturor părţilor.

— Exact. Ai sesizat justificarea fundamentală a existenţei Gaiei. Tu, ca individ uman, eşti alcătuit probabil din cincizeci de trilioane de celule; dar eşti cu mult mai important decât acele cincizeci de trilioane, ca sumă a importanţei lor individuale. Eşti de acord cu asta.

— Da, spuse Trevize, cu asta sunt de acord.

Intră în navă, şi se întoarse brusc pentru a arunca o ultimă privire spre Gaia. Ploaia scurtă dăduse atmosferei o nouă prospeţime. Văzu o lume verde, luxuriantă, tăcută, liniştită; o grădină de pace în mijlocul unei Galaxii învolburate.

… Dar spera din toată inima să nu o mai revadă.

6

După închiderea sasului în urma lor, Trevize se simţi ca şi cum scăpase nu chiar dintr-un coşmar, dar din ceva foarte anormal, care îl împiedicase să respire liber.

Îşi dădea seama că o parte din acea realitate stranie era în continuare cu el, în persoana lui Bliss. Cât timp ea era acolo, era şi Gaia… În acelaşi timp însă intuia importanţa deosebită a prezenţei ei. Se simţea din nou funcţionând ca o cutie neagră; spera din toată inima că nu va rămâne cu această senzaţie pentru tot restul vieţii.

Studie nava din priviri, şi o găsi minunată. Nu era a lui decât de puţină vreme, de când Primarul Fundaţiei, Harla Branno, îl obligase să se urce la bord şi îl trimisese printre stele… un paratrăsnet viu, menit să atragă fulgerele duşmanilor Fundaţiei. Îşi îndeplinise misiunea, însă nava era în continuare a lui şi nu avea de gând să o înapoieze.

Îi aparţinea de doar câteva luni, dar o simţea ca pe o casă, şi nu-şi putea aminti decât foarte vag, ca prin ceaţă, de ceea ce cândva, pe Terminus, fusese adevăratul lui cămin.

Terminus! Nucleul periferic al Fundaţiei destinat, prin Planul Seldon, să formeze în decursul următoarelor cinci sute de ani un al doilea Imperiu, mai măreţ decât primul. Numai că el, Trevize, făcuse ca Planul să deraieze. Prin decizia lui, transforma Fundaţia în nimic. În schimb, făcea loc unei noi societăţi, unui nou model de viaţă. O revoluţie terifiantă, cea mai mare de la apariţia vieţii multicelulare.

Acum se angajase într-o călătorie hărăzită a-i dovedi că decizia era corectă (sau, dimpotrivă, greşită).

Se trezi pierdut în gânduri, inert. Ieşi din acea stare nemulţumit de sine însuşi, grăbindu-se să ajungă în cabina de pilotaj. Computerul era tot acolo.

Strălucea; totul strălucea. Aparatele fuseseră curăţate cu foarte multă minuţiozitate. Contactele pe care le închidea, aproape la întâmplare, funcţionau perfect şi, după părerea lui, cu mai multă uşurinţă decât oricând. Sistemul de ventilaţie era atât de silenţios încât trebui să ducă mâna la gurile de aerisire pentru a simţi curenţii de aer.

Cercul de lumină de deasupra computerului strălucea îmbietor. Trevize îl atinse şi lumina se răspândi acoperind întreg pupitrul. Apăru conturul unor mâini: dreapta şi stânga. Inspiră adânc şi îşi dădu seama că rămăsese câteva momente cu respiraţia oprită. Gaienii nu cunoşteau nimic despre tehnologia Fundaţiei şi ar fi putut strica foarte uşor computerul, fără nici cea mai mică rea-voinţă. Până aici, nu stricaseră nimic... conturul mâinilor era în continuare acolo.

Testul crucial începea însă cu aşezarea propriilor mâini deasupra contururilor şi, preţ de o clipă, şovăi. Va afla, aproape imediat, dacă ceva era în neregulă... şi dacă *era* în neregulă, ce putea face? Pentru reparaţii, va trebui să se întoarcă pe Terminus, şi în acest caz era foarte sigur că Primarul Branno nu îl va mai lăsa să plece. Şi dacă nu va reuşi să plece din nou...

Îşi simţi inima bătând cu putere; nu avea niciun rost să prelungească acest suspans.

Întinse mâinile, dreapta, stânga, şi le aşeză deasupra contururilor de pe pupitru. Imediat, avu senzaţia că o altă pereche de mâini i le prinde pe ale sale. Simţurile se dilatară, şi putu să vadă Gaia din toate direcţiile, verde şi umedă, şi pe Gaieni încă observându-i. Dori să privească în sus, şi văzu un cer în mare parte acoperit de nori. Din nou, la dorinţă, norii dispărură şi privi un cer de un albastru imaculat, în care se zărea sfera soarelui Gaiei.

Îşi exprimă din nou dorinţa, şi albastrul dispăru. Văzu stelele.

Le şterse, şi dori să vadă Galaxia, ca un volant la scară redusă. Verifică imaginea computerizată, îi reglă

orientarea, modificând trecerea aparentă a timpului, o roti întâi într-o direcţie, apoi în cealaltă. Localiză soarele planetei Sayshell, cea mai importantă stea din vecinătatea Gaiei; apoi soarele Terminus-ului; apoi cel al Trantor-ului. Călători din stea în stea prin harta Galactică aflată în măruntaiele computerului.

Apoi îşi retrase mâinile, lăsând lumea reală să îl înconjoare din nou... şi îşi dădu seama că în tot acest timp stătuse în picioare, semi-aplecat deasupra computerului pentru a face contactul palmelor cu pupitrul. Se simţea înţepenit, şi trebui să-şi întindă muşchii spatelui înainte de a se aşeza.

Privi computerul cu o uşurare plină de căldură. Funcţionase perfect. Fusese, dacă se putea spune aşa, plin de afecţiune, şi ceea ce simţea pentru acest aparat nu se putea descrie decât ca dragoste. La urma urmei, cât timp se ţinuse de mâini cu acel lucru (refuza cu încăpăţânare să admită că se gândise la aparat ca la o *ea*) făcuseră fiecare parte din celălalt, iar dorinţa sa dirijase, controlase, trăise, şi făcuse parte dintr-o entitate mai mare. El şi aparatul fuseseră, la scară redusă, ceea ce Gaia era la o scară mult mai extinsă. Gândul îl năpădi pe neaşteptate, iritându-l.

Scutură din cap. Nu! În cazul său şi al computerului, el – Trevize – era comandantul absolut. Computerul se supunea în totalitate.

Se ridică şi merse spre bucătăria compactă, în zona unde se lua masa. Era multă mâncare, de toate felurile, cu instalaţiile de răcire adecvate, şi cu facilităţi de încălzire a hranei. Remarcase deja că video-cărţile din camera sa erau aranjate într-o ordine desăvârşită şi era destul de sigur... nu, *absolut* sigur... că biblioteca personală a lui Pelorat era de asemeni în ordine. În caz contrar, l-ar fi auzit până acum plângându-se.

Pelorat! îşi aduse aminte. Intră în camera acestuia.

— Janov, e destul loc aici şi pentru Bliss?

— O, da, destul.

— Aş putea aranja un dormitor pentru ea în camera comună.

Bliss ridică spre el o privire contrariată:

— Nu doresc deloc să am un dormitor separat. Sunt foarte mulţumită să stau aici cu Pel. Presupun, totuşi, că mă pot folosi de celelalte camere, dacă voi avea nevoie. De camera pentru gimnastică, de exemplu.

— Bineînţeles. Te poţi folosi de orice cameră, în afară de a mea.

— Foarte bine. Dacă mi s-ar fi cerut, şi eu aş fi sugerat acelaşi aranjament. Bineînţeles, nici tu nu vei intra în camera noastră.

— Normal, spuse Trevize.

Apoi coborî privirea şi îşi dădu seama că încălţările sale depăşiseră pragul. Se dădu înapoi cu o jumătate de pas şi spuse, nemulţumit:

— Bliss, astea nu sunt camere pentru luna de miere.

— Având în vedere spaţiul redus, aş spune mai degrabă că este *perfectă* pentru o lună de miere. Deşi Gaia a făcut-o de două ori mai încăpătoare faţă de cât era înainte.

Trevize încercă să nu zâmbească.

— Va trebui să fiţi foarte prietenoşi unul cu altul, spuse el.

— Chiar suntem, spuse Pelorat evident stânjenit de subiectul conversaţiei. Dar, serios, prietene, ai putea să ne laşi să ne aranjăm singuri.

— Ei, uite că aici este problema, spuse încet Trevize. Nu pot. În continuare vreau să vă fie clar că aceste camere nu sunt făcute pentru luna de miere. N-am nicio obiecţie la orice veţi face prin consimţământ mutual, dar trebuie să vă daţi seama ca vă va lipsi intimitatea. Sper că înţelegi, Bliss.

— Există o uşă, spuse Bliss, şi presupun că nu ne vei deranja atunci când este blocată… cu excepţia cazurilor de urgenţă, bineînţeles.

— Desigur că nu vă voi deranja. Însă nu există niciun fel de izolare fonică.

— Încerci să spui, făcu Bliss, că vei auzi foarte clar orice conversaţie sau orice sunet emis în cursul actului sexual.

— Da, chiar asta încercam să spun. Fiind acum conştienţi de acest lucru, cred că vă veţi restrânge

activitatea sexuală, cel puţin la bordul navei. S-ar putea să nu vă convină, şi îmi pare rău, dar asta este situaţia.

Pelorat îşi drese vocea şi spuse cu blândeţe:

— Golan, asta este o problemă cu care de fapt m-am confruntat deja. Orice senzaţie pe care o trăieşte Bliss atunci când este împreună cu mine este experimentată şi de Gaia.

— M-am gândit la asta, Janov, spuse Trevize.

Arăta de parcă încerca să-şi reprime o grimasă. Spuse în continuare:

— N-am avut intenţia să aduc vorba… doar în cazul în care nu ţi-a trecut şi ţie prin minte.

— Mi-a trecut, spuse Pelorat.

— Nu face atâta caz, Trevize, spuse Bliss. În orice moment, pe Gaia sunt mii de oameni angajaţi în actul sexual; milioane care mănâncă, beau, sau fac alte lucruri aducătoare de plăcere. Aceasta dă naştere unei aure de satisfacţie generală, pe care Gaia o trăieşte cu fiecare părticică din care este alcătuită. Animalele inferioare, plantele, mineralele, au şi ele plăcerile lor care, deşi – în această ordine – sunt din ce în ce mai atenuate ca intensitate, contribuie la o bucurie generalizată a conştiinţei, pe care Gaia o simte întotdeauna cu toate părţile sale, şi care nu este trăită în nicio altă lume.

— Avem şi noi propriile noastre plăceri, spuse Trevize, pe care le putem împărtăşi într-un fel sau altul, dacă dorim; sau le putem păstra pentru noi, dacă dorim.

— Dacă le-ai simţi pe ale noastre, ai afla cât de săraci sunteţi voi, Izolaţii, în această privinţă.

— De unde ştii tu ce simţim noi?

— Fără să ştiu ce simţi, mi se pare normal să presupun că plăcerile împărtăşite în comun de o întreagă lume trebuie să fie mai intense decât cele trăite de un singur individ izolat.

— Poate, dar chiar dacă plăcerile mele sunt sărace, mi-aş păstra bucuriile şi durerile şi aş fi mulţumit cu ele, oricât de firave, fiind *eu însumi*, şi nu frate de sânge cu cel mai apropiat bolovan.

— Nu vorbi cu atât dispreţ, spuse Bliss. Îţi preţuieşti fiecare cristal mineral din oase şi dinţi şi n-ai fi de acord ca vreunul din ele să sufere, deşi nu au mai multă conştiinţă decât un cristal de aceeaşi mărime din orice rocă.

— Este destul de adevărat, spuse Trevize în retragere, dar uite că ne-am îndepărtat de la subiect. Nu mă interesează dacă Gaia îţi împărtăşeşte bucuria, Bliss, însă *eu* nu vreau să particip la ea. Aici trăim în camere apropiate şi nu sunt dispus să fiu părtaş la activităţile voastre, nici măcar indirect.

— Discuţia asta este complet inutilă, bunul meu prieten, spuse Pelorat. Nu m-ar mulţumi deloc să-ţi văd intimitatea violată. La fel gândesc şi despre intimitatea mea. Bliss şi cu mine vom fi discreţi; nu-i aşa, Bliss?

— Va fi aşa cum doreşti, Pel.

— La urma urmelor, spuse Pelorat, cel mai probabil este că vom sta mai multă vreme la sol decât în spaţiu, iar pe planete, ocazia pentru o adevărată intimitate...

— Nu mă interesează ce faceţi pe planete, îl întrerupse Trevize, dar pe această navă, eu sunt şeful.

— Exact, spuse Pelorat.

— Bun, dacă am lămurit asta, a sosit vremea să ne luăm zborul.

— Aşteaptă!

Pelorat se întinse să îl tragă pe Trevize de mânecă:

— Încotro să ne luăm zborul? Nici tu, nici eu, şi nici Bliss nu ştim unde se află Pământul. Nici computerul nu ştie, mi-ai spus mai demult că nu deţine vreo informaţie despre Pământ. Ce vrei să faci? Nu poţi rătăci prin spaţiu la întâmplare, dragul meu prieten.

Auzind acestea, Trevize zâmbi, aproape cu satisfacţie. Pentru prima oară de când căzuse în mâna planetei Gaia, se simţea stăpân pe propria-i soartă.

— Te asigur, Janov, spuse el, că nu am deloc intenţia să rătăcesc. Ştiu *exact* încotro mă îndrept.

7

Pelorat bătu uşor la uşa cabinei de pilotaj. Aşteptă câteva momente lungi, în care nu primi niciun răspuns, apoi intră în vârful picioarelor. Îl găsi pe Trevize privind foarte absorbit câmpul de stele.

— Golan…, începu Pelorat.

Apoi aşteptă.

Trevize ridică privirea:

— Janov! Stai jos… Unde-i Bliss?

— Doarme… După câte văd, am ieşit în spaţiu.

— Vezi bine.

Trevize nu era surprins de uşoara uimire a celuilalt. În noile nave gravitice, pur şi simplu nu aveai cum să-ţi dai seama de momentul decolării. Nu interveneau efecte inerţiale; nici puseuri de acceleraţie; nici zgomot; nici vibraţie.

Posedând capacitatea de a se izola faţă de câmpurile gravitaţionale exterioare (izolare ce putea merge chiar până la sută la sută), *Far Star* se ridica de pe suprafaţa unei planete ca şi cum ar fi plutit într-un fel de ocean cosmic. Şi în tot acest timp, câmpul gravitaţional din *interiorul* navei rămânea, în mod paradoxal, la valoarea normală.

În zborurile atmosferice, bineînţeles că accelerările erau inutile, astfel încât lipseau zgomotul şi vibraţiile datorate trecerii rapide prin aer. Însă odată ce atmosfera era lăsată în urmă, se putea accelera până la valori mari, fără ca pasagerii să fie afectaţi.

Era ultima noutate în materie, şi Trevize nu îşi dădea seama cum mai putea fi îmbunătăţită. Doar dacă nu cumva va veni o vreme când oamenii vor descoperi o modalitate de a străbate hiperspaţiul fără a avea nevoie de nave, şi fără a-şi mai face griji vizavi de câmpurile gravitaţionale prea intense. Deocamdată, *Far Star* va trebui să se mai îndepărteze câteva zile de soarele Gaiei, înainte ca intensitatea câmpului gravitaţional să scadă suficient de mult pentru a putea încerca Saltul.

— Golan, bunul meu prieten, spuse Pelorat. Pot vorbi cu tine, câteva momente? Nu eşti prea ocupat?

— Nu sunt ocupat deloc. Odată ce l-am instruit în mod corect, computerul se ocupă de toate. Iar câteodată parcă ghiceşte dinainte ce instrucţiuni am de gând să-i dau; nu apuc să le formulez, că sunt deja îndeplinite.

Trevize mângâie cu dragoste suprafaţa pupitrului.

— Am devenit foarte buni prieteni, Golan, spuse Pelorat, în scurta perioadă de timp de când ne cunoaştem, deşi trebuie să recunosc că mie nu mi s-a părut deloc o perioadă scurtă. S-au întâmplat atâtea! Pentru mine este ciudat să descopăr, când mă gândesc la viaţa mea destul de lungă, că jumătate din întâmplările pe care le-am trăit s-au aglomerat în ultimele câteva luni. Sau aşa mi se pare mie. Aş putea chiar să presupun...

Trevize ridică o mână:

— Janov, sunt sigur că începi să te îndepărtezi de la subiectul iniţial. Începuseşi prin a spune că am devenit foarte buni prieteni într-o perioadă de timp foarte scurtă. Da, aşa este, şi în continuare suntem foarte buni prieteni. În aceeaşi ordine de idei, o cunoşti pe Bliss de şi mai puţină vreme, dar aţi devenit chiar şi mai buni prieteni.

— Asta, desigur, este cu totul altceva, spuse Pelorat dregându-şi vocea oarecum stânjenit.

— Desigur, spuse Trevize, dar ce trebuie să rezulte din tânăra dar solida noastră prietenie?

— Dacă suntem în continuare prieteni, aşa cum ai spus chiar adineauri, atunci va trebui să aduc vorba despre Bliss, care aşa cum ai spus chiar adineauri, îmi este deosebit de dragă.

— Înţeleg. Şi, ce-i cu asta?

— Ştiu, Golan, că nu îţi place Bliss, dar de dragul meu, aş dori...

Trevize ridică din nou mâna:

— Stai o clipă, Janov. Nu mă topesc după Bliss, dar nici nu o urăsc. De fapt, nu am niciun pic de animozitate împotriva ei. Este o tânără atrăgătoare şi, chiar dacă nu ar

fi, atunci de dragul tău aş fi gata să o găsesc atrăgătoare. Mie *Gaia* îmi displace.

— Dar Bliss *este* Gaia.

— Ştiu, Janov. Iată motivul pentru care lucrurile sunt atât de complicate. Atâta vreme cât mă gândesc la Bliss ca la o persoană, nu e nicio problemă. Însă dacă mă gândesc la ea ca fiind Gaia, atunci totul se schimbă.

— Dar, Golan, tu nu i-ai dat Gaiei nicio şansă… Ascultă, dă-mi voie să-ţi mărturisesc ceva. Când fac dragoste cu Bliss, îmi împărtăşeşte şi mie din conştiinţa ei. Aproximativ un minut. Nu mai mult. Ea spune că sunt prea bătrân ca să mă mai adaptez la această conştiinţă… Oh, Golan, nu zâmbi, pentru că şi tu ai fi la fel de bătrân pentru aşa ceva. Dacă un Izolat, ca mine sau ca tine, ar fi să facă parte din Gaia mai mult de un minut sau două, creierul i-ar putea fi afectat, şi dacă durează mai mult de cinci sau zece minute, afecţiunea ar putea fi ireversibilă… Golan, dacă ai trăi şi tu aşa ceva!

— Ce? O afecţiune ireversibilă a creierului? Nu, mulţumesc.

— Golan, te faci că nu mă înţelegi, şi o faci intenţionat. Mă refeream doar la acel scurt moment de fuziune. Nici nu ştii ce pierzi. Nu se poate descrie. Bliss spune că e un sentiment de fericire. E ca şi cum ai spune că trăieşti un sentiment de fericire atunci când în sfârşit bei un strop de apă după ce mai înainte aproape că ai murit de sete. Nici măcar nu pot începe să-ţi explic cu ce se aseamănă. Împărtăşeşti toate plăcerile pe care un miliard de oameni le trăiesc separat. Nu este o fericire continuă; dacă ar fi aşa, ai înceta foarte repede să o mai simţi. Vibrează… tresaltă… are un ritm pulsatoriu, straniu, care te captivează. Este mai multă fericire… nu, nu mai multă… este o fericire *mai puternică* decât ai putea tu trăi vreodată de unul singur. Îmi vine să plâng atunci când mă lasă pe dinafară.

Trevize dădu din cap:

— Eşti nemaipomenit de convingător, bunul meu prieten, dar vorbeşti de parcă ai căzut în patima pseudoendorfinei, sau a unui alt drog care îţi oferă fericire

pe termen scurt, şi în schimb te lasă în oroare pe termen lung. Asta nu e pentru mine! Nu am de gând să-mi vând individualitatea pentru un trecător sentiment de fericire.

— Dar eu îmi păstrez în continuare individualitatea, Golan.

— Cât timp vei reuşi, dacă vei continua tot aşa, Janov? Ai să cerşeşti din ce în ce mai mult acest drog până când, în cele din urmă, creierul îţi va fi deteriorat. Janov, nu trebuie să o mai laşi pe Bliss să îţi facă aşa ceva… Poate chiar ar fi mai bine să vorbesc eu cu ea.

— Nu! Să nu faci asta! Ştii bine că diplomaţia nu este punctul tău forte, şi n-aş vrea să o răneşti. Te asigur că în această privinţă are foarte multă grijă. Este mai îngrijorată decât mine de posibilitatea deteriorării creierului. De asta poţi să fii sigur.

— Bine, în cazul ăsta am să vorbesc cu tine. Janov, renunţă. Ai trăit cincizeci şi doi de ani cu propriile tale plăceri şi bucurii, şi creierul tău s-a adaptat pentru a le suporta pe acestea. Nu te lăsa dominat de un viciu nou şi neobişnuit. Vei avea de plătit; dacă nu acum, atunci ceva mai târziu.

— Da, Golan, spuse Pelorat cu voce joasă şi privind la vârfurile încălţărilor. Să presupunem că vezi lucrurile astfel: dacă ai fi o creatură unicelulară…

— Ştiu ce vrei să-mi spui, Janov. Las-o baltă! Bliss şi cu mine am mai discutat o dată pe marginea acestei analogii.

— Da, dar gândeşte-te puţin. Să ne imaginăm nişte organisme unicelulare la un nivel de conştiinţă egal cu cel al omului şi cu puterea de a gândi, şi să presupunem că acestea se confruntă cu posibilitatea de a deveni un organism multicelular. Oare organismele unicelulare nu ar jeli pierderea individualităţii, şi nu ar resimţi cu amărăciune viitoarea lor înregimentare în personalitatea unui organism atotcuprinzător? Dar oare nu ar greşi? O celulă separată îşi poate imagina vreodată care este puterea creierului uman?

Trevize dădu din cap cu violenţă:

— Nu, Janov, analogia este falsă. Organismele unicelulare *nu* au conştiinţă, şi nici capacitatea de a gândi…

sau dacă o au, este atât de redusă încât ar putea fi considerată nulă. Pentru astfel de obiecte, să se combine şi să îşi piardă individualitatea înseamnă să piardă ceva ce nu au avut niciodată cu adevărat. Însă o fiinţă umană *este* conştientă, şi *are* capacitatea de a gândi. Ea chiar are de pierdut o conştiinţă proprie şi o inteligenţă proprie independentă, aşa că analogia nu este valabilă.

Între cei doi se lăsă liniştea; o linişte aproape apăsătoare; în cele din urmă Pelorat spuse, încercând să orienteze conversaţia într-o altă direcţie:

— De ce te holbezi aşa în ecran?

— Din obişnuinţă, spuse Trevize zâmbind crispat. Computerul îmi spune că nu sunt urmărit de nicio navă Gaiană, şi niciun fel de flotă Sayshelliană nu vine să mă întâmpine. Şi cu toate astea privesc neliniştit, reconfortat doar de propria mea neputinţă de a detecta ceva, deşi senzorii computerului sunt de sute de ori mai ageri şi mai pătrunzători decât ochii mei. Mai mult, computerul este capabil să detecteze cu foarte mare precizie unele proprietăţi ale spaţiului pe care simţurile mele nu le pot percepe în niciun caz... Şi fiind conştient de toate astea, continui totuşi să mă holbez.

— Golan, dacă într-adevăr suntem prieteni..., începu Pelorat.

— Îţi promit că n-am să fac nimic care s-o deranjeze pe Bliss; în măsura în care va fi posibil.

— Acum mai e o problemă. Îmi ascunzi destinaţia, ca şi cum nu ai avea încredere în mine. Unde mergem? Te pomeneşti că ştii unde se află Pământul?

Trevize privi în sus, mirat:

— Îmi pare rău. Am ţinut secretul pentru mine însumi, nu-i aşa?

— Da, dar de ce?

— Într-adevăr, de ce? spuse Trevize. Mă întreb, prietene, dacă nu cumva din cauza lui Bliss.

— Bliss? Deci vrei ca *ea* să nu ştie. Serios, prietene, poţi avea *deplină* încredere în ea.

— Nu asta-i cauza. Ce rost ar avea să nu am încredere în ea? Bănuiesc că dacă vrea, poate să-mi smulgă din minte orice secret. Motivul este mult mai copilăresc. Am senzaţia că îi acorzi numai ei atenţie, şi că eu de fapt nu mai exist pentru tine.

Pelorat făcu o mutră perplexă:

— Dar, Golan, nu este adevărat.

— Ştiu, dar încerc să-mi analizez cu sinceritate propriile sentimente. Ai venit chiar adineauri cu temeri referitoare la prietenia noastră, şi dacă stau să mă gândesc, simt că şi eu am aceleaşi temeri. În sinea mea n-am recunoscut, dar cred că m-am simţit dat la o parte de Bliss. Probabil că am încercat să mă răzbun, ascunzându-ţi unele lucruri. O copilărie, presupun.

— Golan!

— Am recunoscut că a fost o copilărie, nu? Dar care este individul care, din când în când, nu se comportă şi el ca un copil? Oricum, *suntem* prieteni. Ne-am lămurit, şi în consecinţă am să termin cu joaca. Ne îndreptăm spre Comporellon.

Pentru moment, Pelorat nu-şi aminti:

— Comporellon?

— Sunt sigur că îţi aduci aminte de prietenul meu, trădătorul. Munn Li Compor. Ne-am întâlnit cu el pe Sayshell.

Figura lui Pelorat se lumină dintr-o dată:

— Bineînţeles că îmi aduc aminte. Comporellon era lumea strămoşilor săi.

— *În caz* că a fost. Nu cred orbeşte în vorbele lui Compor. Dar Comporellon este o lume cunoscută, iar Compor a spus că locuitorii săi au cunoştinţe despre Pământ. Ei bine, vom merge acolo să ne lămurim. S-ar putea să nu descoperim nimic, dar este singurul punct de plecare pe care-l avem.

Pelorat îşi drese vocea, cu un aer neîncrezător:

— Dragul meu prieten, eşti sigur?

— Nu putem fi siguri pe nimic. Avem un punct de plecare şi, oricât de plăpând ar fi, trebuie să ne bazăm pe el.

— Da, dar dacă ne bazăm pe ceea ce ne-a spus Compor, atunci ar trebui să luăm în considerare *tot* ceea ce ne-a spus. Şi anume, a subliniat că Pământul, ca planetă vie, nu mai există… că suprafaţa sa este radioactivă şi că nu mai adăposteşte nicio formă de viaţă. Şi dacă lucrurile stau aşa, degeaba mergem pe Comporellon.

8

Cei trei luau micul dejun în încăperea strâmtă destinată mesei.

— Totul este foarte bun, spuse Pelorat satisfăcut. Astea fac parte din proviziile luate la început, pe Terminus?

— Nu, spuse Trevize. Alea s-au terminat de mult. Ce avem aici sunt provizii cumpărate pe Sayshell, înainte de a ne îndrepta spre Gaia. Până acum n-ai mai mâncat aşa ceva, nu? Un fel de hrană luată din mare, dar foarte crocantă… Cât despre chestia asta… când am cumpărat-o aveam impresia că este varză, dar nu seamănă deloc la gust cu varza.

Bliss asculta, însă nu spunea nimic. Pescuia cu precauţie mâncarea din farfurie.

— Trebuie să mănânci, dragă, spuse Pelorat cu blândeţe.

— Ştiu, Pel, şi mănânc.

Trevize spuse, cu o undă de nervozitate pe care nu reuşi să şi-o disimuleze:

— Bliss, avem şi mâncare Gaiană.

— Ştiu, spuse Bliss, dar aş prefera să o păstrez. Nu ştiu câtă vreme vom rămâne în spaţiu, şi în cele din urmă va trebui să mă deprind cu hrana Izolaţilor.

— E chiar atât de rea? Sau Gaia trebuie să mănânce numai Gaia?

Bliss oftă:

— De fapt, avem o zicală care spune: „Când Gaia mănâncă Gaia, nimic nu se pierde şi nimic nu se câştigă.” Nu se produce decât un transfer de conştiinţă pe un nivel de conştiinţă mai scăzut sau mai înalt. Orice aş mânca pe Gaia *este* Gaia, şi atunci când mare parte din hrană este metabolizată şi devine parte din mine, *rămâne* tot Gaia. Hrana are astfel şansa de a participa la un nivel de conştiinţă mai ridicat, în timp ce, bineînţeles, altă parte din ceea ce mănânc se transformă în reziduuri şi coboară pe scara conştiinţei.

Luă o îmbucătură serioasă, mestecă viguros, apoi spuse:

— În acest mod se realizează o circulaţie la scară mare. Plantele cresc şi sunt mâncate de animale. Animalele mănâncă şi sunt mâncate. Orice organism care moare este incorporat în celulele solului, bacteriilor de descompunere, şi aşa mai departe… toată Gaia. La această vastă circulaţie participă chiar şi materia anorganică, şi fiecare participant are şansa de a trăi periodic la un nivel mai elevat al conştiinţei.

— Chestia asta, făcu Trevize, e valabilă pe orice planetă. Fiecare atom din mine poate că a făcut parte anterior din multe organisme vii, inclusiv oameni; sau poate a avut lungi perioade în care a fost în mare, sau într-un zăcământ de cărbune, sau într-o rocă, sau în vântul care suflă asupra noastră.

— Însă pe Gaia, spuse Bliss, toţi atomii fac de asemeni parte dintr-o conştiinţă planetară superioară, despre care tu nu ştii nimic.

— Bine, atunci ce se întâmplă cu legumele astea de pe Sayshell, pe care le mănânci acum? Devin şi ele Gaia?

— Devin… destul de încet. Iar excreţiile mele încetează a mai fi Gaia. În cele din urmă, materiile eliminate se rup de Gaia, rămânând fără contactul indirect, hiperspaţial, pe care eu îl păstrez datorită înaltului nivel de conştiinţă. Acest contact hiperspaţial face ca hrana ne-Gaiană să devină Gaia, pe măsură ce o mănânc.

— Şi cu rezervele noastre de hrană Gaiană ce se întâmplă? Vor deveni, încetul cu încetul, ne-Gaiene? Dacă este aşa, atunci mai bine consumă-le acum.

— Nu e cazul să-ţi faci griji, spuse Bliss. Rezervele de hrană Gaiană au fost astfel tratate încât vor rămâne Gaia un interval de timp destul de lung.

Pelorat interveni deodată:

— Dar ce se va întâmpla atunci când *noi* vom mânca hrană Gaiană? Că tot veni vorba, ce ni s-a întâmplat când am consumat hrană Gaiană, pe Gaia? Devenim şi noi Gaia, încetul cu încetul?

Bliss dădu din cap, şi pe figură i se aşternu o expresie stranie, de stânjeneală:

— Nu, ceea ce aţi mâncat a rămas pierdut pentru noi. Sau mai bine zis, am pierdut acele părţi care au fost metabolizate în ţesuturi. Excreţiile voastre au rămas Gaia sau au revenit foarte lent Gaia, astfel că în cele din urmă a fost restabilit echilibrul, însă numeroşi atomi din Gaia au devenit non-Gaia, ca rezultat al vizitei voastre.

— De ce? întrebă curios Trevize.

— Pentru că nu aţi fi fost în stare să suportaţi transformarea, chiar şi una parţială. Aţi fost oaspeţii noştri, aduşi pe lumea noastră prin constrângere, dacă se poate spune astfel, şi a trebuit să vă ferim de pericole, chiar cu preţul pierderii unor mici fragmente ale Gaiei. Am *vrut* să plătim acest preţ, deşi nu ne-a făcut plăcere.

— Ne pare rău, spuse Trevize, însă eşti sigură că hrana ne-Gaiană, sau anumite feluri de hrană ne-Gaiană, nu ţi-ar putea face rău?

— Nu, spuse Bliss. Ceea ce este comestibil pentru voi este comestibil şi pentru mine. Eu am în plus problema metabolizării hranei. Aceasta reprezintă o barieră psihologică şi îmi cam strică pofta de mâncare. De aceea mănânc mai încet, dar am să depăşesc neplăcerea, cu timpul.

— Dar dacă te infectezi? spuse Pelorat alarmat şi cu o voce stridentă. Nu înţeleg de ce nu m-am gândit mai devreme la asta. Bliss! Orice lume pe care vei ateriza este

posibil să posede microorganisme împotriva cărora nu ai niciun fel de apărare şi vei muri dintr-o banală boală infecţioasă. Trevize, trebuie să ne întoarcem.

— Nu intra în panică, Pel dragă, spuse Bliss zâmbind. Microorganismele sunt şi ele asimilate în Gaia, când le mănânc sau când intră în corpul meu pe o altă cale. Dacă sunt susceptibile să îmi provoace vreun rău, atunci vor fi asimilate cu atât mai repede, şi odată devenite Gaia, nu vor mai fi deloc periculoase.

Dejunul se apropia de sfârşit, şi Pelorat îşi sorbea sucul de fructe, aromat şi încălzit.

— Dragul de mine, spuse el lingându-şi buzele, cred că este cazul să schimb din nou subiectul. Am impresia că singura mea ocupaţie la bordul acestei nave este aceea de a schimba subiectul discuţiilor. Oare care să fie cauza?

Trevize spuse cu seriozitate:

— Deoarece atunci când discutăm, Bliss şi cu mine ţinem foarte mult la propriile noastre puncte de vedere, şi suntem dispuşi să le susţinem până în pânzele albe. Depindem de tine, Janov, pentru a reveni la o judecată sănătoasă. La ce subiect ai vrea să te opreşti, bătrâne prieten?

— Am parcurs materialul care se referă la Comporellon, şi întreg sectorul din care acesta face parte este bogat în legende străvechi. Bazele coloniei lor au fost puse cu multă vreme în urmă, în primul mileniu al călătoriilor hiperspaţiale. Comporellienii vorbesc chiar despre un fondator legendar pe nume Benbally, deşi nu se spune de unde a venit. Ei susţin că numele original al planetei era „Lumea lui Benbally”.

— Şi după părerea ta, Janov, cât adevăr este în această afirmaţie?

— Cât un sâmbure, probabil, dar cine poate ghici cât de mare este acest sâmbure?

— În istoria oficială n-am auzit de nimeni cu numele de Benbally. Tu ai auzit?

— Nu, dar ştii că spre sfârşitul erei Imperiale a avut loc o ştergere deliberată a istroriei pre-Imperiale. Împăraţii, în

ultimele secole turbulente ale Imperiului, erau foarte preocupaţi să atenueze patriotismul local, considerând-l – pe bună dreptate – un factor cu influenţă dezintegratoare. În consecinţă, în aproape toate sectoarele Galaxiei, istoria oficială – cu documente complete şi cronologic precisă – începe doar cu zilele în care s-a făcut simţită influenţa Trantorului şi sectorul respectiv s-a aliat de bună voie Imperiului, sau a fost anexat.

— N-aş fi crezut că istoria poate fi ştearsă cu atâta uşurinţă, spuse Trevize.

— Din multe puncte de vedere nici nu este, spuse Pelorat, dar un guvern hotărât şi puternic o poate estompa în mare măsură. Dacă este suficient de mult estompată, istoria străveche ajunge să depindă de materiale risipite pe ici-colo şi tinde să degenereze în basme populare. În mod invariabil, asemenea basme populare vor include din ce în ce mai multe exagerări şi vor prezenta sectorul ca fiind mai vechi şi mai puternic decât în realitate. Şi oricât de idioată ar fi o anumită legendă, sau oricât de imposibilă ar părea, localnicii o cred, închipuindu-şi că astfel dau dovadă de patriotism. Vă pot arăta poveşti din fiecare colţişor al Galaxiei care spun că, la origine, colonizarea sa a avut ca punct de plecare chiar Pământul, deşi nu acesta este întotdeauna numele pe care îl dau planetei-mamă.

— Şi cum îi mai spun?

— Îi mai spun în tot felul. Uneori o numesc Singura; uneori, Cea Mai Veche. Sau îi mai spun Lumea cu Lună, ceea ce, după unele autorităţi în materie, se referă la satelitul său gigantic, Luna. Alţii îi mai spun Lumea Pierdută, sau Lumea Părăsită.

Trevize interveni:

— Janov, opreşte-te! O să continui la nesfârşit cu autorităţile şi contra-autorităţile tale. Spui că legendele astea sunt pretutindeni?

— O, da, bunul meu prieten. Pretutindeni. Nu trebuie decât să treci prin ele pentru a te acomoda cu această meteahnă omenească de a începe cu o sămânţă de adevăr şi de a aşterne apoi peste ea neadevăruri, strat după

strat... după modelul scoicilor de Rhampora, care îşi construiesc perlele plecând de la un grăunte de nisip. Am dat odată chiar peste această metaforă, când...

— Janov, opreşte-te, iar începi? Spune-mi, există ceva în legendele din Comporellon care diferă de celelalte?

— Oh!

Pelorat se uită un moment la Trevize, cu o privire pierdută.

— Care diferă? spuse el. Ei bine, ei pretind că Pământul este relativ aproape. Iată ceva neobişnuit. Pe majoritatea lumilor în care se vorbeşte de Pământ, oricare ar fi numele pe care i-l atribuie, există tendinţa ca localizarea să fie vagă... este plasat, undeva, foarte departe, sau undeva într-un ţinut fantastic.

— Da, spuse Trevize, aşa cum unii de pe Sayshell ne-au spus că Gaia este plasată undeva în hiperspaţiu.

Bliss râse.

Trevize îi aruncă o privire rapidă:

— Este adevărat. Aşa ni s-a spus.

— Te cred. Este amuzant, atâta tot. Bineînţeles, asta şi vrem să se creadă. În acest moment nu cerem decât să fim lăsaţi în pace, şi unde am putea fi mai liniştiţi şi mai în siguranţă decât în hiperspaţiu? Chiar dacă nu suntem acolo, dacă oamenii cred că acolo ne aflăm, e ca şi cum am fi.

— Da, spuse sec Trevize, şi în mod asemănător există ceva care îi face pe oameni să creadă că Pământul nu există, sau că este foarte departe, sau că are o crustă radioactivă.

— Numai că, spuse Pelorat, cei de pe Comporellon cred că este relativ aproape de ei.

— Însă oricum, are o crustă radioactivă. Într-un fel sau altul, fiecare popor care are legende despre Pământ consideră că acesta este inabordabil.

— O concepţie mai mult sau mai puţin corectă, spuse Pelorat.

— Mulţi Sayshellieni cred că Gaia este pe undeva prin apropiere, spuse Trevize. Unii chiar îi identificau soarele cu precizie; şi totuşi, cu toţii consideră că Gaia este

inaccesibilă. Ar putea exista unii pe Comporellon care să creadă că Pământul este radioactiv, mort, dar care i-ar putea identifica soarele. Atunci ne vom apropia de el, aşa inaccesibil cum l-ar putea considera unii. Vom face exact ca în cazul Gaiei.

— Trevize, Gaia *a vrut* să vă primească, spuse Bliss. Eraţi neajutoraţi în mâinile noastre, dar noi nu aveam de gând să vă pricinuim vreun rău. Dacă Pământul este puternic, însă nu şi binevoitor? Atunci ce se va întâmpla?

— În orice caz, *trebuie* să ajung pe Pământ, şi voi accepta consecinţele. Însă asta este misiunea *mea*. Odată ce voi localiza Pământul şi mă voi îndrepta spre el, vă puteţi despărţi de mine. Vă voi duce pe cea mai apropiată lume a Fundaţiei, sau înapoi pe Gaia, dacă insistaţi, apoi voi merge singur spre Pământ.

— Dragul meu prieten, făcu Pelorat o figură suferindă, nu mai spune astfel de lucruri. Nici prin gând nu-mi trece să te abandonez.

— Şi nici mie să îl abandonez pe Pel, spuse Bliss întinzând o mână şi mângâind obrazul lui Pelorat.

— Foarte bine, atunci. În scurtă vreme vom fi gata să facem Saltul spre Comporellon şi după aceea, să sperăm, ne vom îndrepta… spre Pământ.

Partea a doua – COMPORELLON

3. La staţia de intrare

9

Bliss intră în cameră şi spuse:

— Ţi-a spus Trevize că dintr-un moment într-altul vom face Saltul prin hiperspaţiu?

Pelorat, aplecat asupra video-discului, ridică privirea şi spuse:

— Ca să spun drept, a băgat doar capul pe uşă şi mi-a spus: „Într-o jumătate de oră.”

— Gândul la Salt mă nelinişteşte, Pel. Nu mi-a plăcut niciodată. Am aşa un sentiment ciudat, de parcă mă întorc pe dos.

Pelorat păru un pic surprins:

— Bliss dragă, nu mi-am închipuit niciodată că ai făcut călătorii spaţiale.

— Nu am călătorit foarte mult, şi când spun asta mă refer doar la aspectul meu de component. Gaia însăşi nu are ocazia de a face călătorii spaţiale regulate. Prin natura mea/noastră/Gaiei, eu/noi/Gaia nu explorăm, nu ne ocupăm cu comerţul, şi nu facem călătorii de plăcere în spaţiu. Totuşi, cineva trebuie să stea la staţiile de intrare.

— Ca atunci când am avut marele noroc de a te întâlni pe tine.

— Da, Pel.

Îi surâse cu afecţiune:

— Uneori, Gaia vizitează Sayshell-ul sau alte regiuni stelare, din diverse motive… de obicei clandestine. Dar, clandestine sau nu, asta presupune Saltul; iar atunci când orice parte din Gaia face Saltul, şi Gaia îl face.

— E foarte neplăcut, spuse Pel.

— Ar putea fi şi mai rău. Cea mai mare parte din masa Gaiei *nu* suferă din cauza Saltului, aşa că efectul este foarte mult diminuat. Însă eu am impresia că îl simt mult mai intens. Aşa cum îi tot spun lui Trevize, deşi tot ceea ce alcătuieşte Gaia este Gaia, componentele individuale nu sunt identice. Avem fiecare diferenţele noastre, şi structura mea este – din cine ştie ce motiv – deosebit de sensibilă la Salt.

— Stai! spuse Pelorat amintindu-şi deodată. Trevize mi-a explicat mai demult. Situaţia neplăcută apare în navele obişnuite. La intrarea în hiperspaţiu părăseşti câmpul gravitaţional Galactic, şi revii atunci când te întorci în spaţiul normal. Senzaţia este produsă de aceste schimbări. Dar *Far Star* este o navă gravitică. Ea nu depinde de câmpul gravitaţional, şi deci nu îl părăseşte cu adevărat, pentru ca apoi să revină la el. Din acest motiv, nu vom simţi nimic. Te pot asigura de acest lucru, dragă, pe baza experienţei mele personale.

— Dar este minunat! Ce bine ar fi fost dacă am fi discutat despre asta mai devreme. M-aş fi scutit de foarte multă nelinişte.

— Mai există şi un alt avantaj.

Pelorat deveni expansiv, în rolul său neobişnuit de profesor în probleme de astronautică:

— Pentru a realiza Saltul, navele obişnuite trebuie să se îndepărteze până la o distanţă foarte mare – în spaţiul normal – faţă de corpurile cereşti masive. Unul dintre motive este acesta: cu cât eşti mai aproape de o stea, cu atât este mai intens câmpul ei gravitaţional, şi cu atât mai pronunţate sunt senzaţiile care însoţesc Saltul. Apoi, de asemeni, cu cât este mai intens câmpul gravitaţional, cu atât sunt mai complicate ecuaţiile care trebuiesc rezolvate pentru a efectua un Salt fără probleme şi pentru a ajunge în punctul dorit. Însă într-o navă gravitaţională nu se poate vorbi de o senzaţie datorată Saltului. În plus, această navă are un computer deosebit, care poate rezolva ecuaţii foarte complexe cu o deosebită uşurinţă şi rapiditate. Rezultatul este că în loc să se îndepărteze timp de două săptămâni de

o stea pentru a ajunge la o distanţă confortabilă, *Far Star* nu trebuie să călătorească decât două sau trei zile. Asta deoarece nu suntem supuşi unui câmp gravitaţional, deci nici efectelor inerţiale – recunosc că nu înţeleg, dar aşa mi-a spus Trevize – şi putem accelera mult mai rapid decât ar putea-o face o navă obişnuită.

— Este nemaipomenit, spuse Bliss. Trev merită toată admiraţia pentru că poate conduce o navă atât de neobişnuită.

Pelorat se încruntă uşor:

— Te rog, Bliss. Spune „Trevize”.

— Bine, bine. Însă în absenţa lui, mă mai relaxez şi eu puţin.

— Nu te relaxa. N-ar fi bine să încurajezi deloc acest obicei. E atât de sensibil în privinţa numelui!

— Nu în privinţa numelui. Este sensibil în ceea ce mă priveşte. Nu mă place.

— Nu este adevărat, spuse Pelorat cu toată convingerea. Am vorbit cu el… Haide, haide, nu te încrunta. Am fost cât se poate de diplomat. M-a asigurat că nu te antipatizează. Are suspiciuni vizavi de Gaia, şi este nemulţumit de faptul că a trebuit să o aleagă ca model pentru viitorul omenirii. Trebuie să-i tolerăm această atitudine. Va reuşi să depăşească dificultatea pe măsură ce va înţelege care sunt avantajele Gaiei.

— Sper, dar nu este vorba numai de Gaia. Orice ţi-ar fi spus, Pel – aminteşte-ţi că ţine foarte mult la tine, şi nu vrea să-ţi rănească sentimentele – mă detestă pe mine personal.

— Nu, Bliss. Nu ar fi în stare.

— Nu toată lumea este obligată să mă iubească pentru simplul fapt că mă iubeşti tu, Pel. Dă-mi voie să-ţi explic. Trev… în regulă, Trevize… crede că sunt un robot.

O expresie de uluire puse stăpânire pe trăsăturile lui Pelorat, de obicei impasibile.

— Fii serioasă, spuse el, nu are cum să creadă că eşti o fiinţă umană artificială.

— Ce-ar fi atât de surprinzător? Gaia a fost colonizată cu ajutorul roboţilor. Este un fapt recunoscut.

— Roboţii au ajutat, la fel ca şi maşinile, însă *oamenii* au colonizat Gaia; Pământenii. Iată ce crede Trevize. Sunt sigur.

— Aşa cum v-am mai spus, ţie şi lui Trevize, nu există nimic în memoria Gaiei care să facă referire la Pământ. Însă în cele mai vechi amintiri ale noastre există roboţi, care munceau pentru a desăvârşi transformarea Gaiei într-o lume locuibilă. În aceeaşi vreme, noi formam conştiinţa planetară a Gaiei… Asta a necesitat o perioadă îndelungată, Pel dragă, şi iată încă un motiv pentru care amintirile noastre sunt neclare; probabil că nu Pământul le-a şters, aşa cum crede Trevize.

— Da, Bliss, spuse Pelorat neliniştit, dar ce s-a întâmplat cu roboţii?

— Ei bine, pe măsură ce Gaia se forma, roboţii au plecat. Nu doream ca Gaia să includă roboţi, fiind convinşi – ca şi acum, de altfel – că o componentă robotică este, pe termen lung, dăunătoare unei societăţi omeneşti, fie ea formată din Izolaţi sau Planetară. Nu ştiu cum am ajuns la această concluzie, dar este posibil să fi fost bazată pe evenimentele petrecute în vremurile de demult ale istoriei Galactice, la care memoria Gaiei nu poate ajunge.

— Dacă roboţii au plecat…

— Da, dar dacă unii au rămas? Dacă eu sunt unul dintre ei… probabil vechi de cincisprezece mii de ani? Trevize bănuieşte acest lucru.

Pelorat dădu încet din cap:

— Dar nu eşti.

— Sigur crezi asta?

— Sigur. *Nu* eşti robot.

— De unde ştii?

— Bliss, *ştiu*. Nu există nimic artificial în tine. Nimeni nu poate şti *asta* mai bine decât mine.

— Dar nu este posibil ca elementul artificial să fie disimulat cu foarte mare abilitate, în cele mai mici detalii, astfel încât să nu pot fi deosebită de ceea ce este natural?

În acest caz, cum ţi-ai putea da seama de diferenţa dintre mine şi o fiinţă umană adevărată?

— Nu cred că este posibil ca artificialul să poată fi disimulat cu atât de mare abilitate.

— Şi dacă *ar fi* posibil, în ciuda a ceea ce crezi tu?

— Pur şi simplu nu pot să cred aşa ceva.

— Atunci hai să considerăm un caz ipotetic. Dacă aş fi un robot ce nu poate fi deosebit de o fiinţă umană, ce ai simţi?

— Păi, eu… eu…

— Să fiu mai precisă. Cum te-ai simţi făcând dragoste cu un robot?

Pelorat pocni deodată din degete:

— Ştii, există unele legende despre femei care se îndrăgostesc de bărbaţi artificiali, şi invers. Întotdeauna am crezut că au un sens alegoric, dar nu mi-am închipuit că poveştile ar putea reprezenta chiar adevărul, în sens literal… Desigur, Golan şi cu mine nu am auzit niciodată de cuvântul „robot” până nu am aterizat pe Sayshell. Dar dacă stau acum să mă gândesc, femeile şi bărbaţii aceia artificiali trebuie să fi fost roboţi. Evident, astfel de roboţi au existat în vremurile străvechi. Ceea ce înseamnă că legendele ar trebui reconsiderate…

Căzu pe gânduri, tăcut, şi după ce aşteptă un moment, Bliss pocni din palme. Pelorat tresări.

— Pel dragă, spuse Bliss, te foloseşti de mitologie pentru a evita întrebarea. Întrebarea este: Cum te-ai simţi făcând dragoste cu un robot?

El o privi, stânjenit:

— Cu unul care cu adevărat nu poate fi deosebit de o fiinţă umană?

— Da.

— Păi atunci, mie mi se pare că un robot care nu poate fi în niciun fel deosebit de o fiinţă umană *este* o fiinţă umană.

— Asta vroiam să aud de la tine, Pel.

Pelorat aşteptă, apoi spuse:

— Ei bine, acum că m-ai auzit, n-ai de gând să-mi spui că eşti o fiinţă umană naturală şi că nu trebuie să mă mai lupt cu situaţii ipotetice?

— Nu, n-am să fac asta. Ai definit o fiinţă umană naturală ca fiind o entitate posedând toate proprietăţile unei fiinţe umane naturale. Dacă eşti mulţumit că eu am toate aceste proprietăţi, atunci punem capăt discuţiei. Avem o definiţie valabilă, şi nu este nevoie de o alta. La urma urmei, de unde ştiu eu că nu eşti chiar *tu* un robot care nu se poate deosebi de o fiinţă umană?

— Pentru că îţi spun eu că nu sunt.

— A, dar poate ai fost programat să-mi spui că eşti o fiinţă umană. S-ar putea să crezi chiar tu însuţi asta, prin program. Nu avem decât definiţia, şi este *tot* ceea ce putem avea.

Îşi puse braţele pe după gâtul lui Pelorat şi îl sărută. Sărutul deveni din ce în ce mai înflăcărat, şi se prelungi până când Pelorat reuşi să spună, înăbuşit:

— Dar i-am promis lui Trevize că n-o să-l deranjăm transformându-i nava într-un refugiu pentru doi guguştiuci.

Bliss spuse, dezmierdându-l:

— Hai să ne lăsăm purtaţi de val şi să nu mai pierdem timpul gândindu-ne la ceea ce am promis.

— Dar nu pot face asta, spuse Pelorat tulburat. Ştiu că poate te deranjează, Bliss, dar mă gândesc mereu că eu, prin constituţie nu mă pot lăsa purtat de sentimente. Este o obişnuinţă îndelungată, şi probabil că pe ceilalţi îi deranjează foarte mult. N-am reuşit să trăiesc niciodată cu o femeie care să nu se plângă în cele din urmă. Prima mea nevastă… dar presupun că nu este momentul potrivit pentru o astfel de discuţie…

— Da, este foarte nepotrivit, dar nu în mod fatal. Nici tu nu eşti primul meu amant.

— O! spuse Pelorat un pic descumpănit.

Apoi, dându-şi seama de zâmbetul discret al lui Bliss, spuse:

— Adică, bineînţeles că nu. Nici nu mă aşteptam… Oricum, primei mele neveste nu i-a plăcut acest fel de a fi.

— Dar mie îmi place. Găsesc că nesfârşita ta scufundare în gânduri este atrăgătoare.

— *Asta* nu pot s-o cred, dar uite că mi-a mai venit un gând. Robot sau om, nu contează. Aici am căzut de acord. Totuşi, eu sunt un Izolat, iar tu o ştii bine. Nu fac parte din Gaia, şi atunci când suntem în intimitate, participi la emoţii exterioare Gaiei deşi uneori mă laşi să pătrund pentru o scurtă perioadă în conştiinţa globală. Şi s-ar putea ca intensitatea trăirilor să nu fie la fel de mare ca atunci când Gaia ar face dragoste cu Gaia.

— Dragostea cu tine, Pel, are propriile ei delicii, spuse Bliss. Nu caut să obţin mai mult.

— Dar nu se pune problema ca *tu* să mă iubeşti pe mine. Tu nu eşti doar tu. Dacă Gaia consideră asta o perversiune?

— Dacă ar considera-o, atunci aş şti, pentru că eu sunt Gaia. Şi din moment ce-mi face plăcere să fiu cu tine, şi Gaiei îi place. Când facem dragoste, Gaia împărtăşeşte senzaţia într-o măsură mai mare sau mai mică. Când spun că te iubesc, înseamnă că Gaia te iubeşte, deşi doar acea parte din ea pe care o reprezint eu primeşte acest rol imediat… Pari un pic nelămurit.

— Fiind Izolat, Bliss, nu reuşesc să înţeleg foarte bine.

— Oricând se poate face analogia cu corpul unui Izolat. Dacă fluieri o melodie, întregul tău corp, organismul tău, doreşte să fluiere melodia, dar sarcina imediată de a fluiera revine buzelor, limbii, şi plămânilor. Degetul mare de la piciorul drept nu face nimic.

— Ar putea bate ritmul.

— Dar nu este necesar pentru fluierat. A bate ritmul cu degetul mare de la picior nu este acţiunea în sine ci un răspuns la acţiune şi, fără îndoială, toate părţile Gaiei pot reacţiona într-un fel sau altul, într-o mică măsură, la emoţia mea. Aşa cum şi eu reacţionez la ale lor.

— Bănuiesc că nu are rost să mă simt jenat de acest lucru, spuse Pelorat.

— Absolut niciunul.

— Dar îmi dă un straniu sentiment de responsabilitate. Când încerc să te fac fericită, descopăr că trebuie să fac fericit până şi cel mai mic organism de pe Gaia.

— Până şi ultimul atom… dar asta şi faci. Contribui la sentimentul de bucurie colectivă pe care te las să îl împărtăşeşti pentru scurt timp. Contribuţia ta este prea mică pentru a putea fi măsurată cu uşurinţă, dar există. Şi, ştiind că există, bucuria ar trebui să-ţi crească.

— Mi-ar place să fiu sigur că Golan este suficient de ocupat cu manevrele lui prin hiperspaţiu. Aş vrea să rămână ceva mai mult timp în cabina de pilotaj, spuse Pelorat.

— Ai vrea să facem dragoste, nu-i aşa?

— Da, aş vrea.

— Atunci ia o foaie de hârtie, scrie pe ea „Refugiu pentru Proaspăt Căsătoriţi”, lipeşte-o pe partea exterioară a uşii, şi dacă doreşte să intre, treaba lui.

Pelorat se conformă, şi în timpul activităţilor dătătoare de plăcere care urmară, *Far Star* făcu Saltul. Nici Pelorat şi nici Bliss nu îl simţiră. Nu l-ar fi simţit, chiar dacă i-ar fi acordat atenţie.

10

Nu trecuseră decât câteva luni de când Pelorat îl întâlnise pe Trevize şi părăsise pentru prima oară Terminus-ul. Până atunci, toată viaţa sa semicentenară (Standard Galactic) fusese permanent legată de solul planetei.

În mintea sa, acum devenise un bătrân lup al spaţiului. Văzuse trei planete: Terminus-ul însuşi, Sayshell, şi Gaia. Acum vedea o a patra, chiar dacă imaginea venea printr-un echipament telescopic comandat de computer. Cea de-a patra planetă era Comporellon.

Şi din nou, pentru a patra oară, se simţea vag dezamăgit. Într-un fel, continua să creadă că dacă priveşti din spaţiu spre o lume locuită trebuie să vezi conturul continentelor înconjurate de oceane; sau, dacă era vorba

de o lume deşertică, trebuiau să se distingă contururile lacurilor înconjurate de pământ.

Niciodată nu se întâmplase aşa.

Dacă lumea era locuită, avea atmosferă, şi, de asemenea hidrosferă. Şi dacă avea aer şi apă, avea nori; şi dacă avea nori, imaginea era neclară. Deci, Pelorat se trezi încă o dată privind nişte vârtejuri albe, prin care se puteau distinge din când în când câte o pată de albastru deschis sau de brun roşcat.

Se întrebă, posomorât, dacă cineva putea identifica o lume în caz că îi vedea imaginea luată de la – să spunem – trei sute de mii de kilometri. Cum se puteau deosebi între ele vârtejurile de nori?

Bliss îl privi cu o oarecare îngrijorare:

— Ce este, Pel? Pari nefericit.

— Găsesc că, văzute din spaţiu, toate planetele arată la fel.

— Şi ce-i cu asta, Janov? spuse Trevize. La fel se întâmplă cu toate contururile reliefului de pe Terminus atunci când apar la orizont, dacă nu ştii ce anume priveşti... un anume vârf de munte, sau o anume insuliţă în larg cu o formă caracteristică.

— Aşa o fi, spuse Pelorat nemulţumit, dar ce anume să cauţi într-o masă de nori aflată în continuă mişcare? Şi chiar dacă încerci să găseşti ceva, ajungi în emisfera întunecată înainte de a te lămuri.

— Priveşte cu ceva mai multă atenţie, Janov. Dacă urmăreşti forma norilor, vei descoperi că aceştia tind să capete o structură care înconjoară planeta, rotindu-se în jurul unui centru. Acel centru este, cu aproximaţie, la unul dintre poli.

— La care? întrebă Bliss cu interes.

— Întrucât, faţă de nori, planeta se mişcă în sensul acelor de ceasornic, înseamnă că privim, prin definiţie, spre polul sud. Centrul pare să fie la aproximativ cincisprezece grade faţă de terminator – linia de umbră a planetei – şi axa planetară este înclinată cu douăzeci şi unu de grade faţă de perpendiculara pe planul de revoluţie. Suntem deci fie în

mijlocul primăverii, fie în mijlocul verii, în funcţie de felul în care se mişcă polul, îndepărtându-se sau apropiindu-se de terminator. Computerul îi poate calcula orbita şi îmi poate da rezultatul foarte repede, dacă i-l cer. Capitala se află la nord de ecuator, aşa că este fie în mijlocul toamnei, fie în mijlocul iernii.

Pelorat se încruntă:

— Îţi poţi da seama de toate astea?

Privi stratul de nori ca şi cum ar fi avut impresia că aceştia puteau vorbi acum, sau ar fi trebuit să-i vorbească. Dar, desigur, nu se întâmplă nimic.

— Nu numai atât, spuse Trevize, dar dacă vei privi regiunile polare, nu vei putea zări nicio spărtură în stratul de nori pe măsură ce acesta se îndepărtează de poli. De fapt, spărturile există, dar printre ele se vede gheaţa, deci este o imagine alb-pe-alb.

— Aha, spuse Pelorat, dar bănuiesc că ăsta este un lucru normal în regiunile polare.

— Pe planetele locuite, desigur. Planetele fără viaţă ar putea fi lipsite de aer sau apă, sau ar putea prezenta anumite semne că norii nu sunt formaţi din vapori de apă, sau că gheaţa nu este apă îngheţată. Comporellon nu prezintă astfel de urme, deci putem fi siguri că ceea ce vedem sunt nori formaţi din vapori de apă şi apă îngheţată. Următorul lucru pe care-l remarcăm este suprafaţa de alb continuu care se află pe partea luminată a terminatorului, şi un ochi experimentat vede imediat că aceasta este mai mare decât în mod normal. Mai mult, se poate observa o oarecare strălucire portocalie, una foarte slabă, în lumina reflectată, iar asta înseamnă că soarele Comporellon-ului este mult mai rece decât soarele Terminus-ului. Deşi Comporellon este mai aproape de soarele său în comparaţie cu Terminus-ul, nu este suficient de aproape pentru a compensa temperatura scăzută a astrului. În consecinţă, Comporellon este o lume rece în comparaţie cu majoritatea lumilor locuite.

— Parcă citeşti dintr-o carte, spuse Pelorat cu admiraţie.

— Nu te lăsa impresionat, spuse Trevize zâmbindu-i cu simpatie. Computerul mi-a pus la dispoziţie toată statistica, inclusiv temperatura sa medie uşor coborâtă. Este uşor să deduci un lucru pe care deja îl cunoşti. De fapt, Comporellon se află în pragul unei ere glaciare, şi va avea una, dacă are şi o configuraţie a continentelor adecvată acestui lucru.

Bliss îşi muşcă buza de jos:

— Nu-mi plac lumile reci.

— Avem haine călduroase, spuse Trevize.

— Nu are importanţă. Fiinţele umane nu sunt adaptate la vremea rece. Noi nu avem blană groasă sau pene, sau un strat subcutanat de grăsime. Când o lume are clima rece, asta pare să indice o anumită indiferenţă faţă de fericirea părţilor sale componente.

— Gaia are pretutindeni o climă blândă? întrebă Trevize.

— În cea mai mare parte, da. Avem unele zone reci pentru plantele şi animalele adaptate la frig, dar majoritatea zonelor sunt uniform temperate, nedevenind niciodată neplăcut de calde sau neplăcut de reci pentru cei care le locuiesc, inclusiv pentru oameni, desigur.

— Pentru oameni, desigur. Toate părţile Gaiei sunt egale în această privinţă, dar unele, ca de exemplu fiinţele umane, sunt mai egale decât celelalte.

— Renunţă la sarcasmul ăsta prostesc, spuse Bliss cu o urmă de iritare. Nivelul şi intensitatea conştiinţei şi cunoaşterii sunt importante. O fiinţă umană este mult mai utilă decât ar putea fi o rocă de aceeaşi greutate. Proprietăţile şi funcţiile Gaiei au necesarmente o pondere mai mare în direcţia fiinţelor umane… însă nu chiar atât de mult ca în lumile voastre formate din Izolaţi. Mai mult, există momente când ponderea poate fi mai mare în alte direcţii, dacă aşa are nevoie Gaia, ca întreg. S-ar putea chiar ca la intervale destul de mari să fie îndreptată înspre miezul de rocă. Şi acesta are, la rândul său, nevoie de atenţie. În lipsa acestei atenţii, toate părţile Gaiei pot suferi. Nimeni nu-şi doreşte o erupţie vulcanică inutilă, nu-i aşa?

— Nu, spuse Trevize. Nu una inutilă.

— Nu pari impresionat.

— Uite ce e, spuse Trevize. Avem lumi mai reci decât media, şi lumi mai calde; lumi care în cea mai mare parte sunt constituite din păduri tropicale, şi lumi care au savane imense. Nu există două lumi la fel, şi fiecare dintre ele reprezintă un cămin pentru cei obişnuiţi cu ea. Eu sunt obişnuit cu clima relativ blândă a Terminus-ului – de fapt, noi am domesticit-o până la o moderaţie aproape egală cu cea a Gaiei – dar îmi place să plec, cel puţin pentru scurtă vreme, spre ceva diferit. Bliss, ceea ce avem noi, şi Gaia nu are, este variaţia. Dacă Gaia se extinde şi devine *Galaxia*, toate lumile din Galaxie vor fi obligate să aibă o climă blândă? Monotonia ar fi insuportabilă.

— Dacă lucrurile stau astfel, spuse Bliss, şi dacă variaţia pare de dorit, atunci se va menţine variaţia.

— Ca un cadou de la comitetul central, ca să spun aşa? făcu sec Trevize. Şi concesia să fie cât mai mică, de parcă ar da-o din buzunar? Aş prefera să las acest lucru pe seama naturii.

— Dar voi *nu* l-aţi lăsat pe seama naturii. Fiecare lume locuită din Galaxie a fost modificată. Fiecare a fost găsită într-o stare naturală inconfortabilă pentru oameni, dar transformată până când a devenit cât mai blândă posibil. Dacă această lume este rece, sunt sigură că locuitorii săi nu au putut-o încălzi mai mult fără un cost inacceptabil. Chiar şi aşa, porţiunile locuite probabil că sunt încălzite artificial pentru a fi cât mai blânde. Aşa că n-are rost să faci morala asta trufaşă cu natura care este lăsată să decidă singură asupra climei lumilor.

— Presupun că prin tine vorbeşte Gaia, spuse Trevize.

— Bineînţeles. Eu *sunt* Gaia.

— Atunci, dacă Gaia este atât de sigură pe superioritatea ei, ce nevoie mai aveţi de decizia *mea*? De ce n-aţi mers mai departe, fără mine?

Bliss făcu o pauză, ca pentru a-şi aduna gândurile. Apoi spuse:

— Pentru că nu este înţelept să ai prea multă încredere în tine însuţi. Pentru noi este firesc să ne vedem calităţile mai limpede decât ne vedem defectele. Noi ne dorim să facem ceea ce este corect; nu ceea ce *ni se pare* a fi corect, ci ceea ce *este* corect în mod obiectiv, dacă se poate spune aşa. Tu pari a fi cea mai la îndemână soluţie pentru a descoperi acest lucru, deci ne lăsăm ghidaţi de tine.

— Dreptatea mea este atât de obiectivă, spuse Trevize cu tristeţe, încât nici măcar nu-mi înţeleg propria decizie şi îi caut justificarea.

— O vei găsi, spuse Bliss.

— Sper, spuse Trevize.

— De fapt, prietene, spuse Pelorat, am impresia că această discuţie i-a dat câştig de cauză lui Bliss, fără a fi nevoie de prea mult efort. De ce nu recunoşti că argumentele ei justifică decizia ta? Gaia este valul care va aduce viitorul pentru omenire.

— Pentru că, spuse Trevize cu asprime, în momentul în care am luat decizia nu aveam aceste argumente. Nu ştiam niciunul dintre aceste detalii despre Gaia. *Altceva* m-a influenţat, cel puţin inconştient. Ceva fundamental, care nu depinde de detaliile Gaiei. Asta trebuie să găsesc eu.

Pelorat ridică o mână împăciuitoare:

— Nu te enerva, Golan.

— Nu mă enervez. Mă aflu pur şi simplu sub o tensiune insuportabilă. Nu vreau să fiu buricul Galaxiei.

— Nu te condamn, Trevize, spuse Bliss, şi îmi pare sincer rău că soarta te-a obligat să îţi asumi acest rol… Când vom ateriza pe Comporellon?

— Peste trei zile, spuse Trevize, şi numai după ce ne vom opri la una dintre staţiile orbitale de intrare.

— N-ar trebui să avem nicio problemă, nu-i aşa? spuse Pelorat.

Trevize ridică din umeri:

— Depinde de numărul navelor care se apropie de planetă, de numărul staţiilor de intrare, şi, în primul rând,

de regulamentul specific care permite sau refuză intrarea. Regulamentele astea se schimbă din când în când.

Pelorat interveni, indignat:

— Cum adică, să ne *refuze* intrarea? Cum ar putea ei să refuze intrarea unor cetăţeni ai Fundaţiei? Comporellon nu face parte din dominionul Fundaţiei?

— Ei bine, da... şi nu. Există o problemă legală delicată în jurul acestui subiect, şi nu ştiu sigur cum o interpretează cei de pe Comporellon. Presupun că există probabilitatea să ni se refuze intrarea, dar nu cred că este o probabilitate mare.

— Şi dacă suntem refuzaţi, ce facem?

— Nu ştiu prea bine, spuse Trevize. Să aşteptăm şi să vedem ce se întâmplă. După aceea vom face planuri, în funcţie de noua situaţie.

11

Se aflau acum suficient de aproape de Comporellon pentru a-l vedea ca pe un glob de mari dimensiuni, fără a mai avea nevoie de mărirea telescopică. Dacă se făcea însă uz de telescop, se puteau vedea chiar şi staţiile de intrare. Se aflau mult mai departe de planetă decât majoritatea celorlalte structuri de pe orbită, şi erau bine luminate.

Far Star apropiindu-se în direcţia polului sud, jumătate din planetă era permanent luminată de soare. Staţiile de intrare aflate în partea întunecată se vedeau mai clar, ca nişte scântei luminoase. Erau plasate pe un arc de cerc în jurul planetei, la distanţe egale. Şase dintre ele erau vizibile (plus şase pe partea luminată, fără îndoială) şi înconjurau planeta cu viteze constante, identice.

Pelorat, uşor înfiorat de această privelişte, spuse:

— Sunt şi alte luminiţe, mai aproape de planetă.

— Nu cunosc planeta în amănunt, aşa că nu-ţi pot da lămuriri. Unele ar putea fi fabrici orbitale, sau laboratoare, sau observatoare, sau chiar oraşe-navă. Unele planete preferă să-şi ţină toate obiectivele de pe orbită în partea

întunecată, cu excepţia staţiilor de intrare. De exemplu, aşa face Terminus-ul. Evident, Comporellon se conduce după un principiu mai liberal.

— Spre care staţie de intrare ne îndreptăm, Golan?

— Depinde de ei. Am trimis cererea de aterizare şi vom primi peste puţin timp instrucţiuni spre care staţie de intrare să ne îndreptăm, şi când. Depinde foarte mult de numărul navelor care încearcă să intre în acest moment. Dacă la fiecare staţie s-a format o coadă din câte zece nave, va trebui să avem răbdare.

— N-am călătorit decât de două ori la distanţe hiperspaţiale faţă de Gaia, spuse Bliss, şi de fiecare dată am fost pe sau aproape de Sayshell. Nu m-am îndepărtat până la o *astfel* de distanţă.

Trevize o privi cu severitate:

— Are vreo importanţă? Eşti în continuare Gaia, nu-i aşa?

Bliss păru iritată pentru moment, însă apoi începu să chicotească.

— Trevize, trebuie să recunosc că de data asta m-ai prins, spuse ea. Cuvântul „Gaia" are două înţelesuri. Se poate folosi pentru a desemna planeta fizică, un obiect globular solid în spaţiu. Mai poate fi de asemeni folosit pentru a desemna obiectul viu care include acel glob. Pentru a vorbi corect, ar trebui să folosim două cuvinte diferite pentru aceste două concepte diferite, dar Gaienii ştiu întotdeauna, din context, care anume sens este folosit. Recunosc că din când în când un Izolat poate fi pus în încurcătură.

— Ei bine, spuse Trevize, admiţând că eşti la multe mii de parseci depărtare de Gaia-planetă, mai faci în continuare parte din Gaia-organismul viu?

— Dacă ne referim la organism, sunt în continuare Gaia.

— Şi nu există nicio atenuare?

— În esenţă, nu. Ţi-am spus deja că apare o complicaţie în plus, dar rămân Gaia.

— Nu ţi-a trecut niciodată prin minte, spuse Trevize, că Gaia poate fi văzută ca o caracatiţă Galactică – monstrul

legendar – care îşi întinde tentaculele pretutindeni? Nu trebuie decât să pui câţiva Gaieni pe fiecare dintre lumile locuite, şi devii efectiv *Galaxia*. De fapt, probabil că aţi şi făcut asta. Unde v-aţi instalat Gaienii? Presupun că unul sau mai mulţi pe Terminus, şi unul sau mai mulţi pe Trantor. Până unde aţi mers?

Era clar că Bliss nu se prea simţea în largul ei:

— Ţi-am promis că n-am să te mint, Trevize, dar asta nu înseamnă că sunt obligată să-ţi dezvălui întregul adevăr. Sunt unele lucruri pe care nu este nevoie să le afli. Iar poziţia şi identitatea fragmentelor individuale ale Gaiei fac parte din acestea.

— Pot afla motivul existenţei acestor tentacule, Bliss, chiar dacă nu ştiu unde se află?

— Părerea Gaiei este că nu ai nevoie să le ştii.

— Am impresia totuşi că pot face presupuneri. Voi vă credeţi în postură de protectori ai Galaxiei.

— Suntem interesaţi să avem o Galaxie stabilă şi sigură: paşnică şi prosperă. Planul Seldon, aşa cum a fost iniţial conceput de Hari Seldon, are ca scop crearea unui Al Doilea Imperiu Galactic, mai stabil şi mai eficient decât Primul. Planul, care a fost în mod continuu modificat şi îmbunătăţit de A Doua Fundaţie, se pare că a funcţionat bine până acum.

— Dar Gaia nu doreşte un Al Doilea Imperiu Galactic în sensul clasic, nu-i aşa? Voi doriţi *Galaxia*… un organism viu, integrator.

— Din moment ce tu ai hotărât acest lucru, vom avea, sperăm, *Galaxia*. Dacă nu ai fi permis, ne-am fi străduit şi noi pentru Al Doilea Imperiu al lui Seldon, şi l-am fi făcut cât mai sigur, în măsura posibilităţilor noastre.

— Dar ce e rău în…

Urechea sa prinse semnalul discret, ca un tors de pisică.

— Computerul mă avertizează, spuse el. Bănuiesc că a primit instrucţiuni referitoare la staţia de intrare. Mă întorc imediat.

Intră în cabina de pilotaj şi aşeză mâinile pe contururile de pe pupitru, descoperind că erau, într-adevăr, instrucţiuni

referitoare la staţia de intrare spre care trebuia să se îndrepte... coordonatele faţă de linia dintre centrul Comporellon-ului şi polul nord... traseul de apropiere pe care trebuia să îl parcurgă.

Trevize trimise acceptul, apoi se lăsă pe spate, preţ de o clipă.

Planul Seldon! Nu se mai gândise la el de foarte multă vreme. Primul Imperiu Galactic se prăbuşise, şi Fundaţia crescuse continuu timp de cinci sute de ani, mai întâi întrecându-se cu Imperiul muribund, apoi înălţându-se pe ruinele acestuia... totul în deplină concordanţă cu Planul.

A existat întreruperea provocată de Catâr care, o vreme, a ameninţat să facă Planul ţăndări. Dar Fundaţia a reuşit să depăşească momentul greu... probabil cu ajutorul etern-secretei A Doua Fundaţie... posibil cu ajutorul şi-mai-secretei Gaia.

Acum Planul era ameninţat de ceva mult mai serios decât Catârul. Se transforma dintr-o renaştere a Imperiului în ceva cu totul diferit faţa de ceea ce se petrecuse până atunci în istorie – *Galaxia*. Iar hotărârea o luase el.

Dar de ce? Exista oare vreo fisură în Plan? O fisură esenţială?

Ca într-o fulgerare, Trevize avu impresia că această fisură exista cu adevărat şi că ştia ce anume era, că ştiuse încă de atunci când luase decizia, însă acest scurt moment de conştientizare – dacă asta o fi fost – dispăru la fel de repede precum venise, lăsându-l cu mintea goală.

Poate că fusese doar o iluzie; şi atunci când luase decizia, şi acum. La urma urmelor, nu ştia nimic despre Plan, în afara ipotezelor esenţiale care validau psihoistoria. În afară de acestea, nu cunoştea niciun amănunt, şi nicio singură fărâmiţă din matematicile pe care se baza.

Închise ochii şi se gândi...

Nimic.

Să fi fost oare forţa suplimentară pe care o primise de la computer? Îşi puse mâinile pe pupitru şi parcă simţi căldura celorlalte mâini, prinzându-le pe ale sale. Închise ochii şi se gândi încă o dată...

Tot nimic.

12

Comporellianul care urcă la bordul navei avea o cartelă holografică de identitate. Aceasta îl înfăţişa cu o remarcabilă fidelitate: faţă dolofană, barbă scurtă. Dedesubt era un nume, A. Kendray.

Era mic de statură, cu un corp la fel de dolofan ca şi faţa. Avea înfăţişare şi gesturi indolente, domoale. Cerceta nava cu o uimire nedisimulată.

— Cum aţi coborât atât de repede? întrebă el. Nu vă aşteptam înainte de două ore.

— Avem un model nou de navă, spuse Trevize cu o politeţe rezervată.

Însă Kendray nu era chiar un tânăr inocent, aşa cum părea. Intră în cabina de pilotaj şi spuse imediat:

— Gravitică?

Trevize îşi dădu seama că nu avea rost să nege un lucru atât de evident. Spuse, pe un ton neutru:

— Da.

— Foarte interesant. Auzi de ele, dar de fapt nu le vezi niciodată. Motoarele sunt în fuselaj?

— Într-adevăr.

Kendray privi computerul:

— La fel şi circuitele computerului?

— Într-adevăr. În sfârşit, aşa mi s-a spus. N-am verificat niciodată.

— Aha, bine. Mie nu-mi trebuie decât documentele navei: numărul motorului, locul de fabricaţie, codul de identificare, ştiţi, toată bucătăria... Le găsesc în computer, sunt sigur, şi probabil că într-o jumătate de secundă îmi poate oferi formularul de care am nevoie.

Operaţia dură cu foarte puţin mai mult de o jumătate de secundă. Kendray privi din nou înjur:

— Dumneavoastră trei sunteţi toţi oamenii de la bord?

— Da, spuse Trevize.

— Niciun animal viu? Plante? Starea de sănătate?

— Nu. Nu. Bună, spuse crispat Trevize.

— Hum! făcu Kendray notând-şi ceva. Vreţi să vă aşezaţi mâna aici? Simplă rutină… Mâna dreaptă, vă rog.

Trevize privi aparatul fără niciun pic de bunăvoinţă. Se utiliza pe o scară din ce în ce mai largă, şi devenea din ce în ce mai sofisticat. Aproape că îţi puteai da seama de înapoierea tehnologică a unei lumi dintr-o singură privire, după vechimea microdetectorului folosit. Acum nu mai existau decât puţine lumi, înapoiate, unde microdetectorul nu era folosit. Începutul venise odată cu prăbuşirea finală a Imperiului, pe măsură ce fiecare fragment al întregului începuse să se preocupe de protejarea împotriva bolilor şi microorganismelor străine.

— Ce este ăsta? întrebă Bliss cu voce înceată şi curioasă.

Întinse gâtul pentru a vedea aparatul dintr-o parte, apoi din cealaltă.

— Un microdetector, spuse Pelorat, bănuiesc că aşa se numeşte.

— Nu este niciun secret, adăugă Trevize. Un aparat care cercetează automat o părticică din corpul tău, pe dinafară şi pe dinăuntru, căutând orice microorganism capabil să transmită vreo boală.

— Acesta face şi o clasificare, spuse Kendray pe un ton în care se desluşea mândria. A fost realizat chiar aici, pe Comporellon… Şi, dacă nu vă supăraţi, aş dori totuşi să puneţi mâna dreaptă aici.

Trevize introduse mâna dreaptă în aparat, şi privi o serie de semne roşii dansând deasupra unui set de linii orizontale. Kendray atinse un contact, şi imediat apăru un facsimil în culori.

— Va trebui să semnaţi asta, domnule, spuse el.

Trevize semnă.

— Cât de grav bolnav sunt? întrebă el. Nu mă aflu în foarte mare pericol, nu-i aşa?

— Nu sunt medic, spuse Kendray, aşa că nu vă pot spune cu precizie, însă nu apare niciun indiciu care să

impună întoarcerea dumneavoastră din drum sau punerea în carantină. Pe mine, altceva nici nu mă interesează.

— Ce diagnostic fericit pe capul meu! spuse sec Trevize.

Apoi îşi scutură mâna pentru a scăpa de câteva uşoare furnicături.

— Este rândul dumneavoastră, domnule, spuse Kendray.

Pelorat introduse mâna, cu o oarecare ezitare. După aceea, semnă facsimilul.

— Şi dumneavoastră, doamnă?

Câteva momente mai târziu Kendray privea rezultatele, spunând:

— N-am mai văzut niciodată aşa ceva.

Ridică ochii spre Bliss, cu o expresie de uimire şi respect:

— Sunteţi negativă. Complet negativă.

Bliss îi adresă un zâmbet plăcut:

— Ce drăguţ!

— Da, doamnă. Vă invidiez.

Reveni la primul facsimil, şi spuse:

— Actele dumneavoastră de identitate, Domnule Trevize.

Trevize i le prezentă. Kendray le privi, apoi ridică privirea, încă o dată surprins:

— Consilier în Parlamentul Terminus-ului?

— Exact.

— Înalt demnitar al Fundaţiei?

— Foarte exact, spuse rece Trevize. Aşa că hai să terminăm mai repede toată chestia asta, vrei?

— Sunteţi comandantul acestei nave?

— Da, sunt.

— Scopul vizitei?

— Securitatea Fundaţiei, şi ăsta este singurul răspuns pe care îl primeşti. Sper că înţelegi, nu?

— Da domnule. Cât timp intenţionaţi să rămâneţi?

— Nu ştiu. Poate o săptămână.

— Foarte bine. Şi dumnealor?

— Dânsul este Dr. Janov Pelorat, spuse Trevize. Ai aici semnătura lui, şi garantez eu pentru el. Este savant şi mă asistă în chestiunea pentru care mă aflu aici.

— Înţeleg, domnule, totuşi trebuie să-i verific actele de identitate. Regulamentele sunt regulamente, şi mă tem că nu am ce face. Sper că mă înţelegeţi, domnule.

Pelorat îi prezentă documentele.

Kendray aprobă cu o mişcare a capului.

— Şi dumneavoastră, domnişoară? întrebă el.

— Nu e nevoie să o mai deranjezi pe domnişoara, spuse încet Trevize. Garantez şi pentru ea.

— Da, domnule, dar trebuie să-i verific actele de identitate.

— Mă tem că nu am niciun document asupra mea, domnule, spuse Bliss.

Kendray se încruntă:

— Poftim?

— Tânăra domnişoară nu a luat niciun document cu ea, spuse Trevize. O neglijenţă regretabilă. Însă totul este în perfectă regulă, îmi asum întreaga responsabilitate.

— Aş dori eu să vă asumaţi responsabilitatea, spuse Kendray, dar nu se poate. Responsabilitatea îmi revine mie. Având în vedere circumstanţele, nu este o problemă foarte mare. N-ar trebui să existe nicio dificultate în a obţine duplicatele. Presupun că domnişoara vine de pe Terminus.

— Nu, nu de acolo vine.

— Atunci, de undeva din teritoriile Fundaţiei?

— Ca să fiu sincer, nu.

Kendray o privi cu atenţie pe Bliss. Apoi îşi mută privirea asupra lui Trevize.

— Iată o complicaţie, Domnule Consilier, spuse el. Nefiind vorba de o lume a Fundaţiei, s-ar putea să fie nevoie de ceva mai mult timp pentru a obţine un duplicat. Întrucât nu sunteţi cetăţean al Fundaţiei, Domnişoară Bliss, trebuie să-mi spuneţi numele planetei pe care v-aţi născut şi al planetei al cărei cetăţean sunteţi. După aceea, vom aştepta să sosească duplicatul documentelor dumneavoastră.

— Uite ce e, Domnule Kendray, spuse Trevize. Nu văd motivul pentru care suntem întârziaţi. Sunt un înalt demnitar al guvernului Fundaţiei şi mă aflu aici într-o misiune de mare importanţă. N-ar trebui să fiu reţinut şi întârziat pentru o banală problemă cu documentele.

— Nu am ce face, Domnule Consilier. Dacă ar fi după mine, v-aş lăsa chiar acum să coborâţi pe Comporellon, dar am o carte groasă plină de reguli care îmi dirijează fiecare acţiune. Trebuie să respect regulamentul, altfel se va întoarce împotriva mea… Desigur, bănuiesc că sunteţi aşteptat de o personalitate a guvernului. Îmi spuneţi cine este, şi iau legătura cu dânsul. Dacă îmi ordonă să vă las să treceţi, atunci asta este, vă las.

Trevize ezită un moment.

— N-ar fi înţelept, Domnule Kendray, spuse el. Pot vorbi cu superiorul dumitale imediat?

— Bineînţeles, dar nu aşa, pe nepregătite…

— Sunt sigur că va veni imediat ce va înţelege că vorbeşte cu un demnitar al Fundaţiei…

— De fapt, spuse Kendray, fie vorba între noi, asta nu ar face decât să înrăutăţească lucrurile. Vedeţi, noi nu facem parte din teritoriul aflat sub controlul direct al Fundaţiei. Noi venim cu titlul de Putere Asociată, şi ne luăm foarte în serios. Oamenii au mare grijă să nu apară ca nişte marionete ale Fundaţiei – folosesc o expresie populară, înţelegeţi – şi fac tot posibilul pentru a-şi demonstra independenţa. Superiorul meu s-ar aştepta să obţină o apreciere favorabilă mai degrabă dacă *s-ar opune* să vă facă vreun favor.

Figura lui Trevize se întunecă:

— Şi tu gândeşti la fel?

Kendray dădu din cap:

— Eu sunt în afara politicii, domnule. Nimeni nu îmi dă vreun premiu, orice aş face. Să zic mersi dacă îmi primesc salariul. Însă *pot* primi note proaste, cu foarte mare uşurinţă. Aş dori să nu mi se întâmple aşa ceva.

— Ştii, având în vedere poziţia mea, aş putea avea grijă de tine.

— Nu, domnule. Îmi cer scuze dacă sună a impertinenţă, dar nu cred că puteţi… Şi, domnule, mi-e jenă s-o spun, dar să nu-mi oferiţi ceva de valoare. S-au dat exemple cu funcţionari corupţi, şi în zilele astea se pricep foarte bine să-i descopere.

— Nici nu mă gândeam să te mituiesc. Mă gândeam numai la ce-ţi poate face Primarul de pe Terminus dacă te amesteci în misiunea mea.

— Domnule Consilier, atâta vreme cât mă pot ascunde în spatele regulamentului, sunt în perfectă siguranţă. Dacă membrii Prezidiului Comporellian vor fi pedepsiţi în vreun fel de către Fundaţie, asta-i treaba lor, nu a mea… Dar dacă vă poate ajuta cu ceva, domnule, vă putem lăsa pe dumneavoastră doi să pătrundeţi cu nava. O lăsaţi pe Domnişoara Bliss la staţia de intrare, o vom ţine o vreme şi apoi o vom trimite jos, imediat ce ne parvin duplicatele documentelor. Dacă din vreun anume motiv nu vom putea obţine aceste documente, o vom trimite înapoi pe lumea dânsei, cu un transport comercial. Mă tem totuşi că în acest din urmă caz, cineva va trebui să suporte costul călătoriei.

Trevize surprinse expresia lui Pelorat.

— Domnule Kendray, făcu el, pot să-ţi vorbesc între patru ochi, în cabina de pilotaj?

— Foarte bine, însă nu pot rămâne multă vreme la bord, altfel voi fi luat la întrebări.

— N-o să dureze mult, spuse Trevize.

În cabina de pilotaj, Trevize avu grijă să închidă foarte bine uşa, apoi spuse cu voce joasă:

— Am fost în multe locuri, Domnule Kendray, dar n-am văzut nicăieri atâta zel şi minuţiozitate în aplicarea regulamentelor de imigrare, mai ales că este vorba de cetăţeni ai Fundaţiei, şi *demnitari* pe deasupra.

— Dar tânăra femeie nu este cetăţean al Fundaţiei.

— Chiar şi aşa.

— Situaţia se schimbă tot timpul…, spuse Kendray. Am avut multe scandaluri şi, în acest moment, disciplina s-a înăsprit. Dacă veţi reveni la anul, s-ar putea să nu

întâmpinaţi niciun fel de problemă, dar în acest moment nu vă pot ajuta cu nimic.

— Încearcă, Domnule Kendray, spuse Trevize cu o voce suavă. Mă las pe mâinile tale, şi te rog să mă ajuţi, ca între bărbaţi. Pelorat şi cu mine suntem de multă vreme în misiunea asta. El şi cu mine. Doar el şi cu mine. Suntem prieteni buni, dar din când în când te simţi cam singur, dacă înţelegi ce vreau să spun. Acum câtva timp, Pelorat a dat peste această micuţă domnişoară. Nu trebuie să-ţi spun ce s-a întâmplat, dar am hotărât să o luăm şi pe ea cu noi. Ne mai folosim de ea uneori, iar asta ne face bine la sănătate. Acum, problema este că Pelorat are o legătură pe Terminus. Eu n-am nicio obligaţie, mă înţelegi, însă Pelorat este ceva mai bătrân, şi a ajuns la o vârstă când bărbaţii devin un pic… disperaţi. Are nevoie să-şi regăsească tinereţea, sau ceva de genul ăsta. Nu o poate părăsi. În acelaşi timp, dacă Bliss este menţionată vreodată în mod oficial, la întoarcerea pe Terminus va avea parte de o grămadă de mizerii. Înţelegi sper că nu este nimic rău în ce face el. Domnişoara Bliss, aşa cum îşi spune ea însăşi – un nume foarte potrivit, având în vedere profesiunea ei[1] – nu excelează în inteligenţă; nu pentru aşa ceva avem noi nevoie de ea. Chiar este obligatoriu să o pui şi pe ea în raport? Ne poţi menţiona doar pe mine şi pe Pelorat. Când am plecat de pe Terminus nu mai figura nimeni altcineva la bord. La urma urmelor, nu poartă niciun fel de boală. Ai observat şi tu.

Kendray făcu o grimasă:

— Nu vreau să vă fac neplăceri, sincer. Înţeleg situaţia şi, credeţi-mă, aveţi toată simpatia mea. Ascultaţi, dacă vă închipuiţi că e o distracţie să faci de gardă cu schimbul aici, pe staţia asta, timp de câteva luni neîntrerupte, vă înşelaţi. Formaţiile de gardă nici măcar nu sunt mixte; nu aici, pe Comporellon.

Scutură din cap:

— Am şi eu o nevastă, aşa că înţeleg… Dar ascultaţi-mă, chiar dacă vă las să treceţi, imediat ce… mmmm…

[1] Bliss – (în lb. engleză) Extaz *(n.t.)*

domnişoara… este descoperită că nu are acte, ea intră la închisoare, iar dumneavoastră şi Domnul Pelorat intraţi în bucluc; veţi fi trimişi înapoi pe Terminus. Iar eu, cu siguranţă voi fi dat afară.

— Domnule Kendray, spuse Trevize, în privinţa asta ai încredere în mine. Odată ce voi fi pe Comporellon, voi fi în siguranţă. Pot vorbi despre misiunea mea cu unii dintre oamenii în drept şi după aceea nu va mai exista niciun necaz. Voi lua asupra mea întreaga responsabilitate pentru cele ce s-au întâmplat aici, dacă va fi vreodată cazul… însă mă îndoiesc. Mai mult, voi recomanda promovarea dumitale, şi o vei avea; Terminus-ul poate exercita nişte presiuni… Şi-l scăpăm şi pe Pelorat de o grijă.

Kendray şovăi, apoi spuse:

— În regulă. Vă las să treceţi… dar vă previn: Din momentul acesta, încep să-mi pregătesc o modalitate de a-mi salva pielea, în caz că se întâmplă ceva. Şi n-am de gând să fac nimic pentru a o salva pe a dumneavoastră. Mai mult, eu ştiu cum stau lucrurile pe Comporellon, iar dumneavoastră nu. Comporellon nu este o lume uşoară pentru cei care încalcă regulile.

— Îţi mulţumesc, Domnule Kendray, spuse Trevize. Nu va exista nicio problemă. Te asigur.

4. Pe Comporellon

13

Trecuseră. Staţia de intrare rămăsese în urmă, ca o stea ce se micşora cu rapiditate. În două ore urmau să pătrundă în stratul de nori.

O navă gravitică nu are nevoie să-şi frâneze traiectoria, luând-o de-a lungul unei spirale cu rază de curbură mare, dar nici nu se poate năpusti spre sol. Libertatea faţă de atracţia gravitaţională nu însemna totodată şi libertatea faţă de frecarea cu aerul. Nava putea coborî în linie dreaptă, dar trebuiau totuşi luate măsuri de precauţie; coborârea nu putea fi prea rapidă.

— Unde mergem? întrebă Pelorat cu o expresie încurcată. Ştii, bătrâne, printre nori, eu nu sunt în stare să deosebesc un lot de altul.

— Nici eu nu pot, spuse Trevize, dar avem o hartă holografică oficială, care prezintă conturul continentelor şi accentuează relieful, atât înălţimile muntoase cât şi adâncimea oceanelor… sunt prezentate de asemenea şi subdiviziunile administrative. Harta se află în computer, şi cu asta totu-i rezolvat. Computerul va face corespondenţa între conturul apă-uscat al planetei şi cel al hărţii, orientând în mod corect nava, iar apoi ne va duce în capitală, pe o traiectorie cicloidică.

— Dacă mergem în capitală, spuse Pelorat, plonjăm imediat în vârtejul politicii. Comporellon fiind anti-Fundaţie, aşa cum a insistat tipul de la staţia de intrare, înseamnă că ne îndreptăm cu bună ştiinţă spre bucluc.

— Pe de altă parte, capitala este, probabil, centrul intelectual al planetei. Iar dacă vrem informaţii, acolo le

vom afla, mai degrabă decât în oricare altă parte. Cât despre faptul că sunt anti-Fundaţie, mă îndoiesc că se vor manifesta prea făţiş. Primarul Branno nu mă place prea mult, dar nici nu-şi poate permite să accepte maltratarea unui Consilier. Va avea grijă să nu încurajeze crearea unui precedent.

Bliss ieşi din toaletă. Se spălase pe mâini, care erau încă umede. Îşi aranjă lenjeria de corp fără a da semne că ar fi jenată de prezenta celor doi bărbaţi, apoi spuse:

— Cred că excreţiile sunt reciclate în întregime.

— Altfel nici nu se poate, spuse Trevize. Cât timp crezi că ar rezista rezerva noastră de apă fără reciclarea excreţiilor? Pe ce anume crezi că se bazează condimentul aromat, de foarte bună calitate, folosit pentru a da gust hranei congelate? Sper că asta nu-ţi va strica apetitul, Bliss.

— De ce să mi-l strice? De unde crezi că provin apa şi hrana pe Gaia, sau pe această planetă, sau pe Terminus?

— Pe Gaia, spuse Trevize, excreţiile sunt la fel de vii ca şi voi.

— Nu sunt vii. E o diferenţă. Nivelul lor de conştiinţă este, normal, foarte scăzut.

Trevize pufni pe nas, dispreţuitor, dar nu încercă să răspundă.

— Mă duc în cabina de pilotaj să ţin companie computerului, spuse el. Nu că ar avea neapărată nevoie de mine.

— Putem veni şi noi? întrebă Pelorat. Nu mă împac cu gândul că ne poate duce jos de unul singur, fără niciun fel de ajutor; că poate detecta alte nave, sau furtuni, sau... ce-o mai fi.

Trevize zâmbi larg:

— Obişnuieşte-te, te rog. Când se află sub controlul computerului, nava este de departe mai în siguranţă decât în mâinile mele... Desigur, vino. Îţi va face bine să vezi cu ochii tăi ce se întâmplă.

Se aflau pe partea luminată de soare. Asta pentru că – le explică Trevize – la lumina zilei, harta din computer putea fi mult mai uşor confruntată cu realitatea.

— Evident, spuse Pelorat.

— Nu este deloc evident. Computerul se poate hotărî la fel de repede şi în întuneric, detectând lumina infraroşie radiată de suprafaţa planetei. Însă undele infraroşii sunt mai lungi şi nu permit o rezoluţie la fel de bună ca cea a luminii vizibile. Cu alte cuvinte, în infraroşu computerul nu vede la fel de precis şi cu la fel de mare profunzime. Având în vedere că nu suntem mânaţi de necesitate, aş prefera să-i uşurez cât mai mult sarcina.

— Şi dacă oraşul-capitală este în emisfera întunecată?

— Şansa este de una din două, spuse Trevize. Însă odată ce harta computerului este corelată cu realitatea, la lumina zilei, putem pluti uşor spre capitală, cu foarte mare precizie, chiar dacă se află în întuneric. De altfel, cu multă vreme înainte de a ajunge în împrejurimile capitalei, vom intersecta fascicolele de microunde şi vom primi mesaje care ne vor îndrepta spre cosmoportul cel mai adecvat... Nu avem motive de îngrijorare.

— Eşti sigur? întrebă Bliss. Mă duci acolo, jos, fără acte, şi sunt născută pe o lume de care aceşti oameni nu au habar... iar eu am obligaţia şi hotărârea să nu vorbesc despre Gaia, sub niciun motiv. Deci, ce vom face dacă ni se vor cere actele?

— Nu cred să se întâmple aşa ceva, spuse Trevize. Toată lumea va presupune că s-a avut grijă de acest lucru, la staţia de intrare.

— Dar dacă totuşi întreabă?

— Ei bine, vom face faţă acestei situaţii atunci când va veni vremea. Între timp, să nu ne mai facem probleme din nimic.

— În momentul când ne vom confrunta cu problemele ce pot apare, s-ar putea să fie prea târziu pentru a le rezolva.

— Mă bazez pe ingeniozitatea mea de a le evita.

— Apropo de ingeniozitate, cum ai reuşit să ne faci să trecem de staţia de intrare?

Trevize o privi pe Bliss, apoi buzele i se lăţiră într-un zâmbet care-l făcea să pară un adolescent pus pe şotii:

— Mi-am folosit creierul.
— În ce fel, bătrâne? întrebă Pelorat.
— Problema era să-l ating la coarda sensibilă, spuse Trevize. Am încercat cu ameninţări şi cu o mituire subtilă. Am apelat la logică şi la fidelitatea sa faţă de Fundaţie. Nimic n-a mers, aşa că am recurs la ultimul argument. I-am spus că îţi înşeli nevasta, Pelorat.
— *Nevasta?* Dar, dragă prietene, în acest moment nu am nicio nevastă.
— Ştiu, dar *el* nu avea de unde să ştie.
— Prin nevastă, spuse Bliss, bănuiesc că te referi la o parteneră pe termen lung.
— Ceva mai mult decât atât, Bliss, spuse Trevize. O parteneră *legală*, care se bucură de nişte drepturi în urma acestei asocieri.
— Bliss, *nu* am nicio nevastă, spuse Pelorat agitat. În trecut am avut, însă se împlineşte multă vreme de când nu mai am. Dacă doreşti să respecţi ritualul legal…
Bliss făcu o mişcare de negare:
— Pel, pentru ce să-mi doresc aşa ceva? Am nenumăraţi parteneri, care îmi sunt la fel de apropiaţi ca şi mâinile, de exemplu. Doar Izolaţii se simt atât de alienaţi încât se folosesc de convenţii artificiale ca să dea forţă unui palid înlocuitor pentru o adevărată companie.
— Dar, Bliss dragă, eu *sunt* Izolat.
— Cu timpul vei fi mai puţin Izolat, Pel. Poate că nu vei deveni niciodată Gaia, dar vei fi mai puţin Izolat, şi vei avea multe companii.
— Dar eu nu te vreau decât pe tine, Bliss, spuse Pel.
— Asta din cauză că încă nu ştii nimic. Vei afla.
În timpul acestui schimb de cuvinte, Trevize se concentrase asupra ecranului, cu o expresie de indulgenţă forţată. Stratul de nori era aproape şi, pentru un moment, totul deveni o ceaţă cenuşie.
Imagine prin microunde, gândi el, şi computerul comută imediat pentru detectarea ecourilor radar. Norii dispărură şi suprafaţa Comporellon-ului apăru în culori false. Limitele sectoarelor erau un pic confuze şi tremurau uşor.

— Aşa se va vedea de acum înainte? întrebă Bliss cu o oarecare stupefacţie.

— Numai până trecem sub stratul de nori. După aceea revenim la lumina soarelui.

Chiar în timp ce vorbea, strălucirea soarelui şi vizibilitatea normală reveniră.

— Aha, înţeleg, spuse Bliss.

Apoi, întorcându-se spre el:

— Dar nu înţeleg de ce îl interesează pe acel funcţionar de la staţia de intrare dacă Pel îşi înşeală sau nu nevasta.

— I-am spus acelui tip, Kendray, că dacă te-ar fi reţinut, veştile ar fi putut ajunge pe Terminus, deci la nevasta lui Pelorat. În acest caz, Pelorat ar fi avut necazuri. N-am specificat ce gen de necazuri, dar am insinuat că vor fi mari…

Trevize zâmbi:

— Între masculi există un fel de camaraderie, şi un mascul nu trădează un alt mascul. Ba chiar l-ar ajuta, dacă i s-ar cere. Justificarea, cred, este că cel care ajută va avea şi el nevoie să fie ajutat odată şi-odată. Presupun că şi între femei există o camaraderie asemănătoare; însă nefiind femeie, n-am avut niciodată ocazia să observ mai îndeaproape.

Figura lui Bliss semăna cu un nor pus pe furtună.

— Ce-i asta, o glumă? întrebă ea.

— Nu, vorbesc serios, spuse Trevize. Nu spun că tipul ăsta, Kendray, ne-a lăsat să trecem doar ca să-l scape pe Janov de furia nevesti-sii. Camaraderia masculină probabil că a dat doar un simplu şi ultim impuls, adăugându-se celorlalte argumente.

— Dar este oribil. Regulile ţin societatea unită şi îi asigură coeziunea. Este chiar atât de simplu să nesocoteşti regulile pentru nişte motive minore?

— Păi, spuse Trevize trecând imediat în defensivă, unele dintre reguli sunt stupide. În vremuri de pace şi prosperitate comercială, aşa cum avem acum datorită Fundaţiei, puţine lumi sunt pretenţioase şi scrupuloase în ceea ce priveşte intrarea şi ieşirea. Comporellon, din cine

ştie ce motiv, face excepţie… probabil din cauza unei obscure probleme de politică internă. De ce să suferim noi din cauza asta?

— Nu asta este problema. Dacă nu respectăm decât acele reguli care ni se par nouă drepte şi rezonabile, atunci nicio regulă nu va fi respectată. Nu există regulă pe care *unii* să nu o considere nedreaptă şi nerezonabilă. Dacă nu suntem preocupaţi decât de interesul nostru personal, aşa cum este cazul de faţă, atunci întotdeauna vom găsi un motiv să credem că o anumită regulă care ne deranjează este nedreaptă şi nerezonabilă. Ceea ce începe ca o înşelăciune vicleană se va termina în anarhie şi dezastru, chiar şi pentru şarlatanul cel isteţ, pentru că nici el nu va putea supravieţui colapsului societăţii.

— Societăţile nu se prăbuşesc chiar atât de uşor, spuse Trevize. Prin tine vorbeşte Gaia, iar Gaia nu are cum să înţeleagă asocierea indivizilor liberi. Regulile, stabilite în mod corect şi justificat, pot foarte uşor să nu mai fie utile atunci când situaţia se schimbă, însă pot rămâne în vigoare datorită inerţiei. În cazul acesta, este nu numai corect dar şi bine să încalci acele reguli, ca un avertisment că au devenit inutile… sau chiar dăunătoare.

— Atunci orice hoţ şi orice ucigaş poate pretinde că serveşte omenirea.

— Exagerezi. În superorganismul Gaiei, există un consens implicit faţă de regulile societăţii, şi nimeni nu se gândeşte să le încalce. S-ar putea spune la fel de bine că Gaia vegetează sau fosilizează. În asocierea liberă a indivizilor există, recunosc, un element de dezordine, dar este un preţ care trebuie plătit pentru posibilitatea de a introduce noutatea şi schimbarea… În ansamblu, preţul este rezonabil.

Vocea lui Bliss crescu în intensitate:

— Greşeşti foarte mult dacă îţi închipui că Gaia vegetează şi fosilizează. Faptele, comportamentul, punctele noastre de vedere se află sub o permanentă auto-examinare. Ele nu persistă din inerţie, fără motiv. Gaia

învaţă din experienţă şi din gândire; în consecinţă, atunci când se dovedeşte necesar, face schimbările cuvenite.

— Chiar dacă ceea ce spui tu este adevărat, auto-examinarea şi învăţarea probabil că sunt lente, pentru că pe Gaia nu există nimic altceva decât Gaia. Aici, în libertate, chiar şi atunci când aproape toată lumea este de acord, se întâmplă să fie unii care merg împotriva curentului şi, în unele cazuri, cei puţini pot avea dreptate. Şi dacă sunt destul de inteligenţi, destul de entuziaşti, dacă au suficientă *dreptate*, atunci în cele din urmă vor câştiga şi vor deveni eroii vremurilor viitoare... aşa, ca Hari Seldon, care a inventat psihoistoria, a înfruntat cu ideile sale întregul Imperiu Galactic, şi a câştigat.

— A câştigat numai până în acest moment, Trevize. Al Doilea Imperiu pe care l-a planificat el nu se va realiza. În locul lui se va forma *Galaxia*.

— Oare? spuse Trevize cu înverşunare.

— A fost decizia *ta*, şi oricât de mult ai pleda în favoarea Izolaţilor şi a libertăţii lor de a fi nebuni şi criminali, există ceva în ungherele ascunse ale minţii tale care te-a obligat să optezi pentru mine/noi/Gaia.

— Ceea ce se găseşte în ungherele ascunse ale minţii mele, spuse Trevize cu şi mai mare înverşunare, este chiar ceea ce caut... Ia uitaţi acolo.

Şi arătă cu degetul spre ecran, unde se zărea un mare oraş ce se întindea până la linia orizontului, un ciorchine de clădiri joase din care se ridicau din când în când unele clădiri mai înalte. Oraşul era înconjurat de câmpuri maronii acoperite de un strat subţire de chiciură.

Pelorat dădu din cap:

— Păcat. Vroiam să văd apropierea, dar m-am lăsat purtat de discuţia voastră în contradictoriu.

— Nu face nimic, Janov, spuse Trevize. Vei privi la plecare. Promit să-mi ţin gura închisă, dacă o convingi tu pe Bliss să şi-o stăpânească pe a ei.

Şi *Far Star* coborî pentru a ateriza pe cosmoport, dirijată printr-un fascicol de microunde.

14

Întorcându-se la staţia de intrare şi privind cum *Far Star* se îndreaptă spre planetă, expresia lui Kendray căpătă o nuanţă mohorâtă. La terminarea schimbului, era în continuare vizibil abătut.

Se aşezase pentru a lua cina, când unul dintre colegii săi (un individ deşirat, cu ochii depărtaţi, părul rar şi deschis la culoare, sprâncene atât de blonde încât ziceai că nici nu are), se aşeză lângă el.

— Ce s-a întâmplat, Ken? întrebă el.

Kendray strâmbă din buze.

— Nava aia care a trecut mai devreme era gravitică, Gatis, spuse el.

— Aia cu formă ciudată şi radioactivitate zero?

— Din cauza asta nu era radioactivă. Nu are combustibil. Este gravitică.

Gatis făcu o mişcare cu capul:

— Ni s-a spus să fim cu ochii în patru la nave de genul ăsta, nu-i aşa?

— Aşa e.

— Şi a venit la tine. Aşa a fost să fie, să cadă norocul asupra ta.

— Nu e un noroc chiar atât de mare. Înăuntru se află o femeie fără acte de identitate… şi nu am raportat-o.

— *Ce?* Nu-mi spune *mie*. Nu vreau să mai ştiu nimic. Niciun cuvânt. Mi-oi fi tu prieten, dar n-am de gând să devin complice.

— Nu asta mă deranjează. Adică nu prea mult. Eram *obligat* să trimit nava jos. Şefii doresc să pună mâna pe ea… sau pe orice altă navă gravitică. Ştii şi tu foarte bine.

— Sigur, dar ai fi putut măcar să raportezi femeia.

— Mi-am zis că mai bine nu. A fost luată la bord numai pentru… pentru distracţie.

— Câţi bărbaţi sunt la bord?

— Doi.

— Şi au luat-o numai pentru…? Probabil că vin de pe Terminus.

— Aşa e.

— Ăştia de pe Terminus fac tot felul de chestii.

— Aşa e.

— Dezgustător. Deci au plecat mai departe cu ea.

— Unul dintre ei este căsătorit, şi nu dorea ca nevastă-sa să afle. Dacă aş fi raportat femeia, nevastă-sa ar fi aflat.

— Nevastă-sa n-a rămas pe Terminus?

— Ba da, dar oricum ar fi aflat.

— Şi tipul ar fi încasat-o urât de tot.

— Sunt de acord cu tine… dar nu vreau ca *eu* să port răspunderea.

— O să ţi se facă scandal pentru că nu ai raportat. N-ai vrut să faci necazuri unui individ… asta nu este o scuză.

— *Tu* ai fi raportat?

— Aşa spune regulamentul.

— Nu, nu l-ai fi raportat. Guvernul doreşte să pună mâna pe navă. Dacă aş fi insistat să raportez femeia, bărbaţii din navă s-ar fi răzgândit şi s-ar fi îndreptat spre o altă planetă. Guvernului nu i-ar fi plăcut deloc aşa ceva.

— Dar te vor crede?

— Cred că da… Este o femeie foarte atrăgătoare. Închipuie-ţi o femeie ca ea, dispusă să meargă împreună cu doi bărbaţi, însuraţi, care au curajul să profite… Ştii, este foarte tentant.

— Nu cred că ţi-ar place să afle nevastă-ta ce ai spus adineauri… sau măcar că ai gândit aşa ceva.

Kendray îl întrebă, provocator:

— Şi cine o să-i spună? Tu?

— Ei, haide. Doar mă cunoşti bine.

Expresia indignată a lui Gatis se topi repede, şi spuse:

— Ştii, nu cred că le-ai făcut un bine tipilor ălora, lăsându-i să treacă.

— Ştiu.

— Cei de jos îi vor descoperi destul de repede, şi chiar dacă *tu* vei reuşi să te descurci, *ei* nu vor reuşi.

— Ştiu, spuse Kendray, dar îmi pare rău pentru ei. Oricare ar fi beleaua în care vor intra din cauza femeii, va fi

o nimica toată în comparaţie cu necazul pe care-l vor avea datorită navei. Căpitanul a făcut câteva remarci…

Kendray se opri şi Gatis întrebă, curios:

— Cum ar fi?

— Las-o baltă, spuse Kendray. Dacă răsuflă ceva, în capul meu se sparg toate.

— N-am să spun nimănui.

— Eu, nici atât. Dar îmi pare rău pentru indivizii ăia doi de pe Terminus.

15

Pentru acela care a fost în spaţiu şi a trăit senzaţia de monotonie, adevărata plăcere a zborului spaţial vine la aterizarea pe o planetă nouă. Pământul de sub tine rămâne repede în urmă; zăreşti, ca într-o străfulgerare, uscat şi apă, suprafeţe geometrice şi linii; câmpuri şi şosele. Conştientizezi verdele vegetaţiei, griul betonului, maroniul pământului dezgolit, albul zăpezii. Şi mai presus de toate te emoţionează vederea zonelor populate; oraşe, care pe fiecare lume au propriile lor caracteristici geometrice şi stiluri arhitecturale.

O navă obişnuită ar fi avut nevoie de pistă pentru rulare şi aterizare. Cu *Far Star*, lucrurile stăteau altfel. Ea plutea prin aer, realizând echilibrarea precisă a rezistenţei la înaintare şi a greutăţii; în cele din urmă se opri deasupra cosmoportului. Vântul sufla în rafale, complicând procedura de aterizare. Când era reglată pentru un răspuns slab la atracţia gravitaţională, *Far Star* avea nu numai o greutate anormal de scăzută, dar şi o masă la fel de redusă. Dacă masa ar fi fost prea aproape de zero, vântul ar fi trimis-o repede departe, în derivă. În consecinţă, răspunsul la atracţia gravitaţională trebuia amplificat, iar jeturile de tracţiune erau folosite cu foarte mare atenţie, nu numai împotriva atracţiei gravitaţionale, ci şi împotriva forţei vântului. Fără un computer adecvat, adaptarea la variaţiile

în intensitate ale vântului nu s-ar fi putut realiza aşa cum trebuie.

Mai jos, din ce în ce mai jos, cu mici devieri inevitabile într-o direcţie sau alta; nava coborî, şi în cele din urmă intră în zona repartizată.

Cerul era albastru, palid, cu pete de alb monoton. Vântul sufla în rafale chiar şi la nivelul solului. Deşi nu mai prezenta acum un pericol pentru navigaţie, aducea răcoare. Trevize se strânse în sine, zgribulit, dându-şi seama că garderoba lor nu era adaptată climei Comporelliene.

Pelorat, dimpotrivă, privi satisfăcut în jur şi inspiră adânc pe nas, savurând momentul. Îi plăcea frigul muşcător, cel puţin pentru moment. Ba chiar îşi desfăcu mantaua, pentru a simţi vântul suflându-i în piept. În scurt timp, se va încheia din nou şi îşi va pune eşarfa la gât, dar acum dorea să *simtă* existenţa unei atmosfere, lucru care la bord nu era niciodată posibil.

Bliss îşi strânse mantaua pe corp şi, cu mâinile înmănuşate, trase de pălărie în jos pentru a-şi acoperi urechile. Faţa îi era crispată din cauza suferinţei şi părea gata-gata să lăcrimeze.

— Lumea asta este rea, murmură ea. Ne urăşte şi ne maltratează.

— Absolut deloc, Bliss dragă, spuse Pelorat. Sunt sigur că locuitorilor le place această lume, şi că ea îi… ăăhh… place pe ei, dacă se poate spune aşa. Vom ajunge în curând la adăpost, şi acolo va fi mai cald.

Ca şi cum gândul îi venise puţin cam târziu, desfăcu o latură a mantalei şi o înfăşură pe Bliss, care se strânse la pieptul lui.

Trevize se străduia din răsputeri să ignore temperatura. Obţinu de la autorităţile portuare o cartelă magnetizată, şi o verifică cu ajutorul computerului de buzunar pentru a se asigura că îi dădea toate detaliile necesare… numărul coridorului, numărul locului de amplasare a navei, seria şi numărul motorului navei, şi aşa mai departe. Verifică încă o dată pentru a se asigura că nava era bine ancorată, şi îşi luă toate măsurile de prevedere împotriva unor acţiuni de

pătrundere forţată în navă (inutile, de fapt, din moment ce *Far Star* trebuia să fie invulnerabilă la tehnologia Comporelliană).

Trevize găsi staţia de taxiuri acolo unde trebuia să fie. (Unele dintre facilităţile cosmoporturilor erau standardizate ca poziţie, aspect şi mod de utilizare. Explicabil, având în vedere clientela care provenea de pe o mulţime de lumi diferite.)

Făcu un apel, menţionând la tastatură doar cuvântul „oraş”.

Un taxi se îndreptă spre ei alunecând pe ski-uri diamagnetice, oscilând uşor sub presiunea rafalelor vântului; motorul nu era prea silenţios. Avea o culoare gri-închis, şi pe uşile din spate era marcat însemnul alb al taxiurilor. Şoferul purta manta neagră şi caschetă albă, îmblănită.

Pelorat îşi dădu deodată seama şi spuse:

— Decorul acestei planete pare să fie numai în alb şi negru.

— Poate că în oraşul propriu-zis vom găsi culori mai pline de viaţă, spuse Trevize.

Şoferul vorbi într-un mic microfon, poate pentru a evita deschiderea ferestrei:

— Mergeţi în oraş, băieţi?

Dialectul său Galactic avea o uşoară notă melodioasă, foarte plăcută, şi nu era greu de înţeles… ceea ce pe o planetă nouă reprezenta întotdeauna o mare uşurare.

— Exact, spuse Trevize.

Uşa din spate se deschise alunecând uşor.

Prima intră Bliss, urmată de Pelorat, şi apoi de Trevize. Uşa se închise şi simţiră un curent de aer cald ascensional.

Bliss îşi frecă mâinile şi oftă lung, satisfăcută.

Taxiul porni uşor.

— Nava aceea, cu care aţi venit, este gravitică, nu-i aşa? întrebă şoferul.

Trevize răspunse sec:

— Având în vedere felul în care a coborât, te mai îndoieşti?

— Deci este de pe Terminus? întrebă şoferul.

— Cunoşti vreo altă lume care ar putea construi aşa ceva? replică Trevize.

Şoferul rămase pe gânduri, taxiul luând viteză.

— Întotdeauna răspunzi la o întrebare cu o altă întrebare? făcu el.

Trevize nu rezistă tentaţiei:

— De ce nu?

— Şi ce răspuns mi-ai da dacă te-aş întreba: Te numeşti Golan Trevize?

— Aş răspunde aşa: De ce întrebi?

Taxiul opri la periferia cosmoportului.

— Din curiozitate! spuse şoferul. Întreb încă o dată: Te numeşti Golan Trevize?

Vocea lui Trevize deveni rigidă şi ostilă:

— Ce te interesează pe tine?

— Prietene, nu ne mişcăm de aici până nu aflu răspunsul. Şi dacă în aproximativ două secunde nu îmi răspunzi clar cu da sau nu, opresc căldura în compartimentul pasagerilor. După care continuăm să aşteptăm. Eşti Golan Trevize, Consilier pe Terminus? Dacă răspunsul este negativ, va trebui să-mi prezinţi actele de identitate.

— Da, sunt Golan Trevize, spuse Trevize, şi în calitate de Consilier al Terminus-ului am pretenţia să fiu tratat cu tot respectul. Dacă nu eşti în stare să-mi acorzi acest respect, rişti să te arzi, amice. Şi acum?

— Acum putem continua cu inima ceva mai uşoară.

Taxiul porni din nou.

— Eu îmi aleg cu mare grijă pasagerii; mă aşteptam să transport doar doi bărbaţi. Femeia a constituit o surpriză, şi mi-a fost teamă să nu fi făcut o greşeală. Însă din moment ce am reuşit să vă iau pe dumneavoastră doi, nu mă interesează pe mine cum veţi explica prezenţa femeii… după ce ajungeţi la destinaţie.

— Nu ştii care este destinaţia mea.

— Din întâmplare, o cunosc. Mergeţi la Departamentul Transporturilor.

— Dar nu acolo vreau să merg.

— Asta nu contează absolut deloc, Domnule Consilier. Dacă aş fi fost şofer de taxi, v-aş fi dus acolo unde doreaţi dumneavoastră să ajungeţi. Dar din moment ce nu sunt, vă duc acolo unde doresc *eu* să ajungeţi.

— Scuză-mă, spuse Pelorat aplecându-se înainte, însă pari şofer de taxi. Conduci un taxi.

— Oricine poate conduce un taxi. Însă nu oricine are şi permis pentru asta. De asemenea, nu orice automobil care seamănă cu un taxi este într-adevăr taxi.

— Hai să terminăm cu joaca, spuse Trevize. Cine eşti şi ce ai de gând? Ţine cont că va trebui să dai socoteală în faţa Fundaţiei.

— Nu eu, spuse şoferul. Poate superiorii mei. Eu sunt agent al Forţelor de Securitate Comporelliene. Am ordinul să vă tratez cu tot respectul datorat rangului, dar trebuie să mergeţi acolo unde vă duc eu. Şi fiţi foarte atent la modul în care reacţionaţi, pentru că acest vehicul este înarmat, şi am ordin să mă apăr împotriva oricărui atac.

16

Odată atinsă viteza de croazieră, vehiculul se deplasa într-o linişte netulburată. Trevize tăcea împietrit. Fără să se uite înspre Pelorat, ştia că acesta îl privea din când în când cu o expresie de nesiguranţă întipărită pe faţă, de parcă întreba: „Acum ce facem? Spune-mi, te rog.”

Aruncă pe furiş un ochi spre Bliss, şi observă că stătea calmă, aparent liniştită. Natural, doar era o întreagă lume. Gaia, deşi la distanţe Galactice, se găsea învelită în pielea ei. Avea resurse la care putea apela în situaţiile disperate.

Dar ce se întâmplase de fapt?

Fără îndoială, funcţionarul de la staţia de intrare a trimis, conform rutinei, raportul – nemenţionând-o pe Bliss. Acest raport atrăsese interesul celor de la Securitate şi, amănunt interesant, celor de la Departamentul Transporturilor. De ce?

Erau vremuri de pace, şi nu ştia să existe vreo tensiune semnificativă între Comporellon şi Fundaţie. Iar el era un important demnitar al Fundaţiei.

Ia stai, îi spusese celui de la staţia de intrare – Kendray, aşa îl chema – că avea o treabă importantă cu guvernul Comporellian. Insistase asupra acestui lucru în încercarea de a putea trece. Kendray probabil că raportase. Iată deci de unde provenea interesul.

Nu luase în calcul această posibilitate, dar ar fi trebuit s-o facă.

Deci, ce se întâmplase cu presupusul lui dar de a avea dreptate? Oare nu începea şi el să creadă că funcţiona ca o cutie neagră, aşa cum credea şi Gaia? Îşi cultivase un exces de încredere în sine bazat pe superstiţie?

Cum se putuse lăsa, fie şi pentru un singur moment, prins în capcana acestei absurdităţi? Avusese întotdeauna dreptate în viaţă? Ştia cum va fi vremea mâine? Câştigase sume importante la jocuri de noroc? Răspunsurile erau nu, nu, şi nu.

Bun, dar avea dreptate numai în problemele mari, cruciale?… De unde să ştie?

Las-o baltă!… La urma urmei, simpla declaraţie că trebuia să rezolve o importantă afacere de stat… nu, spusese că era o problemă de „securitate a Fundaţiei”…

Deci, simplul fapt că se afla acolo într-o problemă de securitate a Fundaţiei, venind în secret şi neanunţat, era de natură a atrage atenţia… Da, dar până când Comporellienii ar fi aflat despre ce era vorba, ar fi acţionat cu cea mai mare prudenţă. Ar fi fost politicoşi, tratându-l ca pe un înalt demnitar. *Nu* l-ar fi răpit, şi nu ar fi recurs la ameninţări.

Cu toate acestea, acţionaseră exact pe dos. De ce?

Ce-i făcea să se simtă atât de puternici şi de siguri pe ei încât să trateze astfel un Consilier al Terminus-ului?

Să fi fost implicat Pământul? Aceeaşi forţă care a ascuns lumea de origine cu atât de mare eficacitate, chiar şi împotriva marilor mentalişti ai celei de-A Doua Fundaţii? O forţă care se străduia acum să-l oprească din încercarea de

a găsi Pământul, încă din prima etapă a căutării? Să fi fost Pământul atotştiutor? Atotputernic?

Scutură din cap. În felul ăsta, putea să ajungă la paranoia. Avea să dea vina pe Pământ pentru toate necazurile? Fiecare ciudăţenie, fiecare piedică, fiecare schimbare de situaţie, trebuiau să fie rezultatul maşinaţiunilor secrete ale Pământului? Dacă gândea astfel, nu mai avea nicio şansă.

Simţi vehiculul încetinind, şi reveni la realitate.

Până în acest moment nu privise deloc oraşul prin care treceau. O făcu acum, cu o urmă de curiozitate. Construcţiile erau joase, dar planeta fiind rece… probabil că majoritatea clădirilor se aflau sub nivelul solului.

Nu văzu nicio urmă de culoare, iar asta părea a fi împotriva firii umane.

Din când în când zărea câte un trecător bine înfofolit. Dar probabil că oamenii, la fel ca şi clădirile, se aflau în cea mai mare parte în subteran.

Taxiul opri în faţa unei clădiri joase, aşezată într-o adâncitură a cărei bază Trevize nu reuşi să o zărească. Trecură câteva momente. Şoferul nu făcea niciun gest. Cascheta albă, înaltă, aproape că atingea capota vehiculului.

Trevize se întrebă, într-o doară, cum reuşea şoferul să intre şi să iasă din vehicul fără a-şi dărâma cascheta. Apoi spuse, cu mânia reţinută a unui demnitar arogant şi netratat aşa cum se cuvine:

— Ei bine şofer, acum ce facem?

Versiunea Comporelliană a câmpului de forţe care separa şoferul de pasageri nu era deloc primitivă. Undele sonore puteau trece prin el… dar nu şi anumite obiecte materiale, contondente.

— Vine cineva să vă ia în primire, spuse şoferul. Staţi acolo şi aveţi răbdare.

Chiar în acel moment apărură trei capete, într-o urcare înceată şi lină, din adâncitura în care se afla clădirea. După capete, urmară şi trupurile aferente. Probabil că noii-veniţi

urcau cu un fel de escalator, dar de-acolo de unde stătea, Trevize nu reuşi să zărească detaliile respectivei instalaţii.

Între timp, uşa taxiului de la compartimentul pasagerilor se deschise, şi un val de aer rece pătrunse înăuntru.

Trevize, ieşi, închizându-şi mantaua până la gât. Ceilalţi doi ieşiră în urma lui… Bliss cu o reţinere vizibilă.

Cei trei Comporellieni erau inexpresivi, şi purtau veşminte umflate ca nişte baloane, probabil încălzite electric. Trevize le privi cu dispreţ. Astfel de haine nu prea aveau utilizare pe Terminus. Singura dată când împrumutase o manta încălzită, pe planeta vecină, Anacreon, descoperise că se încălzea din ce în ce mai tare, şi până să-şi dea seama că îi era prea cald, transpirase deja în mod neplăcut.

Trevize observă, cu un puternic sentiment de indignare, că noii-veniţi erau înarmaţi. Nici măcar nu încercau să ascundă acest lucru. Dimpotrivă. Fiecare purta un blaster în holsterul legat pe partea exterioară a veşmintelor.

Unul dintre Comporellieni înaintă până în faţa lui Trevize, şi spuse cu voce aspră:

— Mă scuzaţi, domnule Consilier…

Apoi îi desfăcu mantaua, cu o mişcare brutală. Îşi introduse mâinile agile pe dedesubt, le mişcă repede în sus şi în jos, pe deasupra coastelor, spatelui, pieptului, şi coapselor. Mantaua fu scuturată şi pipăită. Trevize era prea derutat pentru a-şi da seama, înainte ca totul să se termine, că fusese percheziţionat cu rapiditate şi eficacitate.

Pelorat, cu bărbia în piept şi cu gura schimonosită într-o grimasă, suferea acelaşi tratament jignitor, din partea unui al doilea Comporellian.

Cel de-al treilea se apropie de Bliss, care nu aşteptă să fie atinsă. Ea măcar ştia, mai mult sau mai puţin, la ce să se aştepte. Îşi scoase mantaua rămânând în hainele subţiri, expusă rafalelor de vânt.

Spuse pe un ton glacial, care se potrivea destul de bine cu temperatura:

— Observi, sper, că sunt neînarmată.

Şi, într-adevăr, oricine putea vedea. Comporellianul scutură mantaua ca şi cum cântărind-o şi-ar fi putut da seama dacă ascundea vreo armă – probabil chiar putea – apoi se dădu înapoi.

Bliss îşi puse din nou mantaua, ghemuindu-se în ea, şi Trevize îi admiră gestul. Ştia că Bliss suporta greu frigul, şi cu toate acestea nu lăsase să-i scape niciun tremur, niciun frison, cât timp stătuse acolo, în bluza şi pantalonul subţiri. (Dar probabil că, în caz de urgenţă, Bliss putea obţine căldură de la restul Gaiei.)

Unul dintre Comporellieni făcu un gest, şi cei trei Străini îl urmară. Ceilalţi doi Comporellieni mergeau în urmă. Singurul pieton (sau poate fuseseră doi) care se afla pe stradă nu se sinchisi să privească scena. Ori erau prea obişnuiţi cu astfel de situaţii, ori, mai probabil, erau prea preocupaţi să ajungă la destinaţie cât mai curând posibil, pentru a intra la adăpost.

Trevize văzu acum că cei trei Comporellieni urcaseră pe o scară rulantă. Acum, coborau, toţi şase; trecură printr-o poartă etanşă, aproape tot atât de complicată ca cea a unei nave… fără îndoială, pentru a menţine *căldura* înăuntru, şi nu aerul.

Apoi, deodată, se treziră în interiorul unei clădiri uriaşe.

5. Lupta pentru navă

17

Prima impresie a lui Trevize era că intraseră în decorurile unei hiperdrame – mai precis, ale unei melodrame istorice despre vremurile Imperiale. Exista un decor tipic (probabil unul singur, folosit de toţi producătorii de hiperdrame), care sugera marele şi cuprinzătorul oraş-planetă Trantor, în epoca splendorii sale: Spaţii largi, agitaţia preocupată a pietonilor, vehicule mici mergând în viteză de-a lungul culoarelor special amenajate.

Trevize ridică privirea, aşteptându-se să vadă aero-taxiuri urcând în traiectorii uşor boltite, dar nu descoperi niciunul. De fapt, odată depăşită surpriza iniţială, se putea observa că incinta era mult mai scundă decât cele la care te puteai aştepta pe Trantor. Era *doar* o clădire, şi nu un complex ce se întindea neîntrerupt pe mii de kilometri în orice direcţie.

De asemenea, nici culorile nu corespundeau. Hiperdramele înfăţişau întotdeauna Trantor-ul în culori cumplit de ţipătoare, iar hainele erau pur şi simplu fanteziste, aproape incomode. Culorile, luxul inutil, aveau un scop simbolic, indicând decadenţa (un aspect care trebuia obligatoriu scos în evidenţă) Imperiului, şi în special a Trantorului.

Dacă e să ne luăm după acest criteriu, Comporellon era în consecinţă la capătul opus decadenţei, deoarece paleta de culori remarcată de Pelorat la cosmoport se menţinea şi aici.

Zidurile erau în diverse tonuri de gri; acoperişurile albe; îmbrăcămintea populaţiei în negru, gri, şi alb. Din când în

când, apărea câte un costum în întregime negru; mai rar, unul complet gri; niciunul complet alb. Însă modelele erau întotdeauna diferite, ca şi cum oamenii, privaţi de culoare, găseau totuşi alte posibilităţi pentru a-şi afirma individualitatea.

Figurile erau inexpresive, chiar macabre. Femeile purtau părul scurt; bărbaţii îl purtau mai lung, dar aranjat la spate într-o codiţă scurtă. Fiecare părea profund preocupat, de parcă trebuia să rezolve o afacere precisă, şi nu se putea gândi la nimic altceva. Bărbaţii şi femeile erau îmbrăcaţi la fel, diferenţa dintre sexe nu era marcată decât de lungimea părului, de uşoarele proeminenţe ale sânilor, şi de rotunjimile coapselor.

Străinii fură îndreptaţi spre un ascensor, cu care coborâră cinci nivele. Acolo ieşiră, ajungând la o uşă pe care era scris, alb pe gri, cu litere mici şi discrete, „Mitza Lizalor, MinTrans".

Comporellianul din faţă atinse literele; acestea se aprinseră, parcă într-un răspuns. Uşa se deschise şi intrară.

Era o cameră spaţioasă şi mai curând goală. O remarcabilă risipă de spaţiu, menită să scoată în evidenţă importanţa ocupantului.

Două străji stăteau în picioare lângă zidul îndepărtat, cu feţe inexpresive şi ochi pironiţi ferm asupra noilor veniţi. Un birou mare ocupa centrul camerei. Dincolo de acesta se afla neîndoielnic, Mitza Lizalor: trup mare, faţă netedă, ochi negri, două mâini puternice şi mari (cu degete lungi şi vârfuri pătrate) aşezate pe tăblia biroului.

MinTrans (Ministrul Transporturilor, deduse Trevize) purta o bluză cu revere largi, de un alb orbitor, contrastând puternic cu griul închis al restului costumului. Două dungi albe plecau în diagonală de sub fiecare rever, traversând bluza şi intersectându-se în mijlocul pieptului. Trevize observă că deşi bluza era croită astfel încât să ascundă proeminenţa sânilor, X-ul alb atrăgea atenţia asupra lor.

Ministrul era, categoric, femeie. Chiar dacă nu s-ar fi ţinut cont de sâni, părul arăta acest lucru. Deşi faţa nu îi

era deloc machiată, trăsăturile ofereau şi ele un indiciu în acest sens.

Vocea era feminină, indiscutabil, un contralto răsunător.

— Bună ziua, spuse ea. Avem destul de rar onoarea unei vizite din partea bărbaţilor de pe Terminus... Şi a unei femei nemenţionată în raport.

Ochii săi treceau de la unul la altul, fixându-se în final asupra lui Trevize, care stătea în picioare, drept, ţeapăn, şi încruntat.

— Şi de asemenea, a unui membru din Consiliu, continuă ea.

— Un Consilier al Fundaţiei, spuse Trevize încercând să dea cât mai multă putere vocii sale. Consilier Golan Trevize, aflat în misiune.

— În misiune? spuse Doamna Ministru ridicând sprâncenele.

— În misiune, repetă Trevize. În consecinţă, vreau să ştiu pentru ce suntem trataţi ca nişte criminali? De ce am fost escortaţi de gărzi înarmate, şi aduşi aici ca prizonieri? Consiliul Fundaţiei, sper că înţelegi, nu va fi deloc încântat să afle acest lucru.

— Şi în orice caz, spuse Bliss cu o voce care părea o idee mai stridentă în comparaţie cu cea a Doamnei Ministru, vom sta tot timpul în picioare?

Doamna Ministru aruncă o privire rece şi îndelungată asupra lui Bliss, apoi ridică un braţ şi spuse:

— Trei scaune! Imediat!

Se deschise o uşă, şi trei bărbaţi aduseră aproape în fugă trei scaune. Erau îmbrăcaţi după moda Comporelliană obişnuită, mohorâtă. Străinii se aşezară.

— Aşa, spuse Doamna Ministru cu un surâs glacial, acum ne simţim bine?

Trevize îşi spuse că nu. Scaunele erau netapiţate, reci la atingere, cu suprafeţele drepte, nefăcând niciun fel de compromis cu forma corpului.

— Pentru ce ne aflăm aici? întrebă el.

Doamna Ministru consultă hârtiile de pe birou.

— Am să vă explic de îndată, spuse ea. Nava dumitale este *Far Star*, plecată de pe Terminus. Corect, Domnule Consilier?

— Corect.

Doamna Ministru ridică privirea dintre hârtii:

— Eu nu ţi-am omis titlul, Domnule Consilier. Vrei şi dumneata, din politeţe, să-l foloseşti pe-al meu, atunci când mi te adresezi?

— „Doamnă Ministru” va fi suficient? Sau ai vreun titlu onorific?…

— N-am niciun titlu onorific, domnule. „Doamnă Ministru” este suficient, sau „doamnă”, dacă adresarea ţi se pare prea lungă.

— Atunci răspunsul meu la întrebarea ta este: Corect, Doamnă Ministru.

— Căpitanul navei este Golan Trevize, cetăţean al Fundaţiei şi membru al Consiliului de pe Terminus… un Consilier destul de proaspăt în funcţie. Trevize eşti dumneata. Am greşit cu ceva până acum, Domnule Consilier?

— Deloc, Doamnă Ministru. Şi din moment ce sunt cetăţean al Fundaţiei…

— N-am terminat încă, Domnule Consilier. Păstrează-ţi obiecţiile pentru mai târziu. Împreună cu dumneata se află Janov Pelorat, om de cultură, istoric, şi cetăţean al Fundaţiei. Acela eşti dumneata, nu-i aşa, Dr. Pelorat?

Pelorat nu reuşi să-şi stăpânească o uşoară tresărire, sesizând privirea intensă a Doamnei Ministru.

— Da, spuse el, aşa este, draga…

Se opri şi începu din nou:

— Da, aşa este, Doamnă Ministru.

Doamna Ministru îşi împreună mâinile, într-o strângere puternică:

— În raportul care mi-a fost înaintat nu este menţionată nicio femeie. Femeia din faţa mea face şi ea parte din echipajul navei?

— Da, Doamnă Ministru, spuse Trevize.

— În cazul acesta, am să mă adresez direct femeii. Numele tău?

— Sunt cunoscută sub numele de Bliss, spuse Bliss stând ţeapănă şi vorbind cu calm şi limpezime. Deşi numele meu întreg este mai lung, doamnă. Vreţi să vi-l spun pe tot?

— Pentru moment, mă mulţumesc cu Bliss. Eşti cetăţean al Fundaţiei, Bliss?

— Nu, doamnă.

— Din ce lume vii, Bliss?

— Nu am documente care să ateste cetăţenia mea.

— Nu ai documente, Bliss?

Doamna Ministru făcu un semn pe hârtiile din faţa sa.

— Am notat, spuse ea. Şi ce faci la bordul navei?

— Sunt pasager, doamnă.

— Ţi-a cerut Consilierul Trevize, sau Dr. Pelorat, actele pentru verificare înainte să urci la bord, Bliss?

— Nu, doamnă.

— I-ai informat că nu ai acte, Bliss?

— Nu, doamnă.

— Şi ce faci la bordul acestei nave, Bliss? Numele are vreo legătură cu ocupaţia ta?

— Sunt pasager şi nu am nicio altă funcţie, spuse Bliss cu mândrie.

— Pentru ce o baţi la cap pe această femeie, Doamnă Ministru? interveni Trevize. Ce lege a încălcat?

Ochii Doamnei Ministru Lizalor se mutară dinspre Bliss asupra lui Trevize.

— Eşti Străin, Domnule Consilier, spuse ea, şi nu ne cunoşti legile. Însă din moment ce ai ales să ne vizitezi, trebuie să te supui lor. Nu vii aici cu legile tale; cred că asta este o regulă general valabilă în Galaxie.

— Desigur, Doamnă Ministru, dar asta tot nu mă lămureşte care anume dintre legile voastre a fost încălcată.

— Domnule Consilier, în Galaxie există regula ca un vizitator ce nu face parte din dominioanele lumii pe care o vizitează să aibă asupra sa actele de identitate. Multe lumi sunt îngăduitoare în această privinţă, punând preţ pe turism, sau nesinchisindu-se prea mult de respectarea

ordinii. Noi, Comporellienii, nu procedăm aşa. Noi punem legea la loc de cinste şi suntem fermi în aplicarea ei. Femeia este apatridă, şi în acest fel ne încalcă legea.

— N-a avut de ales, spuse Trevize. Eu sunt pilotul navei, şi eu am coborât-o pe Comporellon. Era obligată să ne însoţească, Doamnă Ministru. Sau vrei să spui că trebuia abandonată în spaţiu?

— Asta înseamnă că şi dumneata ai încălcat legea, Domnule Consilier.

— Nu, Doamnă Ministru. Eu nu sunt Străin. Sunt cetăţean al Fundaţiei, iar Comporellon împreună cu lumile pe care le are în stăpânire este Putere Asociată Fundaţiei. Deci pot călători aici în libertate.

— Desigur, Domnule Consilier, atâta vreme cât ai documente care să dovedească faptul că eşti într-adevăr cetăţean al Fundaţiei.

— Am aceste documente, Doamnă Ministru.

— Totuşi, chiar şi în calitate de cetăţean al Fundaţiei, nu ai dreptul să ne încalci legea aducând împreună cu dumneata o persoană apatridă.

Trevize şovăi. Sentinela de la frontieră, Kendray, nu-şi ţinuse cuvântul dat, aşa că nu mai avea niciun rost să-l protejeze.

— Nu am fost opriţi la staţia de intrare, spuse el. Am considerat aceasta ca pe o permisiune implicită, Doamnă Ministru.

— Este adevărat că nu ai fost oprit, Domnule Consilier. Este adevărat că femeia nu a fost raportată, şi i s-a permis să intre. Probabil, ofiţerii de la staţia de intrare au hotărât – în mod foarte corect – că era mai important ca nava ta să fie adusă pe suprafaţă. Ceea ce au făcut ei a fost, strict vorbind, o nerespectare a legilor, iar această problemă va fi rezolvată aşa cum se cuvine. Însă nu am nicio îndoială, verdictul va fi că infracţiunea a fost justificată. Suntem o lume rigidă în respectarea legii, Domnule Consilier, dar nu suntem rigizi până dincolo de argumentele raţiunii.

— În acest caz, Doamnă Ministru, interveni imediat Trevize, apelez acum la raţiune pentru a-ţi înmuia rigoarea.

Dacă de la staţia de intrare nu ai primit nicio informaţie despre vreo persoană apatridă, nu ştiai că încălcaserăm legea. Şi totuşi, este evident că ai fost pregătită să ne iei în primire încă din momentul aterizării noastre. De ce, dacă nu aveai niciun motiv să crezi că a fost încălcată legea?

Doamna Ministru zâmbi:

— Îţi înţeleg nedumerirea, Domnule Consilier. Te asigur că pasagera ta nu are nimic de-a face cu aducerea voastră sub escortă. Noi am acţionat în interesul Fundaţiei, căreia, aşa cum ai arătat, îi suntem Putere asociată.

Trevize se holbă la ea:

— Dar este imposibil, Doamnă Ministru. De fapt, este chiar mai rău. Este ridicol.

Chicotitul Doamnei Ministru era ca o lină revărsare de miere:

— Aş dori să aflu motivul pentru care consideri că ridicolul este mai rău decât imposibilul, Domnule Consilier. Cu asta sunt de acord şi eu. Însă din păcate – pentru dumneata – nu este nici ridicol, nici imposibil. De ce ar fi?

— Pentru că eu sunt demnitar în guvernul Fundaţiei, trimis în misiune, şi este pur şi simplu de neconceput ca ei să dorească să mă aresteze, sau că măcar ar avea puterea de a face acest lucru. Am imunitate parlamentară.

— Aha, iar mi-ai omis titlul, însă eşti adânc tulburat şi poate că acest lucru este scuzabil. Trebuie să ştii însă că nu mi s-a cerut în mod direct să te arestez. Am făcut acest lucru doar pentru a respecta *adevărata* cerere a Fundaţiei, Domnule Consilier.

— Adică, Doamnă Ministru? spuse Trevize încercând să-şi ţină emoţia sub control în faţa acestei formidabile femei.

— Adică să-ţi rechiziţionez nava, Domnule Consilier, şi să o înapoiez Fundaţiei.

— Ce?

— Iarăşi mi-ai omis titlul, Domnule Consilier. Este o neglijenţă deloc de natură a-ţi îmbunătăţi situaţia. Nava nu îţi aparţine, presupun. A fost proiectată, construită, plătită de dumneata?

— Bineînţeles că nu, Doamnă Ministru. Mi-a fost repartizată de către guvernul Fundaţiei.

— Guvernul Fundaţiei are dreptul de a anula această repartiţie, Domnule Consilier. Îmi imaginez că este o navă valoroasă.

Trevize nu răspunse.

— Este o navă gravitică, o raritate, Domnule Consilier, spuse Doamna Ministru. Fundaţia regretă că ţi-a repartizat-o. Probabil îi poţi convinge să îţi dea o altă navă, mai puţin valoroasă, care însă te va satisface din plin în misiunea dumitale… Dar noi trebuie să recuperăm nava în care ai sosit.

— Nu, Doamnă Ministru. Nu pot preda nava. Nu pot crede că Fundaţia ţi-a cerut aşa ceva.

Doamna Ministru zâmbi:

— Nu mi-a cerut numai mie, Domnule Consilier. Nu numai Comporellon-ului, în mod special. Avem motive să credem că această cerere a fost transmisă fiecăreia dintre multele lumi şi regiuni aflate sub jurisdicţia Fundaţiei sau asociate cu ea. De aici deduc că Fundaţia nu îţi cunoaşte itinerariul şi te caută cu înverşunare. De unde deduc în continuare că nu ai venit pe Comporellon în misiune din partea Fundaţiei… pentru că în acest caz ar fi ştiut unde te afli. Pe scurt, Domnule Consilier, m-ai minţit.

Trevize spuse, cu o oarecare dificultate:

— Aş vrea să văd o copie a cererii pe care ai primit-o de la guvernul Fundaţiei, Doamnă Ministru. Am acest drept, cred.

— Bineînţeles, dacă ajungem la o acţiune legală. Noi luăm foarte în serios procedurile legale, şi drepturile dumitale vor fi respectate în întregime, te asigur. Totuşi, ar fi mai bine – şi mai simplu – dacă am ajunge la o înţelegere fără să ne confruntăm cu publicitatea şi întârzierea unei acţiuni legale. Am prefera această variantă, şi cred că Fundaţia ar fi la fel de satisfăcută. Nu i-ar conveni să afle toată Galaxia despre un Parlamentar evadat. Aşa ceva ar pune-o într-o lumină ridicolă, ceea ce, după părerea mea şi a dumitale, ar fi mai rău decât imposibilul.

Trevize rămase din nou tăcut.

Doamna Ministru aşteptă un moment, apoi continuă, imperturbabilă ca întotdeauna:

— Haide, Domnule Consilier, indiferent de modalitate – prin înţelegere amiabilă sau prin acţiune legală – noi intenţionăm să recuperăm nava. Pedeapsa pentru aducerea unui pasager apatrid va depinde de calea urmată. Dacă pretinzi aplicarea legii, femeia va reprezenta o acuzaţie în plus împotriva voastră şi veţi primi cu toţii pedeapsa maximă. Vă asigur că nu va fi uşoară. Dacă ajungem la o înţelegere, pasagera voastră va fi trimisă printr-un zbor comercial spre orice destinaţie doreşte, şi aveţi posibilitatea să o însoţiţi, dacă doriţi. Sau, dacă Fundaţia este de acord, vă punem la dispoziţie una din navele noastre, care să te satisfacă. Bineînţeles cu condiţia ca Fundaţia să o înlocuiască, dându-ne o navă de-a lor echivalentă. Sau dacă, din cine ştie ce motiv, nu doriţi să vă întoarceţi în teritoriul controlat de Fundaţie, poate am fi dispuşi să vă oferim un refugiu aici şi chiar cetăţenia Comporelliană. Vezi, aveţi multe posibilităţi de a ieşi avantajos din această situaţie dacă ajungem la o înţelegere amiabilă, dar absolut niciun avantaj dacă insistaţi asupra drepturilor voastre legale.

— Te aprinzi prea tare, Doamnă Ministru, spuse Trevize. Promiţi ceva ce nu poţi respecta. Nu îmi poţi oferi refugiu dacă Fundaţia a cerut să le fiu predat.

— Domnule Consilier, spuse Doamna Ministru, nu promit niciodată ceva dacă nu mă pot ţine de cuvânt. Cererea Fundaţiei se referă doar la navă. Asupra dumitale, ca individ, nu au formulat nicio cerere, şi nici asupra altcuiva de la bordul navei. Singura lor cerere se referă la navă.

Trevize schimbă o privire rapidă cu Bliss, apoi spuse:

— Îţi cer permisiunea, Doamnă Ministru, de a mă consulta câteva momente cu Dr. Pelorat şi cu Domnişoara Bliss.

— Desigur, Domnule Consilier. Ai la dispoziţie cincisprezece minute.

— Aş dori să nu mai fie altcineva de faţă, Doamnă Ministru.

— Veţi fi conduşi într-o cameră, şi după cincisprezece minute veţi fi aduşi înapoi, Domnule Consilier. Cât timp vă veţi afla în acea cameră nu veţi fi deranjaţi şi nici nu vom încerca să vă spionăm conversaţia. Ai cuvântul meu, şi să ştii că eu mă ţin de cuvânt. Însă veţi fi păziţi cu străşnicie; să nu-ţi închipui că puteţi evada.

— Înţelegem, Doamnă Ministru.

— După aceea, aştept acordul vostru liber consimţit de a preda nava. Altfel, legea îşi va urma cursul, şi veţi avea mult de suferit, Domnule Consilier. Ai înţeles?

— Am înţeles, Doamnă Ministru.

Trevize îşi stăpâni furia. Situaţia nu s-ar fi îmbunătăţit deloc dacă i-ar fi dat frâu liber.

18

Camera era micuţă, însă bine luminată, mobilată cu o canapea şi două scaune. Se putea auzi zumzetul slab al unui ventilator. Pe ansamblu, era mai confortabilă decât biroul mare şi steril al Doamnei Ministru.

Fuseseră aduşi acolo de o strajă, un tip serios şi înalt, care-şi plimba mereu mâinile pe lângă tocul blasterului. Intraseră în cameră, iar el rămăsese în afara uşii spunând, cu voce sumbră:

— Aveţi cincisprezece minute.

Uşa alunecase închizându-se cu un zgomot surd.

— Sper că nu vom fi spionaţi, spuse Trevize.

— Ne-a dat cuvântul, Golan, spuse Pelorat.

— Tu ai impresia că toţi ceilalţi sunt ca tine, Janov. Aşa-zisul ei „cuvânt” nu este suficient. Dacă doreşte, îl poate încălca fără nicio ezitare.

— Nu contează, spuse Bliss. Eu pot ecrana acest spaţiu.

— Ai vreun echipament de protecţie? întrebă Pelorat.

Bliss zâmbi, şi dinţii ei albi străluciră:

— Mintea Gaiei este un echipament de ecranare, Pel. Mintea Gaiei este enormă.

— Ne aflăm în situaţia asta, spuse mânios Trevize, tocmai din cauza *limitelor* acestei minţi enorme.

— Ce vrei să spui? se miră Bliss.

— După ce s-a terminat tripla confruntare[2], m-ai scos din minţile Primarului şi a lui Gendibal din A Doua Fundaţie. Niciunul nu trebuia să se mai gândească la mine, decât vag şi cu indiferenţă. Trebuia să fiu lăsat în pace.

— Am fost obligaţi să procedăm astfel, spuse Bliss. Tu eşti extrem de important pentru noi.

— Da, eu sunt Golan Trevize, cel-care-are-întotdeauna-dreptate. Dar *nava* nu ai scos-o din mintea lor, nu-i aşa? Primarul Branno nu m-a cerut pe mine; pe ea nu o interesează persoana mea, dar a cerut *nava*. Nava nu a uitat-o.

Bliss se încruntă.

— Gândeşte-te puţin, spuse Trevize. Gaia a presupus, cu prea mare uşurinţă, că eu includ şi nava; că formăm un întreg. Dacă Branno nu se gândeşte la mine, nu se va gândi nici la navă. Necazul este că Gaia nu înţelege individualitatea. S-a gândit la navă şi la mine ca la un singur organism, iar asta a fost o greşeală.

— Este posibil, spuse încet Bliss.

— Bun, în cazul ăsta, spuse Trevize, trebuie să îndrepţi greşeala. Trebuie să rămân cu nava gravitică şi cu computerul. Nimic altceva nu le poate ţine locul. În consecinţă, Bliss, ai grijă să îmi păstrez nava. Tu poţi controla minţile.

— Da, Trevize, dar nouă nu ne este uşor să exercităm un astfel de control. Am făcut-o la tripla confruntare, dar ştii de câtă vreme fusese plănuită acea confruntare? Calculată? Cântărită? A fost nevoie de – nu glumesc deloc – mulţi ani. Nu mă pot apropia pur şi simplu de o femeie ca să-i „lucrez” mintea pentru a-i face cuiva pe plac.

— Dar momentul ăsta…

Bliss continuă, încercând să fie cât mai convingătoare:

---

[2] Vezi *Marginea Fundaţiei (n.t.)*

— Dacă aş începe să acţionez în acest mod, unde ne-am opri? Puteam influenţa mintea agentului de la staţia de intrare, şi nu am fi avut nicio problemă. Puteam influenţa mintea agentului din vehicul, şi ne-ar fi dat drumul.

— Aha, că tot ai adus vorba, de ce n-ai făcut-o?

— Pentru că nu ştiu unde am putea ajunge. Nu cunoaştem efectele secundare. Acestea ar putea duce la înrăutăţirea situaţiei. Dacă aş „lucra” acum mintea Doamnei Ministru, asta ar putea afecta relaţiile ei cu ceilalţi, şi din moment ce este un înalt demnitar, ar putea fi afectate de asemenea şi relaţiile interstelare. Până când nu luăm în calcul toate posibilităţile, nu îndrăznim să ne atingem de mintea ei.

— Atunci, pentru ce ai mai venit cu noi?

— Pentru că s-ar putea să vină un moment în care îţi va fi ameninţată viaţa. Eu trebuie să-ţi protejez viaţa cu orice preţ, chiar şi cu sacrificiul meu sau al lui Pel. Viaţa ta nu a fost în pericol la staţia de intrare. Nici acum nu este în pericol. Trebuie să te descurci singur, cel puţin până când Gaia va putea estima consecinţele unei anumite acţiuni.

Trevize căzu pe gânduri o vreme. Apoi spuse:

— În cazul ăsta, va trebui să improvizez. S-ar putea să nu meargă.

Uşa se deschise, intrând în lăcaş cu un zgomot asemănător celui cu care se închisese.

— Ieşiţi, spuse straja.

— Ce-ai de gând să faci, Golan? şopti Pelorat.

Trevize dădu din cap şi şopti la rândul lui:

— Nu sunt foarte sigur.

19

Doamna Ministru Lizalor stătea în continuare la birou. La vederea lor, figura ei abordă un zâmbet neîndurător.

— Am speranţa, Domnule Consilier Trevize, spuse ea, că acum îmi vei preda nava Fundaţiei.

— Am venit, Doamnă Ministru, spuse calm Trevize, pentru a negocia.

— Nu avem ce negocia, Domnule Consilier. Un proces, dacă insişti să ai unul, poate fi aranjat foarte repede, şi se poate termina chiar şi mai rapid. Garantez că vei fi condamnat chiar şi într-un proces foarte imparţial, întrucât vina de a fi adus aici o persoană apatridă este evidentă şi indiscutabilă. După aceea, vom fi legal îndreptăţiţi să recuperăm nava, iar voi trei veţi suferi pedepse grele. Nu are rost să riscaţi numai pentru a ne întârzia pe noi cu o zi.

— Cu toate acestea, avem ce negocia, Doamnă Ministru, deoarece oricât de repede ne-ai condamna, nu poţi pune mâna pe navă fără consimţământul meu. Orice încercare de a intra cu forţa în navă va duce la distrugerea ei şi a cosmoportului, bineînţeles împreună cu toţi oamenii care se află în perimetrul acestuia. Fundaţia s-ar înfuria cumplit, deci va trebui să găseşti o altă soluţie. Legile voastre nu-ţi permit să foloseşti ameninţarea sau maltratarea ca metode de convingere. Dacă din disperare îţi încalci propria lege şi ne supui torturilor sau unui prizonierat în condiţii dure, Fundaţia s-ar înfuria chiar şi mai tare. Oricât de mult îşi doreşte nava, nu poate admite maltratarea cetăţenilor Fundaţiei… Deci, negociem?

— Dar este absurd, vorbi Doamna Ministru cu mânie. Dacă va fi nevoie, vom apela chiar la Fundaţie. Ei vor şti cum să-şi deschidă propria navă, sau te vor forţa să o deschizi.

— Nu mi-ai folosit titlul, Doamnă Ministru, spuse Trevize. Dar eşti puternic emoţionată, aşa că se poate trece cu vederea. Ştiu foarte bine că ultimul lucru pe care l-ai face ar fi să apelezi la Fundaţie. Asta pentru că nu ai intenţia să le predai nava.

Zâmbetul pieri de pe faţa Doamnei Ministru:

— Ce aiureli sunt astea, Domnule Consilier?

— Genul de aiureli, Doamnă Ministru, care poate ar fi mai bine să nu fie auzite de alte urechi. Dă-le prietenilor mei voie să meargă într-o cameră confortabilă, la un hotel, să se bucure de odihnă. Şi spune-le străjilor să plece. N-au

decât să rămână imediat în spatele uşii. Cere-le să-ţi dea un blaster. Nu pari o femeie sfrijită; cu blasterul, nu ai niciun motiv să te temi de mine. Eu sunt neînarmat.

Doamna Ministru se aplecă pe deasupra biroului, înspre el:

— Fii sigur că nu mă tem de tine!

Fără a privi în spate, făcu un semn uneia dintre străji. Aceasta porni imediat, oprindu-se lângă ea cu un pocnet din călcâie.

— Gardă, spuse ea, ia-i pe aceia doi şi du-i în Grupul 5. Vor locui acolo şi vor trebui să se simtă bine. Ai grijă să fie bine păziţi. Răspunzi pentru orice maltratare a lor, sau pentru orice încălcare a securităţii.

Se ridică în picioare. Trevize, cu toată hotărârea lui de a-şi păstra un calm absolut, nu reuşi să-şi reprime o uşoară tresărire. Era înaltă; cel puţin la fel de înaltă ca şi el, care avea 1,85 metri. Cele două benzi albe care-i traversau pieptul se prelungeau înconjurându-i talia, facând-o să pară foarte subţire. Avea o aură de graţie masivă. Declaraţia ei cum că nu avea niciun motiv de teamă nu era deloc lăudăroşenie, gândi el. Într-o luptă corp la corp, Doamna Ministru îl putea pune foarte uşor cu umerii la podea.

— Vino cu mine, Domnule Consilier, spuse ea. Dacă tot ai de gând să spui prostii, atunci, pentru binele tău, ar fi bine să le audă cât mai puţine urechi.

Porni prima, cu un pas energic. Trevize se simţea mic în umbra ei masivă; o senzaţie pe care nu o mai experimentase niciodată în compania unei femei.

Intrară într-un ascensor. Uşa se închise în urma lor, şi Doamna Ministru spuse:

— Acum suntem singuri, Domnule Consilier, şi dacă îţi faci cumva iluzia că te poţi folosi de forţă asupra mea, să ştii că te înşeli.

Vocea ei devenea din ce în ce mai cântată. Spuse, cu un amuzament nedisimulat:

— Pari un specimen destul de puternic, dar te asigur că-ţi pot rupe braţul fără nicio problemă. Sunt înarmată, dar nu am nevoie de armă.

Trevize îşi frecă obrazul şi îşi plimbă ochii peste trupul ei, de jos în sus.

— Doamnă Ministru, spuse el, mă pot lua la trântă cu orice bărbat de talia mea, fără a mă face de râs, dar am hotărât deja să renunţ la plăcerea unei trânte cu tine. Îmi dau bine seama că n-am nicio şansă.

— Bine, spuse Doamna Ministru părând satisfăcută.

— Unde mergem, Doamnă Ministru? întrebă Trevize.

— Jos! Jos de tot. Însă nu e cazul să-ţi faci griji. În hiperdrame, acesta ar fi preludiul la o încarcerare în subteran, dar noi nu avem carcere pe Comporellon… doar închisori decente. Mergem în apartamentul meu; nu la fel de romantic ca o carceră din vremurile vechiului Imperiu, dar mai confortabil.

Uşa ascensorului se deschise alunecând într-o parte şi ieşiră. Trevize estimă că se aflau la cel puţin cincizeci de metri sub suprafaţa planetei.

20

Trevize cercetă apartamentul cu privirea, fără a încerca să-şi ascundă surprinderea.

— Nu-ţi plac camerele mele, Domnule Consilier? întrebă Doamna Ministru pe un ton aspru.

— Ba da, n-am niciun motiv să nu-mi placă, Doamnă Ministru. Numai că sunt surprins. Impresia pe care o aveam despre Comporellon, din puţinul pe care l-am văzut şi auzit de la sosire, era una de… de cumpătare, de evitare a luxului inutil.

— Impresia dumitale este corectă, Domnule Consilier. Resursele sunt limitate, iar viaţa noastră trebuie să fie la fel de aspră ca şi clima.

— Dar aici, Doamnă Ministru…, spuse Trevize.

Şi desfăcu braţele arătând spre camera unde, pentru prima oară de la sosirea sa în această lume, vedea culoare; unde canapelele erau bine tapiţate; unde lumina care provenea de la pereţii luminoşi era blândă; şi unde podeaua

era acoperită cu un covor de forţă astfel încât paşii să fie elastici şi silenţioşi.

— Aici este de-a dreptul lux, spuse el.

— Aşa cum spui dumneata, Domnule Consilier, evităm luxul inutil; luxul ostentativ; luxul excesiv şi extravagant. Acesta însă este un lux privat, şi are un scop precis. Eu muncesc din greu şi port o mare responsabilitate. Am nevoie de un loc unde să pot uita, pentru o vreme, greutăţile muncii mele.

— Toţi Comporellienii beneficiază de un astfel de lux privat, Doamnă Ministru? întrebă Trevize.

— Depinde cât de mult muncesc şi ce responsabilităţi au. Puţini îşi pot permite; puţini merită, sau – mulţumită codului nostru etic – doresc.

— Dar tu, Doamnă Ministru, îţi poţi permite, meriţi, şi… îţi doreşti?

— Rangul, pe lângă îndatoriri, are şi privilegii, spuse Doamna Ministru. Acum ia loc, Domnule Consilier. Povesteşte-mi despre aiurelile tale.

Se aşeză pe canapea, care se înfundă uşor sub greutatea ei; apoi arătă cu degetul spre un fotoliu la fel de moale, din care Trevize o putea privi din faţă, de la o distanţă nu prea mare.

Trevize luă loc:

— Aiureli, Doamnă Ministru?

Doamna Ministru adoptă o poziţie relaxantă, sprijinindu-şi cotul drept pe o pernuţă:

— Într-o discuţie particulară nu e cazul să respectăm cu prea mare scrupulozitate regulile unui dialog oficial. Poţi să-mi spui Lizalor. Iar eu îţi voi spune Trevize… Spune-mi ce ai în minte, Trevize, şi hai să analizăm împreună.

Trevize puse picior peste picior şi se lăsă pe spate în scaun:

— Vezi tu, Lizalor, mi-ai dat de ales între a preda nava de bună voie şi a face faţă unui proces oficial. În ambele cazuri, te alegi cu nava… Cu toate acestea, ai făcut tot posibilul să mă convingi că prima variantă e mai bună. Eşti dispusă să-mi oferi o altă navă, astfel încât prietenii mei şi

cu mine să putem merge oriunde am dori. Ba chiar am putea rămâne aici, pe Comporellon, primind cetăţenie. Încă un mic detaliu: mi-ai acordat cincisprezece minute pentru a mă consulta cu prietenii mei. M-ai adus aici, în propriul tău apartament, în timp ce prietenii mei se bucură şi ei acum, probabil, de apartament confortabil. Pe scurt, Lizalor, mă mituieşti cu disperare, pentru ca să-ţi încredinţez nava fără a trece printr-un proces public.

— Haide, Trevize, nu crezi că pot avea şi eu impulsuri umane?

— Nu.

— Sau nu crezi că o înţelegere amiabilă ar fi mai rapidă şi mai convenabilă decât un proces?

— Nu în condiţiile tale! Aş putea oferi o cu totul altă sugestie.

— Şi anume?

— Procesul are un mare dezavantaj: este o afacere publică. Te-ai referit de câteva ori la sistemul legal foarte riguros, şi bănuiesc că ar fi greu de aranjat un proces fără ca acesta să fie înregistrat în întregime. Dacă lucrurile stau aşa, Fundaţia va afla de el, şi va trebui să le predai nava imediat ce se încheie procesul.

— Bineînţeles, spuse Lizalor cu o expresie neutră. Nava aparţine Fundaţiei.

— Însă, spuse Trevize, un acord neoficial cu mine nu ar trebui înregistrat ca document oficial. Tu ai obţine nava şi, din moment ce Fundaţia nu va afla nimic – nu ştie nici măcar că noi ne găsim acum pe această planetă – Comporellon ar putea-o păstra. Sunt sigur că *aceasta* este intenţia voastră.

— De unde ţi-a venit o astfel de idee?

Expresia ei era în continuare impasibilă:

— Nu facem parte din Confederaţia Fundaţiei?

— Nu chiar. Statutul vostru este acela de Putere Asociată. Pe orice hartă Galactică în care lumile membre ale Fundaţiei ar fi prezentate în roşu, Comporellon şi lumile care depind de ea ar fi prezentate ca un petic roz.

— Chiar şi aşa, ca Putere Asociată, suntem dispuşi să colaborăm în condiţii bune cu Fundaţia.

— Serios? Oare Comporellon nu visează la independenţă totală? Poate chiar la rolul de conducător? Sunteţi o lume veche. Aproape toate lumile se pretind mai vechi decât sunt în realitate, dar Comporellon *chiar este* o lume veche.

Un zâmbet rece primi permisiunea de a traversa faţa Doamnei Ministru Lizalor:

— *Cea* mai veche, dacă ar fi să-i credem pe unii dintre exaltaţii noştri.

— Să nu fi existat oare o vreme când Comporellon conducea un grup relativ mic de lumi? Oare nu visaţi încă la recuperarea acelei puteri, acum pierdută?

— Crezi că visăm la un ţel atât de imposibil? Ţi-am spus că aiurezi, chiar înainte de a-ţi cunoaşte gândurile, însă acum, că le cunosc, am *convingerea* că spui prostii.

— Visurile pot fi imposibile, însă nu pot fi împiedicate. Terminus, plasată la marginea Galaxiei şi cu o istorie de doar cinci secole, mai scurtă decât a oricărei alte lumi, conduce toată Galaxia. Şi Comporellon să nu fie în stare? Ei?

Zâmbea.

Lizalor păstra o expresie de seriozitate:

— Ni s-a dat de înţeles că Terminus a ajuns în această poziţie prin derularea Planului Seldon.

— Acesta este fundamentul psihologic al superiorităţii sale, care va dura doar atâta vreme cât oamenii vor crede în el. S-ar putea ca guvernul Comporellon să nu creadă. Chiar şi aşa, însă, Terminus-ul se mai bucură de avantajul tehnologic. Poziţia privilegiată a Terminus-ului se bazează, fără îndoială, pe tehnologia sa avansată… un exemplu este nava gravitică pe care voi sunteţi dornici să puneţi mâna. Nicio altă lume în afară de Terminus nu dispune de nave gravitice. Comporellon, dacă ar avea una şi ar afla în detaliu cum funcţionează, ar face un enorm pas tehnologic înainte. Nu cred că ar fi suficient pentru a trece înaintea Terminus-ului, dar poate că aşa îşi închipuie guvernul vostru.

— Nu-ţi dai seama ce spui, făcu Lizalor. Orice guvern care ar păstra nava pe ascuns ar avea de înfruntat mânia Fundaţiei. Iar istoria arată că nu-i bine să superi Fundaţia.

— Mânia Fundaţiei nu s-ar putea manifesta decât dacă ar şti că are un motiv întemeiat, spuse Trevize.

— În acest caz, Trevize – presupunând că ceea ce spui tu nu este o simplă aiureală – n-ar fi spre binele tău să ne predai nava şi să începi negocierea? Conform raţionamentului tău, am plăti bine pentru şansa de a o obţine pe ascuns.

— Şi după aceea, veţi avea încredere în mine că n-am să vă pârăsc Fundaţiei?

— Bineînţeles. Pentru că va trebui să aminteşti şi rolul jucat de tine.

— Aş putea spune că am fost constrâns.

— Da. Însă bunul tău simţ îţi spune că Primarul nu te va crede niciodată… Hai să ajungem la o înţelegere.

Trevize dădu din cap:

— Nu, Doamnă Lizalor. Nava este şi trebuie să rămână a mea. După cum ţi-am spus, în caz că încercaţi să intraţi în ea cu forţa, va exploda cu o putere extraordinară. Te asigur că spun adevărul. Să nu crezi că este o cacialma.

— *Tu* ai putea-o deschide, şi ai putea reprograma computerul.

— Bineînţeles, dar n-am s-o fac.

Lizalor oftă adânc:

— Ştii, te-am putea obliga să-ţi schimbi părerea… mă gândesc că poate ţii la prietenii tăi.

— Vrei să-i torturezi, Doamnă Ministru? *Asta* este legea voastră?

— Nu, Domnule Consilier. Nu vom fi obligaţi să recurgem te ceva atât de crud. Există întotdeauna posibilitatea Testului Psihic.

Pentru prima oară de la intrarea în apartamentul Doamnei Ministru, Trevize se simţi traversat de un fior rece. Spuse:

— Nu vei îndrăzni. În întreaga Galaxie, Testul Psihic nu este permis decât în scopuri medicale.

— Dar dacă suntem aduşi la disperare…

— Îmi asum riscul, spuse calm Trevize, pentru că voi tot n-o să obţineţi nimic. Hotărârea mea este atât de fermă, încât Testul Psihic mai degrabă mi-ar distruge creierul decât să mă aducă în situaţia de a vă da nava.

(Asta *chiar* că era o cacialma, gândi el, şi fiorul crescu în intensitate.)

— Chiar dacă m-aţi putea forţa să deschid nava, dezarmând-o şi predând-o în mâinile voastre, tot nu v-ar folosi la nimic. Computerul navei este mai perfecţionat decât nava, şi este proiectat – nu ştiu cum – să lucreze la potenţialul său maxim doar împreună cu mine. Este ceea ce aş putea numi computer personal.

— Atunci să presupunem că păstrezi nava şi rămâi în continuare pilotul ei. N-ai vrea să o pilotezi pentru noi… ca onorabil cetăţean al Comporellon-ului? Salariu mare. Lux considerabil. La fel şi prietenii tăi.

— Nu.

— Şi atunci, ce propui? Să vă urcaţi în navă şi să dispăreţi în Galaxie? Mai bine anunţăm Fundaţia, şi lăsăm totul în seama lor.

— Renunţaţi atât de uşor la navă?

— Dacă tot este să o pierdem, mai degrabă să se întoarcă în mâinile Fundaţiei decât să rămână proprietatea unui Străin obraznic.

— Dă-mi voie să-ţi sugerez eu un compromis.

— Un compromis! Bine, te ascult. Dă-i drumul.

— Mă aflu într-o misiune importantă. Această misiune a început cu sprijinul Fundaţiei. Sprijinul se pare că a încetat, însă misiunea rămâne în continuare importantă. Oferiţi-mi sprijinul Comporellian, şi dacă reuşesc să-mi duc misiunea la bun sfârşit, nu veţi avea decât de câştigat.

Lizalor aborda o expresie de neîncredere:

— Şi nu vei înapoia Fundaţiei nava?

— Niciodată n-am avut această intenţie. Fundaţia nu ar căuta-o cu atâta disperare dacă ar şti că vreau să le-o înapoiez.

— Nu e ca şi cum ai spune că ne dai nouă nava.

— După ce termin misiunea, nava s-ar putea să nu-mi mai fie de niciun folos. Caz în care n-aş avea nimic împotrivă să o luaţi voi.

Cei doi se priviră câteva momente în linişte.

— Ai folosit condiţionalul, spuse Lizalor. Nava „s-ar putea să...” Nu ne-ai oferit nimic sigur.

— Aş putea face promisiuni în vânt, dar la ce v-ar folosi? Faptul că promisiunile mele sunt prudente şi limitate ar putea să vă arate că cel puţin sunt sincere.

— Inteligent, aprobă Lizalor cu o mişcare a capului. Îmi place. Bine, care este misiunea ta, şi cum ar putea beneficia Comporellon-ul dacă ea este îndeplinită cu succes?

— Nu, nu, spuse Trevize, acum e rândul tău. Îmi acordaţi sprijinul dacă vă demonstrez că misiunea este importantă pentru Comporellon?

Doamna Ministru Lizalor se ridică de pe canapea. O alură înaltă, impunătoare.

— Mi-e foame, Domnule Consilier Trevize, spuse ea, şi n-am de gând să continui discuţia pe stomacul gol. Îţi ofer ceva de mâncare şi de băut... ceva modest. După aceea reluăm de unde am rămas.

În acel moment, Trevize avu impresia că zăreşte în ochii ei o undă de poftă carnivoră; strânse din buze, puţin tulburat.

21

Masa poate că fusese hrănitoare, dar în niciun caz gustoasă. Felul principal constase din carne de vacă fiartă în sos de muştar, pusă pe un strat de legume cu frunze, pe care Trevize nu reuşise să le identifice. Avuseseră un gust sărat-amărui, şi nu îi plăcuseră. Mai târziu avea să afle că era vorba de o specie de algă.

După aceea, urmară o fructă care aducea la gust cu un măr altoit cu piersică (deloc rău, de fapt) şi o băutură fierbinte, neagră la culoare, atât de amară încât Trevize nu

bău decât jumătate şi ceru în schimb nişte apă rece. Porţiile erau mici, dar Trevize nu avu nimic împotrivă.

Masa fusese intimă, nu apăruse niciun servitor. Doamna Ministru încălzise şi servise singură mâncarea, după care făcuse curat pe masă.

— Sper că ţi-a plăcut mâncarea, spuse Lizalor în timp ce părăseau încăperea destinată mesei.

— Foarte mult, spuse Trevize cu jumătate de gură.

Doamna Ministru îşi ocupă din nou locul pe canapea.

— Să ne întoarcem, deci, la discuţia anterioară, spuse ea. Comporellon, aşa cum ai spus, ar putea fi nemulţumit de avansul tehnologic al Fundaţiei şi de poziţia ei de conducător în Galaxie. Într-un fel este adevărat, dar asta îi interesează doar pe aceia care se ocupă de politica interstelară, şi sunt relativ puţini. Însă se poate spune cu certitudine că omul obişnuit de pe Comporellon este îngrozit de imoralitatea Fundaţiei. Imoralitatea afectează majoritatea lumilor, dar pe Terminus este cel mai puternic prezentă. Sentimentele anti-Fundaţie ale Comporellienilor, de aici se trag.

— Imoralitate? făcu nedumerit Trevize. Oricare ar fi greşelile Fundaţiei, trebuie să recunosc că guvernează cu o eficacitate rezonabilă şi cu corectitudine din punct de vedere fiscal. Drepturile civile sunt în general respectate şi…

— Domnule Consilier Trevize, mă refeream la imoralitatea *sexuală*.

— Acum chiar că nu te mai înţeleg. Noi formăm o societate perfect morală din punct de vedere sexual. Femeile sunt bine reprezentate în fiecare aspect al vieţii sociale. Primarul nostru este femeie, şi aproape jumătate din Consiliu este alcătuit din…

O expresie de exasperare trecu pe faţa Doamnei Ministru:

— Domnule Consilier, îţi baţi joc de mine? Sunt sigură că ştii ce înseamnă moralitatea sexuală. Căsătoria pe Terminus, este sau nu un legământ solemn?

— Ce înţelegi prin legământ solemn?

— Există un contract de căsătorie destinat unirii cuplului?

— Desigur, dacă oamenii doresc. Un astfel de contract simplifică problemele de impozite şi moştenire.

— Dar divorţul este posibil.

— Bineînţeles. Ar fi o imoralitate din punct de vedere sexual să ţii oamenii legaţi unul de altul atunci când…

— Nu există restricţii religioase?

— Religioase? Unii oameni respectă filozofiile bazate pe credinţe străvechi, dar ce legătură are asta cu căsătoria?

— Domnule Consilier, aici, pe Comporellon, fiecare aspect al sexului este perfect controlat. Sexul nu poate avea loc în afara căsătoriei. Şi chiar în cadrul căsătoriei, formele sale de exprimare sunt limitate. Suntem neplăcut şocaţi de acele lumi – în special de Terminus – în care sexul este considerat o simplă distracţie socială fără prea mare importanţă, şi care poate fi practicat oricând, oricum, cu oricine, neglijând valorile religiei.

Trevize dădu din umeri:

— Îmi pare rău, nu mă pot angaja să introduc reforma sexuală în Galaxie, nici măcar pe Terminus… dar ce legătură are sexul cu nava mea?

— Mă refeream la faptul că opinia publică îmi poate limita libertatea de a face un compromis. Comporellienii s-ar îngrozi dacă ar afla că aţi luat la bord o tânără atrăgătoare pentru a vă satisface, ţie şi prietenului tău, necesităţile desfrânate. E mult mai bine pentru voi să alegeţi o renunţare paşnică în locul unui proces public.

— Văd că te-ai folosit de răgazul din timpul mesei pentru a te gândi la un nou mod de convingere: prin ameninţare, spuse Trevize. Acum trebuie să mă tem de linşaj?

— Am vrut doar să-ţi arăt care sunt inconvenientele. Eşti în stare să negi că femeia pe care ai luat-o la bordul navei este altceva decât sursă de plăceri sexuale?

— Bineînţeles că neg. Bliss este iubita prietenului meu, Dr. Pelorat. El nu are altă obligaţie conjugală. Situaţia lor nu

poate fi numită căsătorie, dar cred că în mintea lui Pelorat şi a lui Bliss, ei se consideră căsătoriţi.

— Vrei să-mi spui că nu eşti deloc implicat?

— Bineînţeles că nu sunt implicat, spuse Trevize. Drept cine mă iei?

— Nu prea ştiu. Nu-ţi cunosc noţiunile despre moralitate.

— Atunci dă-mi voie să-ţi spun că noţiunile mele despre moralitate nu-mi permit să-mi bat joc de posesiunile – sau relaţiile – prietenului meu.

— Nu eşti nici măcar tentat?

— Pot rezista tentaţiei – dacă ar apărea.

— Serios? Poate nu-ţi plac femeile.

— Ba cum să nu? Îmi plac.

— De cât timp nu ai mai făcut dragoste cu o femeie?

— De câteva luni. De când am părăsit Terminus-ul.

— Desigur că situaţia asta nu te încântă.

— Sigur că nu mă încântă, spuse Trevize puternic tulburat, dar n-am ce face.

— Poate că prietenul tău, Dr. Pelorat, obsevându-ţi suferinţa, ar fi dispus să împartă femeia cu tine.

— Comportamentul meu nu trădează o astfel de suferinţă, dar chiar şi aşa, Pelorat nu ar fi dispus să o împartă pe Bliss. Şi nici femeia nu ar fi dispusă, cred. Nu prezint interes pentru ea.

— Spui asta din cauză că ai tatonat terenul?

— Nu. Am tras concluzia fără a tatona. În orice caz, nu mă atrage în mod deosebit.

— Curios! Orice bărbat ar considera-o atrăgătoare.

— Din punct de vedere fizic, *este* atrăgătoare. Cu toate acestea, nu mă atrage. În primul rând, este prea tânără, prea copilăroasă în anumite privinţe.

— Deci preferi femeile mature?

Trevize se opri. I se întindea o capcană? Spuse, cu prudenţă:

— Sunt suficient de în vârstă pentru a aprecia unele femei mature. Dar ce legătură are asta cu nava mea?

— Pentru moment, spuse Lizalor, să lăsăm nava… Am patruzeci şi şase de ani, şi nu sunt căsătorită. Am fost prea ocupată pentru a acorda atenţie căsătoriei.

— În acest caz, după legile societăţii voastre, înseamnă că ai practicat abstinenţa întreaga ta viaţă. De-asta m-ai întrebat de cât timp nu am mai făcut dragoste? Îmi ceri un sfat în această privinţă?… Dacă da, am să-ţi spun că sexul nu este nici mâncare, nici băutură. Este neplăcut să te descurci fără el, dar nu imposibil.

Doamna Ministru zâmbi, şi în ochii ei se zări din nou acea privire carnivoră.

— Nu mă înţelege greşit, Trevize, spuse ea. Rangul are privilegiile lui, şi pot impune păstrarea discreţiei. Nu sunt chiar abstinentă. Totuşi, bărbaţii de pe aici sunt nesatisfăcători. Accept faptul că moralitatea este un bine absolut, dar îi împovărează pe bărbaţi cu un sentiment de vinovăţie, astfel încât devin neaventuroşi, neîntreprinzători, se aprind greu, termină repede, şi sunt, în general, nepricepuţi.

— Nici aici nu te pot ajuta, spuse Trevize cu foarte mare precauţie.

— Vrei să insinuezi că greşeala ar fi a mea? Că nu sunt în stare să stârnesc dorinţa bărbaţilor?

Trevize ridică o mână:

— N-am spus deloc aşa ceva.

— Bine, atunci cum ai reacţiona *tu*, dacă ai avea ocazia să profiţi de mine? Tu, un bărbat dintr-o lume imorală, care ai avut probabil experienţe sexuale de toate felurile, şi care ai fost supus de câteva luni la o abstinenţă forţată, deşi ai avut permanent lângă tine o femeie tânără şi atrăgătoare? Cum ai reacţiona *tu* în prezenţa unei femei ca mine, matură, aşa cum pretinzi că îţi place?

— M-aş comporta cu respectul şi decenţa cuvenite rangului şi importanţei tale, spuse Trevize.

— Nu fi tâmpit! spuse Doamna Ministru.

Duse mâna spre partea dreaptă a taliei. Banda albă care o încercuia se desfăcu şi îi eliberă pieptul şi ceafa. Gulerul negru se prăbuşi.

Trevize îngheţase. De câtă vreme avea chestia asta în minte? Sau era doar o momeală pentru a reuşi acolo unde ameninţările nu avuseseră niciun efect?

Partea de sus a bluzei alunecă în jos, împreună cu sutienul rigid. Doamna Ministru stătea în capul oaselor, arogantă, şi goală de la talie în sus. Sânii erau o versiune mai redusă a femeii… masivi, fermi, şi teribil de agresivi.

— Ei bine? spuse ea.

— Minunaţi! spuse Trevize cu sinceritate.

— Şi ce-ai de gând să faci?

— Ce dictează moralitatea pe Comporellon, Doamnă Lizalor?

— Ce importanţă are, pentru un bărbat de pe Terminus? Ce dictează moralitatea *ta*?… Haide odată! Pieptul meu este rece şi tânjeşte după căldură.

Trevize se ridică şi începu să se dezbrace.

6. Despre Pământ

22

Trevize se simţea ca drogat; oare cât timp trecuse?

Lângă el se odihnea Mitza Lizalor, Ministrul Transporturilor. Dormea pe burtă, cu capul într-o parte, cu gura deschisă, sforăind uşor. Trevize era mulţumit; îşi dorea şi el să doarmă, dar simţea că e important să nu cedeze impulsului. În acest fel, când se va trezi, Mitza Lizalor îi va aprecia rezistenţa fizică.

Într-un fel, se descurcase bine. Îşi spusese că Lizalor, cu alura şi forţa sa fizică, cu puterea ei politică, cu dispreţul faţă de bărbaţii Comporellieni, cu amestecul de oroare şi fascinaţie faţă de legendele despre isprăvile sexuale ale desfrânaţilor de pe Terminus, îşi va dori să fie dominată. Spre norocul său, avusese dreptate. (Trevize, cel-care-are-întotdeauna-dreptate, se persiflă el). Femeii îi plăcuse, iar el reuşise să aleagă poziţii avantajoase, care să o epuizeze pe ea, păstrându-i lui vigoarea intactă.

Nu fusese uşor. Lizalor avea un corp minunat (patruzeci şi şase, spusese, dar ar fi stârnit invidia unei atlete de douăzeci şi cinci) şi o vitalitate enormă... depăşită doar de frenezia nechibzuită cu care şi-o cheltuise.

Într-adevăr, dacă ar putea fi stăpânită şi învăţată ce este aceea moderaţia, dacă practica (dar ar putea el supravieţui practicii?) ar putea-o aduce la o mai bună înţelegere a capacităţii sale, şi, chiar mai important, a capacităţilor *lui*, ar fi plăcut să...

Sforăitul încetă brusc şi femeia tresări. El îi puse mâna pe umăr şi începu să-l mângâie cu blândeţe... Lizalor

deschise ochii. Trevize se sprijinea într-un cot, şi făcea tot posibilul să pară plin de energie şi bună dispoziţie.

— Îmi pare bine că ai dormit, draga mea, spuse el. Aveai nevoie de odihnă.

Ea îi oferi un surâs somnoros şi, preţ de o clipă deloc confortabilă, Trevize crezu că avea de gând să-i propună reluarea activităţii… dar ea se întoarse cu faţa în sus. Spuse, cu o voce blândă şi satisfăcută:

— Te-am apreciat corect, de la bun început. Eşti un *rege* al amorului.

— Ar fi trebuit să fiu ceva mai cumpătat, spuse prefăcut Trevize.

— Prostii! Ai făcut exact ceea ce trebuia. Mi-era teamă să nu fi fost folosit şi vlăguit de tânăra aceea, dar mi-ai dovedit că m-am înşelat.

— M-am comportat eu ca un bărbat pe jumătate satisfăcut?

— Nu, deloc, spuse ea şi râse puternic.

— Mai ai de gând să ne supui la Testele Psihice?

Ea râse din nou:

— Eşti nebun? Crezi că aş vrea să te pierd *acum*?

— Totuşi, ar fi mai bine dacă m-ai pierde pentru o vreme…

— Ce? se încruntă ea.

— Dacă ar fi să rămân aici definitiv, dr… draga mea, cât timp crezi că ar trece până ca ochii să vadă, şi gurile să şuşotească? Însă dacă aş merge în misiune, m-aş întoarce periodic pentru a da raportul, şi ar fi foarte normal ca atunci să stăm ascunşi o vreme, în secret… iar misiunea mea *este* importantă.

Ea se gândi puţin, frecându-şi în doară coapsa dreaptă. Apoi spuse:

— Cred că ai dreptate. Urăsc gândul, dar… cred că ai dreptate.

— Şi nu trebuie să te temi că n-am să mă întorc, spuse Trevize. Nu sunt atât de prost încât să uit ce mă aşteaptă aici.

Ea îi zâmbi, îi atinse cu gingăşie obrazul şi spuse, privindu-l în ochi:

— A fost plăcut, iubitule?

— Mai mult decât plăcut, draga mea.

— Şi totuşi, tu aparţii Fundaţiei. Un bărbat în floarea tinereţii, de pe *Terminus*. Probabil că eşti obişnuit cu tot felul de femei, de toate calităţile…

— N-am întâlnit nicio femeie – nici măcar *una* – care să semene chiar de departe cu tine, spuse Trevize.

Şi spunea adevărul.

Lizalor gânguri, flatată:

— Bine, dacă spui tu. Totuşi, năravurile dispar greu, şi nu cred că aş putea avea încredere în cuvântul unui bărbat fără a-mi lua măsuri de siguranţă. Este de presupus că tu şi prietenul tău, Pelorat, puteţi pleca în misiune, după ce îmi povestiţi despre ea şi după ce o voi aproba, dar am să o ţin aici pe tânără. Va fi bine tratată, nu vă faceţi nicio grijă. Dr. Pelorat îi va duce dorul, şi va avea grijă să vă întoarceţi des pe Comporellon.

— Dar, Lizalor, este imposibil.

— Serios?

Bănuiala se strecură imediat în ochii ei:

— De ce imposibil? La ce-ţi trebuie femeia?

— Nu pentru sex. Ţi-am spus-o, şi am fost sincer. Ea îi aparţine lui Pelorat, iar pe mine nu mă interesează deloc. În plus, sunt sigur că s-ar rupe în două dacă ar încerca să facă ceea ce tu ai reuşit cu atât de mult succes.

Lizalor aproape că surâse, însă îşi reprimă pornirea şi spuse pe un ton aspru:

— Şi atunci, ce te interesează pe tine dacă ea rămâne pe Comporellon?

— Pentru că este de o importanţă esenţială pentru misiunea noastră. Iată pentru ce trebuie să meargă cu noi.

— Bine. Deci, care este misiunea ta? A sosit momentul să-mi spui.

Trevize ezită puţin. Trebuia să spună adevărul. Nu îi venea în minte nicio minciună mai eficace decât adevărul.

— Ascultă, spuse el. Comporellon este o lume veche, poate chiar dintre cele mai vechi, dar nu *cea* mai veche. Nu aici îşi are originea viaţa umană. Primii oameni au ajuns aici venind de pe o altă planetă, şi poate că nici pe acea planetă nu a apărut pentru prima oară viaţa umană, ci pe alta, mai veche. Totuşi, această succesiune inversă în timp trebuie să se oprească undeva, la *prima* lume, lumea pe care s-a născut omenirea. Caut Pământul.

Schimbarea care se produse deodată în Mitza Lizalor îl lăsă perplex: femeia holbă ochii, începu să respire sacadat, şi toţi muşchii i se crispară. Stătea în continuare la orizontală. Împinse braţele în sus, vertical, încrucişând primele două degete de la fiecare mână.

— Tu ai spus, şopti ea răguşită.

23

După aceea, nu mai spuse nimic; nu îi aruncă nicio privire. Braţele coborâră încet, picioarele lunecară pe marginea patului; se ridică în capul oaselor, cu spatele la el. Trevize rămăsese locului, împietrit.

Îşi aminti de Munn Li Compor, care îi spusese despre fraţii săi Comporellieni: „Sunt foarte superstiţioşi. De fiecare dată când este pomenit cuvântul acesta, ridică în sus ambele mâini şi încrucişează primele două degete de la fiecare mână, pentru a îndepărta blestemul.”

Însă îşi amintise prea târziu.

— Cum ar fi trebuit să spun, Mitza? murmură el.

Ea dădu uşor din cap, se ridică, se îndreptă spre o uşă, şi trecu pragul. Închise uşa în urma ei. După o clipă, se auzi curgând apa.

Nu putea decât să aştepte, gol, lipsit de demnitate, întrebându-se dacă să meargă după ea să facă duş împreună; apoi îşi spuse că mai bine nu. Şi pentru că, într-un fel, avu impresia că i se refuză duşul, simţi o acută nevoie de a face duş.

Ea ieşi în cele din urmă şi începu să-şi aleagă hainele, în tăcere.

— Te superi dacă…, spuse el.

Ea nu spuse nimic, iar el luă tăcerea drept consimţământ. Încercă să se îndrepte spre camera de baie cu un pas viguros şi masculin; dar se simţea penibil, la fel ca în zilele când mama sa, supărată de vreo năzbâtie de-a lui, îl pedepsea cu tăcerea, făcându-l să se simtă copleşit de ruşine.

Cercetă camera de baie. Pereţi netezi… pustie… complet pustie. Privi mai cu atenţie… Nimic!

Deschise din nou uşa, scoase capul afară, şi spuse:

— Auzi, cum se porneşte duşul?

Ea puse jos deodorantul (asta trebuie să fi fost, gândi Trevize), se îndreptă spre camera de baie şi, fără să-l privească, arătă cu degetul. Trevize urmări degetul şi observă o pată pe perete, rotundă şi foarte uşor rozalie. Atât de slab colorată, de parcă decoratorului îi păruse rău că stricase albul imaculat pentru un motiv atât de puţin important – acela de a marca elementul de pornire a duşului.

Trevize ridică uşor din umeri, se apleacă spre perete şi puse mâna pe locul marcat. Într-o clipă fu lovit din toate părţile de jeturi de apă fin pulverizată, ca un potop. I se tăie respiraţia şi atinse din nou pata, oprind torentul.

Deschise uşa, conştient că arăta şi mai penibil decât înainte, tremurând şi articulând cu dificultate cuvintele.

— Cum se dă drumul la apă *caldă*? orăcăi el.

De data aceasta ea îl privi, şi înfăţişarea lui reuşi să-i topească supărarea (sau teama, sau ce altă emoţie pusese stăpânire pe ea). Începu să chicotească şi apoi, fără avertisment, râse de el, în hohote răsunătoare.

— Ce apă caldă? spuse ea. Crezi că ne permitem să risipim energia încălzind apa pentru spălat? Ai apă bună, călduţă, atât cât să nu fie foarte rece. Ce altceva mai vrei? Molâi mai sunteţi voi, Terminienii!… Intră înapoi şi te spală!

Trevize şovăi, dar nu mult. Nu avea de ales.

Cu inima îndoită, atinse din nou pata şi de data aceasta se încordă, pregătindu-se să înfrunte duşul ca de gheaţă. Apă *călduţă*? Pe corp începuse să se formeze o spumă. Se frecă în grabă ici, colo, peste tot, trăgând concluzia că acesta era ciclul de săpunire şi estimând că nu avea să dureze mult.

Apoi veni ciclul de clătire. Aha, cald… adică nu cald, dar nu chiar atât de rece, şi aducând o senzaţie de căldură trupului său complet îngheţat. Chiar în momentul în care avea de gând să atingă din nou pata-contact pentru a opri apa, întrebându-se cum făcuse Lizalor de ieşise uscată (nu se vedea niciun prosop, sau ceva asemănător)… apa se opri. Urmă un jet de aer care l-ar fi dat de-a rostogolul dacă n-ar fi venit cu o forţă egală din mai multe direcţii.

Era fierbinte; aproape prea fierbinte. Încălzirea aerului necesita mult mai puţină energie decât încălzirea apei. Apa se evaporă sub jetul de aer fierbinte, şi în câteva minute reuşi să iasă afară, uscat de parcă niciodată în viaţă nu s-ar fi atins de apă.

Lizalor părea să-şi fi revenit complet.

— Te simţi bine? întrebă ea.

— Foarte bine, spuse Trevize.

De fapt, se simţea uimitor de revigorat.

— N-a trebuit decât să mă adaptez la temperatură. Nu mi-ai spus…

— Molâule, spuse Lizalor ocărându-l cu blândeţe.

Trevize se folosi de deodorantul ei, apoi începu să se îmbrace, deranjat de faptul că ea avea la dispoziţie lenjerie spălată şi călcată, iar el nu.

— Cum ar fi trebuit să-i spun… acelei lumi? întrebă el.

— Noi îi spunem Cea Mai Veche.

— De unde să ştiu că numele pe care l-am folosit eu este interzis? întrebă Trevize. M-ai avertizat?

— M-ai întrebat?

— De unde să ştiu că trebuia să întreb?

— Acum ştii.

— S-ar putea să uit.

— Ai face bine să nu uiţi.

— Dar ce importanţă are? spuse Trevize simţind cum începe să-şi piardă cumpătul. Este un simplu cuvânt, o combinaţie de sunete.

— Sunt lucruri care nu trebuiesc pomenite, spuse Lizalor pe un ton încărcat de mister. Unele cuvinte nu se pronunţă oricum şi oricând, nu crezi?

— Unele cuvinte sunt vulgare, altele nepotrivite, iar altele pot răni. Din ce categorie face parte… cuvântul folosit de mine?

— Este un cuvânt trist, solemn, spuse Lizalor. Desemnează o lume care ne-a fost străbună tuturora. Acum nu mai există. Întrucât era departe de noi, această moarte a ei o considerăm tragică şi dureroasă. Preferăm să nu vorbim despre ea sau, dacă trebuie, să nu îi folosim numele.

— Şi încrucişatul degetelor? Cum alungă acest gest durerea şi tristeţea?

Lizalor se făcu roşie:

— A fost o reacţie instinctivă, şi nu-ţi sunt deloc recunoscătoare. Unii oameni cred că acel cuvânt, chiar şi gândul la el, aduce nenorocire… şi cu acest gest, o îndepărtează.

— Chiar crezi că încrucişarea degetelor îndepărtează nenorocirea?

— Nu… Adică ba da, într-un fel. Nu mă simt în largul meu dacă nu fac gestul.

Îi ocolea privirea. Apoi, pentru a schimba subiectul, spuse repede:

— Şi cum se face că bruneta aia a voastră este de o importanţă vitală pentru a ajunge la… lumea de care ai vorbit?

— Spune-i „Cea Mai Veche”. Sau preferi să nu îi spui nici măcar aşa?

— Aş prefera să nu discut deloc despre ea. Ţi-am pus o întrebare.

— Cred că planeta ei a fost colonizată de… Cea Mai Veche.

— La fel ca şi Comporellon, spuse Lizalor cu mândrie.

— Semenii ei au anumite tradiţii care ar putea reprezenta cheia înţelegerii Celei Mai Vechi. Dar numai dacă ajungem acolo putem studia arhivele.

— Minciuni.

— Probabil, dar trebuie să verificăm.

— Dacă o ai pe bruneta asta cu informaţiile ei dubioase, şi dacă vrei să ajungi pe Cea Mai Veche împreună cu ea, de ce ai mai venit pe Comporellon?

— Pentru a afla unde se găseşte Cea Mai Veche. Am avut odată un prieten cu descendenţă Comporelliană. El m-a asigurat că mare parte din istoria Celei Mai Vechi este bine cunoscută aici, pe Comporellon.

— Serios? Dar *el* ţi-a spus ceva despre istoria Celei Mai Vechi?

— Da. A spus că Cea Mai Veche este o lume moartă, în întregime radioactivă. Nu ştia motivul, dar credea că avusese loc o explozie nucleară. În urma unui război, poate.

— Nu! explodă Lizalor.

— Nu, n-a fost niciun război? Sau nu, Cea Mai Veche nu este radioactivă?

— Este radioactivă, dar n-a fost niciun război.

— Atunci cum a *devenit* radioactivă? Nu putea fi aşa de la început, altfel viaţa nu ar mai fi apărut deloc.

Lizalor păru să şovăie. Stătea dreaptă şi respira greu, aproape gâfâind.

— A fost pedepsită, spuse ea. Din cauză că a folosit roboţi. Ştii ce sunt roboţii?

— Da.

— Au folosit roboţi, şi pentru asta au fost pedepsiţi. Toate lumile în care au existat roboţi au fost pedepsite cu moartea.

— Cine le-a pedepsit, Lizalor?

— Cel Care Pedepseşte. Forţele istorice. Nu ştiu.

Privi într-o parte, stingherită, apoi spuse încet:

— Întreabă-i pe alţii.

— Aş vrea eu, dar pe cine să întreb? Există Comporellieni care au studiat istoria primitivă?

— Există. Nu sunt foarte populari printre noi, Comporellienii obişnuiţi. Dar Fundaţia, Fundaţia *ta*, insistă asupra libertăţii intelectuale, şi se laudă cu acest lucru.

— După părerea mea, nu face rău, spuse Trevize.

— Tot ceea ce este impus din afară este rău, spuse Lizalor.

Trevize dădu din umeri. Nu avea de gând să polemizeze pe tema asta.

— Prietenul meu, Dr. Pelorat, spuse el, este un fel de istoric, şi îl pasionează trecutul îndepărtat. I-ar place, sunt sigur, să-şi întâlnească colegii de pe Comporellon. Poţi aranja aşa ceva, Lizalor?

Ea aprobă cu o mişcare a capului:

— Este un istoric, pe nume Vasil Deniador, membru al Universităţii din acest oraş. Nu predă cursuri, dar s-ar putea să vă dea informaţiile de care aveţi nevoie.

— De ce nu predă cursuri?

— Nu din cauză că i se interzice; pur şi simplu, studenţii nu îi agrează cursurile.

— Presupun, spuse Trevize încercând să nu pară ironic, că studenţii sunt încurajaţi să ia o astfel de atitudine.

— De ce crezi asta? El este Sceptic. Avem şi din ăştia, să ştii. Întotdeauna apar indivizi care se pun de-a curmezişul, cu mintea lor, împotriva tuturor curentelor de gândire; sunt supărător de aroganţi, închipuindu-şi că ei au dreptate şi că ceilalţi se înşeală.

— În unele cazuri, au dreptate.

— Niciodată! se răsti Lizalor cu o convingere care dădea clar de înţeles că discuţiile în această direcţie erau inutile. Dar, în ciuda scepticismului său, va fi obligat să vă spună ceea ce v-ar spune orice alt Comporellian.

— Şi anume?

— Anume că dacă sunteţi în căutarea Celei Mai Vechi, nu o veţi găsi.

24

Se aflau în apartamentul pus la dispoziţie de Lizalor. Pelorat îl ascultă gânditor pe Trevize, cu figura sa prelungă şi lipsită de expresie, apoi spuse:

— Vasil Deniador? Nu-mi aduc aminte să fi auzit de el, dar poate că la bordul navei, în bibliotecă, aş putea găsi lucrări de-ale lui.

— Eşti sigur că nu-l cunoşti? întrebă Trevize. Gândeşte-te!

— Nu, în acest moment nu-mi aduc aminte să fi auzit de el, spuse Pelorat cu prudenţă. Dar la urma urmelor, dragul meu prieten, sunt sute de istorici respectabili despre care nu am auzit; sau am auzit, dar nu-mi aduc aminte.

— Totuşi, asta înseamnă că nu e mare lucru de capul lui.

— Studiul Pământului…

— Obişnuieşte-te să-i spui „Cea Mai Veche”, Janov, altfel s-ar putea să avem necazuri.

— Studiul Celei Mai Vechi, spuse Pelorat, nu este un domeniu foarte bine văzut, aşa încât istoricii străluciţi nu se grăbesc să apuce acest drum. Sau, dacă privim lucrurile invers, cei care deja se ocupă de Cea Mai Veche nu reuşesc să-şi facă un renume pe baza acestei lumi neinteresante, deci nu li se recunoaşte valoarea… *Eu*, sunt sigur, nu trec drept un istoric strălucit în ochii nimănui.

Bliss spuse tandru:

— În ochii mei eşti, Pel.

— Da, în ochii tăi desigur, draga mea, spuse Pelorat zâmbind uşor, dar tu nu mă judeci din punct de vedere profesional.

După ceas, se făcuse aproape noapte, şi Trevize simţi cum devine din ce în ce mai nervos, ca întotdeauna atunci când Bliss şi Pelorat schimbau cuvinte drăgăstoase.

— Voi încerca să aranjez o întrevedere cu acest Deniador, spuse el, dar dacă ştie tot atât de puţine lucruri ca şi Doamna Ministru, n-o să ne fie de mare folos.

— S-ar putea să ne îndrume spre altcineva, spuse Pelorat.

— Mă îndoiesc. Atitudinea acestei lumi faţă de Pământ... scuze, am uitat. Atitudinea acestei lumi faţă de Cea Mai Veche este prostească şi superstiţioasă.

Apoi schimbă subiectul:

— Dar a fost o zi grea şi ar trebui să ne gândim la cină – dacă putem face faţă meniurilor lor deloc atrăgătoare – şi apoi să tragem un pui de somn. Voi doi aţi aflat cum se foloseşte duşul?

— Prietene, spuse Pelorat, am fost trataţi cu foarte mare amabilitate. Am primit tot felul de instrucţiuni, din care mare parte nu ne-au folosit la nimic.

— Stai puţin, Trevize, spuse Bliss. Şi nava?

— Ce-i cu nava?

— Guvernul Comporellian o confiscă?

— Nu. Nu cred că o va face.

— Aha! Minunat! De ce?

— Din cauză că am convins-o pe Doamna Ministru să-şi schimbe părerea.

— Uimitor, spuse Pelorat. Mie nu mi se părea o persoană foarte uşor de convins.

— Nu se ştie, spuse Bliss. Câmpul ei emoţional arăta clar că Trevize o atrage.

Trevize aruncă brusc o privire stupefiată spre Bliss:

— Tu ai făcut-o?

— Ce anume, Trevize?

— Adică, ai „lucrat”-o?

— N-am „lucrat”-o. Totuşi, când am observat că era atrasă de tine, n-am putut rezista, şi i-am înlăturat una sau două inhibiţii. O nimica toată. Acele inhibiţii ar fi dispărut oricum, şi era important ca Doamna Ministru să fie plină de bunăvoinţă faţă de tine.

— Binevoitoare? A fost mai mult decât atât! S-a îmblânzit, nu zic nu, dar post-coital.

— Bătrâne, doar nu vrei să spui..., începu Pelorat.

— De ce nu? spuse Trevize ţâfnos. Poate că a trecut de prima tinereţe, dar se pricepe foarte bine. Nu este deloc o

începătoare, te asigur. Şi nici n-am să fac pe gentlemanul: Ea a venit cu ideea – pentru că Bliss s-a jucat cu inhibiţiile ei. Iar eu nu eram deloc în situaţia de a refuza, chiar dacă mi-ar fi trecut prin minte, ceea ce nu s-a întâmplat… Haide, Janov, ce stai acolo şi faci pe puritanul! Sunt luni de când n-am mai avut ocazia. Tu…

Şi făcu un gest vag cu mâna, în direcţia lui Bliss.

— Stai puţin, făcu Pelorat stânjenit, dacă interpretezi expresia mea ca puritană, te înşeli. N-am nimic împotrivă.

— Dar ea *este* puritană, spuse Bliss. Eu am dorit să aibă sentimente mai calde faţă de tine; *nu* mă gândisem, în niciun caz, la un paroxism sexual.

— Şi totuşi, exact asta ai declanşat, micuţa mea Bliss, spuse Trevize. Probabil că Doamna Ministru este obligată să facă pe puritana în public, ceea ce pune paie pe foc.

— Astfel încât, dacă o scarpini acolo unde îi place, va trăda Fundaţia…

— Ar fi trădat-o oricum, spuse Trevize. Ea vroia nava…

Se opri, apoi spuse în şoaptă:

— Suntem spionaţi?

— Nu! spuse Bliss.

— Eşti sigură?

— Sigură. Este imposibil să intri în contact neautorizat cu mintea Gaiei.

— Bine. Comporellon doreşte să păstreze nava.

— Fundaţia nu ar permite aşa ceva.

— Comporellon nu are deloc intenţia ca Fundaţia să afle.

— Ciudaţi mai sunteţi voi, Izolaţii, oftă Bliss. Doamna Ministru trădează Fundaţia în numele Comporellon-ului şi, în schimbul unor satisfacţii sexuale, îşi va trăda propria lume… Cât despre Trevize, el îşi vinde trupul pentru a o convinge să trădeze. Ce anarhie în Galaxia asta a voastră! Ce *haos*!

Trevize replică rece:

— Te înşeli, tinerico…

— Adineauri a vorbit Gaia.

— Atunci te înşeli, *Gaia*. Eu nu-mi vând trupul. Mi l-am oferit, cu plăcere. M-am bucurat, şi nimeni nu a avut de suferit. Cât despre consecinţe, recunosc că ele îmi sunt favorabile. Comporellon doreşte nava pentru sine, dar cine este în măsură să spună de care parte se află dreptatea? Este nava Fundaţiei, dar mi-a fost dată *mie* pentru a căuta Pământul. Deci, până termin căutarea, nava este a mea şi Fundaţia nu are niciun drept să revină asupra înţelegerii. Comporellon nu vede cu ochi buni dominaţia Fundaţiei, aşa că visează să obţină independenţa. Din punctul lor de vedere, este corect să procedeze astfel; pentru ei, acesta ar fi nu un act de trădare, ci unul de patriotism. Cine ştie?

— Chiar aşa! Cine ştie? Cum să deosebeşti acţiunile rezonabile de cele nerezonabile, într-o Galaxie anarhică? Cum să alegi între corect şi greşit, bine şi rău, justiţie şi crimă, util şi inutil? Şi cum îţi explici că Doamna Ministru îşi trădează propriul guvern, lăsându-te să păstrezi nava? Tânjeşte după propria independenţă într-o lume opresivă? Este o trădătoare, sau o egoistă?

— Ca să fiu sincer, spuse Trevize, nu ştiu dacă mi-a lăsat nava doar din recunoştinţă. Cred că a luat decizia numai după ce i-am spus că sunt în căutarea Celei Mai Vechi. Pentru ea, acea lume este blestemată. Iar noi, împreună cu nava noastră, suntem de asemenea aducători de nenorocire. Îşi închipuie că prin încercarea de a pune mâna pe navă, urgia se va abate asupra Comporellon-ului. În acest moment, nava s-ar putea să reprezinte o oroare. Lăsându-ne să plecăm împreună cu nava, îşi închipuie că fereşte Comporellon-ul de nenorocire; deci, îndeplineşte un act de patriotism.

— Asta înseamnă că motivaţia este dată de superstiţie. Crezi că e de admirat?

— Nici nu admir, nici nu condamn. În absenţa cunoaşterii, acţiunea este întotdeauna dirijată de superstiţie. Fundaţia crede în Planul Seldon, deşi nimeni nu îl poate înţelege, nu îi poate interpreta detaliile, şi nici nu îl poate folosi pentru a face predicţii. Îl urmăm orbeşte, din ignoranţă şi din încredere. Asta nu este superstiţie?

— Ba da, ar putea fi.

— Şi Gaia se află în aceeaşi situaţie. Voi credeţi că am luat decizia corectă: Gaia trebuie să absoarbă Galaxia şi să devină un singur organism integrator; dar nu ştiţi *de ce* am dreptate, sau cât de bine ar fi să respectaţi această decizie. Sunteţi dispuşi să faceţi aşa cum am hotărât eu, doar din ignoranţă şi încredere. Ba chiar vă supăraţi pe mine pentru că încerc să găsesc o dovadă care să înlăture ignoranţa şi să facă inutilă încrederea oarbă. Asta nu este superstiţie?

— Cred că aici te-a avut, Bliss, spuse Pelorat.

— Nu chiar, spuse Bliss. Ori nu va găsi nimic, ori va găsi ceva care să-i confirme decizia.

— Convingerea ta se bazează pe ignoranţă şi încredere, spuse Trevize. Cu alte cuvinte, pe superstiţie.

25

Vasil Deniador era un bărbat mărunt, urâţel; avea un fel ciudat de a privi în sus ridicând ochii dar nu şi capul. Acest lucru, combinat cu scurtele zâmbete care îi luminau periodic faţa, dădea impresia că în sinea lui îşi râdea de lume.

Biroul era lung şi îngust, plin de benzi magnetice; acestea păreau a fi într-o dezordine cumplită, dar numai din cauză că nu erau aşezate la rând în locaşurile lor; rafturile dădeau impresia unor maxilare cu dinţi lipsă. Cele trei scaune rezervate vizitatorilor nu erau de acelaşi fel şi prezentau semne că fuseseră de curând şterse de praf, însă cu neglijenţă.

— Janov Pelorat, spuse el, Golan Trevize, şi Bliss… Nu cunosc care vă este cel de-al doilea nume, domnişoară.

— Bliss, aşa mi se spune de obicei.

După care luă loc.

— Este suficient, spuse Deniador făcându-i cu ochiul. Chiar dacă nu aţi avea niciun nume, sunteţi destul de atrăgătoare pentru a vi se trece cu vederea această infracţiune.

Luară cu toţii loc pe scaune.

— Am auzit de dumneavoastră, Dr. Pelorat, spuse Deniador, deşi nu am corespondat niciodată. Veniţi din Fundaţie, nu-i aşa? Din Terminus?

— Da, Dr. Deniador.

— Iar dumneavoastră, sunteţi Consilierul Trevize. Parcă am auzit de curând că aţi fost exclus din Consiliu şi exilat. Nu cred că am înţeles motivul.

— Nu am fost exclus, domnule. Fac în continuare parte din Consiliu, deşi nu ştiu când am să-mi reiau îndatoririle. Cât despre exil… Mi s-a dat o misiune, în legătură cu care dorim să vă cerem ajutor.

— Vă stau bucuros la dispoziţie, spuse Deniador. Dar această încântătoare domnişoară? Şi dânsa vine de pe Terminus?

Trevize interveni cu promptitudine:

— Ea este de altundeva, Doctore.

— Aha! O lume ciudată, această Altundeva. De acolo provin cele mai neobişnuite categorii de oameni… Dar din moment ce dumneavoastră doi veniţi din Terminus, capitala Fundaţiei, a treia persoană este o tânără atrăgătoare, iar Mitza Lizalor nu se topeşte nici după Terminieni, nici după persoanele de Altundeva, cum se face că mi-aţi fost totuşi recomandaţi cu atâta căldură?

— Cred că pentru a scăpa de noi, puse Trevize. Vedeţi, cu cât ne ajutaţi mai repede, cu atât mai curând vom părăsi Comporellon-ul.

Deniador îl studie cu interes pe Trevize (din nou zâmbetul fugar) şi spuse:

— Desigur, un tânăr viguros ca dumneavoastră ar putea-o atrage, indiferent de unde veniţi. Îşi joacă bine rolul de vestală rece, dar nu la perfecţie.

— Nu ştiu nimic în această privinţă, spuse ţeapăn Trevize.

— Bine ar fi să rămâneţi în continuare neştiutor. Cel puţin, în public. Însă eu sunt Sceptic, şi am deformaţia profesională de a nu crede în aparenţe. Deci, Domnule

Consilier, care este misiunea dumneavoastră? Aş vrea să ştiu dacă vă pot ajuta.

— În problema asta, spuse Trevize, purtătorul nostru de cuvânt este Dr. Pelorat.

— N-am nimic împotrivă, spuse Deniador. Dr. Pelorat?

— Ca să fiu cât mai scurt, dragă Doctore, am să-ţi spun că întreaga viaţă de adult mi-am petrecut-o încercând să aflu informaţii despre lumea pe care s-a născut specia umană. Am fost trimis împreună cu bunul meu prieten Golan Trevize – deşi, ca să fiu sincer, în acel moment nu îl cunoşteam – să descoperim, dacă se poate… ăăhh… Cea Mai Veche, cred că aşa îi spuneţi.

— Cea Mai Veche? spuse Deniador. Înţeleg că vă referiţi la Pământ.

Pelorat rămase cu gura căscată. Apoi îngăimă:

— Aveam impresia… adică, mi se dăduse de înţeles… că nu…

Privi neajutorat spre Trevize.

— Doamna Ministru Lizalor mi-a spus că acest cuvânt nu se foloseşte pe Comporellon, spuse Trevize.

— Adică a făcut aşa?

Deniador coborî colţurile gurii, strâmbă din nas, şi aruncă cu putere braţele spre înainte, încrucişând primele doua degete de la fiecare mână.

— Da, spuse Trevize. Exact aşa.

Deniador se destinse şi începu să râdă:

— Prostii, domnilor. Gestul ăsta se face doar din obişnuinţă. Cei din regiunile mai puţin dezvoltate îl iau în serios, însă pentru restul nu înseamnă nimic. Nu cunosc Comporellian care să nu spună „Pământ” atunci când este necăjit sau luat prin surprindere. Este vulgarismul cel mai des folosit.

— Vulgarism? făcu Pelorat.

— Sau expletiv, dacă preferaţi.

— Oricum, spuse Trevize, Doamna Ministru părea foarte tulburată după ce am pronunţat cuvântul.

— Ei, păi ea vine de la munte.

— Ce vrea să însemne asta, domnule?

— Ceea ce am spus. Mitza Lizalor vine din Lanţul Muntos Central. Copiii de acolo sunt crescuţi după metodele străvechi, cea ce înseamnă că oricât de bine i-ai şcoli, n-o să poţi scoate din ei obişnuinţa asta de a încrucişa degetele.

— Deci cuvântul „Pământ” nu vă deranjează deloc, Doctore, spuse Bliss.

— Absolut deloc, dragă domnişoară. Eu sunt Sceptic.

— Ştiu ce înseamnă cuvântul „sceptic” în Galactică, spuse Trevize, dar dumneavoastră în ce sens îl utilizaţi?

— Exact la fel ca şi dumneavoastră, Domnule Consilier. Accept numai ceea ce dovezile evidente mă forţează să accept, şi numai până la sosirea unor dovezi ulterioare. Din cauza asta nu suntem priviţi cu ochi buni.

— De ce? întrebă Trevize.

— Nicăieri în Galaxie nu am fi bine văzuţi. Care este lumea ai cărei oameni să renunţe la o credinţă confortabilă, călduţă, străveche, oricât de ilogică, preferând adierile reci ale incertitudinii? Gândiţi-vă cum credeţi dumneavoastră în Planul Seldon, fără dovezi.

— Da, spuse Trevize studiindu-şi vârfurile degetelor. Ieri am folosit şi eu acelaşi exemplu.

— Pot reveni la subiect, prietene? întrebă Pelorat. Din tot ceea ce se cunoaşte despre Pământ, cât anume consideră Scepticii că este adevărat?

— Foarte puţin, spuse Deniador. Putem presupune că specia umană a luat naştere pe o singură planetă, deoarece este improbabil ca aceleaşi specii, suficient de identice pentru a fi interfertile, să ia naştere independent pe mai multe lumi. Acestei planete îi putem da numele de Pământ. La noi există credinţa aproape generală că Pământul se găseşte în acest colţ de Galaxie, deoarece lumile de aici sunt deosebit de vechi şi este probabil ca primele lumi colonizate să fie mai apropiate de Pământ.

— Şi în afară de faptul că este planeta de origine, mai are Pământul şi alte caracteristici unice? întrebă Pelorat cu aviditate.

— Vă gândiţi la ceva anume? întrebă Deniador cu zâmbetul său vioi.

— Mă gândesc la satelitul său, pe care unii îl numesc „Lună”. Are ceva deosebit, nu-i aşa?

— Iată o întrebare fundamentală, Dr. Pelorat. S-ar părea că îmi citiţi gândurile.

— N-am spus şi ce anume face din Lună un satelit neobişnuit.

— Dimensiunile sale, desigur. Am dreptate?... Da, am. Toate legendele despre Pământ fac referiri la imensul număr de specii vii şi la giganticul său satelit... un satelit care are în jur de trei mii sau trei mii cinci sute de kilometri în diametru. Numărul mare de specii vii este uşor de acceptat, din moment ce poate rezulta dintr-o evoluţie biologică naturală, lipsită de constrângeri artificiale. Un satelit gigantic este mai greu de acceptat. Nicio altă lume locuită din Galaxie nu are un asemenea satelit. Sateliţii mari sunt invariabil asociaţi gigantelor gazoase, nelocuite şi nelocuibile. Deci, ca Sceptic, prefer să nu accept existenţa Lunii.

— Dacă Pământul este unic prin milioanele de specii pe care le adăposteşte, spuse Pelorat, nu ar putea fi de asemenea unic şi prin faptul că posedă un satelit gigant? Unul dintre aspectele unice l-ar putea implica pe celălalt.

Deniador zâmbi:

— Nu văd cum prezenţa a milioane de specii ar putea crea, din nimic, un satelit gigant.

— Sau invers... Poate că un satelit gigant ar putea favoriza apariţia a milioane de specii.

— Nici asta nu văd cum.

— Dar povestea despre radioactivitatea Pământului? întrebă Trevize.

— Este o poveste foarte larg răspândită în întreaga Galaxie.

— Dar, spuse Trevize, Pământul nu a putut fi atât de radioactiv încât să împiedice apariţia vieţii. Cum a *devenit* radioactiv? Un război nuclear?

— Este opinia cea mai răspândită, Domnule Consilier Trevize.

— Din felul în care o spuneţi, deduc că nu credeţi în această ipoteză.

— Nu există nicio dovadă că ar fi avut loc un război. Opinie răspândită, sau chiar universală, ea nu reprezintă, în sine, o dovadă.

— Ce altceva s-ar fi putut întâmpla?

— Nimeni nu ştie dacă s-a întâmplat ceva. Radioactivitatea Pământului ar putea fi pur şi simplu o invenţie, la fel ca şi legenda despre marele său satelit.

— Care este versiunea general acceptată privind istoria Pământului? întrebă Pelorat. De-a lungul carierei mele profesionale am adunat un mare număr de legende referitoare la lumea de origine. Multe dintre ele vorbesc despre o lume numită Pământ, sau cu un nume foarte asemănător. Nu am reuşit să obţin nimic de pe Comporellon; nimic în afară de o vagă menţionare a unuia, Benbally, care ar fi venit de cine ştie unde.

— Nu e de mirare. Nu obişnuim să ne exportăm legendele, şi sunt surprins că aţi găsit referinţe la Benbally. Superstiţie, încă o dată.

— Dar dumneavoastră nu sunteţi superstiţios, şi puteţi vorbi despre aceste legende, nu-i aşa?

— Corect, spuse istoricul ridicând ochii spre Pelorat. Dacă se află, popularitatea mea va coborî periculos de mult, dar dumneavoastră trei veţi părăsi curând Comporellon-ul şi sper că nu mă veţi cita niciodată ca sursă de informaţii.

— Aveţi cuvântul nostru de onoare, spuse repede Pelorat.

— Atunci, iată – pe scurt – ceea ce se presupune că s-a întâmplat, lăsând la o parte elementele supranaturale sau moraliste. Pământul a fost multă vreme singura lume care adăpostea oameni. Apoi, cu aproximativ douăzeci şi cinci de mii de ani în urmă, specia umană a pus la punct călătoriile interstelare prin intermediul Saltului hiperspaţial, şi a colonizat un grup de planete. Colónii de pe aceste

planete s-au folosit de roboţi. Primii roboţi au fost construiţi pe Pământ, înaintea epocii călătoriilor hiperspaţiale, şi… apropo, ştiţi ce sunt roboţii?

— Da, spuse Trevize. Am mai fost întrebaţi, şi nu o singură dată. Ştim ce sunt roboţii.

— Colónii, cu o societate complet robotizată, au cucerit o tehnologie de vârf. Viaţa lor dura câteva sute de ani. Au ajuns în cele din urmă să-şi dispreţuiască planeta-mamă. După unele versiuni mai dramatice, au dominat şi oprimat lumea strămoşească. În cele din urmă, Pământul a trimis în spaţiu un nou grup de Colóni, cărora li s-a interzis să folosească roboţi. Dintre noile lumi, Comporellon era printre primele. Patrioţii noştri susţin că a fost *prima*, dar nu au nicio dovadă serioasă. Primul grup de Colóni a murit, şi…

— De ce a murit primul grup, Dr. Deniador? întrebă Trevize.

— De ce? Romanticii îşi imaginează că au fost pedepsiţi pentru crimele lor de către Cel Care Pedepseşte, dar nu-şi bat capul să spună pentru ce a aşteptat atâta vreme. Însă nu e neapărat necesar să apelăm la basme pentru a obţine o explicaţie. Este uşor de demonstrat că o societate dependentă în totalitate de roboţi devine flască şi decadentă, diminuându-se şi pierind din pură plictiseală sau, mai subtil, pierzându-şi dorinţa de a trăi. Al doilea val de Colóni, cel fără roboţi, a supravieţuit şi a pus stăpânire pe întreaga Galaxie, dar Pământul a devenit radioactiv, şi a dispărut încetul cu încetul de pe scenă. În general se crede că tot din cauza roboţilor…

Bliss, care ascultase relatarea cu o nerăbdare vizibilă, spuse:

— Ei bine, Dr. Deniador, radioactivitate sau nu, şi oricâte valuri de Colóni or fi fost, problema crucială este una simplă. *Unde* se află Pământul? Care sunt coordonatele sale?

Deniador spuse:

— Răspunsul la această întrebare este: nu ştiu… Dar haideţi, a sosit vremea prânzului. După aceea putem discuta despre Pământ oricât de mult doriţi.

— *Nu ştiţi?* făcu Trevize cu o voce stridentă.

— Drept să spun, cred că nimeni nu ştie.

— Dar este imposibil.

— Domnule Consilier, spuse Deniador oftând uşor, dacă doriţi să calificaţi adevărul drept imposibil, este dreptul dumneavoastră; dar aşa nu veţi ajunge nicăieri.

7. Părăsind Comporellon-ul

26

Prânzul consta dintr-o grămăjoară de bule crocante pe dinafară şi moi pe dinăuntru, de diferite nuanţe şi cu diverse umpluturi.

Deniador ridică un obiect şi îl despături, obţinând o pereche de mănuşi subţiri şi transparente, apoi le trase pe mâini. Oaspeţii îl imitară.

— Vă rog, cu ce sunt umplute aceste obiecte? întrebă Bliss.

— Cele roz sunt umplute cu bucăţele de peşte condimentat, o mare delicatesă aici, pe Comporellon. Acestea galbene conţin o umplutură pe bază de brânză foarte puţin aromată. Cele verzi reprezintă un amestec de legume. Mâncaţi-le cât timp sunt calde. După aceea vom avea plăcintă caldă cu migdale, şi băuturile obişnuite. Aş recomanda cidrul fierbinte. Climatul fiind rece, mâncăm hrana caldă, chiar şi desertul.

— Văd că vă respectaţi, spuse Pelorat.

— Nu-i chiar aşa, spuse Deniador. Îmi place să fiu ospitalier cu invitaţii mei. Eu unul, mă mulţumesc cu foarte puţin. Nu am de hrănit o masă corporală prea mare, cum probabil că aţi observat deja.

Trevize muşcă dintr-o bulă roz şi găsi că avea, într-adevăr, o plăcută aromă de peşte condimentat dar gustul, gândi el, îi va rămâne în gură tot restul zilei şi, poate, chiar noaptea.

Depărtă de gură obiectul din care muşcase, observând că crusta se închisese deasupra conţinutului. Nu împroşcase zeamă, nu cursese, şi se întrebă ce rost aveau

mănuşile. Mâinile nu aveau cum să se ude sau să-i devină lipicioase, chiar dacă nu folosea mănuşi. Decise că era o problemă de igienă. Mănuşile se foloseau în caz că spălarea mâinilor era dificil de realizat. Protocolul impunea, probabil, utilizarea lor indiferent de situaţie. (Lizalor nu folosise mănuşi cu o zi înainte, când luaseră masa împreună… Poate din cauză că era munteancă.)

— Ar fi nepoliticos să discutăm afaceri în timpul mesei? întrebă el.

— După obiceiurile Comporelliene ar fi, însă dumneavoastră sunteţi oaspeţii, aşa că vom face cum doriţi. Dacă nu credeţi – sau nu vă pasă – că acest lucru vă va diminua plăcerea de-a mânca, vă rog să începeţi.

— Vă mulţumim, spuse Trevize. Doamna Ministru Lizalor a lăsat să se înţeleagă – ba nu, a spus-o foarte direct – că Scepticii sunt impopulari în această lume. Aşa este?

Buna dispoziţie a lui Deniador păru să se amplifice:

— Desigur. Dar nu cred că este o nenorocire! Vedeţi, Comporellon este o lume frustrată. Există o credinţă mistică generalizată şi deloc fundamentată conform căreia, odată, cu multe milenii în urmă, când Galaxia locuită nu avea dimensiuni mari, Comporellon domnea peste toate lumile. Faptul că în istoria oficială *nu* se menţionează acest lucru ne irită, ne dă – e vorba de populaţie, în general – un sentiment de nedreptate. Dar ce putem face? Guvernul a fost obligat să se supună Imperiului trecut, iar acum este un Asociat loial Fundaţiei. Şi cu cât ni se aminteşte mai mult de poziţia noastră de subordonaţi, cu atât devine mai influentă credinţa în zilele măreţe şi misterioase ale trecutului. Comporellienii nu au putut înfrunta Imperiul în vremurile trecute, iar acum nu pot înfrunta Fundaţia. Deci se descarcă atacându-ne şi urându-ne pe noi, pentru că nu credem în legende şi râdem de superstiţii. Cu toate acestea, suntem feriţi de efectele violente ale persecuţiei. *Noi* controlăm tehnologia, *noi* reprezentăm Universităţile. Cei mai sinceri dintre noi au dificultăţi în a preda liber. Am şi eu aceeaşi dificultate, deşi ţin conferinţe paşnice cu studenţii mei, în afara campusului. Dacă am fi cu adevărat

scoşi din viata publică, tehnologia s-ar prăbuşi iar Universităţile şi-ar pierde acreditarea în aproape toată Galaxia. Probabil că prostia oamenilor este atât de mare încât perspectiva unei sinucideri intelectuale nu i-ar împiedica să-şi dea frâu liber urii, însă Fundaţia ne sprijină. Aşa că suntem în permanenţă ocărâţi, batjocoriţi, şi denunţaţi… însă nimeni nu se atinge de noi.

— Deci teama de reacţia violentă a populaţiei vă împiedică să ne spuneţi unde se află Pământul? îl întrebă Trevize. Vă temeţi cumva că, în ciuda protecţiei, sentimentul anti-Sceptici va duce la consecinţe fatale, dacă mergeţi chiar atât de departe?

Deniador dădu din cap:

— Nu. Nimeni nu ştie unde se află Pământul. Nu vă ascund nimic. Nici de frică, nici din vreun alt motiv.

— E ceva care mă intrigă, insistă Trevize. În acest sector al Galaxiei există un număr limitat de planete locuibile; majoritatea lor sunt locuite, deci le cunoaşteţi bine. Cât de greu v-ar fi să exploraţi sectorul în căutarea unei planete care să fie locuibilă (dacă nu ar fi radioactivă), şi să aibă în plus un satelit uriaş? Cu radioactivitatea şi satelitul gigantic, Pământul ar fi imposibil de confundat, şi ar putea fi descoperit chiar şi într-o căutare superficială. Ar fi nevoie de ceva timp, însă asta este *singura* dificultate.

— Din punct de vedere al Scepticilor, radioactivitatea Pământului şi satelitul său uriaş sunt simple legende, spuse Deniador. Să căutăm aşa ceva, ar însemna să căutăm lapte de vrabie sau pene de iepure.

— Poate, dar asta nu ar trebui să împiedice Comporellon-ul în căutare. Dacă ar găsi o lume radioactivă cu o mărime adecvată pentru a fi locuibilă, cu un satelit uriaş, gândiţi-vă ce credibilitate ar căpăta legendele Comporelliene.

Deniador râse:

— S-ar putea ca *exact pentru acest motiv* Comporellon să nu caute. Dacă ratăm, sau găsim un Pământ diferit de cel din legende, s-ar produce contrariul. Legendele

Comporelliene ar fi distruse şi ar deveni obiect de batjocură. Comporellon nu ar risca aşa ceva.

După o pauză, Trevize continuă cu argumentele:

— În plus, chiar dacă nu ţinem cont de radioactivitate şi satelitul uriaş, există un al treilea aspect unic care, prin definiţie, *trebuie* să existe, indiferent ce spun legendele. Pământul adăposteşte o viaţă înfloritoare de o incredibilă diversitate, sau rămăşiţele ei, sau, în cel mai rău caz, urmele fosilizate ale unei astfel de vieţi.

— Domnule Consilier, spuse Deniador, deşi Comporellon nu a trimis nicio expediţie în căutarea Pământului, *avem* totuşi ocazia să călătorim prin spaţiu, şi primim din când în când rapoarte de la nave care s-au abătut de la ruta dorită, dintr-un motiv sau altul. Salturile nu sunt întotdeauna perfecte, după cum probabil ştiţi. Cu toate acestea, nimeni nu a pomenit despre vreo planetă care să aibă caracteristici asemănătoare Pământului. Şi nici nu este de presupus ca vreo navă să aterizeze pe o planetă nelocuită, pentru ca echipajul să caute fosile. Deci, dacă în mii de ani nu s-a raportat nimic de acest gen, sunt dispus să accept cu toată convingerea că Pământul nu poate fi găsit.

Trevize spuse, cu un sentiment de frustrare:

— Dar Pământul *trebuie* să fie undeva. Undeva există o planetă pe care au evoluat omenirea şi toate formele de viaţă. Chiar dacă Pământul nu se află în această parte a Galaxiei, el *există*.

— Poate, spuse Deniador, dar în tot acest timp, nu s-a arătat nicăieri.

— Oamenii nu l-au căutat cu adevărat.

— Ei, bine, se pare că dumneavoastră îl căutaţi. Vă urez noroc, dar nu aş paria pe succesul acestei misiuni.

— S-a încercat aflarea coordonatelor Pământului prin metode indirecte, altele decât o căutare directă?

— Da, spuseră două voci simultan.

Deniador, proprietarul uneia dintre ele, spuse către Pelorat:

— Vă gândiţi la proiectul lui Yariff?

— Da.

— Atunci, sunteţi bun să i-l explicaţi Domnului Consilier? Am impresia că mai repede v-ar crede pe dumneavoastră decât pe mine.

— Golan, spuse Pelorat, în ultimele zile ale Imperiului a existat o perioadă când Căutarea Originilor – aşa era numită – devenise o distracţie la modă, poate pentru că reprezenta un mijloc de a pune un paravan între tine şi cruda realitate înconjurătoare. Ştii, Imperiul era în acea vreme în plin proces de dezintegrare. Un istoric Livian, Humbal Yariff, s-a gândit că oricare ar fi planeta de origini, aceasta ar fi colonizat la început lumile care se găseau în apropierea ei, în loc să se îndrepte spre planete mai îndepărtate. În general, cu cât o lume este mai departe de punctul de origine, cu atât mai târziu a fost colonizată. Să presupunem, deci, că cineva înregistrează data colonizării fiecărei planete locuite din Galaxie, şi desenează reţele care cuprind, fiecare, lumile cu un anumit număr de ani vechime. Ar putea exista o reţea care trece prin toate planetele vechi de zece mii de ani; o altă reţea care să treacă prin cele vechi de cincisprezece mii de arii. Reţelele ar trebui să fie, teoretic, aproximativ sferice şi aproximativ concentrice. Reţelele mai vechi formează sfere cu rază mai mică decât cele mai tinere, şi dacă am căuta centrul, am obţine un volum de spaţiu relativ restrâns, care ar trebui să includă planeta originilor – Pământul.

Pelorat începuse să deseneze sfere concentrice prin aer, cu mâinile făcute cupă:

— Înţelegi ce vreau să spun, Golan?

— Da, încuviinţă Trevize. Dar trag concluzia că n-a mers.

— Teoretic ar fi trebuit să meargă. Unul dintre necazuri era că momentul colonizării nu se cunoştea foarte precis. Fiecare lume exagera într-un grad mai mic sau mai mare, şi nu era deloc uşor să determini vechimea făcând abstracţie de legende.

— Descompunerea carbonului-14 în trunchiul copacilor, spuse Bliss.

— Desigur, dragă, spuse Pelorat, dar pentru aşa ceva era nevoie de acceptul lumilor respective, iar acest lucru nu se obţinea niciodată. Nicio lume nu dorea ca declaraţia exagerată asupra vârstei sale să fie pulverizată, iar Imperiul nu era atunci în măsură să se certe cu localnicii într-o problemă atât de neînsemnată. Avea alte lucruri pe cap. Tot ceea ce a putut face Yariff a fost să se folosească de lumile vechi de *cel mult* două mii de ani, a căror colonizare fusese înregistrată precis. Nu erau decât câteva, distribuite pe o suprafaţă aproximativ sferică, cu centrul relativ aproape de Trantor, capitala Imperiului. Deoarece de acolo porniseră expediţiile de colonizare ale acelor lumi. Asta, desigur, era o altă problemă. Pământul nu fusese singurul punct de plecare în colonizarea lumilor. Pe măsură ce a trecut timpul, lumile mai vechi au trimis Colóni pe cont propriu. Trantor colonizase o mulţime de planete. Yariff a fost, foarte pe nedrept, batjocorit şi ridiculizat, iar reputaţia profesională i-a fost distrusă.

Trevize spuse:

— Am înţeles cum stau lucrurile, Janov… Dr. Deniador, deci nu-mi puteţi oferi nici cea mai slabă rază de speranţă? Există vreo altă lume unde ar fi posibil să obţin informaţii privind Pământul?

Deniador se cufundă o vreme în gânduri. Spuse în cele din urmă, alegându-şi cu grijă cuvintele:

— Păi… ei bine, ca Sceptic trebuie să vă spun că eu nu sunt sigur că Pământul există, sau că a existat vreodată. Totuşi…

Tăcu din nou.

Într-un târziu, Bliss spuse:

— Cred că v-aţi gândit la ceva care ar putea fi important, Doctore.

— Important? Mă îndoiesc, spuse Deniador. Poate amuzant, totuşi. Pământul nu este singura planetă ale cărei coordonate reprezintă un mister. Mai sunt şi lumile primului grup de Colóni, Spaţienii. Unii le-au numit „lumile Spaţiene”; alţii le numesc „Lumile Interzise”. Al doilea nume este cel mai răspândit. Când se aflau la apogeul

civilizaţiei lor, spun legendele, Spaţienii aveau o durată de viaţă care ajungea până la câteva secole, şi refuzau să-i primească în lumile lor pe strămoşii noştri, cei cu viaţă scurtă. După ce i-am învins, situaţia s-a inversat. *Noi* am refuzat să mai ţinem legătura cu ei, şi i-am lăsat să se descurce singuri, interzicând navelor şi Comercianţilor noştri să îi mai contacteze. În consecinţă, acele lumi au devenit Lumile Interzise. Eram siguri, aşa spun legendele, că Cel Care Pedepseşte îi va distruge şi fără intervenţia noastră; se pare că aşa a şi făcut. Din câte ştim noi, niciun Spaţian nu a mai apărut în Galaxie, de multe milenii.

— Credeţi că Spaţienii ştiu ceva despre Pământ? întrebă Trevize.

— Aşa e de presupus, din moment ce lumile lor erau mai vechi decât oricare dintre lumile noastre. Însă nu cred să mai existe Spaţieni.

— Chiar şi aşa, lumile lor există şi ar putea avea documente.

— Dar puteţi găsi acele lumi?

Pe Trevize îl cuprinse exasperarea:

— Vreţi să spuneţi că cheia spre Pământ, a cărui localizare este necunoscută, poate fi găsită pe lumile Spaţiene, a căror poziţie este de asemeni necunoscută?

Deniador înălţă din umeri:

— De douăzeci de mii de ani nu am mai avut de-a face cu ei. Nu ne-am mai gândit la ei. Ca şi Pământul, au dispărut în ceaţa istoriei.

— Pe câte lumi trăiau Spaţienii?

— Legendele vorbesc de cincizeci… un număr suspect de rotund. Probabil că erau mult mai puţine.

— Şi nu cunoaşteţi poziţia nici măcar a uneia din cele cincizeci?

— Ei bine, stau acum şi mă întreb…

— Ce anume?

— Întrucât istoria primitivă este hobbyul meu, ca şi al Doctorului Pelorat, am cercetat din când în când vechile documente, căutând ceva care s-ar putea referi la vremurile de demult; ceva mai credibil decât nişte simple

legende. Anul trecut am dat peste jurnalul de bord al unei nave vechi. Înregistrările erau aproape indescifrabile, şi datau din vremurile străvechi, pe când lumea noastră nu era cunoscută sub numele de Comporellon. Se folosea numele de „Planeta lui Baley” care, după mine, poate fi o formă chiar mai veche decât „Lumea lui Benbally” din legendele noastre.

— Aţi publicat? întrebă entuziasmat Pelorat.

— Nu, spuse Deniador. Nu plonjez decât după ce mă asigur că există apă în piscină, după cum spune vechea zicală. Vedeţi dumneavoastră, înregistrarea spune că şeful acestei nave a vizitat o lume Spaţiană şi a luat cu el o femeie de acolo.

— Dar spuneaţi că Spaţienii nu permiteau altora să-i viziteze, interveni Bliss.

— Exact, şi acesta este motivul pentru care nu public materialul. Sună incredibil. Avem câteva basme care se referă la Spaţieni şi la conflictul lor cu Colónii – strămoşii noştri… Astfel de basme există nu numai pe Comporellon ci şi pe multe alte lumi, în diverse variante, dar toate spun acelaşi lucru: cele două grupuri, Spaţienii şi Colónii, nu s-au amestecat. Nu existau contacte sociale, cu atât mai puţin sexuale, şi cu toate acestea căpitanul Colon şi femeia Spaţiană s-au legat unul de altul prin firele iubirii. Este atât de incredibil încât nu văd nicio şansă ca această poveste să fie acceptată decât, în cel mai bun caz, ca piesă de ficţiune.

Trevize spuse dezamăgit:

— Asta-i tot?

— Nu, Domnule Consilier, mai este încă ceva. În rămăşiţele jurnalului de bord am dat peste nişte numere care *ar putea* reprezenta coordonate spaţiale. Dacă ar fi coordonate – şi repet, pentru că onoarea mea de Sceptic mă obligă, ar putea să *nu* fie – atunci, intuiţia mă face să trag concluzia că reprezintă coordonatele a trei dintre lumile Spaţiene. Una dintre ele ar putea fi lumea Spaţiană pe care s-a născut iubita căpitanului.

— Chiar dacă povestea este ficţiune, coordonatele ar putea fi reale? întrebă Trevize.

— S-ar putea, făcu Deniador. Vă voi da numerele, şi sunteţi liberi să le folosiţi; dar s-ar putea să nu ajungeţi nicăieri... Şi totuşi, mi-a venit o idee amuzantă.

Zâmbetul lui vioi îşi făcu din nou apariţia.

— Care anume? spuse Trevize.

— Ce-ar fi dacă una dintre acele grupe de coordonate defineşte chiar poziţia Pământului?

27

Soarele Comporellon-ului, de un portocaliu limpede, apărea mai mare decât soarele Terminus-ului, dar era jos pe cer şi oferea căldură puţină. Vântul, din fericire slab, atingea obrajii lui Trevize cu degete de gheaţă.

Tremura înăuntrul mantalei încălzită electric, primită de la Mitza Lizalor. Doamna Ministru se afla acum alături de el.

— Probabil că există şi zile mai călduroase, Mitza.

Ea ridică ochii şi aruncă soarelui o privire scurtă. Stătea dreaptă în cosmoportul pustiu, nedând vreun semn de disconfort – înaltă, impozantă, purtând o manta mai subţire decât Trevize. Şi chiar dacă nu era insensibilă la frig, cel puţin nu-i acorda atenţie.

— Avem o vară minunată, spuse ea. Nu este lungă, dar plantele noastre de cultură sunt adaptate. Speciile sunt alese cu grijă, se dezvoltă repede la soare şi rezistă la îngheţ. Animalele domestice au blană bogată, şi toată lumea din Galaxie recunoaşte că lâna Comporelliană este cea mai bună. Mai avem ferme, plasate pe orbită în jurul planetei, care cresc fructe tropicale. De fapt, chiar *exportăm* ananas în conserve, cu o aromă deosebită. Majoritatea celor care ştiu despre noi că suntem o lume rece habar n-au de aşa ceva.

— Mitza, îţi mulţumesc că ai venit să ne vezi la plecare, spuse Trevize. Şi îţi sunt recunoascător că ai fost dispusă să colaborezi cu noi în această misiune. Totuşi, pentru liniştea mea sufletească, trebuie să te întreb dacă nu cumva vei avea necazuri din această cauză.

— Nu! dădu ea din cap cu mândrie. Niciun fel de necaz. În primul rând, nimeni nu-mi va cere vreo explicaţie. Eu controlez transportul, ceea ce înseamnă că eu singură stabilesc regulile pentru acest cosmoport şi pentru celelalte, pentru staţiile de intrare, pentru navele care vin şi pleacă. Primul Ministru depinde de mine în toate aceste privinţe, şi este foarte bucuros că nu trebuie să afle detaliile... Şi chiar dacă mi s-ar pune întrebări, nu va trebui să spun decât purul adevăr. Guvernul mă va aplauda pentru că nu am predat Fundaţiei această navă. La fel şi populaţia, dacă s-ar hotărî că este bine să afle. Iar Fundaţia nu va afla nimic.

— Poate că guvernul este de acord să nu predea Fundaţiei nava, spuse Trevize, dar aprobă faptul că ne-ai lăsat să plecăm cu ea?

Lizalor zâmbi:

— Eşti un tip de treabă, Trevize. Ai luptat cu tenacitate să-ţi păstrezi nava, iar acum că o ai, îţi faci griji pentru mine.

Întinse mâna spre el ca şi cum ar fi dorit să-l mângâie, însă, cu o dificultate vizibilă, reuşi să-şi controleze impulsul.

Reluă, cu brutalitate:

— Chiar dacă îmi vor pune la îndoială decizia, nu va trebui să le spun decât că eraţi, şi sunteţi în continuare, în căutarea Celei Mai Vechi. Vor spune că am făcut bine scăpând atât de repede de voi, cu navă cu tot. Şi vor participa la ceremonii de alungare a demonilor, deşi nu aveam cum ghici dinainte care erau intenţiile voastre.

— Chiar te temi că nenorocirea se va abate asupra ta şi a Comporellon-ului, din cauza prezenţei mele?

— Desigur, făcu Lizalor cu încăpăţânare.

Apoi spuse, cu ceva mai multă blândeţe:

— Mie mi-ai adus deja nefericirea, pentru că acum, după ce te-am cunoscut, bărbaţii Comporellieni îmi vor părea şi mai insipizi. Voi rămâne cu un dor nealinat. Cel Care Pedepseşte a avut deja grijă de mine.

Trevize ezită, apoi spuse:

— N-aş vrea să-ţi schimbi părerea în privinţa mea, dar nici nu vreau să suferi inutil. Trebuie să ştii că ideea asta cu nefericirea este o simplă superstiţie.

— Presupun că Scepticul ţi-a spus-o.

— Ştiam şi fără să mi-o spună el.

Lizalor îşi şterse faţa, deoarece sprâncenele îi fuseseră acoperite de un strat subţire de chiciură. Apoi spuse:

— Ştiu că mai sunt unii care cred că este superstiţie. Faptul că Cea Mai Veche aduce, totuşi, nefericirea, este o realitate. S-a demonstrat de multe ori, şi toate argumentele isteţilor de Sceptici nu pot împiedica existenţa adevărului.

Îi întinse deodată mâna:

— La revedere, Golan. Urcă-te în navă, înainte ca trupul tău de Terminian sensibil să îngheţe în suflarea vântului nostru, rece dar binevoitor.

— La revedere, Mitza, şi sper să ne întâlnim la întoarcere.

— Da, ai promis că te vei întoarce, şi mi-am impus să cred că aşa va fi. Ba mi-am spus chiar că voi veni eu la tine pe navă, în spaţiu, astfel încât nenorocirea să cadă doar asupra mea, nu şi asupra lumii mele… dar nu vei reveni.

— Te înşeli! Am să revin! N-am să renunţ la tine chiar atât de uşor, după plăcerea pe care mi-ai oferit-o.

În acel moment, Trevize era foarte convins de ceea ce spunea.

— Nu pun la îndoială impulsurile tale romantice, scumpul meu Terminian. Însă cei care se aventurează în căutarea Celei Mai Vechi nu se mai întorc niciodată… dispar. Simt asta în adâncul sufletului meu.

Era frig, şi Trevize încerca să-şi stăpânească clănţănitul dinţilor. Nu vroia să se creadă că îi clănţăneau de frică.

— Şi asta e tot superstiţie, spuse el.

— O fi, spuse ea, dar este adevărat.

28

Era plăcută întoarcerea în cabina de pilotaj de pe *Far Star*! Ce dacă era înghesuită? Ce dacă era ca o celulă de închisoare în spaţiul infinit? Era familiară, prietenoasă, şi caldă.

— Mă bucur că în sfârşit ai urcat şi tu la bord, spuse Bliss. Mă întrebam cât aveai de gând să mai stai cu Doamna Ministru.

— Nu mult, spuse Trevize. E frig afară.

— Am avut impresia, spuse Bliss, că ţi-ar fi plăcut să mai rămâi cu ea, amânând căutarea Pământului. Nu-mi face plăcere să-ţi sondez mintea, nici măcar la suprafaţă, însă eram îngrijorată din cauza ta, şi tentaţia care te stăpânea era evidentă.

— Ai dreptate, spuse Trevize. Am fost încolţit de această tentaţie, timp de câteva momente. Doamna Ministru *este* o femeie remarcabilă, n-am mai întâlnit vreuna care să-i semene… Mi-ai amplificat rezistenţa la tentaţie, Bliss?

— Ţi-am spus de mai multe ori, Trevize, că nu trebuie, şi nici nu sunt dispusă, să-ţi „lucrez” mintea în vreun fel. Presupun că ai rezistat tentaţiei datorită puternicului tău simţ al datoriei.

— Nu, nu cred că ăsta a fost motivul, zâmbi el strâmb. N-a fost nimic dramatic, sau nobil. Am rezistat în primul rând pentru că *era* frig. În al doilea rând, mi-a trecut prin minte o perspectivă tristă, şi anume că femeia asta nu are nevoie de prea multe şedinţe de amor pentru ca să mă termine. Nu i-aş putea face faţă.

— În sfârşit, acum te afli în siguranţă, la bord, îi întrerupse Pelorat. Ce vom face în continuare?

— În viitorul imediat vom traversa rapid sistemul planetar, până când ne vom depărta suficient de mult de soarele Comporellon-ului pentru a putea efectua Saltul.

— Te temi să nu fim opriţi, sau urmăriţi?

— Nu, sunt convins că Doamna Ministru îşi doreşte să plecăm de aici cât mai repede posibil şi să nu ne mai

apropiem de ei, pentru a scuti planeta de răzbunarea Celui Care Pedepseşte. De fapt...

— Da?

— Ea crede că noi oricum nu vom putea scăpa de pedeapsă. Este foarte convinsă că nu vom reveni niciodată. Asta, mă grăbesc să adaug, nu din cauză că m-ar considera infidel. A vrut să spună că Pământul are o aură de nenorocire atât de puternică, încât oricine pleacă să îl caute îşi va găsi moartea.

— De unde ştie ea? întrebă Bliss. Câţi au plecat de pe Comporellon să caute Pământul?

— Mă îndoiesc că vreun Comporellian a plecat vreodată într-o astfel de căutare. De fapt, i-am şi spus că temerile ei sunt simple superstiţii.

— Eşti *convins* de ceea ce spui? Nu cumva ţi-a strecurat o urmă de teamă?

— Ştiu că temerile ei sunt cea mai pură superstiţie. Însă asta nu le împiedică să aibă de asemenea şi un fundament real.

— Vrei să spui că radioactivitatea ne va ucide?

— Nu cred că Pământul este radioactiv. Însă *cred* că se protejează. Adu-ţi aminte că toate referirile la Pământ aflate în biblioteca de pe Trantor au fost sustrase. Adu-ţi aminte că minunata memorie a Gaiei, la care contribuie întreaga planetă, inclusiv straturile de rocă de la suprafaţă şi metalul topit din nucleu, nu reuşeşte să penetreze suficient de mult înapoi în timp pentru a ne da vreo informaţie despre Pământ. Este clar că dacă Pământul are puterea de a face asta, atunci poate influenţa minţile astfel încât să impună credinţa în radioactivitate. Probabil că, fiind atât de aproape de Pământ, Comporellon reprezintă un pericol mai mare, şi de aceea este amplificată şi mai puternic această indiferenţă. Deniador, Sceptic şi om de ştiinţă, este extrem de convins că nu are niciun rost să cauţi Pământul. Spune că nu poate fi găsit... Iată motivul pentru care superstiţia Doamnei Ministru ar putea avea un fundament real. Dacă Pământul face totul pentru a se ascunde, oare nu ne-ar putea omorî, sau mutila minţile?

Bliss se încruntă şi spuse:

— Gaia…

— Nu spune că Gaia ne va proteja, interveni prompt Trevize. Din moment ce Pământul a fost capabil să şteargă amintirile cele mai vechi ale Gaiei, este clar că, în cazul unui conflict între aceasta şi Pământ, Pământul ar câştiga.

— De unde ştii că amintirile au fost şterse? făcu Bliss cu răceală. Poate că pur şi simplu Gaia a avut nevoie de timp pentru a crea o memorie planetară, iar acum nu putem sonda decât până la momentul desăvârşirii acestui proces. Iar dacă amintirile *au fost* într-adevăr şterse, de unde ştii că Pământul a făcut-o?

— Nu ştiu, spuse Trevize. Nu fac decât să avansez nişte speculaţii.

Pelorat interveni, cu oarecare timiditate:

— Dacă Pământul este atât de puternic, şi ţine atât de mult să-şi păstreze anonimatul, la ce mai foloseşte căutarea noastră? Pari a crede că nu ne va permite să mergem cu succes până la capăt, şi ne va ucide dacă nu ne va putea împiedica pe alte căi. În cazul ăsta, ce rost mai are să continuăm?

— S-ar părea că cel mai înţelept ar fi să renunţăm, recunosc, dar sunt foarte puternic convins că Pământul există, că trebuie să îl găsesc, şi că îl voi găsi. Iar Gaia mi-a spus că ori de câte ori am o convingere foarte puternică, de acest gen, am întotdeauna dreptate.

— Dar cum vom supravieţui acestei descoperiri?

— S-ar putea, spuse Trevize făcând efortul să pară degajat, ca şi Pământul să recunoască valoarea extraordinară a deciziei mele, şi să mă lase în pace. *Dar* – şi asta este concluzia la care doream să ajung – nu pot fi sigur că voi doi veţi supravieţui. Cred că ar trebui să vă duc înapoi pe Gaia, după care să continui de unul singur. *Eu*, şi nu voi, am hotărât primul că trebuie să caut Pământul; *eu*, şi nu voi, am interesul să îl găsesc; *eu*, şi nu voi, sunt atras de el. Deci *eu* trebuie să-mi asum riscul, şi nu voi. Trebuie să merg singur… Janov?

Pelorat îşi înfundă bărbia în gât, iar faţa sa deveni parcă şi mai prelungă decât de obicei:

— Nu neg că sunt îngrijorat, Golan, dar mi-ar fi ruşine de mine dacă te-aş abandona. M-aş dezonora în proprii mei ochi.

— Bliss?

— Orice ai face, Trevize, Gaia nu te va abandona. Dacă Pământul se va dovedi periculos, Gaia va face tot ce-i stă în putinţă pentru a te proteja. Şi oricum, în rolul meu de Bliss, nu îl voi abandona pe Pel. Dacă se agaţă de tine, atunci eu mă voi agăţa de el.

— Foarte bine. Să nu spuneţi că nu v-am oferit o şansă. Deci mergem împreună.

— Împreună, spuse Bliss.

Pelorat zâmbi uşor, şi îl strânse pe Trevize de umăr:

— Împreună. Mereu.

29

— Priveşte, Pel, spuse Bliss.

Umbla la telescopul navei, în joacă, pentru a mai face şi altceva decât să studieze biblioteca lui Pelorat, plină cu legende despre Pământ.

Pelorat se apropie, îi puse un braţ pe după umăr, apoi privi ecranul. Se putea vedea una dintre gigantele gazoase ale sistemului planetar Comporellian, de dimensiuni impresionante.

Avea o culoare portocalie blândă, brăzdată de benzi mai pale. Părea un cerc de lumină aproape perfect.

— Minunat, spuse Pelorat.

— Banda centrală se extinde dincolo de planetă, Pel.

Pelorat ridică sprâncenele şi spuse:

— Ştii, Bliss, cred că ai dreptate.

— Crezi că e o iluzie optică?

— Nu ştiu, spuse el. În problemele astea sunt la fel de novice ca şi tine… Golan!

Trevize răspunse apelului cu un „Ce s-a întâmplat?” anemic, şi intră în cabina de pilotaj. Părea un pic şifonat, ca şi cum ar fi dormit îmbrăcat în pat... ceea ce de fapt şi făcuse.

Spuse, pe un ton în care se putea distinge o urmă de iritare:

— Vă rog! Nu mai umblaţi la instrumente.

— N-am făcut decât să privim prin telescop, spuse Pelorat. Ia uite aici.

Trevize privi, după care spuse:

— Este o gigantă gazoasă. I se spune Gallia.

— De unde ştii că e *chiar* Gallia, doar dintr-o privire?

— În primul rând, spuse Trevize, ţinând cont de dimensiunile planetelor, de poziţiile lor orbitale pe care le-am studiat când am calculat traseul, şi de distanţa faţă de soare, aceasta este singura care poate fi mărită pe ecran în asemenea măsură, în acest moment. În al doilea rând, este inelul.

— Inelul? făcu Bliss peste măsură de uimită.

— Nu puteţi zări decât o urmă subţire şi palidă, din cauză că privim chiar din planul inelului. Putem ieşi din planul orbital pentru a avea un unghi mai favorabil. Vreţi?

— N-aş vrea ca din cauza noastră să recalculezi poziţiile şi traseele, Golan, spuse Pelorat.

— Nicio problemă! Computerul se va ocupa de toate astea, în locul meu.

Se aşeză în faţa computerului şi puse palmele pe contururile de pe pupitru. Computerul, bine acordat pe frecvenţele minţii sale, se ocupă de restul.

Far Star, scutită de problema combustibilului şi de senzaţiile inerţiale, acceleră rapid. Încă o dată, Trevize simţi un val de afecţiune pentru acest computer-navă care îi răspundea astfel – ca şi cum era acţionat şi direcţionat de gândul său; ca şi cum ar fi fost o puternică şi docilă extensie a organelor sale de acţiune.

Nu era de mirare că Fundaţia o vroia înapoi; nu era de mirare că şi Comporellon-ul o dorise. Singura surpriză era

că forţa superstiţiei fusese suficient de puternică pentru a-i determina pe Comporellieni să renunţe la ea.

Înarmată cum se cuvine, ar fi putut lupta mai bine decât oricare navă sau grup de nave... cu condiţia să nu se confrunte cu una la fel ca şi ea.

Desigur, nu era înarmată. Primarul Branno, când îi dăduse nava pe mână, îşi luase totuşi această elementară măsură de precauţie.

Pelorat şi Bliss priveau cu atenţie cum Gallia se rotea spre ei, încet, încet. Polul de deasupra (oricare o fi fost) deveni vizibil, înconjurat de o zonă turbulentă extinsă, circulară. Polul de jos dispăru în spatele sferei.

Observară cum, în partea superioară, zona de umbră invada zona de lumină portocalie, diminuând progresiv superbul disc.

Cel mai tare îi uimea faptul că banda centrală nu mai era o linie dreaptă, ci se curbase, la fel ca şi celelalte benzi dinspre nord şi dinspre sud, însă de o manieră mult mai vizibilă. Era limpede că se continua şi în spatele planetei. Nu se punea problema unei iluzii optice. Natura sa era evidentă: un inel de materie, înconjurând planeta, invizibil în partea întunecată a sferei.

— Cred că este suficient pentru a vă face o idee, spuse Trevize. Dacă am trece pe deasupra axei de rotaţie a planetei, aţi vedea că inelul are o formă circulară, este concentric cu planeta, şi nu o atinge nicăieri. Probabil aţi mai observa şi că nu este unul singur, ci mai multe inele concentrice.

— N-aş fi crezut că aşa ceva este posibil, spuse Pelorat copleşit. Ce anume le ţine în spaţiu?

— Aceleaşi forţe ca şi în cazul sateliţilor, spuse Trevize. Inelele sunt constituite din particule mici, fiecare orbitând în jurul planetei. Sunt atât de aproape de planetă, încât efectele mareelor le împiedică să se condenseze într-un singur corp.

Pelorat dădu din cap:

— Mă îngrozesc când mă gândesc la mine, bătrâne. Cum este posibil să-mi fi petrecut întreaga viaţă încercând

să devin un erudit, şi totuşi să ştiu atât de puţine lucruri despre astronomie?

— Iar eu nu ştiu nimic despre miturile omenirii. Nimeni nu poate cuprinde întreaga cunoaştere… Chestia este că aceste inele planetare nu reprezintă ceva neobişnuit. Toate gigantele gazoase au aşa ceva, chiar dacă uneori se prezintă sub forma unor curbe subţiri formate din praf. Întâmplător, soarele Terminus-ului nu are o gigantă gazoasă veritabilă în sistemul său planetar, aşa că Terminienii nu prea ştiu despre inelele planetare. Totuşi, lăţimea acestui inel, de peste două sute de kilometri, este neobişnuită.

Pelorat pocni deodată din degete:

— Deci *asta* vroia să spună!

— Ce s-a întâmplat, Pel? tresări Bliss.

— Am dat mai demult peste un fragment dintr-o poezie foarte veche, spuse Pelorat. Era într-o versiune arhaică a limbajului Galactic, greu de descifrat, însă asta era o dovadă foarte bună a vechimii… Deşi nu ar trebui să mă plâng, bătrâne. Profesia mea a făcut din mine un expert în diversele variante ale Galaticii Vechi, iar asta îmi aduce destule satisfacţii, chiar dacă nu îmi foloseşte la nimic altceva… Despre ce vorbeam?

— Un fragment de poezie veche, Pel dragă, spuse Bliss.

— Mulţumesc, Bliss, spuse el.

Apoi, spre Trevize:

— Ea mă readuce pe traseu când o iau razna… ceea ce se întâmplă aproape tot timpul.

— Asta face parte din farmecul tău, Pel, spuse Bliss zâmbind.

— În sfârşit, acel fragment de poezie se dorea o descriere a sistemului planetar din care făcea parte Pământul. Nu ştiu în ce scop. Nu a supravieţuit decât această mică parte, probabil din cauza elementelor de astronomie pe care le conţine. În orice caz, era vorba despre strălucitorul inel triplu al celei de-a şasea planete, „atât de mare şi de lat, încât planeta parcă se chirceşte când o compari cu el”. După cum vezi, încă mai pot cita din

memorie. Nu înţelesesem ce putea fi acel „inel planetar”. Îmi aduc acum aminte că îmi imaginam trei cercuri în linie, dispuse pe o parte a planetei. Părea atât de absurd, încât nu m-am mai obosit să îl includ în biblioteca mea. Acum îmi pare rău că n-am insistat să aflu mai multe.

— Poate că ai făcut bine ignorând-o, Janov, încercă Trevize să îl consoleze. E o greşeală să iei de bune toate pălăvrăgelile dintr-o poezie.

— Dar la *asta* se referea, spuse Pelorat arătând cu degetul înspre ecran. Despre asta vorbea poezia. Trei inele, concentrice, mai largi decât planeta însăşi.

— N-am mai auzit de aşa ceva, spuse Trevize. Nu cred că inelele pot fi atât de largi. În comparaţie cu planeta pe care o înconjoară, ele sunt întotdeauna foarte subţiri.

— Da, dar până acum nu am mai auzit nici de planete locuibile cu sateliţi gigantici, spuse Pelorat. Sau cu crustă radioactivă. Iată caracteristica unică numărul trei. Dacă descoperim o planetă radioactivă (care altfel ar putea fi locuibilă), cu un satelit gigantic, şi dacă mai găsim în sistem o planetă înconjurată de un inel uriaş, atunci putem fi siguri că am dat peste Pământ.

— Sunt de acord, Janov, zâmbi Trevize. Dacă dăm peste toate aceste trei caracteristici unice, atunci cu siguranţă că este vorba de Pământ.

— Dacă! oftă Bliss.

30

Trecuseră de principalele lumi ale sistemului planetar, năpustindu-se în spaţiul dintre cele două planete aflate la periferia sistemului. În jurul lor, pe o rază de 1,5 miliarde de kilometri, nu se afla nicio masă importantă. În faţă se întindea un vast nor, nesemnificativ din punct de vedere gravitaţional.

Far Star accelerase până la o viteză de 0,1*c*. Adică o zecime din viteza luminii. Trevize ştia bine că, teoretic, nava putea fi accelerată până în vecinătatea vitezei luminii,

dar mai ştia de asemeni că, în practică, 0,1*c* era limita rezonabilă.

La această viteză, obiectele cu masă apreciabilă puteau fi ocolite, însă nu aveai cum să eviţi nenumăratele particule de praf din spaţiu şi, mai ales, atomii şi moleculele. La viteze foarte mari, aceste obiecte infime puteau provoca avarii, erodând şi zgâriind învelişul navei. La viteze apropiate de cea a luminii, fiecare atom care ciocnea învelişul avea proprietăţile unei particule de rază cosmică. Supus acestei radiaţii penetrante, nimeni de la bordul navei nu ar fi putut supravieţui multă vreme.

Deşi nava se deplasa cu treizeci de mii de kilometri pe secundă, stelele din depărtare dădeau impresia că sunt fixe.

Computerul cerceta spaţiul pe o rază mare, detectând obiectele de dimensiuni importante iar nava vira uşor pentru a le evita.

Trevize îşi concentrase întreaga atenţie asupra celor trei seturi de coordonate primite de la Deniador.

— Este ceva în neregulă cu numerele? întrebă neliniştit Pelorat.

— Deocamdată nu-mi pot da seama, răspunse Trevize. Coordonatele în sine nu sunt utile decât dacă ştii originea, convenţiile de calcul… direcţia după care este măsurată distanţa – echivalentul primului meridian, ca să spun aşa – şi altele.

— Şi cum ai să afli toate astea? întrebă dezamăgit Pelorat.

— Am obţinut coordonatele Terminus-ului şi ale altor câteva puncte cunoscute, faţă de Comporellon. Dacă le introduc în computer, acesta îmi va determina convenţiile. Încerc să-mi fac ordine în minte pentru a putea programa computerul să facă un calcul corect. Odată determinate convenţiile, numerele referitoare la Lumile Interzise ar putea căpăta un sens.

— Ar putea? Doar atât? întrebă Bliss.

— Mă tem că doar atât, spuse Trevize. La urma urmelor, sunt numere vechi… probabil Comporelliene, dar nu obligatoriu. Dacă se bazează pe alte convenţii?

— Şi atunci?

— Atunci vom avea doar nişte numere fără semnificaţie. Dar… asta vom afla în curând.

Degetele sale alunecară deasupra tastelor computerului, introducând informaţiile necesare. După aceea îşi aşeză mâinile deasupra contururilor de pe pupitru. Aşteptă până ce computerul determină convenţiile, apoi interpretă coordonatele celei mai apropiate dintre Lumile Interzise în aceleaşi convenţii, şi în cele din urmă raportă acele coordonate la harta Galactică aflată în memoria computerului.

Pe ecran apăru un câmp de stele, evoluând rapid pentru a se potrivi cu informaţiile transmise. Odată ajuns în stază se mări, şi stelele începură să alerge înspre margini în toate direcţiile, până când majoritatea dispărură. Ochiul nu putea urmări această mişcare rapidă; totul era ca o ceaţă pestriţă. În cele din urmă, pe ecran nu rămase decât un spaţiu de o zecime de parsec pe fiecare latură (conform indexului de cifre de sub ecran). Doar şase puncte slab strălucitoare pătau întunecimea ecranului.

— Care dintre ele este Lumea Interzisă? întrebă încet Pelorat.

— Niciuna, răspunse Trevize. Patru sunt pitice roşii, una este o pitică aproape roşie, iar ultima este o pitică albă. Niciuna dintre ele nu poate avea pe orbită vreo lume locuibilă.

— Cum îţi dai seama că sunt pitice roşii doar uitându-te la ele?

— Acum nu privim stele adevărate, spuse Trevize. Privim o secţiune a hărţii Galactice stocată în memoria computerului. Fiecare stea are o etichetă. Tu nu o poţi vedea, dar atâta vreme cât mâinile mele sunt în contact, ca acum, primesc o cantitate considerabilă de informaţii.

Pelorat spuse, pe un ton jalnic:

— Atunci, coordonatele sunt inutile.

Trevize ridică privirea spre el.

— Nu, Janov. Încă nu am terminat. Mai există problema timpului. Coordonatele Lumii Interzise sunt cele de acum douăzeci de mii de ani. În acea vreme, atât ea cât şi Comporellon se roteau în jurul Centrului Galactic, şi este posibil ca rotaţia să fi fost efectuată cu viteze diferite, pe orbite cu diferite înclinări şi excentricităţi. Deci, cu timpul, cele două lumi probabil s-au apropiat sau îndepărtat una de alta. Cu siguranţă că nu a mai rămas în acest cub cu latura de o zecime de parsec.

— Şi atunci, ce facem?

— Punem computerul să întoarcă Galaxia cu douăzeci de mii de ani în urmă, relativ la Comporellon.

— Poate face aşa ceva? întrebă Bliss uluită.

— Nu poate muta Galaxia *reală*, însă poate deplasa harta din băncile sale de date.

— Vom vedea ceva? întrebă din nou Bliss.

— Priviţi, îi îndemnă Trevize.

Foarte încet, cele şase stele începură să alunece pe ecran. O nouă stea apăru în marginea din stânga, şi Pelorat o arătă cu degetul, entuziasmat:

— Acolo! Acolo!

— Îmi pare rău, spuse Trevize. Încă o pitică roşie. Cel puţin trei pătrimi din stelele Galaxiei sunt pitice roşii.

Imaginea de pe ecran se stabiliză.

— Ei? făcu Bliss.

— Asta e, spuse Trevize. Iată imaginea acestei porţiuni de Galaxie, aşa cum ar fi arătat acum douăzeci de mii de ani. Exact în centru ecranului se află un punct unde ar trebui să fie Lumea Interzisă.

— Ar trebui, dar nu este, spuse ironic Bliss.

— Nu este, fu de acord Trevize.

Nu părea foarte decepţionat.

Pelorat dădu aerul afară din plămâni, oftând prelung:

— Of, Golan, ce păcat!

— Aşteaptă, nu dispera, spuse Trevize. Nici nu mă aşteptam să văd vreo stea acolo.

— Nu te aşteptai? făcu uimit Pelorat.

— Nu. Ţi-am spus că asta nu este Galaxia reală, ci harta computerului. Dacă o stea adevărată nu este inclusă în hartă, atunci nu o putem vedea. Dacă planeta se numeşte „Interzisă”, şi a fost numită aşa timp de douăzeci de mii de ani, sunt şanse ca ea să nu apară pe hartă.

— Poate că nu există, spuse Bliss. Legendele Comporelliene pot fi false, sau coordonatele inexacte.

— Foarte adevărat. Însă computerul poate face acum o estimare privind valoarea coordonatelor în momentul de faţă. Folosind coordonatele corectate cu factorul timp, o corecţie pe care nu o putem face decât prin utilizarea hărţii stelare, putem să aruncăm acum o privire asupra câmpului stelar al Galaxiei reale.

— Dar tu ai presupus că Lumea Interzisă a deviat cu o viteză medie, spuse Bliss. Dacă viteza *nu* a fost medie?

— Adevărat, însă o corecţie folosind viteza medie ne duce mai aproape de poziţia reală decât dacă nu facem nicio corecţie.

— Asta speri tu! făcu neîncrezătoare Bliss.

— Da, exact asta fac, spuse Trevize. Sper… Şi acum, hai să privim Galaxia adevărată.

Cei doi spectatori priveau cu atenţie, în timp ce Trevize (poate pentru a-şi diminua propria nelinişte interioară şi a întârzia momentul crucial) vorbea încet, de parcă ar fi ţinut o prelegere:

— Galaxia reală este mai dificil de observat. Harta din computer este o construcţie artificială, capabilă să elimine elementele nesemnificative. Dacă o nebuloasă întunecă imaginea, o pot scoate. Dacă unghiul de vedere este nepotrivit pentru ceea ce am eu în minte, pot schimba unghiul. Şi aşa mai departe. Însă Galaxia reală trebuie să o iau aşa cum este, iar dacă doresc o modificare a imaginii trebuie să mă deplasez fizic prin spaţiu, ceea ce îmi va lua mult mai mult timp decât modificarea unei hărţi.

În timp ce vorbea, ecranul afişă un nor de stele atât de compact, încât părea o grămadă neregulată de pudră.

— Iată Calea Lactee văzută dintr-un unghi cu deschidere mare, continuă Trevize. Bineînţeles, eu doresc

un prim-plan. Dacă măresc prim-planul, fundalul va pierde din luminozitate. Punctul dat de coordonate este suficient de aproape de Comporellon, aşa că pot face o mărire, obţinând aproximativ aceeaşi situaţie pe care mi-a oferit-o harta. Staţi puţin să introduc instrucţiunile necesare... *Acum!*

Câmpul de stele se mări dintr-o dată, mii de stele dispărură în fugă pe la toate marginile ecranului, dând privitorilor o senzaţie atât de reală că se mişcau înspre ecran, încât se traseră cu toţii înapoi, ca o reacţie la acest fals salt puternic spre înainte.

Vechea imagine reveni, nu la fel de întunecată ca pe hartă, dar cu cele şase stele dispuse în aceeaşi poziţie. Şi, aproape de centru, se afla o altă stea, strălucind mult mai puternic decât celelalte.

— Uite-o, şopti înfiorat Pelorat.

— Este posibil. Am să pun computerul să-i analizeze spectrul.

Urmă o pauză destul de lungă.

— Clasa spectrală G-4, spuse în cele din urmă Trevize, ceea ce înseamnă că este o idee mai slabă şi mai mică decât soarele Terminus-ului, dar mult mai strălucitoare decât soarele Comporellon-ului. Şi nicio stea de clasă G nu ar trebui în mod normal să fie omisă din harta Galactică a computerului. Iată un indiciu destul de puternic că ar putea fi soarele în jurul căruia se roteşte Lumea Interzisă.

— Totuşi, există vreo şansă ca în jurul acestei stele să nu se rotească nicio planetă locuibilă? întrebă Bliss.

— Presupun că da. În acest caz, vom încerca să găsim celelalte două Lumi Interzise.

— Şi dacă şi celelalte două sunt alarme false? insistă Bliss.

— Atunci vom încerca altceva.

— Ca de exemplu?

— Tare as vrea să ştiu şi eu! făcu Trevize pe un ton mohorât.

Partea a treia – AURORA

8. Lumea Interzisă

31

— Golan, spuse Pelorat. Te deranjează dacă privesc?

— Nu.

— Şi dacă pun întrebări?

— Dă-i drumul.

— Ce faci?

Trevize îşi luă ochii de pe ecran:

— Măsor distanţa până la fiecare stea care pe ecran pare apropiată de Lumea Interzisă. Trebuie să cunosc intensitatea câmpurilor lor gravitaţionale, deci am nevoie de mase şi distanţe. Fără aceste informaţii, nu putem fi siguri că vom efectua un Salt precis.

— Şi acum faci?

— Păi, fiecare stea de pe ecran are coordonatele stocate în memoria computerului, iar acestea pot fi convertite în sistem Comporellian. După care, cunoscând poziţia lui *Far Star* faţă de soarele Comporellon-ului, obţin distanţa până la fiecare dintre ele, Acele pitice roşii par – pe ecran – foarte apropiate de Lumea Interzisă, dar unele pot fi mult mai apropiate, iar altele, mult mai îndepărtate. Înţelegi, avem nevoie de poziţia lor tridimensională.

— Şi ai deja coordonatele Lumii Interzise…

— Da, dar nu este suficient. Am nevoie de distanţele până la *celelalte* stele, cu eroare de maximum unu la sută. Intensitatea câmpului lor gravitaţional în vecinătatea Lumii Interzise este atât de slabă, încât o mică eroare nu duce la o diferenţă sesizabilă. Soarele în jurul căruia orbitează – oare? – Lumea Interzisă prezintă în vecinătatea lui o atracţie gravitaţională enormă, şi trebuie să-i aflu distanţa

cu precizie de o mie de ori mai mare în comparaţie cu celelalte astre apropiate. Nu-mi sunt suficiente doar coordonatele.

— Şi atunci?

— Măsor distanţa aparentă dintre Lumea Interzisă – sau, mai degrabă, soarele ei – şi trei stele apropiate de pe ecran. Acestea trebuie să aibă o strălucire atât de slabă încât să fie nevoie de o focalizare puternică pentru a le distinge. În mod normal, aceste trei stele vor fi în realitate *foarte* departe de ea. După care păstrăm în centrul ecranului una dintre aceste stele şi facem un Salt de o zecime de parsec într-o direcţie perpendiculară pe linia de vedere spre Lumea Interzisă. Putem face asta în deplină siguranţă, fără a şti neapărat distanţele faţă de stelele îndepărtate. După Salt, menţinem în centrul ecranului steaua de referinţă. Celelalte două stele slabe, dacă toate trei sunt cu adevărat foarte îndepărtate, nu-şi vor schimba semnificativ amplasarea pe ecran. Însă Lumea Interzisă este suficient de apropiată pentru ca paralaxa să-i afecteze poziţia. Pe baza acestei modificări, determinăm distanţa până la ea. Dacă vreau să mă asigur de două ori, aleg alte trei stele şi încerc încă o dată.

— Cât de mult timp ne va lua această procedură? întrebă Pelorat.

— Nu foarte mult. Treaba cea mai grea o va face computerul. Eu doar îi spun ce anume vreau de la el. Însă după aceea, analiza rezultatelor îmi va lua mult timp, trebuie să mă asigur că sunt corecte şi că instrucţiunile mele nu au vreo greşeală pe undeva. Dacă aş fi mai puţin pretenţios, şi aş avea încredere deplină în computer, totul ar fi gata în câteva minute.

— Este de-a dreptul uimitor, spuse Pelorat. Gândeşte-te câte face computerul pentru noi!

— Tot timpul mă gândesc.

— Cum te-ai descurca fără el?

— Cum m-aş descurca fără o navă gravitică? Ce m-aş face fără pregătirea de astronaut? Ce m-aş face fără cei douăzeci de mii de ani de tehnologie hiperspaţială pe care

îi avem în spate? Cert este că eu sunt… aici… acum. Ce-ar fi să-ţi închipui că ne-am afla cu încă douăzeci de mii de ani în viitor? Pentru ce minunăţii tehnologice ar trebui să fim recunoscători? Sau poate că peste douăzeci de mii de ani, omenirea nu va mai exista?

— Puţin probabil, spuse Pelorat. Chiar dacă nu vom face parte din *Galaxia*, vom avea totuşi psihoistoria, care să ne dirijeze.

Trevize se întoarse în scaun, întrerupând contactul cu computerul.

— Hai să-l lăsăm să calculeze distanţele, spuse el. S-o facă de mai multe ori. Nu avem motiv să ne grăbim.

Îi aruncă lui Janov o privire intrigată, şi continuă:

— Psihoistoria. Ştii, Janov, subiectul asta a fost de două ori adus în discuţie pe Comporellon, şi de fiecare dată a fost descris ca o superstiţie. Prima dată de mine, apoi de către Deniador. Cum altfel poţi descrie psihoistoria decât ca pe o superstiţie a Fundaţiei? Nu este o credinţă fără certitudini? Tu ce crezi, Janov? Ţine mai mult de domeniul tău decât de al meu.

— De ce spui că nu există nicio certitudine, Golan? Simulacrul lui Hari Seldon a apărut de mai multe ori în Cripta Timpului şi a comentat evenimentele, exact aşa cum urmau să se întâmple. La vremea lui nu putea şti care vor fi acele evenimente, dacă nu ar fi fost în stare să le prevadă.

— Da, sună convingător, dădu din cap Trevize. S-a înşelat în privinţa Catârului, dar chiar şi aşa pare convingător. Însă este înconjurat de o aură misterioasă, care pe mine mă irită. Orice magician poate face şmecherii.

— Nu există magician care să poată prezice ce se va întâmpla peste câteva secole, în viitor.

— Nu există magician care să poată face ceea ce îţi dă ţie *impresia* că face.

— Haide, Golan. Nu-mi trece prin minte nicio şmecherie cu care să prezic ce se va întâmpla peste cinci secole.

— La fel cum nu-ţi imaginezi vreo şmecherie care să permită unui magician citirea conţinutului unui mesaj ascuns într-un recipient de pe un satelit orbital fără om la

bord. Şi cu toate acestea, am văzut pe unul făcând-o. Te-ai gândit vreodată că simulacrul lui Hari Seldon, împreună cu Cripta Timpului, pot fi trucate de către guvern?

Pelorat păru revoltat de idee:

— Nu ar face aşa ceva!

Trevize scoase un sunet dispreţuitor.

— S-ar da de gol, dacă ar încerca, mai spuse Pelorat.

— Nu sunt foarte sigur. Cert este că noi nu ştim deloc cum funcţionează psihoistoria.

— Nici eu nu ştiu cum funcţionează un computer, dar ştiu că funcţionează.

— Din cauză că *alţii* ştiu cum funcţionează. Cum ar fi ca *nimeni* să nu ştie cum funcţionează? Atunci, dacă dintr-un motiv oarecare s-ar opri, ne-am uita nejutoraţi la el. Dacă psihoistoria ar înceta brusc să funcţioneze…

— Cei din A Doua Fundaţie cunosc mecanismele psihoistoriei.

— De unde ştii, Janov?

— Aşa se spune.

— *Orice* se poate spune… Aha, iată distanţa până la soarele Lumii Interzise, şi sper că este foarte precisă. Stai să mă uit pe cifre.

Le cercetă multă vreme, mişcându-şi buzele din când în când, ca şi cum ar fi făcut unele calcule simple în minte. În cele din urmă spuse, fără a-şi ridica ochii de pe ele:

— Ce face Bliss?

— Doarme, bătrâne, răspunse Pelorat.

Apoi, ca scuză:

— *Are nevoie* de somn, Golan. Consumă foarte multă energie pentru a menţine contactul cu Gaia prin hiperspaţiu.

— Îmi imaginez, spuse Trevize.

După care se întoarse spre computer. Puse mâinile pe pupitru, şi murmură:

— Îl voi pune să facă mai multe Salturi, şi să verifice calculele de fiecare dată.

Apoi reveni la vechea discuţie:

— Vorbesc serios, Janov. Ce *ştii* tu despre psihoistorie?

Pelorat spuse, luat prin surprindere:

— Nimic. Este o diferenţă enormă între un istoric – ceea ce, într-un fel, sunt – şi un psihoistoric... Desigur, cunosc cele două condiţii fundamentale ale psihoistoriei, dar toată lumea le cunoaşte.

— Chiar şi eu. Prima cerinţă este ca numărul oamenilor implicaţi să fie suficient de mare pentru a valida un tratament statistic. Dar ce înseamnă „suficient de mare"?

— Ultima estimare a populaţiei Galaxiei este de aproximativ zece cvadrilioane, ceea ce probabil reprezintă o *sub*estimare. Numărul este suficient de mare.

— De unde ştii?

— Pentru că psihoistoria *funcţionează*, Golan. Indiferent cum suceşti tu logica, psihoistoria funcţionează.

— Iar a doua cerinţă, spuse Trevize, este ca oamenii să nu ştie de psihoistorie, pentru ca această cunoaştere să nu le altereze reacţiile... Dar oamenii *sunt* la curent cu existenţa psihoistoriei.

— Sunt la curent doar cu *existenţa* sa, bătrâne. Nu asta contează. A doua cerinţă este ca oamenii să nu cunoască *predicţiile* psihoistoriei. Şi nu le cunosc, cu excepţia celor din A Doua Fundaţie, însă ei reprezintă un caz special.

— Şi psihoistoria a fost creată doar pe baza acestor două ipoteze! Greu de crezut.

— Nu doar pe baza acestor două ipoteze, spuse Pelorat. Sunt implicate matematica, şi metode statistice complicate. Se spune – dacă te interesează poveştile – că Hari Seldon a conceput psihoistoria pornind de la teoria cinetică a gazelor. Fiecare atom sau moleculă dintr-un gaz se mişcă aleator, şi nu putem cunoaşte poziţia sau viteza niciunei particule. Totuşi, folosind statistica, putem determina cu mare precizie regulile care guvernează comportamentul lor ca ansamblu. În acelaşi mod, Seldon a intenţionat să deducă comportamentul societăţilor umane în ansamblu, chiar dacă rezultatele nu se pot aplica indivizilor.

— Poate, dar oamenii nu sunt atomi.

— Este adevărat, spuse Pelorat. Omul are conştiinţă, iar comportamentul pare determinat de liberul arbitru. Cum a

rezolvat asta Seldon, nu am nicio idee, şi sunt sigur că nu aş înţelege chiar dacă cineva ar încerca să îmi explice. Totuşi, a reuşit.

— Deci totul depinde de o populaţie numeroasă şi care să nu cunoască predicţiile, spuse Trevize. Nu ţi se pare un edificiu matematic uriaş, construit pe nisipuri mişcătoare? Dacă aceste cerinţe nu sunt satisfăcute, totul se prăbuşeşte.

— Dar din moment ce Planul nu a eşuat…

— Sau, chiar dacă cerinţele nu sunt false sau inadecvate, ci pur şi simplu nesatisfăcute pe deplin, psihoistoria ar putea funcţiona corect câteva secole după care, ajungând la o anumită criză, s-ar putea prăbuşi… aşa cum a făcut pentru scurtă vreme când a apărut Catârul… Dacă există şi o a treia cerinţă?

— Care a treia cerinţă? întrebă Pelorat încruntându-se uşor.

— Nu ştiu, spuse Trevize. O demonstraţie poate fi foarte logică şi elegantă, şi totuşi să cuprindă unele ipoteze neformulate. Poate a treia condiţie este atât de evidentă încât nimeni nu se gândeşte să o exprime.

— O ipoteză atât de evidentă este de obicei suficient de adevărată, altfel nu ar fi unanim acceptată.

Trevize pufni:

— Dacă ai cunoaşte istoria ştiinţei la fel de bine cum cunoşti istoria omenirii, Janov, ţi-ai da seama cât de mult te înşeli… Dar observ că am ajuns în apropierea soarelui Lumii Interzise.

Într-adevăr, în centrul ecranului se afla o stea strălucitoare – atât de strălucitoare încât ecranul fu obligat să filtreze automat lumina; celelalte stele dispărură.

32

Cabina destinată spălării şi igienei personale era strâmtă, iar consumul apei menţinut întotdeauna la un minimum rezonabil, pentru a evita suprasolicitarea

sistemelor de reciclare. Atât Pelorat cât şi Bliss fuseseră preveniţi cu fermitate în acest sens.

Dar chiar şi aşa, Bliss păstra întotdeauna un aer proaspăt; părul său lung şi negru strălucea mereu, unghiile erau îngrijite cu cea mai mare atenţie.

Intră în cabina de pilotaj şi spuse:

— Aha! Iată-vă!

Trevize ridică privirea şi spuse:

— Ce te miră? Nu putem părăsi nava, şi ne poţi găsi oriunde ne-am afla, în mai puţin de jumătate de minut… asta în caz că nu te foloseşti de tentaculele mentale.

— N-am vrut decât să vă salut, după cum cred că ştii foarte bine, spuse Bliss. Unde ne aflăm?… Să nu-mi spui: „În cabina de pilotaj."

— Bliss dragă, spuse Pelorat întinzând un braţ spre ea, suntem la periferia sistemului planetar al uneia dintre cele trei Lumi Interzise.

Ea se apropie de el, îi puse uşor mâna pe umăr, în timp ce braţul lui o cuprinse după talie.

— Nu poate fi foarte Interzisă, remarcă ea. Nimic nu ne-a oprit.

— Este Interzisă numai în sensul că celelalte lumi din al doilea val de Colóni, inclusiv Comporellon-ul, au pus intenţionat în carantină lumile primului val – Spaţienii. Dacă noi nu ne simţim obligaţi să respectăm acest acord, ce ne-ar putea opri?

— Spaţienii, dacă a mai rămas vreunul, puteau foarte bine să pună şi ei în carantină lumile celui de-al doilea val. Faptul că pe noi nu ne deranjează să ne băgăm nasul în treburile lor, nu înseamnă neapărat că şi ei sunt de acord cu asta.

— Adevărat, spuse Trevize, *dacă* există. Însă până acum nu ştim nimic sigur. Deocamdată nu vedem decât obişnuitele gigante gazoase. Două, şi nu deosebit de mari.

Pelorat se grăbi să intervină:

— Dar asta nu înseamnă că lumea Spaţială nu există. Orice lume locuibilă se află aproape de soare şi este destul de mică, deci foarte greu de detectat de la această

distanţă, datorită strălucirii soarelui. Va trebui să înaintăm în micro-Salturi pentru a o descoperi.

Părea foarte mândru de el; vorbise ca un călător spaţial experimentat.

— În cazul ăsta, spuse Bliss, de ce nu înaintăm?

— Nu încă, spuse Trevize. Am pus computerul să caute cât poate el de departe vreun semn al unei construcţii artificiale. O să înaintăm în etape mai mici – chiar şi o duzină, dacă este necesar – şi vom face verificări în fiecare etapă. Nu vreau să cad încă o dată în capcană, aşa cum s-a întâmplat când ne-am apropiat pentru prima oară de Gaia. Îţi aduci aminte, Janov?

— În capcane ca aceea aş intra oricând. Gaia mi-a adus-o pe Bliss.

Pelorat o privi cu tandreţe.

Trevize spuse:

— Speri să găseşti de fiecare dată câte o nouă Bliss?

Pelorat păru ofensat iar Bliss spuse, cu o urmă de iritare:

— Bătrâne – sau cum altfel îţi mai spune Pel – poţi avansa repede. Cât timp sunt eu cu tine, nu vei intra în nicio capcană.

— Puterea Gaiei?

— Pentru a detecta prezenţa altor minţi? Desigur.

— Ai chiar atât de mare încredere în puterea ta, Bliss? Îmi imaginez că a trebuit să dormi destul de mult ca să recuperezi forţele cheltuite pentru a menţine contactul cu Gaia. Cât de mult mă pot baza pe capacităţile tale, probabil destul de limitate la această distanţă faţă de Gaia?

Bliss roşi:

— Puterea legăturii este foarte mare.

— N-am vrut să te ofensez, spuse Trevize. N-am făcut decât să pun o întrebare… Nu ţi se pare că ăsta este un dezavantaj al Gaiei? Eu nu sunt Gaia? Sunt un individ complet şi independent. Ceea ce înseamnă că mă pot îndepărta de lumea mea şi de semenii mei oricât de mult doresc, rămânând în continuare acelaşi Golan Trevize. Puterile mele, slabe cum sunt, mi le păstrez oriunde m-aş

duce. Dacă aş fi singur în spaţiu, la mulţi parseci depărtare de orice fiinţă omenească, şi incapabil, dintr-un motiv sau altul, să comunic cu cineva, sau măcar să disting pe cer strălucirea unei stele, aş fi şi aş rămâne Golan Trevize. Poate că nu aş putea supravieţui, poate că aş muri. Dar aş muri Golan Trevize.

— Singur în spaţiu şi departe de ceilalţi nu vei putea cere ajutor de la semenii tăi, nu vei putea beneficia de capacităţile şi cunoştinţele lor. Singur, ca individ izolat, vei fi jalnic diminuat în comparaţie cu ceea ce ai fi dacă ai face parte dintr-o societate integrată. Ştii foarte bine asta, spuse Bliss.

— Totuşi, diminuarea nu va fi la fel de accentuată ca în cazul tău. Între tine şi Gaia există o legătură mult mai puternică decât cea dintre mine şi societatea mea. Această legătură se extinde prin hiperspaţiu şi are nevoie de energie pentru a fi menţinută, iar efortul mental te epuizează. Eşti o entitate diminuată mult mai mult decât mine.

Figura tânără a lui Bliss căpătă trăsături aspre. Parcă nu mai avea vârstă, părea mai mult Gaia decât Bliss, ca pentru a spulbera argumentele lui Trevize.

— Chiar dacă tot ceea ce spui tu este adevărat, Golan Trevize, spuse ea, pentru a avea ceva mai bun, trebuie să plăteşti un preţ. Nu este mai bine să fii o creatură cu sânge cald, ca tine, decât una cu sânge rece, cum ar fi un peşte, sau altceva?

— Broaştele ţestoase au sângele rece, spuse Trevize. Pe Terminus nu există, însă pot fi găsite pe alte lumi. Sunt creaturi cu carapace, foarte lente, însă au o longevitate mare.

— Bine, deci, nu este mai bine să fii om decât broască ţestoasă? Să te mişti repede indiferent de temperatură, în loc să te mişti încet? Nu este mai bine să poţi efectua activităţi energice, să-ţi contracţi rapid muşchii, să ai fibre nervoase rapide, gânduri intense şi susţinute… în loc să te târăşti încet, să ai senzaţii gradate, şi să nu conştientizezi decât vag ceea ce se întâmplă în jurul tău? Nu e mai bine?

— Ba te cred că este mai bine, fu de acord Trevize. Şi ce-i cu asta?

— Păi, nu ştii că trebuie să plăteşti pentru a avea sângele cald? Pentru a-ţi menţine temperatura deasupra temperaturii mediului înconjurător, trebuie să cheltuieşti mult mai multă energie decât o broască ţestoasă. Mănânci des pentru a introduce energie în organism, înlocuind-o pe cea care se consumă. Ai muri de foame mult mai repede decât o broască ţestoasă. Ai prefera să fii o broască ţestoasă, trăind mai încet şi mai mult? Sau ai prefera să plăteşti preţul şi să fii un organism rapid, activ, şi inteligent?

— Crezi că analogia este valabilă, Bliss?

— Nu, Trevize, deoarece situaţia cu Gaia este mult mai favorabilă. Atunci când suntem cu toţii împreună, nu cheltuim cantităţi deosebite de energie. Consumul creşte numai când o parte din Gaia se află la distanţe hiperspaţiale de restul Gaiei... Şi ţine cont că tu ai votat nu doar pentru o Gaia mai mare, nu doar pentru o singură planetă mai mare. Ai votat în favoarea *Galaxiei*, un enorm complex de planete. Oriunde te vei afla în Galaxie, vei face parte din *Galaxia* şi vei fi înconjurat îndeaproape de entităţi din diverse categorii, de la atomii de gaz interstelar până la gaura neagră centrală. În consecinţă, va fi necesară o cantitate redusă de energie pentru a menţine întregul. Nicio parte nu se va afla la distanţă mare de celelalte părţi. Iată ce ai ales, Trevize. Cum te poţi îndoi că alegerea ta a fost justă?

Trevize coborî capul, cugetând. În cele din urmă, ridică privirea şi spuse:

— Poate că am ales bine, dar trebuie să mă *conving*. Decizia pe care am luat-o este cea mai importantă din istoria omenirii, şi nu este suficient ca ea să fie bună. Trebuie să *fiu sigur* că este bună.

— Şi ce alte argumente îţi mai trebuie, în afară de cele pe care ţi le-am oferit?

— Nu ştiu, dar voi afla după ce voi descoperi Pământul.

Vorbise cu o convingere neprefăcută.

— Golan, spuse Pelorat, steaua are câteva planete mai mici.

Într-adevăr. Computerul, ocupat cu treburile lui şi deloc atent la discuţiile care se purtau lângă el, se apropiase de stea, ajungând la distanţa pe care i-o indicase Trevize.

Erau în continuare mult în afara planului planetar; computerul împărţi imaginea de pe ecran pentru a prezenta în fiecare fereastră câte una dintre cele trei mici planete interioare.

Ultima dintre ele, cea mai apropiată de soare, avea o temperatură superficială compatibilă cu apa în fază lichidă; în atmosferă era prezent oxigenul. Trevize aşteptă până i se calculă orbita, şi prima estimare grosieră păru rezonabilă. Lăsă calculul să se deruleze, deoarece cu cât se observa mai mult mişcarea planetară, cu atât era mai precisă determinarea elementelor orbitale.

— Avem în faţă o planetă locuibilă, spuse el calm. Foarte probabil, locuibilă.

— Aha!

Pelorat avea aerul cel mai încântat pe care îl văzuse vreodată Trevize.

— Mă tem totuşi că nu are un satelit gigantic, continuă Trevize. În consecinţă, nu este Pământul. Cel puţin, dacă ne luăm după legende.

— Nu-ţi face griji, Golan, spuse Pelorat. După ce am văzut că niciuna dintre gigantele gazoase nu are vreun sistem neobişnuit de inele, am bănuit că nu vom găsi Pământul.

— Foarte bine atunci, spuse Trevize. Următorul pas va fi să aflăm natura vieţii de pe planetă. Din faptul că are o atmosferă cu oxigen, putem fi absolut siguri că există viaţă vegetală, dar…

— Există şi viaţă animală, interveni brusc Bliss. Din abundenţă.

— Ce? făcu Trevize întorcându-se spre ea.

— O simt. Foarte slab de la această distanţă, dar planeta este fără îndoială nu numai locuibilă, ci şi locuită.

33

Far Star se deplasa pe o orbită polară în jurul Lumii Interzise, la o distanţă suficient de mare pentru a păstra perioada orbitală la puţin peste şase zile. Trevize nu părea deloc grăbit să se apropie.

— Planeta este locuită, explică el. Dacă ţinem cont că, aşa cum a spus Deniador, locuitorii de acum douăzeci de mii de ani erau avansaţi din punct de vedere tehnologic – făcând parte din primul val de Colóni, aşa-zişii Spaţieni – s-ar putea ca şi urmaşii lor să deţină o tehnologie avansată. De asemenea, s-ar putea să nu ne iubească din cale afară pe noi, cei din al doilea val, care i-am învins. Aş vrea să aflu câte ceva despre ei, înainte de aterizare.

— Poate că nu ne-au detectat prezenţa, spuse Pelorat.

— *Noi* i-am detecta, dacă am fi în locul lor. În consecinţă, dacă există locuitori, trebuie să presupunem că este posibil să încerce stabilirea unui contact cu noi. Poate chiar să ne captureze.

— Dar dacă vin după noi şi sunt avansaţi tehnologic, poate vom fi incapabili să…

— Nu cred, spuse Trevize. Progresul tehnologic nu se face neapărat într-un singur sens. Ar fi posibil ca în câteva domenii să fie mult înaintea noastră, dar este cert că nu se ocupă de călătoriile interstelare. *Noi* am colonizat Galaxia, nu ei, şi nu cunosc să existe în întreaga istorie a Imperiului vreun eveniment care să ne atragă atenţia asupra lor, deci care să arate că şi-au părăsit lumile. Dacă nu au călătorit prin spaţiu, cum să-ţi imaginezi că au făcut progrese importante în astronautică? Şi dacă n-au făcut progrese în astronautică, este imposibil să fi pus la punct ceva care să semene cu o navă gravitică. Om fi noi aproape neînarmaţi, dar dacă se pun pe urma noastră cu vreo hodoroagă de navă de război, nu au cum să ne prindă… Nu, nu vom fi neajutoraţi.

— Poate că au făcut progrese în plan mental. Catârul, de exemplu, poate că a fost un Spaţian…

Trevize ridică din umeri, vizibil iritat:

— Multe s-au zis despre Catâr. Gaianii l-au descris ca pe un Gaian aberant. De asemenea, a fost considerat un mutant născut întâmplător.

— Ca să fiu sincer, spuse Pelorat, s-au mai avansat unele speculaţii – nu prea luate în serios, bineînţeles – cum că era o creatură artificială. Cu alte cuvinte, un robot. Deşi nu acesta a fost cuvântul folosit.

— Dacă *există* ceva care să pară periculos din punct de vedere mental, va trebui să ne bazăm pe protecţia lui Bliss. Poate să… apropo, ce face acum, doarme?

— A dormit, spuse Pelorat, însă când am venit eu încoace, tocmai începuse să dea semne că se trezeşte.

— Aşa deci. Ei bine, dacă se întâmplă ceva, va trebui să se dea rapid jos din pat. Sper că vei avea tu grijă de asta, Janov.

— Da, Golan, spuse calm Pelorat.

Trevize îşi îndreptă atenţia spre computer:

— Pe mine mă intrigă staţiile de intrare. De obicei, ele arată clar că o planetă este locuită de oameni cu tehnologie avansată. Dar astea…

— E ceva în neregulă cu ele?

— Mai multe lucruri. În primul rând, sunt foarte primitive. Vechi de mii de ani. În al doilea rând, nu emit decât radiaţie termică.

— Ce este radiaţia termică?

— Orice obiect mai cald decât mediul înconjurător emite radiaţie termică. Este o caracteristică a tuturor corpurilor şi constă dintr-o radiaţie cu bandă largă, iar amprenta seamănă în mare cu forma respectivului obiect, depinzând de temperatura lui. Aceste staţii de intrare nu emit alt tip de radiaţii. Dacă la bordul lor ar exista echipamente în stare de funcţionare, ar trebui să se producă o scurgere de radiaţie ne-termică, ne-aleatoare. Din moment ce nu sunt prezente decât radiaţiile termice, putem presupune fie că staţiile sunt părăsite, probabil de mii de ani de zile, fie că, dacă sunt ocupate de oameni, aceştia au o tehnologie atât de avansată încât nu se produce nicio scurgere de radiaţii.

— Poate că planeta are o civilizaţie evoluată, spuse Pelorat, dar staţiile de intrare sunt părăsite deoarece au fost izolaţi atât de strict şi de atât de multă vreme, încât nu-şi mai fac probleme că cineva se poate apropia de ei.

— Cine ştie?… Poate că este vreun fel de capcană.

Îşi făcu apariţia Bliss, iar Trevize, observând-o cu coada ochiului, spuse ţâfnos:

— Da, iată-ne.

— Am remarcat, spuse Bliss, pe aceeaşi orbită. Măcar de atâta lucru îmi pot da seama.

Pelorat se grăbi să-i explice:

— Golan este prudent, dragă. Staţiile de intrare par pustii, şi nu suntem siguri ce vrea să însemne asta.

— Nu e cazul să vă faceţi probleme, spuse indiferentă Bliss. Pe planeta în jurul căreia orbităm nu sunt detectabile semne de viaţă inteligentă.

Trevize îi aruncă o privire stupefiată:

— Ce tot vorbeşti acolo? Doar ai spus…

— Am spus că pe planetă există viaţă animală, şi este adevărat. Dar unde ai învăţat tu că viaţa animală implică obligatoriu viaţa umană?

— De ce n-ai spus asta de la început?

— Pentru că de la distanţa aceea nu puteam face distincţie. De-abia am putut detecta urma unor activităţi neurale animale, dar la acea intensitate nu puteam să fac deosebirea dintre oameni şi fluturi.

— Şi acum?

— Acum suntem mult mai aproape. Probabil îţi închipui că am dormit, dar nu este aşa… de-abia am aţipit puţin. Ca să folosesc un cuvânt nepotrivit, am „ascultat” cu cea mai mare atenţie orice semn care să dea în vileag prezenţa inteligenţei.

— Şi? Nu există?

Bliss deveni deodată prudentă:

— Aş spune că dacă de la această distanţă nu detectez nimic, pe planetă nu pot exista mai mult decât câteva mii de oameni… *dacă* există. Să ne apropiem; mi-aş putea da seama cu mai multă precizie.

— Păi, asta schimbă situaţia, spuse Trevize cu o oarecare confuzie.

— Te cred, spuse Bliss care arăta foarte somnoroasă şi prin urmare iritabilă. Lasă la o parte toate treburile astea cu analiza radiaţiilor, şi ipotezele, şi deducţiile, şi cine ştie ce altceva mai faci. Simţurile mele Gaiane sunt mult mai eficiente şi mai sigure. Probabil înţelegi acum la ce mă refer când spun că este mai bine să fii Gaian decât Izolat.

Trevize ezită înainte de a răspunde, făcând eforturi evidente pentru a-şi păstra cumpătul. Când vorbi, tonul său era politicos, aproape oficial:

— Îţi sunt recunoscător pentru informaţie. Totuşi, trebuie să înţelegi că – pentru a folosi o analogie – gândul la avantajul îmbunătăţirii simţului mirosului nu este un motiv suficient de puternic pentru a-mi abandona condiţia de om, devenind un câine de vânătoare.

34

Intraseră sub stratul de nori, plutind în derivă prin atmosferă. Acum puteau observa Lumea Interzisă; avea un aspect ciudat, ca o haină mâncată de molii. Regiuni polare acoperite de gheaţă, însă ocupând o suprafaţă restrânsă. Regiuni muntoase aride, cu câte un gheţar. Câteva mici zone deşertice, rare şi la distanţe mari una de alta.

Abstracţie făcând de acestea, planeta era superbă, ca potenţial: zone continentale foarte vaste, dar sinuoase, cu ţărmuri lungi, şi litoraluri întinse; păduri tropicale şi temperate pe o suprafaţă foarte mare, mărginite de şesuri... şi totuşi, peste tot aveai impresia de haină mâncată de molii.

Din loc în loc, pădurile erau presărate cu zone semi-deşertice, şi unele porţiuni din câmpii păreau uscate sau lipsite de vegetaţie.

— Să fie oare o boală a plantelor? se întrebă Pelorat.

— Nu, spuse încet Bliss. Ceva mult mai rău, şi permanent.

— Am văzut multe lumi, spuse Trevize, dar niciuna care să semene cu asta.

— Eu am văzut foarte puţine lumi, spuse Bliss, dar cam aşa te-ai putea aştepta să arate o lume de pe care au dispărut oamenii.

— De ce? întrebă Trevize.

— Nicio lume locuită nu are un veritabil echilibru ecologic. Doar Pământul trebuie să fi avut unul la început, întrucât dacă pe el a apărut şi evoluat omenirea, trebuie să fi existat o foarte mare perioadă când omenirea *încă* nu exista, deci nu avea cine să modifice mediul înconjurător. În acest caz, trebuie să fi existat un echilibru natural – care se modifica continuu, bineînţeles. Pe toate *celelalte* lumi locuite, oamenii şi-au creat cu grijă mediul înconjurător, au aclimatizat viaţa vegetală şi animală, însă sistemul ecologic introdus de ei este dezechilibrat. Nu cuprinde decât un număr limitat de specii, acelea pe care oamenii le-au dorit, sau au fost obligaţi să le aclimatizeze.

— Ştii, asta îmi aduce aminte..., făcu Pelorat. Scuză-mă, Bliss, că te-am întrerupt, dar se potriveşte atât de bine încât nu rezist să nu-ţi spun, de teamă să nu uit. Am dat odată peste un vechi mit al creaţiei; un mit în care pe o planetă s-a format viaţa, iar aceasta era alcătuită numai dintr-o varietate restrânsă de specii, doar acelea utile sau plăcute omenirii. Primii oameni au făcut atunci o prostie – nu contează ce anume, pentru că miturile astea vechi sunt de obicei simbolice şi te zăpăcesc dacă le iei literal – şi solul planetei a fost blestemat şi invadat de nenorociri. „Iară el nu-ţi va oferi de azi înainte decât mărăcini şi scaieţi”, aşa era citat blestemul; sună mult mai bine în Galactica arhaică. Problema este, totuşi, a existat într-adevăr un blestem? Lucruri pe care oamenii nu le agreează şi nu le doresc, cum ar fi mărăcinii şi scaieţii, ar putea fi necesare totuşi pentru a echilibra balanţa ecologică.

Bliss zâmbi:

— Este de-a dreptul uimitor, Pel, cum mereu îţi aduci aminte de o legendă revelatoare. Oamenii, atunci când îşi construiesc mediul înconjurător, lasă deoparte mărăcinii şi

scaieţii, sau ce or mai fi, după care fac eforturi să îl menţină în echilibru. Căci acesta nu este un organism autonom, ca Gaia. Este mai degrabă o colecţie eterogenă de Izolaţi, iar colecţia nu este suficient de diversificată pentru a permite restabilirea automată a echilibrului ecologic. Dacă oamenii dispar, dacă nu mai există mâna călăuzitoare a omului, formele de viaţă ale planetei îşi încep inevitabil decăderea. Planeta se de-terraformează singură.

— Dacă acesta este fenomenul care are loc acum, atunci cred că durează de foarte mult timp, spuse sceptic Trevize. Lumea asta poate că nu mai adăposteşte oameni, şi totuşi se pare că, în general, echilibrul ecologic se menţine.

— Desigur, spuse Bliss, asta depinde de cât de bine a fost stabilit echilibrul ecologic la început. Dacă echilibrul iniţial a fost foarte bun, s-ar putea menţine multă vreme şi fără prezenţa oamenilor. La urma urmelor, douăzeci de mii de ani, deşi pentru oameni este o perioadă extrem de lungă, la scară planetară ar putea reprezenta doar o noapte.

Pelorat spuse, privind cu atenţie panorama:

— Dacă planeta este în proces de degenerare, putem fi siguri că oamenii au dispărut.

— Încă nu detectez activitate mentală umană, spuse Bliss. Există însă zumzetul şi ţiuitul caracteristic nivelurilor joase ale conştiinţei, suficient de intense pentru a indica prezenţa păsărilor şi mamiferelor. Totuşi nu sunt sigură că de-terraformarea este suficientă pentru a putea spune că oamenii au dispărut. O planetă s-ar putea deteriora chiar şi în prezenţa oamenilor, dacă societatea ar fi ea însăşi anormală şi nu ar înţelege importanţa protejării mediului înconjurător.

— Fără îndoială că o astfel de societate s-ar autodistruge foarte curând, observă Pelorat. Nu cred că este posibil ca oamenii să nu înţeleagă importanţa menţinerii factorilor esenţiali care le garantează viaţa.

— Eu nu am aceeaşi încredere reconfortantă în raţiunea umană, Pel, spuse Bliss. Mi se pare foarte posibil ca într-o

societate planetară constituită numai din Izolaţi, interesele locale şi chiar individuale să treacă uşor înaintea celor planetare.

— La fel ca şi Pelorat, spuse Trevize, nici eu nu cred că aşa ceva ar fi posibil. De fapt, din moment ce lumi populate cu oameni există cu milioanele, şi niciuna dintre ele nu s-a deteriorat până la pragul de-terraformării, teama de Izolare cred că este exagerată, Bliss.

Nava părăsea acum emisfera luminată de soare, pătrunzând în cea întunecată. Efectul era acela al unui asfinţit rapid; fură înconjuraţi de un întuneric complet, cu excepţia unor licăriri ale stelelor printre nori.

Nava îşi menţinea altitudinea, controlând presiunea atmosferică şi intensitatea câmpului gravitaţional. Se aflau la o înălţime prea mare pentru a se ciocni de crestele vreunui masiv muntos. Totuşi, pentru orice eventualitate, computerul pipăia drumul cu degetele sale formate din microunde.

Trevize privi întunericul catifelat şi spuse, gânditor:

— Într-un fel, cel mai convingător indiciu că planeta este părăsită, îl reprezintă absenţa luminilor pe partea întunecată. Nicio societate tehnologică nu ar putea suporta întunericul... Imediat ce ajungem în partea luminată de soare, coborâm.

— La ce bun? întrebă Pelorat. Nu există nimic, acolo jos.

— Cine a spus că nu există nimic?

— Bliss. Şi tu.

— Nu, Janov. Am spus că nu există radiaţii de origine tehnologică, iar Bliss a spus că nu există semne ale vreunei activităţi umane, dar asta nu înseamnă că nu există nimic. Chiar dacă pe planetă nu sunt oameni, trebuie să fi rămas urme ale prezenţei lor. Eu caut informaţii, Janov, iar vestigiile unei civilizaţii mi-ar putea fi utile în acest sens.

— După douăzeci de mii de ani? se miră Pelorat. Ce crezi că poate supravieţui timp de douăzeci de mii de ani? Nu vei găsi nici filme, nici hârtie, nici tipărituri; metalul a ruginit, lemnul a putrezit, plasticul s-a transformat în pulbere, chiar şi piatra s-a erodat şi fărâmiţat.

— Poate că nu e vorba de douăzeci de mii de ani, spuse calm Trevize. Am amintit acest interval deoarece legendele Comporelliene spun că în acea vreme Lumea Interzisă era înfloritoare. Dar, ce-ar fi să ne imaginăm că ultimul om a murit, a dispărut, sau a fugit de aici doar în urmă cu o mie de ani?

Ajunseră la celălalt capăt al emisferei întunecate, apărură zorii şi aproape instantaneu fură scăldaţi de lumina strălucitoare a soarelui.

Far Star plonjă; apoi îşi încetini coborârea până când detaliile de pe suprafaţa planetei deveniră foarte clar vizibile. Micuţele insule de culoare care pătau zona continentală erau în marea lor majoritate constituite din vegetaţie.

— Ideea mea este că ar trebui să studiem în mod special zonele deşertice, spuse Trevize. Cred că locurile cu cea mai mare concentrare de oameni sunt susceptibile să prezinte cel mai puternic dezechilibru ecologic. Acele zone ar putea constitui nucleul din care să pornească această molimă a de-terraformării. Tu ce crezi, Bliss?

— Este posibil. În orice caz, în absenţa oricărei informaţii precise, ar fi bine să începem căutarea în locurile cele mai accesibile. Câmpurile şi pădurile au înghiţit probabil cea mai mare parte a semnelor prezenţei umane, aşa că dacă am începe de acolo am putea pierde timpul.

— Mă gândesc, spuse Pelorat, că o lume ar putea ajunge în cele din urmă la un echilibru ecologic, doar cu ceea ce are; că pot lua naştere noi specii; şi că zonele distruse ar putea fi recolonizate pe baze noi.

— Posibil, Pel, spuse Bliss. Însă depinde de amploarea iniţială a dezechilibrului ecologic. Iar pentru ca o lume să se însănătoşească şi să atingă un nou echilibru este nevoie de mult timp; poate de milioane de ani.

Far Star plana uşor deasupra unui câmp lat de cinci sute de kilometri, pătat din loc în loc cu iarbă neagră şi rare pâlcuri de copaci.

— Ce zici de asta? făcu deodată Trevize arătând cu degetul.

Nava se opri plutind în aer. Se auzea zumzetul slab dar persistent al motoarelor gravitice care trecuseră într-un regim mai înalt, neutralizând aproape în întregime câmpul gravitaţional.

Nu erau prea multe de văzut acolo unde arătase Trevize cu degetul. Nimic altceva decât movile neregulate de pământ şi câteva tufişuri de iarbă.

— Nu văd nimic deosebit, spuse Pelorat.

— Este un aranjament în linii drepte. Linii paralele, şi se pot distinge slab unele linii perpendiculare. Vezi? Vezi? Aşa ceva nu se poate forma în mod natural. Este o construcţie omenească, marcând fundaţii şi ziduri; cu puţină imaginaţie ţi le poţi închipui încă stând drepte, neafectate de trecerea timpului.

— Să zicem, spuse Pelorat. Dar nu este decât o ruină. Dacă ne apucăm de investigaţii arheologice, va trebui să săpăm mult şi bine. Profesioniştilor le trebuie ani întregi pentru a face totul cum se cuvine…

— Da, dar noi nu avem suficient timp pentru a face totul cum se cuvine. Aceasta ar putea fi urma unui oraş antic, şi poate că ceva din el a mai rămas încă în picioare. Să urmărim liniile acelea şi să vedem unde ne conduc.

La capătul zonei, într-un loc unde copacii erau ceva mai deşi, dădură peste nişte ziduri care stăteau în picioare… parţial.

— Destul de bine pentru început, spuse Trevize. Aterizăm.

9. Înfruntând haita

35

Far Star opri la poalele unei coline, într-o regiune în general plată. Trevize o apreciase ca fiind cel mai bun loc de amplasare a navei.

— Temperatura exterioară este de 24 grade Celsius, anunţă el. Vântul suflă dinspre vest cu aproximativ unsprezece kilometri pe oră, iar cerul este parţial acoperit. Computerul nu are suficiente informaţii privind circulaţia generală a aerului, pentru a putea prognoza vremea. Însă, întrucât umiditatea este în jur de patruzeci la sută, e foarte puţin probabil să plouă. Pe ansamblu, se pare că am ales o latitudine confortabilă – sau un anotimp plăcut al anului – şi, după ce am făcut cunoştinţă cu clima Comporelliană, acest loc mi se pare de-a dreptul încântător.

— Bănuiesc, spuse Pelorat, că pe măsură ce planeta va continua să se de-terraformeze, condiţiile meteo vor oscila din ce în ce mai mult între extreme.

— Sunt sigură, aprobă Bliss.

— Fii cât de sigură vrei, spuse Trevize. Până atunci vor mai trece mii de ani. Deocamdată este o planetă plăcută şi va continua să fie aşa până la sfârşitul vieţilor noastre, ba chiar mult timp după aceea.

În timp ce vorbea, îşi strânse o centură lată în jurul taliei. Bliss spuse, surprinsă:

— Ce faci, Trevize?

— Aşa mi-am format eu un obicei, încă din marină. Nu cobor niciodată neînarmat pe o planetă necunoscută.

— Vrei să iei arme cu tine?

— Categoric. Aici în dreapta…, şi lovi cu palma holsterul în care ţinea o armă masivă de calibru mare,… este blasterul; iar aici, în stânga…, o armă mai micuţă, cu ţeava subţire şi fără nicio deschizătură,… am biciul neuronic.

— Două moduri de a ucide, făcu Bliss cu dezgust.

— Unul singur. Numai blasterul omoară. Biciul neuronic nu. Doar stimulează nervii durerii, şi doare atât de tare încât îţi doreşti să mori. Din fericire, nu m-am aflat niciodată la capătul periculos al ţevii unui bici neuronic.

— De ce le iei cu tine?

— Ţi-am spus. Este o lume ostilă.

— Trevize, este o lume *părăsită*.

— Serios? După câte se pare, societatea tehnologică a dispărut, dar dacă a fost continuată de un primitivism post-tehnologic? Poate că nu au la dispoziţie decât bâte sau pietre, dar şi acestea pot ucide.

Bliss era exasperată, dar coborî vocea, într-un efort de a fi rezonabilă:

— Nu detectez niciun fel de activitate neuronică, Trevize. Asta înseamnă că nu există primitivi de niciun fel, post-tehnologici sau altceva.

— Atunci nu voi fi pus în situaţia de a folosi armele, spuse Trevize. Totuşi, ce rău vezi în faptul că le port cu mine? Adevărat, atârn puţin mai greu, dar din moment ce atracţia gravitaţională la suprafaţă este cam de nouăzeci şi unu la sută din cea a Terminus-ului, îmi pot permite acest surplus de masă… Ascultă, nava este neînarmată, dar are la bord o rezervă suficientă de arme de mână. Vă sugerez să luaţi şi voi…

— Nu, spuse imediat Bliss. Nu voi face niciun gest pentru a ucide… sau pentru a provoca durerea.

— Nu se pune problema de a ucide, ci de a evita să fii ucis, dacă înţelegi ce vreau să spun.

— Am mijloacele mele de protecţie.

— Janov?

Pelorat şovăi:

— Pe Comporellon nu am avut arme.

— Haide, Janov. Comporellon era o lume cunoscută, o lume asociată Fundaţiei. În plus, am fost luaţi imediat în primire. Dacă am fi avut arme, ne-ar fi fost confiscate. Vrei un blaster?

Pelorat negă cu un gest al capului:

— N-am fost niciodată în Marină, bătrâne. Nu ştiu să mă folosesc de chestiile astea şi, într-o situaţie disperată, nici nu m-aş gândi la ele. Pur şi simplu aş fugi… şi aş fi omorât.

— Nu vei fi omorât, Pel, spuse Bliss. Gaia te are sub protecţia mea/noastră/ei, ca de altfel şi pe individul ăla care face pe eroul.

— Bine, spuse Trevize. Nu am nimic împotrivă să fiu protejat, dar nu fac deloc pe grozavul. Pur şi simplu mă asigur de două ori, iar dacă nu va trebui să fac vreun gest spre aceste arme, voi fi foarte mulţumit, vă asigur. Totuşi, *trebuie* să le iau cu mine.

Bătu armele cu ambele palme, într-un gest afectuos, apoi continuă:

— Şi acum hai să coborâm pe această lume care s-ar putea să nu mai fi simţit de mii de ani paşi de oameni pe solul ei.

36

— Am senzaţia, spuse Pelorat, că trebuie să fie aproape seară, însă soarele se află destul de sus pe cer. Probabil să este de-abia miezul zilei.

— Da, spuse Trevize privind panorama tăcută, cred că senzaţia ta vine de la culoarea portocalie a soarelui, şi dacă formaţiunile noroase ne vor permite, la apus ar trebui să remarcăm un roşu mai profund decât cel cu care suntem obişnuiţi. Nu ştiu dacă va fi minunat sau deprimant… Ca să fiu drept, roşul trebuie să fi fost chiar mai accentuat pe Comporellon, dar acolo ne aflam practic aproape tot timpul în zone acoperite.

Se roti uşor, contemplând împrejurimile, în toate direcţiile. În plus faţă de stranietatea aproape subliminală a

luminii, lumea aceasta avea un miros deosebit... cel puţin în această regiune. Un miros slab de mucegai, dar departe de a fi neplăcut.

Copacii din apropiere aveau o înălţime medie şi păreau bătrâni, cu scoarţa noduroasă şi trunchiul uşor aplecat. Nu-şi putea da seama dacă acest fapt se datora vânturilor puternice sau proastei calităţi a solului. Ambianţa aceasta, oarecum ameninţătoare, era creată de copaci, sau de altceva, mai subtil?

— Ce-ai de gând să faci, Trevize? întrebă Bliss. Doar n-am parcurs atâta drum doar pentru a admira priveliştea.

— De fapt, poate chiar asta ar trebui să şi fac în acest moment, spuse Trevize. Aş sugera ca Janov să cerceteze locul. În direcţia aceea sunt nişte ruine, şi doar el poate aprecia valoarea documentelor pe care... cine ştie?... le va găsi. Bănuiesc că poate înţelege scrisul sau filmele în Galactica veche, lucru de care eu nu sunt în stare. Şi presupun că vrei să mergi cu el, Bliss, pentru a-l proteja. Cât despre mine, voi sta aici de pază, la marginea ruinelor.

— De pază împotriva cui? A primitivilor cu pietre şi ciomege?

— Poate.

Apoi zâmbetul care îi fluturase pe buze dispăru:

— E destul de ciudat, Bliss, dar locul ăsta îmi provoacă un fel de nelinişte. Nu-mi dau seama de ce.

— Haide, Bliss, spuse Janov. Toată viaţa mea am fost un colecţionar casnic de legende vechi, şi în consecinţă nu am pus niciodată cu adevărat mâna pe documente străvechi. Imaginează-ţi ce-ar fi să găsim...

Trevize îi privi în timp ce se îndepărtau, vocea lui Pelorat devenind din ce în ce mai slabă. Bliss mergea cu un pas degajat alături de el.

Îi ascultă fără prea mare atenţie, apoi se întoarse să-şi continue studiul asupra împrejurimilor. Ce anume îi putea provoca acest sentiment de nelinişte?

Nu pusese niciodată piciorul pe o lume lipsită de populaţie umană, dar observase multe astfel de lumi, din spaţiu. De obicei erau prea mici pentru a putea păstra apa

sau aerul, dar foloseau drept baze de regrupare în timpul manevrelor navale (de când se născuse el, nu avusese loc niciun război, dar manevrele continuau), sau pentru exerciţii de reparaţie în cazuri de avarie simulată. Fusese pe nave care orbitau în jurul unor astfel de lumi, ba chiar aterizaseră pe ele, însă nu avusese niciodată ocazia de a ieşi afară, sub cerul liber.

Era oare din cauză că se afla cu adevărat pe o lume pustie? S-ar fi simţit la fel dacă ar fi stat pe una dintre numeroasele lumi mici, fără atmosferă, pe care le întâlnise în studenţie şi chiar după aceea?

Scutură din cap. Nu l-ar fi deranjat, cu siguranţă. Ar fi purtat un costum spaţial, ca în nenumărate alte ocazii când ieşise afară din navă, în spaţiu. Era o situaţie obişnuită, şi contactul cu un banal bloc de piatră nu ar fi produs alterarea acestui sentiment familiar. Cu siguranţă!

Desigur… Acum nu purta un costum spaţial.

Se afla pe o lume locuibilă, la fel de confortabilă ca şi Terminus… mult mai confortabilă decât Comporellon. Simţea vântul în obraji, căldura soarelui în spate, foşnetul vegetaţiei în urechi. Totul era familiar, cu excepţia faptului că nu erau oameni… sau, cel puţin, nu *mai* erau.

Asta era? Asta făcea ca lumea să pară atât de ameninţătoare? Faptul că nu era o simplă lume nelocuită, ci una *părăsită*?

Nu fusese niciodată pe o lume părăsită; nu auzise că o lume ar putea fi părăsită; nu se gândise vreodată că o lume *putea* fi părăsită. Toate planetele pe care le cunoscuse sau de care auzise până acum, odată populate cu oameni, rămâneau aşa de-a pururi.

Ridică privirea spre cer. O pasăre pătrunse ca din întâmplare în câmpul său vizual, părând oarecum mai naturală decât cerul albastru palid care apărea printre norii portocalii, de vreme frumoasă. (Trevize era sigur că după câteva zile petrecute pe planetă se va obişnui cu ciudăţeniile, cerul şi norii i se vor părea normali.)

Auzea cântecul păsărilor în copaci, şi zumzetul mai estompat al insectelor. Bliss vorbise mai devreme de fluturi şi acum iată-i… surprinzător de mulţi, plini de culoare.

Se mai auzeau din când în când foşnete prin tufele de iarbă care înconjurau copacii, dar nu reuşea să-şi dea seama ce anume le provoca.

Nici prezenţa evidentă a vieţii în jurul său nu îi creea starea de nelinişte. După cum spusese Bliss, lumile terraformate erau, de la bun început, lipsite de animale periculoase. Basmele din copilărie, epopeile eroice din adolescenţă, aveau invariabil ca loc de desfăşurare o lume legendară, plăsmuită pornind de la miturile Pământului. Holo-hiperdramele erau pline de monştri – lei, inorogi, dragoni, balene, brontozauri, urşi. Erau o grămadă, dar nu-şi aducea aminte numele tuturor; unele dintre ele imaginare, poate chiar toate. Erau şi animale mai mici, care muşcau şi înţepau, şi chiar plante periculoase la atingere – dar numai în imaginaţie. Auzise odată că albinele primitive înţepau, însă desigur că era o exagerare; în realitate, nicio albină nu putea fi periculoasă.

O luă încet înspre dreapta, înconjurând baza colinei. Iarba era înaltă şi încâlcită, dar rară, crescând în tufe. Îşi făcu drum printre copaci, care şi ei creşteau în pâlcuri.

Apoi căscă. Da, era clar, nu se întâmpla nimic interesant, şi se întrebă dacă nu era mai bine să se retragă în navă şi să tragă un pui de somn. Nu, nici gând. Trebuia să stea de pază.

Poate că trebuia să facă pe santinela – mărşăluind, unu-doi, unu-doi, o întoarcere bruscă, apoi manevre complicate cu un elecro-baston imaginar. (Era o armă pe care niciun războinic n-o mai folosise de trei secole încoace, însă era esenţială la antrenamente, fără ca cineva să poată spune din ce motiv.)

Gândul îl făcu să zâmbească, apoi se întrebă dacă să se alăture celorlalţi doi în ruine. La ce bun? Cu ce îi putea ajuta?

Şi dacă observa ceva peste care Pelorat trecuse cu neglijenţă?… Nu-i nimic, avea tot timpul la dispoziţie să

facă asta, după ce se întorcea Pelorat. Dacă era ceva care putea fi descoperit cu uşurinţă, mai bine să-l descopere Pelorat!

Poate că aveau necazuri? Prostii! Ce fel de necazuri?

Şi dacă *aveau* necazuri, atunci ar fi strigat.

Se opri să asculte. Nu auzi nimic.

Apoi dorinţa irezistibilă de a face pe santinela îi reveni; se trezi mărşăluind, ridicând piciorul şi coborându-l cu putere; un electro-baston imaginar plecă de pe umăr, rotindu-se, şi se opri în faţă, drept, vertical... din nou rotire, şi oprire pe celălalt umăr. Apoi întoarcere rapidă cu 180 grade, privirea încă o dată înspre navă (care acum era destul de departe)...

După care împietri de-adevăratelea, şi nu din cauză că făcea pe santinela.

Nu era singur.

Până atunci nu văzuse alte creaturi vii în afară de vegetaţie, insecte, şi câte o pasăre. Nu văzuse şi nu auzise nimic apropiindu-se. Însă acum, între el şi navă se afla un animal.

Surpriza totală în faţa acestui eveniment neaşteptat îi răpi, pentru moment, capacitatea de a recunoaşte ceea ce vedea. De-abia după câteva clipe îşi dădu seama la ce anume se holba.

Era doar un câine.

Lui Trevize nu îi plăceau câinii. Se gândi, nemulţumit, că nu exista lume în care oamenii să nu fie însoţiţi de aceste creaturi. Se cunoşteau nenumărate rase, şi era convins că fiecare lume avea cel puţin o rasă caracteristică. Totuşi, toate rasele aveau un punct comun: indiferent că erau ţinuţi pentru distracţie, spectacol, sau vreo formă de activitate utilă, câinii erau educaţi să iubească omul şi să aibă încredere în el.

Iubire şi încredere pe care Trevize nu le apreciase niciodată. Trăise odată cu o femeie care avea un câine; de dragul ei, Trevize îl tolerase. Acel câine ajunsese să îl adore profund, îl urmărea peste tot, se culca pe el când încerca să se odihnească (cântărea douăzeci şi cinci de kilograme), îl

umplea cu salivă şi păr în cele mai neaşteptate momente, se culca de cealaltă parte a uşii şi începea să scheaune când încerca să facă dragoste cu iubita.

Din acea experienţă, Trevize ieşise cu convingerea fermă că, din motive cunoscute doar de câini, el devenise un obiect sacru al devoţiunii canine.

În consecinţă, odată depăşită surpriza iniţială, studie câinele fără niciun fel de teamă. Mare, subţire şi sprinten, cu picioare lungi. Îl privea, fix, fără a da semne de adoraţie. Botul era deschis în ceea ce se putea lua drept un zâmbet de „bine ai venit”, însă dinţii ieşeau la iveală, mari şi periculoşi. Trevize decise că s-ar fi simţit mult mai bine dacă nu l-ar fi avut în câmpul vizual.

Apoi se gândi că acest câine nu văzuse niciodată un om. Trebuie să fi fost la fel de surprins şi de nesigur pe el la brusca apariţie a unei fiinţe umane, pe cât fusese Trevize la apariţia câinelui. Trevize, cel puţin, recunoscuse repede animalul, însă câinele nu avea acest avantaj. Era în continuare zăpăcit, şi probabil în stare de alarmă.

Desigur, nu era înţelept să laşi în stare de alarmă un animal aşa de mare, cu asemenea dinţi. Trevize îşi dădu seama că se impunea stabilirea urgentă a unei relaţii de prietenie.

Foarte încet, se apropie de câine (fără mişcări bruşte). Întinse mâna, pregătit să lase câinele să i-o miroasă, şi începu să spună „cuţu-cuţu”... lucru pe care îl găsea deosebit de penibil.

Câinele, cu ochii mereu fixaţi asupra lui Trevize, se dădu înapoi cu un pas sau doi, de parcă ar fi fost cuprins de neîncredere. Apoi ridică buza de sus dezgolindu-şi colţii, şi scoase un mârâit puternic. Deşi nu văzuse niciodată un câine comportându-se astfel, Trevize nu putea interpreta această atitudine decât ca pe o ameninţare.

Se opri din înaintare şi îngheţă. Prinse cu coada ochiului o mişcare laterală, şi întoarse uşor capul. Din acea direcţie se apropiau încă doi câini. Păreau la fel de criminali ca şi primul.

Criminali? Adjectivul îi venise spontan, însă li se potrivea de minune. Chiar că avea motive să se teamă.

Inima începu deodată să-i bată cu putere. Calea spre navă era blocată. Nu putea alerga la întâmplare, căci acei câini cu picioare lungi l-ar fi ajuns imediat. Dacă rămânea pe loc şi îşi folosea blasterul, atunci în timp ce omora unul, ceilalţi doi ar fi sărit pe el. Undeva, departe, văzu alţi câini apropiindu-se. Oare comunicau în vreun fel? Vânau în haite?

Încet, o luă înspre stânga, într-o direcţie în care nu erau câini… deocamdată. Încet. Încet.

Câinii avansau odată cu el. Ştia sigur că ceea ce îl salva de la un atac imediat era faptul că aceşti câini nu văzuseră şi nu mirosiseră vreodată ceva asemănător. Nu stabiliseră încă o schemă de comportament pentru cazul lui.

Dacă ar fugi, bineînţeles că asta ar reprezenta ceva familiar pentru câini. Ar şti ce să facă dacă o fiinţă de mărimea lui Trevize şi-ar manifesta frica şi ar lua-o la fugă. Ar alerga şi ei. Mult mai repede.

Trevize continuă să alunece încet în direcţia unui copac. Cea mai mare dorinţă a lui era să se urce undeva astfel încât să nu fie ajuns. Câinii se mişcau împreună cu el, mârâind încet, apropiindu-se. Toţi trei îl fixau fără să clipească. Mai veniră încă doi şi, în depărtare, Trevize zărea alţii. La momentul potrivit, când va fi suficient de aproape, va trebui să ţâşnească. Nu putea aştepta prea mult, dar nici porni prea curând. Orice eroare putea fi fatală.

Acum!

Stabili fără îndoială un record personal de viteză, dar chiar şi aşa, scăpă ca prin urechile acului. Simţi clămpănitul fălcilor pe unul dintre călcâie, şi pentru o clipă piciorul îi rămase un pic în urmă, înainte ca dinţii să alunece pe ceramoidul dur.

Nu se pricepea la căţăratul în copaci. Nu se mai urcase într-un copac de la vârsta de zece ani şi, din câte îşi amintea, făcuse atunci un efort penibil. De data asta însă, trunchiul nu era perfect vertical, iar scoarţa noduroasă îi

oferea puncte de care să se apuce cu mâinile. Fantastic ce poate face omul atunci când este încolţit de necesitate!

Se trezi aşezat pe o cracă, la vreo zece metri deasupra solului. Pe moment, nu era deloc conştient că se zgâriase la o mână şi că sângera. La baza copacului stăteau aşezaţi cinci câini, privind în sus, cu limba atârnând, aşteptând răbdători.

Şi acum?

37

Trevize nu era în situaţia în care putea gândi logic, pe îndelete, la fiecare detaliu. Era cutreierat de gânduri rapide, într-o secvenţă ciudată şi distorsionată, şi dacă le-ar fi pus în ordine, ar fi ajuns aici:

Bliss susţinuse mai devreme că pe o planetă terraformată, oamenii ar instaura un dezechilibru ecologic, pe care l-ar putea menţine doar printr-un efort continuu. De exemplu, Colónii nu aduseseră niciodată cu ei vreunul dintre marile animale de pradă. Cu cele mici nu aveai ce face, veneau singure. Insecte, paraziţi – chiar şi mici şoimi, şoareci, şi altele.

Dar acele animale fantastice prezente în legende – tigri, urşi grizzly, balene ucigaşe, crocodili? Cine să-i transporte de pe o lume pe alta, chiar dacă ar avea vreun sens? Dar ar avea vreun sens?

Însemna că oamenii erau animalele de pradă dominante, şi lor le revenea sarcina de a frâna înmulţirea acelor plante şi animale care, lăsate în voia lor, s-ar sufoca sub propria abundenţă.

Şi dacă oamenii dispar cumva, atunci alţi prădători trebuie să le ia locul. Dar care anume? Cei mai mari prădători toleraţi de oameni erau câinii şi pisicile, animale domesticite.

Dar dacă nu mai rămâne niciun om pentru a-i hrăni? Trebuie să-şi găsească singuri hrana – pentru a supravieţui şi, ca să fim drepţi, pentru a asigura supravieţuirea

vânatului, al cărui număr trebuie limitat deoarece suprapopulaţia va face de o sută de ori mai mult rău decât prădătorii.

Deci câinii se vor înmulţi. Toate rasele: cei mari vor ataca ierbivorele mari, abandonate; cei mici vor vâna păsări şi rozătoare. Pisicile vor vâna noaptea, câinii ziua; pisicile vor vâna singure, câinii în haite.

Şi poate că evoluţia va crea în final alte rase, pentru a umple noile goluri ecologice. Poate că unii dintre câini vor căpăta caracteristici amfibii care să le permită să se hrănească cu peşti? Şi poate că unele dintre pisici vor căpăta capacităţi de zbor planat pentru a vâna păsările mai greoaie, atât în aer cât şi la sol?

Toate aceste gânduri îl străbătuseră pe Trevize ca nişte fulgere; îl luminau şi dispăreau rapid. Între timp, el căuta o soluţie concretă la situaţia în care se găsea.

Numărul câinilor creştea încontinuu. Numără douăzeci şi trei în jurul copacului, dar se apropiau şi alţii. Cât de mare era haita? Ce mai conta? Deja era suficient de mare.

Scoase blasterul din holster, dar contactul ferm cu mânerul armei nu-i dădu sentimentul de siguranţă pe care şi l-ar fi dorit. Când îl încărcase ultima oară cu o unitate energetică, şi câte focuri putea să tragă? În niciun caz douăzeci şi trei.

Şi Pelorat, şi Bliss? Dacă ar ieşi, câinii se vor năpusti asupra lor? Erau în siguranţă, chiar dacă nu ieşeau? Dacă animalele ar simţi prezenţa oamenilor în interiorul ruinelor, ce le-ar putea opri să îi atace acolo? Nu existau uşi sau alte bariere.

Bliss ar putea fi capabilă să îi oprească, sau chiar să îi alunge? Şi-ar putea concentra puterile prin hiperspaţiu, la intensitatea necesară? Cât timp le-ar putea menţine?

Să strige deci după ajutor? Vor veni cu sufletul la gură auzind strigătul lui, iar câinii se vor împrăştia sub privirea lui Bliss? (Va trebui o privire, sau pur şi simplu o acţiune mentală nesesizabilă de oamenii cu simţuri normale?) Sau, dacă vor apărea, vor fi sfâşiaţi sub ochii lui Trevize, care va

fi obligat să privească, neputincios, din adăpostul său relativ sigur?

Nu, va trebui să se folosească de blaster. Dacă va putea omorî un câine, ceilalţi se vor speria pentru o vreme, va coborî din copac, va striga după Pelorat şi Bliss, va omorî un al doilea câine dacă vor da semne că vor să atace din nou; atunci îi va lua pe cei doi cu el, şi se vor repezi în grabă spre navă.

Reglă intensitatea fascicolului de microunde până la semnul care marca trei sferturi din intensitatea maximă. Era suficient pentru a ucide un câine şi a produce o detunătură puternică. Detunătura îi va speria şi împrăştia pe câini, iar el va putea economisi energia.

Un câine din mijlocul haitei părea (în imaginaţia lui Trevize, cel puţin) să emane o răutate mai mare decât ceilalţi… poate doar din cauză că stătea mai calm şi, în consecinţă, părea să-şi supravegheze prada cu mai mult sânge rece. Câinele privea acum direct arma, ca şi cum ar fi luat pregătirile lui Trevize în cea mai mare bătaie de joc.

Trevize îşi dădu seama că nu trăsese niciodată asupra unei fiinţe umane cu blasterul, şi nici nu văzuse pe cineva făcând-o. Participase la trageri asupra manechinelor din piele şi plastic umplute cu apă, în timpul antrenamentelor; apa se încălzea aproape instantaneu până la punctul de fierbere, şi sfâşia învelişul prin explozie, împrăştiindu-se în toate direcţiile.

Dar cine, în timp de pace, ar trage asupra altui om? Şi care om ar sfida un blaster? Doar aici, pe o lume adusă în stare patologică prin absenţa oamenilor…

Cu acea ciudată capacitate a creierului de a observa ceva ce nu avea nicio legătură cu situaţia de faţă, Trevize îşi dădu seama că un nor acoperise soarele… apoi trase.

Atmosfera vibră straniu pe linia dreaptă care unea ţeava blasterului cu câinele; o strălucire vagă, care ar fi putut rămâne neobservată dacă soarele ar fi strălucit nestingherit.

Câinele trebuie să fi simţit valul iniţial de căldură, căci făcu o tentativă de mişcare, ca pentru a sări. Apoi explodă,

în timp ce o parte din sânge şi conţinutul celular se evaporară.

Explozia făcu un zgomot dezamăgitor de slab, pentru că tegumentele câinelui nu erau tot atât de rigide ca cele ale manechinului de la antrenamente. Cu toate acestea, prin aer se împrăştiară carne, piele, sânge, şi oase, iar Trevize simţi cum i se întoarce stomacul pe dos.

Câinii se dădură înapoi, unii dintre ei fiind împroşcaţi cu fragmente neplăcut de calde. Dar ezitarea fu de scurtă durată. Se îngrămădiră deodată unii peste alţii, pentru a mânca ceea ce li se oferise. Trevize simţi cum i se accentuează senzaţia de greaţă. Nu îi speriase; îi hrănise. În felul acesta, nu vor mai pleca niciodată. Ba dimpotrivă, mirosul de sânge proaspăt şi carne caldă va atrage mai mulţi câini; probabil şi alte animale de pradă, mai mici.

Se auzi o voce:

— Trevize! Ce…

Trevize privi în lateral. Bliss şi Pelorat îşi făcuseră apariţia dintre ruine. Bliss se opri imediat, întinzând mâinile pentru a-l opri pe Pelorat. Privi câinii. Situaţia era evidentă şi clară. Nu avea nevoie de răspuns.

— Am încercat să-i alung fără a vă implica şi pe voi, strigă Trevize. Îi poţi ţine pe loc?

— Cu greu, spuse încet Bliss.

Trevize o auzi cu dificultate, deşi mârâitul câinilor se domolise, ca şi cum asupra lor fusese aruncată o pătură de izolare fonică.

— Sunt prea mulţi, spuse Bliss, şi nu cunosc forma lor de activitate neuronică. Pe Gaia nu avem animale atât de sălbatice.

— Nici pe Terminus, sau pe oricare altă lume civilizată, strigă Trevize. Am să omor câţi am să pot, iar tu încearcă să te descurci cu restul. Un număr mai mic îţi va da mai puţină bătaie de cap.

— Nu, Trevize. Dacă îi omori, vei atrage alţii… Rămâi în spatele meu, Pel. Nu ai cum să mă protejezi… Trevize, cealaltă armă.

— Biciul neuronic?

— Da. Produce durere. Reglează-l la putere redusă! Putere redusă!

— Ţi-e teamă să nu le faci vreun rău? urlă furios Trevize. Ţi se pare că acum este momentul să te gândeşti la caracterul sacru al vieţii?

— Mă gândesc la Pel. Şi la mine. Fă cum ţi-am spus: putere redusă, şi ţinteşte asupra unui singur câine. Nu îi mai pot stăpâni multă vreme.

Câinii se îndepărtaseră de copac şi îi înconjuraseră pe Bliss şi Pelorat, care stăteau cu spatele lipit de un zid în ruină. Cei mai îndrăzneţi făceau tentative ezitante de a se apropia şi mai mult, scheunând încet ca şi cum ar fi încercat să se dezmeticească, să afle ce anume îi ţinea, când ei de fapt nu simţeau nimic. Unii încercară în van să se caţere pe perete şi să atace pe la spate.

Trevize reglă biciul neuronic la putere redusă. Mâna îi tremura. Biciul neuronic folosea mult mai puţină energie decât blasterul, iar o încărcătură energetică putea produce sute de lovituri, dar nu-şi mai amintea când încărcase ultima oară această armă.

Nu era foarte important să ţinteşti precis. Din moment ce economisirea energiei nu era chiar atât de critică, îşi putea permite să plimbe o rază peste toată haita. Aceasta era metoda obişnuită de domolire a maselor care dădeau semne că devin periculoase.

Totuşi, acţionă precum îi spusese Bliss. Ţinti spre un singur câine şi trase. Câinele se clătină, cu picioarele împleticite. Scoase scheunături puternice şi ascuţite.

Ceilalţi câini se îndepărtară de animalul lovit, urechile se dădură înapoi până se lipiră de craniu. Apoi, scheunând la rândul lor, se întoarseră şi plecară; la început încet, apoi mai repede, şi în cele din urmă gonind din răsputeri. Câinele lovit se ridică greu pe picioare, şi plecă şchiopătând, gemând, mult în urma celorlalţi.

Larma pieri în depărtare.

— Ar fi mai bine să intrăm în navă, spuse Bliss. Se vor întoarce. Sau vor veni alţii.

Trevize aprecie că niciodată nu manipulase cu atâta rapiditate mecanismul de intrare în navă. Probabil că nu va mai fi în stare să repete vreodată această performanţă, gândi el.

38

Căzuse noaptea, dar Trevize încă nu îşi revenise la normal. Mica bandă de sinto-epidermă pe care o aplicase deasupra zgârieturii de pe mână îi alinase durerea fizică, dar mai avea o zgârietură, pe psihic, iar asta nu se putea alina chiar atât de uşor.

Nu era doar expunerea la pericol. În caz de pericol, putea reacţiona ca oricare alt om normal şi curajos. Era direcţia total neaşteptată din care venise pericolul. Era sentimentul ridicolului. Cum ar fi să afle lumea că se urcase în copac încolţit de nişte *câini* care mârâiau la el? O situaţie mai jenantă nu putea fi decât fuga din faţa unor canari înfuriaţi.

Timp de câteva ore, trase cu urechea aşteptând un nou atac din partea câinilor, lătrături, sau zgomotul ghearelor frecându-se de carcasa exterioară a navei.

În comparaţie cu el, Pelorat părea foarte calm:

— Bătrâne, nu m-am îndoit niciodată că Bliss putea stăpâni situaţia, dar în privinţa ta, trebuie să spun că ai tras foarte bine cu arma, sunt mândru de tine.

Trevize ridică din umeri. Se simţea copleşit de ruşine.

Pelorat ţinea în mână biblioteca – discul compact pe care erau stocate cercetările sale de o viaţă în domeniul miturilor şi legendelor – şi se retrase cu ea în dormitor, unde avea un cititor de disc mai mic. Părea foarte mulţumit. Trevize observase, dar deocamdată nu îi acorda atenţie. Poate mai târziu, după ce va alunga câinii din minte.

Odată rămaşi singuri, Bliss spuse, tatonând terenul:

— Presupun că ai fost luat prin surprindere.

— Exact, făcu întunecat Trevize. Cine s-ar fi gândit că la vederea unui câine – un *câine* – o voi lua la goană pentru a-mi salva viaţa?

— După douăzeci de mii de ani fără oameni, nu mai sunt chiar câini. Animalele astea trebuie să fie acum prădătorii dominanţi.

Trevize aprobă:

— M-am gândit şi eu la asta în timp ce stăteam pe craca de copac, în postură de pradă dominată. Ai avut dreptate în privinţa dezechilibrului ecologic.

— Dezechilibrat din punctul de vedere al oamenilor, desigur. Dar ţinând cont de eficienţa cu care câinii se descurcă, mă întreb dacă nu cumva Pel are dreptate când spune că ecologia se echilibrează singură, golurile fiind umplute prin diversificarea puţinelor specii existente.

— Destul de ciudat, spuse Trevize, dar tot la asta m-am gândit şi eu.

— Cu condiţia, bineînţeles, ca dezechilibrul să nu fie atât de mare încât procesul de reechilibrare să dureze prea mult. Dacă lucrurile stau aşa, planeta ar putea deveni improprie vieţii *înainte* de restabilirea echilibrului.

Trevize mormăi.

— Cum se face că te-ai gândit să te înarmezi? îl întrebă curioasă Bliss.

— Nu mi-a fost de prea mare folos, făcu Trevize. Numai datorită capacităţii tale…

— Nu chiar. Am avut nevoie de arma ta. Menţinând doar un contact hiperspaţial cu restul Gaiei, cu atât de multe minţi individuale nefamiliare, n-aş fi putut face nimic fără biciul tău neuronic.

— Blasterul a fost inutil. Am încercat şi cu el.

— Cu un blaster nu poţi decât să omori. Restul câinilor pot fi surprinşi, dar nu înspăimântaţi.

— Mai rău, spuse Trevize. I-au mâncat măruntaiele. I-am încurajat să rămână.

— Da. Biciul neuronic este diferit. Produce durere, şi un câine în dureri emite strigăte foarte bine înţelese de ceilalţi câini. Prin reflex condiţionat, se sperie şi ei. Câinii fiind deja

receptivi la acest sentiment de teamă, eu de-abia le-am atins mintea, şi duşi au fost.

— Da, dar ţi-ai dat seama că în această situaţie, dintre cele două arme, biciul neuronic va fi cel eficient. Eu nu mi-am dat seama.

— Eu sunt obişnuită cu contactul mental. Tu nu eşti. De aceea am insistat să foloseşti putere redusă şi să ţinteşti un singur câine. Nu doream atât de multă durere încât câinele să fie ucis şi să tacă. Nu doream o durere atât de dispersată încât să ajungem la un simplu scheunat colectiv. Doream o durere puternică, concentrată într-un singur punct.

— Şi ai obţinut-o, spuse Trevize. A mers perfect. Îţi sunt recunoscător.

— Mă invidiezi, observă nemulţumită Bliss. Ai impresia că ai jucat un rol ridicol. Şi totuşi, repet, nu puteam face nimic fără armele tale. Nu-mi explic cum se face că te-ai înarmat, deşi te-am asigurat că pe această planetă nu trăiesc oameni, lucru de care sunt în continuare convinsă. Ai prevăzut apariţia câinilor?

— Nu, făcu Trevize. Desigur că nu. Cel puţin, nu conştient. Şi de obicei nici nu mă plimb înarmat. Pe Comporellon nu mi-a trecut niciodată prin minte să mă înarmez... Însă nu-mi pot permite să cad în capcana de a crede că la mijloc a fost o magie. Este imposibil. Bănuiesc că atunci când am început să discutăm despre dezechilibre ecologice, am avut cumva în subconştient o imagine cu animale sălbăticite în absenţa oamenilor. Că animalele au devenit periculoase este clar acum, dar *este posibil* să fi avut o vagă presimţire. Nimic mai mult.

— Treci cu prea mare uşurinţă peste această problemă, spuse Bliss. Am participat şi eu la conversaţia despre dezechilibrele ecologice, şi nu am avut aceeaşi presimţire. Iată ce apreciază Gaia la tine, capacitatea de previziune. Observ, de asemenea, cât te irită această capacitate pe care o ai, şi a cărei natură nu o poţi detecta; să acţionezi cu hotărâre, dar fără un motiv bine definit.

— Expresia uzuală pe Terminus este „să acţionezi din intuiţie”.

— Pe Gaia spunem „să ştii fără să gândeşti”. Te deranjează că ştii fără să gândeşti, nu-i aşa?

— Da, mă deranjează. Nu-mi place să fiu condus de intuiţii. Presupun că intuiţia are un motiv ascuns, dar faptul că nu ştiu care este acel motiv mă face să mă simt ca şi cum nu aş avea control asupra minţii – ca şi cum aş fi un pic nebun.

— Când ai decis în favoarea Gaiei şi a *Galaxiei*, ai făcut-o din intuiţie, iar acum cauţi motivul.

— Am spus asta de cel puţin zece ori.

— Iar eu am refuzat să te cred. Îmi pare rău. N-am să te mai contrez în această privinţă. Sper, totuşi, că pot continua să aduc argumente în favoarea Gaiei.

— Desigur, spuse Trevize, dacă şi tu, la rândul tău, recunoşti că am libertatea de a nu le accepta.

— Atunci, nu ţi se pare că această Lume Necunoscută se întoarce la un fel de sălbăticie, şi poate în final la pustietate şi lipsă de viaţă, din cauza dispariţiei singurei specii capabile să acţioneze ca inteligenţă călăuzitoare? Dacă lumea ar fi Gaia, sau, şi mai bine, *Galaxia*, aşa ceva nu s-ar putea întâmpla. Inteligenţa călăuzitoare va exista în continuare sub forma *Galaxiei* ca întreg, iar echilibrul ecologic, dacă se va deteriora din cine ştie ce motiv, se va restabili încet.

— Deci câinii vor înceta să mai mănânce?

— Bineînţeles că vor mânca, la fel ca şi oamenii. Însă o vor face având un scop, acela de a echilibra ecologia printr-o acţiune deliberată, şi nu ca rezultat al unor circumstanţe aleatoare.

— Pierderea libertăţii individuale poate că nu contează foarte mult pentru câini, spuse Trevize, dar pentru oameni contează… Şi ce se întâmplă dacă *toţi* oamenii ar pieri? Ce se întâmplă dacă Galaxia rămâne fără nicio fiinţă umană? Va mai exista o inteligenţă călăuzitoare? Vor fi capabile celelalte forme de viaţă şi de materie ne-vie să creeze o inteligenţă colectivă adecvată acestui scop?

Bliss ezită:

— O asemenea situaţie nu a mai fost întâlnită până acum. Şi nici nu pare probabil să se întâmple în viitor.

— Dar nu îţi este evident, spuse Trevize, că mintea umană este calitativ diferită de orice altceva, şi că dacă ar dispare, suma totală a celorlalte minţi nu o va putea înlocui? Şi atunci, nu este adevărat că fiinţele umane reprezintă un caz special şi trebuiesc tratate ca atare? N-ar trebui să fuzioneze nici măcar între ele; cu atât mai puţin cu obiecte ne-umane.

— Şi totuşi, ai decis în favoarea Gaiei.

— Dintr-un motiv superior, pe care însă nu pot pune mâna.

— Poate că acel motiv superior a fost o viziune a efectului dezechilibrelor ecologice? Poate ai raţionat că fiecare lume din Galaxie se află pe muchie de cuţit, cu instabilitate de fiecare parte, şi numai *Galaxia* poate împiedica dezastre ca cel de pe aceasta planetă… ca să nu mai vorbim de neîntreruptele dezastre umane datorate războiului şi eşecurilor administrative.

— Nu. La momentul deciziei, nu aveam în minte dezechilibrele ecologice.

— De ce eşti atât de sigur?

— Poate că nu sunt conştient de ceea ce prevăd, dar dacă după aceea mi se sugerează ceva anume, aş recunoaşte imediat dacă acel lucru l-am avut în minte… Aşa cum am impresia că este posibil să fi prevăzut existenţa animalelor periculoase pe această lume.

— Ei bine, spuse calm Bliss, aceste animale periculoase ne-ar fi putut omorî pe toţi dacă nu ne-am fi combinat puterile, previziunea ta şi mentalismul meu. Deci, hai să fim prieteni!

Trevize dădu din cap:

— Dacă vrei…

Era o undă de răceală în vocea sa, care o făcu pe Bliss să ridice sprâncenele; însă atunci dădu buzna Pelorat, mişcând din cap de parcă ar fi vrut să îl scoată de pe umeri.

— Cred că am reuşit! spuse el.

39

În general, Trevize nu credea în victorii uşoare, şi totuşi era omenesc să se lase cuprins de speranţă, împotriva raţiunii. Simţi cum muşchii pieptului şi gâtului i se încordează, dar reuşi să îngaime:

— Coordonatele Pământului? Asta ai descoperit, Janov?

Pelorat se holbă la Trevize preţ de un moment, apoi se dezumflă.

— Ei bine, nu, spuse el vizibil ruşinat. Nu chiar... De fapt, Golan, n-are nicio legătură. Am uitat de asta. Altceva am descoperit între ruine. Bănuiesc că nu este chiar atât de important.

Trevize inspiră adânc şi spuse:

— Nu-i nimic, Janov. Orice descoperire este importantă. Despre ce anume vroiai să vorbeşti?

— Ei bine, spuse Pelorat, problema este că aproape nimic nu a supravieţuit, înţelegi? Douăzeci de mii de ani de furtună şi vânt nu lasă multe în urma lor. În plus, viaţa vegetală distruge treptat urmele, iar viaţa animală... Dar nu contează. Important este că „aproape nimic” nu este sinonim cu „nimic”. Printre ruine trebuie să se fi aflat o clădire publică, pentru că am găsit unele blocuri de piatră, sau de beton, pe care erau gravate nişte inscripţii. Cu greu se putea distinge ceva, bătrâne, înţelegi? Dar am făcut fotografii cu unul dintre aparatele acelea pe care le avem la bord, cu computer incorporat – n-am avut cum să-ţi cer voie să iau unul, Golan, dar era important şi...

Trevize alungă scuzele cu un gest nerăbdător:

— Zi-i mai departe!

— Am putut bănui existenţa unor inscripţii, foarte arhaice. Chiar cu prelucrarea computerizată a imaginii şi cu talentul meu în citirea limbajului arhaic, a fost imposibil să descifrez mai mult de un fragment scurt. Literele erau mai mari şi un pic mai clare decât celelalte. Poate au fost gravate mai adânc din cauză că reprezentau numele dat acestei lumi. Fragmentul spune „Planeta Aurora”, deci

bănuiesc că această lume pe care stăm se numeşte Aurora, sau mai bine zis, *se numea* Aurora.

— Trebuia să aibă un nume, spuse Trevize.

— Da, dar numele sunt foarte rar alese la întâmplare. Am făcut chiar adineauri o cercetare amănunţită prin biblioteca mea şi am găsit două legende vechi, din două lumi foarte îndepărtate una de alta, aşa încât putem presupune în mod logic că au origini independente, dacă acest aspect ar avea vreo importanţă... Dar să revin. În ambele legende, Aurora este folosit ca nume pentru „zori”. Se întâmplă adesea ca staţiile spaţiale, sau alte structuri construite pentru prima oară, să poarte un nume ca „zori” sau „răsărit”. Dacă această lume este numită Zori într-un limbaj oarecare, ar putea fi prima planetă de acest gen.

— Eşti pe cale să sugerezi că această planetă este Pământul şi că Aurora este un nume alternativ, din cauză că reprezintă zorile vieţii şi ale omului?

— N-aş merge chiar până acolo, Golan, spuse Pelorat.

Trevize spuse, cu o undă de amărăciune:

— La urma urmelor, nu avem nici suprafaţă radioactivă, nici satelit gigant, nici gigantă gazoasă cu inele uriaşe.

— Exact. Dar Deniador, pe Comporellon, părea să creadă că aceasta a fost una dintre lumile locuite de primul val de Colóni – Spaţienii. Dacă este adevărat, atunci numele său, Aurora, ar putea arăta că a fost prima dintre lumile Spaţiene. Poate că în acest moment stăm pe cea mai veche lume a omenirii din Galaxie, cu excepţia Pământului. Nu e minunat?

— Este interesant, dar oare n-ai mers prea departe pornind de la un simplu nume, Aurora?

— Mai este ceva, continuă Pelorat cu însufleţire. Atât cât am putut verifica eu prin arhive, nu există astăzi în Galaxie o lume cu numele de „Aurora”, şi sunt sigur că acest lucru poate fi verificat de computerul tău. După cum am spus, există tot felul de lumi şi alte obiecte numite „Zori” în diverse limbaje, dar niciuna nu foloseşte numele de „Aurora”.

— De ce ar face-o? Este un cuvânt pre-Galactic, nu are cum să fie răspândit.

— Dar numele *se păstrează*, chiar şi atunci când îşi pierd înţelesul. Dacă aceasta ar fi prima lume colonizată, s-ar bucura de o faimă deosebită; poate a fost chiar, o vreme, cea mai puternică lume din Galaxie. Cu siguranţă că alte lumi şi-ar spune „Noua Aurora”, sau „Aurora Minor”, sau în vreun fel asemănător, mândrindu-se cu descendenţa lor. Apoi altele…

— Poate că n-a fost prima lume colonizată, îl întrerupse Trevize. Poate că a fost o planetă insignifiantă.

— În opinia mea, există un motiv mai valabil, bătrâne.

— Şi care să fie acela, Janov?

— Dacă primul val de Colóni a fost înăbuşit de un al doilea val căruia îi aparţin astăzi toate lumile din Galaxie – aşa cum a spus Deniador – atunci este foarte probabil să fi existat o perioadă de ostilitate între cele două valuri. Al doilea val – care a fondat lumile existente azi – nu ar fi folosit niciunul dintre numele folosite de primul val. Astfel, din faptul că numele „Aurora” nu a fost niciodată repetat, putem deduce că *au existat* două valuri de Colóni, şi că aceasta este o lume a primului val.

Trevize zâmbi:

— Încep să înţeleg modul în care lucraţi voi, mitologii. Construiţi o suprastructură minunată, dar care este fondată pe aer. Legendele ne spun că primul val de Colóni a fost însoţit de numeroşi roboţi, şi se presupune că *aceasta* a fost cauza care i-a dus la pierzanie. Dacă am putea găsi un robot pe această lume, aş fi dispus să accept toată această ipoteză cu primul val, dar nu ne putem aştepta ca după două…

Pelorat, care închisese şi deschisese tot timpul gura, reuşi în sfârşit să-şi recapete glasul:

— Dar Golan, nu ţi-am spus?… Nu, desigur, nu ţi-am spus. Sunt atât de emoţionat încât nu reuşesc să-mi pun ordine în gânduri. Acolo *era* un robot.

40

Trevize îşi freca fruntea, de parcă l-ar fi durut.

— Un robot? spuse el. Ai văzut un robot?

— Da, spuse Pelorat dând energic din cap.

— De unde ştii?

— Păi, era un robot. Cum aş putea să nu-l recunosc dacă îl văd?

— Ai mai văzut vreun robot până acum?

— Nu, dar era un obiect de metal care semăna cu o fiinţă umană. Cap, braţe, picioare, trup. Desigur, când spun metal, trebuie să înţelegi că era aproape în întregime rugină, şi presupun că vibraţiile paşilor mei l-au deteriorat şi mai tare; am vrut să-l ating şi…

— De ce să-l atingi?

— Ei bine, parcă nu-mi venea să cred ochilor. A fost o reacţie instinctivă. Imediat ce l-am atins, s-a transformat în pulbere. Dar…

— Da?

— Înainte de asta, ochii săi au strălucit foarte slab şi a scos un sunet de parcă încerca să spună ceva.

— Vrei să spui că era în stare de *funcţionare*?

— De-abia mai funcţiona, Golan. După care s-a prăbuşit.

Trevize se întoarse spre Bliss:

— Susţii şi tu acelaşi lucru, Bliss?

— Era un robot, iar noi l-am văzut, spuse Bliss.

— Şi era încă în stare de funcţionare?

Bliss spuse pe un ton impersonal:

— În timp ce se prăbuşea, am detectat o slabă urmă de activitate neuronică.

— Cum e posibil să fi existat activitate neuronică? Un robot nu are creier organic format din celule.

— Dar are un echipament computerizat, spuse Bliss, iar asta pot detecta.

— Ai detectat o activitate mentală robotică?

Bliss strânse buzele, după care spuse:

— Era prea slabă pentru a-mi da seama de altceva decât că a existat.

Trevize o privi pe Bliss, apoi îl privi pe Pelorat, şi spuse pe un ton exasperat:

— Asta schimbă totul.

Partea a patra – SOLARIA

10. Roboţi

41

În timpul mesei, Trevize se cufundă în gânduri, iar Bliss se concentră asupra hranei.

Pelorat, singurul care părea doritor să vorbească, sublinie că dacă lumea pe care se aflau se numea Aurora şi era prima lume colonizată, Pământul trebuia să se găsească pe undeva, prin apropiere.

— S-ar putea să merite să cutreierăm stelele din imediata noastră vecinătate, spuse el. Ar însemna să cercetăm cel mult câteva sute de stele.

Trevize murmură că *încearcă-şi-vezi* era ultima metodă la care avea de gând să apeleze, şi că dorea cât mai multe informaţii despre Pământ înainte de a încerca să se apropie de el, chiar dacă i-ar descoperi poziţia. Nu spuse mai mult, şi Pelorat, cu entuziasmul retezat, se cufundă şi el în tăcere.

După masă, întrucât Trevize continua să rămână mut, Pelorat încercă o discuţie:

— Rămânem aici, Golan?

— Pe timpul nopţii, da, spuse Trevize. Trebuie să mă mai gândesc puţin.

— Crezi că suntem în siguranţă?

— Dacă nu apare ceva mai rău decât câinii, spuse Trevize, suntem în perfectă siguranţă, aici în navă.

— Şi cât timp ne va lua pentru a decola, în caz că *apare* ceva mai rău decât câinii?

— Computerul este în alertă de decolare, spuse Trevize. Ne putem ridica într-un interval de două sau trei minute. Şi oricum, computerul ne va preveni în caz că se întâmplă

ceva neaşteptat, aşa că sugerez să mergem la culcare. Mâine dimineaţă voi lua o hotărâre.

Uşor de zis, gândi Trevize cu ochii deschişi, în întuneric. Stătea încovoiat, îmbrăcat parţial, pe podeaua camerei computerului. Era foarte inconfortabil, dar ştia că patul nu îl va îmbia la somn în acest moment, iar aici cel puţin putea acţiona imediat ce computerul dădea alarma.

Apoi auzi paşi şi se ridică automat, lovindu-se cu capul de marginea pupitrului – nu atât de tare pentru a-şi provoca o rană, dar suficient pentru o durere ascuţită.

— Janov? spuse el printre dinţi şi cu ochii înlăcrimaţi.

— Nu. Sunt eu, Bliss.

Trevize întinse o mână peste pupitru pentru a face măcar un semi-contact cu computerul, şi o lumină blândă o învălui pe Bliss, îmbrăcată într-un déshabillé roz.

— Ce s-a întâmplat? făcu Trevize.

— Te-am căutat în dormitorul tău şi nu erai acolo. Aveai însă, neîndoielnic o activitate neuronică, şi am venit ghidată de ea. Nu dormeai, aşa că am intrat.

— Bine, ce vrei?

Bliss se aşeză pe podea, cu spatele lipit de perete, cu genunchii ridicaţi, odihnindu-şi bărbia pe ei:

— Nu-ţi face griji. N-am niciun gând rău cu ceea ce ţi-a mai rămas din virginitate.

— Nici nu mi-am imaginat aşa ceva, spuse sardonic Trevize. De ce nu dormi? Ai nevoie de somn, mai mult decât noi.

— Da, spuse ea cu voce joasă şi sinceră, întâmplarea asta cu câinii a fost epuizantă.

— Te cred.

— Dar trebuie să-ţi vorbesc cât timp doarme Pel.

— Despre ce anume?

— Când ţi-a vorbit despre robot, spuse Bliss, ai zis că asta schimbă totul. La ce te refereai?

— Nu-ţi dai seama şi singură? Avem trei seturi de coordonate, trei Lumi Interzise. Vreau să le vizitez pe toate trei pentru a afla cât mai multe lucruri despre Pământ, înainte de a încerca să ajung la el.

Se apropie un pic de ea pentru a putea vorbi mai încet, apoi se îndepărtă cu o mişcare bruscă:

— Uite ce e, nu vreau ca Janov să intre aici şi să ne găsească împreună. Nu ştiu ce ar crede *el*.

— Este puţin probabil. Doarme, l-am încurajat şi eu puţin în acest sens. Dacă începe să se agite prin pat, voi afla imediat… Continuă. Vrei să le vizitezi pe toate trei. Ce anume s-a schimbat?

— Planul meu nu era să pierd timpul aiurea pe fiecare lume. Dacă Aurora a fost părăsită de oameni acum douăzeci de mii de ani, atunci este îndoielnic să mai fi supravieţuit vreo informaţie valoroasă. N-aveam chef să mai irosesc săptămâni sau luni scormonind degeaba suprafaţa planetei, luptându-mă cu câinii, pisicile, taurii, sau cine ştie ce alte bestii periculoase, numai pentru speranţa de a descoperi un fragment de material edificator prin praf, ruine şi putregaiuri. Poate că pe una sau pe ambele Lumi Interzise ale căror coordonate le mai avem există oameni, şi biblioteci intacte… Aşa că intenţia mea era să plecăm imediat de pe Aurora. Acum am fi fost în spaţiu, dormind în deplină siguranţă.

— Dar?

— Dar dacă există roboţi care încă funcţionează, poate că au informaţii importante, utile. Ar fi mai uşor să tratez cu ei decât cu oamenii, pentru că, din câte am auzit, roboţii trebuie să respecte ordinele şi nu pot face rău unei fiinţe umane.

— Deci ţi-ai modificat planul şi acum vei pierde timp pe această lume, căutând roboţi.

— Nu-mi face nicio plăcere, Bliss. Părerea mea este că roboţii nu pot rezista douăzeci de mii de ani fără reparaţii şi întreţinere… Totuşi, dacă ai detectat o scânteie de activitate mentală, înseamnă că m-am înşelat. Cine ştie? Poate că roboţii sunt mai rezistenţi decât îmi închipui eu, sau poate că au posibilitatea de a se auto-întreţine.

— Ascultă-mă, Trevize, şi te rog să păstrezi secretul.

— Secretul? făcu Trevize ridicând vocea surprins. Faţă de cine?

— Şşşşt! Faţă de Pel, bineînţeles. Ascultă, nu trebuie să-ţi modifici planurile. Ai avut dreptate la început. Pe această lume nu există roboţi în stare de funcţionare. Eu nu detectez nimic.

— L-ai detectat pe acela, şi dacă există unul…

— Nu l-am detectat deloc. Nu era în stare de funcţionare; nu mai funcţiona *de multă vreme*.

— Dar ai spus…

— Ştiu ce am spus. Pel *şi-a închipuit* că a văzut o mişcare şi a auzit un sunet. Şi-a petrecut viaţa adunând informaţii, dar este greu să te faci remarcat într-un domeniu ca al lui. I-ar place foarte mult să facă el însuşi o descoperire. Descoperirea numelui „Aurora” a fost reală, şi l-a făcut mai fericit decât îţi poţi tu închipui. Şi-a dorit cu disperare să descopere mai mult.

— Vrei să-mi spui că îşi dorea atât de mult să facă o descoperire încât şi-a închipuit că a dat peste un robot în stare de funcţionare, când de fapt robotul nu funcţiona?

— Da, a dat peste un morman de rugină care nu avea mai multă conştiinţă decât roca pe care se sprijinea.

— Dar i-ai susţinut povestea.

— Nu m-a lăsat inima să-l aduc cu picioarele pe pământ. Ar fi fost puternic deziluzionat! Pel înseamnă foarte mult pentru mine.

Trevize o fixă un minut întreg cu privirea. Apoi spuse:

— Te deranjează dacă-mi explici *de ce* înseamnă atât de mult pentru tine? Serios că aş vrea să ştiu. Pentru tine, nu este probabil decât un bărbat mai în vârstă, fără nimic romantic. Un Izolat, iar tu dispreţuieşti Izolaţii. Eşti tânără şi frumoasă, şi cred că există alte părţi ale Gaiei cu trup de bărbaţi tineri, viguroşi şi frumoşi. Împreună cu ei poţi avea o relaţie fizică nemaipomenită, care să rezoneze în întreaga Gaia, şi să provoace culmi de extaz. Deci, ce vezi tu la Janov?

Bliss îl privi pe Trevize cu un aer serios:

— Tu nu îl iubeşti?

Trevize dădu din umeri şi spuse:

— Ţin la el. Cred că s-ar putea spune, în sens non-sexual, că îl iubesc.

— Nu-l cunoşti de multă vreme. Pentru ce îl iubeşti, în felul acesta al tău, non-sexual?

Trevize zâmbi fără să vrea:

— E un tip atât de *ciudat*. Cred sincer că niciodată în viaţă nu s-a gândit la el. I s-a spus să vină cu mine, şi a venit. Fără nicio obiecţie. Vroia să mergem pe Trantor, dar când i-am spus că mergem pe Gaia, nu m-a contrazis deloc. Iar acum mă însoţeşte în această căutare a Pământului, deşi ştie că este periculos. Sunt sigur că dacă ar trebui să-şi sacrifice viaţa pentru mine – sau pentru altcineva – ar face-o, fără şovăială.

— Tu ţi-ai da viaţa pentru el, Trevize?

— S-ar putea, dacă n-aş avea timp să gândesc. Altfel, cred că aş ezita şi poate că mi s-ar face frică. Eu nu sunt la fel de *bun* ca el. Şi poate de aceea simt această nevoie teribilă de a-l proteja şi de a-l păstra mai departe la fel de bun. Nu vreau ca *Galaxia* să îl înveţe să *nu* fie bun. Înţelegi? Şi în mod special trebuie să îl apăr de *tine*. Nu pot suporta gândul că-l vei părăsi după ce se va termina cu amuzamentul pe care ţi-l produc acum cine ştie ce ciudăţenii de-ale lui.

— Da, ştiam că aşa vei gândi. Nu crezi că şi eu văd în Pel ceea ce vezi tu? Ba chiar mai mult, pentru că eu pot lua contact direct cu mintea lui? Mă port ca şi cum i-aş vrea răul? Aş susţine eu visul lui cu robotul în stare de funcţionare, dacă aş suporta să-i văd sentimentele rănite? Trevize, eu sunt obişnuită cu ceea ce tu numeşti bunătate, pentru că fiecare parte din Gaia este gata să se sacrifice pentru întreg. Nu cunoaştem şi nu înţelegem alt mod de acţiune. Dar, făcând astfel, noi nu renunţăm la nimic, pentru că fiecare parte *este* întregul, deşi nu mă aştept să înţelegi acest lucru. Pel este diferit.

Bliss nu îl mai privea pe Trevize. Era ca şi cum ar fi vorbit pentru sine:

— El este un Izolat. Nu este altruist pentru că face parte dintr-un întreg. Este altruist prin însăşi natura lui. Mă

înţelegi? Are numai de pierdut şi nimic de câştigat. Îmi este ruşine pentru că sunt ceea ce sunt şi nu simt teama de a pierde ceva, pe când el nu are nicio speranţă de câştig.

Ridică din nou privirea spre Trevize, foarte serioasă:

— Îţi dai acum seama că îl înţeleg mai mult decât ai putea tu vreodată? Crezi că i-aş putea face vreun rău în vreun fel?

Trevize spuse:

— Bliss, azi, mai devreme, ai propus: „Hai să fim prieteni”, iar eu nu am spus decât: „Dacă vrei…” Am avut reticenţe, închipuindu-mi că i-ai putea face rău lui Janov. Acum este rândul meu. Bliss, hai să fim prieteni. Poţi veni cu argumente în favoarea Gaiei, iar eu le pot refuza, dar chiar şi aşa, în ciuda acestui duel, hai să fim prieteni.

Şi întinse mâna.

— Desigur, Trevize, spuse Bliss.

Mâinile lor se strânseră puternic.

42

Trevize surâse tăcut în sinea sa. Era un surâs interior, buzele nu schiţaseră nicio mişcare.

Când lucrase cu computerul pentru a descoperi posibila stea a primului set de coordonate, atât Pelorat cât şi Bliss priviseră cu atenţie şi puseseră întrebări. Acum stăteau în camera lor şi dormeau sau se relaxau, lăsând întreaga treabă doar pe umerii lui.

Într-un fel se simţea flatat: acum acceptaseră faptul că Trevize era şeful, ştia ce făcea, şi nu avea nevoie de supraveghere sau încurajări. Cât despre el, acumulase suficientă experienţă pentru a avea încredere deplină în computer şi pentru a simţi că acesta nu avea deloc nevoie de asistenţă. Sau, în orice caz, de foarte puţină.

O altă stea – luminoasă şi neînregistrată în harta Galactică – îşi făcu apariţia. Această a doua stea era mai luminoasă decât cea în jurul căreia orbita Aurora, ceea ce

dădea şi mai multă semnificaţie faptului că nu fusese inclusă în harta computerizată.

Trevize era uimit de ciudăţeniile vremurilor străvechi. Secole întregi puteau fi puse sub telescop, sau dimpotrivă, scoase total din conştiinţa omenirii. Întregi civilizaţii puteau fi aruncate în uitare. Şi totuşi, din ceţurile istoriei, smulse din mijlocul acelor civilizaţii, apăreau unul sau două elemente de informaţie rămase intacte – cum ar fi coordonatele primite de la Deniador.

Îi mărturisise aceste gânduri lui Pelorat cu câtva timp înainte, iar Pelorat îi spusese imediat că tocmai de aceea studiul miturilor şi legendelor este un domeniu atât de interesant.

— Marea artă este, spusese Pelorat, să afli sau să hotărăşti care anume componentă dintr-o legendă reprezintă purul adevăr. Nu este uşor, şi mitologi diferiţi aleg diferite componente, de obicei în funcţie de felul în care acestea corespund interpretării lor.

În orice caz, steaua era chiar acolo unde coordonatele lui Deniador, corectate cu factorul timp, spuneau că va fi. În acest moment, Trevize era gata să parieze pe o sumă importantă că a treia stea va fi şi ea în locul precizat. Şi dacă aşa stăteau lucrurile, era dispus să creadă că legenda spunea în continuare adevărul, şi anume că existau în total cincizeci de Lumi Interzise (în ciuda numărului suspect de rotund). Se întrebă unde ar putea fi celelalte patruzeci şi şapte.

O lume locuibilă – Lume Interzisă – fu descoperită orbitând în jurul stelei… iar de această dată, prezenţa ei nu induse nicio adiere de surpriză în sufletul lui Trevize. Fusese absolut sigur că va fi acolo. Încadră nava pe o orbită lentă în jurul planetei.

Stratul de nori era suficient de dispersat pentru a permite o imagine satisfăcătoare. Planeta avea un procent mare de apă, aşa cum aveau de altfel majoritatea lumilor locuibile. Exista un ocean tropical neîntrerupt, şi două oceane polare. Într-una din emisfere, la latitudinile temperate, se afla un continent serpentiform, înconjurând

planeta, cu golfuri pe fiecare ţărm. În cealaltă emisferă, tot la latitudinile temperate, suprafaţa uscatului era divizată în trei părţi, mai late pe direcţia nord-sud decât continentul din emisfera opusă.

Trevize ar fi dorit să ştie suficientă climatologie pentru a putea prezice, din ceea ce vedea, care ar putea fi temperaturile şi anotimpurile. Pentru o clipă, cochetă cu ideea de a pune computerul să rezolve această problemă. Însă nu clima reprezenta aspectul cel mai important.

Mult mai important era faptul că, încă o dată, computerul nu detectase nicio radiaţie de origine tehnologică. Telescopul nu-i spunea decât că planeta nu avea un aspect de haină mâncată de molii, şi nu apăreau zone deşertice. Solul se derula sub ei cu diferite nuanţe de verde, dar nu se distingeau zone urbane în partea luminată, sau luminiţe în partea întunecată.

Planeta asta era oare şi ea plină de toate formele de viaţă în afară de cea umană?

Bătu la uşa celuilalt dormitor.

— Bliss? şopti el tare.

După care bătu din nou.

Se auzi agitaţie, apoi vocea lui Bliss:

— Da?

— Vrei să ieşi? Am nevoie de ajutorul tău.

— Da, numai că te rog să aştepţi puţin până mă fac ceva mai prezentabilă.

Când apăru în cele din urmă, era mai prezentabilă decât o văzuse Trevize vreodată. Totuşi, simţi o undă de iritare pentru că îl lăsase să aştepte; puţin îi păsa cum arăta ea. Dar acum erau prieteni, aşa că îşi suprimă iritarea.

Bliss spuse zâmbind, pe un ton deosebit de plăcut:

— Cu ce te pot ajuta, Trevize?

Trevize arătă înspre ecran:

— După cum vezi, survolăm o lume care pare perfect sănătoasă, suprafeţele de pământ sunt acoperite cu o vegetaţie foarte solidă. Totuşi, nu apar lumini în noapte şi nu există radiaţie de natură tehnologică. Te rog să sondezi şi să îmi spui dacă există viaţă animală. Mi s-a părut că

undeva am văzut ceva care semăna cu o turmă de ierbivore, dar nu sunt sigur. S-ar putea să fi zărit ceea ce *doream* cu disperare să văd.

Bliss „ascultă”, concentrându-se intens. Spuse:

— A, da… e bogată în viaţă animală.

— Mamifere?

— Desigur.

— Oameni?

Bliss păru că se concentrează şi mai puternic. Trecu un minut, apoi încă unul, şi în final se relaxă:

— Nu-mi pot da foarte bine seama. Din când în când am avut impresia că prind o undă de inteligenţă, suficient de elevată pentru a putea fi considerată umană. Dar era atât de slabă şi atât de aleatoare încât poate că şi eu, la rândul meu, am simţit ceea ce doream cu disperare să simt. Vezi tu…

Se opri.

— Ei? o îmboldi Trevize.

— Am impresia că detectez altceva, spuse ea. Nu sunt obişnuită cu ei, dar nu pot fi decât…

Figura ei se încordă din nou. Începu să „asculte” cu o şi mai mare atenţie.

— Ei? spuse din nou Trevize.

Bliss se relaxă:

— Nu văd ce altceva ar putea fi decât roboţi.

— Roboţi!

— Da, iar dacă detectez roboţi, cu siguranţă că aş putea fi capabilă să detectez şi oameni. Însă până acum…

— Roboţi! spuse din nou Trevize încruntându-se.

— Da, spuse Bliss, şi, după părerea mea, în număr mare.

43

Când află vestea, Pelorat exclamă aproape pe acelaşi ton ca şi Trevize:

— Roboţi!

Apoi zâmbi uşor:

— Ai avut dreptate, Golan, iar eu am greşit când m-am îndoit de tine.

— Nu-mi aduc aminte să te fi îndoit de mine, Janov.

— Am zis că e mai bine să nu mă *exprim*. Pur şi simplu am crezut, în inima mea, că a fost o greşeală să plecăm de pe Aurora atâta vreme cât aveam o şansă de a interoga vreun robot supravieţuitor. Însă acum este clar: ştiai că aici vei găsi o lume cu mai mulţi roboţi.

— Nu, Janov, n-am *ştiut* deloc. Pur şi simplu am mers la noroc. Câmpurile lor mentale, după cum spune Bliss, arată că sunt în perfectă stare de funcţionare. După părerea mea, aşa ceva nu se poate fără existenţa oamenilor care să aibă grijă de ei şi să îi repare. Totuşi, Bliss nu poate detecta nimic de natură umană, aşa că mai căutăm.

— Se pare că peste tot e pădure, nu-i aşa? spuse Pelorat privind ecranul.

— Aproape peste tot. Dar sunt câteva pete care pot fi câmpuri. Problema este că nu văd niciun oraş, nicio lumină noaptea, nimic altceva decât radiaţie termică.

— Deci, nicio fiinţă umană?

— Asta mă întreb şi eu. Bliss este în cameră şi se concentrează. Am fixat la întâmplare un prim meridian. Bliss are un mic echipament pe care apasă ori de câte ori detectează o activitate mentală robotică deosebit de intensă – presupun că nu se poate vorbi de „activitate neuronică” în legătură cu roboţii – sau o urmă de gânduri umane. Echipamentul este conectat la computer, care memorează astfel toate latitudinile şi longitudinile marcate de Bliss, şi îl vom lăsa pe el să aleagă în care loc vom ateriza.

— Crezi că e înţelept să laşi problema asta pe seama computerului?

— De ce nu, Janov? Este un computer foarte competent. În plus, când nu ai elemente pe baza cărora să faci tu însuţi o alegere, ce e rău în a lăsa această sarcină pe seama computerului?

Pelorat se lumină deodată:

— Asta îmi aduce aminte de ceva, Golan. Unele dintre legendele cele mai vechi includ poveşti cu oameni care iau decizii aruncând cuburi.

— Serios? Şi ce rezolvă cu asta?

— Fiecare faţă a cubului are marcată pe ea o decizie: „da”, „nu”, „poate”, „mai târziu”, şi aşa mai departe. Faţa care vine în sus la oprirea cubului va da sfatul ce trebuie urmat. Sau pun o bilă să se învârtă în jurul unui disc cu fante, şi în fiecare fantă este marcată o decizie. Decizia marcată pe fanta în care se opreşte bila este cea care va fi respectată. Unii mitologi cred că astfel de activităţi reprezentau mai degrabă jocuri de noroc decât loterii, dar după părerea mea, ambele noţiuni exprimă acelaşi lucru.

— Într-un fel, spuse Trevize, şi noi jucăm un joc de noroc.

Bliss ieşi din cameră, la timp pentru a auzi această ultimă remarcă.

— Nu e niciun joc de noroc, spuse ea. Am apăsat pe mai multe „poate”, apoi pe un singur „da”, cert, şi vom merge către „da”.

— Ce anume face din el un „da”? întrebă Trevize.

— Am prins o adiere de gânduri umane. Clară. Neîndoielnică.

44

Plouase, pentru că iarba era udă. Deasupra, norii pluteau purtaţi de vânt, şi dădeau semne că se destramă.

Far Star ateriză lin lângă un mic pâlc de copaci. (În caz că apar câini, gândi Trevize, glumind doar pe jumătate.) Împrejurimile păreau a reprezenta o păşune; Trevize zărise livezi şi lanuri cu grâne... şi, în trecere, animale ierbivore.

Totuşi, nu existau clădiri. Nimic artificial, în afara faptului că regularităţile copacilor în livezi şi limitele precise care separau lanurile de grâne erau la fel de artificiale ca şi o staţie de recepţie a microundelor.

Să fi fost doar opera roboţilor? Fără oameni?

Calm, îşi puse centura cu holstere. De data aceasta, se asigurase că ambele arme erau în stare de funcţionare şi încărcate la maxim. Pentru un moment, prinse privirea lui Bliss şi se opri.

— Nu te opri, spuse ea. Nu cred că-ţi vor fi de folos la ceva, dar la fel am crezut şi data trecută.

— Tu nu vrei să te înarmezi, Janov? îl întrebă Trevize.

Pelorat dădu din umeri:

— Nu, mulţumesc. Avându-vă pe tine, care îmi asiguri protecţia fizică, şi pe Bliss, care îmi asigură protecţia mentală, nu mă simt deloc în pericol. Cred că este o laşitate să mă ascund la umbra protecţiei voastre, dar ruşinea mea nu este prea mare, deoarece sunt foarte mulţumit de faptul că nu voi fi obligat să folosesc forţa.

— Te înţeleg, spuse Trevize. Ai grijă să nu mergi singur nicăieri. Dacă eu şi cu Bliss ne despărţim, rămâi cu unul din noi; şi să nu dispari, tentat de cine ştie ce curiozitate personală.

— Nu-ţi face griji, Trevize, spuse Bliss. Mă ocup eu.

Trevize ieşi primul din navă. Vântul era puternic şi un pic răcoros după ploaie, dar Trevize îl găsi binevenit. Probabil că înainte de ploaie, căldura şi umiditatea fuseseră neplăcute.

Respiră adânc, surprins. Mirosul planetei era încântător. Fiecare planetă avea mirosul ei, ştia asta, un miros întotdeauna neobişnuit şi de obicei dezgustător – probabil doar din cauză că era neobişnuit. Acesta însă era încântător. Sau poate prinseseră doar o conjunctură fericită, imediat după ploaie, într-un anumit anotimp al anului? Indiferent de situaţie…

— Haideţi, strigă el. Este foarte plăcut afară.

Pelorat ieşi şi spuse:

— Plăcut este cuvântul cel mai potrivit. Crezi că întotdeauna miroase astfel?

— Nu contează. Până într-o oră ne vom obişnui cu aroma; receptorii noştri olfactivi vor fi suficient de saturaţi pentru ca să nu mai simţim mirosul.

— Păcat, se dezumflă Pelorat.

— Iarba este udă, spuse Bliss cu o umbră de dezaprobare.

— De ce nu? Ce, pe Gaia nu plouă? făcu Trevize.

Şi imediat ce spuse acestea, o rază de soare ajunse până la ei, printr-o mică spărtură de nori. În curând avea să se mărească.

— Desigur, răspunse Bliss, dar ştim când, şi suntem pregătiţi.

— Păcat, spuse Trevize, pierzi fiorul surprizei.

— Ai dreptate, spuse Bliss. Am să încerc să nu mai fac mofturi.

Pelorat privi împrejur şi remarcă, pe un ton dezamăgit:

— Se pare că nu este nimic pe aici.

— O impresie greşită, spuse Bliss. Se apropie din spatele acelei coline.

Privi spre Trevize.

— Crezi că ar trebui să mergem să-i întâmpinăm?

Trevize dădu din cap:

— Nu. Noi am parcurs mulţi parseci pentru a-i întâlni. Lasă-i pe ei să parcurgă ultima distanţă. Îi vom aştepta.

Pe moment, Bliss era singura care putea simţi apropierea; însă în curând, din spatele dealului apăru o siluetă. Apoi a doua, apoi a treia.

— Cred că deocamdată asta-i tot, spuse Bliss.

Trevize privea curios. Deşi nu văzuse niciodată roboţi, nu avea nicio fărâmiţă de îndoială că asta erau. Formele aduceau schematic cu cele umane, şi totuşi nu păreau metalice. Suprafaţa lor era mată şi dădea iluzia de moale, ca şi cum ar fi fost acoperită de pluş.

Dar de unde ştia el că era doar o iluzie de moale? Simţi o bruscă dorinţă de a pipăi acele siluete care se apropiau într-un ritm atât de constant. Dacă această lume era o Lume Interzisă – din moment ce soarele ei nu fusese inclus în harta Galactică – atunci *Far Star* şi pasagerii ei trebuie să reprezinte ceva nemaiîntâlnit vreodată de roboţi. Şi totuşi acţionau cu o siguranţă calmă, ca şi cum executau un exerciţiu de rutină.

Trevize spuse, încet:

— Aici putem obţine informaţii pe care nu le-am putea obţine nicăieri altundeva în Galaxie. Îi putem întreba care sunt coordonatele Pământului în raport cu această planetă, iar dacă le ştiu, ni le vor spune. Cine ştie de câtă vreme funcţionează obiectele astea? Nu pot răspunde decât bazându-se pe memoria personală. Este un lucru de care trebuie să ţinem cont.

— Pe de altă parte, spuse Bliss, poate că sunt fabricaţi recent şi nu ştiu nimic.

— Sau, spuse Pelorat, poate că ştiu dar nu vor să ne spună.

— Nu ne pot refuza decât dacă li s-a ordonat să nu ne spună, făcu Trevize, şi de ce să li se fi dat astfel de ordine când nimeni de pe această planetă nu ne aştepta să sosim?

Roboţii se opriră la o distanţă de aproximativ trei metri. Nu spuseră nimic şi nu mai schiţară nicio mişcare.

Trevize, cu mâna pe blaster, îi spuse lui Bliss, fără a-şi lua ochii de pe roboţi:

— Îţi poţi da seama dacă sunt ostili sau nu?

— Să ştii că nu am nicio experienţă în privinţa activităţii lor mentale, Trevize. Totuşi, nu detectez nimic ostil.

Trevize luă mâna de pe patul armei, dar o ţinu aproape. Ridică mâna dreaptă, cu palma înspre roboţi, într-un gest care spera să fie recunoscut drept gest de pace, şi spuse, vorbind rar:

— Vă salut. Am venit pe această lume ca prieteni.

Robotul din centru înclină capul într-un fel de plecăciune incompletă, pe care un optimist ar fi putut-o lua de asemenea ca pe un gest de pace, şi răspunse.

Lui Trevize îi căzu falca de uimire. Într-o lume obişnuită, care intra în reţeaua comunicării Galactice, nimeni nu s-ar fi gândit la un eşec în stabilirea unui limbaj comun. Totuşi, robotul nu vorbi în Galactica Standard, şi nici în ceva asemănător. De fapt, Trevize nu reuşi să înţeleagă niciun cuvânt.

45

Surpriza lui Pelorat era la fel de mare ca şi a lui Trevize, dar conţinea şi un vizibil element de satisfacţie.

— Nu este ciudat? spuse el.

Trevize se întoarse spre el şi spuse, cu o urmă de asprime în glas:

— Nu este ciudat. Este păsărească.

— Nu este deloc păsărească, spuse Pelorat. Este Galactică, dar foarte veche. Am prins câteva cuvinte. Probabil că le-aş fi înţeles mai uşor dacă ar fi fost scrise. Pronunţia mă încurcă.

— Bine, şi ce-a spus?

— Cred că a spus că nu ţi-a înţeles vorbele.

— Nu-mi dau seama ce a spus, zise Bliss, dar simt un fel de nedumerire, şi mi se pare plauzibil. Asta dacă ai încredere în analiza mea asupra emoţiilor robotice – în caz că există ceva ce poate fi numit emoţie robotică.

Vorbind foarte rar, şi cu dificultate, Pelorat spuse ceva, după care cei trei roboţi aplecară capetele la unison.

— Ce le-ai spus? întrebă Trevize.

— Le-am spus că nu pot vorbi bine, dar voi încerca, zise Pelorat. Le-am cerut un pic de răgaz. Nemaipomenit, bătrâne, este nemaipomenit de interesant.

— Nemaipomenit de dezamăgitor, murmură Trevize.

— Vezi tu, spuse Pelorat, fiecare planetă locuibilă din Galaxie reuşeşte să-şi creeze propria variantă de Galactică, deci există un milion de dialecte care uneori sunt aproape imposibil de înţeles, dar care evoluează odată cu Galactica Standard. Presupunând că această lume a fost izolată timp de aproape douăzeci de mii de ani, limbajul ar fi trebuit în mod normal să devieze atât de mult faţă de cel al restului Galaxiei încât să devină un limbaj total diferit. Nu s-a întâmplat aşa, probabil datorită faptului că această lume are un sistem social care depinde de roboţi, iar aceştia nu înţeleg decât limbajul pe care au fost programaţi să îl înţeleagă. Pentru a nu-i reprograma tot timpul, limbajul a

rămas la fel, iar acum avem ocazia să auzim o foarte arhaică versiune a limbajului Galactic.

— Iată un exemplu, spuse Trevize, despre cum o societate poate să rămână pe loc, şi în cele din urmă să degenereze.

— Dar, bunul meu prieten, protestă Pelorat, a păstra un limbaj relativ nemodificat nu este un semn de degenerare. Există şi avantaje. Documentele păstrate timp de secole şi milenii au sens şi dau o mai mare longevitate şi autoritate arhivelor istorice. În restul Galaxiei, limbajul edictelor Imperiale de pe vremea lui Hari Seldon deja începe să sune demodat.

— Şi tu cunoşti forma asta arhaică de limbaj Galactic?

— N-aş spune că o *cunosc*, Golan. Să spunem mai bine că, studiind miturile şi legendele străvechi, m-am obişnuit cu ea. Vocabularul nu este complet străin, inflexiunile însă sunt diferite. Persistă de asemenea expresii idiomatice la care noi am renunţat şi, după cum am spus, pronunţia este total schimbată. Aş putea ţine loc de interpret, dar nu unul foarte bun.

Trevize oftă tremurat:

— O slabă adiere de noroc este mai bună decât nimic. Dă-i drumul, Janov.

Pelorat se întoarse spre roboţi, aşteptă un moment, apoi privi înapoi spre Trevize:

— Ce să le spun?

— Să luăm taurul de coarne. Întreabă-i unde se află Pământul.

Pelorat rosti cuvintele unul câte unul, gesticulând exagerat.

Roboţii se priviră unul pe altul şi scoaseră câteva sunete. Apoi cel din mijloc îi vorbi lui Pelorat, care răspunse întinzând mâinile ca şi cum ar fi tras de un cordon elastic. Robotul îi replică rostind cuvintele cu la fel de multă grijă.

Pelorat se întoarse spre Trevize:

— Nu sunt sigur că i-am făcut să înţeleagă ce vreau să spun prin „Pământ”. Probabil îşi închipuie că m-am referit la

o anumită regiune a planetei lor. Mi-au spus că nu au auzit de o astfel de regiune.

— Au spus cum se numeşte această planetă?

— Numele folosit de ei cred că s-ar putea traduce cel mai bine prin „Solaria”.

— Ai auzit de ea în legendele tale?

— Nu… La fel cum nu am auzit nici de Aurora.

— Bine, atunci întreabă-i dacă există pe cer… printre stele… vreun loc numit Pământ. Arată cu degetul în sus.

Un nou schimb de cuvinte; în cele din urmă, Pelorat se întoarse şi spuse:

— Tot ce pot obţine de la ei, Golan, este că nu există locuri pe cer.

— Întreabă-i ce vârstă au, interveni Bliss. Sau, mai bine, de câtă vreme funcţionează.

— Nu ştiu cum se spune „funcţionează”. Cât despre „vârstă”… *Nu* sunt un interpret foarte bun.

— Dă-ţi silinţa, Pel dragă, spuse Bliss.

După câteva replici, Pelorat spuse:

— Funcţionează de douăzeci şi şase de ani.

— Douăzeci şi şase de ani, spuse Trevize cu dezgust. Sunt de-abia cu puţin mai în vârstă decât tine, Bliss.

Bliss reacţionă cu un neaşteptat orgoliu:

— Întâmplător…

— Ştiu, o întrerupse Trevize. Tu eşti Gaia, care este veche de mii de ani… În orice caz, aceşti roboţi nu pot vorbi despre Pământ din proprie experienţă, şi în memorie nu le-au fost stocate informaţii de care nu au nevoie. Deci nu cunosc nimic despre astronomie.

— Poate că sunt alţi roboţi undeva pe planetă, probabil mai vechi, spuse Pelorat.

— Mă îndoiesc, spuse Trevize, dar întreabă-i, dacă poţi găsi cuvintele potrivite.

De această dată conversaţia dură mult timp şi în final Pelorat o întrerupse, roşu la faţă şi cu un vizibil aer de iritare.

— Golan, spuse el, nu am înţeles chiar tot ce au încercat să spună, dar trag concluzia că roboţii mai vechi sunt

folosiţi pentru muncă manuală şi nu cunosc nimic. Dacă robotul ăsta ar fi un om, aş spune că vorbit cu dispreţ despre roboţii mai vechi. Aceştia trei sunt roboţi casnici, după cum se laudă, şi sunt înlocuiţi înainte să se învechească. *Ei* deţin adevăratele cunoştinţe… au fost vorbele lor, nu ale mele.

— Nu par să cunoască prea multe, bombăni Trevize. Cel puţin, din lucrurile pe care vrem noi să le aflăm.

— Acum regret că am plecat chiar aşa rapid de pe Aurora, spuse Pelorat. Dacă am fi găsit acolo un robot supravieţuitor, şi am fi găsit, din moment ce primul pe care l-am întâlnit mai avea o scânteie de viaţă în el, am fi aflat despre Pământ din memoria lor personală.

— În caz că le-a rămas memoria intactă, Janov, spuse Trevize. Ne putem întoarce oricând acolo, şi dacă va trebui o vom face, înfruntând pericolul haitelor de câini… Dar dacă aceşti roboţi au o vechime de două decenii, înseamnă că cei care i-au construit nu au pierit încă. Iar aceştia trebuie să fie oameni. Cel puţin aşa gândesc eu.

Se întoarse spre Bliss:

— Eşti *sigură* că ai detectat…

Dar ea ridică o mână pentru a-l opri. Pe faţa ei se întipărise o expresie de atenţie încordată.

— Vine acum, spuse ea cu voce joasă.

Trevize se întoarse spre colină şi acolo, întâi apărând de după ea, apoi îndreptându-se spre ei, zări silueta de neconfundat a unei fiinţe umane. Tenul său era palid, părul lung şi deschis la culoare, umflându-se în părţile laterale ale capului. Avea o faţă gravă dar care părea foarte tânără. Mâinile şi picioarele goale nu erau deosebit de musculoase.

Roboţii se dădură la o parte din faţa sa, iar el avansă până ajunse aproape.

Apoi vorbi, cu o voce clară, plăcută, iar cuvintele, deşi pronunţia era arhaică, erau în limbajul Standard Galactic, uşor de înţeles.

— Bine aţi venit, călători prin spaţiu, spuse el. Ce vreţi de la roboţii mei?

46

Trevize nu se acoperi de glorie. Spuse, prosteşte:

— Vorbeşti Galactica?

Solarianul răspunse, cu un zâmbet aspru:

— De ce nu, din moment ce nu sunt mut?

Trevize arătă înspre roboţi:

— Dar ăştia?

— Aceştia sunt roboţi. Ei vorbesc limba mea. Dar eu sunt Solarian şi aud comunicaţiile hiperspaţiale ale lumilor de dincolo, aşa încât, la fel ca şi predecesorii mei, am învăţat modul vostru de a vorbi. Ei au lăsat descrieri ale limbajului, dar aud mereu cuvinte noi şi expresii care se modifică odată cu trecerea timpului. Ca şi cum voi, Colónii, vă puteţi fixa pe planete, dar nu puteţi fixa limbajul. De ce te surprinde faptul că înţeleg limbajul vostru?

— N-ar fi trebuit să mă surprindă, spuse Trevize. Îmi cer scuze. Am vorbit adineauri cu roboţii, şi nu mi-am închipuit că voi auzi limbajul Galactic vorbindu-se pe această lume.

Privi cu atenţie fiinţa din faţa sa. Purta o robă albă şi subţire, largă pe umeri, cu deschideri mari pentru braţe. Era deschisă în faţă, expunând vederii pieptul gol şi, mai jos, slipul. În afară de o pereche de sandale uşoare, nu mai purta altceva.

Trevize îşi dădu seama că nu putea spune dacă Solarianul era bărbat sau femeie. Sânii erau de bărbat, desigur, dar nu avea păr pe piept, iar slipul subţire nu prezenta nicio umflătură.

Se întoarse spre Bliss şi şopti:

— Şi ăsta ar putea fi un robot, dar seamănă foarte mult cu o fiinţă umană în…

Bliss spuse, de-abia mişcând buzele:

— Mintea este a unei fiinţe umane, nu a unui robot.

— Şi totuşi, nu mi-aţi răspuns întrebării iniţiale, reluă Solarianul. Voi scuza această omisiune şi o voi pune pe seama surprizei. Acum vă voi întreba încă o dată, şi nu trebuie să mai greşiţi. Ce vreţi de la roboţii mei?

— Facem o călătorie, spuse Trevize, şi căutăm unele date pentru a putea ajunge la destinaţie. Am cerut roboţilor tăi să ne ajute, dar nu au ştiut să ne răspundă.

— Ce informaţii căutaţi? Poate vă ajut eu.

— Căutăm să aflăm care sunt coordonatele Pământului. Ni le poţi spune?

Solarianul ridică din sprâncene, mirat:

— M-aş fi aşteptat ca primul obiect al curiozităţii voastre să fie persoana mea. Deşi nu aţi cerut-o, vă voi spune că mă numesc Sarton Bander, şi vă aflaţi pe moşia Bander, care se întinde cât vedeţi cu ochii în toate direcţiile, şi mult mai departe. Nu pot spune că sunteţi bineveniţi aici, pentru că prin venirea voastră aţi violat un pact. După o perioadă de multe mii de ani, sunteţi primii Colóni care aţi aterizat pe Solaria şi, după cum înţeleg, aţi venit doar pentru a afla care este cel mai bun mod de a ajunge pe o altă lume. Odinioară aţi fi fost distruşi, împreună cu nava voastră, imediat ce aţi fost detectaţi.

— Este un mod barbar de a trata oamenii inofensivi şi fără intenţii rele, spuse prudent Trevize.

— Sunt de acord, dar atunci când membrii unei societăţi în expansiune pun piciorul într-o societate inofensivă şi statică, acest simplu contact reprezintă prin el însuşi un potenţial pericol. Atâta vreme cât ne temeam de acest pericol, eram gata să-i distrugem pe cei care veneau, încă de la sosire. Din moment ce acum nu mai avem motive să ne temem, suntem, după cum vezi, dispuşi să discutăm.

— Apreciez informaţia pe care ne-ai oferit-o cu atâta amabilitate, spuse Trevize, dar ai omis să ne răspunzi la întrebarea pe care ţi-am pus-o. O voi repeta. Ne poţi spune care sunt coordonatele Pământului?

— Prin Pământ, presupun că înţelegi lumea din care se trag specia umană şi restul speciilor de plante şi animale.

Spunând acestea, mâna sa evoluă graţios indicând împrejurimile.

— Da, domnule, spuse Trevize.

Pe faţa Solarianului se întipări o expresie ciudată, de repulsie:

— Te rog să mi te adresezi simplu, cu Bander, spuse el, dacă vrei să foloseşti vreo formă de adresare. Nu mi te adresa cu cuvinte care definesc o clasificare sexuală. Eu nu sunt nici mascul, nici femelă. Sunt *complet*.

Trevize încuviinţă (avusese dreptate):

— Cum doreşti, Bander. Deci, care sunt coordonatele Pământului, lumea din care ne tragem cu toţii?

— Nu ştiu, spuse Bander. Şi nici nu doresc să ştiu. Dacă aş şti, sau dacă aş afla, tot nu v-ar folosi la nimic, pentru că Pământul nu mai există ca lume.

Desfăcu larg braţele şi continuă:

— Ah!… Soarele este plăcut. Nu vin des la suprafaţă, şi niciodată când nu se arată soarele. Am trimis roboţii să vă întâmpine primii. Nu am venit decât după ce s-a înseninat.

— Cum se face că Pământul nu mai există ca lume? insistă Trevize.

Se pregăti să asculte încă o dată povestea cu radioactivitatea.

Însă Bander nu auzi întrebarea sau, mai degrabă, o lăsă neglijent la o parte.

— Povestea este prea lungă, spuse el. Mi-aţi spus că aţi venit fără nicio intenţie rea.

— Corect.

— Atunci de ce aţi venit înarmaţi?

— A fost o simplă precauţie. Nu ştiam peste ce vom da.

— Nu contează. Micuţele voastre arme nu reprezintă vreun pericol pentru mine. Şi totuşi, sunt curios. Am auzit, bineînţeles, multe despre istoria voastră deosebit de barbară, care pare să depindă în totalitate de arme… Dar n-am văzut niciodată cu adevărat o armă. Pot să o văd pe a ta?

Trevize făcu un pas înapoi:

— Mă tem că nu, Bander.

Bander părea amuzat:

— Am întrebat doar din politeţe. De fapt, nu aveam deloc nevoie de acordul tău.

Întinse mâna, şi din holsterul drept al lui Trevize ieşi blasterul, iar din holsterul stâng apăru biciul neuronic.

Trevize se repezi să-şi apuce armele, dar îşi simţi braţele împiedicate ca de nişte fire elastice foarte puternice. Pelorat şi Bliss încercară să se repeadă în faţă, dar şi ei erau reţinuţi în acelaşi mod.

— Nu încercaţi să mă împiedicaţi, spuse Bander. Nu aveţi cum.

Armele aterizară în mâinile lui, şi le examină cu atenţie.

— Acesta, spuse el arătând blasterul, pare să fie un emiţător de microunde care produce căldură, făcând astfel să explodeze orice corp care conţine fluide. Celălalt este mai complicat, şi trebuie să recunosc că nu-mi dau seama dintr-o simplă privire care îi este destinaţia. Totuşi, din moment ce nu aveţi intenţii rele şi nu faceţi rău, nu aveţi nevoie de arme. Voi goli conţinutul energetic al unităţilor din fiecare armă. Acum sunt inofensive, doar dacă nu cumva vreţi să le folosiţi ca obiecte contondente, ceea ce nu v-aş sfătui.

Solarianul dădu drumul armelor, şi acestea plutiră din nou prin aer, de data aceasta înapoi spre Trevize. Fiecare armă intră cu precizie în holsterul său.

Trevize, simţindu-se eliberat, scoase blasterul, dar inutil. Contactul se bălăngănea liber, iar unitatea energetică fusese total golită. La fel păţise şi biciul neuronic.

Ridică privirea spre Bander care spuse, zâmbind:

— Eşti foarte neajutorat, Străine. La fel de uşor, dacă doresc, îţi pot distruge nava. La fel de uşor te pot distruge pe tine.

11. Subteran

47

Trevize îngheţă. Încercând să respire normal, se întoarse, aruncând o privire spre Bliss.

Ea îşi pusese un braţ protector în jurul taliei lui Pelorat şi, după toate aparenţele, era foarte calmă. Zâmbi uşor, şi înclină discret capul.

Trevize se întoarse spre Bander. Interpretând gestul lui Bliss ca pe un semn de încurajare, şi sperând din toată inima că interpretase corect, spuse apăsat:

— Cum ai făcut asta, Bander?

Bander zâmbi, bine dispus:

— Spuneţi-mi, micuţilor, credeţi în vrăjitorie? În magie?

— Nu credem, micuţule, lătră Trevize.

Bliss îl trase de mânecă şi şopti:

— Nu-l enerva. Este periculos.

— Văd şi eu că este, spuse Trevize reuşind cu mare dificultate să coboare vocea. Fă ceva!

Vocea lui Bliss de-abia se auzi:

— Nu încă. Dacă se simte în siguranţă, va fi mai puţin periculos.

Bander nu acordă atenţie scurtului schimb de şoapte dintre cei doi Străini. Se îndepărtă nepăsător, roboţii dându-se la o parte pentru a-i face loc să treacă.

Apoi privi înapoi şi îndoi leneş degetul făcându-le semn:

— Veniţi. Urmaţi-mă. Toţi trei. Vă voi spune o poveste. Poate că pe voi nu vă va interesa, dar pentru mine are o însemnătate.

Continuă să înainteze alene.

Trevize rămase locului o vreme, neştiind ce reacţie ar fi trebuit să aibă. Însă Bliss o luă înainte, iar Pelorat făcu la fel, tras de braţul ei. În cele din urmă, Trevize se mişcă şi el; alternativa era să rămână singur cu roboţii.

Bliss spuse uşor:

— Bander, dacă eşti amabil să ne spui povestea care s-ar putea să nu ne intereseze...

Bander se întoarse şi o privi cu atenţie, ca şi cum abia acum ar fi devenit cu adevărat conştient de prezenţa ei.

— Tu eşti jumătatea feminină a omului, nu-i aşa? întrebă el. Jumătatea inferioară?

— Jumătatea cu gabaritul mai redus, Bander. Da.

— Atunci, ceilalţi doi sunt jumătăţi masculine?

— Într-adevăr.

— Ai avut un copil, jumătate-feminină?

— Bander, numele meu este Bliss. Până acum, nu am născut niciun copil. Acesta este Trevize. Acesta este Pel.

— Şi care dintre aceşti doi masculi te vor asista atunci când îţi va veni vremea? Sau te vor asista amândoi? Sau niciunul?

— Pel mă va asista, Bander.

Bander îşi îndreptă atenţia spre Pelorat:

— Văd că ai păr alb.

— Da, spuse Pelorat.

— Dintotdeauna a avut această culoare?

— Nu, Bander, a devenit aşa odată cu înaintarea în vârstă.

— Ce vârstă ai?

— Cincizeci şi doi de ani, Bander, spuse Pelorat.

Apoi adăugă repede:

— Ani Galactici Standard.

Bander continua să meargă (către conacul îndepărtat, presupuse Trevize), dar ceva mai încet.

— Nu ştiu cât de lung este un An Galactic Standard, spuse el, dar nu poate fi foarte diferit faţă de anul nostru. La ce vârstă vei muri, Pel?

— N-aş putea spune. Aş mai putea trăi vreo treizeci de ani.

— Deci optzeci şi doi de ani. Cu viaţă scurtă, şi divizaţi în jumătăţi. Pare de necrezut, şi totuşi strămoşii mei îndepărtaţi erau la fel ca voi, şi trăiau pe Pământ... Dar unii dintre ei au părăsit Pământul pentru a întemeia lumi noi, în jurul altor stele. Lumi minunate, bine organizate, şi numeroase.

— Nu multe. Cincizeci, interveni Trevize cu voce tare.

Bander îi acordă lui Trevize o privire arogantă. Acum părea mai puţin bine dispus.

— Trevize, spuse el. Acesta este numele tău.

— Golan Trevize este numele meu întreg. Am zis că erau cincizeci de lumi Spaţiene. Lumile *noastre* se numără cu milioanele.

— Deci cunoaşteţi povestea pe care doresc să v-o spun? făcu Bander cu voce liniştită.

— Dacă povestea este că au existat cândva cincizeci de lumi Spaţiene, atunci o cunoaştem.

— Noi nu ţinem cont doar de număr, jumătate-de-om, spuse Bander. Noi ţinem cont şi de calitate. Eram cincizeci, dar toate milioanele voastre nu valorează împreună nici măcar cât una din cele cincizeci. Iar Solaria era a cincizecea şi, în consecinţă, cea mai bună. Solaria depăşea cu mult celelalte lumi Spaţiene, în aceeaşi măsură în care lumile Spaţiene depăşeau Pământul. Doar noi, de pe Solaria, am învăţat cum trebuie trăită viaţa. Noi nu ne-am adunat şi îngrămădit ca animalele, aşa cum făceau cei de pe Pământ, aşa cum făceau şi alte lumi, chiar Spaţiene. Noi am trăit în singurătate, servindu-ne de roboţi, şi văzându-ne oricât de des doream, dar pe cale electronică. Foarte rar ne-am întâlnit în carne şi oase. Sunt mulţi ani de când n-am mai privit o fiinţă umană aşa cum vă privesc acum pe voi, dar voi nu sunteţi decât jumătăţi de oameni, şi deci prezenţa voastră nu îmi restrânge libertatea mai mult decât ar face-o o vacă, sau un robot. Cu toate acestea, şi noi am fost odinioară jumătăţi de oameni. Indiferent cât de mult ne perfecţionaserăm libertatea, deşi stăpâneam nenumăraţi roboţi, libertatea nu era niciodată totală. Pentru a putea produce urmaşi, trebuiau să coopereze doi indivizi. Era

posibil, desigur, să obţii spermatozoizi şi ovule, să declanşezi procesul de fertilizare, iar creşterea embrionară să aibă loc artificial, automatizat. Era posibilă creşterea adecvată a copiilor, sub supravegherea roboţilor. Toate acestea se puteau face, dar jumătăţile de oameni nu erau dispuse să renunţe la plăcerea care însoţea însămânţarea biologică. În consecinţă, se dezvoltau ataşamente emoţionale perverse, şi libertatea dispărea. Înţelegeţi că situaţia trebuia schimbată?

— Nu, Bander, spuse Trevize, nu înţelegem, pentru că noi nu măsurăm libertatea după standardele tale.

— Asta din cauză că nu ştiţi ce este libertatea. Nu aţi trăit decât în muşuroaie, nu cunoaşteţi alt mod de viaţă decât să fiţi mereu forţaţi – până în cele mai mici detalii – să vă supuneţi voinţa în faţa altora sau, lucru la fel de dezgustător, luptându-vă să supuneţi voinţa altora în interesul vostru. Unde este libertatea? Libertatea nu înseamnă nimic dacă nu trăieşti aşa cum doreşti! Exact aşa cum doreşti! Apoi a venit vremea când Pământenii au început din nou să se răspândească în spaţiu, ca nişte roiuri scăpate de sub control. Ceilalţi Spaţieni au încercat să intre în competiţie. Noi, Solarienii, nu am făcut aşa ceva. Noi am prevăzut că aglomerarea duce la un eşec inevitabil. Ne-am mutat în subteran şi am întrerupt orice contact cu restul Galaxiei. Eram hotărâţi să rămânem noi înşine, indiferent de preţ. Am construit roboţi şi arme adecvate care să protejeze suprafaţa planetei, aparent părăsită, şi care şi-au îndeplinit admirabil misiunea. Au venit nave, şi au fost distruse până când au încetat să mai vină. Planeta a fost uitată, exact aşa cum ne-am dorit. Între timp, în subteran, am încercat să ne rezolvăm problemele. Ne-am reglat genele cu precauţie şi delicateţe. Am avut eşecuri, dar şi succese, şi am ştiut să profităm de ele. A fost nevoie de multe secole, dar în cele din urmă am devenit fiinţe umane complete; avem plăcerea totală în orice moment dorim, şi producem, atunci când considerăm necesar, ovule fertilizate care se vor dezvolta sub grija competentă a roboţilor.

— Hermafrodiţi, spuse Pelorat.

— Aşa se spune în limbajul vostru? întrebă indiferent Bander. N-am mai auzit niciodată acest cuvânt.

— Hermafroditismul opreşte evoluţia, spuse Trevize. Fiecare copil este dublul genetic al părintelui său hermafrodit.

— Tu consideri evoluţia ca fiind supusă hazardului. Noi ne putem proiecta copiii aşa cum dorim. Putem modifica sau ajusta genele şi, din când în când, o facem… Dar aproape că am ajuns la locuinţa mea. Hai să intrăm. S-a făcut târziu. Soarele deja nu mai oferă căldură, şi ne vom simţi mai bine înăuntru.

Trecură printr-o uşă fără încuietori dar care se deschise la apropierea lor şi se închise în urmă. Nu existau ferestre, dar la intrarea într-o încăpere cavernoasă, pereţii începură să strălucească, oferind o lumină vie. Podeaua părea goală, dar era moale şi elastică la atingere. În fiecare dintre cele patru colţuri ale camerei stătea nemişcat un robot.

Bander arătă cu degetul spre peretele opus uşii, care nu părea deloc diferit de ceilalţi trei pereţi:

— Acel perete este video-ecranul meu. Lumea se deschide în faţa mea prin acel ecran, dar aceasta nu îmi limitează în niciun fel libertatea, pentru că nu sunt obligat să-l folosesc.

— Şi nici nu poţi obliga pe altul să-l folosească, chiar dacă tu doreşti, spuse Trevize.

— Să oblig? spuse Bander cu aroganţă. Celelalte fiinţe complete fac cum vor, şi este cu atât mai bine dacă ceea ce fac eu le convine. Te rog să ţii cont că nu folosim pronumele personale atunci când vorbim despre noi.

În cameră se afla un scaun, cu faţa spre video-ecran, iar Bander luă loc în el.

Trevize privi în jur, ca şi cum se aştepta ca din podea să răsară alte scaune.

— Ne putem aşeza şi noi? întrebă el.

— Dacă doriţi…, spuse Bander.

Bliss, zâmbind, se aşeză pe podea. Pelorat se aşeză lângă ea. Trevize, încăpăţânat, rămase în continuare în picioare.

— Spune-mi, Bander, începu Bliss, câte fiinţe umane trăiesc pe această planetă?

— Spune „Solarieni”, jumătate-de-om Bliss. Cuvântul „fiinţă umană” este compromis, pentru că jumătăţile-de-oameni îşi spun şi ele la fel. Ne putem spune „oameni compleţi”, dar este mai puţin practic. Termenul potrivit este „Solarian”.

— Atunci, câţi Solarieni trăiţi pe această planetă?

— Nu sunt sigur. Nu ne numărăm. Poate o mie două sute.

— O mie două sute pe o întreagă lume?

— O mie două sute. Din nou vă interesează numărul, în timp ce noi suntem preocupaţi de calitate… Şi nici nu înţelegeţi ce este libertatea. Dacă ar exista vreun Solarian cu care să-mi disput stăpânirea absolută asupra oricărei porţiuni din teritoriul meu, sau asupra oricărui robot, sau vieţuitoare, sau obiect, libertatea mea ar fi limitată. Din moment ce există şi alţi Solarieni, limitarea libertăţii trebuie îndepărtată cât mai mult posibil, separându-ne până la punctul la care contactul este virtual nonexistent. Solaria păstrează o mie două sute de Solarieni în condiţii care se apropie de ideal. Dacă ar fi mai mulţi, libertatea ar fi simţitor limitată, până la un nivel insuportabil.

— Asta înseamnă că trebuie numărat fiecare copil, iar decesele trebuiesc compensate, spuse deodată Pelorat.

— Desigur. Acest lucru se face pe orice lume cu populaţie stabilă… chiar şi pe a voastră, cred.

— Şi din moment ce probabil că sunt mai puţine decese, trebuie să fie mai puţini copii.

— Într-adevăr.

Pelorat dădu din cap şi se cufundă în tăcere.

— Vreau să ştiu cum ai făcut armele mele să zboare prin aer, spuse Trevize. Nu mi-ai dat nicio explicaţie.

— Ţi-am oferit o explicaţie: vrăjitorie sau magie. Refuzi să o accepţi?

— Bineînţeles că refuz. Drept ce mă iei?

— Atunci, crezi în conservarea energiei şi în creşterea entropiei?

— Asta da. Nu cred că în douăzeci de mii de ani aţi schimbat aceste legi, sau le-aţi modificat măcar cu un singur micron.

— Ai dreptate, jumătate-de-persoană. Dar gândeşte-te. Afară străluceşte soarele.

Făcu un gest încărcat cu o stranie graţie, ca şi cum ar fi arătat lumina soarelui, pretutindeni în jurul său. După care continuă:

— Dar este şi umbră. La lumină este mai cald decât în întuneric, iar căldura se scurge spontan dinspre zona luminată spre zona întunecată.

— Îmi spui lucruri cunoscute, făcu Trevize.

— Probabil că le cunoşti atât de bine încât nu te mai gândeşti la ele. Noaptea, suprafaţa Solariei este mai caldă decât obiectele de dincolo de atmosfera sa, şi căldura se scurge spontan dinspre suprafaţa planetei înspre spaţiu.

— Ştiu şi asta.

— Şi, zi sau noapte, interiorul planetei este mai cald decât suprafaţa ei. În consecinţă, căldura se scurge spontan de la interior spre suprafaţă. Îmi închipui că ştii şi acest lucru.

— Unde vrei să ajungi, Bander?

— Transferul căldurii dinspre mai cald spre mai rece, care trebuie să aibă loc în virtutea legii a doua a termodinamicii, poate fi folosit pentru a dezvolta lucru mecanic.

— În teorie, da, dar lumina soarelui este dispersată, căldura suprafeţei planetei este şi mai dispersată, şi viteza cu care căldura se extinde din interior face din aceasta din urmă cea mai slabă sursă de căldură. Cantitatea de căldură utilizabilă probabil că nu va fi suficientă aici pentru a ridica o pietricică.

— Depinde de echipamentul folosit în acest scop, spuse Bander. Instrumentul nostru a fost creat într-un interval de mii de ani, şi nu este altceva decât o porţiune a creierului.

Bander îşi ridică părul de pe părţile laterale ale capului, expunând vederii acele porţiuni ale craniului aflate în spatele urechilor. Întoarse capul într-o parte şi într-alta; în spatele fiecărei urechi se afla o umflătură de mărimea şi forma unui ou de găină, văzut dinspre capătul mai rotund.

— Această protuberanţă a creierului meu, şi absenţa ei la creierul vostru, reprezintă diferenţa dintre un Solarian şi voi.

48

Trevize arunca din când în când o privire spre Bliss, care părea concentrată total asupra lui Bander. Îşi dădea bine seama ce se întâmpla.

Bander, în ciuda imnului pe care-l închinase libertăţii, nu putuse rezista acestei ocazii. Nu putea vorbi cu roboţii de pe o poziţie egală din punct de vedere intelectual, şi în niciun caz cu animalele. Să vorbească celorlalţi Solarieni îi era neplăcut, iar comunicarea ar fi fost forţată şi nu spontană.

Cât despre Trevize, Bliss, şi Pelorat, or fi fost ei jumătăţi-de-oameni, după aprecierea lui Bander, şi poate că – în mintea sa – nu îi limitau libertatea mai mult decât un robot sau o vacă, dar îi erau egali (sau aproape egali) ca intelect, şi ocazia de a le vorbi reprezenta un lux unic pe care nu îl mai experimentase vreodată.

Nu e de mirare, gândi Trevize, că Solarianul se lăsase dus de val. Iar Bliss (Trevize era de două ori sigur) îl încurajase, împingând uşor mintea lui Bander să facă ceea ce oricum îşi dorea foarte mult.

Bliss, probabil, considera că dacă Bander şi-ar da drumul la gură, le-ar putea spune ceva util referitor la Pământ. Lui Trevize i se părea o atitudine bine motivată, aşa că, deşi nu era cu adevărat curios despre subiectul în discuţie, făcu efortul de a continua conversaţia.

— Ce fac acei lobi cerebrali? întrebă el.

— Sunt transductori, spuse Bander. Activaţi de fluxul de căldură, îl transformă în energie mecanică.

— Nu pot crede aşa ceva. Fluxul de căldură este insuficient.

— Micuţă jumătate-de-om, nu vrei deloc să gândeşti. Dacă ar exista o mulţime de Solarieni, îngrămădiţi laolaltă, fiecare încercând să se folosească de fluxul de căldură, atunci da, cantitatea de căldură ar fi insuficientă. Însă eu am peste patruzeci de mii de kilometri pătraţi la dispoziţie, doar ai mei. Eu pot asimila fluxul de căldură de pe orice porţiune din această suprafaţă a mea, fără să o împart cu nimeni; cantitatea este suficientă. Înţelegi?

— Este chiar aşa de simplu să asimilezi fluxul de căldură de pe o suprafaţă întinsă? Simplul fapt al concentrării acestui flux necesită o mare cantitate de energie.

— Poate, dar eu nu sunt conştient de acest lucru. Lobii-transductori concentrează în mod continuu fluxul de căldură atunci când este nevoie. Când ţi-am ridicat armele în aer, un anumit volum al atmosferei luminate de soare şi-a pierdut excesul de căldură în beneficiul unui volum din partea întunecată, astfel încât m-am folosit de energia solară. În loc să mă folosesc de un instrument mecanic sau electronic, m-am folosit de un instrument neuronic.

Atinse uşor unul dintre lobii-transductori:

— Lucrează repede, eficient, continuu… şi fără efort.

— Incredibil murmură Pelorat.

— Nu este deloc incredibil, spuse Bander. Gândeşte-te la fineţea ochiului şi urechii, şi cum pot acestea transforma cantităţi mici de fotoni sau vibraţii ale aerului în informaţii. Pare incredibil, dacă nu aţi fi aflat niciodată despre aceste lucruri. Lobii-transductori nu sunt deloc mai misterioşi.

— Ce faceţi cu aceşti lobi-transductori care funcţionează continuu? întrebă Trevize.

— Administrăm planeta, spuse Bander. Fiecare robot de pe această vastă moşie obţine energia de la mine; sau, mai degrabă, de la fluxul natural de căldură. Un robot, fie că apasă pe un contact, fie că taie un copac, obţine energia prin transducţie mentală – transducţia *mea* mentală.

— Şi dacă dormi?

— Procesul de transducţie nu se opreşte, micuţă jumătate-de-om, spuse Bander. Încetezi să mai respiri atunci când dormi? Inima încetează să mai bată? Noaptea, roboţii mei continuă să muncească, cu preţul unei extrem de mici răciri a interiorului Solariei. Efectul este nedetectabil la scară globală iar noi nu suntem decât o mie două sute; energia pe care o folosim nu scurtează apreciabil durata de viaţă a soarelui nostru, şi nici nu epuizează căldura internă a planetei.

— Te-ai gândit vreodată că aţi putea-o folosi ca armă?

Bander îl privi pe Trevize ca pe o arătare greu de identificat:

— Probabil prin asta vrei să spui că Solaria ar putea înfrunta alte lumi, folosindu-ne de arme energetice bazate pe transducţie? Pentru ce? Chiar dacă am putea înfrânge armele lor energetice bazate pe alte principii – ceea ce cu siguranţă că putem face – unde ar fi câştigul? În controlul asupra altor lumi? Ce să facem cu celelalte lumi, când o avem pe a noastră, ideală? Să ne impunem dominaţia asupra jumătăţilor-de-oameni şi să-i folosim la muncă forţată? Avem roboţi. Avem totul. Nu vrem nimic… decât să fim lăsaţi în pace. Uite… să vă mai spun încă o poveste…

— Dă-i drumul, spuse Trevize.

— Acum douăzeci de mii de ani, când jumătăţile-de-creaturi de pe Pământ au început să invadeze spaţiul iar noi ne-am retras în subteran, celelalte lumi Spaţiene erau hotărâte să-i înfrunte pe noii Colóni-Pământeni. Aşa că au lovit Pământul.

— Pământul, spuse Trevize încercând să-şi ascundă satisfacţia că în sfârşit se abordase şi acest subiect.

— Da, au lovit în centru. O mişcare inteligentă, într-un fel. Dacă vrei să omori o persoană, loveşti nu în deget sau în călcâi, ci în inimă. Iar prietenii noştri Spaţieni, nu foarte departe de fiinţele umane în ceea ce priveşte pasiunile, au reuşit să trasforme suprafaţa Pământului într-un rug radioactiv; lumea a devenit în mare măsură nelocuibilă.

— Aha, deci aşa s-a întâmplat, spuse Pelorat strângând pumnul şi agitându-l ca şi cum ar fi vrut să sublinieze o idee. Ştiam eu că nu putea fi un fenomen natural. Cum au făcut?

— Nu ştiu cum au făcut, spuse indiferent Bander. În orice caz, Spaţienilor nu le-a folosit la nimic. Aici este partea interesantă. Colónii au continuat să se răspândească, iar Spaţienii... au murit. Au încercat să intre în competiţie, şi au dispărut. Noi, Solarienii, am refuzat să ne întrecem cu ei şi suntem în continuare aici.

— La fel şi Colónii, spuse apăsat Trevize.

— Da, dar nu pentru totdeauna. Invadatorii trebuie să se lupte, să intre în competiţie, şi în cele din urmă sunt sortiţi pieirii. Poate nu acum, poate peste zeci de mii de ani, dar vom aştepta. Iar atunci când se va întâmpla, noi, Solarienii, compleţi, singuri, eliberaţi, vom avea Galaxia pentru noi. Atunci vom putea folosi – sau nu – orice lume vom dori, pe lângă lumea noastră.

— Dar povestea asta, cu Pământul, întrebă Pelorat pocnind nerăbdător din degete. Ceea ce ne-ai spus este legendă sau istorie?

— Cum se face diferenţa, jumătate-de-Pelorat? spuse Bander. Toată istoria este legendă, mai mult sau mai puţin.

— Dar arhivele voastre ce spun? Le-aş putea vedea, Bander?... Te rog să înţelegi că domeniul meu de studiu îl reprezintă miturile, legendele, şi istoria primitivă. Mă preocupă aceste lucruri, şi în mod special cele legate de Pământ.

— Nu am făcut decât să repet ceea ce am auzit, spuse Bander. Nu există arhive privitoare la acest subiect. Arhivele noastre se referă în întregime la problemele Solariene. Celelalte lumi sunt menţionate doar în măsura în care au avut vreo influenţă asupra noastră.

— Pământul cu siguranţă că v-a influenţat, spuse Pelorat.

— Probabil, dar chiar dacă este aşa, s-a întâmplat cu mult, mult timp în urmă. Iar Pământul, dintre toate lumile, era pentru noi cel mai respingător. Dacă am avut ceva

documente referitoare la Pământ, sunt sigur că au fost distruse din simplă repulsie.

Trevize scrâşni din dinţi, dezamăgit.

— Cine le-a distrus? întrebă el. Voi?

Bander îşi întoarse atenţia spre el:

— Nimeni altcineva nu o putea face.

Dar Pelorat nu era dispus să renunţe:

— Ce altceva ai mai auzit referitor la Pământ?

Bander stătu pe gânduri. Apoi spuse:

— Când eram tânăr, am auzit de la un robot o poveste despre un Pământean care a vizitat odinioară Solaria; despre o femeie Solariană care a plecat împreună cu el şi au devenit personaje importante în Galaxie. Însă asta, după părerea mea, este pură invenţie.

Pelorat îşi muşcă buza:

— Eşti sigur?

— Cum aş putea fi sigur pe ceva în astfel de probleme? spuse Bander. Totuşi, pare de necrezut ca un Pământean să îndrăznească să vină pe Solaria, sau ca Solaria să tolereze o astfel de intruziune. Este chiar şi mai puţin credibil ca o femeie Solariană – pe atunci eram jumătăţi-de-oameni, dar chiar şi aşa – să părăsească de bună voie această lume… Dar haideţi, vreau să vă arăt locuinţa.

— Locuinţa? făcu Bliss privind împrejur. Acum nu suntem în locuinţa ta?

— Nu, spuse Bander. Aceasta este o anticameră. Este camera de vizionare. În ea mă văd cu colegii mei Solarieni, arunci când este cazul. Imaginile lor apar bi-dimensional, pe acel perete, sau tri-dimensional, în spaţiul din faţa peretelui. Deci, această cameră este o cameră de reuniuni publice, şi nu face parte din locuinţa mea. Veniţi cu mine!

O luă înainte, fără a întoarce privirea. Dar cei patru roboţi îşi părăsiră locurile din colţurile camerei, iar Trevize era sigur că, dacă el şi tovarăşii lui de drum nu îl urmau imediat pe Bander, roboţii i-ar fi obligat, cu blândeţe, să o facă.

Ceilalţi doi se ridicară în picioare. Trevize şopti uşor spre Bliss:

— Tu l-ai impulsionat să vorbească?

Bliss îl apăsă pe mână, şi aprobă cu o mişcare a capului.

— Totuşi, aş dori să aflu care îi sunt intenţiile, spuse ea cu o urmă de nelinişte în glas.

49

Mergeau în urma lui Bander. Roboţii păstrau o distanţă politicoasă, dar prezenţa lor era simţită ca o ameninţare constantă.

Se plimbau printr-un coridor. Trevize bombăni, descurajat:

— Pe planeta asta nu există nicio informaţie utilă referitoare la Pământ. Doar o altă variantă pe tema radioactivităţii.

Dădu apoi din umeri:

— Va trebui să ne îndreptăm spre al treilea set de coordonate.

În faţa lor se deschise o uşă; de cealaltă parte se zărea o cameră micuţă.

— Haideţi, jumăţi-de-oameni, spuse Bander. Vreau să vă arăt cum trăiesc eu.

— Se afişează ca un copil, şopti Trevize. Tare mi-ar place să-i pocnesc una!

— Nu te întrece cu el în copilării, spuse Bliss.

Bander îi introduse pe toţi în cameră. Intră şi unul dintre roboţi. Bander le făcu semn celorlalţi roboţi să plece, apoi intră şi el. Uşa se închise în urma sa.

— Este un ascensor, spuse Pelorat încântat de descoperire.

— Da, spuse Bander. După ce am intrat în subteran, noi, Solarienii, nu am mai ieşit niciodată cu adevărat. Nici nu ne dorim aşa ceva, deşi, din când în când, găsesc că este plăcut să simţi lumina soarelui. Dar nu îmi plac norii, şi nici noaptea sub cerul liber. Îţi dă senzaţia că eşti în subteran, fără a fi cu adevărat, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Într-

un fel, este o disonanţă cognitivă, şi o găsesc destul de dezagreabilă.

— Pământul a construit subterane, spuse Pelorat. Cavernele de Oţel, aşa şi-au denumit oraşele. Şi Trantorul, la rândul lui, a construit subterane, la o scară mult mai extinsă, în vechile zile Imperiale... Şi Comporellon a construit subterane, în zilele noastre. Este o tentaţie comună, dacă stai să te gândeşti.

— Jumătăţile-de-oameni viermuind sub pământ, şi noi trăind în subteran într-o splendidă izolare, sunt două lucruri complet diferite, spuse Bander.

— Pe Terminus, locuinţele se află la suprafaţă, spuse Trevize.

— Expuse capriciilor climei, spuse Bander. Foarte primitiv.

Ascensorul, după senzaţia iniţială de scădere a atracţiei gravitaţionale, care îl făcuse pe Pelorat să ghicească în ce anume intraseră, nu mai dădea nicio senzaţie de mişcare. Trevize tocmai se întreba cât de mult se vor afunda, când avu o scurtă impresie de creştere a greutăţii proprii, după care uşa se deschise.

În faţa lor se afla o cameră vastă, luxos mobilată. Slab luminată, deşi sursa de lumină nu era evidentă. Ca şi cum aerul însuşi era luminos.

Bander plimbă degetul, şi acolo unde arătă el, lumina deveni un pic mai intensă. Îndreptă degetul în altă parte, şi se întâmplă acelaşi lucru. Puse mâna stângă pe o tijă groasă aflată lângă uşă şi, cu mâna dreaptă, făcu un gest larg, circular. Întreaga încăpere se lumină ca şi cum s-ar fi aflat în lumina soarelui, însă fără senzaţia de căldură.

Trevize se strâmbă şi spuse, cu voce aproape tare:

— Omul ăsta este un şarlatan.

— Nu „Omul”, spuse aspru Bander, ci „Solarianul”. Nu ştiu ce înseamnă „şarlatan”, dar dacă interpretez corect tonul vocii, are un sens peiorativ.

— Desemnează un farseur, spuse Trevize. Care aranjează efecte pentru ca totul să pară mai impresionant decât este în realitate.

— Recunosc că îmi place să impresionez, spuse Bander, dar ceea ce v-am arătat nu este o iluzie. Este real.

Bătu cu palma tija pe care îşi sprijinise mâna stângă:

— Această tijă conductoare de căldură se afundă câţiva kilometri în jos; există tije pe întreaga moşie. Pe celelalte moşii sunt tije asemănătoare. Ele cresc viteza cu care căldura parcurge drumul dinspre interiorul Solariei spre suprafaţă, şi uşurează transformarea ei în energie utilă. Nu am nevoie de gesturi ale mâinii pentru a produce lumină, dar asta face ca totul să pară spectaculos, iar mie îmi place.

— Ai des ocazia de a gusta astfel de efecte spectaculoase? întrebă Bliss.

— Nu, spuse Bander. Pe roboţii mei nu îi impresionează astfel de lucruri. Nici pe colegii mei Solarieni. Această şansă nemaipomenită de a întâlni jumătăţi-de-oameni şi a le face o demonstraţie este foarte… amuzantă.

— Lumina din cameră era foarte slabă când am intrat, spuse Pelorat. Este aşa tot timpul?

— Da, un mic consum de energie – pentru a menţine roboţii în funcţiune. Moşia funcţionează continuu, iar acele părţi care nu sunt angajate într-o muncă activă, merg în gol.

— Iar tu furnizezi în mod continuu energia pentru această vastă moşie?

— Energia este furnizată de soare şi de nucleul planetei. Eu sunt doar un conductor. Iar moşia nu este în întregime productivă. Cea mai mare parte o ţin în stare sălbatică, populată cu o mare diversitate de animale, în primul rând pentru că îmi protejează graniţele, şi în al doilea rând pentru că găsesc în acest lucru o valoare estetică. Câmpurile şi fabricile mele sunt mici. Nu trebuie decât să-mi satisfacă *mie* nevoile. Ofer câteva specialităţi în schimbul produselor altora. De exemplu, am roboţi care pot produce şi instala tijele conductoare de căldură în orice moment este nevoie. Mulţi Solarieni depind de mine în această privinţă.

— Şi locuinţa ta? întrebă Trevize. Cât de mare este?

Întrebarea trebuie să fi fost foarte binevenită, căci Bander începu să radieze de mândrie:

— Foarte mare. Una dintre cele mai mari de pe planetă, cred. Se întinde pe mulţi kilometri, în orice direcţie. Am extrem de mulţi roboţi în subteran, ca să nu mai vorbesc de cei de pe miile de kilometri pătraţi de la suprafaţă.

— Cunoşti fiecare cameră, nu? spuse Pelorat.

— Cred că există camere în care nu am intrat niciodată, dar ce contează? spuse Bander. Roboţii păstrează curăţenia în fiecare cameră, o aerisesc bine, şi au grijă ca totul să fie în ordine. Dar haideţi, veniţi pe aici.

Ieşiră printr-o uşă, nu cea prin care intraseră, şi se treziră în alt coridor. În faţa lor se afla un mic automobil fără capotă, care rula pe şine.

Bander le făcu semn să intre, iar ei urcară unul câte unul. Spaţiul nu era chiar suficient pentru toţi patru, dar Pelorat şi Bliss se înghesuiră unul într-altul pentru a-i face loc lui Trevize. Bander se aşeză în faţă, confortabil, robotul lângă el, şi automobilul porni. Nu părea comandat direct, doar mâna lui Bander făcea din când în când câte o mişcare uşoară.

— Aceasta este un robot cu formă de automobil, spuse Bander cu un aer indiferent.

Înaintau în ritmul unei parade, trecând uşor prin uşile care se deschideau la apropierea lor, şi se închideau după ce treceau de ele. Fiecare era decorată în felul ei, ca şi cum roboţii fuseseră instruiţi să realizeze combinaţii la întâmplare.

În faţă, coridorul era cufundat în penumbră. La fel şi în spate. În schimb, în dreptul lor, lumina era echivalentă cu cea a soarelui, ca luminozitate, lipsind căldura specifică. Camerele se luminau şi ele la deschiderea uşilor. Şi de fiecare dată, Bander mişca din mână, cu un gest lent şi graţios.

Călătoria părea fără sfârşit. Din când în când intrau într-o curbă care arăta clar că locuinţa din subteran se întindea în două dimensiuni. (Nu, trei, gândi Trevize la un moment dat, când se angajară în coborârea unei pante uşoare.)

Oriunde mergeau, dădeau peste roboţi, cu zecile… cu sutele, implicaţi în munci lejere, a căror natură Trevize nu o putea ghici cu uşurinţă. Trecură prin uşa deschisă a unei încăperi spaţioase, în care rânduri de roboţi erau aplecaţi asupra birourilor.

— Ce fac aceşti roboţi, Bander? întrebă Pelorat.

— Contabilitate, spuse Bander. Ţin fişe statistice, conturi financiare, şi tot felul de lucruri cu care, sunt fericit să o spun, nu trebuie să îmi bat capul. Moşia aceasta produce. Aproximativ un sfert din zonele cultivabile este acoperit de livezi. Alte zece la sută din suprafaţă sunt acoperite cu lanuri de grâne; dar mândria mea sunt de fapt livezile. Aici cresc cele mai bune fructe de pe planetă, şi în cea mai mare diversificare. O piersică Bander este *piersica* de pe Solaria. Aproape nimeni altcineva nu se mai complică să cultive piersici. Roboţii v-ar putea furniza toate informaţiile.

— Ce faci cu fructele? întrebă Trevize. Nu le poţi mânca de unul singur.

— Nici nu mi-a trecut prin cap aşa ceva. Îmi plac fructele, dar nu din cale-afară. Le export în celelalte moşii.

— În schimbul…?

— În schimbul minereurilor. Pe moşia mea nu există zăcăminte importante. De asemenea, mă preocup să fac rost de ceea ce este necesar pentru a menţine un echilibru ecologic sănătos. Am o mare diversitate de viaţă vegetală şi animală pe această moşie.

— Deci roboţii au grijă de toate astea, spuse Trevize.

— Aşa este. Şi foarte bine, chiar.

— Totul pentru un singur Solarian.

— Totul pentru moşie şi standardele sale ecologice. Întâmplător, sunt singurul Solarian care îşi vizitează diferitele zone ale moşiei – atunci când vreau – dar asta face parte din libertatea mea absolută.

— Presupun, spuse Pelorat, că ceilalţi… ceilalţi Solarieni, menţin şi ei un echilibru ecologic local, şi au pe domeniile lor mlaştini, poate, sau zone muntoase, sau ţărmuri la mare.

— Cred, că da, răspunse Bander. De astfel de probleme privitoare la planetă ne ocupăm, atunci când este necesar, la conferinţă.

— Cât de des vă reuniţi? întrebă Trevize.

(Acum treceau printr-un pasaj îngust, foarte lung, şi fără camere laterale. Trevize presupuse că fusese săpat într-o zonă unde nu se putea construi o încăpere mai largă, deci servea ca linie de legătură între două aripi care se puteau extinde mai uşor.)

— Prea des. Sunt rare lunile în care nu trebuie să-mi petrec ceva timp într-o conferinţă cu unul dintre comitetele ale cărui membru sunt. Totuşi, deşi pe moşia mea nu am munţi sau mlaştini, livezile mele, heleşteiele, şi grădinile botanice sunt cele mai grozave de pe planetă.

— Dar, dragul meu prieten… vreau să spun, Bander… tu nu ai părăsit niciodată moşia pentru a le vizita pe celelalte, spuse Pelorat.

— Desigur că *nu*, făcu Bander cu un aer jignit.

— Aşa am zis şi eu, spuse Pelorat împăciuitor. Dar în acest caz, cum poţi fi sigur că ale tale sunt cele mai grozave, din moment ce nu le-ai cercetat, nici măcar văzut, pe ale celorlalţi?

— Pentru că, spuse Bander, îmi dau seama de acest lucru după cererea produselor mele în comerţul dintre moşii.

— Şi industria? se interesă Trevize.

— Sunt moşii unde se produc scule şi maşini, spuse Bander. După cum am spus, pe moşia mea se produc tije conductoare de căldură, însă acestea sunt foarte simple.

— Şi roboţii?

— Roboţii se construiesc pe alte moşii. De-a lungul istoriei, Solaria s-a aflat în fruntea Galaxiei la capitolul ingeniozităţii şi subtilităţii în proiectarea roboţilor.

— Presupun că şi astăzi lucrurile stau la fel, spuse Trevize având grijă ca remarca să sune ca o afirmaţie şi nu ca o întrebare.

— Astăzi? făcu Bander. Cu cine să ne comparăm astăzi? Doar Solaria fabrică roboţi. Lumile voastre nu o fac, dacă interpretez corect ceea ce am auzit pe hiper-unde.

— Dar celelalte lumi Spaţiene?

— Ţi-am spus deja. Au murit.

— Toate?

— Nu cred că mai trăieşte vreun Spaţian în altă parte decât pe Solaria.

— Deci nimeni nu cunoaşte care sunt coordonatele Pământului?

— Pentru ce să dorească cineva să afle care sunt coordonatele Pământului?

— Eu doresc să ştiu, interveni Pelorat. Acesta este domeniul meu de studiu.

— Atunci, spuse Bander, va trebui să studiezi altceva. Eu nu cunosc nimic despre subiectul ăsta, nu am auzit ca altcineva să ştie, şi problema nu mă interesează mai mult decât o bucăţică de tablă dintr-un robot.

Automobilul se opri şi, pentru o clipă, Trevize crezu că Bander se simţise ofensat. Însă oprirea fusese lină iar Bander, coborând din automobil, purta expresia obişnuită de amuzament; le făcu semn şi celorlalţi să coboare.

Luminaţia din camera în care intraseră era discretă, chiar şi după ce Bander o amplificase la maximum, cu un gest. Dădea într-un coridor lateral, care avea pe ambele laturi camere mai micuţe. În fiecare dintre camerele micuţe se aflau unul sau două vase ornamentale, uneori flancate de obiecte ce puteau fi proiectate de film.

— Ce reprezintă toate astea, Bander? întrebă Trevize.

— Astea sunt camerele funerare ale strămoşilor, Trevize, spuse Bander.

50

Pelorat privi împrejur cu interes:

— Deci aici ţii înmormântată cenuşa strămoşilor tăi.

— Dacă prin „înmormântată” înţelegi „îngropată în pământ”, spuse Bander, atunci nu ai perfectă dreptate. Om fi noi în subteran, dar aceasta este locuinţa mea, iar cenuşa se află în ea. La fel ca şi noi, în momentul de faţă. În limbajul nostru, spunem că cenuşa este „încăminată”.

Ezită, apoi spuse:

— „Cămin” este un cuvânt arhaic, având sensul de „locuinţă”.

Trevize aruncă o privire superficială în jur:

— Şi aceştia sunt strămoşii tăi? Câţi sunt?

— Aproape o sută, spuse Bander fără să-şi ascundă mândria din voce. Nouăzeci şi patru, ca să fiu mai exact. Desigur, cei mai vechi nu sunt Solarieni adevăraţi, în sensul adevărat al cuvântului. Ei erau jumătăţi de oameni, masculi şi femele. Aceste jumătăţi de strămoşi au fost plasate de către descendenţii lor imediaţi în urne adiacente. Desigur, eu nu intru în acele camere. Ar fi o faptă de-a dreptul „ruşinoasă”. Acesta este cuvântul Solarian, însă nu cunosc echivalentul Galactic. Poate că nici nu aveţi un echivalent.

— Şi filmele? întrebă Bliss. Presupun că acelea sunt proiectoare de fim.

— Jurnale intime, spuse Bander. Istoria vieţii lor. Scene cu ei, în diferite părţi ale moşiei. Asta înseamnă că ei nu mor. O parte din ei rămâne, şi este parte din libertatea mea faptul că îi pot regăsi oricând doresc, pot privi un pic din acest film, sau din acela, dacă vreau.

— Dar nu şi din cele… ruşinoase.

Privirea lui Bander lunecă într-o parte.

— Nu, recunoscu el, dar avem cu toţii astfel de strămoşi. Este o tinichea atârnată de coada tuturor.

— Tuturor? Deci şi ceilalţi Solarieni au astfel de camere funerare? întrebă Trevize.

— Desigur, toţi avem, dar ale mele sunt cele mai grozave, cele mai frumos lucrate, cele mai perfect păstrate.

— Tu ai pregătită camera funerară? întrebă Trevize.

— Bineînţeles. Este complet pusă la punct. Aceasta a fost prima mea datorie după ce am luat în primire moşia. Când voi fi transformat în cenuşă – ca să fiu poetic –

succesorul meu va avea ca primă sarcina construcţia propriei sale camere funerare.

— Ai un succesor?

— Voi avea, la momentul potrivit. Până una-alta, mai am mult de trăit. Când va trebui să dispar, va exista un succesor adult, suficient de matur pentru a se bucura de moştenire, şi cu lobii suficient de bine dezvoltaţi pentru transducerea energiei.

— Va fi progenitura ta, bănuiesc.

— Desigur.

— Dar dacă se produce un eveniment neaşteptat? întrebă Trevize. Probabil că au loc accidente şi nenorociri, chiar şi pe Solaria. Ce se întâmplă când un Solarian este transformat prematur în cenuşă şi nu are un succesor care să îi ia locul?

— Rar se întâmplă aşa ceva. În linia strămoşilor mei, asta a survenit o singură dată. Totuşi, atunci când se întâmplă, nu e o nenorocire prea mare; există alţi succesori, aşteptând o moştenire. Unii dintre ei sunt suficient de maturi pentru a o primi, şi totuşi au un părinte prea tânăr. Unul dintre aceşti succesori va primi succesiunea moşiei mele în caz de accident.

— Cine face această atribuire?

— Avem un consiliu de conducere care, printre puţinele sale funcţii, o are şi pe aceasta: desemnarea unui succesor în caz de transformare prematură în cenuşă. Desigur, totul se face prin holoviziune.

— Dar fă-mă să înţeleg, spuse Pelorat, dacă Solarienii nu se văd niciodată cu adevărat unul pe altul, cum se va putea şti că undeva, un anume Solarian a fost transformat în cenuşă?

— Moşia rămâne fără energie. Dacă nu există un succesor care să preia imediat sarcina, această situaţie anormală va fi remarcată, şi se vor lua măsuri de corectare. Vă asigur că sistemul nostru social funcţionează fără blocaje.

— Ar fi posibil să vizionăm unul dintre filmele pe care le ai aici? întrebă Trevize.

Bander încremeni. Apoi spuse:

— Nu ai drept scuză decât ignoranţa. Ceea ce ai spus este grosolan şi obscen.

— Îmi cer scuze, spuse Trevize. Nu vreau să fiu indiscret, dar ţi-am explicat deja că ne interesează foarte mult obţinerea de informaţii referitoare la Pământ. Mă gândesc că filmele cele mai vechi pe care le ai datează dintr-o epocă anterioară radioactivităţii crustei Pământului. Deci, ar putea conţine unele detalii referitoare la el. Nu avem nici cea mai mică dorinţă să dăm buzna peste intimitatea ta, dar poate găseşti o cale de a viziona tu însuţi acele filme. Sau ai putea pune un robot să facă acest lucru, şi după aceea să ne transmiţi informaţiile care ne interesează, în caz că există. Desigur, dacă ne respecţi motivaţiile şi înţelegi că vom face tot posibilul să-ţi respectăm sentimentele, ne-ai putea permite să efectuăm chiar noi vizionarea.

— Probabil nu îţi dai seama că devii din ce în ce mai grosolan, spuse rece Bander. Însă putem pune capăt imediat acestui lucru; nu există niciun film alături de cenuşa strămoşilor mei jumătate-umani.

— Niciunul?

Dezamăgirea lui Trevize era sinceră.

— Au existat, odată. Dar vă puteţi imagina ce era pe ele. Două jumătăţi de oameni manifestând interes una pentru cealaltă, sau chiar... aici Bander îşi drese glasul şi scoase cu efort cuvintele afară,... interacţionând. Toate filmele jumătăţilor de oameni au fost distruse acum multe generaţii.

— Dar arhivele celorlalţi Solarieni?

— Toate au fost distruse.

— Eşti sigur?

— Ar fi o nebunie să nu le fi distrus.

— Poate că unii dintre Solarieni *au fost* nebuni, sau sentimentali, sau neglijenţi. Sper că nu ai nimic împotrivă să ne îndrumi spre moşiile învecinate.

Bander îl privi pe Trevize, surprins:

— Crezi că ceilalţi vă vor tolera, aşa cum am făcut eu?

— De ce nu, Bander?

— Veţi descoperi că nu vă vor tolera.

— Este un risc pe care va trebui să ni-l asumăm.

— Nu, Trevize. Nu, niciunul dintre voi nu-şi va asuma un asemenea risc. Ascultaţi-mă.

Pe fundal se distingeau câţiva roboţi. Bander se încruntase.

— Ce este, Bander? întrebă Trevize brusc neliniştit.

— Mi-a făcut plăcere să vorbesc cu voi, spuse Bander, şi să vă observ, în toată... ciudăţenia voastră. A fost o experienţă unică, am fost încântat, dar nu o pot înregistra în jurnalul intim, şi nici nu pot imprima pe film.

— De ce nu?

— Faptul că am vorbit cu voi; v-am ascultat; v-am adus în locuinţa mea; v-am adus aici, în camerele funerare ale strămoşilor; toate acestea sunt acte ruşinoase.

— Noi nu suntem Solarieni. Pentru tine, contăm tot atât de mult ca şi aceşti roboţi, nu-i aşa?

— Asta a fost pentru a mă justifica faţă de mine. În faţa celorlalţi, nu poate servi ca scuză.

— Dar ce-ţi pasă? Ai libertate absolută să faci ceea ce îţi place, nu-i aşa?

— Chiar şi aşa cum suntem, libertatea nu este cu adevărat deplină. Dacă as fi fost *singurul* Solarian de pe planetă, aş fi putut comite chiar şi acte ruşinoase, în deplină libertate. Dar nu sunt singur. Din acest motiv, libertatea ideală, deşi foarte aproape, nu este niciodată atinsă. Pe această planetă există o mie două sute de Solarieni care m-ar dispreţui dacă ar afla ce am făcut.

— Dar ei nu au cum să afle.

— Este adevărat. Mi-am dat seama, din momentul sosirii voastre. Am fost conştient de asta, cât timp m-am amuzat cu voi. Ceilalţi nu trebuie să afle.

— Dacă te temi de complicaţii, nu vom menţiona nimic despre faptul că te-am vizitat pe tine mai întâi.

Bander dădu din cap:

— Am riscat deja suficient de mult. Bineînţeles, nu voi vorbi despre acest eveniment. Roboţii mei nu vor vorbi nici

ei, vor fi instruiţi să nu îşi aducă aminte. Nava voastră va fi adusă în subteran şi cercetată în vederea informaţiilor pe care ni le-ar putea furniza…

— Ia stai puţin, spuse Trevize, cât timp crezi că putem aştepta aici ca să ne inspectezi tu nava? Este imposibil.

— Nu este deloc imposibil, pentru că nu veţi avea de ales. Îmi pare rău. Mi-ar place să mai discut cu voi, să vorbim despre multe alte lucruri, dar vedeţi, situaţia devine periculoasă.

— Nu, nu devine, insistă Trevize.

— Ba da, micuţă jumătate-de-om. Mă tem că a sosit timpul să fac ceea ce strămoşii mei ar fi făcut pe loc. Trebuie să vă omor, pe toţi trei.

12. Spre suprafaţă

51

Trevize întoarse imediat capul pentru a o privi pe Bliss. Figura ei era fără expresie, dar crispată, iar ochii erau fixaţi pe Bander, cu o intensitate care o făcea să pară indiferentă la altceva.

Pelorat holbase ochii, neîncrezător.

Trevize, neştiind ce va face – sau ce va *putea* face – Bliss, se luptă să-şi controleze un copleşitor sentiment de panică (nu atât la gândul că va muri, ci pentru că va muri fără a fi aflat unde se găseşte Pământul, fără a şti pentru ce a ales Gaia ca model pentru viitorul omenirii). Trebuia să câştige timp.

Spuse, străduindu-se să-şi păstreze vocea calmă şi cuvintele clare:

— Te-ai arătat un Solarian plin de curtoazie şi blândeţe, Bander. Nu te-ai supărat că am sosit pe lumea ta. Ai fost amabil, ne-ai arătat moşia şi locuinţa, şi ne-ai răspuns la întrebări. Ar fi mai normal, ţinând cont de caracterul tău, să ne laşi să plecăm acum. Nimeni nu va avea nevoie să ştie că am fost pe această planetă, iar noi nu vom avea niciun motiv de întoarcere. Am sosit plini de inocenţă, căutând doar informaţii.

— Ceea ce spui tu este adevărat, zise încet Bander, şi, până acum, v-am permis să trăiţi. Însă voi v-aţi pierdut dreptul la viaţă din momentul în care aţi intrat în atmosfera noastră. Ar fi trebuit să vă omor pe loc. După care aş fi ordonat unui robot să vă disece cadavrele în căutarea unor informaţii utile. Nu am făcut acest lucru. Mi-am satisfăcut curiozitatea şi am cedat caracterului meu comod, dar acum

ajunge! Nu mai pot continua. Am pus deja în pericol siguranţa Solariei pentru că dacă, din slăbiciune, v-aş fi lăsat să plecaţi, semenii voştri ar fi venit şi ei aici. Vă fac, totuşi, o favoare. Am să vă încălzesc încet creierele, până la dezactivare. Nu veţi avea niciun fel de durere. Viaţa va înceta, pur şi simplu. În final, după ce se vor încheia disecţia şi studiul, vă voi transforma în cenuşă printr-o puternică rază de căldură, şi totul se va termina.

— Dacă ar trebui să murim, spuse Trevize, atunci nu aş avea nimic împotriva unei morţi rapide şi nedureroase, însă *pentru ce* trebuie să murim, din moment ce nu v-am adus nicio ofensă?

— Sosirea voastră a fost o ofensă.

— Este ilogic; nu ştiam că va fi o ofensă.

— Societatea este cea care defineşte ce înseamnă ofensă. Pentru voi poate părea iraţional şi arbitrar, dar nu şi pentru noi; aceasta este lumea noastră, pe care avem drepturi depline să dăm definiţii, deci să spunem că aţi greşit şi că vă meritaţi moartea.

Bander zâmbi, ca şi cum purta o discuţie plăcută:

— Şi nici nu aveţi dreptul să vă plângeţi, invocând virtuţile voastre superioare. Ai un blaster care foloseşte un fascicul de microunde, inducând o imensă căldură ucigătoare. Face ceea ce am şi eu de gând să fac cu voi, însă, sunt sigur, într-o manieră mult mai crudă şi dureroasă. L-ai folosi fără ezitare asupra mea, chiar acum, dacă nu l-aş fi golit de energie, şi dacă aş fi atât de nesăbuit încât să îţi permit libertatea de mişcare.

Trevize spuse cu disperare, temându-se să arunce o nouă privire spre Bliss, pentru a nu atrage atenţia lui Bander asupra ei:

— Îţi implor mila, nu face aşa ceva!

Bander, deodată hotărât, spuse:

— În primul rând trebuie să am milă de mine şi de lumea mea. Iar pentru asta, voi trebuie să muriţi.

Ridică mâna şi, instantaneu, întunericul coborî asupra lui Trevize.

52

Pentru o clipă, simţi cum întunericul îl înăbuşă, şi gândi, răvăşit: Asta este moartea?

Şi, ca şi cum gândurile sale dăduseră naştere unui ecou, auzi o şoaptă:

— Asta este moartea?

Era vocea lui Pelorat.

Trevize încercă să şoptească, şi descoperi că poate.

— De ce întrebi? spuse el cu un sentiment de imensă uşurare. Simplul fapt că poţi întreba arată că nu ai murit.

— Unele legende străvechi spun că există viaţă după moarte.

— Prostii, murmură Trevize. Bliss? Eşti aici, Bliss?

Nu primi niciun răspuns.

Din nou, Pelorat se făcu ecoul lui:

— Bliss? Bliss? Ce s-a întâmplat, Golan?

— Bander trebuie să fi murit, spuse Trevize. Nu mai este în măsură să-şi alimenteze moşia cu energie. De aceea s-au stins luminile.

— Dar cum…? Vrei să spui că Bliss a făcut-o?

— Aşa bănuiesc. Sper că nu a păţit ceva din cauza asta.

Se târa în patru labe, în întunericul total al subteranului.

Apoi atinse cu mâna ceva cald şi moale. Pipăi în continuare şi recunoscu un picior, pe care îl prinse. Era prea mic pentru a fi al lui Bander.

— Bliss?

Piciorul se zbătu, obligându-l pe Trevize să-i dea drumul.

— Bliss? spuse el. Vorbeşte!

— Trăiesc, spuse Bliss.

Vocea îi era puternic deformată.

— Dar eşti bine? făcu Trevize.

— Nu.

Şi cu aceasta, fură înconjuraţi din nou de lumină… o lumină atenuată. Pereţii străluceau slab, cu o intensitate variabilă, neregulată.

Bander zăcea chircit, într-o zonă de umbră. Lângă el, ţinându-i capul în mâini, se afla Bliss.

Ridică privirea spre cei doi bărbaţi.

— Solarianul este mort, spuse ea.

Şi în lumina difuză, lacrimi îi străluciră pe obraji.

Trevize era uluit:

— Pentru ce plângi?

— Plâng pentru că am ucis o creatură vie, inteligentă. Nu asta era intenţia mea.

Trevize se aplecă pentru a o ajuta să se ridice, dar ea îl respinse.

Pelorat îngenunche la rândul lui, spunând cu blândeţe:

— Te rog, Bliss, oricum nu îl mai poţi învia. Povesteşte-ne ce s-a întâmplat.

Bliss se lăsă trasă în sus şi spuse, cu voce obosită:

— Gaia poate face ceea ce poate face Bander. Gaia se poate folosi de energia inegal distribuită în Univers şi o poate transforma, mental, într-o formă utilă de lucru mecanic.

— Ştiam asta, spuse Trevize încercând să o aline fără să-şi dea foarte bine seama cum trebuia să procedeze. Îmi aduc bine aminte de întâlnirea noastră în spaţiu când tu – sau, mai degrabă, Gaia – ne-ai ţinut nava în captivitate. Acelaşi lucru mi-a venit în minte când Bander m-a ţinut captiv după ce mi-a luat armele. Şi pe tine te-a ţinut captivă, dar eram încrezător că te puteai elibera oricând ai fi dorit.

— Nu. Dacă aş fi încercat, aş fi eşuat. Atunci când nava s-a aflat în puterea mea/noastră/Gaiei, spuse ea cu tristeţe, eu şi Gaia eram cu adevărat o singură entitate. Acum, între noi există o distanţă hiperspaţială. Gaia acţionează prin pura putere mentală a creierelor reunite. Însă acele creiere duc lipsă de lobii-transductori pe care îi are acest Solarian. Nu ne putem folosi de energie cu delicateţea, eficienţa, şi lipsa de efort de care dădea el dovadă... Vedeţi că nu pot face luminile să strălucească mai puternic, şi nu ştiu cât am să le mai pot ţine aşa înainte de a obosi. Bander putea asigura energia pentru o întreagă moşie, chiar şi atunci când dormea.

— Dar tu i-ai oprit, spuse Trevize.

— Pentru că nu-mi bănuia puterile, spuse Bliss, şi pentru că nu am făcut nimic care să mi le pună în evidenţă. În consecinţă, nu avea nicio bănuială în privinţa mea, şi nu mi-a acordat atenţie. S-a concentrat în întregime asupra ta, Trevize, pentru că tu aveai armele – din, nou, ce bine ai făcut că te-ai înarmat – iar eu a trebuit să aştept ocazia de a-l opri, cu o lovitură rapidă şi neaşteptată. În momentul în care era pe punctul de a ne ucide, când întreaga sa minte era concentrată asupra acestui lucru, şi asupra ta, atunci am putut lovi.

— Şi a mers minunat.

— De ce eşti crud, Trevize? Intenţia mea era doar să îl opresc. N-am vrut decât să blochez folosirea transductorilor. În momentul de surpriză ulterior celui în care dorea să ne distrugă, ar fi descoperit că nu poate. Mai mult, ar fi observat că iluminarea puternică din jurul nostru se transformă în întuneric. Atunci mi-aş fi intensificat eforturile şi l-aş fi trimis într-un somn normal şi prelungit, eliberând transductorul. Energia ar fi continuat să fie furnizată, iar noi am fi putut ieşi din această locuinţă, intra în navă, şi părăsi planeta. Speram să pot aranja lucrurile în aşa fel încât Bander, când s-ar fi trezit în sfârşit, să uite tot ceea ce s-a întâmplat din momentul în care ne-a văzut. Gaia nu doreşte să ucidă pentru a face ceva ce se poate realiza şi pe alte căi.

— Ce nu a mers, Bliss? întrebă încet Pelorat.

— N-am mai întâlnit niciodată ceva asemănător lobilor-transductori şi nu am mai avut timp să îi cercetez pentru a afla mai multe. Pur şi simplu am lovit puternic cu manevra mea de blocare şi, după câte se vede, n-a mers cum trebuie. Nu a fost blocată intrarea energiei în lobi, ci *ieşirea* ei. Energia intră permanent în acei lobi într-un ritm susţinut dar, de obicei, creierul se auto-protejează eliberând-o la fel de repede. Însă, după ce am blocat ieşirea, energia s-a acumulat imediat în lobi; într-o infimă fracţiune de secundă, temperatura a urcat până la punctul la care proteinele creierului s-au dezactivat prin explozie, iar el a murit.

Luminile s-au stins şi am înlăturat imediat blocajul, dar, desigur, a fost prea târziu.

— Nu văd ce altceva ai fi putut face, dragă, spuse Pelorat.

— Cu ce mă linişteşte asta, din moment ce am ucis?

— Dar Bander era pe punctul de a ne ucide pe noi, spuse Trevize.

— Era un motiv pentru a-l opri, nu pentru a-l ucide.

Trevize şovăi. Nu dorea să-şi exprime nerăbdarea, ca să nu o jignească sau să o supere şi mai tare pe Bliss; la urma urmelor, ea era singura lor apărare împotriva acestei lumi ostile.

— Bliss, spuse el, este timpul să privim dincolo de moartea lui Bander. Din cauză că a murit, întreaga moşie a rămas fără energie. Acest lucru va fi observat, mai devreme sau mai târziu – probabil mai devreme – de către ceilalţi Solarieni. Vor face cercetări. Nu cred că vei fi capabilă să înfrunţi un probabil atac conjugat. Şi, aşa cum ai recunoscut tu însăţi, nu vei fi capabilă să furnizezi multă vreme fărâma de energie pe care o furnizezi acum. Deci, este important să ne întoarcem neîntârziat la suprafaţă, şi la navă.

— Dar, Golan, spuse Pelorat, cum vom face acest lucru? Am venit aici parcurgând mulţi kilometri, pe o traiectorie sinuoasă. Îmi imaginez că suntem într-un labirint şi, eu unul, nu am nici cea mai vagă idee pe unde s-o luăm pentru a ajunge la suprafaţă. Dintotdeauna am avut un foarte slab simţ al orientării.

Trevize, privind în jur, îşi dădu seama că Pelorat avea dreptate.

— Cred că sunt mai multe ieşiri spre suprafaţă, spuse el, şi nu avem nevoie să o găsim tocmai pe cea prin care am intrat.

— Dar nu ştim *unde* sunt ieşirile. Cum să le găsim?

Trevize se întoarse din nou spre Bliss:

— Poţi detecta, mental, ceva care să ne ajute să ieşim?

— Roboţii de pe această moşie sunt cu toţii inactivi, spuse Bliss. Pot detecta o uşoară adiere de viaţă

subinteligentă, undeva deasupra, dar asta nu ne spune decât că suprafaţa este deasupra, ceea ce deja ştim.

— Ei bine, făcu Trevize, atunci va trebui să căutăm o ieşire.

— Încearcă-şi-vezi, spuse Pelorat îngrozit. Nu vom reuşi niciodată.

— Poate că vom reuşi, Janov, spuse Trevize. Căutând, avem o şansă, oricât de mică. Alternativa este să rămânem aici, şi atunci *sigur* nu vom reuşi niciodată. Haide, o şansă micuţă este mai bună decât niciuna.

— Staţi, spuse Bliss, acum *simt* ceva.

— Ce? întrebă Trevize.

— Inteligenţă.

— Inteligenţă?

— Da, dar limitată, cred. Totuşi, nu asta recepţionez cel mai intens, ci altceva.

— Ce anume? făcu Trevize stăpânindu-şi încă odată nerăbdarea.

— Spaimă! O spaimă insuportabilă! şopti Bliss.

53

Trevize aruncă o privire jalnică împrejur. Ştia pe unde intraseră, dar nu-şi făcea iluzii că vor putea reface drumul pe care veniseră. Dăduse puţină atenţie întoarcerilor şi ocolurilor. Cine s-ar fi gândit că se vor găsi în situaţia de a trebui să refacă drumul parcurs, singuri, fără ajutor, ghidaţi doar de o lumină slabă şi pâlpâindă?

— Crezi că poţi activa automobilul, Bliss?

— Desigur, Trevize, spuse Bliss, dar asta nu înseamnă că îl pot conduce.

— Cred că Bander l-a condus mental, spuse Pelorat. Nu l-am văzut atingând ceva, la venire.

Bliss spuse, cu blândeţe:

— Da, l-a condus mental, Pel, dar *cum* a făcut-o? Dacă nu cunoşti detaliile, nu-ţi foloseşte la nimic, nu-i aşa?

— Ai putea încerca, spuse Trevize.

— Dacă încerc, va trebui să-mi concentrez întreaga atenţie asupra acestui lucru; mă îndoiesc că voi fi capabilă să ţin luminile aprinse. În întuneric, automobilul nu ne va fi de niciun folos, chiar dacă învăţ să îl conduc.

— Deci, va trebui să hoinărim pe jos?

— Mă tem că da.

Trevize trase cu ochiul la întunericul gros şi ameninţător care se întindea dincolo de lumina slabă ce îi înconjura. Nu vedea nimic, nu auzea nimic.

— Bliss, spuse el, tot mai simţi mintea înspăimântată?

— Da.

— Îţi poţi da seama unde este? Ne poţi duce până la ea?

— Undele mentale se propagă în linie dreaptă. Nu sunt refractate de materia obişnuită, deci pot spune că vin din direcţia aceea.

Arătă cu degetul spre o pată de pe peretele întunecat şi spuse:

— Dar nu putem merge prin perete. Cel mai bun lucru pe care îl putem face este să mergem pe coridoare şi să găsim drumul urmărind direcţia în care intensitatea devine din ce în ce mai puternică. Pe scurt, ar trebui să jucăm „cald-rece”.

— Atunci, hai să începem chiar acum.

Pelorat bătu în retragere:

— Aşteaptă, Golan. Eşti sigur că vrei să găsim lucrul acesta, orice ar fi? Ceea ce îi provoacă lui spaima, este foarte probabil să ne provoace şi nouă acelaşi sentiment.

Trevize dădu nervos din cap:

— Nu avem de ales, Janov. Este o minte, înspăimântată sau nu, şi poate este dispusă – sau poate fi convinsă – să ne îndrume spre suprafaţă.

— Îl părăsim pe Bander? întrebă stânjenit Pelorat.

Trevize îl apucă de cot:

— Haide, Janov. Nu avem de ales. Un Solarian va reactiva locul, un robot îl va descoperi pe Bander şi va avea grijă de el… nu înainte, sper, ca noi să fim departe, în siguranţă.

O lăsă pe Bliss în frunte. Lumina era întotdeauna mai puternică în imediata ei vecinătate. Se oprea la fiecare uşă, la fiecare bifurcaţie, încercând să simtă direcţia din care venea spaima. Uneori intra pe o uşă sau făcea un viraj, apoi se întorcea şi încerca un drum alternativ, în timp ce Trevize o privea neajutorat.

De fiecare dată când Bliss ajungea la o decizie şi se deplasa hotărâtă într-o anumită direcţie, lumina strălucea înaintea ei. Trevize observă că acum era un pic mai strălucitoare – fie din cauză că ochii săi se adaptaseră la obscuritate, fie din cauză că Bliss învăţase să lucreze mai eficient cu transducţia. La un moment dat, când trecu pe lângă una dintre tijele de metal înfipte în sol, puse mâna pe ea şi luminile străluciră puternic. Dădu din cap, ca şi cum ar fi fost mulţumită de ea însăşi.

Nimic nu le părea cât de cât familiar; rătăceau în această întortocheată locuinţă subterană, în porţiuni prin care nu mai trecuseră la venire.

Înaintau prin tăcere, cu excepţia zgomotelor făcute de proprii lor paşi; prin întuneric, cu excepţia luminii din imediata lor vecinătate; prin moarte, cu excepţia propriilor lor vieţi. Din când în când, distingeau umbra masivă a unui robot, aşezat sau stând în picioare. O dată zăriră un robot zăcând pe o parte, cu picioarele şi braţele îngheţate într-o poziţie nefirească. Întreruperea energiei îl prinsese într-un moment de dezechilibru, gândi Trevize, nu mai avusese timp să se redreseze, şi căzuse. Bander, viu sau mort, nu putea influenţa forţa de atracţie gravitaţională. Probabil că pe întreaga moşie Bander, roboţii stăteau în picioare sau zăceau, inactivi; acest lucru va fi repede remarcat la graniţe.

Sau poate că nu, se gândi el deodată. Solarienii ştiau atunci când unul dintre ei era pe cale să moară de bătrâneţe sau decrepitudine fizică. Lumea era în stare de alertă, şi pregătită pentru eveniment. Însă Bander murise brusc, pe neaşteptate, în floarea vârstei. Cine să ştie? Cine să se aştepte la aşa ceva? Cine să supravegheze dezactivarea?

Dar nu. (Trevize respinse optimismul şi consolarea ca pe nişte capcane primejdioase, întinse de excesul de încredere.) Solarienii vor remarca încetarea activităţii pe moşia Bander şi vor interveni imediat. Existau destui succesori interesaţi, nicio moşie nu era lăsată nesupravegheată.

Pelorat murmură, nefericit:

— Ventilaţia s-a oprit. Un loc subteran, ca ăsta, trebuie ventilat, şi Bander asigura energia necesară. Acum, ventilaţia s-a oprit.

— Nu contează, Janov, spuse Trevize. Avem suficient aer, ne-ar ajunge pentru câţiva ani.

— Dar suntem închişi. Este rău, din punct de vedere psihologic.

— Te rog, Janov, nu deveni claustrofobic... Bliss, ne-am mai apropiat?

— Destul de mult, Trevize, spuse ea. Senzaţia este mai puternică, şi îmi este mai uşor să o localizez.

Înainta cu siguranţă, ezitând foarte puţin în punctele de bifurcaţie.

— Acolo! Acolo! spuse ea. O simt foarte intens.

Trevize spuse sec:

— Chiar şi eu pot auzi o voce, acum.

Se opriră cu toţii şi, în mod automat, îşi ţinură suflarea. Puteau auzi un plâns uşor, fragmentat de sughiţuri.

Intrară într-o cameră vastă. Lumina le permise să remarce că era diferită de tot ceea ce văzuseră până atunci. Acum vedeau o încăpere bogat colorată şi mobilată.

În centru se afla un robot, uşor aplecat, cu braţele desfăcute într-un gest aproape afectuos. Bineînţeles, era complet imobil.

În spatele robotului se agitară nişte veşminte, apăru un ochi rotund şi îngrozit; se auzeau în continuare sughiţurile unui plânset sfâşietor.

Trevize se repezi să vadă ce era în spatele robotului şi, în cealaltă parte, răsări o siluetă micuţă, ţipând strident. Se împiedică, se prăbuşi, rămase întinsă acoperindu-şi ochii,

dând din picioare în toate direcţiile, ca pentru a alunga o ameninţare ce putea veni de oriunde. Şi ţipa, şi ţipa…

Bliss spuse, deşi nu era deloc nevoie:

— Un copil!

54

Trevize se trase îndărăt, uluit. Ce făcea un copil aici? Bander fusese atât de mândru de singurătatea sa totală, insistase atât de mult asupra acestui lucru!

Pelorat, care dintre cei trei era cel mai puţin aplecat spre explicaţii complicate, prinse imediat răspunsul corect, şi spuse:

— Presupun că acesta este succesorul.

— Copilul lui Bander, aprobă Bliss, dar prea tânăr, cred, pentru a putea fi un succesor. Solarienii vor trebui să găsească pe altcineva, în altă parte.

Studie copilul, dar nu cu o privire fixă, ci cu una blândă, hipnotică, şi încet-încet, larma se diminuă. Copilul deschise ochii şi o privi la rândul său pe Bliss. Plânsetul se redusese la câteva scâncete rare.

Bliss începuse şi ea să scoată sunete, de alinare, cuvinte fragmentate care nu aveau un înţeles în sine, destinate aducerii calmului în gândurile copilului. Ca şi cum mângâia cu degete nevăzute mintea neobişnuită a acestuia, pentru a-i netezi emoţiile ciufulite.

Încet, neluându-şi ochii de pe Bliss, copilul se ridică în picioare, se legănă o clipă, apoi se aruncă înspre robotul tăcut şi îngheţat în nemişcare. Cuprinsese cu braţele piciorul robust al robotului, ca şi cum tânjea după siguranţa oferită de această atingere.

— Bănuiesc că robotul îi este… doică… sau îngrijitoare, spuse Trevize. Cred că un Solarian nu poate avea grijă de un alt Solarian, nici măcar dacă sunt în relaţia părinte-copil.

— Iar eu presupun că acest copil este hermafrodit, spuse Pelorat.

— Da, îl susţinu Trevize.

Bliss, în continuare preocupată doar de copil, se apropie încet de el, cu mâinile semi-ridicate, cu palmele îndreptate spre sine, ca pentru a arăta că nu avea de gând să pună mâna pe micuţa creatură. Copilul tăcea, privind-o cum se apropie, strângând şi mai puternic robotul.

— Stai, copile..., spuse Bliss,... e cald, copile... e moale, e cald, e plăcut, e bine, copile... e bine... e bine.

Se opri şi, fără a întoarce privirea, spuse în şoaptă:

— Pel, vorbeşte-i în limbajul lui. Spune-i că suntem roboţi şi am venit să avem grijă de el, din cauză că s-a întrerupt energia.

— Roboţi! spuse şocat Pelorat.

— Da! De roboţi nu îi este frică. Şi nu a văzut niciodată o fiinţă umană, poate nici nu concepe că aşa ceva ar putea exista.

— Nu ştiu dacă mă pot gândi la expresia potrivită, spuse Pelorat. Nu cunosc care este cuvântul arhaic pentru „robot”.

— Atunci spune „robot”, Pel. Dacă nu merge, spuse „lucru metalic”. Spune ce poţi.

Încet, cuvânt cu cuvânt, Pelorat vorbi pe limba copilului. Acesta îl privea, încruntându-se puternic, ca şi cum încerca să înţeleagă.

— Ce-ar fi să-l întrebi cum facem să ieşim, spuse Trevize, dacă tot te înţelegi cu el.

— Nu, spuse Bliss. Nu încă. Mai întâi încrederea, şi după aceea informaţia.

Copilul, privind acum spre Pelorat, slăbi strânsoarea şi vorbi cu o voce ascuţită, muzicală.

— Vorbeşte prea repede pentru mine, spuse alarmat Pelorat.

— Cere-i să-ţi repete, mai rar, spuse Bliss. Fac tot posibilul să îl calmez şi să-i înlătur temerile.

Pelorat, ascultând din nou vorbele copilului, spuse:

— Cred că a întrebat de ce s-a oprit Jemby. Jemby trebuie să fie robotul.

— Verifică şi asigură-te, Pel.

Pelorat vorbi, apoi ascultă, apoi spuse:

— Da. Jemby este robotul. Copilul îşi spune Fallom.

— Bun!

Bliss zâmbi spre copil. Un zâmbet luminos, fericit. Arătă spre el cu degetul, şi spuse:

— Fallom e bun. Fallom e curajos.

Duse mâna la piept, şi spuse:

— Bliss.

Copilul surâse. Era drăguţ atunci când zâmbea.

— Bliss, spuse el pronunţând „s”-ul puţin imperfect.

— Bliss, spuse Trevize, dacă ai activa robotul, pe Jemby, poate că ne va da el informaţiile necesare. Pelorat poate vorbi cu el la fel de uşor.

— Nu, spuse Bliss. Ar fi o greşeală. Prima datorie a robotului este să apere copilul. Dacă îl activez şi îşi dă seama de prezenţa noastră, fiinţe umane străine, ne-ar putea ataca imediat. Fiinţele umane străine nu au ce căuta aici. Dacă voi fi forţată să îl dezactivez, nu ne va oferi nicio informaţie, iar copilul, confruntat cu această a doua dezactivare a singurului părinte pe care îl cunoaşte… Ei bine, nu am s-o fac.

— Dar ni s-a spus, interveni Pelorat cu blândeţe, că roboţii nu pot face rău fiinţelor umane.

— Aşa este, replică Bliss, dar nu ni s-a spus ce fel de roboţi au conceput aceşti Solarieni. Şi chiar dacă roboţii au fost concepuţi să nu facă niciun rău, atunci acesta ar avea de ales între copil – sau ceea ce i se pare lui că seamănă cel mai mult cu un copil – şi trei obiecte pe care s-ar putea chiar nici să nu le recunoască drept fiinţe umane, ci doar ca pe nişte intruşi ilegali. Normal, va alege copilul şi ne va ataca pe noi.

Se întoarse din nou spre copil:

— Fallom, Bliss.

Apoi arătă cu degetul spre cei doi bărbaţi.

— Pel… Trev.

— Pel, Trev, spuse ascultător copilul.

Bliss se apropie de copil, întinzând încet braţele spre el. Acesta o privi, apoi făcu un pas înapoi.

— Calm, Fallom, spuse Bliss. Bine, Fallom. Atinge-mă, Fallom. Cuminte, Fallom.

Copilul făcu un pas spre ea şi Bliss oftă:

— Bravo, Fallom.

Atinse braţul gol al lui Fallom, căci acesta purta, ca şi părintele său, doar o robă lungă, deschisă în faţă, şi un slip. Atingerea fusese delicată. Bliss îşi trase braţul înapoi, apoi îl atinse din nou, mângâindu-l uşor.

Ochii copilului se închiseră pe jumătate, sub puternicul efect calmant al minţii lui Bliss.

Mâinile lui Bliss urcară încet, blând, de-abia atingând pielea, spre umerii copilului, gât, urechi, apoi sub părul lung şi castaniu, până la un punct situat imediat deasupra şi înapoia urechilor.

— Lobii-transductori sunt încă mici. Oasele craniului încă nu s-au dezvoltat. Nu are decât un strat de piele mai dură, care mai târziu se va extinde în afară şi va fi protejat de un strat osos, după ce lobii vor ajunge la dimensiunea maximă… Ceea ce înseamnă că în acest moment nu poate conduce moşia, şi nici măcar nu îşi poate activa robotul personal… Întreabă-l ce vârstă are, Pel.

După un schimb de vorbe, Pel spuse:

— Are paisprezece ani, dacă am înţeles corect.

— Arată mai degrabă de unsprezece, spuse Trevize.

— Lungimea anilor pe această lume este probabil diferită de cea a Anilor Galactici Standard, spuse Bliss. În plus, se presupune că Spaţienii au o viaţă lungă, deci probabil că se maturizează mai încet. În consecinţă, cred că vârsta nu este un factor revelator.

Trevize spuse, plescăind nerăbdător din limbă:

— Destul cu antropologia. Trebuie să ajungem la suprafaţă şi, ţinând cont că avem de-a face cu un copil, poate ne pierdem în mod inutil timpul. Poate nu ştie drumul spre suprafaţă. Poate că n-a fost niciodată pe suprafaţa planetei.

— Pel! spuse Bliss.

Pelorat ştia ce înseamnă asta, şi urmă cea mai lungă conversaţie pe care o avusese până atunci cu Fallom. În cele din urmă, spuse:

— Copilul ştie ce este soarele. Spune că l-a văzut. *Cred* că a văzut copaci. Din comportamentul lui, trag concluzia că ştie ce înseamnă acest cuvânt… sau, cel puţin, cuvântul pe care l-am folosit *eu*...

— Da, Janov, îl întrerupse Trevize, dar treci la subiect.

— I-am promis lui Fallom că, dacă ne duce la suprafaţă, s-ar putea să-i activăm robotul. De fapt, i-am promis că *sigur* îi vom activa robotul. Crezi că ne putem ţine de cuvânt?

— O să vedem mai târziu, spuse Trevize. A spus că ne poate conduce?

— Da. Mi-am zis că va avea o motivaţie, dacă i-am promite acest lucru, înţelegi… Bănuiesc că riscăm să îl dezamăgim…

— Haide, spuse Trevize, să-i dăm drumul. Dacă suntem prinşi în subteran, toate grijile astea vor fi pur teoretice.

Pelorat îi spuse ceva copilului, care începu să meargă, apoi se opri şi privi înapoi spre Bliss.

Bliss îi întinse mâna, şi porniră amândoi, împreună.

— Eu sunt noul robot, făcu ea zâmbind uşor.

— Pare mulţumit, spuse Trevize.

Fallom începu să ţopăie, şi Trevize se întrebă dacă era mulţumit doar din cauză că Bliss avusese grijă să îl aducă în această stare, sau dacă, în plus, mai era şi emoţia vizitei la suprafaţă, şi faptul că avea acum trei roboţi noi în loc de unul. Sau dacă era bucuria dată de gândul că îşi va recăpăta fostul părinte adoptiv, pe Jemby. Dar ce mai conta… atâta vreme cât copilul le arăta drumul?

Fallom înainta fără nicio ezitare. Ori de câte ori întâlneau o intersecţie de drumuri, nu stătea să aleagă. Ştia oare cu adevărat unde mergea, sau era pur şi simplu indiferenţa proprie copilăriei? Juca un joc fără vreo finalitate precisă?

Dar Trevize îşi dădu seama, din uşoara îngreunare a mersului, că urcau, iar copilul, înaintând viguros şi dându-şi importanţă, arăta cu degetul, ciripind zgomotos.

Trevize îl privi pe Pelorat, care îşi drese glasul şi spuse:

— *Cred* că a spus „uşă”.

— Sper că impresia ta este corectă, spuse Trevize.

Copilul se despărţi de Bliss, luând-o la fugă. Arătă cu degetul spre o porţiune a podelei, o pată mai întunecată. Copilul păşi pe ea, sări de câteva ori, apoi se întoarse cu o evidentă expresie de panică, şi începu să vorbească repede şi strident.

Bliss spuse, cu o grimasă:

— Va trebui să asigur energia… Toate astea mă seacă.

Faţa ei se înroşi şi luminaţia scăzu în intensitate, dar chiar în faţa lui Fallom se deschise o trapă. Acesta îşi manifestă încântarea, printr-un râs ascuţit.

Copilul ieşi primul, urmat de cei doi bărbaţi. Bliss veni ultima, şi privi înapoi: luminile se stinseră, trapa se închise. Apoi se opri pentru a-şi trage răsuflarea, vizibil epuizată.

— Ei bine, spuse Pelorat, am ieşit. Unde este nava?

Stăteau cu toţii scăldaţi în lumina amurgului, încă puternică.

— Mi se pare că era în direcţia aceea, murmură Trevize.

— Şi eu am aceeaşi impresie, spuse Bliss. Să mergem.

Întinse mâna spre Fallom.

Nu se auzeau alte sunete decât cele produse de vânt, de mişcările şi se strigătele animalelor. La un moment dat trecură pe lângă un robot care stătea nemişcat în picioare sprijinit de trunchiul unui copac, ţinând în mâini un obiect cu destinaţie incertă.

Pelorat făcu un pas spre el, curios, dar Trevize îl opri:

— Nu e treaba noastră, Janov. Mergi mai departe.

Trecură pe lângă un alt robot, prăbuşit la o distanţă mai mare.

— Cred că există roboţi împrăştiaţi aşa pe o rază de câţiva kilometri, spuse Trevize.

Apoi, triumfător:

— Aha, uite nava!

Măriră ritmul, apoi se opriră deodată. Fallom începu să chiţăie cu voce ascuţită.

La sol, lângă navă, se afla ceva ce semăna cu o aeronavă concepută primitiv: un rotor neeficient şi fragil. În apropiere, interpuşi între micul grup de Străini şi navă, stăteau în picioare patru siluete umane.

— Prea târziu, spuse Trevize. Am pierdut prea mult timp. Acum ce facem?

Pelorat spuse, uimit:

— Patru Solarieni? Nu se poate. Cu siguranţă că nu ar intra aşa de uşor în contact fizic. Crezi că sunt holo-imagini?

— Sunt foarte materiali, spuse Bliss. Nu încape îndoială. Dar nu sunt Solarieni. Sunt roboţi.

55

— Bine, făcu exasperat Trevize. Înainte!

Reluă drumul spre navă, cu un pas calm, urmat de ceilalţi.

Pelorat spuse, aproape cu sufletul la gură:

— Ce ai de gând să faci?

— Dacă sunt roboţi, trebuie să asculte ordinele!

Roboţii îi aşteptau, şi, pe măsură ce distanţa se micşora, Trevize îi studie cu atenţie.

Da, erau roboţi, cu feţele lipsite de orice expresie. Aveau uniforme care nu lăsau vederii niciun centimetru pătrat de piele în afara feţei. Chiar şi mâinile era acoperite de mănuşi subţiri, opace.

Trevize făcu un gest neglijent, care le cerea indiscutabil să se dea la o parte.

Roboţii nu mişcară.

Cu voce joasă, Trevize îi spuse lui Pelorat.

— Spune-le cu cuvinte, Janov. Fii ferm!

Pelorat îşi drese glasul şi, îngroşându-şi vocea, vorbi rar, gesticulând în acelaşi timp, la fel ca şi Trevize, ca roboţii să se dea la o parte. Ca răspuns, unul dintre roboţi, poate o

idee mai înalt decât ceilalţi, spuse ceva cu voce rece şi incisivă.

Pelorat se întoarse spre Trevize.

— Cred că a spus că suntem Străini.

— Răspunde-le că suntem fiinţe umane şi trebuie să asculte de ordinele noastre.

Apoi vorbi robotul, într-o Galactică stranie, dar inteligibilă.

— Înţeleg ce spui, Străine. Vorbesc Galactica. Noi suntem Roboţi Gardieni.

— Atunci m-ai auzit spunând că suntem fiinţe umane. În consecinţă, trebuie să asculţi ordinele noastre.

— Suntem programaţi să ascultăm doar de Stăpâni, Străine. Voi nu sunteţi Stăpâni, şi nici Solarieni. Stăpânul Bander nu a răspuns la apel, şi am venit să investigăm mai îndeaproape. Asta este datoria noastră. Am găsit o navă spaţială care nu este de provenienţă Solariană, câţiva Străini, şi toţi roboţii Bander inactivi. Unde este Stăpânul Bander?

Trevize dădu din cap, spunând încet şi clar:

— Nu ne dăm seama ce vrei să spui. Computerul navei noastre nu funcţionează cum trebuie. Ne-am apropiat de această planetă ciudată, fără vreo intenţie anume. Am aterizat pentru a descoperi unde ne aflăm. Am găsit toţi roboţii dezactivaţi. Nu ştiu ce s-a putut întâmpla.

— Povestea nu este credibilă. Dacă toţi roboţii de pe moşie sunt dezactivaţi şi energia lipseşte, Stăpânul Bander a murit. Nu este logic să presupunem că a murit chiar atunci când aţi aterizat voi, prin simplă coincidenţă. Trebuie să existe o legătură cauzală.

Trevize spuse, pe un ton nevinovat, cu intenţia de a încurca iţele, manifestând o neînţelegere proprie Străinilor.

— Dar energia nu lipseşte. Tu şi ceilalţi sunteţi activi.

— Noi suntem Roboţi Gardieni, spuse robotul. Noi nu aparţinem niciunui Stăpân. Aparţinem întregii lumi. Avem o sursa de alimentare independentă, atomică. Întreb încă o dată: Unde este Stăpânul Bander?

Trevize privi în jurul lui. Pelorat părea neliniştit; Bliss strângea din buze, dar era calmă. Fallom tremura, dar mâna lui Bliss îi atinse umărul, şi copilul se încordă uşor, pierzându-şi expresia facială. (Oare Bliss îl seda?)

— Pentru ultima oară, spuse robotul, unde este Stăpânul Bander?

— Nu ştiu, spuse apăsat Trevize.

Robotul dădu din cap, şi doi dintre colegii săi plecară în grabă.

— Colegii mei Gardieni, spuse el, vor cerceta locuinţa. Între timp, voi veţi fi reţinuţi pentru interogatoriu. Dă-mi obiectele acelea pe care le porţi în lateral.

Trevize făcu un pas înapoi:

— Sunt inofensive.

— Nu mişca! Nu te-am întrebat dacă sunt sau nu inofensive. Ţi le-am cerut.

— Nu.

Robotul făcu un pas rapid înainte, şi braţul său se întinse prea repede pentru ca Trevize să îşi dea seama ce se întâmplă. Mâna robotului îi prinse umărul; strânsoarea se accentuă, şi apăsă în jos. Trevize căzu în genunchi.

— Obiectele, spuse robotul.

După care întinse cealaltă mână.

— Nu, gâfâi Trevize.

Bliss se repezi, scoase blasterul din holster înainte ca Trevize, imobilizat, să poată face ceva pentru a o împiedica, şi îl întinse robotului.

— Ţine, Gardian, spuse ea. Şi dacă mai aştepţi un moment… iată-l şi pe celălalt. Acum eliberează-mi colegul.

Robotul, ţinând cele două arme, se dădu înapoi. Trevize se ridică încet în picioare, frecându-şi viguros umărul, şi strâmbându-se de durere.

(Fallom gemu încet, iar Pelorat îl ridică distrat în braţe, ţinându-l strâns.)

Bliss şopti furioasă spre Trevize:

— De ce i te opui? Te poate ucide cu două degete.

Trevize mormăi şi spuse, printre dinţi:

— De ce nu te ocupi *tu* de el?

— Încerc. Am nevoie de timp. Mintea lui este încordată, intens programată, greu de abordat. Trebuie să i-o studiez. Tu încearcă să câştigi timp.

— Nu-i studia mintea, spuse Trevize de-abia auzit. Distruge-i-o.

Bliss privi repede spre robot. Acesta cerceta cu atenţie armele, în timp ce robotul de lângă el îi supraveghea pe Străini. Niciunul nu părea interesat de schimbul de şoapte dintre Trevize şi Bliss.

— Nu, spuse Bliss. Nicio distrugere. Am ucis un câine şi am rănit un altul, pe prima planetă. Pe lumea asta, ştii şi tu ce s-a întâmplat.

(Încă o privire rapidă spre Roboţii Gardieni.)

— Gaia nu trebuie să distrugă în mod inutil viaţa sau inteligenţa, continuă ea. Am nevoie de timp pentru a acţiona paşnic.

Făcu un pas înapoi şi privi fix robotul.

— Acestea sunt arme, spuse robotul.

— Nu, spuse Trevize.

— Ba da, spuse Bliss, dar nu folosesc la nimic. Sunt golite de energie.

— Serios? Şi pentru ce purtaţi arme golite de energie? Poate că nu sunt descărcate.

Apucă una dintre arme şi puse degetul mare în locul potrivit:

— Aşa se activează?

— Da, spuse Bliss. Dacă apeşi mai tare se va activa, în caz că este încărcată cu energie… dar nu este.

— Sigur?

Robotul îndreptă arma spre Trevize:

— Vrei să spui că dacă îl activez acum, nu va funcţiona?

— Nu va funcţiona, spuse Bliss.

Trevize îngheţase, incapabil să mai articuleze vreun cuvânt. Verificase blasterul după ce Bander i-l golise, şi era, într-adevăr, complet descărcat. Însă robotul ţinea în mână biciul neuronic. Pe acesta nu îl verificase.

Dacă biciul conţinea chiar o infimă cantitate de energie, va fi suficientă pentru stimularea nervilor durerii, iar ceea

ce va simţi Trevize va face ca strânsoarea robotului să pară, prin comparaţie, o uşoară mângâiere plină de afecţiune.

La Academia Navală, fusese obligat să suporte un şfichi neuronic, ca toţi cadeţii de altfel. Aşa, ca să afle ce senzaţie produce. Nu avea chef să afle încă o dată.

Robotul apăsă şi, preţ de o clipă, Trevize se încordă pentru a primi durerea… apoi se relaxă încet. Biciul fusese şi el complet descărcat.

Robotul îl fixă cu privirea pe Trevize, apoi aruncă ambele arme, în lateral.

— Cum au fost descărcate de energie aceste arme? întrebă el. Dacă nu sunt de folos, pentru ce le mai porţi?

— Sunt obişnuit cu greutatea lor, spuse Trevize, şi le port chiar dacă sunt descărcate.

— Este ilogic, spuse robotul. Sunteţi arestaţi cu toţii. Veţi fi reţinuţi pentru interogatorii suplimentare, şi, dacă decid Stăpânii, veţi fi apoi dezactivaţi. Cum se deschide nava aceasta? Trebuie să o cercetăm.

— Nu-ţi va folosi la nimic, spuse Trevize. N-ai să înţelegi nimic din ea.

— Dacă nu eu, atunci Stăpânii vor înţelege.

— Nici ei nu vor înţelege.

— Atunci le vei explica tu.

— Nu am s-o fac.

— Atunci vei fi dezactivat.

— Dezactivarea mea nu vă va oferi nicio explicaţie, şi cred că oricum voi fi dezactivat, chiar dacă le explic.

— Ţine-o tot aşa, murmură Bliss. Încep să desluşesc cum îi funcţionează creierul.

Robotul nu o luă în seamă pe Bliss. (Avusese ea grijă de asta? gândi Trevize şi speră din toată inima că, într-adevăr, avusese grijă.)

Concentrat în continuare asupra lui Trevize, robotul spuse:

— Dacă ne faci greutăţi, atunci te vom dezactiva parţial. Îţi vom provoca stricăciuni, şi atunci ne vei spune ceea ce dorim să aflăm.

Pelorat sări deodată, cu un strigăt aproape sugrumat:

— Stai, nu poţi face aşa ceva... Gardian, nu poţi face aşa ceva.

— Am instrucţiuni foarte detaliate, spuse calm robotul. *Pot* face asta. Desigur, voi face minimum de stricăciuni, doar atât cât este necesar pentru a obţine informaţii.

— Ba nu poţi. Absolut deloc. Eu sunt Străin, la fel ca şi cei doi colegi ai mei. Dar acest copil, spuse el privind spre Fallom, este Solarian. El îţi va spune ce să faci, iar tu trebuie să îl asculţi.

Fallom îl privi pe Pelorat cu ochi deschişi, dar aparent goi.

Bliss dădu puternic din cap, dar Pelorat o privi fără a da vreun semn că înţelege.

Ochii robotului se opriră scurt asupra lui Fallom. Apoi spuse:

— Copilul nu prezintă nicio importanţă. Nu are lobi-transductori.

— Nu are lobi-transductori suficient dezvoltaţi, spuse Pelorat respirând cu greutate, dar îi va avea, cu timpul. Este un copil Solarian.

— Este un copil, dar dacă nu are lobi-transductori complet dezvoltaţi, nu este Solarian. Nu sunt obligat să îi ascult ordinele sau să îl feresc de rele.

— Dar este urmaşul Stăpânului Bander.

— Serios? Cum ai aflat acest lucru?

Pelorat se bâlbâi, aşa cum făcea uneori când punea prea mult suflet:

— Ce... ce alt copil ar exista pe această moşie?

— De unde ştii că nu mai sunt şi alţi copii?

— Ai mai văzut tu vreunul?

— Eu pun întrebările.

În acest moment, atenţia robotului se îndreptă asupra colegului său, care îi atinsese braţul. Cei doi roboţi trimişi în locuinţă se întorceau într-o fugă rapidă care, fără îndoială, prezenta o anumită neuniformitate.

Se făcu linişte până la sosirea lor, apoi unul dintre ei vorbi în limbajul Solarian... şi toţi cei patru roboţi părură să-

şi piardă elasticitatea. Pentru o clipă se ofiliră, se dezumflară.

— L-au găsit pe Bander, spuse Pelorat înainte ca Trevize să-i poată face semn să tacă din gură.

Robotul se întoarse încet şi spuse, cu o voce care deforma silabele:

— Stăpânul Bander este mort. Prin remarca pe care ai făcut-o adineauri, ai arătat că ştiaţi acest lucru. Cum se explică?

— De unde să ştiu eu? spuse obraznic Trevize.

— Ştiaţi că este mort. Ştiaţi că este acolo. Cum puteaţi şti, dacă nu aţi fost acolo? Înseamnă că voi i-aţi luat viaţa.

Pronunţia robotului începea deja să se îmbunătăţească. Acuzase şocul, dar îşi revenea.

— Cum să-l omorâm pe Bander? spuse Trevize. Cu lobii-transductori pe care îi avea, ne-ar fi putut distruge într-o clipă.

— De unde ştiţi ce pot – sau ce nu pot – face lobii-transductori?

— Adineauri ai vorbit de lobii-transductori.

— Nu am făcut decât să îi menţionez. Nu le-am descris proprietăţile şi posibilităţile.

— Am aflat aşa, într-un vis.

— Răspunsul nu este credibil.

— Nici acuzaţia ta nu este credibilă, spuse Trevize.

— Şi în orice caz, adăugă Pelorat, dacă Stăpânul Bander este mort, atunci Stăpânul Fallom controlează acum această moşie. Iată deci Stăpânul, şi de el trebuie să ascultaţi.

— Am explicat deja, spuse robotul, că un urmaş cu lobi-transductori nedezvoltaţi nu este considerat Solarian. În consecinţă, nu poate fi Succesor. Aici va fi instalat altcineva, cu vârstă potrivită, imediat ce vom raporta această ştire tristă.

— Şi Stăpânul Fallom?

— Nu există niciun Stăpân Fallom. Este doar un copil, şi avem un exces de copii. Va fi distrus.

Bliss spuse, aprinzându-se:

— Nu vei îndrăzni! Este un copil!

— Nu neapărat eu îl voi distruge, spuse robotul, şi cu certitudine că nu eu voi lua decizia. Consiliul Stăpânilor se va ocupa de el. Însă, având un exces de copii, ştiu bine care va fi decizia.

— Nu. Am spus nu.

— Nu va fi dureros… Dar se apropie o altă navă. Acum trebuie să intrăm în fosta locuinţă Bander pentru a organiza un Consiliu holovizat care va alege un Succesor şi va hotărî asupra soartei voastre… Dă-mi copilul.

Bliss smulse copilul semi-inconştient din braţele lui Pelorat. Ţinându-l strâns şi încercând să îşi plaseze greutatea pe umăr, spuse:

— Nu te atinge de acest copil.

Încă o dată, robotul înaintă şi întinse repede braţul pentru a pune mâna pe Fallom. Bliss se repezi în lateral, începându-şi mişcarea cu mult înainte ca robotul să şi-o fi început pe a sa. Robotul continuă totuşi să înainteze, ca şi cum Bliss s-ar mai fi aflat în faţa lui. Înclinându-se rigid, căzu cu faţa în jos. Ceilalţi trei roboţi rămaseră nemişcaţi, cu privirea pierdută.

Bliss plângea, în parte furioasă:

— Aproape că găsisem modalitatea potrivită pentru a-i controla, dar nu mi-a mai lăsat timp. N-am avut de ales, a trebuit să lovesc, şi acum, toţi patru sunt dezactivaţi… Să intrăm în navă, înainte ca cealaltă navă să aterizeze. Sunt prea slăbită ca să mai fac faţă altor roboţi.

Partea a cincea –
MELPOMENIA

13. Departe de Solaria

56

Plecarea se petrecu ca prin ceaţă. Trevize îşi recuperă armele inutile, deschise uşa navei, şi se repeziră cu toţii înăuntru. De-abia după decolare îşi dădu seama că Fallom intrase cu ei.

Probabil că evadarea nu le-ar fi reuşit dacă manevrele aeronavei Solariene nu ar fi fost, prin comparaţie, atât de primitive. Nava Solariană avea nevoie de un timp remarcabil de lung pentru coborâre şi aterizare. Pe de altă parte, computerul de pe *Far Star* porni nava gravitică în mai puţin de o secundă.

Deşi eliminarea efectului gravitaţional şi, în consecinţă, a inerţiei, îi scuti de efectele acceleraţiei, nu scăpară de consecinţele frecării cu aerul. Temperatura învelişului exterior al navei crescu cu o viteză mult mai mare decât cea admisă de specificaţiile navale.

În timp ce urcau, zăriră o a doua navă Solariană aterizând, şi altele sosind. Trevize se întrebă câţi roboţi ar fi putut stăpâni Bliss, şi ajunse la concluzia că, dacă ar mai fi rămas pe suprafaţă încă cincisprezece minute, ar fi fost copleşiţi de numărul acestora.

Odată ieşiţi în spaţiu, Trevize se ascunse în partea întunecată a planetei. Nu trebui să se deplaseze prea mult, pentru că, atunci când părăsiseră suprafaţa, soarele deja se apropia de asfinţit. În întuneric, *Far Star* se va putea răci mai repede, şi îşi va continua îndepărtarea de planetă, într-o spirală lentă.

Pelorat ieşi din camera pe care o împărţea împreună cu Bliss.

— Copilul doarme normal acum, spuse el. I-am arătat cum se foloseşte toaleta şi a înţeles fără niciun fel de probleme.

— Nu e de mirare. Trebuie să fi avut facilităţi similare în locuinţa subterană.

— Nu am văzut aşa ceva acolo, şi chiar *aveam* nevoie, spuse Pelorat accentuându-şi cu înţeles cuvintele. Din punctul meu de vedere, nu ne-am întors deloc prea devreme pe navă.

— E valabil pentru toţi. Dar de ce am luat şi copilul?

Pelorat dădu din umeri, parcă cerându-şi scuze:

— Bliss n-a vrut să-l lase. E ca şi cum ar fi salvat o viaţă, în schimbul celei pe care a luat-o. Nu poate suporta…

— Ştiu, spuse Trevize.

— Copilul are o conformaţie foarte ciudată, spuse Pelorat.

— Fiind hermafrodit, mi se pare normal.

— Are testicule, ştii?

— Fără ele nu s-ar putea reproduce.

— Şi un foarte mic vagin.

Trevize făcu o grimasă:

— Dezgustător.

— Nu chiar, Golan, protestă Pelorat. S-a adaptat nevoilor. Nu eliberează decât un ovul fertilizat, sau un foarte mic embrion, care apoi se dezvoltă în condiţii de laborator, sub îngrijirea roboţilor.

— Şi ce se întâmplă dacă sistemul lor robotic cade? Nu vor mai fi în stare să producă urmaşi viabili.

— Orice lume ar avea probleme serioase dacă i s-ar prăbuşi complet structura socială.

— N-aş plânge de nefericire dacă aşa ceva li s-ar întâmpla Solarienilor.

— Recunosc că nu pare o lume foarte atrăgătoare… pentru noi, vreau să spun. Dar nouă ne displac doar oamenii şi structura socială, dragă amice. Fă abstracţie de oameni şi de roboţi şi vei avea o lume care altfel…

— S-ar deteriora, la fel ca şi Aurora, spuse Trevize. Cum se simte Bliss?

— Mă tem că este epuizată. Acum doarme. A avut o experienţă *foarte* neplăcută, Golan.

— Nici eu n-aş putea spune că m-am distrat.

Trevize închise ochii, şi socoti că ar fi cazul să doarmă un pic. Îşi va oferi această plăcere imediat ce va fi sigur că Solarienii nu au posibilitatea zborului spaţial... iar până acum, computerul nu detectase vreun obiect artificial în spaţiu.

Se gândi cu amărăciune la cele două planete Spaţiene pe care le vizitaseră – câini sălbatici şi ostili pe una, hermafrodiţi singuratici şi ostili pe cealaltă – şi la faptul că nu descoperiseră vreun indiciu asupra locului în care se afla Pământul. În urma dublei vizite, nu se puteau lăuda decât cu Fallom.

Deschise ochii.

Pelorat stătea în continuare aşezat de cealaltă parte a computerului, şi îl privea cu seriozitate.

Trevize declară cu o convingere bruscă:

— Ar fi trebuit să lăsăm copilul Solarian jos.

— Sărăcuţul, spuse Pelorat. L-ar fi omorât.

— Ce dacă? Aparţinea acelei lumi. Făcea parte din acea societate. Ăsta era destinul lui: să fie omorât din cauză că sunt prea mulţi copii.

— Vai dragul meu prieten, vezi lucrurile dintr-o perspectivă foarte nemiloasă.

— O perspectivă *sănătoasă*. Nu ştiu cum o să avem grijă de el. Cu noi ar putea avea parte de o suferinţă lentă, şi în final, tot de moarte. Ce mănâncă?

— Ceea ce mâncăm şi noi bătrâne. De fapt, problema este ce mâncăm *noi*? Ce rezerve mai avem?

— Arhisuficiente. Arhisuficiente. Chiar şi cu un pasager în plus.

Pelorat nu părea copleşit de bucurie.

— Meniul a devenit foarte monoton, spuse el. Trebuia să fi luat câteva specialităţi de pe Comporellon... nu că ar fi avut o bucătărie excelentă.

— Nu puteam. Am plecat în foarte mare grabă, dacă îţi mai aduci aminte, la fel cum am făcut pe Aurora şi, mai

ales, la fel cum am făcut pe Solaria… Dar ce contează un pic de monotonie? Îţi strică plăcerea, însă te menţine în viaţă.

— N-ar fi posibil să facem rost de nişte rezerve proaspete, dacă avem nevoie?

— Oricând, Janov. Cu o navă gravitică şi cu motoare hiperspaţiale, Galaxia este un spaţiu strâmt. În câteva zile, putem fi oriunde. Numai că jumătate dintre lumile Galaxiei sunt alertate pentru a ne descoperi nava, şi aş prefera să stau la fereală o vreme.

— Bănuiesc că nu avem de ales… Bander nu părea interesat de navă.

— Probabil că nici nu a fost conştient de existenţa ei. Solarienii au renunţat de mult la zborul spaţial. Principala lor dorinţă este să fie lăsaţi complet singuri, şi nu s-ar putea bucura de siguranţa izolării dacă s-ar mişca tot timpul prin spaţiu, făcându-şi simţită prezenţa.

— Ce vom face în continuare, Golan?

— Avem de vizitat o a treia lume, spuse Trevize.

— Judecând după primele două, nu îmi pun mari speranţe în ea.

— Nici eu, în acest moment, dar imediat după ce trag un pui de somn, pun computerul să ne calculeze drumul.

57

Trevize dormi mult mai mult decât se aşteptase, dar asta nu prea avea importanţă. La bordul navei nu exista nici zi, nici noapte. Orele erau definite subiectiv, iar bioritmurile pasagerilor se desincronizau adesea.

Trevize cocheta chiar cu gândul, în cursul frecării (importanţa conservării apei recomandă înlăturarea prin frecare a săpunului, şi nu prin clătire), de a mai dormi o oră sau două… se întoarse brusc şi se trezi holbându-se la Fallom, la fel de dezbrăcat ca şi el.

Nu se putu abţine să nu sară înapoi; spaţiul Camerei de Igienizare fiind foarte strâmt, se lovi inevitabil de ceva tare. Mârâi.

Fallom privea curios şi arăta cu degetul spre penisul lui Trevize. Spunea cuvinte de neînţeles, dar întregul său comportament indica un sentiment de nedumerire. Pentru liniştea sa interioară, Trevize nu găsi altceva de făcut decât să-şi acopere penisul cu mâinile.

Fallom spuse, cu vocea sa ascuţită:

— Salutări.

Trevize tresări uşor la auzul acestui neaşteptat cuvânt în Galactică, care părea să fi fost învăţat pe de rost.

Fallom continuă, rostind cu greutate cuvintele:

— Bliss… spune… tu… speli… mine.

— Ce spui tu?! făcu Trevize.

Îl prinse pe Fallom de umeri:

— Tu… stai… aici.

Arătă cu degetul înspre podea iar Fallom, bineînţeles, privi imediat spre locul cu pricina. Părea să nu fi înţeles nimic din frază.

— Nu te mişca, spuse Trevize.

Şi îl prinse pe copil de mâini, strângându-i-le pe lângă corp, ca pentru a simboliza imobilitatea. Se uscă în grabă, îşi puse slipul, apoi pantalonii.

Ieşi din cabină şi scoase un răget:

— Bliss!

La bordul navei, distanţa care separa doi oameni nu putea fi mai mare de patru metri. Bliss apăru imediat în uşa camerei. Spuse, zâmbind:

— M-ai strigat, cumva, Trevize, sau a fost doar murmurul uşor al vântului prin iarba mlădioasă?

— Lasă glumele, Bliss. Ce-i asta?

Şi arătă cu degetul mare peste umăr.

Bliss privi dincolo de el, şi spuse:

— Păi, seamănă cu tânărul Solarian pe care l-am adus ieri la bordul navei.

— *Tu* l-ai adus la bordul navei. Şi pentru ce vrei să-l spăl?

— M-am gândit că-ţi va face plăcere. Este o creatură deosebit de inteligentă. Reţine cu mare uşurinţă cuvintele Galactice. Îi explic un lucru, şi nu îl mai uită. Desigur, îl ajut şi eu.

— Normal.

— Da. Îl calmez. L-am ţinut într-o stare de buimăceală acolo, pe planetă. Aici am avut grijă să doarmă, şi încerc să-i abat un pic gândurile de la Jemby, pe care, după toate aparenţele, l-a iubit foarte mult.

— În cele din urmă îi va place aici.

— Sper. Este adaptabil, pentru că este tânăr, şi îl încurajez în această privinţă atât cât pot. Îl voi învăţa să vorbească Galactica.

— Atunci spălă-l *tu*. Ai înţeles?

Bliss dădu din umeri:

— Dacă insişti... dar mi-aş dori să se împrietenească cu toţi. Ar fi bine dacă fiecare dintre noi ne-am asuma unele funcţii de părinte. Sunt sigură că poţi coopera în acest sens.

— Da, dar numai până la un anumit punct. Şi după ce îl speli, scapă de el. Vreau să-ţi vorbesc.

Bliss spuse, cu un neaşteptat aer de ostilitate:

— Cum adică, să scap de el?

— Nu-ţi propusesem să-l arunci în spaţiu. Instalează-l în camera ta. Undeva într-un colţ. Vreau să-ţi vorbesc.

— Îţi voi sta la dispoziţie, spuse ea cu răceală.

Privi în urma ei, lăsând mânia să-i crească, apoi se duse în cabina de pilotaj şi activă ecranul.

Solaria era un cerc întunecat, cu un pătrar luminos în stânga. Trevize aşeză mâinile pe pupitru şi mânia i se potoli instantaneu. Trebuia să fii calm pentru o legătură între minte şi computer, iar reflexul condiţionat sfârşise prin a asocia contactul cu pacea mentală.

În jurul navei, pe o rază egală cu distanţa până la planetă, nu existau obiecte artificiale. Solarienii (sau, mai plauzibil, roboţii lor) nu puteau, sau nu erau dispuşi, să-i urmărească.

Foarte bine. Putea deci să iasă din umbră. Oricum, dacă ar fi continuat să se îndepărteze, umbra ar fi dispărut pe

măsură ce discul Solariei s-ar fi micşorat în raport cu discul soarelui în jurul căruia orbita.

Puse computerul să scoată nava din planul planetar, îndreptându-se spre o regiune în care curbura spaţiului să fie suficient de redusă pentru a asigura un Salt precis.

Şi, ca de multe alte ori în asemenea ocazii, se trezi studiind stelele. Erau aproape hipnotice, în imobilitatea lor liniştită. Toată turbulenţa şi instabilitatea erau şterse de distanţă, care făcea din ele doar nişte puncte luminoase.

Unul dintre acele puncte putea fi foarte bine soarele în jurul căruia orbita Pământul... soarele original, sub radiaţia căruia a apărut viaţa, şi sub ale cărui efecte binefăcătoare a evoluat omenirea.

Lumile Spaţiene orbitau în jurul unor aştri strălucitori. Aceştia făceau parte dintr-o categorie importantă a stelelor, însă nu erau menţionaţi în harta Galactică a computerului. Desigur, acelaşi lucru ar putea fi valabil şi pentru *soare*.

Sau sorii lumilor Spaţiene au fost omişi doar din cauza unor acorduri datând din epoca primitivă, şi care stabileau ca acestea să fie lăsate în pace? Să fie soarele Pământului inclus în harta Galactică, dar imposibil de distins printre miriadele de stele asemănătoare lui, şi în jurul cărora nu orbitează totuşi nicio planetă locuibilă?

În Galaxie existau aproximativ treizeci de miliarde de stele asemănătoare *soarelui*, şi doar una dintr-o mie avea planete locuibile. Pe o rază de câteva sute de parseci în jurul navei ar putea exista o mie de planete locuibile. Să cutreiere toate stelele asemănătoare *soarelui*, una câte una?

Sau soarele original nici nu exista în această parte a Galaxiei? Câte alte regiuni erau la fel de convinse că *soarele* se afla în preajma *lor*, că acolo trăiau urmaşii primilor Colóni?

Avea nevoie de informaţii, şi până acum nu obţinuse niciuna.

Nu credea că o examinare, oricât de amănunţită, a ruinelor milenare ale Aurorei îi va da vreo informaţie cu privire la coordonatele Pământului. Se îndoia şi mai

puternic că Solarienii puteau fi convinşi să furnizeze informaţii.

Dacă toate informaţiile despre Pământ au dispărut din marea Bibliotecă de pe Trantor, şi din marea Memorie Colectivă a Gaiei, părea puţin probabil să fi fost scăpată din vedere vreo informaţie existentă pe lumile pierdute ale Spaţienilor.

Şi dacă ar găsi soarele Pământului şi apoi chiar Pământul însuşi, prin cel mai pur noroc...? Nu va exista oare ceva care să-l facă să nu-şi dea seama de acest lucru? Apărarea Pământului era perfectă? Hotărârea de a rămâne ascuns era de nestrămutat?

De fapt, ce căuta el?

Pământul? Sau o breşă în Planul Seldon? Breşă pe care el credea (fără vreun motiv clar) că o va găsi pe Pământ?

Planul Seldon funcţiona de cinci secole, şi va purta specia umană (aşa se spunea) într-un port sigur, în pântecul unui Al Doilea Imperiu Galactic, mai mare decât primul, mai nobil şi mai liber... şi totuşi, el, Trevize, votase împotriva lui, în favoarea *Galaxiei*.

Galaxia ar trebui să fie un imens organism, în timp ce Al Doilea Imperiu Galactic, oricât de mare ca dimensiuni şi varietate, ar trebui să fie o simplă uniune de organisme individuale, de dimensiuni microscopice în comparaţie cu întregul. Al Doilea imperiu Galactic ar fi un alt exemplu al formelor de uniune pe care omenirea le-a cunoscut de-a lungul timpului. Al Doilea Imperiu ar putea fi cel mai mare şi cel mai bun din familia sa, dar nu va fi decât un exemplu în plus.

Pentru ca *Galaxia*, o formă de organizare complet diferită, să fie mai bună decât Al Doilea Imperiu Galactic, trebuie să existe o fisură în Plan, ceva ce însuşi marele Hari Seldon a omis.

Dar dacă Seldon omisese ceva, ce putea face Trevize? Nu era matematician; nu ştia nimic, dar *nimic*, despre detaliile Planului; mai mult, chiar dacă i s-ar explica, tot nu ar înţelege.

Nu cunoştea decât ipotezele: că trebuie implicat un mare număr de fiinţe umane, şi că ele nu trebuie să fie conştiente de concluziile obţinute. Prima ipoteză era evident adevărată, având în vedere imensa populaţie a Galaxiei, iar a doua *probabil* că era adevărată: doar cei din A Doua Fundaţie cunoşteau detaliile Planului, şi nu le divulgau nimănui.

Mai rămânea oare o ipoteză neverificată, una general acceptată, atât de acceptată încât nimeni nu o menţionase şi nici nu se gândise la ea… şi care totuşi putea fi falsă? O ipoteză care, dacă *într-adevăr* era falsă, ar altera măreaţa concluzie a Planului şi ar face din *Galaxia* o variantă preferabilă Imperiului?

Dar dacă ipoteza era atât de evidentă şi de acceptată încât nu fusese niciodată exprimată, cum putea ea fi falsă? Dacă nimeni nu o menţionase, sau nu se gândise la ea, cum putea Trevize să ştie că există? Sau să aibă vreo idee despre natura sa, chiar dacă îi ghicise existenţa?

Să fi fost Trevize într-adevăr omul cu intuiţia infailibilă, aşa cum insistase Gaia? Ştia ce trebuia făcut, chiar dacă nu ştia din ce motiv?

Acum cerceta toate lumile Spaţiene de care aflase… Era corect? Lumile Spaţiene deţineau răspunsul? Sau, cel puţin, *începutul* răspunsului?

Ce se afla pe Aurora, în afară de ruine şi câini sălbatici? (Şi, probabil, alte creaturi sălbatice. Tauri turbaţi? Şobolani uriaşi? Feline prădătoare cu ochi verzi?) Solaria era populată cu oameni, dar ce puteai găsi acolo în afară de roboţi şi fiinţe umane capabile să transducă energia? Ce legătură să existe între fiecare dintre aceste lumi şi Planul Seldon, în afară de secretul coordonatelor Pământului?

Dar ce legătură are *Pământul* cu Planul Seldon? Nu era totul o nebunie? Nu cumva aplecase prea mult urechea la basmele privind propria sa infailibilitate?

O ruşine imensă îl copleşi, şi păru să îl apese cu greutatea ei până când aproape îl sufocă. Privi stelele – îndepărtate, nepăsătoare – şi gândi: Probabil că eu sunt Marele Nebun al Galaxiei.

58

Vocea lui Bliss îl scoase din gânduri:

— Ei bine, Trevize, pentru ce vrei să… S-a întâmplat ceva?

În glasul său se desluşea o bruscă îngrijorare.

Trevize ridică privirea şi, pe moment, găsi că-i era dificil să-şi alunge starea mizerabilă. O privi fix, apoi spuse:

— Nu, nu. Nu s-a întâmplat nimic. Pur şi simplu… mă pierdusem în gânduri. Din când în când, mă mai trezesc şi eu gândind.

Era conştient şi jenat de faptul că Bliss îi putea citi sentimentele. Nu avea decât promisiunea ei că se va abţine să-i spioneze voluntar mintea.

Totuşi, Bliss păru să accepte această explicaţie.

— Pelorat este cu Fallom, spuse ea. Îl învaţă fraze Galactice. Copilul pare să mănânce ceea ce mâncăm şi noi, fără mofturi exagerate… dar pentru ce doreai să mă vezi?

— Ei bine, nu aici, spuse Trevize. Deocamdată, computerul nu are nevoie de mine. Dacă vrei să vii în camera mea, patul este făcut şi poţi sta pe el; eu voi sta pe scaun. Sau invers, dacă preferi.

— Nu are importanţă.

Parcurseră distanţa până la camera lui Trevize. Ea îl privi cu atenţie:

— Nu mai pari furios.

— Îmi spionezi mintea?

— Nu. Îţi studiez faţa.

— Nu sunt furios. Din când în când, se întâmplă să mă mai pierd cu firea, dar asta nu înseamnă că sunt furios. Totuşi, dacă nu ai nimic împotrivă, trebuie să îţi pun câteva întrebări.

Bliss se aşeză pe pat, dreaptă, cu o expresie serioasă pe faţa cu pometţi largi şi în ochii întunecaţi. Părul negru îi cădea pe umeri, aranjat cu grijă, iar mâinile stăteau larg deschise pe genunchi. Răspândea o urmă discretă de parfum.

Trevize zâmbi:

— Te-ai făcut frumoasă. Poate îţi închipui că nu voi ţipa la o fată tânără şi drăguţă.

— Dacă crezi că-ţi face bine, poţi să strigi şi să urli cât vrei. Însă nu vreau să strigi şi să urli la Fallom.

— Departe de mine acest gând. De fapt, nici la tine nu vreau să strig şi să urlu. N-am hotărât că suntem prieteni?

— Faţă de tine, Trevize, Gaia nu a avut niciodată alte sentimente decât de prietenie.

— Nu mă refeream la Gaia. Ştiu că faci parte din Gaia şi că *eşti* Gaia. Totuşi, există în tine o parte care îşi păstrează individualitatea, cel puţin într-un anumit sens. Eu vorbesc cu individul. Vorbesc cu cineva care se numeşte Bliss, fără referire – sau referindu-mă cât mai puţin posibil – la Gaia. N-am hotărât că suntem prieteni, Bliss?

— Ba da, Trevize.

— Atunci, cum se face că ai întârziat să te ocupi de roboţii de pe Solaria, după ce am părăsit locuinţa subterană şi ne-am îndreptat spre navă? Am fost umilit şi lovit fizic, totuşi nu ai acţionat în niciun fel. Deşi fiecare moment de întârziere putea aduce în scenă alţi roboţi, şi numărul lor ne putea copleşi, nu ai făcut nimic.

Bliss îl privi cu seriozitate, şi vorbi ca şi cum intenţiona să-şi *explice* faptele, dar nu să le justifice:

— Nu este adevărat că stăteam degeaba, Trevize. Studiam minţile Roboţilor Gardieni, încercând să aflu cum îi pot controla.

— Ştiu că asta făceai. Cel puţin, aşa mi-ai spus la momentul respectiv. Numai că nu văd ce rost avea. De ce să le manevrezi minţile, când le puteai distruge… aşa cum ai şi făcut, în cele din urmă?

— Crezi că este uşor să distrugi o fiinţă inteligentă?

Trevize strânse buzele, într-o expresie de dezgust:

— Haide, Bliss. O *fiinţă* inteligentă? Era doar un robot.

— Doar un robot?

Bliss vorbi cu înflăcărare:

— Întotdeauna, argumentul este acesta. Doar. Doar! De ce să fi ezitat Solarianul, Bander, să ne omoare? Noi nu eram decât fiinţe umane fără transductori. De ce să nu-l

lăsăm pe Fallom în voia soartei? Este doar un Solarian, ba mai mult, un specimen imatur. Dacă începi să dai la o parte pe cutare sau cutare spunând că este doar aşa sau aşa, poţi distruge orice doreşti. Oricine şi orice poate fi introdus într-o categorie.

— Nu împinge la extreme o remarcă perfect legitimă, numai pentru a o face să sune ridicol, spuse Trevize. Robotul era doar un robot. Nu poseda o inteligenţă umană. Era o maşină mimând inteligenţa.

— Cu câtă uşurinţă poţi vorbi atunci când nu ştii nimic despre un lucru, spuse Bliss. Eu sunt Gaia. Da, sunt şi Bliss, dar sunt Gaia. O lume care consideră că fiecare atom din ea este preţios şi are un sens; fiecare structură organizată a atomilor este chiar *mai* preţioasă şi plină de sens. Eu/noi/Gaia nu distrugem cu uşurinţă o structură organizată, deşi am fi bucuroşi să o transformăm în ceva mai complex, cu condiţia ca procedând astfel să nu aducem prejudicii întregului. Cea mai înaltă formă de organizare pe care o cunoaştem produce inteligenţă, şi pentru a distruge inteligenţa trebuie să fii mânat de necesitatea cea mai acută. Foarte puţin contează dacă este inteligenţă artificială sau biochimică. Robotul Gardian reprezenta o formă de inteligenţă pe care eu/noi/Gaia nu am întâlnit-o niciodată. Ar fi fost minunat să o putem studia. Să o distrugem, ar fi fost de neconceput… cu excepţia unei situaţii disperate.

— Erau trei inteligenţe mai preţioase în joc, spuse sec Trevize. A ta, cea a lui Pelorat, omul pe care îl iubeşti, şi, dacă nu te supără că o menţionez, a mea.

— Patru! Uiţi în continuare să îl incluzi pe Fallom… Însă nu erau în pericol. Aşa am apreciat eu. Ascultă… Să presupunem că eşti în faţa unei picturi, o mare capodoperă, a cărei existenţă îţi este fatală. Tot ce ai de făcut este să aduci repede o bidinea şi să o mânjeşti la întâmplare, distrugând-o pentru totdeauna. Aşa vei fi în siguranţă. Să presupunem însă că, în loc să faci acest lucru, studiezi pictura cu atenţie, adaugi o tuşă de vopsea aici, o pată micuţă acolo, răzui o suprafaţă foarte mică în altă parte, şi

tot aşa, până vei modifica pictura suficient de mult pentru a evita moartea, ea rămânând în continuare capodoperă. Normal, modificarea nu se poate face fără cea mai mare atenţie. Va cere timp, dar dacă îl ai la dispoziţie, merită să salvezi şi pictura, nu numai propria-ţi viaţă.

— Poate, spuse Trevize. Dar, până la urmă, ai distrus pictura iremediabil. Bidineaua s-a prăbuşit peste ea, eliminând toate tuşele minunate de culoare, toate subtilităţile formelor şi modelelor. Şi ai făcut asta imediat ce micuţul hermafrodit a fost în primejdie. Atunci când *noi*, împreună cu tine, înfruntam pericolul, nu ai fost deloc mişcată.

— Noi, Străinii, nu eram încă într-un pericol *imediat*, în timp ce Fallom, după părerea mea, era. Am avut de ales între Roboţii Gardieni şi Fallom, şi, fără întârziere, l-am ales pe Fallom.

— Chiar aşa să fi fost, Bliss? Un calcul rapid care să decidă între o minte şi alta, o judecată rapidă care să spună unde se află complexitatea şi valoarea mai mare?

— Da.

— Dar dacă îţi spun că în faţa ta nu ai văzut decât un copil, un copil speriat de moarte? Atunci ai fost cuprinsă de un sentiment matern instinctiv, şi l-ai salvat; mai devreme, când eram în pericol numai trei vieţi adulte, făceai calcule.

Bliss roşi uşor:

— Ar putea fi ceva adevăr în asta; dar nu în modul batjocoritor în care te-ai exprimat. La bază *a existat* şi un raţionament.

— Mă îndoiesc. Dacă ar fi existat un raţionament, ai fi considerat că acel copil urma să-şi suporte destinul în propria societate. Cine ştie câte mii de copii nu au fost sacrificaţi pentru a menţine populaţia redusă la un număr pe care Solarienii îl consideră convenabil?

— Nu este numai atât, Trevize. Copilul urma să fie omorât deoarece era prea tânăr pentru un Succesor, iar asta se întâmpla din cauză că părintele său murise prematur, omorât de mine.

— Într-un moment în care trebuia să alegi între a ucide sau a fi ucis.

— Nu are importanţă. Eu i-am ucis părintele. Nu puteam rămâne indiferentă, acceptând uciderea copilului, ca urmare a propriilor mele fapte... În plus, am ocazia de a studia un gen de creier care nu a mai fost niciodată studiat pe Gaia.

— Creierul unui copil!

— Nu va rămâne pentru totdeauna un creier de copil. În părţile laterale ale creierului se vor dezvolta mai târziu cei doi lobi-transductori. Aceşti lobi oferă Solarienilor capacităţi pe care întreaga Gaia nu le poate avea. Pentru a ţine aprinse câteva lumini, pentru a activa un mecanism de deschidere a unei uşi, eu am depus eforturi epuizante. Bander putea furniza energie pentru o moşie mai complexă şi mai întinsă decât oraşul pe care l-am văzut pe Comporellon... o putea face chiar şi în timpul somnului.

— Deci priveşti copilul ca pe un element important în cercetarea fundamentală a creierului, spuse Trevize.

— Într-un fel, da.

— Eu nu simt lucrurile la fel. Eu am impresia că am luat la bord un pericol. Un mare pericol.

— Pericol, în ce sens? Se va adapta perfect... cu ajutorul meu. Este deosebit de inteligent, şi deja dă semne de afecţiune pentru noi. Va mânca ceea ce vom mânca şi noi, va merge unde vom merge şi noi, iar eu/noi/Gaia vom obţine informaţii inestimabile referitoare la creierul său.

— Şi dacă produce un urmaş? Nu are nevoie de o fiinţă complementară. Este *complet*.

— Vor trece mulţi ani până să fie capabil să dea naştere unor urmaşi. Spaţienii trăiesc câteva secole, iar Solarienii nu au avut niciun interes să se înmulţească. Reproducerea tardivă este probabil implementată genetic în Solarieni. Fallom nu va avea copii multă vreme de acum încolo.

— De unde ştii?

— Nu *ştiu*. Pur şi simplu fac apel la logică.

— Iar eu îţi spun că Fallom se va dovedi periculos.

— N-ai de unde să ştii. Şi nici nu eşti logic.

— Simt asta, Bliss, fără un motiv precis… În acest moment. Şi tu, nu eu, insişti asupra infailibilităţii intuiţiei mele.

Bliss se încruntă, încurcată.

59

Pelorat se opri în cadrul uşii cabinei de pilotaj şi privi înăuntru, stânjenit. Ca şi cum încerca să-şi dea seama dacă Trevize era foarte ocupat sau nu.

Trevize îşi ţinea mâinile pe pupitru, ca întotdeauna atunci când se integra cu computerul. Privea fix ecranul. În consecinţă, Pelorat trase concluzia că Trevize avea de lucru, şi aşteptă răbdător, încercând să nu se mişte sau să-l perturbe în vreun fel.

Într-un târziu, Trevize ridică privirea spre Pelorat. Nu era perfect conştient de prezenţa celuilalt. Ochii lui păreau întotdeauna un pic sticloşi şi nefocalizaţi când era în comuniune cu computerul, ca şi cum privea, gândea, trăia, în alt mod decât o persoană obişnuită.

Dar îi făcu lui Pelorat un semn discret cu capul, ca şi cum imaginea acestuia, penetrând cu dificultate, lent, îi impresionase în cele din urmă lobii optici. Apoi, după un timp, ridică mâinile şi zâmbi. Redevenise el însuşi.

Pelorat spuse, scuzându-se:

— Mă tem că te cam încurc, Golan.

— Nu cine ştie ce, Janov. Făceam doar o verificare, pentru a vedea dacă suntem gata pentru Salt. Suntem, din acest moment, dar cred că o să mai aştept câteva ore, pentru a ne mări şansele.

— Norocul – sau factorii aleatori – au vreun amestec în Salt?

— Era doar o expresie, zâmbi Trevize, dar, uneori, intervin – teoretic – şi factori aleatori… Care-i problema?

— Pot să mă aşez?

— Desigur, dar mai bine să mergem în camera mea. Cum se simte Bliss?

— Foarte bine, spuse Pelorat, dregându-şi vocea. Doarme din nou. Are nevoie de somn, cred că înţelegi.

— Înţeleg foarte bine. Este vorba de separaţia hiperspaţială.

— Exact, bătrâne.

— Şi Fallom?

Trevize se întinse pe pat, lăsându-l pe Pelorat să ocupe scaunul.

— Ştii cărţile alea, din biblioteca mea, pe care computerul tău mi le-a tipărit? Basmele populare? Le citeşte. Desigur, înţelege foarte puţin Galactica, dar se pare că îi place să audă sunetele. El... m-am obişnuit să mă gândesc la el ca la un băiat. Care să fie cauza?

Trevize dădu din umeri:

— Poate pentru că şi tu eşti mascul.

— Poate. Este teribil de inteligent, ştii?

— Sunt sigur.

Pelorat şovăi:

— Trag concluzia că nu ţii prea mult la Fallom.

— N-am nimic cu el personal, Janov. N-am avut copii, şi în general nu prea îmi plac. Tu ai avut, din câte îmi amintesc eu.

— Un fiu... Îmi amintesc că era o încântare. Poate de *aceea* mă gândesc la Fallom ca la un băiat. Simt că mă întorc înapoi în timp cu aproape douăzeci şi cinci de ani.

— Nu mă deranjează că îţi place Fallom.

— Şi ţie ţi-ar place, dacă i-ai da o şansă.

— Sunt sigur, Janov, şi poate că într-o zi voi face o încercare.

Pelorat şovăi din nou:

— Probabil te-ai săturat să discuţi în contradictoriu cu Bliss.

— Nu cred că vom discuta prea mult în contradictoriu. Ea şi cu mine ne înţelegem destul de bine în acest moment. Chiar ieri am purtat o discuţie rezonabilă – fără ţipete, fără acuzaţii – despre întârzierea cu care a dezactivat Roboţii Gardieni. La urma urmelor, ne salvează viaţa în momente grele, deci îi sunt dator cel puţin cu prietenia mea, nu-i aşa?

— Da, înţeleg, dar nu mă refeream la o ceartă cu urlete. Mă refeream la această dispută interminabilă, în care *Galaxia* se opune individualităţii.

— Aşa deci! Disputa va continua… în termeni politicoşi.

— Te superi, Golan, dacă îi ţin partea?

— Deloc. Accepţi din proprie convingere ideea *Galaxiei*, sau pur şi simplu te simţi mai fericit atunci când eşti de acord cu Bliss?

— Sincer să fiu, o accept din convingere. Cred că *Galaxia* ar trebui să fie viitorul nostru. Tu însuţi ai ales această variantă, şi devin din ce în ce mai convins că ai făcut bine.

— Pentru că am ales-o? Ăsta nu e un argument. Orice ar spune Gaia, este posibil totuşi să mă înşel. Aşa că n-o lăsa pe Bliss să te convingă să accepţi *Galaxia*, doar pe baza acestei ipoteze.

— Nu cred că te înşeli. Solaria mi-a arătat asta, nu Bliss.

— Cum?

— Ei bine, pentru început, tu şi cu mine suntem Izolaţi.

— Ăsta este termenul *ei*, Janov. Eu prefer să mă gândesc la noi ca la nişte personalităţi individuale.

— Este doar o problemă de semantică, bătrâne. Spune-i cum vrei, noi suntem închişi în propria noastră piele, care ne acoperă gândurile. Iar noi ne gândim întotdeauna doar la persoana întâi singular, considerând-o cea mai importantă. Auto-apărarea este prima noastră lege naturală, chiar dacă asta înseamnă rănirea existenţei altuia.

— Se cunosc oameni care şi-au dat viaţa pentru semenii lor.

— Un fenomen rar. Se cunosc cu mult mai mulţi oameni care au distrus existenţele altora, pentru a-şi satisface un capriciu nebunesc.

— Şi ce legătură este între asta şi Solaria?

— Păi, pe Solaria putem vedea ce pot deveni Izolaţii – sau indivizii, dacă preferi. Solarienii suportă cu greu să-şi împartă o întreagă lume între ei. Libertatea perfectă o consideră a fi viaţa în completă izolare. Nu îşi îndrăgesc nici

măcar proprii urmaşi, ba chiar îi omoară, dacă sunt prea numeroşi. Se înconjoară cu roboţi, sclavi mecanici, cărora le asigură alimentarea cu energie; dacă mor, întreaga lor moşie moare şi ea, simbolic. Găseşti că este de admirat, Golan? O poţi compara cu Gaia din punct de vedere al bunei-cuviinţe, blândeţii, şi preocupării faţă de ceilalţi? Bliss nu a discutat deloc cu mine. Este ceea ce simt eu.

— Şi îţi este caracteristic să ai un asemenea sentiment, Janov, spuse Trevize. Îl împărtăşesc şi eu. Găsesc că societatea Solariană este oribilă, dar nu a fost aşa dintotdeauna. Ei sunt urmaşii Pământenilor şi, mai recent, ai Spaţienilor care duceau o viaţă relativ normală. Dintr-un motiv sau altul, Solarienii au ales un drum care i-a dus la o extremă, dar nu poţi judeca după extreme. În toată Galaxia, cu milioanele ei de lumi locuite, ştii vreuna care are, sau a avut, o societate asemănătoare celei de pe Solaria? Şi chiar Solaria, ar fi avut o asemenea societate dacă n-ar fi fost înţesată de roboţi? Este de conceput ca o societate de indivizi să evolueze până la o asemenea culme a ororii, fără roboţi?

Faţa lui Pelorat se strâmbă puţin:

— Mereu cauţi nod în papură, Golan… văd că nu te deranjează deloc să aperi forma de organizare Galactică împotriva căreia ai votat.

— Nu caut nod în papură. *Există* un argument raţional în favoarea *Galaxiei*, iar atunci când îl voi găsi, mă voi preda. *Dacă* îl voi găsi.

— Crezi că am putea eşua?

Trevize ridică din umeri:

— De unde să ştiu eu?… Ştii pentru ce mai aştept câteva ore înainte de a face Saltul, şi pentru ce sunt gata să mai aştept chiar câteva zile?

— Ai spus că este mai sigur dacă aşteptăm.

— Da, asta am spus, dar suntem deja în siguranţă deplină. Lucrul de care mă tem eu cu adevărat este ca nu cumva lumile Spaţiene ale căror coordonate le deţinem să ne dezamăgească toate. Nu avem decât trei, şi am folosit deja două, de fiecare dată scăpând de moarte ca prin

urechile acului. Şi cu toate că ne-am riscat vieţile, nu am obţinut vreun indiciu care să ne arate unde se află Pământul; sau să ne spună dacă măcar există. Acum sunt în faţa ultimei şanse. Dacă eşuăm şi de această dată?

Pelorat oftă:

— Ştii, există unele basme străvechi în care cineva are dreptul la trei dorinţe. Însă nu mai multe. Trei pare să fie un număr semnificativ în acele basme, poate din cauză că este primul număr impar care permite o decizie hotărâtoare. Ştii, două din trei câştigă… Chestia este că în acele basme, dorinţele nu folosesc la nimic. Nimeni nu şi-a dorit vreodată lucrul corect, ceea ce, am avut dintotdeauna convingerea, reprezintă o lecţie a înţelepciunii străvechi, care spune că satisfacerea dorinţelor trebuie meritată, şi nu…

Se întrerupse deodată, jenat:

— Îmi pare rău, bătrâne, dar îţi irosesc timpul. Întotdeauna trăncănesc prea mult când încep să vorbesc despre hobby-ul meu.

— Întotdeauna am găsit că spui lucruri interesante, Janov. Aş vrea însă să înţeleg analogia. Ni s-au permis trei dorinţe, şi am consumat două care nu ne-au folosit la nimic. Acum ne-a mai rămas doar una… În sinea mea, sunt sigur de un nou eşec, şi din această cauză îmi doresc o amânare. De-asta întârzii Saltul cât mai mult timp posibil.

— Ce-ai să faci dacă nici acum nu găsim nimic? Ne întoarcem pe Gaia? Pe Terminus?

— O, nu, şopti Trevize dând din cap. Căutarea va trebui să continue… însă măcar de-aş şti cum!

14. Planeta moartă

60

Trevize se simţea deprimat. Puţinele victorii pe care le obţinuse de la începutul căutării nu fuseseră, niciuna dintre ele, definitive; fuseseră doar nişte amânări temporare ale înfrângerii.

Acum întârziase Saltul spre a treia lume Spaţiană, reuşind să-i contamineze şi pe ceilalţi cu neliniştea sa. Când decise în cele din urmă că nu mai avea ce face şi trebuia să se apropie, Pelorat stătea solemn în pragul uşii cabinei de pilotaj; Bliss era undeva în spatele lui, în lateral. Până şi Fallom era prezent, privindu-l pe Trevize cu ochii măriţi, ţinând-o strâns de mână pe Bliss.

Trevize ridicase privirea de la computer şi spusese, cam în bătaie de joc:

— Un adevărat tablou de familie!

Însă nu vorbise decât starea mizerabilă care îl cuprinsese.

Ordonă computerului să facă un Salt mai mic, astfel încât să reintre în spaţiu la o distanţă mare faţă de steaua în chestiune. Îşi spuse în sinea sa că făcuse acest lucru din prudenţă, dar nici el nu era convins de pretext. În adâncul lui, spera că distanţa mare nu-i va permite să fie sigur dacă steaua poseda sau nu o planetă locuibilă. Asta îi va oferi un răgaz de câteva zile în plus înainte de a afla, şi (poate) de a fi obligat să-şi recunoască amara înfrângere.

Astfel încât acum, sub privirile „tabloului de familie”, inspiră adânc, îşi ţinu răsuflarea, apoi expiră şuierând printre buze, dând computerului ultima instrucţiune.

Câmpul de stele se schimbă printr-o discontinuitate silenţioasă, şi ecranul deveni mai gol, pentru că fusese dus într-o regiune în care stelele erau mai rare. Şi acolo, aproape de centru, se afla o stea puternic strălucitoare.

Trevize zâmbi larg, pentru că şi asta era, într-un fel, o victorie. La urma urmelor, al treilea set de coordonate putea fi eronat şi ar fi fost posibil să nu zărească nicio stea de tipul G. Privi spre ceilalţi trei, şi spuse:

— Asta e! Steaua numărul trei.

— Eşti sigur? întrebă moale Bliss.

— Priveşte! spuse Trevize. Voi trece pe imaginea echi-centrată a hărţii Galactice din memoria computerului. Dacă steaua strălucitoare dispare, înseamnă că, nefiind înregistrată, este cea pe care o căutăm.

Computerul răspunse comenzii sale, şi steaua dispăru dintr-o dată. Ca şi cum nu fusese niciodată acolo. Dar restul câmpului de stele rămăsese neschimbat, într-o sublimă indiferenţă.

— Asta este, spuse Trevize.

Şi cu toate acestea, puse *Far Star* să înainteze cu puţin peste jumătate din viteza obişnuită. Se punea în continuare problema prezenţei unei planete locuibile, şi nu era deloc grăbit să afle răspunsul. Chiar şi după trei zile de apropiere, tot nu se putea spune nimic în această privinţă.

Adică, nu chiar nimic. În jurul stelei orbita o mare gigantă gazoasă. Era foarte depărtată de stea şi, în emisfera luminată strălucea cu galben foarte pal. Din poziţia în care se aflau, o putea distinge ca pe un semicerc impozant.

Lui Trevize nu îi plăcea cum arată, dar încercă să nu trădeze acest lucru şi vorbi pe un ton neutru, ca din îndrumar:

— Acolo este o gigantă gazoasă, foarte impresionantă. Are o pereche de inele subţiri şi doi sateliţi de dimensiuni considerabile, vizibili în acest moment.

— Majoritatea sistemelor au în componenţă gigante gazoase, nu-i aşa? se interesă Bliss.

— Da, dar asta este foarte mare. Judecând după distanţa la care se află sateliţii faţă de ea, după perioadele lor de revoluţie, giganta gazoasă este de aproape două mii de ori mai voluminoasă decât o planetă locuibilă.

— Ce importanţă are? spuse Bliss. Gigantele gazoase sunt gigante gazoase şi nu contează ce dimensiuni au, nu-i aşa? Întotdeauna se află la o distanţă mare faţă de steaua în jurul căreia orbitează, şi niciuna dintre ele nu este locuibilă, datorită gabaritului şi distanţei faţă de soare. Va trebui să căutăm mai aproape de stea pentru a găsi o planetă locuibilă.

Trevize ezită, apoi se decise să pună cărţile pe masă:

— Problema este că gigantele gazoase au tendinţa să „cureţe” spaţiul din jurul lor. Materia care nu este absorbită de masa lor se condensează formând corpuri de dimensiuni mari: sateliţi. La distanţe mari de ele, condensarea este împiedicată. Deci, cu cât giganta gazoasă este mai mare, cu atât este mai probabil ca ea să fie singura planetă importantă a unei stele. Nu vor exista decât giganta gazoasă şi câţiva asteroizi.

— Vrei să spui că aici nu există nicio planetă locuibilă?

— Cu cât este mai mare giganta gazoasă, cu atât se diminuează şansa existenţei unei planete locuibile, iar această gigantă gazoasă, prin masa şi gabaritul ei, este practic o stea pitică.

— O putem vedea? întrebă Pelorat.

Priveau toţi trei ecranul (Fallom se afla în camera lui Bliss, cu cărţile oferite de Pelorat).

Imaginea fu mărită până când sectorul de cerc luminos umplu ecranul. Era traversat de o linie subţire întunecată, deasupra centrului, umbra unui sistem de inele. Acestea se puteau observa la o mică distanţă deasupra suprafeţei planetei, curbe strălucitoare penetrând uşor zona întunecată înainte de a dispărea la rândul lor în umbră.

— Axa de rotaţie a planetei, spuse Trevize, este înclinată la aproximativ treizeci şi cinci de grade faţă de planul de revoluţie, iar inelul este, desigur, în planul ecuatorial. Deci, în poziţia de acum a planetei pe orbită,

lumina stelei vine de jos, iar umbra inelului se formează mult deasupra ecuatorului.

Pelorat privea fascinat:

— Inelele sunt subţiri.

— Sunt de dimensiuni medii, spuse Trevize.

— Conform legendei, inelele care încercuiesc giganta gazoasă din sistemul planetar al Pământului, sunt mult mai late, mai strălucitoare, şi mai complexe decât acestea. Prin comparaţie, acele inele fac ca giganta gazoasă să pară mult mai mică decât este în realitate.

— Nu mă surprinde, spuse Trevize. Când o poveste se transmite din om pe o perioadă de mii de ani, te aştepţi să nu apară exagerări?

— Este minunat, spuse Bliss. Când priveşti sectorul de cerc, ai impresia că se mişcă şi se contorsionează în faţa ochilor.

— Furtuni atmosferice, spuse Trevize. Se pot vedea mai clar dacă alegi o lungime de undă potrivită. Ia, lăsaţi-mă să încerc.

Puse mâinile pe pupitru şi ordonă computerului să parcurgă spectrul şi să se oprească la lungimea de undă potrivită.

Sectorul de cerc, acum un pic mai luminos, intră într-o succesiune rapidă de culori. Atât de rapidă, încât dacă încercai să îl priveşti cu atenţie, te alegeai cu o durere de ochi. În cele din urmă, imaginea se stabiliză la un roşu-portocaliu, şi, în interiorul sectorului de cerc, apărură turbioane clare, răsucindu-se şi descolăcindu-se.

— Incredibil, murmură Pelorat.

— Încântător, spuse Bliss.

Foarte credibil, gândi Trevize cu amărăciune, şi deloc încântător. Nici Pelorat, nici Bliss, cuceriţi de imaginea spectaculoasă, nu îşi făceau probleme că planeta pe care o admirau scădea şansele rezolvării misterului pe care el, Trevize, încerca să-l limpezească. Dar, de fapt, pentru ce să-i intereseze? Amândoi erau convinşi că decizia lui fusese corectă, şi îl însoţiseră în această căutare fără vreun

ataşament emoţional. N-avea niciun rost să le reproşeze acest lucru.

— Partea umbrită pare întunecată, spuse el, dar dacă ochii noştri ar fi sensibili la frecvenţe imediat sub limita undelor lungi obişnuite, am putea vedea că de fapt are o culoare roşie întunecată, profundă, sângerie. Planeta emite în spaţiu mari cantităţi de radiaţie infraroşie, pentru că, din cauza masivităţii, este aproape incandescentă. Nu este o simplă gigantă gazoasă, ci o sub-stea.

Mai aşteptă puţin, apoi spuse:

— Şi acum, hai să ne scoatem din minte acest obiect, şi să căutăm planeta care *ar putea* exista.

— Poate că există, spuse zâmbind Pelorat. Nu te da bătut, amice.

— Nu m-am dat bătut, spuse Trevize fără prea mare convingere. Formarea planetelor este prea complicată, şi nu e cazul să tragem concluzii simpliste. Vorbim doar în termeni probabilistici. Cu monstrul acesta în spaţiu, şansele scad, însă nu până la zero.

— De ce nu gândeşti altfel? spuse Bliss. Din moment ce primele două seturi de coordonate ţi-au oferit fiecare câte o planetă Spaţiană locuibilă, atunci acest al treilea set, care ţi-a dat deja o stea de tipul G, ar trebui să-ţi ofere şi el o planetă locuibilă. Pentru ce să vorbim de probabilităţi?

— Sper din tot sufletul că ai dreptate, spuse Trevize care nu se simţea deloc mai consolat. Acum vom ieşi din planul planetar şi ne vom apropia de stea.

Computerul se ocupă de acest lucru, aproape imediat ce Trevize îşi formulă intenţia. Acesta se lăsă pe spate în scaun şi se gândi, o dată în plus, că singura nenorocire în pilotarea unei nave gravitice cu un computer atât de evoluat era că după aceea, niciodată – *niciodată* – nu ai mai putea pilota un alt tip de navă.

Ar mai putea avea vreodată răbdarea să facă singur calculele? Să ia în consideraţie acceleraţia, şi să o limiteze la un nivel rezonabil?... Mai mult ca sigur, va uita şi va comanda o tracţiune care îi va strivi de pereţii navei, pe el şi pe ceilalţi de la bord.

Ei bine deci, va continua să piloteze mereu această navă – sau una exact la fel, dacă va avea ocazia.

Şi, pentru că vroia să îşi ţină mintea departe de problema existenţei planetei locuibile, se gândi că impusese navei să se deplaseze deasupra planului, şi nu dedesubtul lui. În lipsa unui motiv întemeiat, piloţii alegeau întotdeauna să meargă pe deasupra planului planetar. De ce?

Şi, că tot veni vorba, pentru ce să se considere o direcţie ca fiind deasupra, şi cealaltă dedesubt? În simetria spaţiului, asta era o pură convenţie.

Totuşi, întotdeauna căuta să afle sensul în care o planetă aflată sub observaţie se rotea în jurul axei proprii, şi orbita în jurul stelei sale. Atunci când ambele erau în sens contrar rotirii acelor de ceasornic, direcţia braţului ridicat desemna nordul, iar direcţia picioarelor desemna sudul. Şi, în întreaga Galaxie, nordul era considerat ca fiind sus, iar sudul jos.

O pură convenţie, care se pierdea în ceţurile epocii primitive, şi era respectată mecanic. Dacă cineva privea o hartă cunoscută cu sudul în sus, nu o mai recunoştea. Trebuia să o întoarcă pentru a o putea citi. Deci o întorcea cu nordul… în sus.

Trevize se gândi la o bătălie purtată de Bel Riose, generalul Imperiului de acum trei secole, care, într-un moment crucial, virase cu o întreagă escadrilă sub planul planetar, şi capturase o escadră de nave nepregătite pentru o astfel de manevră. Au fost plângeri că manevra nu fusese cinstită… plângerile au venit din partea celor capturaţi, desigur.

O convenţie atât de puternică şi atât de veche trebuie să se fi născut pe Pământ – şi cu asta, gândurile lui Trevize reveniră brusc la problema planetei locuibile.

Pelorat şi Bliss continuară să privească giganta gazoasă cum se mişca pe ecran, încet, foarte încet, spre marginile acestuia. Zona luminată de soare se mări şi, cum Trevize menţinuse spectrul în domeniul lungimilor de undă roşii-

portocalii, suprafaţa acesteia, răscolită de furtuni, deveni mai agitată şi mai hipnotică.

Apoi intră Fallom, care nu-şi găsea locul, şi Bliss decise că venise vremea să-l trimită la culcare. De altfel, şi ea avea nevoie de somn.

Trevize îi spuse lui Pelorat, care rămăsese:

— Trebuie să renunţ la giganta gazoasă, Janov. Vreau să pun computerul să se concentreze asupra vreunui centru de atracţie gravitaţională de o intensitate adecvată.

— Desigur, bătrâne, spuse Pelorat.

Dar lucrurile erau mai complicate. Computerul nu trebuia să caute doar o amprentă gravitaţională de mărime adecvată, ci de asemeni aflată şi la o distanţă convenabilă. Vor mai trece câteva zile până să obţină o certitudine.

61

Trevize pătrunse în cameră, grav, solemn,… posomorât, … şi tresări vizibil.

Bliss îl aştepta; imediat lângă ea se afla Fallom, cu slipul şi roba purtând mireasma inconfundabilă de prospeţime dată de spălarea şi presarea în vid. Tânărul arăta mai bine în îmbrăcămintea proprie decât în cămăşile de noapte sumare ale lui Bliss.

— Lucrai la computer şi n-am vrut să te deranjez, spuse Bliss, dar acum ascultă… Dă-i drumul, Fallom.

Fallom spuse, cu vocea sa subţire şi muzicală:

— Te salut, Protector Trevize. Cu mare plăcere te ap… ad… acompaniez pe această navă călătoare în spaţiu. Sunt fericit, de asemenea, că prietenii mei, Bliss şi Pel, sunt atât de buni cu mine.

Fallom termină cu un surâs drăguţ, şi încă o dată Trevize se întrebă în sinea sa: Mă gândesc la el ca la un băiat, sau o fată, sau amândouă, sau niciuna?

Dădu din cap:

— Foarte bine memorat. Iar pronunţia a fost aproape perfectă.

— Nu a memorat deloc, spuse Bliss cu multă căldură în glas. Fallom a compus singur fraza şi m-a întrebat dacă ar fi posibil să ţi-o recite. Nici măcar nu ştiam ce dorea să-ţi spună, până nu am auzit.

Trevize forţă un surâs:

— În cazul acesta, este într-adevăr foarte bine.

Observă că Bliss evita, de câte ori era posibil, să folosească pronumele.

Bliss se întoarse spre Fallom şi spuse:

— Ţi-am spus că Trevize o să aprecieze… Acum mergi la Pel şi, dacă vrei, mai poţi citi ceva.

Fallom plecă în fugă, şi Bliss continuă:

— Este de-a dreptul uimitor cât de repede învaţă Fallom limbajul Galactic. Solarienii trebuie să aibă o aptitudine specială pentru limbaje. Gândeşte-te cum vorbea Bander Galactica, doar pe baza a ceea ce auzise din comunicaţiile hiperspaţiale. Creierele Solarienilor ar putea fi remarcabile şi în alte aspecte decât transducţia de energie.

Trevize mârâi.

— Nu-mi spune că nici acum nu-ţi place Fallom, îl tatonă Bliss.

— Nici nu-mi place, nici nu-mi displace. Creatura asta mă stânjeneşte, pur şi simplu. În primul rând, mi se pare sinistru să am de-a face cu un hermafrodit.

— Haide, Trevize, spuse Bliss. Fallom este o fiinţă perfect acceptabilă. Pentru o societate de hermafrodiţi, gândeşte-te cât de respingători am părea tu şi cu mine – masculii şi femelele, în general. Fiecare este jumătatea unui întreg şi, pentru a se reproduce, este nevoie de o uniune temporară şi dizgraţioasă.

— Ce, ai vreo obiecţie, Bliss? Poate nici ţie nu-ţi place?

— Nu te preface că nu ai înţeles. Încerc să-mi imaginez cum am fi noi văzuţi de către hermafrodiţi. Pentru ei, actul sexual trebuie să fie extrem de dizgraţios; pentru noi, este natural. Fallom ţi se pare respingător, dar reacţia ta este mărginită şi îngustă.

— Sincer să fiu, spuse Trevize, mă deranjează că nu ştiu ce pronume să folosesc. Această şovăială îmi împiedică gândurile şi îmi stânjeneşte conversaţia.

— Dar asta este o lipsă a limbajului nostru, spuse Bliss, şi nu a lui Fallom. Limbajul uman nu a fost elaborat ţinând cont de hermafroditism. Şi mă bucur că ai adus vorba, pentru că şi eu m-am gândit la asta... De ce să nu alegem un pronume în mod arbitrar? Eu mă gândesc la Fallom ca la o fată. Are vocea ascuţită a unei fete, şi capacitatea de a naşte, care este definiţia esenţială a feminităţii. Pelorat a fost de acord; ce-ar fi să accepţi şi tu? Să-i spunem „ea”.

Trevize ridică din umeri:

— Foarte bine. Va suna ciudat când vei spune că *ea* are testicule, dar nu am nimic împotrivă.

Bliss oftă:

— Ai obiceiul nesuferit de a lua totul în derâdere, însă ştiu că acum eşti tensionat, şi nu am să-ţi fac reproşuri. Deci, te rog ca atunci când vorbeşti despre Fallom, să foloseşti pronumele feminin.

— Aşa voi face.

Trevize ezită puţin, apoi, incapabil să reziste, spuse:

— Ori de câte ori vă văd împreună, Fallom pare din ce în ce mai mult copilul tău adoptiv. Să fie cumva din cauză că îţi doreşti un copil, şi Janov nu îţi poate face unul?

Bliss deschise larg ochii:

— Nu pentru copii sunt împreună cu Pelorat! Crezi că îl folosesc ca pe un instrument? În orice caz, pentru mine încă nu a sosit timpul să am un copil. Când va veni, va trebui să fie un copil Gaian, iar Pel nu este apt pentru aşa ceva.

— Adică Janov va fi dat la o parte?

— Deloc. Va fi doar o separare temporară. Ba chiar aş putea face copilul prin inseminare artificială.

— Bănuiesc că nu poţi avea un copil decât atunci când Gaia decide că este necesar; atunci când se produce un gol prin moartea unui fragment uman Gaian deja existent.

— Ai un mod deloc delicat de a prezenta lucrurile, dar ceea ce ai spus este destul de adevărat. Gaia trebuie să fie

bine proporţionată în toate elementele şi relaţiile dintre elementele sale.

— Ca şi în cazul Solarienilor.

Bliss strânse buzele, iar faţa îi deveni mai palidă:

— Complet neadevărat. Solarienii produc mai mult decât au nevoie şi distrug excesul. Noi producem exact atât cât este necesar, şi nu apare niciodată necesitatea de a distruge… aşa cum straturile exterioare moarte ale pielii tale sunt înlocuite prin naşterea a exact atâtea celule cât este nevoie pentru reîntinerire, şi niciuna în plus.

— Înţeleg ce vrei să spui, făcu Trevize. Apropo, sper că ţii cont de sentimentele lui Janov.

— În legătură cu posibilul meu copil? Acest subiect nu a fost pus niciodată în discuţie; şi nici nu va fi pus.

— Nu, nu mă refeream la asta… Remarc că Fallom te acaparează din ce în ce mai mult. Janov s-ar putea simţi neglijat.

— Nu este neglijat, şi este interesat de Fallom la fel de mult ca şi mine. Ea este încă un element de implicare mutuală care ne apropie unul de celălalt. Nu cumva *tu* eşti cel care se simte neglijat?

— *Eu?*

Trevize era sincer surprins.

— Da, tu. Eu nu îi înţeleg pe Izolaţi mai mult decât înţelegi tu Gaia, dar am sentimentul că îţi place să fii în centrul atenţiei pe această navă, şi poate că te simţi pus în umbră de Fallom.

— Ce tâmpenie!

— Nu mai mare decât sugestia ta că eu îl neglijez pe Pel.

— Atunci hai să facem un armistiţiu şi să încetăm. Am să încerc să mă gândesc la Fallom ca la o fată, şi n-am să-mi mai fac griji închipuindu-mi că nu iei în considerare sentimentele lui Janov.

Bliss zâmbi:

— Îţi sunt recunoscătoare. Deci, totul este în regulă.

Trevize dădu să plece, dar Bliss îl opri:

— Aşteaptă!

Trevize se întoarse şi spuse pe un ton puţin plictisit:

— Da?

— Îmi este foarte clar, Trevize, că eşti trist şi deprimat. Nu am de gând să-ţi sondez mintea, dar poate eşti dispus să-mi spui ce nu merge. Ieri ai spus că există o planetă adecvată speranţelor noastre în acest sistem, şi păreai foarte mulţumit... Este în continuare acolo, sper. Descoperirea nu s-a dovedit a fi o greşeală, nu-i aşa?

— Există o planetă adecvată în sistem, şi este în continuare acolo, spuse Trevize.

— Are dimensiunile potrivite?

Trevize aprobă, cu capul:

— Din moment ce este adecvată, are dimensiunile potrivite. Şi, de asemenea, se află la o distanţă potrivită faţă de stea.

— Bine, atunci ce nu este în regulă?

— Suntem suficient de aproape pentru a putea analiza atmosfera. Se pare că nu există aşa ceva.

— Nu are atmosferă?

— Nimic care să poată fi considerat atmosferă. Este o planetă nelocuibilă, şi în jurul acestui soare nu orbitează o altă planetă care să aibă cea mai slabă şansă de a fi locuibilă. Bilanţ zero!

62

Pelorat avea o înfăţişare gravă, şi era clar că nu dorea să tulbure tăcerea nefericită a lui Trevize. Îl privea din uşa cabinei de pilotaj, sperând că acesta va iniţia primul o conversaţie.

Trevize însă nu făcea nimic în acest sens. Dacă tăcerea poate primi calificativul de încăpăţânată, atunci a lui Trevize aşa era: o tăcere încăpăţânată.

Şi, în cele din urmă, Pelorat nu mai putu suporta. Spuse cu timiditate:

— Ce facem?

Trevize ridică privirea. Îl fixă un moment pe Pelorat, se întoarse cu spatele, şi spuse:

— Ne îndreptăm spre planetă.

— Dar din moment ce nu are atmosferă…

— Asta o spune computerul. Până acum, mi-a spus întotdeauna ceea ce doream să aud, şi de aceea l-am acceptat. Acum mi-a spus ceva ce *nu* vreau să aud, şi am de gând să verific… Dacă ar avea vreodată posibilitatea să se înşele, atunci aş vrea să se înşele acum.

— Crezi că se înşeală?

— Nu, nu cred.

— Vezi vreun motiv pentru care s-ar putea înşela?

— Nu, nu văd.

— Arunci pentru ce te mai frământi, Golan?

În sfârşit, Trevize roti scaunul şi îl privi în ochi pe Pelorat, cu o expresie aproape disperată. Spuse:

— Nu înţelegi, Janov, că nu-mi imaginez ce am putea face în continuare? Am dat chix pe primele două lumi. Acum, lumea aceasta este de la început un mare eşec. Ce să fac în continuare? Să rătăcesc dintr-o planetă într-alta, să arunc o privire şi să întreb: „Scuzaţi-mă. Unde se află Pământul?” Pământul şi-a acoperit prea bine urmele. Nu a lăsat nicăieri nici cel mai mic indiciu. Încep să cred că va avea grijă să fim incapabili să descoperim vreun indiciu, chiar dacă acesta există.

Pelorat îl aprobă cu o mişcare a capului şi spuse:

— Să ştii că şi mie mi-au trecut prin minte gânduri asemănătoare. Te deranjează dacă discutăm? Ştiu că eşti nefericit, aşa că dacă vrei să te las singur, o voi face.

— Dă-i drumul, discută, spuse Trevize aproape mârâind. Ce altceva mai bun am de făcut decât să discut?

— Nu pari ca şi cum ai dori cu adevărat să-ţi vorbesc, spuse Pelorat, dar poate ne va face bine. Te rog să mă opreşti dacă nu mă mai poţi suporta… Am impresia, Golan, că Pământul nu ia doar măsuri pasive pentru a se ascunde. Nu se rezumă doar la ştergerea documentelor care fac referire la el. Nu cumva aruncă în joc şi dovezi false, lucrând activ în acest sens, pentru a se ascunde?

— Cum adică?

— Ei bine, am auzit în mai multe locuri despre radioactivitatea lui. Informaţia asta ar putea fi ticluită special pentru a descuraja pe oricine în încercarea de a-l localiza. Dacă ar fi cu adevărat radioactiv, nimeni nu s-ar putea apropia de el. După toate probabilităţile, nu am putea nici măcar pune piciorul pe el. Chiar şi roboţii exploratori, dacă i-am avea, este posibil să nu supravieţuiască radiaţiilor. Aşa că, pentru ce să-l mai căutăm? Iar dacă nu este radioactiv, atunci rămâne neatins, cu excepţia apropierilor accidentale, în care caz ar putea avea mijloace de a se disimula.

Trevize reuşi să surâdă:

— Este destul de ciudat, Janov, dar şi eu am gândit la fel. M-am gândit chiar că acel satelit neverosimil de mare a fost inventat şi plasat intenţionat în legendele despre Pământ. Cât despre giganta gazoasă cu monstruosul sistem inelar, este la fel de improbabilă, şi este posibil să fie de asemenea introdusă artificial în legende. Totul este inventat, poate, pentru a ne face să căutăm ceea ce nu există, astfel încât dacă nimerim în sistemul planetar cu pricina, ne putem holba chiar la Pământ, şi îl vom neglija din cauză că în realitate, nu are un satelit gigantic sau un vecin cu trei inele, sau o crustă radioactivă. Deci, nu îl recunoaştem şi nici măcar nu ne imaginăm că privim Pământul… Eu îmi închipui situaţii chiar şi mai rele.

— Ce poate fi mai rău?

— Simplu… atunci când mintea o ia razna, în mijlocul nopţii, şi începe să caute în imensul tărâm al imaginaţiei ceva care nu poate decât să-ţi adâncească disperarea. Dacă Pământul are o capacitate nemărginită de a se ascunde? Dacă ne poate înceţoşa minţile? Dacă ne îndreptăm chiar spre Pământ, *cu* satelitul său gigantic, şi cu giganta gazoasă înconjurată de inele imense, şi nu îl remarcăm? Dacă asta s-a întâmplat deja?

— Dacă crezi aşa ceva, atunci pentru ce…?

— N-am spus „cred”. Vorbeam despre imaginaţia bolnavă. Vom continua căutarea.

Pelorat ezită, apoi spuse:

— Cât timp, Trevize? La un moment dat, va trebui să ne dăm bătuţi.

— Niciodată! se aprinse Trevize. Dacă va trebui să-mi petrec restul vieţii mergând din planetă în planetă, căutând şi întrebând: „Vă rog, domnule, unde se află Pământul?” atunci asta am să fac. În orice moment vă pot duce înapoi pe Gaia, pe tine şi pe Bliss, chiar şi pe Fallom, dacă doreşti. După care voi continua de unul singur.

— Nu! Ştii că nu te voi abandona, Golan, şi nici Bliss nu o va face. Vom cutreiera planetele împreună cu tine, dacă trebuie. Dar de ce?

— Pentru că *trebuie* să descopăr Pământul, şi pentru că în cele din urmă voi reuşi. Nu ştiu cum, dar voi reuşi… Acum ascultă, încerc să caut o poziţie din care să studiez partea luminată a planetei, fără să mă apropii prea mult de soare, aşa că lasă-mă în pace o vreme.

Pelorat tăcu, dar nu se mişcă. Continuă să privească, în timp ce Trevize studia imaginea planetei, care pe ecran se prezenta mai mult de jumătate luminată de soare. Pentru Pelorat, nu avea nimic remarcabil, dar ştia că Trevize, unit cu computerul, o vedea din unghiuri mult mai favorabile.

— Văd un abur, şopti Trevize.

— Deci trebuie să existe o atmosferă.

— Nu cine ştie ce. Nu suficientă pentru a menţine viaţa, dar suficientă pentru a se putea produce un vântuleţ care să ridice praful. Este o bine-cunoscută caracteristică a planetelor cu atmosfera rarefiată. Ar putea exista chiar micuţe calote polare. Un pic de apă condensată în gheaţă, la poli. Lumea aceasta este prea caldă pentru dioxid de carbon solid… Va trebui să comut pe cartografierea prin radar. Voi putea lucra mai uşor în partea întunecată.

— Serios?

— Da. Ar fi trebuit să încerc de la început, dar cu o planetă care practic nu are aer, deci nici nori, încercarea cu lumina naturală vizibilă s-a impus de la sine.

Trevize rămase tăcut o vreme îndelungată, în timp ce ecranul deveni neclar, cu reflecţii radar care generau un fel

de planetă abstractă, semănând cu opera unui artist din perioada Cleoniană. Apoi spuse: „Ei bine…” surprins, prelungind cuvântul; după care tăcu din nou.

În cele din urmă, Pelorat întrebă:

— Cum adică „E bine”?

Trevize îl privi scurt:

— Nu văd niciun crater.

— Niciun crater? E bine?

— E total neaşteptat, spuse Trevize.

Apoi figura i se transformă într-un zâmbet:

— Şi *foarte* bine. De fapt, s-ar putea să fie chiar minunat.

63

Fallom rămase cu nasul lipit de hublou, acolo unde se putea vedea cu ochiul liber o mică parte din Univers, fără posibilităţile de mărire şi filtrare oferite de computer.

Bliss, care încercase să-i explice, oftă şi spuse încet spre Pelorat:

— Nu ştiu cât de mult înţelege, Pel dragă. Pentru ea, întregul Univers era alcătuit din locuinţa părintelui ei şi o mică parte a moşiei în care se afla această locuinţă. Nu cred că a ieşit vreodată noaptea la suprafaţă, sau că a văzut stele.

— Chiar aşa?

— Da. Nu am avut curajul să-i arăt ceva din Univers până nu a învăţat suficiente cuvinte pentru a mă înţelege cât de cât… şi ce noroc că tu poţi vorbi cu ea în propriul ei limbaj!

— Problema este că nu mă pricep chiar foarte mult, se scuză Pelorat. Iar Universul *este* greu de înţeles atunci când îl abordezi dintr-o dată. Mi-a spus că dacă acele luminiţe mici sunt lumi gigantice, fiecare cât Solaria – sunt mult mai mari decât Solaria, desigur – nu ar putea să atârne în gol. Ar trebui să cadă, aşa spune ea.

— Şi are dreptate, prin prisma a ceea ce ştie. Pune întrebări inteligente, şi încetul cu încetul va înţelege. Bine măcar că manifestă curiozitate şi nu frică.

— Problema este, Bliss, că şi eu sunt curios. Uite-l pe Golan, cum s-a schimbat după ce a aflat că pe lumea spre care ne îndreptăm nu sunt cratere. N-am nici cea mai mică idee în ce sens s-au schimbat lucrurile. Tu ai?

— Deloc. Totuşi, el ştie mult mai multe lucruri despre planetologie decât noi. Noi nu putem să presupunem decât că ştie ce face.

— Aş vrea să ştiu *şi eu*.

— Foarte bine, întreabă-l.

Pelorat făcu o grimasă:

— Întotdeauna mă tem să nu-l deranjez. Sunt sigur că, după părerea lui, eu ar trebui să ştiu lucrurile astea fără să mi se spună.

— Este o prostie, Pel, spuse Bliss. El nu ezită deloc să te întrebe despre orice aspect util al miturilor şi legendelor Galaxiei. Tu eşti întotdeauna gata să-i răspunzi şi să-i explici; de ce n-ar fi şi el la fel? Du-te şi întreabă-l. Dacă asta îl va deranja, atunci va avea ocazia să exerseze sociabilitatea, lucru care nu îi poate fi decât de folos.

— Vii şi tu cu mine?

— Nu, bineînţeles că nu. Vreau să rămân cu Fallom şi să încerc să-i bag în cap conceptul de Univers. Îmi vei putea explica după aceea… după ce îţi explică el.

64

Pelorat intră cu sfială în cabina de pilotaj. Fu încântat să remarce că Trevize fluiera de unul singur, evident bine dispus.

— Golan, spuse el cât putu de vesel.

Trevize ridică privirea:

— Janov! Intri mereu în vârful picioarelor ca şi cum ai avea impresia că este împotriva legii să mă deranjezi. Închide uşa şi aşează-te. Stai jos! Ia priveşte aici!

Arătă cu degetul spre planeta de pe ecran, şi spuse:

— N-am găsit mai mult de două sau trei cratere, de dimensiuni foarte reduse.

— Are vreo importanţă, Golan? Serios?

— Importanţă? Desigur. Ce întrebare-i asta?

Pelorat gesticulă a neputinţă:

— Pentru mine, totul este un mister. La liceu m-am specializat în istorie. Pe lângă istorie, am mai învăţat sociologie şi psihologie, limbaje şi literatură antică. Iar la universitate m-am specializat în mitologie. Nu m-am apropiat niciodată de planetologie sau de vreuna din ştiinţele fizicii.

— Nu este nicio crimă, Janov! Şi eu aş vrea să ştiu ceea ce ştii tu. Cunoştinţele tale în limbaje antice şi în mitologie ne-au fost de un enorm folos. Iar când vine vorba de planetologie, atunci mă ocup eu. Vezi tu, Janov, planetele se formează prin ciocnirea mai multor obiecte mici, care rămân împreună după ciocnire. Ultimele obiecte care intră în coliziune cu planeta formează cratere. Cel puţin, aşa se întâmplă în mod normal. Dacă avem de-a face cu o gigantă gazoasă, atunci ea este în principal în stare lichidă sub o atmosferă gazoasă, şi coliziunile împrăştie stropi, nelăsând niciun fel de urmă. Planetele mai mici, care sunt solide, alcătuite fie din gheaţă, fie din rocă, *prezintă* urme de cratere, iar acestea rămân la nesfârşit, dacă nu cumva intervine ceva care să le şteargă. Sunt trei tipuri de astfel de intervenţii. În primul rând, o planetă poate avea o suprafaţă îngheţată acoperind un ocean lichid. În acest caz, orice obiect cu care se ciocneşte pătrunde prin gheaţă şi împroaşcă apa. În urma sa, gheaţa se regenerează şi vindecă ţesutul rănit, dacă se poate spune aşa. O astfel de planetă, în niciun caz nu va fi locuibilă. În al doilea rând, dacă o planetă este intens activă, vulcanică, atunci craterele care se formează sunt mereu acoperite de scurgerea perpetuă a lavei sau de căderea cenuşei vulcanice. Totuşi, nicio astfel de planetă – sau satelit – nu are mari şanse să fie locuibilă. Ajungem deci, în al treilea caz, la lumile locuibile. Aceste lumi pot avea calote de

gheaţă polare, dar cea mai mare parte a oceanului trebuie să fie în stare lichidă. Pot avea vulcani activi, dar aceştia trebuie să fie puţin numeroşi, şi împrăştiaţi la distanţe mari unul de altul. Aceste lumi nu pot nici vindeca nici umple craterele. Se produc, totuşi, efecte de eroziune. Vântul şi apa curgătoare vor eroda craterele, iar dacă există viaţă, acţiunile creaturilor vii sunt şi ele de natură puternic erozivă. Înţelegi?

Pelorat se gândi, apoi spuse:

— Dar, Golan, nu te înţeleg deloc. Această planetă de care ne apropiem…

— Vom ateriza mâine, spuse vesel Trevize.

— Această planetă de care ne apropiem nu are oceane.

— Doar nişte calote subţiri de gheaţă, la poli.

— Şi nici cine ştie ce atmosferă.

— Doar o sutime din densitatea atmosferei de pe Terminus.

— Şi nici viaţă.

— Nu am detectat nimic în acest sens.

— Atunci, ce anume ar fi putut şterge craterele?

— Oceanul, atmosfera, şi viaţa, spuse Trevize. Ascultă, dacă planeta ar fi fost moartă de la început, orice crater care s-ar fi format ar continua să existe şi astăzi; întreaga suprafaţă ar fi fost presărată de cratere. Absenţa craterelor dovedeşte că nu putea fi lipsită de la început de aer şi apă, şi în trecutul apropiat poate că a avut o atmosferă şi un ocean demne de a fi luate în considerare. De altfel, există bazine uriaşe, vizibile, care probabil au conţinut pe vremuri mări şi oceane, ca să nu mai vorbim de urmele râurilor, acum secate. Aşa că vezi tu, *a existat* o eroziune, iar acea eroziune a încetat cu foarte puţin timp în urmă, astfel încât nu s-au putut forma multe cratere noi.

Pelorat nu părea convins:

— N-oi fi eu planetolog, dar am impresia că o planetă suficient de mare pentru a-şi putea menţine o atmosferă densă timp de – poate – miliarde de ani, nu are cum să şi-o piardă dintr-o dată, nu-i aşa?

— De acord cu tine, spuse Trevize. Dar această lume a adăpostit fără îndoială viaţa înainte ca atmosfera să i se risipească; probabil viaţă umană. Presupun că a fost o lume terraformată, aşa cum sunt aproape toate lumile locuite din Galaxie. Necazul este că nu ştim cu adevărat care erau condiţiile înainte de sosirea vieţii umane; sau ce anume s-a întreprins pentru a o face comodă fiinţelor umane; sau în ce condiţii a dispărut viaţa. Poate a avut loc o catastrofă care a aspirat atmosfera. Sau poate că exista un dezechilibru ciudat pe care oamenii l-au ţinut sub control atâta vreme cât au stat aici; după ce oamenii au plecat, s-a pornit un ciclu vicios de reducere a atmosferei. Poate vom afla răspunsul după ce vom ateriza, ori poate că nu. Nu contează.

— Dar nu contează nici dacă a existat vreodată viaţă. Ce importanţă are dacă planeta asta a fost dintotdeauna nelocuibilă, sau este nelocuibilă doar acum?

— Dacă este nelocuibilă doar acum, vor exista ruine ale construcţiilor de altădată.

— Şi pe Aurora au existat ruine…

— Corect, dar pe Aurora au trecut douăzeci de mii de ani cu ploaie şi zăpadă, îngheţ şi dezgheţ, vânt şi modificări de temperatură. Şi, de asemenea, a fost viaţă… nu uita viaţa. Poate că nu au mai fost oameni, dar viaţă a fost din belşug. Ruinele pot fi erodate, la fel ca şi craterele. Ba chiar mai repede. Şi, după douăzeci de mii de ani, nu a mai rămas nimic care să ne fie de ajutor… Însă pe această planetă timpul a trecut, poate douăzeci de mii de ani, poate mai puţin, fără vânturi, fără furtuni, fără viaţă. Au existat modificări de temperatură, recunosc, dar numai atât. Ruinele vor fi în stare bună.

— *Dacă* există ruine, spuse neîncrezător Pelorat. Este posibil ca pe această planetă să nu fi existat vreodată viaţă, iar această pierdere a atmosferei să se datoreze vreunui eveniment care să nu aibă legătură cu oamenii?

— Nu, nu, spuse Trevize, nu încerca să-mi transmiţi o stare de pesimism, pentru că nu-ţi va merge. Chiar şi de la

această distanţă, am depistat rămăşiţele a ceea ce sunt sigur că a fost un oraş… Aşa că aterizăm mâine.

65

Bliss spuse, cu o voce în care răzbătea îngrijorarea:

— Fallom este convinsă că o vom duce înapoi la Jemby, robotul ei.

— Hummm, spuse Trevize studiind suprafaţa planetei care luneca pe sub nava aflată în zbor.

Apoi ridică privirea:

— Păi, este singurul părinte pe care-l cunoştea, nu-i aşa?

— Da, desigur, dar crede că ne-am întors pe Solaria.

— Dar ce, seamănă cu Solaria?

— Cum ar putea ea să îşi dea seama?

— Spune-i că nu este Solaria. Uite, am să-ţi dau una sau două video-cărţi, cu ilustraţii. Arată-i imagini luate de la mică înălţime pe diferite lumi locuite, şi explică-i că există milioane de astfel de lumi. Vei avea suficient timp. Nu ştiu cât ne va lua, mie şi lui Janov, să cutreierăm împrejurimile, după ce alegem o zonă adecvată aterizării.

— Tu şi cu Janov?

— Da. Fallom nu poate veni cu noi, chiar dacă aş vrea, ceea ce s-ar întâmpla doar dacă sunt scrântit la cap. Pe lumea aceasta este nevoie de costume spaţiale, Bliss. Nu există aer de respirat. Şi nu avem vreun costum spaţial pe măsura lui Fallom. Aşa că ea şi cu tine veţi rămâne pe navă.

— De ce eu?

Buzele lui Trevize se întinseră într-un zâmbet din care lipsea buna dispoziţie.

— Recunosc, spuse el, că m-aş simţi mai în siguranţă dacă ai veni şi tu, dar nu o putem lăsa pe Fallom singură în navă. Poate strica ceva, chiar şi fără intenţie. Janov trebuie să mă însoţească pentru că el este în stare să descifreze inscripţiile arhaice pe care le-am putea descoperi. Asta

înseamnă că tu va trebui să rămâi cu Fallom. Mă gândeam că-ţi va face plăcere.

Bliss părea nehotărâtă.

— Uite ce e, spuse Trevize. *Tu* ai vrut ca Fallom să vină cu noi, nu eu. Eu sunt convins că nu ne va face decât necazuri. Deci... prezenţa ei aici implică nişte constrângeri, şi va trebui să te adaptezi. Ea rămâne aici, deci şi tu va trebui să rămâi aici. Asta este situaţia.

— Bănuiesc că nu am de ales, oftă Bliss.

— Exact. Unde este Janov?

— Este cu Fallom.

— Foarte bine. Mergi şi înlocuieşte-l. Vreau să vorbesc cu el.

Trevize continua să studieze suprafaţa planetei. Pelorat intră, dregându-şi vocea pentru a-şi semnala prezenţa.

— E ceva în neregulă, Golan? întrebă el.

— Nu chiar în neregulă, Janov. Sunt doar nehotărât. Această lume este ciudată, şi nu ştiu ce s-a întâmplat cu ea. Mările trebuie să fi fost întinse ca suprafaţă, judecând după bazinele pe care le-au lăsat în urma lor, însă erau puţin adânci. Pot spune, după urmele lăsate, că aceasta a fost o planetă desalinizată, şi plină de canale... sau poate că mările nu erau foarte sărate. Dacă nu erau sărate, se explică absenţa depozitelor masive de sare din bazine. Sau, atunci când oceanul a dispărut, conţinutul lor sărat a dispărut şi el... ceea ce seamănă cu certitudine a acţiune umană.

Pelorat spuse, şovăielnic:

— Scuză-mi ignoranţa în astfel de probleme, Golan, dar ceea ce-mi spui tu acum are vreo importanţă pentru misiunea noastră?

— Presupun că nu, dar nu-mi pot stăvili curiozitatea. Dacă aş şti măcar cum a fost terraformată această planetă pentru a deveni locuibilă, şi cum arăta înainte de terraformare, poate aş înţelege ce s-a întâmplat cu ea după ce a fost abandonată... sau, poate, chiar şi mai înainte de a fi abandonată. Dacă am şti ce s-a întâmplat cu ea, am putea fi preveniţi împotriva surprizelor neplăcute.

— Ce fel de surprize? Este o lume moartă, nu-i aşa?

— Suficient de moartă. Foarte puţină apă; atmosferă rarefiată, nerespirabilă; iar Bliss nu detectează niciun semn de activitate mentală.

— Asta clarifică lucrurile, după părerea mea.

— Absenţa activităţii mentale nu implică obligatoriu şi absenţa vieţii.

— Cu siguranţă, implică absenţa vieţii periculoase.

— Nu ştiu... Dar nu în această problemă vroiam să te consult. Sunt două oraşe care se arată potrivite unei prime inspecţii. Par a fi în formă excelentă; ca şi restul oraşelor, de altfel. Aceste două oraşe sunt deosebit de mari. Însă cel mai mare dintre ele pare lipsit de spaţii libere. Există cosmoporturi la periferie, dar nimic în oraşul propriu-zis. Cel mai puţin întins are spaţii libere, aşa că va fi mai uşor de aterizat în centrul său, deşi nu există vreun cosmoport... dar cui îi pasă?

Pelorat se strâmbă:

— Şi vrei ca *eu* să iau decizia, Golan?

— Nu, decizia o voi lua eu. Vroiam să ştiu doar ce gândeşti.

— După părerea mea, un oraş extins şi aglomerat este probabil un centru comercial sau industrial. Un oraş mai mic, cu spaţii libere, este probabil un centru administrativ. Din punctul nostru de vedere, mai convenabil este centrul administrativ. Are clădiri monumentale?

— Ce înţelegi prin clădire monumentală?

Pelorat zâmbi discret, ca de obicei:

— Nu cine ştie ce. Moda se schimbă de la o lume la alta, şi din timp în timp. Bănuiesc, totuşi, că întotdeauna au o alură impozantă, inutilă, şi costisitoare... Ca acea construcţie în care am fost pe Comporellon.

Trevize zâmbi la rândul său.

— E greu de spus privind direct în jos; iar când privesc din lateral, în trecere, totul pare neclar. Pentru ce preferi centrul administrativ?

— Acolo este cel mai probabil să găsim muzeul planetar, biblioteci, arhive, universităţi, şi aşa mai departe.

— Bine. Deci, acolo vom merge; spre oraşul mai mic. Şi poate nu ne vom întoarce cu mâna goală. Am avut două eşecuri, poate că de data asta vom găsi ceva.

— Poate că a treia e cu noroc.

Trevize ridică sprâncenele:

— De unde ai luat expresia asta?

— Este veche, spuse Pelorat. Am găsit-o într-o legendă primitivă. Înseamnă succesul în a treia încercare, după părerea mea.

— Sună bine, spuse Trevize. Foarte bine, atunci… a treia să fie cu noroc.

15. Muşchi

66

Trevize arăta grotesc în costumul său spaţial. Nu rămăseseră afară decât holsterele – nu cele pe care şi le agăţa de obicei pe şolduri, ci unele mai impunătoare, făcând parte din costum. Introduse cu grijă blasterul în holsterul din dreapta, şi biciul în holsterul din stânga. Fuseseră reîncărcate, şi de această dată, gândi el foarte hotărât, nimeni şi nimic nu i le va mai lua.

Bliss zâmbi:

— Ai de gând să-ţi iei armele cu tine chiar şi pe o lume fără aer sau… Dar nu contează! Nu-ţi voi pune la îndoială deciziile.

— Foarte bine! spuse Trevize.

După care se întoarse pentru a-l ajuta pe Pelorat să-şi pună casca.

Pelorat, care nu mai purtase niciodată un costum spaţial, spuse pe un ton plângăreţ:

— Crezi că voi putea respira în chestia asta, Golan?

— Îţi promit că vei putea, spuse Trevize.

Bliss, ţinând-o pe Fallom de după umeri, îi privi închizându-şi ultimele articulaţii. Tânăra Solariană se holba la cele două siluete în costume spaţiale, cu o nelinişte evidentă. Tremura. Braţul lui Bliss o strânse uşor şi protector.

Uşa camerei de presurizare se deschise, lăsându-i pe cei doi să intre agitându-şi braţele în semn de bun-rămas, după care se închise în urma lor. Apoi se deschise uşa exterioară, şi păşiră, cu mişcări greoaie, pe solul unei lumi moarte.

Era dimineaţă, în zori. Cerul era senin, desigur, şi avea o tentă de purpuriu, dar soarele nu se ridicase încă. La orizontul mai luminat, acolo unde urma să răsară soarele, plutea o uşoară ceaţă.

— Este frig, spuse Pelorat.

— Îţi este frig? îl întrebă surprins Trevize.

Costumele erau bine etanşate, şi dacă se mai ivea din când în când vreo problemă, aceasta era mai degrabă din cauza supraîncălzirii.

— Nu, deloc, spuse Pelorat, dar uite acolo…

Vocea sa transmisă prin radio sună clar în urechea lui Trevize. Arătă cu degetul.

În lumina purpurie a zorilor, faţada ruinată a clădirii de care se apropiau era acoperită cu o peliculă subţire de gheaţă.

— Atmosfera fiind rarefiată, spuse Trevize, noaptea este mai frig decât te aştepţi, şi ziua mai cald. Acum ne găsim în perioada cea mai rece a zilei, şi vor mai trece câteva ore până ni se va face prea cald pentru a mai putea rămâne expuşi soarelui.

O mică parte din soare începu să se distingă deasupra orizontului, ca şi cum cuvintele lui Trevize fuseseră o incantaţie magică.

— Nu te uita la el, îl avertiză Trevize pe tonul unei conversaţii banale. Viziera ta este reflectorizantă şi opacă la radiaţiile ultraviolete, dar chiar şi aşa ar putea fi periculos.

Întoarse spatele răsăritului de soare, şi umbra sa lungă se profilă pe clădire. Lumina soarelui făcea ca gheaţa să dispară, chiar în timp ce privea. Timp de câteva clipe, zidul căpătă o culoare întunecată datorită umezelii, apoi dispăru şi umezeala.

— De aici, de jos, clădirile nu mai par atât de bine conservate, aşa cum păreau din aer, spuse Trevize. Sunt crăpate şi stau să se prăbuşească. Ăsta este rezultatul modificărilor de temperatură, cred, şi ciclurilor zilnice de îngheţ şi dezgheţ ale apei, care durează poate de douăzeci de mii de ani.

— Sunt câteva litere gravate în piatra de deasupra intrării, spuse Pelorat, dar eroziunea le face greu de citit.

— Le poţi descifra, Janov?

— Un fel de instituţie financiară. Cel puţin, pot descifra un cuvânt care ar putea fi „bancă”.

— Ce e aia?

— O clădire în care bunurile se depun, se retrag, se schimbă, se împrumută… dacă este vorba de ceea ce cred eu.

— Un întreg edificiu pentru aşa ceva? Fără computere?

— *Cu* computere, dar care nu se ocupă de toate problemele.

Trevize ridică din umeri. Detaliile istoriei antice nu i se păreau deosebit de interesante.

Îşi continuară drumul, mărind din ce în ce mai mult pasul, petrecând din ce în ce mai puţin timp în dreptul fiecărei clădiri. Tăcerea, *moartea*, erau de-a dreptul deprimante. Colapsul lent, durând de milenii, făcea ca acest loc să pară cadavrul unui oraş, din care nu mai rămăseseră decât oasele.

Se aflau la o latitudine mare în zona temperată, dar Trevize avu impresia că simte căldura soarelui în spate.

Pelorat, aflat la aproximativ o sută de metri în dreapta, strigă deodată:

— Priveşte aici!

Vocea lui răsună puternic în urechile lui Trevize, care spuse:

— Nu striga, Janov. Îţi pot auzi foarte clar chiar şi şoaptele, indiferent cât de departe ai fi. Ce este?

Pelorat spuse, coborând imediat vocea:

— Această clădire este „Casa Lumilor”. Cel puţin, asta cred că înseamnă inscripţia.

Trevize veni lângă el. În faţa lor se afla o clădire pe trei nivele, cu un acoperiş neregulat. Acesta era presărat cu mari fragmente de piatră, ca şi cum pe vremuri acolo se aflase o sculptură, acum prăbuşită în bucăţi.

— Eşti sigur? întrebă Trevize.

— Dacă vom intra înăuntru, vom afla.

Urcară cinci trepte scunde, largi, şi traversară o piaţă enormă. În aerul rarefiat, tălpile lor metalice produceau o vibraţie slabă.

— Acum înţeleg ce-ai vrut să spui prin „impozante, inutile, şi costisitoare”, murmură Trevize.

Intrară într-un hol, vast şi impunător; lumina pătrundea prin ferestre înalte, luminând prea puternic suprafeţele pe care cădea, lăsând restul în obscuritate. Atmosfera rarefiată difuza foarte puţin lumina.

În centru se afla o siluetă umană mai înaltă decât un om obişnuit, sculptată în piatră sintetică. Un braţ îi căzuse. Celălalt braţ era crăpat de la umăr. Se dădu înapoi, ca şi cum apropierea l-ar fi putut ispiti să comită un vandalism incalificabil. (Se gândise că dacă ar atinge braţul crăpat, acesta s-ar rupe.)

— Mă întreb cine-o fi? spuse Trevize. Nicio inscripţie, nicăieri. Probabil cei care l-au sculptat erau siguri că faima lui nu mai avea nevoie de niciun semn pentru identificare, dar acum…

Simţi că e pe cale să alunece pe panta consideraţiilor filozofice, şi îşi îndreptă atenţia în altă parte.

Pelorat privea în sus. Trevize îi urmări unghiul capului. Pe perete se aflau inscripţii – gravuri – pe care el nu le putea citi.

— Incredibil, spuse Pelorat. Vechi, poate, de douăzeci de mii de ani, şi, aici, protejate împotriva soarelui şi a umezelii, sunt încă lizibile.

— Pentru mine, nu, făcu Trevize.

— Scrierea este veche şi ornamentată. Hai să vedem… şapte… unu… doi…

Vocea sa se stinse într-un murmur, apoi vorbi din nou.

— Sunt listate cincizeci de nume, şi este vorba despre cele cincizeci de lumi Spaţiene, aceasta fiind „Casa Lumilor”. Presupun că numele sunt listate în ordinea colonizării. Aurora este prima, iar Solaria ultima. Dacă observi, sunt şapte coloane, cu câte şapte nume în primele şase coloane, şi cu opt nume în a şaptea. Ca şi cum ar fi conceput o grilă de şapte-pe-şapte, şi după aceea au

adăugat Solaria, forţaţi de realitate. Părerea mea, bătrâne, este că această listă a fost concepută înainte ca Solaria să fie terraformată şi populată.

— Şi care este planeta pe care ne aflăm acum? Îţi poţi da seama?

— Ai să remarci că al cincilea nume, de sus în jos, în a treia coloană, spuse Pelorat, al nouăsprezecelea de la începutul listei, este gravat cu litere un pic mai mari decât celelalte. Cei care au făcut lista trebuie să fi fost destul de orgolioşi, manifestând un anume şovinism. De altfel…

— Da, spune!

— Din câte îmi pot da eu seama, este vorba de Melpomenia. Un nume care îmi este complet străin.

— Ar putea fi un alt nume pentru Pământ?

Pelorat dădu energic din cap, dar mişcarea rămase neobservată în exteriorul căştii de cosmonaut.

— În legende se folosesc zeci de cuvinte pentru a face referire la Pământ, spuse el. După cum ştii, Gaia este unul dintre ele. La fel şi Terra, şi Erda, şi aşa mai departe. Toate sunt scurte. Nu cunosc niciun nume lung folosit pentru a desemna Pământul, sau care să semene cu o prescurtare pentru Melpomenia.

— Atunci ne aflăm pe Melpomenia, şi nu pe Pământ.

— Da. Şi în plus – aşa cum începusem să spun mai devreme – un şi mai bun indiciu este acela că valorile coordonatelor Melpomeniei sunt „0,0,0”, şi este firesc ca astfel de valori să se refere la planeta pe care stăm.

— Coordonate? făcu uluit Trevize. Lista asta dă şi coordonatele?

— Sunt câte trei numere în dreptul fiecărui nume, şi bănuiesc că este vorba de coordonate. Ce altceva ar putea fi?

Trevize nu răspunse. Deschise un mic compartiment în partea costumului care îi acoperea şoldul drept, şi luă de acolo un instrument compact, legat de compartiment prin fire. Îl duse la ochi şi reglă atent focalizarea, ţintind inscripţia de pe perete. Degetele sale înmănuşate

îngreunau mult procedura, care altfel ar fi durat câteva momente.

— Aparat de fotografiat? întrebă inutil Pelorat.

— Va transmite imaginile direct spre computerul navei, spuse Trevize.

Luă câteva fotografii din diferite unghiuri, apoi spuse.

— Aşteaptă! Trebuie să mă urc pe ceva mai înalt. Ajută-mă, Janov.

Pelorat îşi prinse mâinile încrucişând degetele, dar Trevize scutură din cap:

— Nu, aşa nu vei fi stare să-mi suporţi greutatea. Mai bine aşează-te în patru labe.

Pelorat se conformă, cu dificultate, şi, la fel de greoi, după ce puse la loc în compartiment aparatul de fotografiat, Trevize se urcă pe umerii săi. De acolo, ajunse pe piedestalul statuii. Împinse încet statuia, pentru a-i verifica soliditatea, apoi puse piciorul pe un genunchi îndoit al statuii, folosindu-l ca punct de sprijin, şi se propulsă în sus, prinzând umărul fără braţ. Încleştând degetele pe o asperitate la nivelul pieptului, se ridică şi, în cele din urmă, după câteva icnituri, reuşi să se aşeze pe umăr. Pentru cei de multă vreme dispăruţi, care veneraseră statuia şi ceea ce reprezenta ea, fapta lui Trevize ar fi părut blasfemie. Trevize se simţi puternic influenţat de acest gând şi încercă să se aşeze doar cu jumătate din greutatea sa.

— Ai să cazi şi ai să te loveşti! strigă alarmat Pelorat.

— N-am să cad, şi nici n-am să mă lovesc. Însă este posibil ca *tu* să mă surzeşti.

Trevize luă aparatul şi reglă încă o dată focalizarea. Făcu câteva fotografii, apoi îl puse la loc şi coborî cu grijă până când atinse piedestalul cu picioarele. Sări, şi vibraţia produsă de contactul cu solul fu, după toate probabilităţile, şocul decisiv, căci braţul încă intact se rupse, formând o mică grămăjoară de pietre la piciorul statuii. Căderea nu făcuse practic niciun zgomot.

Trevize încremeni, şi primul impuls fu să îşi găsească o ascunzătoare înainte ca paznicul să vină şi să pună mâna pe el. Uimitor, gândi el după aceea, cât de repede îţi

aminteşti de zilele copilăriei într-o situaţie ca aceasta – când din greşeală spargi ceva aparent important. Sentimentul nu durase decât o clipă, dar avusese o intensitate puternică.

Vocea lui Pelorat sună spart, aşa cum se cade unui martor, ba chiar complice la săvârşirea unui act de vandalism. Însă reuşi să găsească cuvinte de consolare:

— Este… este în regulă, Golan. Oricum, până la urmă ar fi căzut singur.

Se îndreptă spre cioburile de pe piedestal şi sol, ca şi cum ar fi avut de gând să demonstreze afirmaţia făcută; se aplecă spre unul dintre fragmentele mai mari, şi spuse:

— Golan, vino aici.

Trevize se apropie şi Pelorat, arătând spre o bucată de piatră provenind din braţul care până atunci stătuse la locul lui, legat de umăr, spuse:

— Ce este asta?

Trevize deschise larg ochii. Era o pată pufoasă, de culoare verde-strălucitor. O frecă uşor cu degetele înmănuşate. Puful se desprinse fără nicio greutate.

— Seamănă foarte mult cu muşchiul, spuse el.

— Viaţa neinteligentă de care ai amintit?

— Nu sunt sigur cât de neinteligentă este. Bliss, îmi imaginez, va spune că şi asta are conştiinţă… dar Bliss pretinde că până şi *piatra* ar avea conştiinţă.

— Crezi că muşchiul acesta atacă piatra?

— Nu m-ar mira să ajute la procesul de erodare. Planeta are lumină solară din belşug, şi ceva apă. Jumătate din atmosferă este formată din vapori de apă. Restul, din nitrogen şi gaze inerte, şi o urmă de dioxid de carbon, care ar putea duce la ipoteza că nu există viaţă vegetală – dar este posibil ca dioxidul de carbon să fie scăzut din cauză că este practic în întregime incorporat în crusta de rocă. Dacă roca are ceva carbonaţi, acest muşchi o descompune secretând acid, după care se foloseşte de dioxidul de carbon eliberat. Muşchiul ar putea fi ultima formă predominantă de viaţă pe această planetă.

— Fascinant, spuse Pelorat.

— Fără îndoială, spuse Trevize, dar nu cine ştie ce. Coordonatele lumilor Spaţiene sunt mai interesante, dar noi dorim de fapt coordonatele *Pământului*. Dacă nu sunt aici, ar putea fi în altă parte a clădirii – sau în altă clădire. Haide, Janov.

— Dar ştii…, începu Pelorat.

— Nu, nu, spuse nerăbdător Trevize. Discutăm mai târziu. Trebuie să vedem dacă această clădire ne mai poate oferi ceva. Temperatura creşte.

Privi micul indicator de temperatură de pe dosul mănuşii stângi, apoi spuse:

— Haide, Janov.

Hoinăriră prin camere, păşind cât mai uşor posibil. Nu pentru că făceau zgomot în sensul obişnuit al cuvântului, sau pentru că îi putea auzi cineva, ci pentru că nu îndrăzneau să mai provoace vreo stricăciune prin vibraţia datorată paşilor.

Lăsau urme, ridicând praful care plutea puţin la mică înălţime, şi apoi se aşeza repede prin aerul rarefiat.

Din când în când, în vreun ungher umbrit, unul dintre ei arăta cu degetul spre alte câteva pete de muşchi. Prezenţa vieţii le dădea o oarecare senzaţie de reconfortare, care, oricât de slabă ar fi fost, mai atenua sentimentul apăsător, sufocant, al trecerii printr-o lume moartă. Moartă *acum*, deoarece construcţiile arătau că odată, cu mult timp în urmă, societatea fusese vie şi foarte dezvoltată.

Apoi Pelorat spuse:

— Cred că asta este o bibliotecă.

Trevize privi împrejur, curios. Erau rafturi şi, privind mai atent, descoperi video-cărţi. Se îndreptă spre unul dintre rafturi, cu băgare de seamă. Erau late şi grosolan făcute. Apoi îşi dădu seama că avea de-a face cu simple cutii. Încercă, cu degete groase şi neîndemânatice, să deschidă una, şi înăuntru văzu mai multe discuri.

— Incredibil de primitiv, spuse el.

— Sunt vechi de mii de ani, spuse Pelorat pe un ton de scuză.

Parcă lua apărarea vechilor Melpomenieni împotriva acuzaţiei de înapoiere tehnologică.

Trevize arătă spre muchia cutiei, unde se găseau curbele subţiri ale literelor ornamentate folosite de antici.

— Ăsta este titlul? Ce spune?

Pelorat cercetă cu atenţie:

— Nu sunt foarte sigur, bătrâne. Cred că unul dintre cuvinte se referă la viaţa microscopică. Ar putea însemna „microorganism”. Bănuiesc că sunt termeni tehnici din microbiologie, pe care nu îi înţeleg nici măcar în Galactica Standard.

— Tot ce se poate, făcu morocănos Trevize. Şi, la fel de probabil, nu ne-ar folosi la nimic chiar dacă le-am putea descifra. Nu ne interesează microbii. Fă-mi plăcerea, Janov, uită-te prin câteva din cărţile astea, şi vezi dacă găseşti vreuna cu titlu interesant. Între timp, eu voi cerceta aceste proiectoare de cărţi.

— Deci asta sunt? se miră Pelorat.

Erau obiecte plate, paralelipipedice. Aveau un ecran înclinat deasupra, şi o extensie curbată pe părţile laterale superioare, pe care se putea pune cotul sau un electro-carnet de însemnări… în caz că se inventase aşa ceva pe Melpomenia.

— Dacă este o bibliotecă, spuse Trevize, *trebuie* să aibă proiectoare de cărţi, sub o formă sau alta, iar acestea par cele mai adecvate scopului.

Înlătură praful de pe ecran, cu mare grijă, şi răsuflă uşurat când văzu că ecranul – nu ştia din ce era făcut – nu se năruise la atingerea mâinii. Manevră uşor comenzile, una după alta. Nu se întâmplă nimic. Încercă un alt proiector, apoi un altul, mereu cu acelaşi rezultat negativ.

Nu era de mirare. Chiar dacă aparatul era capabil să se menţină în stare de funcţionare timp de mii de ani într-o atmosferă rarefiată, şi era rezistent la vaporii de apă, rămânea totuşi problema sursei de alimentare. Energia, în orice formă ar fi fost stocată, se pierdea pe diferite căi, odată cu trecerea timpului. Fenomenul nu putea fi oprit.

Acesta era încă un aspect al legii a doua a termodinamicii, atotcuprinzătoare, irezistibilă.

Pelorat era în spatele lui:

— Golan?

— Da.

— Am aici o video-carte…

— Ce fel?

— Cred că este o istorie a zborului spaţial.

— Perfect… dar nu ne va fi de niciun folos dacă nu putem face proiectorul să funcţioneze.

Strânse pumnii, frustrat.

— Putem duce filmul pe navă, spuse Pelorat.

— Nu ştiu cum îl putem adapta la proiectorul nostru. Nu s-ar potrivi, iar sistemul nostru de scanare este cu siguranţă incompatibil cu sistemul pe care l-au folosit ei.

— Dar chiar sunt necesare toate astea, Golan? Dacă am…

— Sunt necesare, Janov. Acum nu mă mai întrerupe. Încerc să mă hotărăsc ce trebuie să facem. Aş putea alimenta eu proiectorul. Poate că nici nu are nevoie de altceva.

— De unde faci rost de energie?

— Păi…

Trevize îşi scoase armele, le privi scurt, apoi puse blasterul înapoi în holster. Desfăcu biciul neuronic, şi verifică nivelul energiei. Era la maxim.

Se aplecă la podea şi găsi spatele proiectorului (considera în continuare că era un proiector), împingându-l înainte. Acesta se deplasă puţin. Trevize studie să vadă ce s-ar putea face.

Unul dintre cabluri trebuia să fie cablul de alimentare, şi, mai mult ca sigur, era acela care venea din perete. Nu se vedea vreo priză sau vreun conector. (Cum să te descurci cu o cultură veche şi străină, unde lucrurile cele mai simple, cunoscute de toată lumea, erau de nerecunoscut pentru alţii?)

Trase încet de cablu, apoi mai tare. Îl răsuci într-un sens, apoi în celălalt. Apăsă peretele în vecinătatea

cablului, şi cablul în vecinătatea peretelui. Îşi îndreptă atenţia, în măsura în care era posibil, spre partea din spate a aparatului, pe jumătate ascunsă, dar nici aşa nu obţinu vreun rezultat.

Puse o mână pe podea pentru a se ridica şi, ridicându-se, cablul veni cu el. Nu avea nici cea mai vagă idee cum făcuse de se desprinsese cablul.

Nu părea rupt sau smuls. Capătul era foarte neted, şi lăsase în urmă, în perete, o porţiune mică şi cu formă regulată, acolo unde fusese prins.

Pelorat spuse încet:

— Golan, ai putea să…

Trevize făcu un gest categoric cu mâna:

— Nu acum, Janov. Te rog!

Remarcă deodată crusta verde care îi acoperea pliurile de la mănuşa stângă. Probabil că, atunci când căutase cu mâna în spatele proiectorului, se frecase de nişte muşchi, şi acesta se desprinsese. Mănuşa era uşor umedă, dar se uscă imediat. Pata verde deveni maronie.

Îşi îndreptă atenţia spre cablu, cercetând cu minuţiozitate capătul desprins din perete. Acolo se aflau două găuri, în care puteau intra fire.

Se aşeză din nou pe podea, şi deschise compartimentul energetic al biciului neuronic. Cu grijă, depolariză unul dintre fire şi îi scoase capătul în afară. Apoi, încet şi cu delicateţe, îl introduse într-unul din orificiile cablului de alimentare, împingându-l până la maximum. Când încercă să îl scoată din nou afară trăgând uşor, acesta nu cedă, ca şi cum fusese bine prins. Îşi stăpâni tentaţia de a-l trage afară cu forţa. Depolariză şi celălalt fir, împingându-l în celălalt orificiu. Era de presupus că astfel se va închide circuitul, şi va alimenta proiectorul cu energie.

— Janov, spuse el, tu ai avut de-a face cu video-carţi de toate felurile. Vezi dacă nu cumva poţi să introduci cartea aia în video-proiector.

— Chiar este necesar să…

— Te rog, Janov, încetează să mai pui întrebări inutile. Nu avem prea mult timp la dispoziţie, din cauza căldurii. Nu

am de gând să aştept încă o noapte pentru a ne putea întoarce din nou în această clădire, după ce se va răci.

— Aşa ar trebui să intre, spuse Janov, dar…

— Bun, spuse Trevize, dacă este o istorie a zborului spaţial, atunci va trebui să înceapă cu Pământul. Să vedem acum dacă aparatul ăsta funcţionează.

Pelorat, un pic nervos, introduse video-cartea în compartimentul care nu putea avea altă destinaţie, apoi începu să studieze semnele de pe diferitele taste, căutând o indicaţie oarecare.

Trevize, în aşteptare, începu să vorbească cu voce joasă, în parte pentru a-şi potoli propria emoţie:

— Bănuiesc că trebuie să existe roboţi pe lumea asta – ici şi colo – într-o stare destul de bună, după toate probabilităţile, strălucind în atmosfera rarefiată. Necazul este că şi sursele lor de alimentare trebuie să se fi descărcat de multă vreme, şi chiar dacă ar fi realimentaţi, nu ştiu ce s-a întâmplat cu creierele lor. Pârghiile şi angrenajele ar putea rezista mileniilor, dar ce s-o fi întâmplat cu microcontactele şi elementele subatomice pe care le aveau în creier? Cu siguranţă că s-au deteriorat, şi chiar dacă nu s-au deteriorat, ce-ar putea să ştie ei despre Pământ? Ce-ar putea…

— Proiectorul funcţionează, bătrâne, spuse Pelorat. Uite aici…

Proiectorul începu să pâlpâie, în penumbră. Strălucirea era vagă, dar Trevize mări uşor puterea eliberată de biciul neuronic, şi ecranul deveni mai strălucitor. Aerul rarefiat din jur lăsa zonele din afara razelor de soare într-o relativă penumbră, astfel încât camera era întunecoasă, şi, prin contrast, ecranul părea mai strălucitor.

Continua să pâlpâie, traversat din când în când de umbre.

— Trebuie reglat, spuse Trevize.

— Ştiu, spuse Pelorat, dar se pare că nu pot obţine mai mult decât atât. Filmul probabil că s-a deteriorat.

Umbrele defilau acum mai repede pe ecran, şi, periodic, apărea ceva care semăna foarte vag cu un text. Era

imposibil de descifrat, între text şi cei doi se interpusese parcă o ceaţă groasă. Apoi, pentru o clipă, imaginea deveni clară, pentru a dispărea din nou.

— Dă înapoi şi păstrează imaginea, Janov, spuse Trevize. Pelorat încerca deja să prindă din nou imaginea clară. Trecu de ea dând înapoi, apoi dădu înainte şi trecu din nou de ea, până când în cele din urmă o prinse şi o păstră.

Nerăbdător. Trevize încercă să citească, apoi spuse, iritat:

— *Tu* poţi descifra ce scrie aici, Janov?

— Nu în întregime, spuse Pelorat privind ecranul cu ochii pe jumătate închişi. Este despre Aurora. De asta îmi pot da seama. Cred că vorbeşte despre prima expediţie hiperspaţială… „prima evadare”, aşa se spune.

Dădu înainte, şi imaginea se înceţoşă devenind din nou întunecată. Spuse, în cele din urmă:

— Pare că se ocupă de lumile Spaţiene, Golan. Nu găsesc nimic referitor la Pământ.

— Şi nici n-ai să găseşti, spuse Trevize cu amărăciune. Şi pe această lume, ca şi pe Trantor, a fost şters tot ceea ce se referea la Pământ. Opreşte aparatul.

— Dar nu contează…, începu Pelorat oprind aparatul.

— De ce, din cauză că mai putem încerca în alte biblioteci? Şi acolo au fost şterse. Peste tot. Ştii…

În timp ce vorbea îi aruncă o privire lui Pelorat. Se holbă deodată la el cu un amestec de oroare şi repulsie.

— Ce s-a întâmplat cu viziera ta? întrebă el.

67

Pelorat ridică automat mâna înmănuşată până la vizieră, apoi o îndepărtă, privind-o.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el perplex.

Apoi îl privi pe Trevize, şi continuă, cu o voce aproape piţigăiată:

— Este ceva ciudat cu viziera *ta*, Golan.

Trevize privi imediat în jurul său, căutând o oglindă. Nu era niciuna, şi chiar dacă ar fi fost, ar fi avut nevoie de lumină.

— Vino la soare, murmură el.

Tras, împins, Pelorat fu adus în raza de lumină a celei mai apropiate ferestre. Trevize simţi căldura în spate, în ciuda efectului izolator al costumului spaţial.

— Priveşte spre soare, Janov, spuse el, şi închide ochii.

Se lămuri imediat ce nu era în regulă cu viziera. Era muşchiul, care creştea abundent acolo unde sticla vizierei întâlnea ţesătura metalizată a costumului spaţial. Viziera lui Pelorat avea pe margini puf verde. Trevize nu avea nicio îndoială că şi viziera lui era în aceeaşi situaţie.

Frecă muşchiul de pe viziera lui Pelorat, cu degetul mănuşii. O parte se desprinse, acoperindu-i mănuşa cu o crustă verde. Însă în timp ce o privea strălucind în soare, aceasta deveni mai dură şi mai uscată. Încercă din nou, şi de această dată muşchiul se desprinse ca o coajă, căzând. Începuse să capete o culoare maronie. Frecă din nou, cu râvnă, marginile vizierei lui Pelorat.

— Curăţă-mi viziera, aşa cum fac şi eu cu a ta, spuse el.

Apoi, mai târziu:

— Sunt curat? Perfect, şi tu la fel... Să mergem. Nu mai avem ce face pe aici.

În oraşul pustiu şi fără aer, soarele era neplăcut de fierbinte. Clădirile de piatră străluceau aproape dureros de puternic. Trevize miji ochii privindu-le, şi, pe cât posibil, încerca să meargă pe arterele umbrite. Se opri în faţa unei crăpături care brăzda faţada unei clădiri. O crăpătură suficient de largă pentru a-şi putea introduce degetul prin ea, cu mănuşă cu tot. Băgă degetul, îl scoase, îl privi, şi murmură:

— Muşchi.

Se duse până la marginea umbrei şi ţinu o vreme degetul la soare.

— Dioxidul de carbon este explicaţia, spuse el. Oriunde se poate face rost de dioxid de carbon – în rocile aflate în descompunere – oriunde – acolo va creşte şi muşchiul. Noi,

precum ştii, suntem o sursă bogată de dioxid de carbon, probabil mai bogată decât orice altceva de pe planeta asta, şi cred că unele cantităţi infime de gaz scapă pe la marginile vizierei.

— Deci muşchiul va creşte acolo.

— Da.

Drumul înapoi spre navă părea lung, mult mai lung decât la ducere, desigur, mai ales că acum soarele dogorea mai puternic decât în zori. Însă când ajunseră, nava se afla în continuare la umbră. Cel puţin din acest punct de vedere, Trevize calculase corect.

— Priveşte! spre Pelorat.

Trevize văzuse. Marginile uşii principale erau încărcate de muşchi verde.

— Tot scăpări de dioxid de carbon? întrebă Pelorat.

— Bineînţeles. Cantităţi insignifiante, sunt sigur, dar muşchiul ăsta este cel mai fin detector de dioxid de carbon pe care l-am văzut până acum. Sporii săi probabil că se găsesc pretutindeni, şi oriunde se întâlnesc cu câteva molecule de dioxid de carbon, germinează.

Îşi potrivi radioul pe lungimea de undă a navei şi spuse:

— Bliss, mă auzi?

Vocea lui Bliss răsună în urechile amândurora:

— Da. Sunteţi pregătiţi să intraţi? Aţi avut noroc?

— Suntem în faţa uşii exterioare, spuse Trevize, dar *nu* deschide uşa camerei de presurizare. Repet, *nu* o deschide.

— De ce?

— Bliss, vrei să faci ce-ţi spun? După aceea vom discuta pe îndelete.

Trevize scoase blasterul şi coborî cu grijă intensitatea la minimum, apoi îl privi, nehotărât. Nu îl folosise niciodată reglat astfel. Privi împrejur. Nu descoperi nimic suficient de fragil pentru a putea face o verificare.

În disperare de cauză, ochi la baza colinei pietroase în umbra căreia se adăpostea *Far Star*... Ţinta nu deveni incandescentă. Automat, pipăi locul în care trăsese. Era cald? Nu-şi putea da seama cu certitudine, prin ţesătura izolatoare a costumului.

Ezită din nou, apoi aprecie că învelişul navei trebuia să aibă o rezistenţă la fel de mare, sau în orice caz de acelaşi ordin de mărime, ca şi piatra colinei. Îndreptă blasterul spre marginea uşii şi apăsă scurt contactul, ţinându-şi respiraţia.

Câţiva centimetri din substanţa asemănătoare muşchiului arseră pe loc. Agită mâna pe lângă pata maronie, şi slabul curent produs în aerul rarefiat fu suficient pentru a împrăştia fragmentele moarte.

— Merge? întrebă neliniştit Pelorat.

— Da, merge, spuse Trevize. Am reglat blasterul la minimum.

Parcurse cu fasciculul caloric conturul uşii, şi, la atingerea acestuia, verdele dispăru. Complet. Lovi uşa principală pentru a creea o vibraţie care să ducă la desprinderea rămăşiţelor, şi un praf maroniu căzu la sol... un praf atât de fin încât pluti uşor în atmosfera rarefiată, ridicat de slabe mişcări în masa gazului.

— Cred că acum o putem deschide, spuse Trevize.

Folosind tastele brăţării de la încheietura mâinii, realiză combinaţia de unde radio care activau din interior mecanismul de deschidere. Uşa se deblocă şi, la jumătatea cursei de deschidere, Trevize spuse:

— Nu mai pierde timpul, Janov, intră... Nu aştepta să se coboare scara. Urcă-te!

După care urcă şi el, curăţând conturul uşii cu blasterul. Curăţă şi scara, după ce aceasta se deplie. Apoi comandă închiderea uşii principale, continuând să folosească fasciculul caloric până la etanşarea completă.

— Suntem în camera de presurizare, Bliss, spuse Trevize. Vom sta aici câteva minute. Continuă să nu faci nimic!

— Totuşi, spune-mi ceva, nu mă lăsa în aer, se auzi vocea lui Bliss. Sunteţi în regulă? Cum se simte Pel?

— Sunt aici, Bliss, spuse Pel, şi sunt foarte bine. Nu ai motive de îngrijorare.

— Bine, Pel, dacă spui tu... dar mai târziu va trebui să-mi explici, îţi dai seama.

— Îţi promitem, spuse Trevize.

După care activă iluminarea camerei de presurizare.

Cele două siluete îmbrăcate în costume spaţiale se treziră una în faţa celeilalte.

— Evacuăm la maximum aerul planetar din această cameră, spuse Trevize, aşa că avem de aşteptat până se termină.

— Şi aerul din navă? Îl lăsăm să intre?

— Deocamdată, nu. Sunt la fel de nerăbdător ca şi tine să mă dezbrac de costumul spaţial, Janov. Însă vreau să mă asigur că vom scăpa de toţi sporii care au intrat odată cu noi… sau lipiţi de noi.

În iluminarea nu foarte satisfăcătoare a camerei de presurizare, Trevize îndreptă blasterul spre partea interioară a conturului uşii principale, împrăştiind căldura, metodic, apoi urmară podeaua, pereţii, apoi din nou podeaua.

— Acum este rândul tău Janov.

Pelorat tresări speriat.

— S-ar putea să ţi se facă neplăcut de cald, spuse Trevize. Însă nu vei simţi nimic altceva. Dacă devine insuportabil, să-mi spui.

Plimbă fascicului invizibil pe deasupra vizierei, mai ales pe la margini, apoi, încetul cu încetul, pe deasupra întregului costum spaţial.

— Ridică braţele, Janov, murmură el.

Apoi:

— Pune-ţi braţele pe umărul meu, şi ridică un picior… trebuie să-ţi curăţ tălpile… acum celălalt… te-ai încălzit prea tare?

— Sincer să fiu, Golan, nu stau într-un curent de aer proaspăt şi răcoros, spuse Pelorat.

— Bine, atunci, dă-mi să gust din propriul meu medicament. Curăţă-mă.

— N-am ţinut niciodată un blaster în mână.

— Acum *trebuie* să-l ţii. Apucă-l aşa, în timp ce cu degetul mare apeşi butonaşul ăsta… şi ţii strâns. Foarte bine… Acum plimbă-l pe deasupra vizierei mele. Plimbă-l continuu, Janov, nu zăbovi prea mult într-un singur loc.

Acum plimbă-l peste restul căştii, acum mergi în jos, pe obraji, pe gât.

Continuă să îl îndrume, şi după ce se încălzise peste tot, transpirând neplăcut, îşi recuperă blasterul şi verifică nivelul de energie.

— S-a dus mai mult de jumătate, spuse el.

Apoi curăţă cu meticulozitate interiorul camerei de presurizare, trecând de mai multe ori peste pereţi, până când blasterul se goli, încălzindu-se el însuşi foarte puternic în urma descărcării rapide şi susţinute. Îl puse la loc în holster.

De-abia atunci dădu semnalul de intrare în navă. Primi cu satisfacţie şuierul şi curentul aerului care intră în camera de presurizare, odată cu deschiderea uşii interioare. Prospeţimea şi calităţile sale convective aveau să înlăture căldura costumului spaţial foarte repede. Să fi fost poate doar în imaginaţia lui, dar simţi imediat efectul de răcire. Reală sau nu, această senzaţie îi produse plăcere.

— Dezbracă-te de costum, Janov, şi lasă-l aici, în camera de presurizare, spuse Trevize.

— Dacă nu te superi, spuse Pelorat, înainte de orice altceva mi-aş dori să fac un duş.

— Nu ştiu dacă ai să-l poţi face chiar acum. Înainte de duş, şi înainte chiar să-ţi uşurezi vezica, bănuiesc că va trebui să stai de vorbă cu Bliss.

Bliss îi aştepta, bineînţeles, cu o expresie de îngrijorare întipărită pe faţă. În spatele ei, privind pe furiş, stătea Fallom, strângând-o puternic de braţul stâng.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Bliss nerăbdătoare. Ce s-a întâmplat?

— Am luat măsuri contra infecţiei, spuse sec Trevize, şi acum voi porni radiaţia ultravioletă. Puneţi-vă ochelarii negri. Mai repede, vă rog.

Razele ultraviolete alăturându-se iluminării normale, Trevize îşi scoase unul câte unul veşmintele umede, şi le scutură, întorcându-le pe toate părţile.

— Simplă măsură de precauţie, spuse el. Fă şi tu la fel, Janov. Şi, Bliss, să ştii că va trebui să mă dezbrac până la piele. Dacă te deranjează treci în camera alăturată.

— Nu mă deranjează deloc, spuse Bliss. Cred că ştiu destul de bine cum arăţi, şi, cu siguranţă, nu vei veni cu vreo surpriză… Ce infecţie?

— Un nimic care, lăsat liber, spuse Trevize prefăcându-se indiferent, ar putea face mult rău omenirii, cred.

68

Totul se terminase. Lumina ultravioletă îşi îndeplinise misiunea. Oficial, conform complexei documentaţii filmate care însoţise *Far Star*, această radiaţie era destinată dezinfectării.

Trevize bănuia că cei din lumile în care tenul închis la culoare era la modă o foloseau pentru a se bronza. Însă ultravioletele, în orice scop ar fi fost folosite, erau dezinfectante.

Se înălţară din nou în spaţiu, şi Trevize manevră ca să ajungă cât mai aproape de soarele Melpomeniei, fără a strica însă confortul pasagerilor, rotind nava pentru a se asigura că întregul ei înveliş fusese scăldat în ultraviolete.

În final, recuperă cele două costume spaţiale părăsite în camera de presurizare, şi le examină până când se declară satisfăcut.

— Toate astea, spuse după aceea Bliss, pentru nişte muşchi. Nu asta ai spus că era, Trevize? Muşchi?

— I-am spus muşchi, făcu Trevize, pentru că semăna cu muşchiul. Însă nu sunt botanist. Tot ceea ce pot spune este că are o culoare verde intensă şi că probabil se mulţumeşte cu foarte puţină energie luminoasă.

— De ce foarte puţină?

— Muşchiul este sensibil la ultraviolete şi nu poate creşte sau supravieţui în lumina directă a soarelui! Sporii săi se află pretutindeni şi cresc în colţuri ascunse, în crăpăturile statuilor, pe părţile de jos ale suprafeţei

clădirilor, hrănindu-se cu energia fotonilor reflectaţi, ori de câte ori au la dispoziţie o sursă de dioxid de carbon.

— Trag concluzia că, după părerea ta, este periculos, spuse Bliss.

— Este foarte posibil. Dacă ar fi intrat împreună cu noi câţiva spori, lipiţi de costume sau purtaţi de curenţi slabi de aer, ar fi găsit iluminaţie din belşug, fără ultraviolete. Ar fi găsit multă apă, şi o nesfârşită sursă de dioxid de carbon.

— Doar 0,03 procente din atmosfera noastră, spuse Bliss.

— Pentru ei este foarte mult… şi încă patru procente, din expiraţie. Ce s-ar fi întâmplat dacă sporii ar fi crescut în nările noastre, şi pe piele? Dacă ne-ar fi descompus şi distrus hrana? Dacă ar fi produs toxine ucigătoare? Chiar dacă am fi reuşit să-i omorâm, dar am fi lăsat fie şi câţiva spori în viaţă, ar fi fost suficienţi pentru ca, purtaţi pe o altă lume, să o infesteze. Şi de acolo puteau fi răspândiţi în alte părţi. Cine ştie ce nenorociri ar fi putut provoca?

Bliss dădu din cap:

— Pentru simplul fapt că este diferită, viaţa nu este neapărat periculoasă. Mereu eşti grăbit să ucizi.

— Aici a vorbit Gaia, spuse Trevize.

— Bineînţeles, dar sper să recunoşti că nu spune prostii. Muşchiul este adaptat condiţiilor acestei lumi. Foloseşte lumina în cantităţi mici, însă este ucis de lumina puternică; se foloseşte de infime emanaţii de dioxid de carbon, însă o cantitate mai mare l-ar putea distruge. Este posibil să nu poată supravieţui pe o altă lume în afară de Melpomenia.

— Şi ce, vroiai să-mi asum un asemenea risc? întrebă Trevize.

Bliss ridică din umeri:

— Foarte bine. Nu e cazul să intri în defensivă. Îţi înţeleg punctul de vedere. Fiind un Izolat, probabil că nu ai avut de ales.

Trevize ar fi răspuns, dar fu întrerupt de vocea clară, ascuţită, a lui Fallom, care vorbi pe limba ei.

Trevize îl întrebă pe Pelorat:

— Ce spune?

— Fallom spune…, începu Pelorat.

Însă Fallom, ca şi cum îşi amintise un pic prea târziu că limbajul ei nu putea fi înţeles, începu din nou:

— Era şi Jemby acolo unde aţi fost voi?

Cuvintele fuseseră pronunţate cu grijă, şi Bliss radia de bucurie:

— Nu-i aşa că vorbeşte bine Galactica? După o perioadă de timp pe care o putem considera foarte mică.

Trevize spuse, coborând vocea:

— Încearcă să-i explici tu… dacă-i vorbesc eu, s-ar putea să nu iasă bine. Explică-i că nu am găsit roboţi pe această planetă, Bliss.

— Am să-i explic eu, spuse Pelorat. Vino, Fallom.

O cuprinse pe Fallom cu braţul, de după umeri:

— Vino în camera noastră, şi îţi, voi da să citeşti altă carte.

— O carte? Despre Jemby?

— Nu chiar…

Usa se închise în urma lor.

— Ştii, spuse Trevize privind nemulţumit, ne pierdem timpul făcând pe dădaca cu copilul ăla.

— Ne pierdem timpul? Dar în ce fel afectează acest lucru căutarea Pământului, Trevize?… În niciun fel. Jucându-ne însă de-a dădaca, avem posibilitatea de a stabili nişte comunicaţii, de a alunga frica, de a oferi dragoste. Acestea nu înseamnă nimic?

— Iar vorbeşte Gaia.

— Da, spuse Bliss. Hai să analizăm rezultatele. Am vizitat trei dintre vechile lumi Spaţiene, şi nu am obţinut nimic.

— Destul de adevărat, recunoscu Trevize.

— De fapt, fiecare s-a dovedit periculoasă, nu-i aşa? Pe Aurora, am găsit câini sălbatici; pe Solaria, fiinţe umane neobişnuite şi periculoase; pe Melpomenia, muşchi agresiv. Deci, după toate aparenţele, atunci când o lume este lăsată de una singură, fie că adăposteşte sau nu fiinţe umane, devine periculoasă pentru comunitatea interstelară.

— Nu este o regulă generală.

— Trei din trei este totuşi foarte impresionant.

— Şi cum te impresionează pe tine, Bliss?

— Îţi spun imediat. Te rog să mă asculţi cu mintea deschisă. Dacă în Galaxie există milioane de lumi care interacţionează, şi dacă fiecare lume este constituită în întregime din Izolaţi, atunci, pe fiecare lume, fiinţele umane sunt dominante şi îşi pot impune voinţa asupra formelor de viaţă neumană, asupra mediului, şi chiar asupra altor fiinţe umane. Deci, Galaxia este o *Galaxie* foarte primitivă, oarbă şi disfuncţională. Începutul unei entităţi. Înţelegi ce vreau să spun?

— Înţeleg… dar asta nu înseamnă că voi fi de acord cu tine.

— Nu te rog decât să mă asculţi. Că vei fi sau nu de acord, asta este treaba ta, însă ascultă-mă. Singura stare în care Galaxia va funcţiona va fi cea de proto-*Galaxia*, şi cu cât mai puţin proto şi mai mult *Galaxia*, cu atât mai bine. Imperiul Galactic a fost o tentativă de a realiza o proto-*Galaxia* puternică, iar atunci când acesta s-a prăbuşit, lucrurile s-au înrăutăţit rapid, şi a existat o preocupare constantă de a revigora conceptul de proto-*Galaxia*. Confederaţia Fundaţiei reprezintă o tentativă în această direcţie. La fel şi Imperiul Catârului. La fel şi Imperiul pe care îl plănuieşte A Doua Fundaţie. Dar chiar dacă nu ar fi existat aceste Imperii şi Confederaţii, chiar dacă întreaga Galaxie ar fi într-o stare de puternică frământare, ar exista o legătură. Fiecare lume ar interacţiona cu celelalte, deşi într-un mod ostil. Ar fi şi asta, în sine, un fel de uniune, şi încă nu ar fi cel mai rău caz.

— Care ar fi cel mai rău caz?

— Cunoşti răspunsul, Trevize. L-ai văzut. Dacă o lume locuită de oameni se prăbuşeşte complet, devine cu adevărat Izolată, iar dacă pierde toate interacţiunile cu celelalte lumi, devine… malignă.

— Ca un cancer?

— *Da*. Nu este cazul Solariei? Ea, împotriva tuturor celorlalte lumi. Şi, pe ea, fiecare individ este împotriva celorlalţi. Ai văzut, iar dacă fiinţele umane dispar complet,

dispare şi ultima fărâmă de disciplină. Se va instaura lupta sălbatică împotriva celorlalţi, ca în cazul câinilor, sau va exista doar o forţă elementară, ca în cazul muşchiului. Înţelegi cred de ce, cu cât ne apropiem mai mult de *Galaxia*, cu atât este mai bună societatea. De ce să nu mergem până la capăt?

Trevize o privi un timp în tăcere. Apoi spuse:

— Mă gândesc la ceea ce mi-ai spus. Dar de unde ideea asta că dozajul este ceva cu sens unic? Că dacă puţin este bun, atunci să ai mult este bine, şi să ai totul este cel mai bine? N-ai spus chiar tu că este posibil ca muşchiul să fi fost adaptat la foarte puţin dioxid de carbon, astfel încât o cantitate mare l-ar putea ucide? O fiinţă umană înaltă de doi metri este mai avantajată decât una înaltă de un metru; dar este mai avantajată şi decât una înaltă de trei metri. Un şoarece nu ar câştiga nimic dacă ar fi mărit până la dimensiunile unui elefant. Ar muri. Şi nici elefantul nu ar fi avantajat dacă ar fi redus până la dimensiunile unui şoarece. Există o mărime naturală, o complexitate naturală, o calitate optimă pentru orice, fie stea, fie atom, iar acest lucru este valabil, cu siguranţă, şi pentru creaturile vii, şi pentru societăţile vii. Nu spun că vechiul Imperiu Galactic era ideal, şi remarc multe defecte la Confederaţia Fundaţiei, dar nu sunt pregătit să accept că dacă Izolarea totală este dăunătoare, atunci, totala Unificare este benefică. Extremele pot fi la fel de oribile, şi un Imperiu Galactic de modă veche, oricât de imperfect, ar putea fi cel mai bun lucru realizabil.

Bliss scutură energic din cap:

— Mă întreb dacă şi tu crezi ceea ce spui, Trevize. Vrei să spui că un virus şi o fiinţă umană sunt la fel de nesatisfăcătoare, şi că ţi-ai dori ceva intermediar… ceva care să semene cu un mucegai?

— Nu. Dar aş putea spune că un virus şi un *supra*om sunt la fel de nesatisfăcători, şi mi-aş dori ceva intermediar… ceva aşa, ca o fiinţă umană obişnuită… Însă discuţia asta nu are niciun rost. Soluţia o voi afla pe

Pământ. Pe Melpomenia am dat peste coordonatele altor patruzeci şi şapte de lumi Spaţiene.

— Şi le vei vizita pe toate?

— Pe fiecare, dacă va trebui.

— Riscându-ţi de fiecare dată viaţa?

— Dacă numai astfel pot găsi Pământul, da.

Pelorat ieşise din camera în care o lăsase pe Fallom, şi părea pe punctul de a spune ceva, când fu prins de schimbul rapid de replici dintre Bliss şi Trevize. Privea când pe unul, când pe celălalt, pe măsură ce luau cuvântul.

— Cât va dura? întrebă Bliss.

— Cât va fi nevoie, spuse Trevize. Şi am putea găsi ceea ce ne trebuie chiar în următoarea lume pe care o vom vizita.

— Sau pe niciuna.

— Asta nu putem şti până nu căutăm.

De-abia acum, în sfârşit, Pelorat reuşi să strecoare o vorbă:

— Dar pentru ce să căutăm, Golan? Avem răspunsul.

Trevize dădu nervos din mână în direcţia lui Pelorat, apoi opri mişcarea, întoarse capul, şi spuse, interzis:

— Ce?

— Am spus că am găsit răspunsul. Am încercat să-ţi spun asta pe Melpomenia de cel puţin cinci ori, dar erai atât de prins de ceea ce făceai…

— Ce răspuns avem? Ce tot spui acolo?

— Vorbeam despre *Pământ*. Cred că ştim unde se află Pământul.

Partea a şasea – ALFA

16. Centrul lumilor

69

Trevize îl fixă îndelung pe Pelorat, cu o expresie de vădită neîncredere întipărită pe figură. Apoi spuse:

— Ai văzut ceva ce nu am văzut eu, şi de care nu mi-ai vorbit?

— Nu, spuse Pelorat. Ai văzut şi tu, şi după cum ţi-am mai spus, am încercat să-ţi explic. Însă tu nu erai dispus să mă asculţi.

— Bine, mai încearcă o dată.

— Nu-l brusca, Trevize, spuse Bliss.

— Nu-l bruschez. Cer informaţii. Iar tu, încearcă să nu te mai porţi cu el ca şi cum ar fi un bebeluş.

— Vă rog, spuse Pelorat, ascultaţi-mă *pe mine*, nu începeţi iar o dispută... Îţi aduci aminte, Golan, că am discutat despre primele încercări de a descoperi originea speciei umane? Proiectul lui Yariff? Ştii, acela în care se încerca reprezentarea grafică a datelor de colonizare, în ipoteza că planetele au fost colonizate la fel în toate direcţiile, plecând din punctul de origine? Şi deci, mergând dinspre lumile mai noi înspre cele vechi, ne-am apropia, din orice direcţie, spre lumea de origine.

Trevize dădu din cap, nerăbdător:

— Îmi aduc aminte că nu a mers, datele colonizărilor nefiind de încredere.

— Adevărat, bătrâne. Dar lumile cu care a lucrat proiectul lui Yariff făceau parte din a doua expansiune a rasei umane. Pe atunci, călătoriile spaţiale erau foarte avansate, iar colonizările au avut loc într-un mod neregulat. Era simplu să parcurgi distanţe foarte mari în Salturi, iar

colonizarea nu era obligatoriu să se producă simetric. Cu siguranţă că şi asta s-a adăugat incertitudinii datelor de colonizare. Dar gândeşte-te puţin, Golan, la lumile Spaţiene. Ele făceau parte din primul val de colonizare. Pe atunci, zborul hiperspaţial era mai puţin avansat, şi probabil că Salturile erau micuţe, sau chiar inexistente. În cursul celei de-a doua expansiuni au fost colonizate milioane de lumi, probabil într-o manieră haotică; în primul val au fost colonizate doar cincizeci, probabil într-o manieră ordonată. Milioanele de lumi ale celei de-a doua expansiuni au fost colonizate pe parcursul unei perioade de douăzeci de mii de ani; cele cincizeci din prima expansiune au fost colonizate într-o perioadă de câteva secole… aproape instantaneu, prin comparaţie. Cele cincizeci, luate împreună, ar trebui să fie dispuse într-o simetrie aproximativ sferică faţă de lumea de origine. Avem coordonatele celor cincizeci de lumi. Le-ai fotografiat, îţi aduci aminte, când te-ai urcat pe statuie. Acela care a distrus documentele referitoare la Pământ, ori a omis aceste coordonate, ori nici măcar nu s-a gândit că ne vor da informaţia de care avem nevoie. Tot ceea ce ai de făcut, Golan, este să corectezi aceste coordonate ţinând cont de deriva stelelor în ultimii douăzeci de mii de ani, apoi să găseşti centrul sferei. Vei cădea foarte aproape de soarele Pământului.

Trevize rămăsese cu gura căscată, şi nu o închise decât la câteva momente după terminarea expunerii.

— De ce nu m-am gândit şi *eu* la asta? spuse el.

— Am încercat să-ţi spun, când încă mai eram pe Melpomenia.

— Da, desigur. Îmi cer scuze, Janov, pentru că am refuzat să ascult. Adevărul este că am crezut…

Se opri, încurcat. Pelorat chicoti încet:

— Că nu am nimic important de spus. În general ai dreptate, dar de data aceasta era o problemă care aparţinea de domeniul meu, înţelegi. Sunt sigur că, în rest, ai toate motivele să nu-ţi pierzi timpul ascultându-mă.

— Nu e adevărat, spuse Trevize. Nu este deloc aşa, Janov. Mă simt ca un idiot, şi pe merit. Îmi cer din nou scuze… Şi acum, trebuie să alerg la computer.

Merse împreună cu Pelorat în cabina de pilotaj. Pelorat, ca întotdeauna, privi cu un amestec de minunare şi neîncredere cum ia naştere un organism om/computer.

— Va trebui să fac unele ipoteze, Janov, spuse Trevize cu o expresie seacă datorată concentrării atenţiei asupra computerului. Trebuie să presupun că primul număr reprezintă distanţa în parseci, iar celelalte două numere sunt unghiuri în radiani; primul dintre unghiuri fiind sus-jos, ca să spun aşa, iar celălalt stânga-dreapta. Va trebui să presupun că semnul plus sau minus este folosit ca în convenţia Galactică Standard, şi că valoarea zero-zero-zero reprezintă coordonatele Melpomeniei.

— Mie mi se pare logic şi simplu, spuse Pelorat.

— Chiar aşa? Sunt şase posibilităţi de aranjare a numerelor, patru posibilităţi de aranjare a semnelor, distanţele pot fi în ani-lumină şi nu în parseci, unghiurile în grade şi nu în radiani. Deci avem nouăzeci şi şase de variante posibile. În plus, dacă distanţele sunt în ani-lumină, nu ştiu care este lungimea anului folosit. Mai adaugă de asemeni şi faptul că nu ştiu care sunt convenţiile pentru măsurarea unghiurilor. Bănuiesc că pentru primul dintre unghiuri, măsurarea se face pornind de la ecuatorul Melpomeniei, însă în al doilea caz, care este primul meridian?

Pelorat se încruntă:

— Din ce spui tu aici, se pare că nu avem nicio şansă.

— Nu trebuie să exagerezi. Aurora şi Solaria sunt incluse în listă, şi le cunosc poziţia în spaţiu. Voi folosi coordonatele din tabel, şi voi vedea dacă le pot localiza. Dacă nu nimeresc, voi corecta coordonatele până când voi da peste ele, şi de aici voi afla ce ipoteze greşite am făcut. Odată ipotezele corectate, voi putea căuta centrul sferei.

— Cu toate variantele astea, nu va fi greu să decizi ce trebuie să faci?

— Ce? spuse Trevize.

Era din ce în ce mai absorbit. Apoi, după ce Pelorat repetă întrebarea, spuse:

— Da, sunt şanse ca aceste coordonate să folosească aceleaşi convenţii ca în Standardul Galactic, iar aflarea primului meridian nu este dificilă. Sistemele de coordonate sunt folosite de multă vreme pentru localizarea punctelor în spaţiu, şi majoritatea astronomilor spun că ele datează dintr-o epocă anterioară călătoriilor interstelare. Oamenii sunt deosebit de conservatori în anumite privinţe, şi nu schimbă niciodată convenţiile numerice, odată ce s-au obişnuit cu ele. Uneori cred că ajung chiar să le confunde cu legile naturii… Ceea ce în fond este foarte bine. Dacă fiecare lume ar avea convenţii de măsurare proprii, pe care le-ar schimba la fiecare secol, cred sincer că progresul ştiinţei s-ar opri pentru totdeauna.

Era clar că lucra în timp ce vorbea, pentru că vorbirea îi devenise din ce în ce mai greoaie. Murmură:

— Acum, linişte.

După aceasta, pe faţă îi apărură cutele unei concentrări intense, până când, după câteva minute, se lăsă pe spate în scaun şi inspiră adânc. Spuse încet:

— Convenţiile sunt valabile. Am localizat Aurora. Nu încape nicio îndoială… Vezi?

Pelorat fixă cu intensitate câmpul de stele, şi mai ales pe cea strălucitoare din centru, spunând:

— Eşti sigur?

— Părerea mea nu contează, spuse Trevize. *Computerul* este sigur. Am vizitat Aurora. Avem caracteristicile sale… diametrul, masa, luminozitatea, temperatura, detaliile spectrale, ca să nu mai amintesc de poziţia stelelor învecinate. Computerul spune că este Aurora.

— Atunci, trebuie să-l credem pe cuvânt.

— Crede-mă, trebuie. Dă-mi voie să reglez ecranul, şi după aceea computerul poate trece la lucru. Are cincizeci de seturi de coordonate şi le va folosi pe toate odată.

În timp ce vorbea, Trevize lucra la ecran. De obicei, computerul lucra în cele patru dimensiuni spaţiu-timp, dar oamenii aveau rareori nevoie de mai mult de două

dimensiuni pentru lămurire. De data aceasta, ecranul păru să se concentreze pe un volum de spaţiu întunecat, la fel de adânc pe cât era de lat şi de înalt. Trevize micşoră până aproape de zero luminozitatea în cabină, pentru a face mai uşor de observat strălucirea stelelor de pe ecran.

— Va începe acum, şopti el.

O clipă mai târziu, apăru o stea… apoi alta… apoi alta. Imaginea se modifica la fiecare nouă apariţie, pentru a le include pe toate. Era ca şi cum spaţiul se dădea înapoi din faţa ochiului, oferind astfel o imagine din ce în ce mai panoramică. În acelaşi timp se mişca în stânga sau în dreapta, în sus sau în jos…

În cele din urmă, apărură cincizeci de puncte luminoase, plutind în spaţiul tri-dimensional.

— Mi-ar fi plăcut să obţin un minunat aranjament sferic, spuse Trevize, dar ceea ce avem aici seamănă mai mult cu suprafaţa unui bulgăre de zăpadă granulată şi dură, bătătorit în grabă.

— Asta înseamnă că nu mai avem nicio speranţă?

— Apar nişte dificultăţi, dar, după părerea mea, erau inevitabile. Stelele nu sunt uniform distribuite, şi cu atât mai mult planetele locuibile, deci este obligatoriu să existe o neuniformitate în poziţia planetelor colonizate. Computerul va corecta fiecare poziţie, ţinând cont de mişcarea probabilă din ultimii douăzeci de mii de ani – chiar dacă în această perioadă nu s-a produs o derivă semnificativă – apoi va încerca să le încadreze într-o suprafaţă sferică „optimă”. Cu alte cuvinte, va găsi o suprafaţă sferică astfel încât suma distanţelor de la fiecare punct luminos la respectiva suprafaţă să fie minimă. Apoi vom găsi centrul sferei, iar Pământul va trebui să se afle destul de aproape de acel centru. Cel puţin, aşa sperăm noi… Nu va dura mult.

70

Într-adevăr, nu dură mult. Trevize, care se obişnuise să accepte miracole din partea computerului, rămase el însuşi uimit de rapiditatea operaţiunii.

Instruise computerul să emită un sunet cald şi reverberant după găsirea presupusului centru. Fără vreun motiv special, doar pentru satisfacţia de a-l auzi şi de a afla că probabil căutarea luase sfârşit.

Sunetul veni după câteva minute, şi era blând, ca de gong. Crescu în intensitate până când îşi simţiră trupurile vibrând cu aceeaşi frecvenţă, apoi se stinse discret.

Bliss apăru aproape imediat în cadrul uşii.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea cu ochii măriţi. Alarmă?

— Deloc, spuse Trevize.

Pelorat se grăbi să adauge:

— Este posibil să fi localizat Pământul, Bliss. Sunetul pe care l-ai auzit a fost modalitatea în care computerul ne-a anunţat acest lucru.

Bliss pătrunse în cabină:

— Ar fi fost mai bine să mă preveniţi şi pe mine.

— Îmi pare rău, Bliss, spuse Trevize. N-am vrut să sune chiar atât de puternic.

Fallom intră în cabină după Bliss şi întrebă:

— De ce a fost sunetul acela, Bliss?

— Văd că şi ea este curioasă, spuse Trevize.

Se lăsă pe spate, simţindu-se epuizat. Următorul pas era să verifice descoperirea pe Galaxia reală, să se raporteze la coordonatele centrului lumilor Spaţiene şi să vadă dacă acolo era cu adevărat prezentă vreo stea de tip G. Încă o dată, ezită să facă acest pas necesar, incapabil să ia o decizie în direcţia verificării posibilei soluţii.

— Da, spuse Bliss. De ce n-ar fi curioasă? Este o fiinţă umană, la fel ca şi noi.

— Părintele ei s-ar fi simţit jignit de afirmaţia ta categorică, spuse Trevize într-o doară. Copilul ăsta mă îngrijorează. Ne aduce ghinion.

— De unde ştii? întrebă Bliss.

Trevize deschise larg braţele:
— Simplă intuiţie.
Bliss îi aruncă o privire plină de reproş şi se întoarse spre Fallom:
— Încercăm să găsim Pământul, Fallom.
— Ce este Pământul?
— O altă lume, însă una mai specială. Este lumea strămoşilor noştri. Ştii ce înseamnă cuvântul „strămoşi”, din ceea ce ai citit până acum, Fallom?
— Înseamnă cumva *******?
(Ultimul cuvânt nu era în Galactică.)
— Fallom a pronunţat un cuvânt arhaic sinonim cu „strămoşi”, Bliss. Mai apropiat de el este cuvântul nostru „străbuni”.
— Foarte bine, spuse Bliss arborând deodată un surâs strălucitor. Pământul este lumea străbunilor noştri, Fallom. Ai tăi şi ai mei, ai lui Pel, şi ai lui Trevize.
— Ai tăi, Bliss… şi de asemenea, ai mei…
Fallom părea nedumerită:
— Adică ai amândurora?
— Nu există decât un singur fel de străbuni, spuse Bliss. Cu toţii am avut aceiaşi străbuni. Cu toţii.
— După părerea mea, fata îşi dă foarte bine seama că este diferită faţă de noi, spuse Trevize.
Bliss spuse spre Trevize, coborând vocea:
— Să nu mai spui aşa ceva. Trebuie să devină conştientă că acest lucru nu este adevărat. În aspectele esenţiale, nu este diferită faţă de noi.
— Hermafroditismul este esenţial, după părerea mea.
— Eu mă refeream la intelect.
— Şi lobii-transductori sunt esenţiali.
— Haide, Trevize, nu căuta nod în papură. Este inteligentă şi umană, indiferent de detalii.
Se întoarse spre Fallom, ridicând vocea:
— Gândeşte-te în linişte la asta, Fallom, şi vezi ce înseamnă pentru tine. Străbunii tăi şi ai mei erau aceiaşi. Toţi oamenii de pe toate lumile – multe, foarte multe lumi – au avut aceiaşi străbuni, care au trăit la începuturi pe

lumea numită Pământ. Asta înseamnă că suntem rude, nu-i aşa?… Acum mergi înapoi în cameră şi gândeşte-te.

Fallom, după ce îşi opri privirea îngândurată asupra lui Trevize, se întoarse şi fugi spre cameră, îndemnată de atingerea afectuoasă a lui Bliss, pe spinare.

Bliss se întoarse spre Trevize şi spuse:

— Te rog, Trevize, promite-mi că n-o să mai faci de faţă cu ea comentarii din care să tragă concluzia că este diferită de noi.

— Îţi promit, spuse Trevize. N-am intenţia să-i împiedic sau să-i stric educaţia, însă, să ştii că *este* diferită de noi.

— În anume privinţe. Aşa cum eu sunt diferită de tine, sau de Pel.

— Nu fi naivă, Bliss. Diferenţele în cazul lui Fallom sunt mult mai mari.

— *Un pic* mai mari. Asemănările sunt cu mult mai importante. Ea şi semenii ei vor face într-o bună zi parte din *Galaxia*, şi se vor dovedi chiar foarte utili.

— Foarte bine. Nu ne mai certăm.

Se întoarse spre computer, cu o reţinere evidentă:

— Şi, între timp, mă tem că va trebui să verific presupusa poziţie a Pământului în spaţiul real.

— Ai emoţii?

Trevize ridică din umeri:

— Ei bine, şi dacă nu este nicio stea adecvată în acel loc?

— Atunci nu este, şi gata, spuse Bliss.

— Mă întreb dacă are vreun rost să verificăm acum. Oricum, nu vom putea face Saltul înainte de câteva zile.

— Pe care ţi le vei petrece agonizând în supoziţii. Mai bine află acum. Aşteptarea nu va schimba lucrurile.

Trevize rămase o clipă locului, cu buzele strânse, apoi spuse:

— Ai dreptate. Foarte bine, atunci… îi dăm drumul.

Se întoarse spre computer, puse mâinile pe pupitru, şi ecranul se întunecă.

— Bine, te las, spuse Bliss. Am impresia că prezenţa mea este de natură să te irite.

Plecă, fluturând din mână.

— Problema este, murmură el, că vom verifica mai întâi harta Galactică a computerului, şi chiar dacă soarele Pământului se află în poziţia calculată, harta probabil nu îl include. Dar atunci vom...

Vocea i se stinse, uimită, în timp ce pe ecran apăru o puzderie de stele. Erau foarte numeroase şi slabe ca strălucire în afară de câteva. Acopereau uniform suprafaţa ecranului. Dar chiar aproape de centru se afla o stea mai strălucitoare decât toate celelalte.

— Am găsit-o, jubilă Pelorat. Am găsit-o, bătrâne. Uite ce strălucitoare este!

— Orice stea aflată în centrul coordonatelor pare mai strălucitoare, spuse Trevize încercând să-şi înfrâneze un sentiment de bucurie care putea să nu aibă un fundament real. Imaginea, la urma urmelor, este luată de la un parsec distanţă faţă de centru. Steaua aceea nu este o pitică roşie, sau o gigantă roşie, sau o albastră-albă fierbinte. Să aşteptăm informaţiile; computerul le verifică în banca de date.

Preţ de câteva secunde se făcu tăcere, apoi Trevize spuse:

— Clasa spectrală G-2.

Altă pauză, apoi:

— Diametrul, 1.400.000 kilometri... masa, de 1,02 ori mai mare decât soarele Terminus-ului... temperatura superficială 6.000 grade Kelvin... rotaţie înceată, un pic sub treizeci de zile... niciun fel de activitate neobişnuită, nicio neregularitate.

— Nu aşa sunt stelele în vecinătatea cărora este plauzibil să găseşti planete locuibile? întrebă Pelorat.

— Ba da, spuse Trevize aprobând cu un semn al capului. Şi, în consecinţă, ar putea fi soarele Pământului. Dacă acolo s-a născut viaţa, soarele Pământului a impus standardul original.

— Deci există o şansă destul de mare să găsim o planetă locuibilă acolo.

— Nu e cazul să facem speculaţii pe tema asta, spuse Trevize.

Părea de-a dreptul nedumerit:

— În Harta Galactică este menţionată ca adăpostind viaţa umană…. însă cu un semn de întrebare.

Entuziasmul lui Pelorat crescu:

— Exact la asta ne aşteptam şi noi, Golan. Planeta vieţii este acolo, dar încercările de a o ascunde ridică îndoieli asupra datelor referitoare la ea. Cei care au realizat harta nu au fost siguri.

— Nu, de fapt chiar asta mă deranjează, spuse Trevize. *Nu* la asta ne aşteptam. Ne aşteptam la ceva mai radical. Având în vedere eficienţa cu care au fost şterse datele referitoare la Pământ, cei care au realizat harta nu ar fi trebuit să afle deloc că în acest sistem există viaţă, şi mai ales viaţă umană. Nici măcar nu ar fi trebuit să ştie că soarele Pământului există. Lumile Spaţiene nu apar pe hartă. De ce să apară soarele Pământului?

— Ei, uite că totuşi este acolo. Ce rost mai are să discutăm? Mai există şi alte informaţii referitoare la stea?

— Un nume.

— Aha! Care?

— Alfa.

Se făcu o scurtă pauză, apoi Pelorat spuse înflăcărat:

— Asta este, bătrâne. Ăsta este indiciul decisiv. Gândeşte-te la semnificaţia lui.

— Are vreo semnificaţie? întrebă Trevize. Pentru mine nu este decât un nume neobişnuit. Nu pare a fi Galactic.

— *Nu este* Galactic. Este într-un limbaj preistoric de pe Pământ, acelaşi care a dat planetei lui Bliss numele de Gaia.

— Bine, deci ce înseamnă Alfa?

— Alfa este prima literă a alfabetului în acel limbaj preistoric. Aceasta este una din rarele informaţii atestate pe care le avem referitoare la Pământ. În vremurile străvechi, „alfa” se folosea uneori pentru a da semnificaţia de „primul”. A spune unui soare „Alfa”, înseamnă că acela

este primul soare. Şi nu în jurul primului soare orbita planeta pe care s-a născut viaţa umană? Pământul?

— Eşti sigur?

— Absolut sigur! spuse Pelorat.

— Există ceva în vechile legende – la urma urmelor, tu eşti mitologul – care să spună că soarele Pământului avea o caracteristică foarte puţin obişnuită?

— Nu, de unde să existe aşa ceva? Soarele Pământului trebuie să fie standard prin definiţie, iar caracteristicile pe care ni le-a oferit computerul sunt dintre cele mai standard posibile, nu?

— Soarele Pământului este o stea simplă, cred. Nu-i aşa?

— Păi da, desigur! spuse Pelorat. Din câte ştiu eu, toate planetele locuite orbitează în jurul unei stele simple.

— Aşa aş fi zis şi eu, spuse Trevize. Necazul este că acea stea din centrul ecranului nu este o stea simplă; este o stea binară. Cea mai strălucitoare stea din cuplu este, într-adevăr, standard, şi informaţiile primite de la computer se referă la ea. Însă în jurul acestei stele se învârte o alta, cu patru cincimi din masa ei. Cu ochiul liber nu se poate vedea că sunt două stele separate, dar dacă mărim imaginea, le vom distinge.

— Eşti sigur, Golan? întrebă Pelorat luat prin surprindere.

— Asta îmi spune computerul. Şi, dacă ceea ce privim noi acum este o stea binară, atunci nu este soarele Pământului. Nu poate fi.

71

Trevize întrerupse contactul cu computerul, şi luminile din cabină străluciră din nou.

Acesta fusese parcă semnalul pentru revenirea lui Bliss, cu Fallom pe urmele sale.

— Ei, care sunt rezultatele? întrebă ea.

Trevize spuse pe un ton neutru:

— Dezamăgitoare, într-o anumită măsură. Acolo unde mă aşteptam să găsesc soarele Pământului, am găsit de fapt o stea binară. Soarele Pământului este o stea simplă. Deci, cea din centrul ecranului nu este ţinta căutării noastre.

— Şi acum ce facem, Golan? întrebă Pelorat.

Trevize ridică din umeri:

— De fapt, nu mă aşteptam ca acolo, în centru, să descopăr ceea ce căutam. Nici Spaţienii nu ar coloniza planetele astfel încât să se formeze o sferă perfectă. Aurora, cea mai veche dintre lumile Spaţiene, poate că a trimis ea însăşi Colóni, iar asta este de natură să distorsioneze sfera. Apoi, de asemenea, soarele Pământului este posibil să nu fi deviat chiar cu viteza medie a lumilor Spaţiene.

— Deci Pământul poate fi oriunde, spuse Pelorat. Asta vrei să spui?

— Nu. Nu chiar „oriunde”. Toate aceste posibile surse de eroare nu pot avea o influenţă chiar atât de mare. Pământul trebuie să fie prin *vecinătate*. Steaua pe care am descoperit-o în centru trebuie să fie vecină cu soarele Pământului.

— Dar atunci am vedea soarele Pământului pe hartă, nu-i aşa? Vreau să spun, în apropiere de Alfa.

— Nu. Sunt sigur că soarele Pământului nu se află deloc pe hartă. De aceea am avut îndoieli, când am verificat pentru prima oară steaua Alfa. Indiferent cât de mult ar semăna cu soarele Pământului, găsirea ei pe hartă m-a făcut să bănuiesc că nu este ceea ce căutăm.

— Bine atunci, spuse Bliss. De ce să nu ne concentrăm asupra aceloraşi coordonate în spaţiul real? Dacă găsim o stea strălucitoare aproape de centru, o stea care nu există în harta computerului; dacă seamănă foarte mult cu Alfa din punct de vedere al caracteristicilor, dar este simplă, nu ar putea fi soarele Pământului?

Trevize oftă:

— Dacă lucrurile ar sta aşa, aş fi dispus să pariez pe jumătate din averea mea că în jurul stelei de care vorbeşti ar orbita planeta Pământ... Însă, din nou, ezit să încerc.

— Ţi-e frică de un eşec?

Trevize încuviinţă cu capul.

— Totuşi, spuse el, daţi-mi un răgaz de o clipă-două să-mi trag răsuflarea, şi am să mă strădui să verific.

În timp ce cei trei adulţi se priveau unul pe celălalt, Fallom se apropie de pupitrul computerului şi privi curioasă conturul mâinilor desenat pe el. Întinse mâna, şovăind, spre contururi, dar Trevize îi opri mişcarea cu un gest brusc al braţului, strigând aspru:

— Nu atinge, Fallom!

Tânăra Solariană tresări şi se refugie sub braţul protector al lui Bliss.

— Trebuie să avem curaj, Golan. Ce facem dacă nu găsim nimic în spaţiul real?

— Atunci vom fi obligaţi să ne întoarcem la vechiul plan, spuse Trevize. Vom vizita pe rând toate cele patruzeci şi şapte de lumi Spaţiene.

— Şi dacă nici aşa nu ajungi la vreun rezultat?

Trevize scutură capul necăjit, ca şi cum încerca să îşi alunge gândurile negative din minte. Privind în jos, spre genunchi, spuse înverşunat:

— Atunci mă voi gândi la altceva.

— Dar dacă nu există deloc lumea străbunilor?

Ridică brusc privirea, spre vocea subţire care vorbise.

— Cine a spus asta? întrebă el.

Era o întrebare inutilă. Odată depăşit momentul de surprindere, ştiu foarte bine cine pusese întrebarea.

— Eu, spuse Fallom.

Trevize o privi încruntându-se uşor:

— Ai înţeles ce am discutat noi?

— Cauţi lumea străbunilor, spuse Fallom, dar nu ai găsit-o încă. Poate că există nicio asemenea lume.

— *Poate că nu există o asemenea lume*, o corectă Bliss cu blândeţe.

— Nu, Fallom, spuse Trevize cu seriozitate. S-a făcut un mare efort pentru a o ascunde. Un asemenea efort arată că există ceva de ascuns. Înţelegi ce spun?

— Da, spuse Fallom. Nu mă laşi să pun mâna pe pupitru. Din cauză că nu mă laşi, înseamnă că este interesant să îl ating.

— Este interesant, dar nu pentru tine, Fallom… Bliss, creezi un monstru care ne va distruge pe toţi. Să nu o mai laşi vreodată să intre aici decât în prezenţa mea. Dar chiar şi atunci, ai foarte mare grijă.

Totuşi, această scurtă diversiune păru să-l scoată din nehotărâre.

— Este clar că ar fi mai bine să mă apuc de treabă, spuse el. Dacă stau aici, şi nu fac nimic, zgripţuroaica asta mică va prelua controlul asupra navei.

Luminile scăzură în intensitate, şi Bliss spuse în şoaptă:

— Mi-ai promis, Trevize. Nu-i mai spune „monstru” sau „zgripţuroaică” atunci când este şi ea de faţă.

— Atunci fii cu ochii pe ea, şi învaţ-o să se poarte. Spune-i că celor mici nu trebuie să li se audă niciodată gura, şi trebuie să stea cât mai mult timp departe de treburile celor mari.

Bliss se încruntă:

— Atitudinea ta faţă de copii este de-a dreptul îngrozitoare, Trevize.

— Poate, dar nu este acum momentul să discutăm despre asta.

Apoi spuse, pe un ton în care se îmbinau armonios satisfacţia şi uşurarea:

— Iată din nou Alfa, în spaţiul real… Şi la stânga ei, uşor deasupra, se află o stea aproape la fel de strălucitoare, care nu apare în harta Galactică a computerului. *Ăsta* este soarele Pământului. Pun pariu pe *toată* averea mea.

72

— Bine, spuse Bliss. Dacă pierzi, promitem să nu-ţi luăm averea, aşa că ce-ar fi să rezolvăm rapid treaba? Hai să vizităm steaua imediat ce poţi face Saltul.

Trevize dădu din cap.

— Nu. De data asta, nu mai este vorba de nehotărâre sau de teamă. Trebuie să fim precauţi. De trei ori am vizitat câte o lume necunoscută, şi de trei ori am dat peste ceva neaşteptat de periculos. Mai mult, de trei ori am fost obligaţi să părăsim respectiva lume în mare grabă. De data aceasta, problema este crucială şi definitivă. Nu am de gând să acţionez în necunoştinţă de cauză, decât dacă nu mai am de ales. Până acum, nu avem decât poveşti vagi despre radioactivitate. Printr-o şansă nemaipomenită, pe care nimeni nu ar fi prevăzut-o, există o planetă cu viaţă umană, la aproximativ un parsec depărtare de Pământ...

— Dar chiar ştim cu siguranţă că Alfa are o planetă cu viaţă umană? interveni Pelorat. Computerul a pus semnul întrebării, aşa ai spus.

— Chiar şi aşa, spuse Trevize, merită încercat. De ce să nu aruncăm o privire? Dacă într-adevăr adăposteşte fiinţe umane, hai să aflăm ce ştiu ele despre Pământ. La urma urmelor, pentru oamenii de acolo, Pământul nu este o planetă legendară, îndepărtată; este o lume învecinată, strălucitoare şi importantă pe cerul lor.

Bliss spuse, îngândurată:

— Nu este o idee rea. Cred că dacă Alfa este locuită, dacă locuitorii nu sunt Izolaţi convinşi, ar putea fi prietenoşi, şi vom putea obţine de la ei un pic de hrană mai ca lumea.

— Şi vom putea întâlni nişte oameni agreabili, spuse Trevize. Contează destul de mult. Tu eşti de acord, Janov?

— Tu iei deciziile, bătrâne, spuse Pelorat. Oriunde mergi tu, acolo merg şi eu.

Fallom spuse deodată:

— Îl vom găsi pe Jemby?

Bliss se grăbi să spună, înaintea lui Trevize:

— Îl vom căuta, Fallom.

Apoi Trevize spuse:

— Deci, am stabilit. Mergem spre Alfa.

73

— Două stele mari, spuse Fallom arătând cu degetul spre ecran.

— Exact, spuse Trevize. Două… Bliss, fii cu ochii pe ea. Nu vreau să facă vreo prostie.

— Este fascinată de aparate, spuse Bliss.

— Ştiu, spuse Trevize, dar pe mine nu mă fascinează fascinaţia ei… Deşi, să fiu sincer, sunt la fel de impresionat ca şi ea văzând două stele strălucind simultan pe ecran.

Ecranul folosise automat filtrul, pentru a opri radiaţiile dure şi a atenua strălucirea stelelor, care ar fi putut vătăma retina. Ca rezultat, se putură remarca alte câteva stele, iar perechea rămase într-o nobilă izolare.

— Realitatea este, spuse Trevize, că nu m-am apropiat niciodată de un sistem binar.

— Serios? spuse Pelorat cu uimire în voce. Cum este posibil aşa ceva?

Trevize râse:

— M-am mai plimbat eu pe ici, pe colo, Janov, dar n-am călătorit prin spaţiu chiar atât de mult pe cât ţi-ai imaginat tu.

— Până când nu te-am întâlnit pe tine, Golan, spuse Pelorat, n-am mai ieşit niciodată în spaţiu. Dar întotdeauna am considerat că cel care are posibilitatea de a călători…

— Va merge pretutindeni. Ştiu. Este destul de firesc. Problema cu oamenii sedentari este că, indiferent ce le spune mintea, imaginaţia lor nu poate cuprinde mărimea adevărată a Galaxiei. Am putea călători întreaga viaţă, lăsând majoritatea Galaxiei nepătrunsă şi neatinsă. În plus, nimeni nu se îndreaptă spre sistemele binare.

— De ce nu? se încruntă Bliss. Noi, pe Gaia, cunoaştem puţină astronomie în comparaţie cu Izolaţii călători ai Galaxiei, dar am impresia că sistemele binare nu sunt rare.

— Nu sunt rare, spuse Trevize. De fapt, sunt mult mai multe sisteme binare decât stele simple. Totuşi, formaţia de două stele apropiate deranjează procesele obişnuite de formare a planetelor. Binarele au mai puţin material planetar decât stelele simple. Planetele care se formează în jurul lor au adesea orbite relativ instabile, şi sunt rareori considerate acceptabile pentru locuit. Îmi imaginez că vechii exploratori au studiat îndeaproape sistemele binare dar, după un timp, s-au gândit că adecvate pentru colonizare sunt doar stelele simple. Şi, desigur, odată ce Galaxia a fost puternic colonizată, toate călătoriile au implicat comerţ şi comunicaţie doar între lumile locuite care orbitează în jurul stelelor simple. În perioadele de activitate militară, bănuiesc că au fost stabilite uneori baze pe lumi mici, altfel nelocuite, orbitând în jurul uneia dintre stelele unui sistem binar strategic plasat, dar odată cu perfecţionarea crescândă a călătoriilor hiperspaţiale, astfel de baze nu mai sunt necesare.

Pelorat spuse, umilit:

— Fantastic cât de multe lucruri nu ştiu!

Trevize zâmbi:

— Nu te lăsa impresionat, Janov. Când eram în Marină, am ascultat un număr incredibil de tactici militare demodate, foarte puţin susceptibile de a fi utilizate. Erau prezentate pur şi simplu din inerţie. N-am făcut decât să trăncănesc despre una dintre ele. Gândeşte-te la tot ce ştii tu despre mitologie, folclor, limbaje arhaice. Cunoscătorii în domeniul tău sunt rari.

— Da, spuse Bliss, dar acele două stele formează un sistem binar, şi una dintre ele are o planetă locuită.

— Să sperăm că aşa este, Bliss, spuse Trevize. Orice regulă are şi excepţii. Şi, în acest caz, mai există şi un semn de întrebare oficial, care măreşte misterul… Nu, Fallom, butoanele alea nu sunt jucării… Bliss, ori îi pui cătuşe, ori o duci afară.

— Nu strică nimic, spuse Bliss luându-i apărarea lui Fallom.

Totuşi, o trase pe tânăra Solariană mai aproape de ea.

— Dacă te interesează atât de mult acea planetă locuibilă, de ce nu suntem deja acolo?

— În primul rând, spuse Trevize, sunt şi eu om şi vreau să privesc de aproape imaginea celor două stele binare. Apoi, sunt precaut. După cum ţi-am explicat deja, tot ceea ce am păţit de când am plecat de pe Gaia mă determină să fiu precaut.

— Care dintre ele este Alfa, Golan? întrebă Pelorat.

— Nu ne vom rătăci, Janov. Computerul ştie foarte bine care este Alfa. Întâmplător, ştim şi noi. Cea din dreapta are o tentă de portocaliu, ca şi soarele Aurorei, dacă-ţi aminteşti. Vezi?

— Da, acum după ce mi-ai atras atenţia.

— Foarte bine. Aceea este steaua cea mică... Care este cea de-a doua literă din alfabetul acelui limbaj arhaic de care vorbeai?

Pelorat se gândi un moment, şi spuse:

— Beta.

— Atunci, hai s-o numim pe cea portocalie Beta şi pe cea galben-alb Alfa. Noi ne vom îndrepta spre Alfa.

17. Noul Pământ

74

— Patru planete mici, murmură Trevize, plus un nor de asteroizi.

— Eşti dezamăgit? întrebă Pelorat.

— Nu chiar. Mă aşteptam. Stelele binare ce se rotesc una în jurul alteia la distanţe mici nu pot avea planete care să orbiteze în jurul uneia dintre ele. Planetele se pot roti în jurul centrului de greutate al sistemului, dar este foarte puţin probabil să fie locuibile… sunt prea departe. Pe de altă parte, dacă stelele binare se află la o distanţă rezonabilă una faţă de alta, pot exista planete care să orbiteze în jurul fiecăreia, dacă sunt suficient de aproape de una dintre stele. Acestea două, conform datelor computerului, sunt separate de o distanţă medie de 3,5 miliarde de kilometri, şi chiar la periastru, când sunt cel mai apropiate una de alta, distanţa este de aproximativ 1,7 miliarde de kilometri. O planetă care orbitează la mai puţin de 200 milioane de kilometri în jurul uneia dintre stele ar putea avea o orbită stabilă. Însă nu poate exista vreo planetă cu o orbită mai mare. Asta înseamnă că nu există gigante gazoase, care ar trebui să fie mai departe de stea, dar ce contează? Gigantele gazoase oricum nu sunt locuibile.

— Dar una dintre acele patru planete poate fi locuibilă.

— De fapt, a doua planetă oferă singura posibilitate reală. În primul rând, este singura suficient de mare pentru a avea o atmosferă.

Se apropiară rapid de a doua planetă şi, timp de două zile, imaginea ei se mări treptat; la început, cu o moderaţie

maiestuoasă. Apoi, când nu se arătă nicio navă care să le vină în întâmpinare, cu o viteză din ce în ce mai mare, aproape înfricoşătoare.

Far Star se mişca iute pe o orbită temporară la o mie de kilometri deasupra stratului de nori, când Trevize spuse nemulţumit:

— Înţeleg pentru ce băncile de date ale computerului au pus semnul de întrebare. Nu există niciun semn clar de radiaţie, lumină în emisfera întunecată, sau emisii radio.

— Stratul de nori pare foarte gros, spuse Pelorat.

— Dar nu are cum opri undele radio.

Priveau planeta rotindu-se sub ei, o simfonie cu nori albi cuprinşi de vârtejuri, cu rare breşe prin care se putea zări o culoare albăstruie, indicând prezenţa oceanului.

— Stratul de nori este foarte dens pentru o lume locuită, spuse Trevize. S-ar putea să fie o lume foarte mohorâtă… Cel mai mult mă deranjează că nu am fost interpelaţi de nicio staţie spaţială.

— Aşa cum s-a întâmplat pe Comporellon, vrei să spui? întrebă Pelorat.

— Aşa cum ar trebui să se întâmple pe oricare lume locuită. Ar trebui să fim opriţi pentru verificarea de rutină a actelor, încărcăturii, durata şederii, şi aşa mai departe.

— Poate că nu am reuşit să interceptăm mesajul lor, cine ştie din ce motiv, spuse Bliss.

— Computerul nostru l-ar fi recepţionat, pe orice lungime de undă s-ar fi deranjat ei să îl trimită. Iar noi am trimis propriile noastre mesaje, fără niciun rezultat. Dacă pătrundem sub stratul de nori fără o comunicare prealabilă cu oficialii staţiilor, violăm convenţiile spaţiale. Dar nu văd ce altceva am putea face.

Far Star încetini, şi intensifică antigravitaţia până la un nivel care să îi permită menţinerea altitudinii. Intră din nou în emisfera luminată, şi încetini în continuare. Trevize, împreună cu computerul, găsi o breşă adecvată în stratul de nori. Nava plonjă şi trecu prin ea. Dedesubtul lor se afla un ocean agitat. Se întindea, plin de valuri, la câţiva kilometri sub ei, brăzdat de dungi albe de spumă.

Ieşiră din conul de lumină, adăpostindu-se sub stratul de nori. Întinderea de apă care se afla imediat sub ei căpătă o culoare gri-ardezie, şi temperatura scăzu simţitor.

Fallom, cu ochii holbaţi în ecran, vorbi câteva momente pe limba ei bogată în consoane, apoi trecu la Galactică. Vocea îi tremura:

— Ce este ceea ce văd eu dedesubt?

— Este un ocean, spuse Bliss încercând să o liniştească. O cantitate foarte mare de apă.

— De ce nu se usucă?

Bliss aruncă o privire spre Trevize, apoi spuse:

— Este prea multă apă pentru a putea seca.

Fallom spuse, aproape gâtuită:

— Nu vreau atâta apă. Să plecăm!

Apoi ţipă strident, când *Far Star* trecu printre nişte nori de furtună, ecranul devenind lăptos şi acoperindu-se de picături de ploaie.

Luminile din cabina de pilotaj scăzură în intensitate, şi mişcarea navei deveni un pic smucită.

Trevize ridică surprins privirea şi strigă:

— Bliss, Fallom asta a ta este suficient de matură pentru a transduce. Uite-o cum foloseşte energia electrică pentru a încerca să acţioneze comenzile. Opreşte-o!

Bliss o cuprinse pe Fallom în braţe şi o ţinu strâns:

— Este în regulă, Fallom, este în regulă. Nu ai de ce să te temi. Este doar o altă lume, atâta tot. Sunt multe altele care seamănă cu ea.

Fallom se relaxă întrucâtva, dar continuă să tremure.

Bliss îi spuse lui Trevize:

— Copilul n-a mai văzut niciodată un ocean şi probabil, din câte cred eu, nici ceaţă sau ploaie. Fii mai înţelegător!

— Nu, dacă îmi dereglează nava. Pentru că în acest caz, este un pericol pentru noi toţi. Du-o în cabina ta şi calmeaz-o.

Bliss dădu scurt din cap.

— Vin cu tine, Bliss, spuse Pelorat.

— Nu, nu, Pel, spuse ea. Rămâi aici. Eu o liniştesc pe Fallom, tu îl linişteşti pe Trevize.

După care plecă.

— Nu am nevoie să fiu calmat, spuse Trevize mârâind spre Pelorat. Îmi pare rău dacă mi-am ieşit din fire, dar nu putem permite unui copil să se joace cu nava, nu-i aşa?

— Sigur că nu putem permite, spuse Pelorat, dar Bliss a fost luată prin surprindere. Ea o poate stăpâni pe Fallom, care se comportă totuşi foarte civilizat, pentru un copil luat de acasă de lângă... robotul lui, şi aruncat, vrând-nevrând, într-o viaţă pe care nu o înţelege.

— Ştiu. Dar nu eu am venit cu ideea să o luăm cu noi, îţi aminteşti? A fost ideea lui Bliss.

— Da, dar copilul ar fi fost omorât, dacă nu l-am fi luat cu noi.

— Bine, am să-i cer scuze lui Bliss, mai târziu. Şi copilului, de asemenea.

Dar era în continuare încruntat, şi Pelorat spuse cu blândeţe:

— Golan, bătrâne, mai e şi altceva care te deranjează?

— Oceanul, spuse Trevize.

Ieşiseră de multă vreme din furtună, dar norii nu dispăruseră.

— Ce e rău cu oceanul? întrebă Pelorat.

— Este prea întins, asta-i tot.

Pelorat păru nelămurit, şi Trevize îi explică, iritat:

— Nu am văzut continente. Nicăieri nu am văzut pământ. Atmosfera este perfect normală, oxigenul şi azotul în proporţii adecvate, deci ecologia planetei a fost modificată, şi trebuie să existe viaţă vegetală pentru a menţine nivelul de oxigen. O astfel de atmosferă nu apare în mod natural – cu excepţia Pământului probabil, unde cine ştie cum s-a format. Însă pe planetele colonizate există întotdeauna suprafeţe rezonabile de uscat, până la o treime din întreg, şi niciodată mai puţin de o cincime. Deci cum a putut fi această planetă colonizată, dacă nu are pământ?

— Probabil că această planetă este complet atipică, spuse Pelorat, din moment ce face parte dintr-un sistem binar. Poate că nu a fost colonizată, ci s-a creat o atmosferă care nu se poate întâlni niciodată pe planetele ce orbitează

în jurul stelelor simple. Probabil că viaţa s-a dezvoltat aici în mod independent, aşa cum s-a întâmplat odinioară pe Pământ, dar numai în ocean.

— Dacă ar fi să admitem aşa ceva, spuse Trevize, nu obţinem nimic. Viaţa apărută în ocean nu poate elabora o tehnologie. Tehnologia este întotdeauna bazată pe foc, iar focul este incompatibil cu marea. O planetă cu viaţă dar lipsită de tehnologie, nu ne interesează.

— Îmi dau seama, dar făceam şi eu nişte speculaţii. La urma urmelor, din câte ştim noi, tehnologia nu s-a născut decât o singură dată – pe Pământ. În rest, Colónii nu au făcut decât să o extindă. Nu poţi generaliza, plecând de la un singur caz.

— Mişcarea în mediul marin presupune o formă adecvată. Viaţa din mare nu poate avea contururi neregulate sau apendice, cum ar fi mâinile.

— Calmarii au tentacule.

— Recunosc că putem face speculaţii, spuse Trevize, dar dacă te gândeşti la creaturi inteligente asemănătoare calmarilor evoluând independent undeva în Galaxie, şi elaborând o tehnologie care nu se bazează pe foc, faci nişte presupuneri deloc fondate, după părerea mea.

— După părerea *ta*, spuse blând Pelorat.

Trevize râse, deodată:

— Foarte bine, Janov. Observ că încerci să mă baţi la logică, pentru a mă pedepsi că am vorbit cam dur cu Bliss; te descurci foarte bine. Îţi promit că dacă nu găsim uscat, vom examina oceanul cât mai amănunţit posibil, poate vom descoperi calmari civilizaţi.

În timp ce vorbea, nava pătrunse din nou în emisfera întunecată, şi ecranul deveni negru.

Pelorat făcu o grimasă.

— Mă tot întreb, spuse el. Este sigur?

— Ce să fie sigur, Janov?

— Să alergăm aşa prin noapte. Am putea devia, scufundându-ne în ocean.

— Este imposibil, Janov. Serios! Computerul menţine traseul după o linie de forţă gravitaţională. Cu alte cuvinte,

rămânem mereu la o intensitate constantă a forţei gravitaţionale planetare, ceea ce înseamnă că ne menţinem la o altitudine relativ constantă deasupra nivelului mării.

— La ce altitudine?

— Aproape cinci kilometri.

— Asta nu mă linişteşte prea mult, Golan. Dacă ajungem la o porţiune de uscat şi ne ciocnim de un munte pe care nu îl vedem?

— *Noi* nu îl vedem, dar radarele navei îl vor vedea, iar computerul va dirija nava pe lângă sau pe deasupra muntelui.

— Şi dacă suprafaţa este plată? În întuneric, nu o vom remarca.

— Nu, Janov, nu o vom rata. Undele radar reflectate de apă nu sunt ca undele radar reflectate de sol. Apa este plată; solul este neregulat. Din acest motiv, reflecţia undelor pe suprafaţa uscatului este mult mai haotică decât reflecţia datorată apei. Computerul va putea face diferenţa şi ne va anunţa dacă apare uscatul. Chiar dacă ar fi zi şi planeta s-ar scălda în lumina soarelui, computerul ar detecta uscatul înaintea noastră.

Se cufundară în tăcere şi, după două ore, intrară din nou în emisfera luminată, oceanul pustiu unduindu-se monoton sub ei, ascuns uneori vederii de una dintre numeroasele furtuni. Într-una dintre aceste furtuni, vântul scoase *Far Star* de pe traiectorie. Computerul nu se opusese, explică Trevize, pentru a evita o irosire inutilă a energiei şi pentru a minimiza şansa vreunei deteriorări fizice. Apoi, când turbulenţa încetă, computerul aduse nava din nou pe traiectorie.

— A fost probabil marginea unui uragan, spuse Trevize.

— Ascultă aici, bătrâne, spuse Pelorat. Noi nu facem decât să mergem de la vest la est – sau de la est la vest. Nu examinăm decât ecuatorul.

— Ar fi o tâmpenie, nu-i aşa? spuse Trevize. De fapt, mergem pe un traseu cu rază mare, de la nord-vest spre sud-est, care trece prin tropice şi prin ambele zone

temperate. De fiecare dată când repetăm ciclul, traiectoria se deplasează spre vest, deoarece planeta se roteşte în jurul axei sale, sub noi. Traversăm planeta metodic, în zig-zag. Până acum, din moment ce nu am dat de uscat, şansele de a descoperi un continent notabil sunt mai mici de zece la sută – cel puţin, aşa ne spune computerul – iar pentru o insulă importantă, şansele sunt sub douăzeci şi cinci la sută. Şi şansele scad la fiecare ciclu pe care îl parcurgem.

— Ştii ce aş fi făcut eu? spuse încet Pelorat în timp ce emisfera întunecată îi înghiţea din nou. Aş fi stat departe de planetă şi aş fi scanat cu radarul întreaga emisferă îndreptată spre mine. Norii nu ar fi avut nicio influenţă, nu-i aşa?

— Apoi ne-am fi mutat în partea cealaltă şi am fi făcut acelaşi lucru, spuse Trevize. Sau am fi lăsat planeta să facă o rotaţie… Asta se cheamă „mintea de pe urmă", Janov. Cine s-ar fi aşteptat să ne apropiem de planetă fără a fi opriţi la o staţie de intrare, unde să ni se dea o traiectorie pentru aterizare, sau să ni se refuze accesul? Şi, chiar dacă am fi trecut de stratul de nori fără a fi opriţi la o staţie, cine s-ar fi aşteptat să nu găsim imediat uscatul? Planetele locuibile sunt… pământ!

— Da, dar nu în întregime, spuse Pelorat.

— Nu asta vroiam să spun, izbucni entuziasmat Trevize. Spuneam că am găsit pământ! Linişte!

Apoi, cu o sobrietate care nu reuşea să îi ascundă entuziasmul, Trevize aşeză mâinile pe pupitru şi deveni parte componentă a computerului. Spuse:

— Este o insulă de aproximativ două sute cincizeci de kilometri lungime şi şaizeci şi cinci de kilometri lăţime. Cu o arie de – probabil – cincisprezecece mii de kilometri pătraţi. Nu mare, dar destul de importantă. Mai mult decât un simplu punct pe hartă. Aşteaptă!

Luminile din cabina de pilotaj slăbiră progresiv în intensitate, după care se stinseră complet. Pelorat vorbi în şoaptă, de parcă întunericul era ceva fragil, care nu trebuia spart:

— Ce facem?

— Aşteptăm ca ochii noştri să se adapteze la întuneric. Nava pluteşte deasupra insulei. Priveşte. Vezi ceva?

— Nu… poate nişte mici puncte luminoase. Nu sunt sigur.

— Le văd şi eu. Acum voi utiliza lentila telescopică.

Şi era, într-adevăr, lumină! Vizibilă clar. În pete neregulate.

— Este locuită, spuse Trevize. Ar putea fi singura porţiune locuibilă a planetei.

— Ce facem?

— Aşteptăm să se facă ziuă. Avem astfel la dispoziţie câteva ore în care ne putem odihni.

— Nu există pericolul să ne atace?

— Cu ce? Nu am detectat niciun fel de radiaţie, în afara luminii vizibile şi a radiaţiilor infraroşii. Este locuită, iar locuitorii sunt inteligenţi. Cu tehnologie, dar cu siguranţă preelectronică; deci părerea mea este că, la această altitudine, nu avem de ce ne teme. Dacă mă înşel cumva, computerul mă va avertiza în timp util.

— Şi după ce se face ziuă?

— Aterizăm, bineînţeles.

75

Coborâră când primele raze ale soarelui de dimineaţă străluciră printr-o spărtură a norilor, luminând o parte a insulei – de un verde proaspăt, cu interiorul marcat de un şir de coline joase, clar conturate pe fundalul purpuriu.

Pe măsură ce se apropiau, puteau distinge păduri izolate, şi rare livezi, dar cea mai mare parte a teritoriului era constituită din ferme bine întreţinute. Imediat sub ei, în partea de sud-est a insulei, se afla o plajă argintie, delimitată în spate de un şir de stânci, dincolo de care, se întindea o pajişte. Puteau zări din când în când câte o casă, dar acestea nu se aglomerau pentru a forma ceva care să semene cu un oraş.

În cele din urmă, reuşiră să distingă o vagă reţea de drumuri, în lungul căreia se aliniau, la distanţă mare una de alta, locuinţe. Apoi, în aerul proaspăt al dimineţii, observară un vehicul aerian, în depărtare. Îşi puteau da seama că era un vehicul aerian şi nu o pasăre doar din modul în care era manevrat. Primul semn clar al inteligenţei tehnologice depistat până acum pe această planetă.

— Ar putea fi un vehicul automat, dacă ar reuşi să facă aşa ceva fără electronică, spuse Trevize.

— Ar putea fi, spuse Bliss. Părerea mea este că dacă acel vehicul ar fi fost pilotat de o fiinţă umană, atunci s-ar fi îndreptat spre noi. Trebuie că suntem un spectacol rar… un vehicul care coboară fără să facă uz de jeturi de frânare sau de rachete.

— Ar fi un spectacol inedit pentru *orice* planetă, spuse gânditor Trevize. Foarte puţine lumi au fost vreodată martore la coborârea unei nave gravitice…. Plaja ar fi un loc de aterizare foarte bun, dar dacă suflă vântul, există pericolul ca nava să fie scufundată în mare, şi nu mi-aş dori aşa ceva. Voi opta pentru întinderea de iarbă din spatele bolovanilor.

— Cel puţin, spuse Pelorat, o navă gravitică nu va pârjoli în coborâre proprietatea cuiva.

Coborâră încet, şi nava se sprijini pe cei patru suporţi care ieşiră în timpul ultimei faze de aterizare. Aceştia pătrunseră în sol, sub greutatea navei.

— Mă tem că totuşi vom lăsa urme, spuse Pelorat.

Bliss spuse, cu o voce nu foarte mulţumită:

— Climatul este temperat… chiar cald, aş spune.

Pe iarbă se afla o femeie, privind coborârea navei şi nemanifestând vreun semn de teamă sau de surpriză. Expresia ei nu trăda decât un puternic interes.

Era foarte sumar îmbrăcată, ceea ce confirma spusele lui Bliss în privinţa climatului. Sandalele păreau a fi din pânză, şi în jurul şoldurilor avea înfăşurată o fustă dintr-un material pe care erau imprimate flori. Picioarele îi erau descoperite, şi nu purta nimic de la brâu în sus.

Avea păr negru, lung, foarte strălucitor, coborându-i până aproape de talie. Culoarea pielii era măslinie, iar ochii îi erau înguşti.

Trevize cercetă împrejurimile. Nicio altă fiinţă umană nu se afla prin apropiere. Ridică din umeri şi spuse:

— Ei bine, este dimineaţa devreme, iar majoritatea locuitorilor ar putea fi în casele lor, probabil dormind. Totuşi, n-aş spune că zona asta este foarte populată.

Se întoarse spre ceilalţi şi spuse:

— Am să ies pentru a vorbi cu femeia, dacă mă pot înţelege cu ea. Voi ceilalţi…

— Cred că am putea ieşi şi noi, spuse Bliss cu hotărâre. Femeia aceea pare complet inofensivă şi, oricum, aş vrea să-mi dezmorţesc picioarele şi să respir aer planetar. Poate obţin şi nişte hrană. Aş vrea ca şi Fallom să ia din nou contactul cu o lume, şi cred că Pel ar dori să examineze mai îndeaproape femeia.

— Cine? Eu? spuse Pelorat roşind uşor. Absolut deloc, Bliss, însă *sunt* lingvistul micului nostru grup.

Trevize ridică din umeri:

— Faceţi cum vreţi. Totuşi, deşi pare inofensivă, intenţionez să-mi iau armele cu mine.

— Nu cred că vei fi tentat să le foloseşti asupra acelei tinere.

Trevize zâmbi:

— Este frumoasă, nu-i aşa?

Ieşi primul din navă, urmat de Bliss, care ţinea mâna întinsă înapoi trăgând-o pe Fallom. Aceasta coborî cu grijă treptele, în urma lui Bliss. Pelorat rămase ultimul.

Tânăra cu părul negru continua să îi fixeze cu interes. Nu se retrase nici măcar un centimetru.

— Bine, hai să încercăm, murmură Trevize.

Depărtă mâinile de arme şi spuse:

— Salutări.

Tânăra se gândi un moment, apoi spuse:

— Binecuvântată fie sosirea voastră.

Pelorat spuse, bucuros:

— Ce minunat! Vorbeşte Galactica Clasică, ba chiar cu un accent corect.

— O înţeleg şi eu, spuse Trevize agitând mâna pentru a arăta că nu înţelegea chiar perfect. Sper că ea mă înţelege pe mine.

Spuse, zâmbind, şi compunându-şi o expresie prietenoasă:

— Venim din spaţiu. Venim de pe o altă lume.

— Bine, spuse tânăra cu voce limpede de soprană. Nava din Imperiu vine?

— Vine de pe o stea îndepărtată, şi se numeşte *Far Star*[3].

Tânăra ridică privirea spre literele imprimate pe învelişul navei:

— Astea înseamnă? Dacă aşa este, şi dacă litera dintâi este F, atunci luaţi aminte că fost-a imprimat pe dos.

Trevize era pe punctul de a protesta, dar Pelorat, într-un acces de bucurie, spuse:

— Are dreptate. Litera F a fost inversată acum aproximativ două mii de ani. Ce şansă nemaipomenită de a studia în detaliu Galactica Clasică! Este un limbaj viu încă.

Trevize o privi cu atenţie pe tânăra din faţa sa. Nu avea mai mult de 1,5 metri înălţime, iar sânii frumoşi erau mici. Totuşi, părea matură: sfârcurile erau mari şi înconjurate de o aureolă întunecată, deşi acest lucru se putea datora şi tonului închis al pielii.

— Numele meu este Golan Trevize, spuse el. Prietenul meu se numeşte Janov Pelorat; femeia este Bliss; iar copilul este Fallom.

— Pe steaua îndepărtată din care venit-aţi, obiceiul este ca bărbaţii să poarte două nume? Eu mi-s Hiroko, fiica lui Hiroko.

— Şi tatăl tău? interveni deodată Pelorat.

La care Hiroko răspunse cu o ridicare indiferentă din umeri:

— Numele lui, după cum spune mama, este Smool, dar nu are nicio importanţă. Nu îl cunosc.

---

[3] Far Star – (în lb. engleză) Steaua Îndepărtată *(n.t.)*

— Unde sunt ceilalţi? întrebă Trevize. Se pare că eşti singura care ne întâmpină.

— Mulţi bărbaţi au plecat cu bărcile de pescuit, spuse Hiroko. Multe femei îs pe câmp. Mi-am luat liber aste ultime două zile, şi am avut noroc să văd acest lucru nemaipomenit. Totuşi, oamenii îs curioşi şi nava trebuie să fi fost zărită atunci când a coborât, chiar de la mare distanţă. Vor veni şi alţii aici, în curând.

— Sunteţi mulţi pe această insulă?

— Peste douăzeci şi cinci de mii, spuse Hiroko cu o mândrie nedisimulată.

— Mai sunt şi alte insule în ocean?

— Alte insule, bunule domn?

Fata părea nedumerită. Trevize consideră că primise un răspuns destul de clar. Acesta era singurul loc de pe întreaga planetă unde locuiau oameni.

— Cum se numeşte lumea voastră? întrebă el.

— Alfa, bunule domn. Fost-am învăţaţi că numele întreg este Alfa Centauri, dacă vă lămureşte mai mult, însă noi îi spunem doar Alfa şi, vedeţi, este o lume cu faţă frumoasă.

— O lume *cum*? spuse Trevize întorcându-se interzis spre Pelorat.

— O lume minunată, asta a vrut să spună, îl lămuri Pelorat.

— Într-adevăr, spuse Trevize, cel puţin aici, şi în acest moment.

Ridică privirea spre cerul senin al dimineţii, cu rare zdrenţe de nori.

— Aveţi o zi frumoasă şi însorită, Hiroko, spuse el, dar am impresia că este o situaţie rară pe Alfa.

Hiroko ripostă:

— Avem câte dorim, domnule. Norii pot veni atunci când avem nevoie de ploaie, dar în majoritatea zilelor, ne place să avem cer senin. Este lucru ştiut că un cer limpede şi un vânt liniştit îs de dorit atunci când bărcile de pescuit îs pe mare.

— Deci, Hiroko, semenii tăi pot controla vremea?

— Dacă nu am fi în stare, Domnule Golan Trevize, ploaia ne-ar mura tot timpul.

— Dar cum faceţi asta?

— Nu-s inginer specialist, domnule, nu-ţi pot spune.

— Şi cum se cheamă aiastă insulă pe care trăiţi tu şi semenii tăi? întrebă Trevize trezindu-se prins în capcana Galacticii Clasice (şi întrebându-se cu disperare dacă vorbise corect).

— Insulei noastre paradisiace din mijlocul imensului ocean, îi spunem Noul Pământ, răspunse Hiroko.

La care Trevize şi Pelorat se priviră unul pe altul cu surpriză şi încântare.

76

Nu mai aveau timp să continue cu întrebările în această direcţie. Soseau alţii. Cu zecile. Erau probabil aceia, gândi Trevize, care nu se aflau cu bărcile sau pe câmpuri, şi care avuseseră mult de mers până la navă. Majoritatea soseau pe jos, deşi se puteau observa şi două vehicole terestre – destul de vechi şi de caraghioase.

Evident, această societate avea un nivel tehnologic scăzut. Cu toate acestea, putea controla vremea.

Se ştia bine că tehnologia nu era obligatoriu un bloc omogen în toate direcţiile; că lipsa de progres în anumite direcţii nu excludea neapărat un avans considerabil în altele – dar, cu siguranţă, acest exemplu nu era edificator.

Dintre cei care priveau acum nava, cel puţin jumătate erau bătrâni; se mai aflau de asemenea trei sau patru copii. În rest, mai multe femei decât bărbaţi. Niciunul nu arăta vreun semn de frică sau de nesiguranţă.

Trevize spuse încet spre Bliss:

— Îi manipulezi? Par… senini.

— Absolut deloc, spuse Bliss. Nu mă ating niciodată de alte minţi, decât dacă sunt obligată. Acum sunt atentă la Fallom.

Deşi noii-veniţi erau puţini ca număr, pentru Fallom reprezentau un număr copleşitor. Şi aşa se obişnuise destul de greu cu cei trei adulţi de pe *Far Star*. Acum respira rapid şi superficial, cu ochii aproape închişi. Părea cuprinsă de un fel de stare de şoc.

Bliss o mângâia, încet şi ritmic, emiţând sunete liniştitoare. Trevize era sigur că acest gest era însoţit de o infinit mai blândă rearanjare a conexiunilor mentale.

Fallom inspiră deodată adânc, ca şi cum până atunci stătuse fără aer, şi fu străbătută de un tremur probabil involuntar. Înălţă capul şi îi studie pe cei prezenţi cu o privire aproape normală, după care îşi înfundă capul în spaţiul dintre braţul şi trupul lui Bliss.

Bliss o lăsă în pace; braţul cu care îi înconjurase umărul o strângea din când în când, amintindu-i că era mereu acolo, pentru a o proteja.

Pelorat părea cuprins de uimire, în timp ce-şi plimba ochii de la un Alfan la altul.

— Golan, spuse el, sunt atât de deosebiţi între ei!

Trevize observase şi el acest lucru. Erau prezente diverse tonuri de culoare a pielii şi a părului, inclusiv o podoabă de păr roşcat şi strălucitor, însoţită de ochi albaştri şi piele pistruiată. Cel puţin trei presupuşi adulţi erau la fel de scunzi ca şi Hiroko, iar unul sau doi erau mai înalţi decât Trevize. O mulţime de persoane de ambele sexe aveau ochi ca ai lui Hiroko. Trevize îşi aminti că oamenii de pe una dintre planetele comerciale supraaglomerate ale sectorului Fili aveau ochii la fel, însă nu vizitase niciodată acel sector.

Toţi Alfanii erau goi de la talie în sus, iar femeile aveau, toate, sânii mici. Părea cea mai răspândită caracteristică fizică a celor prezenţi.

Bliss spuse deodată:

— Domnişoară Hiroko, tânăra mea însoţitoare nu este obişnuită cu călătoriile spaţiale şi este confruntată dintr-o dată cu mai multe noutăţi decât poate asimila. Nu ar exista posibilitatea să stea jos şi, poate, să obţină ceva de mâncat şi de băut?

Hiroko păru nedumerită, şi Pelorat repetă ceea ce spusese Bliss, în limbajul mai înflorit al perioadei de mijloc a Imperiului.

Apoi Hiroko duse mâna la gură şi căzu graţios în genunchi.

— Iertarea îţi implor, respectată doamnă, spuse ea. Nu m-am gândit la necesităţile copilului, nici la ale voastre. Fost-am prea acaparată de acest eveniment neobişnuit. Vreţi – cu toţii – ca vizitatori şi oaspeţi, să intraţi în refectoriu pentru a lua masa de dimineaţă? Vă putem însoţi şi noi, pentru a vă servi, ca gazde?

— Foarte amabil din partea voastră, spuse Bliss.

Vorbise încet şi pronunţase cu grijă cuvintele, sperând să le facă mai uşor de înţeles.

— Ar fi totuşi mai bine, continuă ea, dacă ai servi doar tu singură ca gazdă, de dragul copilului, care nu este obişnuit să stea laolaltă cu mulţi oameni.

Hiroko se ridică în picioare:

— Va fi aşa precum ai spus.

Îi conduse, fără grabă, prin iarbă. Câţiva Alfani se apropiară. Păreau interesaţi în special de îmbrăcămintea noilor veniţi. Trevize îşi scoase vesta uşoară şi o înmână unui bărbat care se întorsese spre el şi îndreptase un deget întrebător în direcţia vestei.

— Uite, spuse el, cerceteaz-o, dar să mi-o dai înapoi.

Apoi, către Hiroko:

— Ai grijă să mi-o dea înapoi, Domnişoară Hiroko.

— Îţi va fi înapoiată, respectat domn.

Tânăra dădu din cap cu seriozitate.

Trevize zâmbi şi îşi continuă drumul. Se simţea mai bine fără vestă, în briza uşoară şi călduţă.

Nu văzuse arme în jurul său, şi i se păru interesant că nimeni nu arăta vreun semn de teamă sau de jenă faţă de ale lui. Nici măcar nu manifestară curiozitate vizavi de ele. Era posibil ca ei să nu-şi fi dat seama că acele obiecte erau arme. Din cele văzute deocamdată, Alfa era o lume pe care violenţa nu-şi avea locul.

O femeie, deplasându-se rapid înainte pentru a ajunge în faţa lui Bliss, se întoarse pentru a-i examina bluza cu atenţie:

— Ai sâni, respectată doamnă?

Şi, ca şi cum nu mai putea aştepta un răspuns, puse uşor mâna pe pieptul lui Bliss.

Bliss zâmbi şi spuse:

— După cum ai descoperit, am. Probabil că nu sunt la fel de frumoşi ca ai tăi, dar nu acesta este motivul pentru care îi ascund. Pe lumea mea, nu se cade descoperiţi cu ei să stau.

Şopti spre Pelorat, care era alături:

— Ce zici de mine, cum mă descurc cu Galactica Clasică?

— Te-ai descurcat foarte bine, Bliss, spuse Pelorat.

Refectoriul era spaţios, cu mese lungi care aveau de fiecare parte bănci la fel de lungi. Era clar, Alfanii luau masa în comun.

Trevize se simţi mustrat de conştiinţă. Cererea lui Bliss de a rămâne singuri rezervase acest imens spaţiu doar pentru cinci oameni şi îi obligase pe majoritatea Alfanilor să rămână afară. Totuşi, câţiva se aşezară la o distanţă respectuoasă faţă de ferestre (care nu erau decât găuri practicate în perete, fără perdele), probabil pentru a-i putea privi pe străini cum mănâncă.

Fără să vrea, se întrebă ce s-ar întâmpla dacă ar începe să plouă. Desigur, ploaia venea doar atunci când era nevoie, uşoară şi blândă, fără vânt puternic, şi dura până când cădea o cantitate suficientă de apă. Mai mult, venea întotdeauna la momente cunoscute, astfel încât Alfanii erau pregătiţi pentru ea.

Fereastra din faţa sa dădea spre mare, şi departe, la orizont, Trevize avu impresia că distinge o masă noroasă asemănătoare celor care acopereau întregul cer al acestei planete, cu excepţia acestui mic loc din Eden.

Controlul asupra vremii avea, desigur, multe avantaje.

În cele din urmă, fură serviţi de o tânără care se deplasa în vârful picioarelor. Nu fuseseră întrebaţi ce preferinţe

aveau, fură serviţi, pur şi simplu. Era un pahar mic cu lapte, unul mai mare cu suc de struguri, şi unul şi mai mare, plin cu apă. Fiecare primi două ouă mari fierte, încadrate cu felii de brânză albă. Mai primiră câte o farfurie mare de peşte la grătar cu cartofi prăjiţi tăiaţi subţiri, aşezaţi pe foi de lăptucă, verzi şi proaspete.

Bliss privi cu disperare cantitatea de mâncare din faţa ei; nu ştia de unde să înceapă. Fallom nu-şi făcea complexe. Bău însetată sucul de struguri, apoi se apucă să mănânce peştele şi cartofii. Avea de gând să-şi folosească degetele în acest scop, dar Bliss îi întinse o lingură mare cu margini zimţate, care putea servi la fel de bine şi ca furculiţă. Fallom o acceptă.

Pelorat zâmbi satisfăcut şi atacă ouăle fără întârziere.

— Aproape că uitasem ce gust au ouăle adevărate, spuse Trevize.

Apoi îl imită pe Pelorat.

Hiroko, uitând să-şi mănânce propriul mic dejun privind fascinată la modul în care mâncau ceilalţi (pentru că până şi Bliss începu să mănânce, cu o evidentă poftă) întrebă:

— Este bun?

— Este bun, spuse Trevize printre înghiţituri. Din câte se pare, insula aceasta nu duce lipsă de mâncare… Sau ne-aţi servit pe noi cu mai multă mâncare decât de obicei, din politeţe.

Hiroko îl ascultă cu o privire atentă, şi păru să fi înţeles, pentru că spuse:

— Nu, nu, respectat domn. Pământul nostru este darnic, iar marea îl depăşeşte chiar în generozitate. Gâştele ne dau ouă, caprele brânză şi lapte. Avem lanuri cultivate cu grâne. Şi mai presus de toate, marea noastră este plină cu nenumărate soiuri de peşte, în cantităţi interminabile. Întregul Imperiu ar putea mânca la mesele noastre fără a se termina peştele din mare.

Trevize zâmbi discret. Evident, tânăra Alfană nu avea nici cea mai mică idee despre adevărata dimensiune a Galaxiei.

— Hiroko, acestei insule îi spuneţi Noul Pământ, o abordă el. Unde ar putea fi Vechiul Pământ?

Ea îl privi, nedumerită:

— *Vechiul* Pământ, ai spus? Iertarea îţi implor, respectat domn, dar nu înţeleg ce doreşti să spui.

— Înainte de a fi un Nou Pământ, semenii tăi au trăit în altă parte. Unde se află acel loc din care au venit?

— Nimic nu ştiu despre aşa ceva, respectat domn, spuse ea cu o seriozitate tulburată. Acest pământ fost-a al meu dintotdeauna, şi al mamei, şi al bunicii; şi, nu mă îndoiesc, al bunicilor lor şi al străbunicilor lor, şi al celor de dinainte. Despre vreun alt pământ, nimic nu ştiu.

— Dar, spuse Trevize revenind la subiect, vorbeşti despre acest pământ ca fiind *Noul* Pământ. De ce îi spuneţi astfel?

— Pentru că, respectat domn, răspunse ea la fel de blând, aşa este numit dintotdeauna de toată lumea, femeia neavând nimic împotrivă.

— Dar este *Noul* Pământ, şi, în consecinţă, trebuie să existe un Pământ anterior. Trebuie să fie un *Vechi* Pământ, de unde i se trage numele. În fiecare dimineaţă este o nouă zi, iar asta implică faptul că anterior a existat o veche zi. Nu înţelegi că aşa stau lucrurile?

— Nu, respectat domn. Despre acest pământ nu ştiu decât cum se cheamă, altceva nimic. Şi nici nu pot urmări vorbele tale, care sună foarte mult cu ceea ce noi numim „despicat firul în patru”. Nu este o ofensă.

Trevize dădu din cap şi se simţi învins.

77

Trevize se aplecă spre Pelorat şi şopti:

— Oriunde am merge, orice am face, nu căpătăm nicio informaţie.

— Ştim unde se află Pământul, aşa că ce importanţă mai are? spuse Pelorat din vârful buzelor.

— Vreau să ştiu ceva *despre* el.

— Este prea tânără.

Trevize se gândi puţin la acest argument, apoi încuviinţă:

— Ai dreptate, Janov.

Se întoarse spre Hiroko şi spuse:

— Domnişoară Hiroko, nu ne-ai întrebat pentru ce am venit aici, pe pământul vostru.

Hiroko aplecă privirea şi spuse:

— Ar fi nepoliticos să vă descoasem înainte de a vă fi hrănit şi odihnit, respectat domn.

— Dar am terminat de mâncat, sau aproape, şi ne-am odihnit de curând, aşa că îţi voi spune pentru ce ne aflăm aici. Prietenul meu, Dr. Pelorat, este un cărturar din lumea noastră, un om învăţat. Un mitolog. Ştii ce înseamnă asta?

— Nu, respectat domn, nu ştiu.

— Studiază basmele străvechi, aşa cum sunt spuse ele pe diferite lumi. Basmele vechi sunt cunoscute ca mituri sau legende, şi ele prezintă interes pentru Dr. Pelorat. Există oameni învăţaţi pe Noul Pământ, care cunosc basmele vechi ale acestei lumi?

Fruntea lui Hiroko se încreţi uşor, într-o încruntătură îngândurată. Spuse:

— Eu nu mă pricep la aiaste lucruri. Avem prin părţile noastre un bătrân căruia îi place să vorbească despre zilele de odinioară. De unde a auzit poveştile, nu ştiu, dar cred că sunt năzăriri. Probabil că aşa poveşti ar dori să audă învăţatul tău coleg, dar nu vreau să vă înşel. După părerea mea…

Privi în stânga şi în dreapta ca şi cum nu dorea să fie auzită:

— … bătrânul nu-i decât un palavragiu, deşi mulţi cu plăcere îl ascultă.

Trevize încuviinţă:

— Palavre din acestea dorim să auzim şi noi. Ar fi posibil să îl duci pe prietenul meu la acest bătrân…

— Monolee îşi spune.

— … Monolee, deci. Şi crezi că Monolee ar fi dispus să vorbească cu prietenul meu?

— El? Să fie dispus să vorbească? spuse Hiroko dispreţuitoare. Mai degrabă ar trebui să întrebi dacă este dispus să se oprească vreodată din vorbă. Nu este decât un bărbat, deci va vorbi – dacă i se permite – două săptămâni de acum încolo, fără pauză. Nu este o ofensă, respectat domn.

— Nu mă consider ofensat. Vrei să-l conduci acum pe prietenul meu la Monolee?

— Asta poate face oricine, oricând. Bătrânul este mereu acasă, şi cu drag primeşte orice ureche gata să îl asculte.

— Şi poate că o femeie mai în vârstă ar fi dispusă să vină şi să stea cu Doamna Bliss. Trebuie să aibă grijă de copil şi nu are prea mare libertate de mişcare. I-ar face plăcere să aibă o companie, pentru că femeile, după cum ştii, sunt…

— Vorbăreţe? spuse Hiroko evident amuzată. Păi, aşa spun bărbaţii, deşi văzut-am că bărbaţii sunt întotdeauna cei mai mari palavragii. Aşteaptă să se întoarcă bărbaţii de la pescuit, şi vei vedea cum se vor întrece în gogoşi. Nimeni nu le dă atenţie, nimeni nu-i crede, şi totuşi mereu se laudă. Dar, destul cu pălăvrăgeala… Avea-voi grijă ca o prietenă a mamei, pe care o zăresc acum prin fereastră, să stea cu Doamna Bliss şi copilul, iar înainte de asta îl va conduce pe prietenul tău, respectatul doctor, la bătrânul Monolee. Dacă prietenul tău asculta-va cu tot atât interes pe cât vorbi-va Monolee, cu greu putea-vor fi despărţiţi în aiastă viaţă. Vreţi să-mi scuzaţi o clipă absenţa?

După ce plecă, Trevize se întoarse spre Pelorat şi spuse:

— Ascultă, scoate tot ce poţi de la bătrân, iar tu, Bliss, află tot ceea ce se poate de la cea care va sta cu tine. Te interesezi de orice în legătură cu Pământul.

— Şi tu? spuse Bliss. Tu ce vei face?

— Voi rămâne cu Hiroko, şi voi încerca să găsesc o a treia sursă.

Bliss zâmbi:

— Aşa deci. Pel va sta cu bătrânul; eu, cu o bătrână. Iar tu te vei sacrifica şi vei rămâne cu această tânără

fermecătoare, sumar îmbrăcată. Mi se pare o diviziune a muncii foarte rezonabilă.

— Întâmplător, Bliss, *este* rezonabilă.

— Dar nu-ţi pare deloc rău că responsabilităţile trebuiesc astfel împărţite.

— Nu. Pentru ce să-mi pară rău?

— Într-adevăr, pentru ce?

Hiroko se întoarse, şi se aşeză din nou.

— S-a aranjat totul, spuse ea. Respectatul Dr. Pelorat va fi condus la Monolee; iar respectata Doamnă Bliss, împreună cu copilul ei, avea-vor o companie. Aş putea deci avea onoarea, respectat Domn Trevize, să continui conversaţia cu tine, despre acest Vechi Pământ cu care tu...

— Să pălăvrăgim? întrebă Trevize.

— Nu, spuse Hiroko râzând. Dar dreptate ai să îţi râzi de mine. M-am arătat nepoliticoasă până acum răspunzând în felul ăsta la întrebările tale. Ar fi fain să mă răscumpăr faţă de tine.

Trevize se întoarse spre Pelorat:

— Fain?

— Adică ar fi bucuroasă, spuse încet Pelorat.

— Domnişoară Hiroko, spuse Trevize, nu am simţit deloc nepoliteţe, dar dacă asta te face să te simţi mai bine, voi fi bucuros să vorbim.

— Eşti foarte bun. Îţi mulţumesc, spuse Hiroko ridicându-se în picioare.

Trevize se ridică şi el.

— Bliss, spuse el, ai grijă de Janov.

— Nicio problemă. Cât despre tine, tu ai...

Şi arătă cu capul spre holsterele lui.

— Nu cred că voi avea nevoie de ele, spuse stânjenit Trevize.

O urmă pe Hiroko afară din sala de mese. Soarele urcase pe cer, şi temperatura crescuse. Simţea un miros de lume străină, ca peste tot, de altfel. Îşi aminti că mirosul fusese vag pe Comporellon, un pic mucegăit pe Aurora, şi foarte plăcut pe Solaria. (Pe Melpomenia fuseseră în costumele spaţiale, şi nu îşi putuseră mirosi decât propriile

corpuri.) În orice caz, mirosul dispărea în câteva ore, pe măsură ce centrii osmici ai nasului se saturau.

Aici, pe Alfa, mirosul sugera o prospeţime plăcută a ierbii încălzită de razele soarelui, şi Trevize se simţi puţin trist ştiind că şi acesta va dispare în câteva ore.

Se apropiară de o locuinţă micuţă, construită din ipsos de culoare roz-pal.

— Aiasta, spuse Hiroko, casa mea este. A aparţinut surorii mai mici a mamei mele.

Intră, îndemnându-l pe Trevize să facă la fel. Uşa era deschisă; sau, observă Trevize după ce intră, era mai corect să spună că nu exista deloc uşă.

— Ce faci atunci când plouă? întrebă Trevize.

— Suntem pregătiţi. Va ploua peste două zile, timp de trei ore înaintea răsăritului de soare, când este cel mai răcoare. Atunci nu voi avea de făcut decât să trag aiastă draperie, atât grea cât şi impermeabilă, peste uşă.

În timp ce vorbea, trase draperia. Părea făcută dintr-o ţesătură groasă.

— O voi lăsa aşa, spuse ea. Vor şti cu toţii că sunt înăuntru dar nu pot fi deranjată.

— Nu pare o protecţie foarte eficientă pentru intimitate.

— De ce nu? Nu vezi, intrarea este acoperită.

— Dar oricine o poate da la o parte.

— Fără să ţină cont de dorinţele ocupantului?

Hiroko părea şocată.

— Pe lumea ta se fac asemenea lucruri? întrebă ea. Barbar ar fi.

Trevize zâmbi:

— Era doar o întrebare.

Ea îl conduse în ultima din cele două camere. Trevize fu invitat să ia loc pe un scaun tapiţat. Era ceva claustrofobic în strâmteţea şi singurătatea camerelor, dar casa părea destinată doar izolării şi odihnei. Deschiderile pentru ferestre erau mici şi apropiate de tavan, dar pereţii erau tapetaţi cu fâşii de oglinzi aranjate cu grijă, care reflectau o lumină difuză. În tavan erau practicate fante prin care pătrundea aerul proaspăt. Trevize nu văzu semne de

iluminare artificială, şi se întrebă dacă Alfanii se sculau la răsăritul soarelui şi se culcau la apus.

Tocmai vroia să întrebe, dar Hiroko vorbi prima, spunând:

— Doamna Bliss este compania ta?

Trevize spuse, prudent:

— Adică, dacă este partenera mea de sex?

Hiroko roşi:

— Te rog, vorbeşte politicos, dar *da*, la plăcerea intimă mă refeream.

— Nu, este compania învăţatului meu prieten.

— Dar tu eşti mai tânăr şi mai arătos.

— Ei bine, îţi mulţumesc pentru aprecieri, dar nu asta este şi părerea lui Bliss. Îl place pe Dr. Pelorat mult mai mult decât pe mine.

— Surprinsă sunt. Şi nu o împarte cu tine?

— Nu l-am întrebat dacă ar fi dispus, dar sunt sigur că nu. Şi nici eu nu aş vrea să o facă.

Hiroko încuviinţă cu un semn al capului, în semn că înţelegea:

— Ştiu. Este fundamentul ei.

— Fundamentul ei?

— Ştii. Ăsta.

Şi îşi dădu o palmă peste graţiosul fund.

— Aha, acela! Te înţeleg. Da, Bliss este generos proporţionată în partea pelviană.

Făcu un gest cu ambele mâini, sugerând nişte forme rotunde, ample, şi îi făcu cu ochiul. (Hiroko râse.)

— Oricum, spuse el, o grămadă de bărbaţi apreciază generozitatea formelor în acea parte a corpului.

— Aşa ceva nu pot crede. Cu siguranţă, ar fi lăcomie să îţi doreşti un exces pentru ceea ce, în cantitate moderată, ar fi plăcut. M-ai aprecia mai mult dacă aş avea sâni masivi care să îmi atârne, cu sfârcurile îndreptate spre degetele picioarelor? Văzut-am astfel de sâni, şi totuşi nu am văzut bărbaţii strânşi în jurul lor. Bietele femei lovite de aiastă ruşine sunt obligate să îşi acopere monstruozităţile… aşa cum face şi Doamna Bliss.

— Nici pe mine nu m-ar atrage o astfel de supradimensionare, deşi sunt sigur că Bliss nu îşi acoperă sânii pentru că ar avea vreo imperfecţiune.

— Deci nu îţi displac faţa mea, sau formele mele?

— Ar trebui să fiu nebun. Eşti superbă.

— Şi cum faci să obţii plăceri pe nava ta atunci când zburaţi de pe o lume pe alta… Doamna Bliss interzisă fiindu-ţi?

— Nu fac nimic, Hiroko. Nu am nimic de făcut. Din când în când mă gândesc la astfel de plăceri, dar mă trezesc cu nişte stări antipatice. Cel care călătoreşte prin spaţiu ştie foarte bine că trebuie să se descurce şi fără. Ne consolăm gândindu-ne că vom avea alte ocazii.

— Dacă este disconfort, cum poate fi înlăturat?

— Ca să fiu sincer, trăiesc o jenă mult mai mare, de când ai început să discuţi despre acest subiect. Nu cred că ar fi politicos din partea mea să-ţi sugerez cum ar putea fi înlăturat.

— Ar fi nepoliteţe dacă aş încerca eu să sugerez o cale?

— Depinde în întregime de natura sugestiei.

— Sugerez că plăcut ar fi să ne procurăm plăcere unul altuia.

— Pentru asta m-ai adus aici, Hiroko?

Hiroko spuse, cu un zâmbet agreabil:

— Da. Ar fi în acelaşi timp datoria mea de gazdă, şi, de asemenea, o dorinţă.

— Dacă aşa stau lucrurile, recunosc că este şi dorinţa mea. De fapt, mi-aş dori foarte mult să îţi fac această plăcere. Ar fi… ăăh… *fain* să-ţi ofer această plăcere.

18. Festivalul muzicii

78

Sala de mese în care luaseră micul dejun se folosea şi pentru prânz. Era plină de Alfani, şi împreună cu ei se aflau Trevize şi Pelorat, admişi cu foarte multă bucurie. Bliss şi Fallom mâncară separat, mai mult sau mai puţin izolate, într-o mică anexă.

Erau mai multe varietăţi de peşte, împreună cu o supă în care se aflau bucăţi din ceva care semăna cu ied fiert. Bucăţi mari de pâine pentru a fi tăiate în felii, unt şi gem pentru întins pe pâine. După aceea veni salata, cu frunze mari şi răsfirate. Era de notat absenţa oricărui desert, deşi sucurile de fructe treceau dintr-o mână în alta, în ulcioare aparent inepuizabile. Ambii bărbaţi din Fundaţie erau obligaţi la cumpătare, după bogatul mic dejun. Dar ceilalţi păreau să mănânce cu poftă.

— Cum fac de nu se îngraşă? se miră în şoaptă Pelorat.

Trevize ridică din umeri:

— Multă muncă fizică, probabil.

Era evident că această societate nu punea mare preţ pe etichetă în timpul meselor. Era un amestec de strigăte, râsete, bufnituri în masă cu căni groase şi incasabile… Femeile erau la fel de zgomotoase şi de vorbăreţe, dar aveau vocea mai ascuţită.

Pelorat se strâmbă, dar Trevize, care acum (cel puţin, pentru o vreme) nu mai avea nici urmă din jena pe care i-o mărturisise lui Hiroko, se simţea relaxat şi bine dispus.

— De fapt, spuse el, există şi o latură bună. Aceşti oameni par să se bucure de viaţă şi au puţine griji, în caz că

au. Nu se ocupă decât de vreme, iar hrana este incredibil de abundentă. Trăiesc într-o epocă de aur fără sfârşit.

Trebuise să strige pentru a se face auzit. Pelorat strigă la rândul său:

— Dar este atâta gălăgie!

— Ei sunt obişnuiţi.

— Nu-mi dau seama cum se pot înţelege unul pe altul, în hărmălaia asta.

Firesc, se simţeau derutaţi. Pronunţia ciudată, gramatica arhaică şi ordinea cuvintelor în limba Alfană îi împiedica să înţeleagă ceva, la acest nivel sonor. Pentru ei, era ca şi cum ascultau sunetele dintr-o grădină zoologică aflată în delir.

De-abia după prânz se întâlniră cu Bliss într-o căsuţă mică, pe care Trevize o găsi deloc diferită de locuinţa lui Hiroko, şi care le fusese repartizată ca locuinţă temporară. Fallom se afla în a doua cameră, extrem de mulţumită că, în sfârşit, putea rămâne singură – cel puţin aşa spunea Bliss. Încerca să tragă un pui de somn.

Pelorat privi deschiderea din perete care ţinea loc de uşă, şi spuse, mirat:

— Aici este foarte putină intimitate. Cum se poate vorbi liber?

— Te asigur, spuse Trevize, că după ce vom trage bariera de pânză peste uşă, nu vom fi deranjaţi. Pânza face această locuinţă impenetrabilă, prin forţa convenţiilor sociale.

Pelorat privi ferestrele înalte, deschise:

— Putem fi auziţi.

— Nu este neapărat necesar să strigăm. Alfanii nu vor trage cu urechea. Chiar şi atunci când se aflau dincolo de ferestrele sălii de mese, când am luat micul dejun, păstrau o distanţă respectuoasă.

Bliss zâmbi:

— Ai învăţat atât de multe despre obiceiurile Alfane în timpul pe care l-ai petrecut cu micuţa şi simpatica Hiroko, şi ai căpătat o atât de mare încredere în respectul lor pentru intimitate! Ce s-a întâmplat?

— Dacă ai remarcat că neuronii mei au suferit o schimbare în bine, spuse Trevize, şi poţi ghici motivul, te rog să-mi laşi mintea în pace.

— Gaia nu se va atinge de mintea ta în nicio împrejurare, cu excepţia celor în care te afli în pericol de moarte, şi ştii foarte bine de ce. Totuşi, nu sunt oarbă. Pot simţi ce s-a întâmplat, de la un kilometru depărtare. Acesta este obiceiul tău invariabil în călătoriile spaţiale, dragul meu prieten? Se pare că eşti erotomaniac.

— Erotomaniac? Haide, Bliss. De două ori în toată călătoria. De două ori!

— Nu am fost decât pe două lumi pe care să se afle femele umane funcţionale. Două din două, şi pe fiecare nu am stat decât câteva ore.

— Îţi dai seama că pe Comporellon nu avusesem de ales.

— Într-adevăr. Îmi aduc aminte cum arăta.

Câteva momente, Bliss se scutură de râs. Apoi reluă:

— Totuşi, nu cred că Hiroko te-a ţinut, neajutorat, în strânsoarea ei puternică, sau că şi-a impus voinţa irezistibilă asupra corpului tău care se zbătea să scape.

— Bineînţeles că nu. Am fost perfect de acord. Totuşi, trebuie să recunosc că sugestia a venit din partea ei.

Pelorat spuse, cu o urmă de invidie în voce:

— Aşa ţi se întâmplă mereu, Golan?

— Desigur, Pel, spuse Bliss. Femeile sunt irezistibil atrase de el.

— Mi-aş dori eu, spuse Trevize, dar nu este aşa. Şi, de fapt, chiar mă bucur... am alte lucruri de făcut în viaţă. Totuşi, în cazul acesta *am fost* irezistibil. La urma urmelor, Hiroko şi ceilalţi văd pentru prima oară oameni veniţi de pe o altă lume. Avea convingerea – excitantă pentru ea – că aş fi diferit de ceilalţi Alfani, fie anatomic, fie din punct de vedere al tehnicii. Cel puţin, aşa am tras eu concluzia, din câteva remarci întâmplătoare. Sărmana! Mă tem că a fost dezamăgită.

— Serios? făcu Bliss. Dar tu?

— Nu, spuse Trevize. Eu am fost pe multe lumi, şi am avut o grămadă de experienţe. Am descoperit că oamenii sunt oameni şi sexul este sex, oriunde te-ai duce. Dacă există diferenţe notabile, acestea sunt atât triviale cât şi dezagreabile. Ce ciudăţenii am întâlnit în viaţa mea! Îmi aduc aminte de o tânără care nu era bună de nimic dacă nu punea muzica să cânte tare, muzică alcătuită din sunete stridente şi disperate. Aşa că ea punea muzica, şi atunci *eu* nu mai eram bun de nimic. Te asigur… sunt mulţumit când dau peste vechile şi bunele metode.

— Vorbind de muzică, spuse Bliss, după cină suntem invitaţi la o serată muzicală. O serbare oficială, după toate aparenţele, ţinută în cinstea noastră. Bănuiesc că Alfanii sunt foarte mândri de muzica lor.

Trevize făcu o grimasă:

— Mândria lor nu poate face muzica să sune mai bine în urechile noastre.

— Lasă-mă să termin, spuse Bliss. Bănuiesc că mândria lor se datorează faptului că ştiu să cânte perfect la instrumente foarte arhaice. *Foarte* arhaice. Am putea obţine astfel ceva informaţii despre Pământ.

Trevize ridică sprâncenele:

— Iată o idee interesantă. Iar asta îmi aminteşte că amândoi aţi putea avea deja nişte informaţii. Janov, te-ai întâlnit cu acest Monolee de care ne-a povestit Hiroko?

— Da, spuse Pelorat. Am stat cu el trei ore, şi Hiroko nu a exagerat deloc. A ţinut practic un monolog, iar atunci când m-am ridicat pentru a pleca la dejun, s-a agăţat de mine şi nu m-a lăsat să plec până nu i-am promis că mă voi întoarce, pentru a-l asculta. Asta pentru că mai are multe de spus.

— Şi a zis ceva interesant?

— Ei bine, şi el – ca toţi ceilalţi – a insistat că Pământul este în întregime şi mortal radioactiv; că strămoşii Alfanilor au plecat ultimii, altfel ar fi murit… Şi, Golan, era atât de convingător, încât nu pot să nu îl cred. Sunt convins că Pământul *este* mort, şi că întreaga noastră căutare este, în final, inutilă.

79

Trevize se lăsă pe spate în scaun, fixându-l pe Pelorat, care stătea pe un pătuţ îngust. Bliss, ridicându-se de lângă Pelorat, unde stătuse până atunci, îi privea, când pe unul, când pe celalalt.

În cele din urmă, Trevize spuse:

— Lasă-mă pe mine să judec cât de utilă este căutarea noastră, Janov. Spune-mi ce ţi-a povestit bătrânul ăla vorbăreţ… pe scurt, desigur.

— Mi-am notat ceea ce mi-a spus Monolee, spuse Pelorat. Asta m-a ajutat să-mi consolidez rolul de erudit, dar acum nu am nevoie de însemnări. Discursul lui a fost foarte dezlânat. Fiecare lucru pe care îl spunea îi amintea de altceva, dar desigur, eu mi-am petrecut viaţa încercând să organizez informaţiile în căutarea celor relevante, aşa că la mine, este a doua natură capacitatea de a condensa un discurs lung şi incoerent…

— În ceva la fel de lung şi incoerent? îl întrerupse cu blândeţe Trevize. Treci la subiect, dragă Janov.

Pelorat îşi drese glasul, stânjenit:

— Da, desigur, bătrâne. Am să încerc să scot un rezumat coerent şi cronologic. Pământul a fost casa iniţială a omenirii şi a milioane de specii de plante şi animale. A fost aşa timp de nenumăraţi ani, până când a fost inventat zborul hiperspaţial. Atunci au fost fondate lumile Spaţiene. Ele s-au rupt de Pământ, şi-au dezvoltat propriile culturi, şi au ajuns să dispreţuiască şi să oprime planeta mamă. După două secole în care a răbdat această situaţie, Pământul a reuşit să-şi recâştige libertatea, deşi Monolee nu a explicat modul concret în care s-a făcut acest lucru. Iar eu nu am îndrăznit să pun întrebări, chiar dacă mi-ar fi dat ocazia să îl întrerup – ceea ce nu s-a întâmplat – de teamă să nu devieze cu discuţia pe alte căi. A menţionat un erou legendar, pe nume Elijah Baley. Dar oamenii au obiceiul de a atribui unui singur personaj realizările unei întregi generaţii, şi Baley se pare că nu a fost ocolit de această regulă, aşa încât nu mi s-a părut util să…

— Da, Pel dragă, înţelegem, spuse Bliss.

Pelorat se opri din nou în mijlocul frazei şi stătu puţin să îşi aducă aminte unde rămăsese:

— Desigur. Scuze. Pământul a iniţiat un al doilea val de colonizări, fondând în acest fel multe noi lumi. Noul grup de Colóni s-a dovedit mai viguros decât Spaţienii, i-a depăşit, i-a înfrânt, şi le-a supravieţuit, fondând în cele din urmă Imperiul Galactic! În cursul războaielor dintre Colóni şi Spaţieni – nu, nu războaie, pentru că el a folosit cuvântul „conflicte”, cu foarte mare precauţie – Pământul a devenit radioactiv.

Trevize spuse, vizibil iritat:

— Este ridicol, Janov. Cum poate o lume *să devină* radioactivă? Fiecare lume este foarte puţin – sau puţin – radioactivă încă de la începutul formării sale, dar acea radioactivitate scade încetul cu încetul. Nu *devine* radioactivă.

Pelorat ridică din umeri:

— Am repetat şi eu ceea ce mi-a spus el. Iar el mi-a repetat mie ceea ce auzise, de la cineva care îi repetase ceea ce auzise, şi aşa mai departe. Este folclor, repetat din generaţie în generaţie, şi cine ştie ce distorsiuni intervin la fiecare repovestire.

— Înţeleg, dar nu există cărţi, documente, vechi povestiri care au îngheţat istoria la un moment anterior şi care să ne ofere ceva mai precis decât povestea asta?

— Am reuşit să pun această întrebare, şi răspunsul a fost: Nu. A amintit vag că au existat, odinioară, cărţi care vorbeau despre acest lucru, dar că s-au pierdut de mult. Însă ceea ce ne spune el este exact ceea ce se spunea şi în acele cărţi.

— Da, însă mult denaturat. Mereu aceeaşi poveste. În oricare lume mergem, documentele referitoare la Pământ au dispărut, într-un fel sau altul… Bun, şi cum a devenit Pământul radioactiv?

— Nu a dat detalii. Nu a spus decât că Spaţienii sunt răspunzători pentru acest lucru, dar apoi am tras concluzia

că Spaţienii erau demonii pe seama cărora Pământenii puneau toate nenorocirile lor. Radioactivitatea…

Aici fu întrerupt de o voce clară:

— Bliss, eu sunt Spaţian?

Fallom stătea în uşa îngustă dintre cele două camere, cu părul ciufulit. Cămaşa de noapte pe care o purta (croită după formele mai generoase ale lui Bliss) îi căzuse pe un umăr, descoperind un sân nedezvoltat.

— Ne facem griji de cei care trag cu urechea din afară, spuse Bliss, şi îi uităm pe cei de dinăuntru… Fallom, de ce întrebi asta?

Se ridică şi se îndreptă spre tânără.

— Nu am ceea ce au ei, spuse Fallom arătând cu degetul spre cei doi bărbaţi, şi nici ceea ce ai tu, Bliss. Eu sunt altfel. Cumva din cauză că sunt Spaţian?

— Da, Fallom, eşti Spaţian, spuse Bliss cu blândeţe încercând să-i înlăture tensiunea. Dar micile diferenţe nu au importanţă. Du-te la culcare.

Fallom se supuse, ca întotdeauna când Bliss dorea să o vadă liniştită. Se întoarse:

— Sunt un demon? Ce este un demon?

Bliss spuse peste umăr:

— Aşteptaţi-mă o clipă. Mă întorc imediat.

Se întoarse după cinci minute, dând din cap:

— Acum va dormi până o voi trezi eu. Cred că ar fi trebuit să procedez astfel de la început, dar orice modificare a minţii trebuie să decurgă dintr-o necesitate.

Adăugă, ca şi când s-ar fi scuzat:

— Nu vreau să-şi bată capul cu diferenţele dintre echipamentul ei genital şi al nostru.

— Într-o zi va trebui să afle că este hermafrodită, spuse Pelorat.

— Într-o zi, spuse Bliss, dar nu acum. Continuă-ţi povestea, Pel.

— Da, spuse Trevize, înainte să fim întrerupţi din nou.

— Ei bine, Pământul a devenit radioactiv, sau, cel puţin, crusta sa. Pe vremea aceea, Pământul avea o populaţie

enormă, concentrată în oraşe uriaşe construite în cea mai mare parte în subteran…

— Ei, spuse Trevize, dar astea sunt gogoriţe. Probabil că aici intervine patriotismul local, care glorifică epoca de aur a Pământului, iar detaliile sunt pur şi simplu o deformare a ceea ce a fost pe Trantor în epoca *sa* de aur, când era capitala unui sistem de lumi care ocupa aproape întreaga Galaxie.

Pelorat se opri, apoi spuse:

— Serios, Golan, nu e cazul să mă înveţi tu pe mine meserie. Noi, mitologii, ştim foarte bine că miturile şi legendele conţin elemente împrumutate, lecţii morale, elemente supranaturale, şi o sută de alte influenţe deformante, şi ne străduim să le înlăturăm pentru a rămâne cu ceea ce ar putea fi un sâmbure de adevăr. De fapt, aceleaşi metode trebuiesc aplicate şi celor mai oficiale relatări, pentru că nimeni nu scrie adevărul clar şi evident – dacă se poate spune că aşa ceva există. Până acum, ţi-am relatat mai mult sau mai puţin din ceea ce mi-a spus mie Monolee, deşi presupun că şi eu vin cu distorsiunile mele, oricât de mult aş încerca să nu o fac.

— Bine, bine, spuse Trevize. Continuă Janov. Nu vroiam să te jignesc.

— Nici nu m-am considerat jignit. Oraşele uriaşe, presupunând că au existat, s-au prăbuşit şi au dispărut pe măsură ce radiaţia se intensifica, până când populaţia a devenit o rămăşiţă a ceea ce fusese, trăind riscant în regiunile mai puţin afectate. Populaţia era menţinută la un nivel scăzut prin controlul riguros al naşterilor şi prin eutanasia oamenilor trecuţi de şaizeci de ani.

— Oribil, făcu Bliss indignată.

— Fără îndoială, spuse Pelorat, dar se pare că aşa au procedat, din cele spuse de Monolee, şi ar putea fi adevărat, pentru că nu reprezintă un prilej de laudă pentru Pământeni, şi nu este plauzibil să fie confecţionată o minciună rău voitoare. Pământenii, după ce fuseseră dispreţuiţi şi oprimaţi de către Spaţieni, erau acum dispreţuiţi şi oprimaţi de către Imperiu, deşi aici ar putea

interveni o exagerare datorată auto-compătimirii, un sentiment foarte tentant. Este cazul…

— Da, da, Pelorat. Altă dată. Acum te rog să continui cu Pământul.

— Îmi cer scuze. Imperiul, într-un acces de bunăvoinţă, a fost de acord cu importarea de sol neiradiat şi cu evacuarea solului contaminat. Inutil să mai spun, era o acţiune de foarte mare amploare şi care cerea eforturi imense, de care Imperiul s-a săturat curând. Mai ales că această perioadă (dacă bănuielile mele sunt corecte) coincide cu căderea lui Kandar V, după care Imperiul a avut prea multe alte lucruri pe cap ca să se mai intereseze de Pământ. Radioactivitatea a continuat să crească, populaţia a continuat să scadă, şi în cele din urmă, Imperiul, într-un alt acces de bunăvoinţă, s-a oferit să transfere rămăşiţele populaţiei pe o lume nouă – adică pe *această* lume. Într-o perioadă anterioară, se pare că o expediţie a adus peşti în acest ocean, astfel încât în momentul în care planurile pentru transferarea Pământenilor erau gata, aici, pe Alfa, exista o atmosferă cu oxigen şi imense surse de hrană. Niciuna dintre lumile Imperiului Galactic nu invidia această lume, pentru că există o anumită antipatie naturală faţă de planetele care orbitează în jurul unui sistem binar. Într-un astfel de sistem cred că există atât de puţine planete adecvate vieţii, încât chiar şi cele adecvate sunt ignorate, presupunându-se că totuşi trebuie să fie ceva în neregulă cu ele. Este un mod de gândire foarte larg răspândit. De exemplu, este bine cunoscut cazul în care…

— Mai târziu cu bine-cunoscutul caz, Janov, spuse Trevize. Zi-i mai departe cu transferul populaţiei.

— Nu mai rămânea, spuse Pelorat accelerând puţin debitul verbal, decât pregătirea unui continent. A fost identificată cea mai puţin adâncă porţiune a oceanului şi au fost aduse sedimente din porţiunile adânci în porţiunea cea mai puţin adâncă, şi, în final, s-a ivit insula Noul Pământ. Au fost dragaţi bolovani, au fost aduşi corali. Au fost însămânţate plante astfel încât rădăcinile lor să ajute la formarea unui teren ferm. Din nou, Imperiul s-a înhămat la

o treabă enormă. Probabil că la început au fost planificate continente, dar la vremea când a fost înălţată această insulă, momentul de bunăvoinţă al Imperiului trecuse. Ceea ce a mai rămas din populaţia Pământului, a fost adusă aici. Flota Imperiului a adus oamenii şi maşinile, după care nu s-a mai întors niciodată. Pământenii, trăind pe Noul Pământ, s-au trezit complet izolaţi.

— Complet? spuse Trevize. A spus Monolee că nimeni altcineva din Galaxie nu a mai sosit aici înaintea noastră?

— Aproape complet, spuse Petorat. Nimeni nu are pentru ce să vină aici, bănuiesc, chiar dacă nu ţinem cont de dezgustul superstiţios faţă de sistemele binare. Din când în când, la intervale mari de timp, mai venea câte o navă, aşa cum a venit a noastră, dar pleca în cele din urmă şi nu era urmată de altele. Cam asta ar fi tot.

— L-ai întrebat pe Monolee unde se află Pământul? se interesă Trevize.

— Desigur că l-am întrebat. Nu ştie.

— Cum poate şti atât de multe despre istoria Pământului şi nu ştie unde se află?

— L-am întrebat în mod special, Golan, dacă steaua care se află la doar un parsec depărtare de Afla ar putea fi soarele în jurul căruia se roteşte Pământul. Habar n-avea ce-i aia parsec, iar eu i-am explicat că este o distanţă scurtă, astronomic vorbind. El a spus că, scurtă sau lungă, nu ştia unde se află poziţionat Pământul. Nimeni nu ştie. După părerea lui, este o greşeală că încercăm să îl găsim. Ar trebui să fie lăsat în pace de-a pururi, să-şi continue mişcarea în spaţiu.

— Eşti de acord cu el? întrebă Trevize.

Pelorat dădu din cap, cu tristeţe:

— Nu chiar. Dar el a spus că în ritmul în care radioactivitatea continua să crească, planeta trebuie să fi devenit complet nelocuibilă la puţină vreme de la efectuarea transferului de populaţie, iar acum probabil că este puternic incandescent, astfel încât nimeni nu se poate apropia de el.

— Prostii, spuse hotărât Trevize. O planetă nu poate *deveni* radioactivă. Radioactivitatea ei nu poate creşte.

— Dar Monolee este atât de sigur! Atât de mulţi oameni cu care am vorbit pe diferite lumi sunt în consens în această privinţă – că Pământul este radioactiv! Cu siguranţă, nu are rost să continuăm.

80

Trevize inspiră adânc, după care vorbi, controlându-şi cu atenţie vocea:

— Prostii, Janov. Nu este adevărat.

— Ei prietene, spuse Pelorat, acum nu trebuie să crezi un anumit lucru doar pentru că *vrei* să-l crezi.

— Dorinţele mele nu intervin câtuşi de puţin. Pe fiecare planetă, una după alta, descoperim că informaţiile despre Pământ au fost şterse. Pentru ce să fie şterse dacă nu este nimic de ascuns? Dacă Pământul este mort, radioactiv, şi nimeni nu se poate apropia de el, pentru ce să fie ascuns?

— Nu ştiu, Golan.

— Ba da, ştii. Atunci când ne apropiam de Melpomenia, spuneai că povestea cu radioactivitatea ar putea fi a doua metodă. Distrugerea arhivelor pentru a elimina informaţiile precise cu privire la Pământ, zvonul cu radioactivitatea pentru a introduce informaţii false, ambele sunt de natură să descurajeze orice încercare de a găsi Pământul. Dar noi nu trebuie să ne lăsăm cuprinşi de descurajare.

— De fapt, spuse Bliss, după impresia ta de nezdruncinat, steaua din apropiere este soarele Pământului. Atunci, pentru ce să mai facem speculaţii cu privire la radioactivitate? Ce mai contează? De ce să nu mergem spre steaua învecinată, să verificăm dacă acolo se găseşte Pământul, şi, în acest caz, în ce stare este?

— Pentru că cei de pe Pământ, spuse Trevize, trebuie să fie, în felul lor, extraordinar de puternici. Aş prefera să mă apropii având ceva informaţii despre Pământ şi locuitorii lui. Deocamdată, din moment ce continui să nu aflu nimic, ar fi

periculos să mă apropii de el. Propunerea mea este să vă las pe voi aici pe Alfa, şi să merg de unul singur. Riscul unei singure vieţi este şi aşa suficient.

— Nu, Golan, spuse Pelorat cu aprindere. Bliss şi copilul ar putea aştepta aici, dar eu trebuie să merg cu tine. Eu caut Pământul încă dinainte de a te naşte tu şi nu pot sta deoparte când capătul drumului este atât de aproape, oricare ar fi pericolele care ne ameninţă.

— Bliss şi copilul *nu* vor aştepta aici, spuse Bliss. Eu sunt Gaia, iar Gaia te poate apăra, chiar şi împotriva Pământului.

— Sper că ai dreptate, spuse întunecat Trevize, dar Gaia nu a putut împiedica eliminarea primelor amintiri privind rolul Pământului în fondarea ei.

— Acest lucru s-a întâmplat în vremurile de început ale Gaiei, când încă nu era bine organizată, încă nu evoluase. Acum, altfel stau lucrurile.

— Sper că aşa este... Sau ai căpătat cumva informaţii despre Pământ în această dimineaţă, şi noi nu ştim? Ţi-am cerut să vorbeşti cu una dintre bătrânele de pe aici.

— Şi aşa am făcut.

— Ce ai aflat? întrebă Trevize.

— Nimic despre Pământ. În privinţa asta, vid complet.

— Aha.

— Dar aceşti oameni sunt nişte biotehnologi avansaţi.

— Ce spui?

— Pe această mică insulă, au crescut şi testat nenumărate varietăţi de plante şi animale, şi au construit un echilibru ecologic adecvat, stabil şi autosuficient, în ciuda puţinelor specii cu care au pornit la drum. Au îmbunătăţit viaţa oceanică pe care au găsit-o la sosire, acum câteva mii de ani, crescându-i valoarea nutritivă şi rafinându-i gustul. Biotehnologia lor a făcut din această lume un corn al abundenţei. Au planuri şi pentru ei înşişi.

— Ce fel de planuri?

— Sunt perfect conştienţi că nu au cum să se extindă în actualele condiţii, spuse Bliss, limitaţi fiind de acest mic petic de pământ, dar visează să devină amfibii.

— Să devină *ce*?

— Amfibii. Au de gând să-şi dezvolte branhii, pe lângă plămâni. Visează să poată petrece perioade mari de timp sub apă; să descopere regiuni mai puţin adânci şi să construiască clădiri pe fundul oceanului. Cea care mi-a vorbit despre aceste lucruri strălucea de entuziasm, dar a recunoscut că acest ţel al Alfanilor este vechi de câteva sute de ani, şi că progresul înregistrat a fost foarte mic, poate chiar inexistent.

— Iată două domenii în care ar putea fi mai evoluaţi decât noi, spuse Trevize. Controlul vremii şi biotehnologia. Mă întreb care le-or fi tehnicile.

— Chiar dacă am da peste specialişti, spuse Bliss, este posibil să nu discute despre aşa ceva cu noi.

— Nu acesta este principalul nostru scop aici, spuse Trevize, dar cu siguranţă că Fundaţia ne-ar fi îndatorată dacă ar putea învăţa câte ceva de la această lume miniaturală.

— Şi noi reuşim să controlăm destul de bine vremea, pe Terminus, spuse Pelorat.

— Multe lumi o controlează, spuse Trevize, dar întotdeauna în ansamblu. Alfanii controlează vremea pe o mică porţiune a lumii, şi trebuie să aibă tehnici pe care noi nu le cunoaştem… Altceva, Bliss?

— Invitaţii sociale. Aceşti oameni par să aprecieze vacanţele, atunci când se pot elibera de lucrările pământului şi de pescuit. În această seară, după cină, va fi un festival al muzicii. V-am mai spus deja. Mâine, în timpul zilei, va avea loc un festival pe plajă. După toate aparenţele, pe întreg cuprinsul insulei va fi o reuniune a tuturor celor care se pot elibera de muncile câmpului pentru a se bucura de apă şi pentru a sărbători soarele, întrucât în următoarea zi va ploua. Flota de pescuit se va întoarce mâine dimineaţă, înaintea ploii, iar seara va fi un festival al hranei, când toată lumea va gusta din peştele capturat.

— Mesele sunt şi aşa destul de săţioase, se plânse Pelorat. Mă întreb cum ar putea arăta un festival al hranei.

— Bănuiesc că se va insista mai puţin asupra cantităţii, şi mai mult asupra calităţii. În orice caz, toţi patru suntem invitaţi să participăm la festivalul muzicii, care va avea loc în această seară.

— Cu instrumentele antice? întrebă Trevize.

— Exact.

— Prin ce anume sunt antice? Au computere primitive?

— Nu, nu. Aici vine partea interesantă. Nu este deloc muzică electronică, ci mecanică. Mi-au descris-o. Freacă nişte corzi, suflă în tuburi, şi bat pe diferite suprafeţe rezonante.

— Sper că nu vorbeşti serios, spuse îngrozit Trevize.

— Ba da. Şi am înţeles că Hiroko a ta va sufla într-unul din acele tuburi – am uitat cum îi zice – deci ar trebui să fii capabil să suporţi.

— Mie mi-ar place mult să merg, spuse Pelorat. Ştiu foarte puţine lucruri despre muzica primitivă şi aş vrea să o aud.

— Nu este „Hiroko a mea”, spuse Trevize cu răceală. Dar ce crezi, instrumentele sunt de tipul celor folosite cândva pe Pământ?

— Aşa am înţeles, spuse Bliss. Cel puţin, femeia Alfană a spus că au fost concepute cu mult înainte de venirea strămoşilor ei aici.

— În cazul acesta, spuse Trevize, s-ar putea să merite să ascultăm scârţâitul, suflatul, şi băngănitul, în speranţa că vom obţine ceva informaţii referitoare la Pământ.

81

Destul de ciudat, dar cea mai încântată de perspectiva unei serate muzicale era Fallom. Ea şi cu Bliss făcuseră baie în micuţa clădire din spatele casei. Acea căsuţă avea o baie cu apă curentă fierbinte şi rece (sau, mai degrabă, caldă şi rece), o cadă, şi o comodă. Totul era curat, în perfectă stare de funcţionare şi, în după-amiaza târzie, era bine luminată şi primitoare.

Ca întotdeauna, Fallom era fascinată de sânii lui Bliss iar Bliss se mărgini să spună (acum, că Fallom înţelegea limbajul Galactic) că aşa erau oamenii de pe lumea ei. La care Fallom întrebă, inevitabil:

— De ce?

Bliss, după un timp de gândire, îi dădu replica universală:

— De-aia!

Când terminară, Bliss o ajută să-şi pună lenjeria intimă dată de Alfani, şi reuşi să găsească modul de a-i trage fusta pe deasupra. Părea destul de rezonabil să o lase pe Fallom dezbrăcată de la brâu în sus. Îşi puse şi ea o fustă Alfană (cam strâmtă la şolduri), după care urmă bluza. Era o prostie să aibă reţineri în a-şi expune sânii într-o societate în care toate femeile o făceau, mai ales că nu îi avea mari şi erau la fel de frumoşi ca ai celorlalte, dar…

Urmară cei doi bărbaţi, unul după altul, Trevize mormăindu-şi nemulţumirea – caracteristică universală a bărbaţilor – vizavi de timpul irosit de femei în baie.

Bliss o puse pe Fallom să se învârtă pe loc, pentru a se asigura că fusta nu îi va aluneca de coapsele şi fesele băieţeşti.

— Este o fustă foarte frumoasă, Fallom, spuse ea. Îţi place?

Fallom se privi în oglindă şi spuse:

— Da, îmi place. Totuşi, nu-mi va fi frig fără nimic sus?

Şi îşi plimbă mâinile pe deasupra pieptului descoperit.

— Nu cred, Fallom. Pe lumea asta este destul de cald.

— *Tu* ţi-ai acoperit pieptul.

— Da, aşa e. Aşa se procedează pe lumea mea. Acum, Fallom, urmează să ne întâlnim cu foarte mulţi Alfani, în timpul cinei şi după aceea. Crezi că poţi suporta?

Fallom părea nefericită, şi Bliss continuă:

— Voi sta în dreapta ta şi te voi ţine lipită de mine. Pel va sta în stânga, iar Trevize, de cealaltă parte a mesei, în faţa ta. Nu vom lăsa pe nimeni să-ţi vorbească, şi nu vei fi obligată să vorbeşti cu nimeni.

— Voi încerca, Bliss.

— După aceea, spuse Bliss, câţiva Alfani vor cânta în felul lor, pentru noi. Ştii ce este muzica?

Fredonă o bucată de muzică electronică, încercând să imite sunetele cât putea ea de bine.

Figura lui Fallom se lumină:

— Vrei să spui *******.

Ultimul cuvânt era pe limba ei. Începu să cânte.

Bliss făcu ochii mari. Era o melodie minunată, deşi necizelată, şi bogată în triluri.

— Într-adevăr, spuse ea. Muzică.

Fallom spuse, entuziasmată:

— Jemby făcea...

Ezită, apoi se hotărî să pronunţe cuvântul Galactic:

— ... muzică mereu. Făcea muzică la *******.

Din nou un cuvânt pe limba ei. Bliss repetă, nesigură:

— La un fifil?

Fallom râse:

— Nu fifil, *******.

Cu cele două cuvinte pronunţate unul după altul, Bliss reuşi să-şi dea seama de diferenţă, dar renunţă să-l reproducă pe al doilea.

— Cum arată? întrebă ea.

Vocabularul lui Fallom era deocamdată limitat, insuficient pentru o descriere precisă. Iar gesturile făcute de ea nu reuşiră să inspire în mintea lui Bliss nicio formă clară.

— Mi-a arătat cum se foloseşte *******, spuse Fallom cu mândrie. Foloseam degetele la fel ca şi Jemby, dar el mi-a spus că în curând nu voi mai avea nevoie.

— Este minunat, dragă. După cină, vom vedea dacă Alfanii sunt la fel de buni la muzică pe cât eraţi tu şi cu Jemby.

Ochii lui Fallom străluciră; cu mintea ocupată de perspective frumoase, reuşi să treacă cu bine de o cină bogată, în ciuda mulţimii, a râsetelor şi a zgomotelor din jurul ei. Doar o singură dată, când se răsturnă din greşeală o farfurie, declanşând strigăte agitate chiar în apropiere de

ea, Fallom păru speriată, dar Bliss o strânse prompt, într-o îmbrăţişare caldă şi protectoare.

— Mă întreb dacă nu cumva putem aranja să mâncăm singuri, murmură ea spre Pelorat. Altfel, va trebui să plecăm de pe această lume. E şi aşa destul de neplăcut că trebuie să mănânc toate aceste proteine de animale Izolate, însă măcar trebuie să o fac în linişte.

— Nu fac decât să-şi manifeste buna dispoziţie, spuse Pelorat.

El ar fi fost capabil să îndure orice, punând totul pe seama comportamentului şi credinţelor primitive.

Apoi cina luă sfârşit, şi se anunţă că festivalul va începe în curând.

82

Sala în care urma să aibă loc festivalul muzicii era cam la fel de mare ca şi sala de mese, cu scaune pliante (pe care Trevize le găsi foarte incomode) pentru aproximativ o sută cincizeci de oameni. Ca oaspeţi de onoare, vizitatorii fură conduşi în rândul din faţă, şi numeroşi Alfani făcură comentarii politicoase şi favorabile referitoare la îmbrăcămintea lor.

Ambii bărbaţi erau goi de la brâu în sus, şi Trevize îşi încorda muşchii abdominali ori de câte ori îşi aducea aminte. Din când în când, cobora privirea în jos, auto-admirându-şi pieptul acoperit de păr negru. Pelorat, puternic preocupat să observe tot ceea ce se afla în jurul său, era indiferent la propria înfăţişare. Bluza lui Bliss atrase priviri nedumerite, dar nimeni nu făcu vreun comentariu.

Trevize observă că sala era doar pe jumătate plină, şi majoritatea audienţei era formată din femei, foarte mulţi bărbaţi fiind plecaţi pe mare.

Pelorat îl înghionti şi îi şopti:

— Au electricitate.

Trevize privi spre tuburile verticale de pe pereţi şi tavan. Împrăştiau o lumină blândă.

— Tuburi fluorescente, spuse el. Foarte primitiv.

— Da, dar sunt utile, şi avem chestii din astea în casă şi la baie. Credeam că au doar un rol decorativ. Dacă putem afla cum se pun în funcţiune, nu vom mai fi obligaţi să stăm în întuneric.

— Ar fi putut să ne spună, făcu Bliss iritată.

— S-au gândit că ştim, spuse Pelorat. Că toată lumea ar trebui să ştie.

De după cortine ieşiră patru femei care se aşezară, formând un grup în spaţiul din faţă. Fiecare ţinea în mână câte un instrument din lemn lăcuit, toate identice ca formă, dar greu de descris. Instrumentele erau net diferite ca mărime. Unul era foarte mic, două ceva mai mari, iar al patrulea foarte mare. Fiecare femeie mai ţinea în cealaltă mână câte o tijă lungă.

Auditoriul fluieră uşor la apariţia lor şi, ca răspuns, cele patru femei se înclinară. Fiecare purta o bandă de pânză strânsă peste sâni, ca pentru a-i împiedica să se atingă de instrumente.

Trevize, interpretând fluierăturile ca pe un semn de bună primire, sau de plăcere anticipată, găsi că este politicos să fluiere şi el. Fallom se alătură cu un tril asurzitor care era pe cale să atragă atenţia, când o presiune a mâinii lui Bliss o făcu să se oprească.

Trei dintre femei, fără alte pregătiri, îşi puseră instrumentele sub bărbie; cel mai mare dintre instrumente rămase între picioarele celei de-a patra, sprijinindu-se de podea. Tija lungă din mâna fiecăreia era plimbată pe deasupra corzilor, pe aproape toată lungimea instrumentului, în timp ce degetele mâinii drepte alunecau rapid pe la capetele superioare ale corzilor.

Aceasta, gândi Trevize, era „scârţâiala” la care se aşteptase, însă nu suna deloc ca o scârţâială. Era o succesiune blândă şi melodică de sunete; fiecare instrument îşi interpreta propria partitură, şi totul fuziona într-un mod plăcut.

Îi lipsea infinita complexitate a muzicii electronice („adevărata muzică”, nu se putu opri Trevize să gândească) şi avea o anume monotonie. Totuşi, cu trecerea timpului, urechea i se obişnui cu sistemul ciudat de sunete şi începu să „prindă” subtilităţile. Era obositor, şi se gândi cu regret la strălucirea, precizia matematică şi puritatea muzicii adevărate, dar îi veni ideea că dacă ar asculta suficient de mult timp muzica acestor instrumente simple de lemn, s-ar putea să înceapă să-i placă.

De-abia după patruzeci şi cinci de minute apăru Hiroko. Îl remarcă imediat pe Trevize în primul rând, şi îi zâmbi. El se alătură cu tot sufletul audienţei care începuse să fluiere blând, în semn de satisfacţie. Fata arăta minunat, îmbrăcată cu o fustă lungă şi rafinată, avea o floare mare în păr şi nimic pe deasupra sânilor, din moment ce (după toate aparenţele) nu exista pericolul ca aceştia să se atingă de instrument.

Instrumentul său se dovedi a fi un tub de lemn închis la culoare, lung de aproximativ două treimi de metru, şi gros de aproape doi centimetri. Duse instrumentul la buze şi suflă într-o deschizătură aflată la unul din capete, producând un sunet subţire, duios, care crescu în înălţime pe măsură ce degetele sale manipulau nişte obiecte de metal dispuse în lungul tubului.

La primul sunet, Fallom o strânse pe Bliss de mână şi spuse:

— Bliss, acesta este un *******.

Şi pronunţă din nou cuvântul care lui Bliss i se păruse că aduce cu „fifil”.

Bliss dădu ferm din cap spre Fallom, care spuse, coborând vocea:

— Ba da, este!

Câţiva spectatori priveau în direcţia lui Fallom. Bliss îi acoperi hotărâtă gura, cu mâna, se aplecă şi îi murmură în ureche, cu o forţă aproape subliminală:

— Linişte!

După aceea, Fallom o ascultă pe Hiroko în linişte, dar degetele i se mişcau spasmodic, ca şi cum apăsau obiectele aflate în lungul unui instrument imaginar.

Ultima parte a concertului fu susţinut de un bărbat în vârstă purtând pe umeri un instrument eu caneluri pe laturi. Îl strângea şi îl întindea, în timp ce cu una dintre mâini parcurgea rapid o succesiune de obiecte albe şi negre aflate la unul dintre capete, apăsându-le mai multe odată.

Trevize găsi că aceste sunete erau deosebit de obositoare, chiar barbare şi neplăcute, ca amintirea lătratului câinilor de pe Aurora – nu din cauză că sunetul semăna cu un lătrat, ci din cauză că emoţiile pe care le stârnea erau asemănătoare. Bliss părea ca şi cum era pe cale să-şi ducă mâinile la urechi pentru a le acoperi, iar Pelorat avea o încruntătură pe faţă. Doar Fallom părea, să se distreze, din cauză că bătea uşor cu piciorul în podea, iar Trevize, după ce remarcă acest lucru, îşi dădu seama, surprins, că ritmul muzicii se potrivea perfect cu bătaia din picior a lui Fallom.

Muzica luă, în cele din urmă, sfârşit, şi se produse o adevărată furtună de fluierături, trilul lui Fallom acoperind clar toate celelalte zgomote.

Apoi auditoriul se sparse în grupuri mici, conversând, şi deveni la fel de gălăgios ca în toate reuniunile publice ale Alfanilor. Persoanele care concertaseră stăteau în partea din faţă a camerei şi discutau cu cei veniţi să le felicite.

Fallom se eliberă din priza lui Bliss şi alergă spre Hiroko.

— Hiroko, strigă ea aproape sufocându-se. Lasă-mă să văd *******.

— Ce anume, dragă? spuse Hiroko.

— Lucrul cu care ai făcut muzica.

— Aha, râse Hiroko. Acesta flaut este, mititico.

— Pot să-l văd?

— Bine.

Hiroko deschise o cutie şi scoase instrumentul. Era compus din trei părţi separate, dar le asamblă rapid; i-l întinse lui Fallom cu muştiucul spre buze şi spuse:

— Uite, stârneşte-ţi suflarea pe aici.

— Ştiu, ştiu, spuse nerăbdătoare Fallom dând să apuce flautul.

Automat, Hiroko îl smulse şi îl ridică:

— Suflă, copilă, dar nu îl atinge.

Fallom părea dezamăgită:

— Atunci, pot să mă uit la el? Nu îl ating.

— Desigur, drăguţă.

Întinse din nou flautul şi Fallom îl privi cu aviditate.

Apoi, lumina fluorescentă din cameră păli foarte uşor, şi se făcu auzit sunetul unei note de flaut, uşor şovăielnic şi fluctuant.

Hiroko, surprinsă, era aproape să scape flautul, iar Fallom strigă:

— Am reuşit! Am reuşit! Jemby mi-a spus că odată am să pot!

— Tu ai scos sunetul acesta? întrebă Hiroko.

— Da, eu. Eu.

— Dar cum ai reuşit, copilă?

Bliss spuse, roşie de ruşine:

— Îmi cer scuze, Hiroko. Am să o iau de aici.

— Nu, spuse Hiroko. Să mai facă încă o dată vreau.

Câţiva dintre Alfanii din apropiere se strânseră să privească. Fallom avea fruntea încreţită, ca şi cum făcea eforturi mari. Tuburile fluorescente păliră mai puternic decât prima dată, şi se auzi din nou vibraţia unei note de flaut, de această dată pură şi stabilă, urmată de o succesiune dezordonată de sunete, în timp ce obiectele de metal din lungul flautului se mişcau de capul lor.

— Este un pic diferit faţă de *******, spuse Fallom cu răsuflarea un pic tăiată.

Ca şi cum suflarea care activase flautul fusese a ei, şi nu aer dirijat de la distanţă.

— Probabil că foloseşte energie de la curentul electric ce trece prin tuburile fluorescente, spuse Pelorat spre Trevize.

— Încearcă din nou, spuse Hiroko cu voce sugrumată.

Fallom închise ochii. Nota era acum mai uşoară, şi sub un control mai ferm. Flautul cânta parcă de unul singur, acţionat de energia transdusă de lobii încă imaturi ai creierului lui Fallom. Notele care la început fuseseră aproape dezordonate intrară într-o succesiune melodioasă. Toată lumea din sală se adunase acum în jurul lui Hiroko şi al lui Fallom, Hiroko ţinând uşor flautul la capete, între degetul mare şi arătător de la fiecare mână, şi Fallom, cu ochii închişi, comandând curentul de aer şi mişcarea clapelor.

— Este melodia pe care am cântat-o eu, şopti Hiroko.

— Mi-o aduc aminte, spuse Fallom dând încet din cap şi încercând să nu îşi perturbe concentrarea.

— Nu ţi-a scăpat nicio notă, spuse la sfârşit Hiroko.

— Dar nu a fost bine, Hiroko. Nu ai cântat bine.

— Fallom! strigă Bliss. Nu este politicos ceea ce spui. Nu trebuie…

— Vă rog, spuse categoric Hiroko, nu vă băgaţi. De ce nu a fost bine, copilă?

— Pentru că eu aş fi cântat în alt fel.

— Atunci, arată-mi.

Flautul cântă din nou, dar într-un mod mai complicat, deoarece forţele care acţionau clapele o făceau într-o succesiune mai rapidă şi în combinaţii mai elaborate decât înainte. Muzica era mai complexă, şi infinit mai sentimentală şi mişcătoare. Hiroko stătea dreaptă, şi în tot restul camerei nu se mai auzea niciun zgomot.

Chiar şi după ce Fallom termină de cântat, nu se auzi niciun sunet până când Hiroko nu inspiră adânc şi spuse:

— Micuţo, ai mai cântat vreodată melodia asta?

— Nu, spuse Fallom, înainte nu puteam să mă folosesc decât de degete, dar nu pot mişca degetele pentru a face flautul să cânte astfel.

Apoi, simplu şi fără urmă de îngâmfare:

— Nimeni nu poate.

— Poţi să cânţi şi altceva?

— Pot să inventez.

— Vrei să spui… să improvizezi?

Fallom se încruntă auzind cuvântul şi privi spre Bliss. Bliss aprobă cu o mişcare a capului, şi Fallom spuse:

— Da.

— Atunci, te rog să o faci, spuse Hiroko.

Fallom făcu o pauză de un minut sau două pentru gândire, apoi începu încet, cu o foarte simplă succesiune de note, totul fiind ca într-un vis. Luminile fluorescente păleau şi străluceau în funcţie de cantitatea de energie necesară activării instrumentului. Nimeni nu remarcase acest lucru, pentru că fluctuaţia părea să fie efectul muzicii şi nu cauza, ca şi cum un spirit electric invizibil asculta de ordinele notelor muzicale.

Combinaţia de sunete se repetă un pic mai puternic, apoi un pic mai complex, apoi cu variaţii care, fără a se pierde combinaţia de bază, o făceau mai tulburătoare şi mai fascinantă, până când toţi rămaseră aproape fără respiraţie. Şi în final, coborî mult mai repede decât urcase, sugerând un plonjon care aduse auditoriul înapoi pe pământ, deşi rămăseseră cu impresia că pluteau în aer.

Aerul fu pur şi simplu sfâşiat de o adevărată furtună de aplauze; chiar şi Trevize, obişnuit cu un gen de muzică total diferit, gândi cu tristeţe:

— Nu voi mai auzi niciodată aşa ceva.

Când se făcu din nou – cu multă greutate – linişte, Hiroko întinse flautul:

— Ţine-l, Fallom, al tău este!

Fallom se întinse avidă după el, dar Bliss prinse braţul întins al copilului şi spuse:

— Nu îl putem lua, Hiroko. Este un instrument de valoare.

— Am altul, Bliss. Nu la fel de bun, dar aşa-i corect. Instrumentul aista aparţine aceluia care cântă mai bine. Niciodată nu am auzit o astfel de muzică şi ar fi o greşeală din partea mea să am un instrument fără a scoate din el tot ce se poate. Ce mult aş vrea să ştiu şi eu cum se poate cânta la instrument fără a-l atinge!

Fallom luă flautul şi, cu o expresie de adâncă mulţumire, îl strânse la piept.

83

Fiecare dintre cele două camere ale locuinţei ce le fusese repartizată era luminată de un tub fluorescent. Camera de baie avea încă unul. Luminiţa era slabă şi incomodă pentru citit, dar cel puţin nu mai era întuneric.

Şi totuşi, întârziară afară. Cerul era plin de stele, un lucru întotdeauna fascinant pentru cineva născut pe Terminus. Acolo, cerul nopţii, era întunecat, şi nu se observa decât o vagă urmă a norului Galactic.

Hiroko îi însoţise pe drumul înapoi spre camere, de teamă ca oaspeţii să nu se rătăcească sau să se împiedice de ceva. Tot drumul o ţinu pe Fallom de mână, şi apoi, după ce le arătă cum se aprind tuburile fluorescente, rămase afară cu ei.

Bliss încercă încă o dată, deoarece era clar că Hiroko se afla într-o stare de puternic conflict emoţional:

— Serios, Hiroko, nu putem accepta flautul.

— Nu, Fallom trebuie să-l păstreze.

Însă avea o expresie de parcă era pe marginea prăpastiei.

Trevize continua să privească cerul. Noaptea era într-adevăr întunecată, un întuneric slab afectat de picătura de lumină care venea din camere; şi cu atât mai puţin de slabele scânteieri venind de la celelalte case aflate în depărtare.

— Hiroko, spuse el, vezi steaua aceea, care este aşa de strălucitoare? Cum se numeşte?

Hiroko ridică o privire absentă şi spuse, fără prea mare interes:

— Este Sora.

— De ce este numită astfel?

— La fiecare optzeci de Ani Standard face un tur complet în jurul soarelui nostru. În aiastă perioadă a anului, este o stea de seară. Totuşi, este vizibilă şi ziua, când apare deasupra orizontului.

Bun, gândi Trevize. Nu este complet ignorantă în probleme de astronomie.

— Ştii că Alfa are o altă soră, una foarte mică şi palidă, care este mult, mult mai departe decât acea stea strălucitoare? Nu o poţi zări fără telescop.

(Nici el nu o văzuse, nu îşi bătuse capul să o caute, dar computerul avea informaţia în băncile sale de date.)

Ea spuse indiferentă:

— Ni s-a spus la şcoală.

— Dar ce spui de aceea? Vezi acele şase stele în zig-zag?

— Este Casiopeea, spuse Hiroko.

— De ce îi spune astfel?

— Nu ştiu. Nimic nu ştiu despre astronomie, respectat Trevize.

— Vezi cea mai joasă stea din zig-zag, cea mai strălucitoare din tot grupul? Ce este?

— Este o stea. Numele nu i-l cunosc.

— Dar, exceptând cele două stele surori, este steaua cea mai apropiată de Alfa. Se află la doar un parsec depărtare.

— Da? Nu ştiam, spuse Hiroko.

— Nu ar putea fi steaua în jurul căreia orbitează Pământul?

Hiroko privi steaua cu o uşoară sclipire de interes.

— Nu ştiu, spuse ea. N-am auzit pe nimeni să spună aşa ceva.

— Nu crezi că ar putea fi?

— De unde să ştiu? Nimeni nu ştie unde ar putea fi Pământul. Eu… Eu trebuie să vă părăsesc acum. Mâine îmi vine rândul să lucrez la câmp, înainte de festivalul plăjii. Ne vom vedea cu toţii acolo, imediat după prânz. Da? Da?

— Bineînţeles, Hiroko.

Ea plecă deodată, aproape în fugă, dispărând în întuneric. Trevize privi în urma ei, apoi îi urmă pe ceilalţi, intrând în coliba slab luminată.

— Ţi-ai putut da seama dacă nu cumva minţea în privinţa Pământului, Bliss? întrebă el.

Bliss dădu din cap.

— Nu cred că minţea. Este într-o stare de puternică tensiune nervoasă, lucru de care mi-am dat seama de-abia după concert. Tensiunea exista dinainte de a întreba tu de stele.

— Din cauză că a renunţat la flaut, crezi?

— Poate. Nu-mi dau seama.

Se întorse spre Fallom:

— Fallom, vreau să mergi acum în camera ta. Când eşti gata de culcare, mergi în camera de baie, foloseşti toaleta, te speli pe mâini, pe faţă, şi pe dinţi.

— Aş vrea să cânt la flaut, Bliss.

— Numai puţin, şi *foarte* încet. Înţelegi, Fallom? Iar atunci când îţi voi spune să încetezi, încetezi.

— Da, Bliss.

Cei trei erau acum singuri; Bliss stătea aşezată pe singurul scaun din cameră, iar cei doi bărbaţi ocupară fiecare câte un pat.

— Are vreun rost să mai rămânem pe planeta asta? întrebă Bliss.

Trevize ridică din umeri:

— N-am apucat să discutăm despre legătura dintre Pământ şi instrumentele străvechi. Poate aflăm ceva interesant. De asemenea, poate merită să aşteptăm întoarcerea flotei de pescuit. Bărbaţii ar putea cunoaşte ceva în plus faţă de cei care stau acasă.

— *Foarte* improbabil, după părerea mea, spuse Bliss. Eşti sigur că nu ochii negri ai lui Hiroko sunt cei care te ţin legat?

Trevize spuse, iritat:

— Nu te înţeleg, Bliss. Ce treabă ai tu cu ceea ce am eu de gând să fac? Pentru ce îţi arogi dreptul de a-mi face morală?

— Nu mă interesează moralitatea ta. Această problemă afectează expediţia noastră. Vrei să descoperi Pământul pentru a lua o decizie finală privind corectitudinea alegerii *Galaxiei* în detrimentul lumilor Izolate. Eu doresc să iei decizia. Spui că ai nevoie să vizitezi Pământul pentru a o lua, şi pari convins că Pământul se învârte în jurul acelei

stele de pe cer. Bun, atunci să mergem acolo. Recunosc că ar fi fost util să avem ceva informaţii în plus înainte de a face acest pas, dar pentru mine este clar că de aici nu avem ce informaţii să primim. Nu vreau să rămân doar din cauză că ţie îţi place compania lui Hiroko.

— Poate că o să plecăm, spuse Trevize. Dă-mi timp de gândire, şi Hiroko nu va avea nicio influenţă asupra hotărârii mele, te asigur.

— Eu simt că ar trebui să ne îndreptăm spre Pământ, spuse Pelorat, fie şi numai pentru a vedea dacă este sau nu radioactiv. Nu văd ce rost mai are aşteptarea.

— Eşti sigur că nu eşti influenţat de ochii negri ai lui Bliss? făcu Trevize puţin înciudat.

Apoi, imediat:

— Nu, Janov, retrag ceea ce am spus. M-am purtat ca un copil. Totuşi... lumea asta este încântătoare, făcând chiar abstracţie de Hiroko, şi vreau să spun că în alte împrejurări aş fi fost tentat să rămân pentru totdeauna... Nu ai impresia, Bliss, că Alfa distruge teoria ta despre Izolaţi?

— În ce fel? întrebă Bliss.

— Ai susţinut că fiecare lume izolată devine periculoasă şi ostilă.

— Chiar şi Comporellon, spuse Bliss pe un ton neutru, care este cam desprinsă de curentul principal al activităţii Galactice, deşi, teoretic, este o Putere Asociată a Federaţiei Fundaţiei.

— Dar *nu* Alfa. Această lume este complet izolată, dar te poţi plânge de prietenia şi ospitalitatea lor? Ne hrănesc, ne îmbracă, ne adăpostesc, organizează festivaluri în cinstea noastră, ne îmbie să rămânem. Ce rău vezi la ei?

— Niciunul, după toate aparenţele. Hiroko îţi dă chiar şi trupul ei.

Trevize replică, mânios:

— Bliss, ce te deranjează pe tine în asemenea hal chestia asta? Nu mi-a dat trupul ei. Ne-am oferit reciproc trupurile. Amândoi am căzut de acord, şi a fost extrem de plăcut. Nici tu nu eziţi să-ţi oferi trupul, atunci când ai chef.

— Te rog, Bliss, spuse Pelorat, Golan are perfectă dreptate. Nu ai niciun motiv să-i critici plăcerile personale.

— Atâta vreme cât nu ne afectează pe noi, se încăpăţână Bliss.

— Nu ne afectează, spuse Trevize. Vom pleca, te asigur. Întârzierea pentru căutarea unor informaţii în plus nu va fi lungă.

— Şi totuşi, nu am încredere în Izolaţi, spuse Bliss, nici măcar atunci când fac cadouri.

Trevize ridică braţele, exasperat:

— Tu tragi o concluzie, după care deformezi realitatea astfel încât să i se potrivească. Ce-ar fi să…

— Să nu mai spui aşa ceva, spuse ameninţătoare Bliss. Eu nu sunt o simplă femeie. Eu sunt Gaia. Gaia, şi nu eu, se simte neliniştită.

— Nu există niciun motiv să…

În acel moment auziră pe cineva făcând zgomot la draperie.

Trevize îngheţă.

— Ce a fost asta? întrebă el în şoaptă.

Bliss ridică uşor din umeri:

— Dă la o parte draperia şi vezi. Ai zis că oamenii de aici sunt amabili, şi nu prezintă niciun pericol.

Trevize ezită totuşi, până când se auzi o voce slabă spunând, de cealaltă parte:

— Vă rog. Sunt eu!

Era vocea lui Hiroko. Trevize se grăbi să dea draperia la o parte.

Hiroko intră repede. Avea obrajii umezi.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Bliss.

Hiroko se agăţă de Trevize:

— Să rezist nu am mai putut. Încercat-am, dar nu am mai putut suporta, trebuie să vă spun. Plecaţi, cu toţii. Luaţi repede copilul cu voi. Duceţi nava departe – departe de Alfa – cât mai sunteţi încă la adăpostul întunericului.

— De ce? întrebă Trevize.

— Pentru că altfel, muri-veţi; cu toţii.

84

Cei trei Străini o priviră împietriţi, un moment îndelungat. Apoi vorbi Trevize:

— Vrei să spui că semenii tăi ne vor omorî?

Hiroko spuse, lacrimile rostogolindu-i-se pe obraji:

— Eşti deja pe drumul morţii, respectat Trevize. Şi ceilalţi împreună cu tine… Cu mult timp în urmă, învăţaţii noştri pus-au la punct un virus, inofensiv pentru noi, dar mortal pentru Străini. Noi am fost imunizaţi.

Surescitată, scutură braţul lui Trevize:

— Eşti infectat!

— Cum?

— Atunci când ne-am oferit plăcere. Aiasta-i una din modalităţi.

— Dar mă simt foarte bine, spuse Trevize.

— Deocamdată, virusul este inactiv. Activ va fi făcut atunci când se va întoarce flota de pescuit. Conform legilor noastre, toţi trebuie să ia parte la o atare decizie… chiar şi bărbaţii. Cu siguranţă că toţi vor decide că este necesar să muriţi, iar noi trebuie să vă ţinem aici până atunci, adică până peste două dimineţi. Plecaţi acum cât încă întuneric este şi nimeni nu bănuieşte nimic.

— De ce fac semenii tăi acest lucru? întrebă Bliss cu asprime.

— Pentru siguranţa noastră. Suntem puţini, şi mult avem. Nu dorim să fim deranjaţi de Străini. Dacă vine vreunul şi raportează bunăstarea noastră, şi alţii vor veni. Din acest motiv, atunci când soseşte o navă, siguri trebuie să fim că nu mai pleacă niciodată.

— Bine, spuse Trevize, atunci tu pentru ce ne-ai prevenit?

— Nu întreba care este motivul… nu, am să-ţi spun, pentru că aud acum din nou. Ascultă…

Din camera alăturată, o puteau auzi pe Fallom cântând încet… şi deosebit de frumos.

— Nu pot suporta distrugerea unei astfel de muzici, spuse Hiroko, deoarece şi tânăra va muri împreună cu voi.

Trevize întrebă, mohorât:

— De asta i-ai oferit flautul lui Fallom? Pentru că ştiai că îl vei recăpăta, după ce va muri?

Hiroko părea îngrozită de idee:

— Nu, atunci nu m-am gândit la aşa ceva. Şi când, în cele din urmă, mi-a trecut prin minte, ştiut-am că nu trebuie să se întâmple. Plecaţi împreună cu copilul, luaţi şi flautul, pe care nu îl voi mai vedea niciodată. În spaţiu fi-veţi în siguranţă şi, rămas inactiv, virusul din corpul tău va muri după o vreme. În schimb, vă cer ca nimeni dintre voi să nu vorbească vreodată de această lume. Nimeni altcineva să nu afle de ea.

— Nu vom vorbi, spuse Trevize.

Hiroko ridică privirea. Întrebă, în şoaptă:

— Pot să te mai sărut încă o dată înainte de plecare?

— Nu, spuse Trevize. M-ai infectat o dată, şi este de ajuns.

Apoi, cu mai puţină asprime, adăugă:

— Nu plânge. Oamenii te vor întreba pentru ce plângi şi nu vei şti ce să le spui… Te voi ierta pentru ceea ce mi-ai făcut, având în vedere că acum te străduieşti să ne salvezi.

Hiroko se redresă, îşi şterse cu grijă lacrimile de pe obraji cu dosul palmei, inspiră adânc, şi spuse:

— Mulţumescu-ţi.

După care plecă în fugă.

— Stingem lumina, spuse Trevize, şi aşteptăm puţin. Apoi plecăm… Bliss, spune-i lui Fallom să termine de cântat. Nu uita să iei flautul, desigur… Apoi vom încerca să găsim drumul spre navă. Să sperăm că vom reuşi, în întunericul ăsta.

— Îl vom găsi, spuse Bliss. Hainele mele sunt la bord şi, oricât de puţin, sunt şi ele Gaia. Gaia nu va avea nicio greutate în a o găsi pe Gaia.

Dispăru în camera ei pentru a o pregăti pe Fallom.

— Crezi că ne-au deteriorat nava pentru a ne ţine pe planeta asta? întrebă Pelorat.

— Nu cred că se pricep la aşa ceva, spuse încrezător Trevize.

Bliss ieşi, ţinând-o pe Fallom de mână, şi Trevize stinse luminile.

Stătură tăcuţi în întuneric, aproximativ o jumătate de noapte după părerea lui Trevize, dar putea să fi trecut doar o jumătate de oră. Apoi Trevize dădu calm draperia la o parte. Cerul părea un pic mai noros, dar stelele străluceau. Sus pe cer se distingea Casiopeea, având în vârful de jos steaua strălucitoare care putea fi soarele Pământului. Aerul încremenise şi nu se auzea niciun sunet.

Trevize ieşi cu precauţie, îndemnându-i pe ceilalţi să îl urmeze. Una dintre mâini se sprijini, aproape instinctiv, de patul biciului neuronic. Era sigur că nu va fi nevoie să îl folosească, dar…

Bliss trecu în faţă, ţinându-l de mână pe Pelorat, care îl prinsese pe Trevize. Cealaltă mână a lui Bliss o ţinea pe Fallom. Pipăind cu piciorul, în întunericul aproape total, Bliss îi conduse pe ceilalţi în direcţia în care simţea, foarte slab, caracteristicile Gaiane ale hainelor sale de la bordul lui *Far Star*.

Partea a şaptea – PĂMÂNTUL

19. Radioactiv?

85

Far Star se desprinse lin, ridicându-se uşor prin atmosferă, părăsind insula întunecată de dedesubt. Cele câteva puncte luminoase de sub ei păliră şi dispărură. Pe măsură ce atmosfera devenea mai rarefiată, viteza navei creştea, iar punctele luminoase de pe cer se înmulţeau, strălucind din ce în ce mai puternic.

În cele din urmă, putură contempla planeta Alfa, iluminată pe un singur pătrar, şi acesta în mare măsură acoperit de nori.

— Nu cred că au o tehnologie spaţială activă, spuse Pelorat. Nu ne pot urmări.

— Nu sunt sigur că asta e de natură să mă bine-dispună, spuse Trevize.

Avea o figură mohorâtă, şi vocea îi era descurajată.

— Sunt infectat, se plânse el.

— Cu un virus inactiv, spuse Bliss.

— Totuşi, poate deveni activ. Ei aveau o metodă. Ce metodă?

Bliss ridică din umeri:

— Hiroko a spus că virusul, lăsat inactiv, va muri în cele din urmă într-un corp la care nu este adaptat... aşa cum este al tău.

— Serios? spuse Trevize cu furie. De unde ştie ea? De unde ştiu eu că declaraţia lui Hiroko nu a fost decât o minciună? Şi nu este posibil ca metoda de activare, oricare ar fi ea, să poată fi declanşată în mod natural? O substanţă chimică anume, un tip de radiaţie, un... un... cine ştie ce? Mă pot îmbolnăvi deodată, după care veţi muri şi voi. Sau,

dacă acest lucru se întâmplă după ce ajungem pe o planetă intens populată, se poate declanşa o epidemie distrugătoare, pe care oameni fugind în disperare o vor purta pe alte lumi.

O privi pe Bliss:

— Poţi face ceva în această privinţă?

Bliss dădu încet din cap:

— Nu este simplu. Gaia are în componenţă paraziţi... microorganisme, viermi. Ei reprezintă o parte benignă a echilibrului ecologic. Trăiesc şi contribuie la conştiinţa colectivă a lumii, dar nu se dezvoltă niciodată peste măsură. Trăiesc fără a face un rău notabil. Problema este, Trevize, că virusul care te afectează nu face parte din Gaia.

— Ai spus „nu este simplu”, făcu încruntat Trevize. În condiţiile de faţă, poţi face o încercare, chiar dacă este dificil? Poţi localiza virusul din mine pentru a-l distruge? Dacă nu reuşeşti să faci asta, poţi măcar să-mi întăreşti sistemul de apărare?

— Îţi dai seama ce-mi ceri, Trevize? Nu sunt familiarizată cu flora microscopică a trupului tău. Nu îmi este uşor să deosebesc un virus între celelalte celule, l-aş putea confunda cu o genă normală. Ar fi şi mai dificil să fac deosebirea dintre viruşii cu care corpul tău este obişnuit şi virusul cu care te-a infectat Hiroko. Voi încerca, Trevize, dar asta va cere mult timp, şi nu sunt sigură că voi reuşi.

— Ai timp berechet la dispoziţie, spuse Trevize. Încearcă.

— Desigur, spuse Bliss.

— Dacă Hiroko a spus adevărul, Bliss, interveni Pelorat, ai putea găsi viruşi cărora deja le scade vitalitatea, şi le-ai putea accelera declinul.

— Da, aş putea, spuse Bliss. Este o idee bună.

— Nu te va mustra conştiinţa? o întrebă Trevize. Va trebui să distrugi fragmente preţioase de viaţă, să ştii! Viruşi!

— Eşti ironic, Trevize, spuse Bliss cu răceală, dar ironic sau nu, ai pus degetul pe o dificultate reală. Totuşi, trebuie să te pun înaintea acestor viruşi. Îi voi omorî dacă voi avea

posibilitatea, nu te teme. La urma urmelor, chiar dacă nu aş avea o mare consideraţie pentru tine…

În acest moment, gura i se deformă ca şi cum se străduia să îşi reprime un zâmbet.

— … atunci trebuie să ţin cont că Pelorat şi Fallom sunt şi ei în primejdie, şi ai putea avea încredere în sentimentele mele faţă de ei, dacă nu ai încredere în cele faţă de tine. Ai putea ţine cont că eu însămi sunt în primejdie.

— Nu am niciun pic de încredere în dragostea ta pentru propria-ţi persoană, murmură Trevize. Eşti mereu gata să-ţi dai viaţa pentru o cauză mai înaltă. Însă am să accept argumentul tău în ceea ce îi priveşte pe Pelorat şi Fallom.

După care spuse:

— Nu aud flautul lui Fallom. S-a întâmplat ceva cu ea?

— Nu, spuse Bliss. Doarme. Un somn perfect natural, la care eu nu am avut nicio contribuţie. Şi propun ca, după ce calculezi Saltul spre steaua care credem noi că este soarele Pământului, să facem cu toţii la fel ca şi ea. Eu am mare nevoie de somn, şi bănuiesc că şi tu eşti în aceeaşi situaţie, Trevize.

— Da, dacă am să reuşesc… Ştii, Bliss, ai avut dreptate.

— În ce privinţă, Trevize?

— În legătură cu Izolaţii. Noul Pământ nu era un paradis, oricât de mult ar fi dat această impresie. Ospitalitatea – toată acea prietenie exagerată de la început – era menită să ne adoarmă vigilenţa, astfel încât unul dintre noi să poată fi mai uşor de infectat. Şi tot teatrul de după aceea, festivalurile de tot felul, trebuiau să ne ţină pe loc până când se întorcea flota de pescuit şi se hotăra activarea. Totul ar fi decurs conform planului lor, dacă nu ar fi fost Fallom şi muzica ei. S-ar putea ca şi aici să fi avut dreptate.

— În privinţa lui Fallom?

— Da. Nu am fost de acord să o luăm, şi nu am fost niciodată mulţumit de prezenţa ei la bordul acestei nave. Este meritul tău, Bliss, că o avem aici, iar ea, inconştient, ne-a salvat. Şi totuşi…

— Şi totuşi ce?

— În ciuda acestui lucru, *în continuare* mă deranjează prezenţa lui Fallom. Nu ştiu de ce.

— Dacă te face să te simţi mai bine, Trevize, pot să-ţi spun că nu e cazul să pui totul pe seama lui Fallom. Hiroko a pretins că Fallom şi muzica ei a fost motivul, ca scuză pentru a comite un act de trădare faţă de Alfani. Poate a crezut ea însăşi acest lucru, dar mai era ceva în mintea ei, ceva ce am detectat vag dar nu am putut identifica cu certitudine, probabil pentru că îi era ruşine să-l recunoască în mod conştient. Am impresia că avea un sentiment cald pentru tine, şi nu dorea să te vadă murind. Iar asta nu avea nicio legătură cu Fallom şi muzica ei.

— Crezi? spuse Trevize.

Şi zâmbi uşor, pentru prima dată de când părăsiseră Alfa.

— Da, cred. Probabil că te pricepi foarte bine la femei. Ai convins-o pe Doamna Ministru Lizalor să ne permită să plecăm cu nava de pe Comporellon, şi ai influenţat-o pe Hiroko să ne salveze vieţile. Trebuie să recunoaştem meritele fiecăruia.

Trevize zâmbi larg:

— Dacă spui tu… Bun, deci ne îndreptăm spre Pământ.

Dispăru în cabina de pilotaj cu un pas vioi.

Pelorat, privind îndelung în urma lui, spuse:

— De fapt, Bliss, l-ai mângâiat, nu-i aşa?

— Nu, Pelorat, nu m-am atins de mintea lui.

— Bineînţeles că te-ai atins, când i-ai flatat atât de puternic vanitatea masculină.

— Într-un mod indirect, spuse Bliss zâmbind.

— Chiar şi aşa, Bliss, îţi mulţumesc.

86

După Salt, steaua care putea fi soarele Pământului se afla în continuare la o zecime de parsec depărtare. Era cel mai strălucitor obiect de pe cer, dar nu era decât o stea.

Trevize filtră lumina, pentru a uşura vizualizarea, şi studie imaginea cu o expresie întunecată.

— Nu există nicio îndoială că aceasta este sora geamănă a lui Alfa, steaua în jurul căreia orbitează Noul Pământ, spuse el. Şi totuşi, Alfa este în harta computerului, iar aceasta nu. Nu avem un nume pentru această stea, nu avem date despre ea, nu avem nicio informaţie despre sistemul său planetar, în caz că are vreunul.

— Nu la asta trebuia să ne aşteptăm, dacă Pământul se învârte în jurul acestui soare? întrebă Pelorat. Un astfel de gol în informaţii sprijină ideea că toate informaţiile despre Pământ au fost eliminate.

— Da, dar ar putea însemna că este o lume Spaţiană care se întâmplă să nu apară pe lista de pe zidul acelei clădiri Melpomeniene. Nu putem fi perfect siguri că lista era completă. Sau, această stea ar putea fi lipsită de planete, şi de aceea nu a meritat să fie cuprinsă în harta computerului, care este în principal folosită în scopuri militare şi comerciale… Janov, există vreo legendă din care să rezulte că soarele Pământului este la doar un parsec depărtare de o stea geamănă?

Pelorat dădu din cap:

— Îmi pare rău, Golan, dar nu îmi aduc aminte de vreo astfel de legendă. Ar putea exista totuşi una. Memoria mea nu este perfectă. Am să caut.

— Nu, lasă, nu are importanţă. Soarele Pământului are vreun nume?

— I s-au dat diferite nume. Cred că trebuie să aibă câte un nume în fiecare din diferitele limbaje.

— Uit mereu că pe Pământ se vorbeau multe limbi.

— Aşa era şi normal. Altfel nu ar fi existat atâtea legende.

Trevize spuse, necăjit:

— Bun, şi ce facem? De la distanţa asta nu aflăm nimic despre sistemul planetar, şi trebuie să ne apropiem. Aş vrea să fiu prudent, însă nu excesiv, şi nu fără motiv. Deocamdată nu văd vreun pericol posibil. Probabil că cineva atât de puternic încât să distrugă toate informaţiile

din Galaxie referitoare la Pământ ne poate distruge şi pe noi de la această distanţă, dacă vrea cu toată convingerea să nu fie descoperit. Însă văd că nu s-a întâmplat nimic. Nu are rost să rămânem aici la nesfârşit, temându-ne să ne apropiem, nu-i aşa?

— Înţeleg că nici computerul nu detectează ceva care ne poate pune în primejdie, spuse Bliss.

— Când am spus că nu văd vreun pericol posibil, mă refeream la informaţiile date de computer. Eu desigur că nu pot zări nimic cu ochiul liber. Nici nu am pretenţia.

— Atunci trag concluzia că eşti în căutare de sprijin pentru ceea ce consideri a fi o decizie riscantă. În regulă. Eu te sprijin. Nu am venit până aici pentru a ne întoarce din drum fără un motiv întemeiat, nu-i aşa?

— Nu, spuse Trevize. Tu ce spui, Pelorat?

— Eu vreau să ne apropiem, spuse Pelorat, fie şi numai din curiozitate. Nu aş putea suporta să ne întoarcem fără a fi siguri dacă am descoperit sau nu Pământul.

— Bine, spuse Trevize. Atunci suntem cu toţii de acord.

— Nu toţi, spuse Pelorat. Mai este şi Fallom.

Trevize rămase interzis:

— Sugerezi cumva că ar trebui s-o întrebăm şi pe copilă? Ce valoare ar putea avea părerea ei, în caz că are vreo părere? De altfel, ea nu doreşte decât să ne întoarcem pe lumea ei.

— Îi poţi reproşa acest lucru? întrebă Bliss cu aprindere.

Şi pentru că începuseră să discute despre Fallom, Trevize deveni conştient de flautul ei, care acum răsuna într-un ritm de marş alert.

— Ascultaţi-o, spuse el. De unde a auzit ea vreodată un ritm de marş?

— Poate că Jemby i-a cântat marşuri la flaut.

Trevize dădu din cap:

— Mă îndoiesc. Mai degrabă ritmuri de dans, de leagăn... Ascultaţi, Fallom mă nelinişteşte. Învaţă prea repede.

— Este *ajutată* de către mine, spuse Bliss. Nu uita acest lucru. Este *foarte* inteligentă şi a fost extrem de mult

stimulată în timpul în care a stat cu noi. Mintea ei a cunoscut noi senzaţii. A văzut spaţiul, lumi diferite, oameni mulţi; toate deodată, pentru prima oară.

Ritmul de marş al lui Fallom deveni mai frenetic şi mai barbar.

Trevize oftă şi spuse:

— Ei bine, este aici, şi cântă o melodie care pare să inspire optimism şi plăcerea aventurii. Voi considera deci că ne dă un vot favorabil apropierii de Pământ. Să o facem, deci, cu prudenţă, şi să verificăm sistemul planetar al acestui soare.

— Dacă are vreun sistem planetar, spuse Bliss.

Trevize zâmbi discret:

— Are un sistem planetar. Pun pariu. Pe cât vrei tu.

87

— Ai pierdut, spuse distrat Trevize. Ce sumă ai pariat?

— Nimic. Nu am acceptat pariul, spuse Bliss.

— Nu contează. Oricum, nu-ţi luam banii.

Se aflau la zece miliarde de kilometri depărtare de soare. Semăna în continuare cu o stea, dar de la această distanţă era de aproape patru mii de ori mai puţin strălucitor decât un soare normal văzut de pe suprafaţa unei planete locuibile.

— Acum putem distinge două planete, spuse Trevize. Din diametrul lor şi din spectrul luminii reflectate, este clar că sunt gigante gazoase.

Nava era mult ieşită din planul planetar. Bliss, împreună cu Pelorat, privea ecranul peste umărul lui Trevize. Observară două mici pătrare cu aură verzuie. Cel mai mic dintre ele părea într-o fază mai avansată.

— Janov! exclamă Trevize. Este corect, nu-i aşa, că soarele Pământului ar avea patru gigante gazoase.

— Conform legendelor, da, spuse Pelorat.

— Dintre acestea, cea mai apropiată de soare este cea mai mare, iar a doua ca distanţă faţă de soare are inele. Corect?

— Inele mari şi proeminente, Golan. Da. Totuşi, bătrâne, trebuie să ţii cont de exagerările care apar pe parcursul transmiterii orale a legendei. Dacă nu găsim o planetă cu un sistem de inele extraordinar de mare, nu cred că trebuie să descurajăm, şi să spunem că de fapt nu am găsit sistemul planetar al Pământului.

— Oricum, cele două pe care le vedem ar putea fi cele mai îndepărtate faţă de soare, iar cele mai apropiate se pot afla de cealaltă parte, la o distanţă prea mare pentru a putea fi uşor localizate pe fundalul plin de stele. Va trebui să ne apropiem şi mai mult – să trecem dincolo de soare, de cealaltă parte.

— Este posibil, în vecinătatea masei solare?

— Sunt sigur că se poate, cu ajutorul computerului, şi cu un minimum de precauţie. Dacă acesta va considera însă că pericolul este prea mare, va refuza să execute deplasarea, şi atunci ne vom putea mişca în paşi mai mici, prudenţi.

Mintea sa dădu instrucţiuni computerului, şi câmpul de stele prezent pe ecran se modifică. Steaua străluci puternic, apoi ieşi din ecran, în timp ce computerul, respectând instrucţiunile, cercetă cerul în căutarea altei gigante gazoase. Încercarea fu încununată de succes.

Cei trei privitori înlemniră, cu ochii fixaţi în ecran, în timp ce mintea lui Trevize, aproape paralizată de uimire, tatona computerul pentru a-i cere să mărească imaginea.

— Incredibil, spuse Bliss cu răsuflarea tăiată.

88

În imagine se ivise o gigantă gazoasă, văzută dintr-un unghi sub care apărea luminată aproape în întregime. În jurul ei se curba un inel de materie, larg şi strălucitor, înclinat astfel încât prindea lumina soarelui în partea din

care era privit. Era mai strălucitor decât planeta însăşi şi de-a lungul său, la o treime din distanţa înspre planetă, se distingea o linie despărţitoare îngustă.

Trevize formulă o cerere de mărire la maximum şi inelul se transformă într-o mulţime de cerculeţe, înguste şi concentrice, strălucind în lumina soarelui. Pe ecran era vizibilă doar o porţiune a sistemului de inele, iar planeta se deplasase în afara ecranului. Încă o instrucţiune a lui Trevize, şi într-un colţ apăru un dreptunghi în interiorul căruia era înfăţişată imaginea în miniatură a planetei şi inelele.

— Este un lucru obişnuit? întrebă fascinată Bliss.

— Nu, spuse Trevize. Aproape fiecare gigantă gazoasă are inele formate din fragmente solide, dar acestea tind să devină subţiri şi înguste. Am văzut mai demult una în care inelele erau înguste, dar foarte strălucitoare. Dar *aşa ceva* nu am văzut niciodată; şi nici nu am auzit vorbindu-se.

— Este fără îndoială giganta cu inele de care vorbesc legendele, spuse Pelorat. Dacă este într-adevăr unică…

— Într-adevăr unică, din câte ştim eu sau computerul, spuse Trevize.

— Atunci acesta *trebuie* să fie sistemul planetar care conţine Pământul. Cu siguranţă, nimeni nu ar putea descrie o asemenea planetă fără a o vedea.

— Acum sunt gata să cred aproape tot ceea ce se spune în legendele tale, făcu Trevize. Aceasta este a şasea planetă. Pământul ar fi a treia?

— Exact, Golan.

— Atunci aş spune că suntem la mai puţin de un miliard şi jumătate de kilometri distanţă de Pământ, şi nu am fost opriţi. Gaia ne-a oprit, atunci când ne-am apropiat.

— Eraţi mai aproape de Gaia atunci când aţi fost opriţi, spuse Bliss.

— Aşa este, spuse Trevize, dar în opinia mea, Pământul este mai puternic decât Gaia, iar acesta mi se pare un semn bun. Dacă nu suntem opriţi, poate că Pământul nu are nimic împotriva apropierii noastre.

— Sau poate că Pământul nu există, spuse Bliss.

— Vrei să pui pariu, de data asta? întrebă hotărât Trevize.

— După părerea mea, interveni Pelorat, Bliss a vrut să spună că Pământul este radioactiv, aşa cum toată lumea pare să fie de acord, şi nu suntem opriţi de nimeni deoarece pe Pământ nu există viaţă.

— Nu, spuse Trevize cu violenţă. Cred orice s-a spus despre Pământ, *în afară* de asta. Ne vom apropia, şi vom verifica singuri. Am sentimentul că nu vom fi opriţi.

89

Gigantele gazoase fuseseră lăsate mult în urmă. Imediat după giganta gazoasă cea mai apropiată de soare se afla o centură de asteroizi. (Acea gigantă gazoasă era cea mai mare şi mai masivă, exact aşa cum spuneau legendele.)

În interiorul centurii de asteroizi se aflau patru planete.

Trevize le studie cu atenţie:

— A treia este cea mai mare. Dimensiunile sunt adecvate, la fel şi distanţa faţă de soare. Ar putea fi locuibilă.

Pelorat prinse o urmă de incertitudine în cuvintele lui Trevize.

— Are atmosferă? întrebă el.

— A, da, spuse Trevize. A doua, a treia, şi a patra au fiecare atmosferă. Şi, ca în vechile basme pentru copii, a doua este prea densă, a patra nu este suficient de densă, însă a treia este exact aşa cum trebuie.

— Deci crezi că ar putea fi Pământul?

— Să cred? aproape că explodă Trevize. Nu am nevoie să cred. *Este* Pământul. Are satelitul gigant de care mi-ai povestit.

— Are?

Şi Trevize fu martor la cel mai larg zâmbet care apăruse vreodată pe figura lui Pelorat.

— Sigur! Uite, priveşte-l, la mărire maximă.

Pelorat văzu două pătrare, unul evident mai mare şi mai strălucitor decât celălalt.

— Cel mic este satelitul? întrebă el.

— Da. Este mai depărtat de planetă decât sateliţii obişnuiţi, dar nu încape nicio îndoială că se roteşte în jurul ei. Are mărimea unei planete mai mici; de fapt, este mai mic decât oricare dintre cele patru planete interioare care înconjoară soarele. Totuşi, este mare pentru un satelit. Are un diametru de cel puţin două mii de kilometri, semănând din acest punct de vedere cu sateliţii ce orbitează în jurul gigantelor gazoase.

— Nu e mai mare? făcu dezamăgit Pelorat. Deci nu este un satelit gigantic?

— Ba da, este. Un satelit cu un diametru de două sau trei mii de kilometri orbitând în jurul unei gigante gazoase este una. Acelaşi satelit înconjurând o planetă mică, solidă, locuibilă, este cu totul altceva. Acel satelit are un diametru ce depăşeşte un sfert din diametrul Pământului. Unde ai mai auzit de un asemenea raport atunci când este vorba de o planetă locuibilă?

— Ştiu foarte puţin despre aceste lucruri, spuse Pelorat cu timiditate.

— Atunci crede-mă pe cuvânt, Janov. Este unic. În acest moment privim practic o planetă dublă, şi sunt puţine planetele în jurul cărora orbitează altceva decât pietroaie… Janov, dacă iei în considerare acea gigantă gazoasă de pe poziţia a şasea, şi această planetă de pe poziţia a treia cu enormul său satelit – legendele făcând referiri la amândouă, referiri care ţi se par incredibile dacă nu le verifici cu proprii tăi ochi – atunci acea planetă pe care o privim acum *trebuie* să fie Pământul. Nu este de conceput că ar putea fi altceva. L-am găsit, Janov, l-am găsit!

90

Erau în a doua zi a lentei apropieri de Pământ, şi Bliss căscă în timpul cinei:

— Am impresia că cea mai mare parte a timpului am petrecut-o apropiindu-ne şi îndepărtându-ne de planete. Am irosit săptămâni întregi, fără nicio exagerare.

— Asta din cauză că Salturile pot fi periculoase dacă sunt efectuate *prea* aproape de o stea, spuse Trevize. Iar în cazul *de faţă*, ne mişcăm foarte încet deoarece nu vreau să intru prea repede într-un posibil pericol.

— Din câte am înţeles eu, aveai sentimentul că nu vom fi opriţi.

— Într-adevăr, dar nu vreau să risc totul din cauza unui simplu sentiment.

Trevize privi conţinutul lingurii înainte de a-l introduce în gură, şi spuse:

— Ştiţi, duc dorul peştelui mâncat pe Alfa. Nu ne-am ospătat decât de trei ori acolo.

— Păcat, fu de acord Pelorat.

— Ei bine, spuse Bliss, am vizitat cinci lumi şi a trebuit să le părăsim pe fiecare într-o asemenea grabă încât nu am mai avut timp să ne facem provizii suplimentare de hrană şi să facem o variaţie. Chiar şi atunci când lumea avea hrană de oferit, aşa cum a fost cazul cu Comporellon şi Alfa, şi probabil…

Nu duse fraza până la capăt, deoarece Fallom, ridicând rapid privirea, o termină ea:

— Solaria? Nu aţi putut lua hrană de acolo? Este foarte multă mâncare. La fel de multă ca şi pe Alfa. Şi chiar mai bună.

— Ştiu, Fallom, spuse Bliss. Însă nu am avut timp.

Fallom o privi cu un aer serios:

— Îl voi mai revedea vreodată pe Jemby, Bliss? Spune-mi adevărul.

— S-ar putea, dacă ne întoarcem pe Solaria, spuse Bliss.

— Ne vom întoarce vreodată pe Solaria?

Bliss ezită:

— Nu ştiu.

— Acum mergem spre Pământ, nu-i aşa? Nu este planeta pe care ne-am născut cu toţii, după cum spuneai?

— Unde s-au născut *străbunii* noştri, spuse Bliss.

— Pot să pronunţ „strămoşi”.

— Da, mergem spre Pământ.

— De ce?

— Cine n-ar vrea să vadă lumea strămoşilor săi? spuse Bliss cu blândeţe.

— Cred că nu este singurul motiv. Păreţi cu toţii îngrijoraţi.

— Din cauză că nu am mai fost niciodată pe Pământ. Nu ştim la ce să ne aşteptăm.

— Cred că sunt şi alte motive.

Bliss zâmbi:

— Ai terminat de mâncat, Fallom dragă, aşa că ce-ar fi să mergi în cameră şi să ne cânţi o serenadă la flaut? Cânţi din ce în ce mai frumos. Haide, haide.

Îi dădu o pălmiţă peste fund, pentru a o grăbi, şi Fallom plecă, întorcându-se o singură dată pentru a-i arunca lui Trevize o privire meditativă.

Trevize privi în urma ei cu un dezgust nedisimulat:

— Chestia asta citeşte minţile?

— Nu o numi „chestie”, Trevize, spuse Bliss cu asprime.

— Citeşte minţile? Ai putea fi în măsură să-ţi dai seama.

— Nu, nu le citeşte. Nici Gaia nu poate. Nici cei din A Doua Fundaţie. Citirea minţilor în sensul spionării unei conversaţii, sau aflării unor gânduri concrete, nu este un lucru posibil acum, sau în viitorul previzibil. Putem detecta, interpreta, şi, într-o anumită măsură, influenţa sentimentele, dar nu este deloc acelaşi lucru.

— De unde ştii că nu poate face un lucru despre care numai *se presupune* că este deocamdată imposibil?

— Pentru că, aşa cum ai spus adineauri, ar trebui să îmi pot da seama.

— Poate că te manipulează, şi nu eşti conştientă de acest lucru.

Bliss dădu ochii peste cap, exasperată:

— Fii rezonabil, Trevize. Chiar dacă ar avea capacităţi paranormale, mie nu mi-ar putea face nimic, deoarece eu nu sunt Bliss, eu sunt Gaia. Mereu uiţi acest lucru. Ştii ce

inerţie mentală are o întreagă planetă? Crezi că un Izolat, oricât de dotat, poate stăpâni aşa ceva?

— Nu ştii *totul*, Bliss, aşa că nu e cazul să fii excesiv de încrezătoare în tine însăţi, spuse posac Trevize. Ches… *Ea* nu este de foarte multă vreme împreună cu noi. În acest timp eu nu am putut învăţa decât rudimentele unui limbaj, dar uite că ea vorbeşte deja la perfecţie Galactica, practic cu întregul vocabular. Da, ştiu că ai ajutat-o, dar aş dori să încetezi.

— Ţi-am spus că am ajutat-o, dar ţi-am spus de asemeni că este teribil de inteligentă. Suficient de inteligentă pentru a-mi dori să facă parte din Gaia. Dacă am putea-o atrage spre noi! Este tânără, am putea afla destule despre Solarieni pentru a absorbi în cele din urmă în întregime acea lume a lor. Ne-ar putea fi utili.

— Nu te-ai gândit că Solarienii sunt Izolaţi într-o măsură patologică, chiar şi pentru standardele *mele*?

— Ca parte a Gaiei, nu ar mai fi aşa.

— Cred că te înşeli, Bliss. Cred că acest copil Solarian este periculos şi că ar trebui să scăpăm de el.

— Cum? O arunci afară prin uşa principală? O omori, o tai bucăţi şi o adaugi la rezervele noastre de hrană?

— Bliss, exagerezi, spuse Pelorat.

— Este dezgustător, spuse Trevize, şi complet deplasat.

Ascultă câteva momente. Flautul cânta fără întrerupere sau ezitare, şi vorbiseră aproape în şoaptă.

— Când toate acestea se vor sfârşi, va trebui să o ducem înapoi pe Solaria, şi să ne asigurăm că Solaria va fi pentru totdeauna ruptă de restul galaxiei. Părerea mea este că ar trebui distrusă. Nu am încredere şi mă tem de ea.

Bliss se gândi puţin, după care spuse:

— Trevize, ştiu că ai darul de a ajunge la decizia corectă, dar ştiu de asemeni că de la început Fallom ţi-a fost antipatică. Bănuiesc că asta se datorează umilirii suferite pe Solaria. În consecinţă, ai căpătat o ură violentă faţă de planetă şi de locuitorii săi. Având în vedere că nu mă pot atinge de mintea ta, nu sunt sigură. Te rog să-ţi

aminteşti că dacă nu am fi luat-o pe Fallom cu noi, acum am fi fost pe Alfa… morţi. Şi, probabil, îngropaţi.

— Ştiu, Bliss, dar chiar şi aşa…

— Iar inteligenţa ei este de admirat, nu de invidiat.

— Nu o invidiez. Mă tem de ea.

— De inteligenţa ei?

Trevize îşi linse buzele, gânditor:

— Nu, nu chiar.

— Atunci, de ce anume?

— Nu ştiu, Bliss. Dacă aş şti de ce anume mă tem, ar fi posibil să nu mă mai tem. Este ceva ce nu înţeleg foarte bine.

Vocea îi coborî, ca şi cum ar fi vorbit cu sine însuşi:

— Se pare că Galaxia este plină de lucruri pe care nu le înţeleg. De ce am ales Gaia? De ce trebuie să găsesc Pământul? Psihoistoria are o ipoteză lipsă? Dacă da, care anume? Şi, mai presus de toate, de ce mă îngrijorează Fallom?

— Din nefericire, nu pot răspunde la aceste întrebări, spuse Bliss.

Se ridică şi părăsi camera.

Pelorat privi în urma ei, apoi spuse:

— Cu siguranţă că lucrurile nu sunt chiar atât de negre precum par, Golan. Ne apropiem din ce în ce mai mult de Pământ, şi odată ce vom ajunge la el, toate misterele s-ar putea să se lămurească. Până acum se pare că nimeni şi nimic nu depune efortul de a ne opri din drum.

Trevize miji ochii înspre Pelorat şi spuse:

— Mi-aş dori ca ceva să ne împiedice.

— Serios? se miră Pelorat. De ce?

— Să fiu sincer, aş dori să văd un semn de viaţă.

Pelorat deschise ochii mari:

— Deci, în cele din urmă, ai descoperit că Pământul este radioactiv?

— Nu chiar. Dar este cald. Un pic mai cald decât mă aşteptam.

— Este semn rău?

— Nu neapărat. Nu înseamnă că este nelocuibil. Stratul de nori este gros şi format fără îndoială din vapori de apă, astfel încât norii, împreună cu oceanul care are o masă considerabilă, ar putea menţine viaţa în ciuda temperaturii pe care am calculat-o. Deocamdată nu pot fi sigur. Numai că…

— Da, Golan?

— Ei bine, dacă Pământul *ar fi* radioactiv, asta ar explica foarte bine temperatura ceva mai ridicată.

— Dar reciproca nu este obligatorie, nu-i aşa? Dacă este mai cald decât ne-am fi aşteptat, asta nu înseamnă că *trebuie* să fie radioactiv.

— Nu. Nu înseamnă.

Trevize reuşi să scoată un zâmbet forţat:

— N-are niciun rost să facem tot felul de presupuneri, Janov. Într-o zi sau două, voi putea afla mai multe despre el, şi vom şti cu siguranţă.

91

Fallom stătea pe pat, cufundată în gânduri, când Bliss intră în cameră. Fallom ridică scurt privirea, apoi o coborî din nou. Bliss spuse calm:

— Ce s-a întâmplat, Fallom?

— De ce mă detestă Trevize atât de mult?

— De unde ai tras concluzia că te detestă?

— Mă priveşte iritat… acesta este cuvântul?

— Da, posibil.

— Mă priveşte iritat ori de câte ori sunt lângă el. Faţa lui se crispează mereu, un pic.

— Trevize trece printr-o perioadă mai dificilă, Fallom.

— Deoarece caută Pământul?

— Da.

Fallom se gândi puţin, apoi spuse:

— Este deosebit de iritat atunci când deplasez mental vreun lucru.

Bliss strânse buzele:

— Haide, Fallom, ţi-am spus că nu trebuie să faci aşa ceva, mai ales atunci când este Trevize de faţă!

— Ieri stăteam aici în cameră, iar el era în pragul uşii, şi nu l-am observat. Nu ştiam că se uită la mine. Oricum, era una dintre video-cărţile lui Pel, şi încercam s-o fac să stea pe un colţ. Nu făceam nimic rău.

— Îl enervează, Fallom, şi vreau să nu mai faci aşa ceva, chiar dacă el nu e de faţă.

— Se enervează din cauză că nu poate să facă şi el la fel?

— Probabil.

— Tu poţi?

Bliss dădu încet din cap:

— Nu, nu pot.

— *Pe tine* nu te enervează atunci când o fac. Nici pe Pel.

— Oamenii diferă între ei.

— Ştiu, spuse Fallom cu o duritate care o surprinse pe Bliss şi o făcu să se încrunte.

— Ce ştii tu, Fallom?

— *Eu sunt* diferită.

— Desigur, adineauri am spus asta. Oamenii diferă între ei.

— Trupul meu este diferit. Şi pot mişca lucruri.

— Este adevărat.

Fallom spuse, cu o urmă de răzvrătire:

— Eu *trebuie* să mişc lucruri. Trevize nu ar trebui să se enerveze din cauza asta, iar tu nu ar trebui să mă opreşti.

— Dar pentru ce trebuie să mişti lucrurile?

— Pentru antrenament. Ezerciziu… aşa se spune?

— Nu chiar. Exerciţiu.

— Da. Jemby mereu îmi spunea că trebuie să-mi antrenez…

— Lobii-transductori?

— Da. Şi să-i fac puternici. Apoi, când voi fi mare, voi putea activa toţi roboţii. Chiar şi pe Jemby.

— Fallom, cine activa toţi roboţii, dacă nu tu?

— Bander.

Fallom vorbise fără nicio urmă de emoţie.

— L-ai cunoscut pe Bander?

— Desigur. L-am vizionat de multe ori. Eu trebuia să fiu următorul şef al moşiei. Moşia Bander urma să devină moşia Fallom. Aşa mi-a spus Jemby!

— Vrei să spui că Bander a venit în…

Datorită surprinderii, gura lui Fallom descrise un O perfect. Spuse, aproape sugrumată:

— Bander n-ar fi venit niciodată în…

Rămase fără respiraţie şi aşteptă puţin ca să-şi recapete suflul, apoi spuse:

— Am *vizionat* imaginea lui Bander.

— Cum te trata Bander? întrebă şovăitoare Bliss.

Fallom o privi pe Bliss cu ochi puţin nedumeriţi:

— Bander mă întreba dacă aveam nevoie de ceva; dacă mă simţeam bine. Dar Jemby era mereu alături de mine, aşa încât nu aveam nevoie de nimic şi mă simţeam întotdeauna bine.

Coborî privirea în podea. Apoi îşi acoperi ochii cu mâinile, şi spuse:

— Dar Jemby s-a oprit. Din cauză că Bander… s-a oprit şi el. Aşa cred.

— De ce spui asta? o întrebă Bliss.

— M-am gândit. Bander activa toţi roboţii, iar dacă Jemby s-a oprit, ca şi ceilalţi roboţi, trebuie să se fi oprit şi Bander. Nu-i aşa?

Bliss rămase tăcută.

— Dar atunci când mă veţi duce înapoi pe Solaria, spuse Fallom, îl voi activa pe Jemby, apoi restul roboţilor, şi voi fi din nou fericită.

Plângea cu suspine.

— Nu eşti fericită cu noi, Fallom? o întrebă Bliss. Nici măcar un pic? Din când în când?

Fallom ridică din podea faţa brăzdată de lacrimi şi o privi pe Bliss. Scutură din cap şi spuse cu voce tremurândă:

— Îl vreau pe Jemby.

Plină de compasiune, Bliss o cuprinse în braţe:

— Of, Fallom, ce mult aş dori să vă pot aduce din nou împreună, pe tine şi pe Jemby!

Îşi dădu deodată seama că şi ea plângea.

92

Pelorat intră şi le găsi în această poziţie. Se opri şi spuse:

— Ce s-a întâmplat?

Bliss se desprinse şi cotrobăi după o bucată de ţesătură cu care să îşi şteargă lacrimile. Dădu din cap, şi Pelorat spuse deodată, cu o îngrijorare crescută:

— Dar *ce* s-a întâmplat?

— Fallom, odihneşte-te puţin, spuse Bliss. Am să mă gândesc la ceva care să-ţi amelioreze situaţia. Ţine minte... Te iubesc la fel cum te iubea şi Jemby.

Îl prinse pe Pelorat de cot şi se grăbi să îl scoată afară din cameră, spunând:

— Nu-i nimic, Pel... Nimic.

— Este Fallom, nu-i aşa? Îi este dor de Jemby.

— Teribil. Şi nu putem face nimic. Îi pot spune că o iubesc... şi o iubesc sincer. Cum să nu iubeşti un copil atât de inteligent şi de blând?... Fantastic de inteligent. Trevize crede că este *prea* inteligent. Ştii, ea l-a văzut deja pe Bander... sau, mai degrabă, i-a vizionat imaginea holografică. Amintirea lui însă nu o afectează; este foarte rece şi prozaică atunci când vorbeşte despre el, iar eu o înţeleg. Nu îi unea decât faptul că Bander era proprietarul moşiei, şi ea trebuia să îi succeadă. Niciun fel de altă relaţie.

— Fallom înţelege că Bander i-a fost tată?

— *Mamă.* Dacă suntem de acord că Fallom trebuie considerată femeie, atunci putem spune la fel şi despre Bander.

— Nu contează, Bliss dragă. Fallom îşi dă seama că Bander i-a fost părinte?

— Nu ştiu dacă ar înţelege. Ar putea, desigur, dar nu a dat niciun semn în această direcţie. Oricum, Pel, a putut să deducă faptul că Bander este mort, deoarece şi-a dat

seama că dezactivarea lui Jemby trebuie să fie rezultatul întreruperii alimentării, şi din moment ce Bander furniza energia… Asta mă înfricoşează.

Pelorat spuse gânditor:

— Pentru ce, Bliss? Nu este, la urma urmelor, decât o deducţie logică.

— Acest deces permite încă o deducţie logică. Decesele trebuie să fie foarte rare pe Solaria, cu Spaţienii săi longevivi şi izolaţi. Experienţa morţii naturale trebuie că este limitată pentru fiecare dintre ei, şi probabil absentă la un copil Solarian de vârsta lui Fallom. Dacă Fallom continuă să se gândească la moartea lui Bander, va începe să se întrebe *de ce* a murit Bander, iar faptul că acest eveniment a avut loc atunci când eram şi noi pe planetă cu siguranţă o va determina să lege cauza de efect.

— Îşi va da seama că noi l-am omorât pe Bander?

— Nu noi l-am omorât pe Bander, Pel. *Eu* l-am omorât.

— Nu are cum să-şi dea seama.

— Dar va trebui să-i spun. Şi aşa este destul de necăjită din cauza lui Trevize, iar el este evident şeful expediţiei. Ea va considera, în mod firesc, că el a provocat moartea lui Bander, şi cum aş putea permite ca Trevize să suporte pe nedrept aceasta învinuire?

— Dar ce contează, Bliss? Copilul nu simte nimic pentru ta… mama ei. Doar pentru robot, pentru Jemby.

— Dar moartea mamei a însemnat şi moartea robotului. Eram gata să-mi mărturisesc responsabilitatea. Am fost puternic tentată.

— De ce?

— Aşa i-aş fi putut explica în felul meu. Aş fi putut-o calma, să o pregătesc pentru descoperirea acestui fapt, într-o succesiune logică, derulată astfel încât să capete o justificare.

— Dar *a existat* o justificare. A fost auto-apărare. Toţi am fi putut muri într-o clipă, dacă nu ai fi acţionat tu.

— Asta i-aş fi explicat, dar nu am ştiut cum să i-o spun. Mi-a fost teamă că nu mă va crede.

Pelorat dădu din cap. Spuse, oftând:

— Crezi că ar fi fost mai bine dacă n-am fi luat-o cu noi? Situaţia asta îţi provoacă atâta nefericire!

— Nu, spuse Bliss furioasă, nu spune aşa ceva. Aş fi fost infinit mai nefericită dacă aş fi lăsat-o acolo, şi mai târziu mi-aş fi reproşat neîncetat că am lăsat un copil să fie măcelărit fără milă din cauza unui lucru de care *noi* suntem vinovaţi.

— Acesta-i obiceiul pe lumea lui Fallom.

— Haide, Pel, nu începe să gândeşti şi tu ca Trevize. Izolaţilor le este posibil să accepte aceste lucruri, şi să nu se mai gândească la ele. Metoda Gaiei este însă aceea de a salva viaţa, nu de a o distruge, sau a sta pasivă în timp ce este distrusă. Viaţa tuturor creaturilor trebuie, după cum ştim cu toţii, să ajungă inevitabil la un sfârşit, pentru a permite naşterea altor creaturi. Dar niciodată în mod inutil, niciodată fără un scop anume. Moartea lui Bander, deşi inevitabilă, este foarte greu de îndurat; moartea lui Fallom ar fi depăşit orice limită.

— Da, spuse Pelorat, cred că ai dreptate... Şi în orice caz, nu venisem să te văd pentru problema lui Fallom. Este vorba de Trevize.

— Ce-i cu Trevize?

— Bliss, sunt îngrijorat din cauza lui. Aşteaptă informaţiile pentru a le analiza, şi sunt sigur că nu mai poate suporta tensiunea.

— Nu-mi fac probleme pentru el. Îl bănuiesc că are o minte robustă şi stabilă.

— Avem cu toţii nişte limite, însă. Ascultă, planeta Pământ este mai caldă decât s-a aşteptat; mi-a spus-o. Probabil are impresia că este prea caldă pentru a putea adăposti viaţa, deşi sunt evidente eforturile de a se sugestiona că lucrurile nu stau chiar aşa.

— Poate că are dreptate. Poate că *nu* este prea cald pentru a adăposti viaţa.

— De asemenea, recunoaşte că această căldură ar putea fi emanată de o crustă radioactivă. Dar refuză să creadă acest lucru... Într-o zi sau două, vom fi suficient de

aproape pentru a afla adevărul. Dacă Pământul *este* radioactiv?

— Atunci va trebui să acceptăm realitatea.

— Dar… Nu ştiu cum să spun, sau cum să formulez în termeni de specialitate. Dacă mintea lui…

Bliss aşteptă, apoi spuse, ironică:

— Sare în aer?

— Da. Sare în aer. N-ar trebui să faci acum ceva pentru a-l întări? Să-l ţii calm, sub control, ca să spun aşa?

— Nu, Pel. Nu cred că este chiar atât de fragil, iar hotărârea Gaiei este fermă: nu trebuie să ne atingem de mintea lui.

— Dar asta este problema. Are această capacitate de a ajunge la decizii corecte, după cum spuneţi. Şocul pe care îl va avea atunci când îşi va da seama că întreg proiectul lui se reduce la neant, tocmai când părea gata să reuşească, s-ar putea să nu-i distrugă creierul, dar i-ar putea afecta capacitatea de a lua decizii corecte. Această capacitate este foarte neobişnuită. Nu ar putea fi totodată neobişnuit de fragilă?

Bliss rămase o clipă pe gânduri. Apoi ridică din umeri.

— Bine, spuse ea, poate că am să ţin un ochi îndreptat asupra lui.

93

În următoarele treizeci şi şase de ore, Trevize îşi dădu vag seama că Bliss şi, într-o măsură mai mică, Pelorat, îl ţineau tot timpul sub supraveghere. Totuşi, nu era ceva foarte neobişnuit pe o navă atât de compactă ca a lor, şi de altfel avea alte lucruri pe cap.

Acum, stând la computer, îi simţi în pragul uşii. Ridică privirea spre ei, cu o figură inexpresivă.

— Da? spuse el cu o voce foarte calmă.

Pelorat spuse stânjenit:

— Ce mai faci, Golan?

— Întreab-o pe Bliss, spuse Trevize. Mă supraveghează intens de ore întregi. Probabil că-mi cotrobăie prin minte… Nu-i aşa, Bliss?

— Nu, spuse Bliss, pe un ton neutru, dar dacă simţi că ai nevoie de ajutorul meu, aş putea încerca… Ai nevoie de ajutorul meu?

— Nu, pentru ce? Lăsaţi-mă în pace. Amândoi.

— Te rog, spune-ne ce se întâmplă, îl rugă Pelorat.

— Ghici!

— Pământul este…

— Da, este. Ceea ce toată lumea ne spunea cu atâta insistenţă, este perfect adevărat.

Trevize făcu un gest înspre ecran, unde Pământul se vedea în partea întunecată, eclipsând soarele. Era un cerc complet negru, care se profila pe cerul înstelat, cu circumferinţa subliniată de o curbă portocalie discontinuă.

— Portocaliul acela este radioactivitatea? întrebă Pelorat.

— Nu. Este lumina soarelui refractată prin atmosferă. Dacă atmosfera nu ar fi atât de noroasă, linia ar fi continuă. Radioactivitatea nu o putem vedea. Diversele radiaţii, chiar şi razele gama, sunt absorbite de atmosferă. Totuşi, se produc radiaţii secundare, relativ slabe, pe care computerul le poate detecta. Ele sunt în continuare invizibile, dar computerul poate produce un foton de lumină vizibilă pentru fiecare particulă sau undă de radiaţie pe care o primeşte şi poate astfel reprezenta Pământul în culori false. Priviţi.

Şi cercul întunecat începu să se coloreze cu pete slabe de albastru.

— Cât de mare este radioactivitatea acolo? întrebă încet Bliss. Suficientă pentru ca viaţa umană să nu poată exista?

— Niciun fel de viaţă, spuse Trevize. Planeta este nelocuibilă. Ultima bacterie, ultimul virus, au pierit de mult.

— O putem cerceta? spuse Pelorat. Vreau să spun, în costume spaţiale?

— Timp de câteva ore… Înainte de a fi doborâţi de o boală ireversibilă datorată radiaţiei.

— Atunci, Golan, ce facem?

— Ce facem?

Trevize îl privi pe Pelorat cu aceeaşi figură inexpresivă.

— Ştii ce aş vrea să fac? spuse el. V-aş duce – pe tine, pe Bliss şi copilul – înapoi pe Gaia, şi v-aş lăsa acolo pentru totdeauna. După care m-aş întoarce pe Terminus, şi aş preda nava. Apoi aş vrea să demisionez din Consiliu, lucru care ar fi de natură să o bucure foarte mult pe Doamna Primar Branno. Apoi aş vrea să trăiesc din pensie şi să las Galaxia să se descurce singură, cum o vrea ea. Nu mă va mai interesa nimic despre Planul Seldon, sau Fundaţie, sau A Doua Fundaţie, sau Gaia. Galaxia este liberă să-şi aleagă drumul propriu. Eu oricum voi muri, ca orice fiinţă umană, de ce să mă intereseze vreun pic ceea ce se va întâmpla după moartea mea?

— Sunt sigur că nu vorbeşti serios, Golan, insistă Pelorat.

Trevize îl fixă o clipă, apoi inspiră adânc:

— Nu, nu vorbesc serios, dar ce mult mi-aş dori să fac exact ceea ce ţi-am spus adineauri!

— Lasă asta. Ce vei face *în realitate*?

— Ţin nava pe orbită în jurul Pământului, trec peste şocul ăsta, şi mă gândesc la ce fac în continuare. Numai că...

— Da?

Şi Trevize spuse, disperat:

— *Ce* pot face în continuare? Ce mai este de căutat? Ce mai este de găsit?

20. Lumea vecină

94

Timp de patru mese succesive, Pelorat şi Bliss se întâlniră cu Trevize doar la masă. În restul timpului, era fie în cabina de pilotaj, fie în propriul său dormitor. Când lua masa, era tăcut. Stătea cu buzele strânse, şi mânca puţin.

La a patra masă, însă, Pelorat avu impresia că ceva din gravitatea obişnuită dispăruse de pe figura lui Trevize. Îşi drese de două ori glasul, ca şi cum era gata de a spune ceva, după care se răzgândi.

În cele din urmă, Trevize ridică privirea spre el şi spuse:

— Da?

— Te-ai… Te-ai gândit, Golan?

— De ce întrebi?

— Pari mai puţin posomorât.

— Nu sunt mai puţin posomorât, dar *într-adevăr*, m-am gândit. Intens.

— Putem afla şi noi la ce te-ai gândit? întrebă Pelorat.

Trevize aruncă o privire scurtă în direcţia lui Bliss. Ea se uita cu încăpăţânare în propria farfurie, păstrând o linişte prudentă, ca şi cum era sigură că Pelorat va merge mai departe decât ar putea ea în acest moment delicat.

— Şi tu eşti curioasă, Bliss? întrebă Trevize.

Ea ridică o clipă ochii:

— Da. Desigur.

Fallom lovi veselă cu piciorul în masă, şi spuse:

— Am găsit Pământul?

Bliss o strânse de umăr. Trevize nu îi acordă atenţie.

— Trebuie să începem cu un fapt incontestabil, spuse el. Informaţiile referitoare la Pământ au fost eliminate de pe

toate lumile. Asta e de natură să ne conducă la o concluzie inevitabilă. Se ascunde ceva care se află pe Pământ. Şi totuşi, prin observaţie directă, descoperim că Pământul este radioactiv, deci orice s-ar afla pe el este ascuns în mod automat. Nimeni nu poate ateriza pe suprafaţa lui şi, de la distanţa asta, când suntem foarte aproape de limita magnetosferei şi nu îndrăznim să ne apropiem mai mult, nu putem descoperi nimic.

— Eşti sigur? întrebă încet Bliss.

— Am petrecut mult timp la computer, analizând Pământul în toate modurile. Nu este nimic de găsit. Mai mult, *simt* că nu este nimic. Atunci, pentru ce au fost înlăturate toate datele despre Pământ? Cu siguranţă, ceea ce trebuie ascuns este disimulat într-un mod mai eficient decât îşi poate imagina cineva, şi nu este nevoie de oameni pentru a proteja acest tezaur preţios.

— Este posibil, spuse Pelorat, să fi fost într-adevăr ceva de ascuns pe Pământ, într-o perioadă când încă nu devenise atât de radioactiv încât să interzică accesul vizitatorilor. Pământenii s-au temut probabil că cineva ar putea ateriza şi descoperi acel nu-ştiu-ce. *Atunci* a încercat Pământul să elimine informaţiile referitoare la el însuşi. Ce avem acum nu este decât un vestigiu al acelei perioade nesigure.

— Nu, spuse Trevize, nu cred. Eliminarea informaţiilor din Biblioteca Imperială a Trantorului pare să fi avut loc recent.

Se întoarse deodată spre Bliss:

— Am dreptate?

Bliss spuse, pe un ton neutru:

— Eu/noi/Gaia aşa am tras concluzia, analizând mintea tulburată a lui Gendibal din A Doua Fundaţie, atunci când el, voi, şi cu mine, am avut întâlnirea cu Primarul Terminus-ului.

— Deci orice ar fi fost ascuns pentru a nu fi găsit, spuse Trevize, trebuie că se ascunde şi *acum*. Mai mult ca sigur, *acum* există pericolul de a fi descoperit, în ciuda faptului că Pământul este radioactiv.

— Cum este posibil aşa ceva? întrebă nelămurit Pelorat.

— Gândeşte-te, spuse Trevize. Poate că ceea ce s-a aflat pe Pământ nu mai este acum acolo, ci a fost mutat după ce pericolul radioactiv a crescut. Cu toate acestea, ar putea fi posibil ca, dacă descoperim Pământul, să putem deduce locul în care a fost mutat secretul. Dacă lucrurile stau aşa, locul în care se află Pământul ar trebui ascuns în continuare.

Vocea lui Fallom se auzi din nou, ascuţită:

— Pentru că dacă nu găsim Pământul, Bliss spune că mă vei duce înapoi la Jemby.

Trevize se întoarse spre Fallom şi o privi duşmănos. Bliss spuse, coborând vocea:

— Ţi-am spus că ar fi posibil, Fallom. Discutăm mai târziu despre asta. Acum mergi în camera ta şi citeşte, sau cântă la flaut, sau fă ce vrei. Du-te… du-te.

Fallom, încruntându-se îmbufnată, părăsi masa.

— Dar cum poţi spune aşa ceva, Golan? întrebă Pelorat. Iată-ne aici. Am descoperit Pământul. Putem deduce acum unde s-ar afla acel secret, dacă nu pe Pământ?

Trevize avu nevoie de câteva momente pentru a depăşi starea de proastă dispoziţie pe care i-o indusese Fallom. Apoi spuse:

— De ce nu? Imaginează-ţi cum radioactivitatea crustei Pământului a devenit din ce în ce mai periculoasă. Populaţia descreştea continuu prin moarte şi emigrare, iar secretul, oricare ar fi fost, era într-o nesiguranţă crescândă. Cine va mai rămâne să îl protejeze? În cele din urmă, trebuia mutat pe o altă lume, altfel utilitatea lui pentru Pământ – oricare ar fi fost ea – avea să fie pierdută. Bănuiesc că mutarea s-a făcut cu inima îndoită şi, mai mult sau mai puţin, în ultima clipă. Acum, Janov, îţi aminteşti de bătrânul de pe Noul Pământ, care ţi-a împuiat urechile cu versiunea lui despre istoria Pământului?

— Monolee?

— Da. El. Nu ţi-a spus, referitor la colonizarea Noului Pământ, că pe acea planetă a fost adus ceea ce mai rămăsese din populaţia Pământului?

— Vrei să spui, bătrâne, că ceea ce căutăm noi se află acum pe Noul Pământ? Adus acolo de rămăşiţele populaţiei Pământului?

— Crezi că nu ar fi posibil? spuse Trevize. Galaxia cunoaşte despre Noul Pământ cu foarte puţin mai multe decât cunoaşte despre Pământ, iar locuitorii săi sunt suspect de înverşunaţi în a ţine străinii departe de lumea lor.

— Am fost acolo, interveni Bliss. Nu am găsit nimic.

— Nu căutam decât locul unde se află Pământul.

Pelorat spuse, nedumerit:

— Dar noi căutăm ceva cu tehnologie înaltă; ceva care poate subtiliza informaţiile chiar de sub nasul celei de-A Doua Fundaţii, şi chiar de sub nasul – scuză-mă, Bliss – Gaiei. Oamenii aceia de pe Noul Pământ pot controla vremea pe o suprafaţă redusă şi pot avea la dispoziţie anumite tehnici de biotehnologie, dar trebuie să recunoşti ca nivelul lor tehnologic este, pe ansamblu, foarte redus.

Bliss încuviinţă:

— Sunt de acord cu Pel.

— Tragem concluzii plecând de la foarte puţine certitudini, spuse Trevize. Nu i-am văzut deloc pe bărbaţii din flota de pescuit. Nu am văzut din întreaga insulă decât micuţul petic pe care am aterizat. Ce am fi descoperit dacă am fi cercetat cu mai multă insistenţă? La urma urmelor, nu am recunoscut tuburile fluorescente decât după ce le-am văzut funcţionând, iar dacă tehnologia părea să fie la un nivel scăzut, *părea*, spun…

— Da? spuse Bliss deloc convinsă.

— Aceasta s-ar putea datora vălului destinat ascunderii adevărului.

— Imposibil, spuse Bliss.

— Imposibil? Tu mi-ai spus că pe Trantor, civilizaţia cea mai importantă ca număr era în mod intenţionat ţinută la un nivel scăzut de tehnologie, pentru a disimula micul nucleu al celor din A Doua Fundaţie. De ce în cazul Pământului nu ar fi valabilă aceeaşi strategie?

— Deci propui să ne întoarcem pe Noul Pământ şi să riscăm din nou infectarea... care de această dată poate fi activată? Contactul sexual este fără îndoială un mod deosebit de plăcut de infectare, dar s-ar putea să nu fie singurul.

Trevize ridică din umeri:

— Nu mă încântă deloc să ne întoarcem pe Noul Pământ, dar s-ar putea să fim obligaţi.

— *S-ar putea?*

— S-ar putea! În definitiv, există şi o altă posibilitate.

— Care anume?

— Noul Pământ orbitează în jurul stelei numită Alfa. Dar Alfa face parte dintr-un sistem binar. Nu ar fi la fel de posibil ca şi în jurul surorii lui Alfa să orbiteze o planetă locuibilă?

— Destul de puţin probabil, spuse Bliss dând din cap. Sora are o strălucire egală cu un sfert din cea a Alfei.

— Puţin probabil, dar nu *prea* puţin probabil. Dacă există o planetă destul de apropiată de stea, ar putea fi locuibilă.

— Computerul spune ceva despre vreo planetă a surorii?

Trevize zâmbi, sigur pe el:

— Am verificat. Sunt cinci planete de dimensiuni moderate. Fără gigante gazoase.

— Şi este vreuna din cele cinci locuibilă?

— Computerul nu dă niciun fel de informaţii despre planete, în afară de numărul şi de dimensiunea lor.

— Oh, făcu dezamăgit Pelorat.

— Nu există motiv pentru care să fii dezamăgit, spuse Trevize. Niciuna dintre lumile Spaţiene nu apărea în computer. Informaţiile despre Alfa sunt minime. Aceste lucruri sunt ascunse în mod deliberat, şi dacă despre Sora stelei Alfa nu se cunoaşte aproape nimic, am putea considera asta ca pe un semn bun.

— Deci, spuse Bliss pe un ton practic, planul tău este următorul: vizitezi Sora şi, dacă nu obţii nimic, te întorci pe Alfa.

— Da. Şi de data aceasta, când vom ateriza din nou pe Noul Pământ, vom fi pregătiţi. Vom cerceta cu meticulozitate întreaga insulă înainte de aterizare şi, Bliss, aştept de la tine să te foloseşti de capacităţile mentale pentru a ecrana…

În acel moment *Far Star* se hurducă de parcă ar fi fost cuprinsă de un sughiţ. Trevize strigă jumătate furios, jumătate perplex:

— Cine umblă la comenzi?

Şi chiar în momentul în care punea întrebarea, ştiu foarte bine cine era vinovatul.

95

Fallom, la consola computerului, era complet absorbită. Mâinile ei mici, cu degete lungi, erau larg desfăcute pentru a se încadra în conturul uşor strălucitor al palmelor de pe pupitru, şi părură că se afundă în el, chiar dacă acesta era, evident, dur şi lunecos.

Îl văzuse de multe ori pe Trevize ţinând mâinile astfel, şi nu îl văzuse făcând mai mult decât atât. Din punctul ei de vedere, aşa se putea controla nava.

Atunci când avusese ocazia, Fallom îl văzuse pe Trevize închizând ochii; îi închise şi ea acum. După un moment sau două, auzi parcă o voce slabă, îndepărtată – îndepărtată, dar răsunându-i în cap, prin (îşi dădu vag seama) lobii-transductori. Aceştia erau mai importanţi chiar decât mâinile. Se strădui să înţeleagă cuvintele.

Instrucţiuni, spuneau acestea, aproape rugător. *Care sunt instrucţiunile dumneavoastră?*

Fallom nu spuse nimic. Nu-l văzuse niciodată pe Trevize spunând ceva computerului – dar ştia ce dorea, din toată inima. Dorea să se întoarcă pe Solaria, la imensitatea reconfortantă a locuinţei, la Jemby… Jemby… Jemby…

Dorea să meargă acolo şi, gândindu-se la lumea pe care o iubea, şi-o imagină vizibilă pe ecran, aşa cum văzuse şi alte lumi, pe care nu le dorea. Deschise ochii şi îi fixă pe

ecran, dorind ca acolo să se afle o altă lume decât acest Pământ odios. Apoi, privind lumea vizibilă pe ecran, şi-o imagină ca fiind Solaria. Ura această Galaxie goală în care fusese introdusă împotriva voinţei ei. Îi dădură lacrimile, şi nava tremură.

Simţi acel tremurat, şi se clătină puţin.

Apoi auzi paşi răsunând afară, pe coridor şi, când deschise ochii, imaginea fu ocupată de faţa lui Trevize, desfigurată. Acesta îi bloca ecranul, pe care era prezentat tot ceea ce îşi dorea. Trevize striga ceva, dar ea nu îi acordă atenţie. El o luase de pe Solaria omorându-l pe Bander, şi el îi împiedica întoarcerea gândindu-se mereu doar la Pământ. Acum nu mai avea de gând să îl asculte.

Avea să ducă nava înapoi pe Solaria, şi sub intensitatea hotărârii ei, aceasta tremură din nou.

96

Bliss se agăţă disperată de braţul lui Trevize:

— Nu face asta! Nu face asta!

Îl strângea cu putere, trăgându-l înapoi, în timp ce Pelorat, zăpăcit şi împietrit, stătea undeva în spate.

Trevize striga:

— I-aţi mâinile de pe computer!... Bliss, nu-mi sta în cale. Nu vreau să te rănesc.

Bliss spuse cu o voce aproape epuizată:

— Nu fi violent cu copilul. Va trebui să-ţi fac rău *ţie*... în ciuda tuturor ordinelor.

Ochii lui Trevize se plimbau, sălbatic, între Fallom şi Bliss.

— Atunci ia-o de-acolo, Bliss. Acum!

Bliss îl împinse într-o parte cu o surprinzătoare forţă (pe care o luase, se gândi Trevize după aceea, de la Gaia, probabil).

— Fallom, spuse ea, ridică mâinile.

— Nu, ţipă Fallom. Vreau ca nava să meargă pe Solaria. Vreau să meargă acolo! Acolo!

Arătă cu capul înspre ecran, pentru ca nu cumva să slăbească presiunea mâinilor asupra pupitrului.

Dar Bliss o prinse de umăr şi, când mâinile ei o atinseră, începu să tremure.

Vocea lui Bliss deveni blândă:

— Haide, Fallom, spune computerului să fie la fel ca înainte şi vino cu mine. Vino cu mine.

Mâinile ei mângâiau copilul, care se prăbuşi într-un acces de plâns.

Fallom luă mâinile de pe pupitru. Bliss, prinzând-o de subsuoară, o ridică în picioare. O întoarse, strângând-o puternic la piept, lăsând-o să îşi înăbuşe acolo sughiţurile deznădăjduite.

Apoi îi spuse lui Trevize, care stătea încremenit în pragul uşii:

— Dă-te la o parte, Trevize, şi să nu ne atingi atunci când vom trece.

Trevize se dădu repede la o parte.

Bliss se opri o clipă, spunându-i lui Trevize, în şoaptă:

— A trebuit să pătrund o clipă în mintea ei. Dacă i-am provocat fie şi cea mai mică stricăciune, nu te voi ierta uşor.

Trevize avu impulsul de a-i spune că nu dădea niciun milimetru de vacuum pentru mintea lui Fallom; că nu se temea decât pentru computer. Însă, sub privirea concentrată a Gaiei (cu siguranţă, Bliss singură nu era capabilă să îi inspire acel moment de teroare rece pe care îl simţi), tăcu din gură.

Rămase mut şi nemişcat o perioadă destul de lungă după ce Bliss şi Fallom dispăruseră în camera lor. De fapt, rămase aşa până când Pelorat spuse, domol:

— Golan, eşti în regulă? Nu ţi-a făcut niciun rău, nu-i aşa?

Trevize dădu puternic din cap, ca pentru a se scutura de paralizia care îl cuprinsese:

— Sunt în regulă. De fapt, problema este dacă *acela* este în regulă.

Se aşeză la consola computerului, punându-şi mâinile pe cele doua contururi care fuseseră recent acoperite de mâinile lui Fallom.

— Ei? întrebă neliniştit Pelorat.

Trevize ridică din umeri:

— Pare să răspundă normal. Este posibil să descopăr mai târziu ceva în neregulă, dar acum pare normal.

Apoi, furios:

— Computerul nu ar trebui să răspundă eficient decât la mâinile mele, dar în cazul hermafroditului nu au intervenit doar mâinile. Au fost şi lobii-transductori, sunt sigur…

— Dar ce a făcut nava să se scuture? N-ar fi trebuit să facă aşa, nu?

— Nu. Este o navă gravitică şi nu ar fi trebuit să suportăm aceste efecte inerţiale. Dar acel monstru-femelă…

Se opri, părând din nou furios.

— Da?

— Bănuiesc că a dat computerului două instrucţiuni contradictorii, şi pe fiecare cu o asemenea hotărâre, încât computerul nu a avut de ales decât să încerce să facă ambele lucruri în acelaşi timp. A încercat să facă imposibilul, şi din această cauză, trebuie să fi slăbit pentru moment condiţia de insensibilitate la inerţie a navei. Cel, puţin, aşa cred că s-a întâmplat.

Apoi, trăsăturile feţei i se mai relaxară puţin:

— Iar acesta ar putea fi un lucru bun totuşi. Acum îmi dau seama că toată pălăvrăgeala mea despre Alfa Centauri şi Sora sa era o tâmpenie. Acum ştiu unde trebuie să-şi fi mutat Pământul secretul.

97

Pelorat se holbă la el, apoi ignoră ultima remarcă şi se întoarse la o nedumerire mai veche:

— În ce fel a cerut Fallom două lucruri auto-contradictorii?

— Ei bine, a spus că vrea ca nava să se întoarcă pe Solaria.

— Da. Sigur, asta dorea.

— Dar ce vroia ea să spună prin Solaria? Nu poate recunoaşte Solaria, pentru că de fapt nu a văzut-o niciodată din spaţiu. Atunci când am părăsit acea lume în mare grabă, ea dormea. Şi în ciuda celor citite la tine în bibliotecă, împreună cu ce i-o fi spus Bliss, bănuiesc că nu-şi poate imagina o Galaxie de sute de miliarde de stele şi milioane de planete populate. Crescută aşa cum a fost, în subteran şi izolată, ea nu poate înţelege decât că există lumi diferite – dar câte? Două? Trei? Patru? Pentru ea, orice lume este probabil să fie Solaria, şi datorită puterii dorinţei sale, *este* Solaria. Întrucât Bliss a încercat să o liniştească spunându-i că dacă nu găsim Pământul o vom duce înapoi pe Solaria, şi-a imaginat că Solaria este aproape de Pământ.

— Dar de unde ştii, Golan? Ce te face să crezi asta?

— Din cele ce ne-a spus, Janov, atunci când ne-am repezit la ea. A strigat că vrea să meargă pe Solaria, apoi a adăugat „acolo... acolo”, arătând cu capul înspre ecran. Şi ce se afla pe ecran? Satelitul Pământului. Înainte de a merge la masă, când am părăsit computerul, nu era pe ecran; în schimb, era Pământul. Dar poate că Fallom, atunci când a întrebat de Solaria, şi-a întipărit în minte imaginea satelitului, iar computerul, ca răspuns, trebuie să se fi focalizat asupra acestuia. Crede-mă, Janov, ştiu cum funcţionează computerul. Cine ar şti mai bine?

Pelorat privi marele pătrar luminos de pe ecran şi spuse, gânditor:

— În cel puţin unul dintre limbajele Pământului era numit „Moon”; „Lună”, în alte limbaje. Probabil că avea multe alte nume... Închipuie-ţi ce zăpăceală, bătrâne, pe o lume cu multe limbaje... neînţelegeri, complicaţii...

— Lună? spuse Trevize. Ei bine, pare destul de simplu... Apoi, gândeşte-te puţin, copilul poate că a încercat, instinctiv, să deplaseze nava prin intermediul lobilor-transductori, folosind sursa de energie a navei, iar asta a

dus la acea momentană confuzie inerţială... Dar astea nu contează deloc, Janov. Ceea ce contează este că ne putem concentra atenţia asupra Lunii – da, îmi place numele – aflată acum pe ecran, mărită. O privesc acum... şi mă minunez...

— Din ce cauză, Trevize?

— Din cauza dimensiunii sale. De obicei, noi nu luăm în seamă sateliţii, Janov. Sunt nişte obiecte atât de mici! Însă acesta este diferit. Este o *lume*. Are un diametru de aproximativ trei mii cinci sute de kilometri.

— O lume? Nu o poţi numi lume. Nu poate fi locuibilă. Un diametru ca acesta, cniar dacă are trei mii cinci sute de kilometri, este prea mic. Nu are atmosferă. Îţi pot spune asta uitându-mă doar la ea. Nu are nori. Curba circulară care îi pune în evidenţă conturul pe fundalul cerului de stele este clară; la fel este şi curba interioară care separă emisfera luminoasă de cea întunecată.

Trevize aprobă:

— Începi să devii un astronaut exersat, Janov. Nu are apă. Asta înseamnă doar că Luna nu este locuită la suprafaţă. Dar în subteran?

— Subteran? întrebă Pelorat nesigur pe el.

— Da. În subteran. De ce nu? Oraşele Pământului erau subterane, aşa mi-ai spus. Ştim că Trantorul era de asemenea construit în subteran. Mare parte din capitala Comporellon-ului este construită în subteran. Locuinţele Solariene sunt aproape în întregime subterane. Este o situaţie foarte obişnuită.

— Dar, Golan, în fiecare dintre aceste cazuri, oamenii se aflau pe o planetă locuibilă. Suprafaţa era şi ea locuibilă, cu o atmosferă şi cu un ocean. Este posibil să trăieşti în subteran atunci când suprafaţa este nelocuibilă?

— Haide, Janov, gândeşte! Unde trăim noi în acest moment? *Far Star* este o micuţă lume cu suprafaţă nelocuibilă. Afară nu există aer sau apă. Şi totuşi, înăuntru trăim într-un confort perfect. Galaxia este plină de staţii de intrare şi de Colonii spaţiale de o varietate infinită, ca să nu mai amintesc de nave spaţiale. Toate sunt nelocuibile, cu

excepţia interiorului. Consideră Luna ca fiind o navă spaţială gigantică.

— Cu un echipaj înăuntru?

— Da. Milioane de oameni, din câte ne putem imagina; şi plante, şi animale; şi o tehnologie avansată… Uite, Janov, nu ţi se pare plauzibil? Dacă Pământul, în ultimele sale zile, a putut trimite un grup de Colóni pe o planetă care orbita în jurul lui Alfa Centauri; şi dacă, probabil cu ajutorul Imperial, au putut încerca să o terraformeze, să îi însămânţeze oceanele, să construiască o insulă acolo unde nu era niciuna; nu putea Pământul, de asemenea, să trimită un grup pe propriul său satelit pentru a-l terraforma în interior?

— Presupun că da, spuse şovăielnic Pelorat.

— *Cu certitudine.* Dacă Pământul are ceva de ascuns, de ce să îl trimită la un parsec depărtare, când putea fi ascuns pe o lume aflată la o distanţă mai mică de o sută de milioane de ori decât cea până la Alfa? Şi, din punct de vedere psihologic, Luna ar fi o ascunzătoare mult mai eficientă. Nimeni nu s-ar gândi la viaţă pe sateliţi. Nici eu nu m-am gândit. Gândurile mele o luaseră razna spre Alfa, cu Luna la mai puţin de doi centimetri de nas. Dacă n-ar fi fost Fallom…

Strânse buzele, şi dădu din cap:

— Cred că va trebui să recunosc că meritul este al ei. Dacă n-am s-o fac eu, sigur o va face Bliss.

— Dar, ascultă-mă, bătrâne, spuse Pelorat, dacă se ascunde ceva sub suprafaţa Lunii, cum îl vom găsi noi? Trebuie să fie o suprafaţă de milioane de kilometri pătraţi…

— În jur de patruzeci de milioane.

— Şi va trebui să o cercetăm pe toată, căutând ce? O deschidere? O cameră de presurizare?

— Dacă pui problema în felul acesta, spuse Trevize, ar fi într-adevăr o treabă imposibilă, dar noi nu căutăm obiecte, noi căutăm viaţă; mai mult, viaţă inteligentă. Şi o avem pe Bliss, iar ea are capacitatea de a detecta inteligenţa, nu-i aşa?

98

Bliss îl privi acuzator pe Trevize:

— Am reuşit în sfârşit să o adorm. Mi-a fost extrem de greu. Era *dezlănţuită*. Din fericire, nu cred că i-am provocat vreo stricăciune.

Trevize spuse cu răceală:

— Ai putea încerca să i-l scoţi din minte pe Jemby, ştii, din moment ce este sigur că n-am nici cea mai mică intenţie de a mă întoarce pe Solaria.

— Pur şi simplu, să-i elimin o fixaţie, nu-i aşa? Ce ştii tu despre lucrurile astea, Trevize? Tu nu ai tatonat niciodată o minte. Nu ai nici cea mai mică idee despre complexitatea ei. Dacă ai şti câtuşi de puţin ceva despre cum funcţionează mintea, nu ai vorbi despre înlăturarea unei fixaţii ca şi cum ar trebui să scoţi o lingură cu gem dintr-un borcan.

— Bine, măcar slăbeşte-i-o.

— Aş putea-o slăbi puţin, după o lună de pătrundere atentă.

— Ce vrei să spui prin pătrundere?

— Nu pot explica unuia care nu ştie.

— Atunci, ce ai de gând să faci cu copilul?

— Nu ştiu încă; trebuie să mă gândesc foarte bine.

— În cazul acesta, spuse Trevize, hai să-ţi spun eu ce vom face cu această navă.

— Ştiu ce ai de gând să faci. Mergem înapoi pe Noul Pământ şi mai facem o încercare cu încântătoarea Hiroko, dacă ne promite însă că de data asta nu te va mai infecta.

— Nu, spuse el, dimpotrivă. M-am răzgândit. Mergem pe Lună… acesta este numele satelitului, din câte mi-a spus Janov.

— Satelitul? Pentru că este lumea cea mai la îndemână? Nu m-am gândit la asta.

— Nici eu. Şi nici altcineva. Nicăieri în Galaxie nu există un satelit care să merite vreun pic de atenţie. Dar acest satelit, fiind supradimensionat, este unic. Mai mult,

anonimatul Pământului este şi pentru el o foarte bună protecţie. Dacă nu găseşti Pământul, nu poţi găsi nici Luna.

— Este locuibil?

— La suprafaţă, nu. Dar nu este deloc radioactiv, deci nu este complet nelocuibil. Ar putea avea viaţă – o viaţă foarte bogată, chiar – sub suprafaţă. Şi, desigur, tu vei fi capabilă să ne spui dacă este aşa, după ce ne vom apropia suficient de mult.

Bliss ridică din umeri:

— Am să încerc... Însă ce te-a făcut să te gândeşti aşa, deodată, la varianta satelitului?

Trevize răspunse calm:

— M-am gândit la ceea ce a făcut Fallom atunci când era la comenzi.

Bliss aşteptă, ca şi cum se aştepta la explicaţii suplimentare, apoi ridică din nou din umeri:

— Orice ar fi fost, bănuiesc că n-ai fi avut această inspiraţie dacă ţi-ai fi dat frâu liber impulsului criminal.

— N-am avut intenţia să o ucid, Bliss.

Bliss dădu din mână:

— În regulă. Fie. Acum ne îndreptăm spre Lună?

— Da. Şi, din precauţie, nu merg prea repede. Dar dacă totul merge bine, vom fi în apropierea sa în treizeci de ore.

99

Luna era o suprafaţă pustie. Trevize privi cum sub ei alunecă porţiunea strălucitoare. O panoramă monotonă formată din cratere şi zone muntoase, şi din umbre negre pe fundal luminos. Solul prezenta schimburi subtile ale culorilor, şi rare întinderi plate întrerupte de cratere.

Pe măsură ce se apropiau de emisfera întunecată, umbrele creşteau în lungime până când, în cele din urmă, se contopiră. O vreme, în urma lor, vârfurile munţilor străluciră în lumină, ca nişte stele mari, eclipsându-şi suratele de pe cer. Apoi dispărură, şi cerul fu luminat doar de razele ceva mai slabe ale Pământului, o sferă mare

albastru-albă, plină ceva mai mult decât jumătate. Apoi nava lăsă în urmă Pământul, care se scufundă sub orizont astfel încât rămaseră în întuneric beznă dedesubt, iar deasupra doar cu o pulbere vagă de stele, care pentru Trevize, crescut pe lumea lipsită de stele a Terminus-ului, erau şi aşa suficient de fascinante.

Apoi, în faţă, apărură noi puncte luminoase, la început una sau două, apoi altele, mărindu-se, îngroşându-se, fuzionând. Şi, imediat, depăşiră terminatorul intrând în emisfera luminată. Soarele răsări cu o splendoare infernală, în timp ce ecranul se schimbă, cercetând suprafaţa solului de dedesubt printr-un filtru polarizant.

Trevize îşi dădea bine seama că era inutil să spere a găsi o cale de intrare în interiorul locuit (dacă exista aşa ceva) printr-o simplă examinare făcută cu ochiul liber. Avea de examinat o suprafaţă imensă.

Se întoarse pentru a o privi pe Bliss, care stătea lângă el. Ea nu privea ecranul; de fapt, ţinea ochii închişi. Părea mai degrabă că se prăbuşise în scaun, nu că stătea pe el.

Trevize, întrebându-se dacă nu cumva adormise, spuse încet:

— Detectezi ceva?

Bliss dădu uşor din cap.

— Nu, şopti ea. N-a fost decât acea adiere slabă. Mai bine m-ai duce înapoi acolo. O mai poţi găsi?

— Computerul ştie unde se află.

Era ca şi cum ar fi încadrat o ţintă, lunecând încoace şi încolo, apoi o găsi. Suprafaţa în cauză se afla în continuare cufundată în noaptea adâncă, şi, în afară de faptul că Pământul strălucea foarte jos pe cer dând suprafeţei dintre umbre o tentă cenuşie şi fantomatică, nu se putea distinge nimic, deşi luminile din cabina de pilotaj fuseseră stinse pentru a creşte vizibilitatea.

Pelorat se apropiase şi stătea neliniştit în pragul uşii.

— Am găsit ceva? şopti el răguşit.

Trevize ridică mâna pentru a-l face să tacă. O privea pe Bliss. Ştia că vor trece câteva zile până când lumina soarelui va atinge acest petic de pământ de pe Lună, dar

ştia de asemenea că pentru ceea ce încerca Bliss să detecteze, lumina, de orice fel, nu avea importanţă.

— Este acolo, spuse ea.

— Eşti sigură?

— Da.

— Este singurul punct?

— Singurul pe care l-am detectat. Ai survolat toată suprafaţa Lunii?

— Am trecut peste o mare parte din ea.

— Ei bine, până aici nu am putut detecta decât acest punct. Acum este mai puternic, ca şi cum *lucrul acela* ne-a detectat *pe noi*, şi nu pare periculos. Am sentimentul că suntem bineveniţi.

— Eşti sigură?

— Ăsta este sentimentul pe care îl detectez.

— Poate că simulează, spuse Pelorat.

Bliss spuse, cu o urmă de semeţie:

— Aş detecta un fals, te asigur.

Trevize murmură ceva despre excesul de încredere în sine, apoi spuse:

— Ai detectat inteligenţă puternică.

— Detectez o inteligenţă puternică. Numai că...

Vocea sa căpătă o notă ciudată.

— Numai că ce?

— Şşşt. Nu mă deranja. Lasă-mă să mă concentrez.

Ultimul cuvânt îl deduseră din mişcarea buzelor.

Apoi spuse, uşor surprinsă:

— Nu este fiinţă umană.

— Nu este umană, repetă Trevize cuprins de o uimire mai mare. Avem din nou de-a face cu roboţi? Ca pe Solaria?

— Nu, spuse Bliss zâmbind. Nu este nici robot.

— Trebuie să fie ori una, ori alta.

— Uite că nu este.

Bliss chicotea.

— Nu este om, spuse ea, şi totuşi nu seamănă cu niciun robot pe care l-am întâlnit până acum.

— Aş vrea s-o văd şi pe-asta, spuse Pelorat.

Dădu energic din cap, cu ochii înnecaţi în plăcere:

— Ar fi nemaipomenit. Ceva nou.
— Ceva nou, murmură Trevize.
El însuşi deveni mai bine dispus… străfulgerat de lumina unei neaşteptate descoperiri.

100

Coborâră spre suprafaţa Lunii, aproape jubilând. Chiar şi Fallom li se alătură şi, cu entuziasmul tinereţii, se lăsă purtată de o bucurie aproape insuportabilă, ca şi cum se întorcea cu adevărat pe Solaria.
Cât despre Trevize, simţi în sine o undă de luciditate care îi spunea că era ciudat ca Pământul – sau ce-o fi provenit de pe Pământ şi se afla acum pe Lună – care luase măsuri atât de drastice pentru a-i ţine pe toţi ceilalţi departe de el, lua acum măsuri pentru a-i *atrage*. Scopul putea fi acelaşi, în ambele cazuri? Era un caz de „Dacă nu-i poţi face să te evite, atunci atrage-i şi distruge-i”? În ambele cazuri, secretul Pământului rămânea neatins.
Dar acest gând păli şi pieri în valul de bucurie care creştea continuu pe măsură ce se apropiau de suprafaţa Lunii. Totuşi, dincolo de bucurie, reuşi să se agaţe de momentul de iluminare pe care îl avusese chiar înainte de a începe coborârea.
Părea că nu are niciun fel de îndoială încotro se îndrepta nava. Acum se aflau chiar deasupra vârfurilor colinelor, şi Trevize, la computer, nu simţea nevoia de a face ceva. Ca şi cum el şi computerul, amândoi, erau dirijaţi, şi nu simţi decât o imensă euforie pentru faptul că greutatea responsabilităţii îi fusese ridicată de pe umeri.
Alunecau paralel cu solul, spre o stâncă ce se înălţa înaintea lor ca o barieră ameninţătoare; o barieră strălucind slab în lumina Pământului şi în fascicolul luminos al lui *Far Star*. Perspectiva unei coliziuni păru să nu aibă importanţă pentru Trevize, şi deveni conştient, deloc surprins, că porţiunea din stâncă ce se afla chiar în faţa lor coborâse, şi

că un coridor, strălucind în lumina artificială, se deschisese pentru ei.

Nava încetini, aparent din propria sa dorinţă, şi se introduse cu precizie prin uşă… intrând… lunecând în interior… Poarta se închise în urma ei, apoi se deschise o alta, în faţă. Intră prin a doua poartă şi pătrunse într-o sală gigantică, ce părea săpată în interiorul muntelui.

Far Star se opri, şi toţi cei din interior se grăbiră spre camera de presurizare. Niciunuia dintre ei, nici măcar lui Trevize, nu-i trecu prin minte să verifice dacă afară era o atmosferă respirabilă – sau dacă era atmosferă.

Totuşi, *era* aer. Respirabil şi agreabil. Priviră în jurul lor cu expresia oamenilor mulţumiţi care ajunseseră acasă. Deabia într-un târziu remarcară prezenţa unei siluete care îi aştepta politicos să se apropie.

Era înalt, cu o expresie serioasă. Avea părul de culoarea bronzului, tăiat scurt. Pometţii erau largi, ochii strălucitori, iar îmbrăcămintea avea stilul celor văzute în vechile cărţi de istorie. Deşi părea robust şi viguros, avea o aură subtilă obosită.

Prima reacţionă Fallom. Cu un chiot puternic, ascuţit, alergă spre bărbat, dând din mâini şi strigând cu sufletul la gură:

— Jemby! Jemby!

Nu încetini cursa, şi când ajunse destul de aproape, bărbatul se aplecă şi o ridică în aer. Ea îl cuprinse de după gât, plângând, strigând în continuare, sugrumată:

— Jemby!

Ceilalţi se apropiară într-un ritm mai decent şi Trevize spuse, rar şi clar (omul ăsta putea înţelege Galactica?):

— Ne cerem scuze, domnule. Acest copil şi-a pierdut protectorul şi îl caută cu disperare. Ne uimeşte faptul că s-a repezit la dumneavoastră, având în vedere că ea caută de fapt un robot; un lucru meca…

Omul vorbi pentru prima oară. Vocea sa era mai degrabă monotonă decât muzicală, şi purta o vagă notă arhaică, dar vorbi Galactica cu o uşurinţă perfectă.

— Vă întâmpin cu toată prietenia, spuse el.

Şi părea fără îndoială prietenos, deşi faţa sa continua să poarte expresia de seriozitate.

— Cât despre copil, arată probabil o perspicacitate mai mare decât vă închipuiţi, deoarece sunt robot. Numele meu este Daneel Olivaw.

21. Căutarea ia sfârşit

101

Trevize era într-o stare de completă uluială. Îşi revenise din euforia ciudată pe care o simţise înainte şi după aterizarea pe Lună – o euforie care, bănuia acum, îi fusese indusă de acest aşa-zis robot din faţa sa.

Îl fixa în continuare, şi cu mintea acum perfect lucidă şi neatinsă, rămase cuprins de uimire. Vorbise plin de uimire, făcuse conversaţie plin de uimire, de-abia înţelesese ce spusese sau auzise în timp ce căuta în înfăţişarea acestui aparent om, în comportamentul său, în modul de a vorbi, ceva care să trădeze robotul.

Nu-i de mirare, gândi Trevize, că Bliss detectase ceva ce nu era nici om, nici robot. Dar care, după spusele lui Pelorat, era „ceva nou”. Nimic rău în asta, deoarece îi condusese gândurile într-o zonă mai luminoasă.

Bliss şi Fallom plecaseră să se familiarizeze cu împrejurimile. Fusese sugestia lui Bliss, dar Trevize avu impresia că venise după un schimb de priviri, rapid ca un fulger, dintre ea şi Daneel. Atunci când Fallom refuză şi ceru să rămână cu fiinţa pe care se încăpăţâna să o numească Jemby, un cuvânt din partea lui Daneel şi ridicarea unui deget fură de ajuns pentru a o face să demareze imediat. Trevize şi Pelorat rămaseră.

— Ele nu fac parte din Fundaţie, domnilor, spuse robotul ca şi cum asta explica totul. Una este Gaia, iar cealaltă, Spaţiană.

Trevize păstră tăcerea în timp ce erau conduşi spre un copac sub care se găseau scaune foarte simple. Se aşezară,

la un gest al robotului, şi după ce şi acesta luă loc, cu o mişcare perfect umană, Trevize spuse:

— Eşti cu adevărat robot?

— Într-adevăr, domnule, spuse Daneel.

Figura lui Pelorat strălucea de bucurie.

— În vechile legende, spuse el, există referinţe la un robot numit Daneel. Eşti numit astfel în cinstea lui?

— *Eu* sunt acel robot, spuse Daneel. Nu este o legendă.

— O, nu, spuse Pelorat. Dacă eşti acel robot, ar trebui să fii vechi de mii de ani.

— Douăzeci de mii, spuse calm Daneel.

Pelorat părea stânjenit. Îl privi pe Trevize, care spuse, cu o urmă de mânie:

— Dacă eşti robot, îţi ordon să spui adevărul.

— Nu am nevoie să mi se ceară să spun adevărul, domnule. Eu *trebuie* să spun adevărul. Deci, domnilor, aveţi în faţă trei alternative. Fie sunt un om care vă minte; fie sunt un robot care a fost programat să creadă că are o vechime de douăzeci de mii de ani, însă în realitate nu are această vechime; fie sunt un robot *într-adevăr* vechi de douăzeci de mii de ani. Trebuie să hotărâţi ce alternativă acceptaţi ca fiind adevărată.

— Problema s-ar putea lămuri în cursul conversaţiei, spuse sec Trevize. De exemplu, este greu de crezut că acesta este interiorul Lunii. Nici lumina…

Ridică în acelaşi timp privirea, căci lumina era aproape identică cu lumina difuză şi blândă a soarelui, deşi pe cer nu se vedea soarele, ba mai mult, nu se vedea nici cerul.

— … nici atracţia gravitaţională nu par credibile. Atracţia gravitaţională la suprafaţa acestei lumi ar trebui să fie mai mică de 0,2 g.

— Atracţia gravitaţională normală la suprafaţă ar fi de fapt 0,16 g, domnule. Însă cea de aici este creată cu ajutorul aceloraşi forţe care vă dau dumneavoastră, pe navă, senzaţia greutăţii normale, chiar dacă sunteţi în cădere liberă sau în mişcare accelerată. Alte necesităţi energetice, inclusiv lumina, sunt satisfăcute tot pe cale gravitaţională, deşi, acolo unde este mai avantajos, folosim

energia solară. Materialele necesare sunt asigurate de solul Lunii, cu excepţia elementelor uşoare – hidrogen, carbon şi azot – pe care Luna nu le posedă. Acestea le obţinem capturând câte o cometă ocazională. O astfel de captură o dată la un secol este mai mult decât suficientă pentru satisfacerea nevoilor noastre.

— Înţeleg că Pământul este inutilizabil, ca sursă de aprovizionare.

— Din nefericire, aşa este, domnule. Creierele noastre pozitronice sunt tot atât de sensibile la radioactivitate ca şi proteinele umane.

— Foloseşti pluralul, şi clădirea din faţa noastră pare vastă, minunată, rafinată… cel puţin, văzută din exterior. Deci mai sunt şi alte creaturi pe Lună. Oameni? Roboţi?

— Da, domnule. Avem pe Lună o ecologie completă, precum şi o cavitate vastă şi complexă care adăposteşte această ecologie. Creaturile inteligente sunt însă toate roboţi, mai mult sau mai puţin asemănători mie. Cu toate acestea, nu veţi vedea niciunul. Cât despre această locuinţă, este folosită doar de mine, şi este o construcţie care o imită exact pe cea în care am trăit acum douăzeci de mii de ani.

— Şi pe care ţi-o aminteşti în amănunt, nu-i aşa?

— Exact, domnule. Am fost construit, şi am existat o perioadă – cât de scurtă mi se pare, acum – pe Aurora, una dintre lumile Spaţiene.

— Cea cu…

Trevize se opri.

— Da, domnule. Cea cu câinii.

— Eşti la curent?

— Da, domnule.

— Şi cum ai ajuns aici, dacă la început ai trăit pe Aurora?

— Domnule, am venit aici la începuturile colonizării Galaxiei, pentru a împiedica crearea unui Pământ radioactiv. Împreună cu mine venise un alt robot, Giskard, care putea percepe şi modifica minţile.

— La fel ca Bliss?

— Da, domnule. Am dat greş, dintr-un anumit punct de vedere, şi Giskard şi-a încetat funcţionarea. Înainte de dezactivare, însă, mi-a transmis mie talentul său şi m-a însărcinat pe mine să am în continuare grijă de Galaxie; şi în special de Pământ.

— De ce în special de Pământ?

— În parte, datorită unui om, numit Elijah Baley. Un Pământean.

Pelorat interveni, entuziasmat:

— Golan, acesta este eroul legendar de care am adus vorba cu ceva vreme în urmă.

— Un erou legendar, domnule?

— Dr. Pelorat vrea să spună, explică Trevize, că este un personaj căruia i-au fost atribuite multe realizări, şi care întruneşte calităţile multor bărbaţi din istoria adevărată, sau poate chiar inventată.

Daneel se gândi un moment, apoi spuse foarte calm:

— Lucrurile nu stau astfel, domnilor. Elijah a fost un om adevărat, unul singur. Nu ştiu ce spun legendele dumneavoastră despre el, dar în istoria reală, fără el Galaxia poate că nu ar fi fost niciodată colonizată. În cinstea lui, am făcut tot ce am putut pentru a salva Pământul după ce a devenit radioactiv. Colegii mei roboţi au fost împrăştiaţi în toată Galaxia, într-un efort de a influenţa o persoană aici, alta acolo… La un moment dat, am iniţiat un proiect de reciclare a solului Pământului. La un alt moment, mult mai târziu, am iniţiat un proiect de terraformare a unei lumi ce înconjoară o stea vecină, numită astăzi Alfa. În niciunul dintre cazuri nu am avut cu adevărat succes. Nu am putut influenţa minţile oamenilor atât cât aş fi dorit, pentru că întotdeauna a existat riscul de a face rău unuia dintre ei. Vedeţi, am fost limitat – aşa cum sunt limitat astăzi – de Legile Roboticii.

— Da?

Nu era neapărată nevoie să ai puterile mentale ale lui Daneel pentru a sesiza neîncrederea în această monosilabă.

— Prima lege, domnilor, spuse el, este următoarea: „Un robot nu are voie să rănească o fiinţă umană sau, prin pasivitate, să permită rănirea unei fiinţe umane.” A Doua Lege: „Un robot trebuie să asculte ordinele date de fiinţele umane, cu excepţia cazurilor când aceste ordine intră în conflict cu Prima Lege.” A Treia Lege: „Un robot trebuie să-şi protejeze propria existenţă, atâta vreme cât procedând astfel nu intră în conflict cu Prima sau A Doua Lege.” Desigur, vă enunţ aceste legi într-un limbaj aproximativ. În realitate, el reprezintă configuraţii matematice complicate ale sinapselor noastre pozitronice.

— Îţi este greu să respecţi aceste Legi?

— Trebuie, domnule. Prima Lege este un absolut care aproape că îmi interzice folosirea vreunuia dintre talentele mele mentale. Atunci când ai de-a face cu Galaxia, este improbabil ca o acţiune să împiedice complet răul. Întotdeauna vor suferi câţiva oameni, poate mulţi, astfel încât un robot trebuie să aleagă pentru a minimiza răul. Totuşi, complexitatea posibilităţilor este atât de mare, încât este nevoie de timp pentru a lua acea hotărâre, şi nici atunci nu poţi fi sigur.

— Înţeleg, spuse Trevize.

— Pe parcursul întregii istorii Galactice, spuse Daneel, am încercat să ameliorez cele mai rele aspecte ale conflictelor şi dezastrelor care s-au făcut mereu simţite în Galaxie. Din când în când poate că am reuşit, într-o anumită măsură, dar dacă sunteţi la curent cu istoria Galactică, veţi şti sigur că reuşitele au fost rare, şi nu foarte însemnate.

— Măcar atâta lucru ştiu şi eu, spuse Trevize cu un zâmbet fals.

— Giskard, cu puţin înainte de a se dezactiva, a conceput o lege robotică ce o devansa chiar şi pe prima. Am numit-o „Legea Zero”, din imposibilitatea de a ne gândi la altceva care să aibă sens. Legea Zero spune: „Un robot nu are voie să rănească omenirea sau, prin pasivitate, să permită rănirea omenirii.” Ceea ce înseamnă că, automat, Prima Lege trebuie modificată pentru a suna astfel: „Un

robot nu are voie să rănească o fiinţă umană sau, prin pasivitate, să permită rănirea unei fiinţe umane, cu excepţia cazurilor în care se intră în conflict cu Legea Zero.” Modificări similare trebuiesc făcute în A Doua şi A treia Lege.

Trevize se încruntă:

— Şi cum decizi tu ce este bine sau rău pentru omenire în ansamblu?

— Exact aici este problema, domnule, spuse Daneel. Teoretic, Legea Zero era soluţia problemelor noastre. În practică însă, nu puteam decide niciodată. O fiinţă umană este concretă. Rănirea unei persoane poate fi evaluată şi judecată. Omenirea este o abstracţie. Cum să lucrezi cu ea?

— Nu ştiu, spuse Trevize.

— Stai spuse Pelorat. Ai putea transforma omenirea într-un singur organism. Gaia.

— Asta am încercat să fac, domnule. Am condus fondarea Gaiei. Dacă omenirea ar putea fi transformată într-un singur organism, ar deveni un obiect concret, cu care s-ar putea lucra. Totuşi, crearea unui superorganism nu a fost chiar aşa de uşoară pe cât mă aşteptasem. În primul rând, nu se putea face decât dacă oamenii preţuiau superorganismul mai mult decât propriul lor ego, şi a trebuit să găsesc un tipar mental care să permită acest lucru. Asta a fost cu mult timp înainte de a mă gândi la Legile Roboticii.

— Deci Gaianii *sunt* roboţi. Am bănuit asta de la început.

— În acest caz, bănuiala dumneavoastră este greşită, domnule. Sunt fiinţe umane, dar în creierele lor a fost puternic inoculat echivalentul Legilor Roboticii. Ei trebuie să preţuiască viaţa, să o preţuiască *cu adevărat*… Şi, chiar şi după ce acest lucru a fost realizat, a rămas o fisură puternică. Un superorganism constând doar din fiinţe umane este instabil. Nu poate fi format. Trebuiesc adăugate alte animale… apoi plante… apoi lumea anorganică. Cel mai mic superorganism cu adevărat stabil este o întreagă lume, o lume suficient de mare şi de

complexă pentru a avea o ecologie durabilă. A fost nevoie de mult timp pentru a înţelege asta, şi de-abia în ultimul secol Gaia a fost *pe deplin* constituită; acum este gata să se îndrepte spre *Galaxia*… dar va fi nevoie de o perioadă îndelungată. Poate că drumul rămas este totuşi mai scurt decât cel parcurs până acum, din moment ce cunoaştem regulile.

— Ai avut nevoie de mine pentru a lua decizia în locul tău. Este adevărat, Daneel?

— Da, domnule. Legile Roboticii nu ne-ar permite nici mie, nici Gaiei, să luăm o decizie care să rişte evoluţia în rău a omenirii. Şi, între timp, acum cinci secole, când se părea că nu voi descoperi niciodată metodele pentru a depăşi dificultăţile care-mi stăteau în calea spre definitivarea Gaiei, mi-am îndreptat atenţia spre o a doua variantă, şi am ajutat la naşterea şi dezvoltarea ştiinţei psihoistoriei.

— Trebuia să-mi fi imaginat, murmură Trevize. Ştii, Daneel, încep să cred că *într-adevăr* ai o vechime de douăzeci de mii de ani.

— Mulţumesc, domnule.

— Ia stai puţin, spuse Pelorat. Cred că încep să întrezăresc ceva. Tu însuţi faci parte din Gaia, Daneel? Aşa ai aflat despre câinii din Aurora? Prin Bliss?

— Într-un fel aveţi dreptate, domnule, spuse Daneel. Sunt asociat cu Gaia, deşi nu fac parte din ea.

Trevize ridică sprâncenele:

— Semeni cu Comporellon, lumea pe care am vizitat-o imediat după ce am părăsit Gaia. Aceasta insistă că nu face parte din Confederaţia Fundaţiei, ci este doar asociată cu ea.

Daneel aprobă cu o mişcare lentă a capului:

— Cred că analogia este pertinentă, domnule. Pot, ca asociat al Gaiei, lua cunoştinţă de tot ceea ce conştientizează Gaia… prin persoana lui Bliss, de exemplu. Însă Gaia nu poate deveni conştientă de ceea ce conştientizez eu, astfel încât îmi păstrez libertatea de

mişcare. Această libertate de mişcare îmi este necesară până când va fi formată *Galaxia*.

Trevize privi lung robotul, preţ de o clipă, apoi spuse:

— Şi, conştientizând prin Bliss, ai influenţat după bunul plac întâmplările petrecute în călătoria noastră?

Daneel emise un oftat ciudat, aproape omenesc:

— N-am putut face prea mult, domnule. Întotdeauna sunt reţinut de Legile Roboticii… Şi totuşi, am uşurat presiunea care apăsa mintea lui Bliss, luând asupra mea un pic din excesul de responsabilitate. Astfel încât a reuşit să acţioneze în cazul lupilor de pe Aurora şi Spaţianului de pe Solaria cu mai mare promptitudine şi cu mai puţine efecte negative asupra ei. În plus, am influenţat femeia de pe Comporellon – ca şi pe cea de pe Noul Pământ – prin Bliss, ca să aibă un sentiment favorabil faţă de dumneavoastră, şi să vă puteţi astfel continua călătoria.

Trevize zâmbi, aproape trist:

— Ar fi trebuit să-mi dau seama că nu era meritul meu.

Daneel acceptă remarca, dar respinse subestimarea jalnică a lui Trevize:

— Dimpotrivă, domnule, dumneavoastră aţi avut un merit important. Fiecare dintre cele două femei v-au privit de la bun început cu un ochi favorabil. Eu nu am făcut decât să amplific atât cât puteam impulsul deja prezent, ţinând cont de stricteţea Legilor Roboticii. Din cauza acestor restrângeri – şi din cauza altora – cu foarte mare greutate am reuşit să vă aduc aici, şi doar indirect. În câteva situaţii am fost în mare pericol de a vă pierde.

— Dar acum *sunt* aici, spuse Trevize. Ce vrei de la mine? Să confirm decizia mea în favoarea *Galaxiei*?

Faţa lui Daneel, mereu inexpresivă, reuşi de această dată să pară disperată:

— Nu, domnule. Simpla decizie nu mai este acum suficientă. V-am adus aici aşa cum am putut mai bine ţinând cont de situaţia mea actuală, pentru ceva mult mai disperat. Sunt pe moarte.

102

Poate din cauza felului prozaic în care vorbise Daneel; sau poate din cauză că o viaţă lungă de douăzeci de mii de ani făcea ca moartea să nu mai pară o tragedie pentru cineva condamnat să trăiască mai puţin de un procent din acea perioadă; în orice caz, Trevize nu simţi niciun impuls de compasiune:

— Să mori? Ce, o maşină poate muri?

— Îşi poate înceta existenţa, domnule. Folosiţi ce cuvânt doriţi. Sunt bătrân. Nicio creatură conştientă care trăia pe vremea când mi s-a dat pentru prima oară conştiinţă nu mai trăieşte astăzi, fie ea de natură organică sau robotică. Chiar şi eu am discontinuităţi.

— În ce sens?

— Nu există element fizic din mine, domnule, care să nu fi fost înlocuit. Nu o dată, ci de mai multe ori. Chiar şi creierul pozitronic a fost înlocuit de cinci ori. De fiecare dată, conţinutul vechiului creier a fost imprimat în cel nou, până la ultimul pozitron. De fiecare dată, noul creier a căpătat o capacitate şi o complexitate mai mare decât cel vechi, aşa încât s-a făcut loc pentru mai multă memorie, şi s-a dat posibilitatea unor decizii şi acţiuni mai rapide. Dar…

— Dar?

— Cu cât creierul este mai evoluat şi mai complex, cu atât este mai instabil, şi cu atât mai repede se degradează. Creierul meu actual este de o sută de mii de ori mai sensibil decât primul, şi are o capacitate de zece milioane de ori mai mare; dar în timp ce primul meu creier a rezistat peste zece mii de ani, cel actual nu are decât şase sute de ani vechime, şi este fără îndoială bătrân. Fiecare amintire a celor douăzeci de mii de ani este perfect înregistrată. Mecanismul de apelare este perfect. Dar creierul este plin. Capacitatea de a lua decizii este într-un declin rapid; iar capacitatea de a verifica şi a influenţa minţile aflate la distanţe hiperspaţiale este într-un declin şi mai puternic. Şi nici nu pot proiecta un al şaselea creier. O miniaturizare superioară va duce la depăşirea barierei principiului de

nedeterminare, iar creşterea complexităţii va duce la o degenerare aproape imediată.

Pelorat părea tulburat şi cuprins de disperare:

— Dar, Daneel, Gaia poate merge mai departe şi fără tine. Acum, după ce Trevize a hotărât să aleagă *Galaxia*...

— Pur şi simplu, procesul a durat prea mult timp, spuse Daneel la fel de inexpresiv ca întotdeauna. A trebuit să aştept ca Gaia să fie pe deplin formată, în ciuda dificultăţilor neaşteptate care au apărut. În momentul apariţiei unei fiinţe umane – domnul Trevize – capabilă să ia decizia crucială, era deja prea târziu. Să nu credeţi, totuşi, că nu am luat măsuri pentru a-mi prelungi durata de viaţă. Încetul cu încetul mi-am redus activităţile, păstrându-mă pentru cazurile urgente. Atunci când nu m-am mai putut baza pe măsurile active pentru a păstra izolarea sistemului Pământ/Lună, am recurs la metode pasive. În câţiva ani, toţi roboţii umaniformi care au lucrat cu mine au fost chemaţi acasă, unul câte unul. Ultima lor datorie a fost să elimine din arhivele planetare toate informaţiile referitoare la Pământ. Fără mine şi colegii mei roboţi, acţionând la deplina capacitate, Gaia va fi lipsită de instrumentele esenţiale pentru a se transforma în *Galaxia* într-o perioadă scurtă. Lăsată singură, acest proces s-ar putea realiza doar după un număr imens de ani.

— Ştiai toate astea, spuse Trevize, atunci când am luat eu decizia?

— Ştiam cu mult timp înainte, spuse Daneel. Gaia, desigur, nu ştia.

— Şi atunci, spuse furios Trevize, ce rost a avut să mă treci prin toată această şaradă? La ce a folosit? De când am luat decizia, am cotrobăit prin Galaxie căutând Pământul şi ceea ce credeam eu că reprezintă „secretul” său – neştiind că secretul erai *tu* – pentru a-mi confirma decizia. Ei bine, *am confirmat-o*. Ştiu acum că *Galaxia* este esenţială... dar, după toate aparenţele, nu se mai poate face nimic. De ce nu ai lăsat Galaxia în pace? De ce nu m-ai lăsat *pe mine* în pace?

— Deoarece, domnule, spuse Daneel, căutam o cale de rezolvare a problemei, şi am continuat în speranţa că voi găsi una. Cred că am găsit-o! În loc de a-mi înlocui creierul cu unul pozitronic, care este de nerealizat, l-aş putea face să fuzioneze cu un creier uman; un creier uman neafectat de cele Trei Legi, şi care va aduce creierului meu nu numai capacitate în plus, ci şi un nou set de capacităţi. Pentru asta v-am adus aici.

— Adică vrei să-ţi uneşti creierul cu unul uman? Creierul uman să-şi piardă individualitatea pentru ca tu să realizezi o Gaia cu două creiere?

— Da, domnule. Asta nu mă va face nemuritor, dar mi-ar putea permite să trăiesc suficient de mult pentru a definitiva *Galaxia*.

— Şi m-ai adus *pe mine* pentru aşa ceva? Vrei independenţa mea faţă de cele Trei Legi, vrei să integrezi în tine puterea mea de judecată, cu preţul individualităţii mele?… Nu!

— Adineauri aţi spus că *Galaxia* este esenţială pentru binele ome…, începu Daneel.

— Chiar dacă ar fi aşa, va fi nevoie de mult timp pentru a fi definitivată, iar eu îmi voi petrece viaţa ca *individ*. Pe de altă parte, dacă Galaxia ar fi rapid definitivată, se va produce o pierdere de individualitate la nivel Galactic, iar pierderea mea va face parte dintr-un întreg inimaginabil mai mare. Totuşi, nu voi consimţi niciodată să-mi pierd individualitatea în timp ce restul oamenilor din Galaxie şi-o păstrează.

— Deci, este aşa cum mi-am imaginat, spuse Daneel. Creierul dumneavoasttră nu este potrivit pentru fuziune şi, în orice caz, ar fi mai bine dacă v-aţi păstra capacitatea individuală de judecată.

— Când te-ai răzgândit? Ai spus că m-ai adus aici pentru fuziune.

— Da, şi am făcut-o folosindu-mi la maximum puterile mult slăbite. Totuşi, când am spus „Pentru asta v-am adus aici”, ţineţi cont că în Galactica Standard, cuvântul

„dumneavoastră” se referă şi la plural, şi la singular. Eu mă refeream la toţi.

Pelorat înţepeni în scaun:

— Serios? Spune-mi, Daneel, un creier uman care ar fuziona cu al tău ar avea acces la toate amintirile tale… la toţi cei douăzeci de mii de ani petrecuţi, mergând înapoi până în vremurile legendare?

— Desigur, domnule.

Pelorat inspiră adânc:

— Asta ar fi o încununare superbă a cercetării de o viaţă întreagă, şi iată ceva pentru care aş renunţa bucuros la individualitate. Te rog, fă-mi favoarea de a împărţi creierul cu tine.

— Şi Bliss? întrebă blând Trevize. Cu ea cum rămâne?

Pelorat nu ezită decât un moment.

— Bliss va înţelege, spuse el. În orice caz, îi va fi mai bine fără mine… după un anumit timp.

Daneel dădu din cap:

— Oferta dumneavoastră, Dr. Pelorat, este generoasă, dar nu o pot accepta. Creierul dumneavoastră este îmbătrânit, şi nu poate supravieţui decât două, cel mult trei decenii, chiar şi într-o fuziune cu creierul meu. Am nevoie de altceva… Priviţi!

Arătă cu degetul, apoi spuse:

— Am chemat-o înapoi.

Bliss se întorcea, păşind voioasă şi plină de viaţă.

Pelorat se ridică disperat în picioare:

— Bliss! O, nu!

— Nu vă alarmaţi, Dr. Pelorat, spuse Daneel. Nu o pot folosi pe Bliss. Asta m-ar face să fuzionez cu Gaia, iar eu trebuie să fiu independent de Gaia, după cum am explicat deja.

— Dar în acest caz, spuse Pelorat, cine…

Şi Trevize, privind silueta subţirică ce alerga în spatele lui Bliss, spuse:

— Robotul a vrut-o tot timpul doar pe Fallom, Janov.

103

Bliss se întoarse, zâmbitoare, într-o stare de vizibilă satisfacţie.

— Nu am putut trece dincolo de limita domeniului, spuse ea, dar mi-a amintit foarte mult de Solaria. Fallom, desigur, nu are nicio îndoială că *este* Solaria. Am întrebat-o dacă nu crede că Daneel are o înfăţişare diferită de cea a lui Jemby – la urma urmelor, Jemby era metalic – şi Fallom a spus: „Nu, nu chiar.” N-am înţeles ce a vrut să spună prin „nu chiar”.

Privi spre Fallom. Nu foarte departe, cânta la flaut pentru un Daneel serios, care dădea din cap în ritmul melodiei. Sunetul ajungea până la ei, subţire, clar, şi încântător.

— Ştiaţi că a luat flautul cu ea? întrebă Bliss. Cred că nu vom reuşi să o separăm foarte curând de Daneel.

Remarca întâlni o linişte grea, şi Bliss îi privi pe cei doi bărbaţi, brusc îngrijorată:

— Ce s-a întâmplat?

Trevize dădu din mână în direcţia lui Pelorat. „Spune-i tu”, părea să însemne gestul.

Pelorat îşi drese glasul şi spuse:

— De fapt, Bliss, cred ca Fallom va rămâne pentru totdeauna cu Daneel.

— Serios? făcu Bliss încruntându-se.

Dădu să se îndrepte în direcţia lui Daneel, dar Pelorat o prinse de braţ:

— Bliss dragă, nu poţi. Chiar şi acum este mai puternic decât Gaia, şi Fallom trebuie să rămână cu el pentru a se definitiva *Galaxia*. Dă-mi voie să-ţi explic... şi, Golan, corectează-mă te rog dacă greşesc undeva.

Bliss ascultă relatarea, cu un aer din ce în ce mai disperat.

Încercând să judece la rece, Trevize spuse:

— Înţelegi cum stau lucrurile, Bliss? Copilul este Spaţian, iar Daneel a fost conceput şi construit de Spaţieni. Copilul a fost crescut de un robot şi nu cunoştea nimic

altceva, pe o moşie la fel de pustie ca şi aceasta. Are puteri transductive, şi acestea îi sunt necesare lui Daneel, care astfel va mai trăi trei sau patru secole, ceea ce s-ar putea să fie de ajuns pentru definitivarea *Galaxiei*.

Bliss spuse, cu obrajii roşii şi ochii umezi:

— Bănuiesc că robotul a manevrat călătoria noastră astfel încât să trecem prin Solaria şi să luăm copilul, pentru a-l folosi el.

Trevize ridică din umeri:

— Poate că a profitat de ocazie. Nu cred că în acest moment puterile îi sunt suficient de mari pentru a face din noi nişte marionete perfecte, manevrate de la distanţe hiperspaţiale.

— Nu. A făcut-o intenţionat. S-a asigurat că mă voi ataşa puternic de copil, pentru a-l lua cu mine în loc să îl las acolo, ca să fie omorât; că îl voi apăra de tine, care nu manifestai decât resentiment şi supărare pentru faptul că este împreună cu noi.

— Poate că aici n-a intervenit decât etica ta Gaiană, spuse Trevize, pe care Daneel a amplificat-o puţin. Haide, Bliss, mai bine decât atât nu se poate. Să presupunem că *ai putea* să o iei pe Fallom împreună cu tine. În ce loc a-i putea-o duce ca să fie mai fericită decât aici? Ai duce-o înapoi pe Solaria, unde ar fi omorâtă fără milă? Pe vreo lume aglomerată, unde s-ar îmbolnăvi şi ar muri? Pe Gaia, unde i s-ar sfâşia inima de dorul lui Jemby? Într-o nesfârşită călătorie prin Galaxie, unde ar crede că fiecare lume întâlnită este Solaria? Şi i-ai putea găsi lui Daneel un alt ajutor pentru a construi *Galaxia*?

Bliss tăcea, tristă.

Pelorat întinse o mână spre ea, un pic timid.

— Bliss, spuse el, m-am oferit voluntar pentru a fuziona cu creierul lui Daneel. N-a acceptat, pe motivul că sunt prea bătrân. Mi-aş fi dorit să accepte, dacă astfel ai fi putut rămâne cu Fallom.

Bliss îi luă mâna şi i-o sărută:

— Mulţumesc, Pel, dar preţul ar fi prea mare, chiar şi pentru Fallom.

Inspiră adânc, şi încercă un zâmbet:

— Poate că, atunci când ne vom întoarce pe Gaia, organismul global îmi va permite să am şi eu un copil... şi, printre silabele numelui său, se va găsi şi Fallom.

Daneel, ca şi cum îşi dăduse seama că problema se rezolvase, se îndreptă spre ei. Fallom ţopăia pe lângă el. Tânăra copilă o luă la fugă şi ajunse prima la ei.

— Mulţumesc, Bliss, spuse ea, că m-ai adus din nou acasă, la Jemby, şi că ai avut grijă de mine pe navă. Nu te voi uita niciodată.

Apoi se aruncă în braţele lui Bliss, şi se strânseră puternic.

— Sper că vei fi întotdeauna fericită, spuse Bliss. Şi eu îmi voi aduce aminte de tine, Fallom dragă.

Îi dădu drumul, cu părere de rău.

Fallom se întoarse spre Pelorat şi spuse:

— Şi ţie îţi mulţumesc, Pel, pentru că m-ai lăsat să îţi citesc video-cărţile.

Apoi, fără niciun cuvânt în plus, şi după o urmă de ezitare, întinse spre Trevize o mână subţire, de fetiţă. El o ţinu o clipă, apoi îi dădu drumul.

— Succes, Fallom, murmură Trevize.

— Vă mulţumesc tuturor, domnilor şi doamnă, spuse Daneel, pentru ceea ce aţi făcut, fiecare în felul propriu. Sunteţi liberi să plecaţi acum, deoarece căutarea dumneavoastră a luat sfârşit. Cât despre munca mea, va lua şi ea în curând sfârşit, cu succes.

Dar Bliss spuse:

— Stai, încă nu am terminat. Încă nu ştim dacă Trevize crede în continuare că viitorul cel mai bun pentru omenire este *Galaxia*, în opoziţie cu vasta conglomerare a Izolaţilor.

— S-a exprimat clar în această privinţă, cu câtva timp în urmă, doamnă, spuse Daneel. A decis în favoarea *Galaxiei*.

Bliss strânse buzele:

— Prefer să aud de la el... Ce decizi, Trevize?

Trevize spuse pe un ton calm:

— Tu ce ai vrea, Bliss? Dacă decid împotriva *Galaxiei*, s-ar putea să o primeşti înapoi pe Fallom.

— Eu sunt Gaia, spuse Bliss. Trebuie să aflu care este decizia ta de dragul adevărului, nu pentru altceva.

— Spuneţi-i, domnule, îl îndemnă Daneel. Mintea dumneavoastră, după cum Gaia îşi poate da seama, este neatinsă.

— Am decis în favoarea Gaiei, spuse Trevize. Nu mai am nicio îndoială în această privinţă.

104

Bliss rămase împietrită o perioadă de timp, cât să numeri până la cincizeci, ca şi cum trebuia să permită informaţiei să ajungă în toate colţurile Gaiei. Apoi spuse:

— De ce?

— Ascultă-mă, spuse Trevize. Am ştiut de la bun început că pentru omenire nu există decât două posibilităţi pentru viitor: *Galaxia*, sau Al Doilea Imperiu al Planului Seldon. Şi părerea mea este că aceste două posibilităţi se exclud una pe alta. Nu putem avea *Galaxia* decât dacă, dintr-un anume motiv, Planul Seldon are o fisură fundamentală. Din nefericire, n-am ştiut nimic despre Planul Seldon în afară de cele două axiome pe care se bazează: unu, că trebuie implicat un mare număr de oameni pentru a permite omenirii să fie tratată statistic ca grup de indivizi interacţionând aleator; şi doi, că omenirea nu trebuie să cunoască rezultatul concluziilor psihoistorice înainte ca acest rezultat să fie atins. Din moment ce decisesem deja în favoarea *Galaxiei*, înseamnă că sesizasem în subconştient unele fisuri în Planul Seldon, iar aceste fisuri trebuie să fie prezente doar în axiome, pentru că nu cunoşteam nimic altceva despre Plan. Şi totuşi, n-am reuşit să văd nimic în neregulă cu axiomele. M-am străduit, atunci, să descopăr Pământul, intuind că Pământul nu putea fi ascuns cu atâta îndârjire fără un scop anume. Trebuia să descopăr care era acest scop. N-aveam niciun motiv întemeiat să mă aştept la găsirea unei soluţii, dar eram disperat şi nu ştiam ce altceva aş fi putut face... Şi

poate că dorinţa lui Daneel pentru un copil Solarian a fost un impuls în plus. În orice caz, în cele din urmă am găsit Pământul, apoi Luna, şi Bliss a detectat gândurile lui Daneel, pe care el, deliberat desigur, le trimisese în întâmpinare. Ea a descris mintea lui Daneel ca fiind nici umană, nici robotică. Ulterior s-a dovedit că avea dreptate, căci creierul lui Daneel este mult mai evoluat decât al oricărui robot care a existat vreodată, şi nu ar putea fi descris ca fiind un simplu creier robotic. Însă nu putea fi simţit nici ca fiind uman. Pelorat a spus, referindu-se la el, că este „ceva nou”, iar acest lucru a servit pentru a declanşa în mine „ceva nou”: o nouă idee. Aşa cum, cu mult timp în urmă, Daneel şi colegul său au pus la punct o a patra lege a roboticii, mai fundamentală decât celelalte trei, aşa am putut intui şi eu o a treia axiomă de bază a psihoistoriei, mai fundamentală decât primele două; o a treia axiomă, atât de fundamentală, încât nimeni nu şi-a bătut capul să o enunţe. Iat-o. Cele două axiome cunoscute au în vedere fiinţele umane, şi se bazează pe axioma implicită că acestea reprezintă *singura* specie inteligentă din Galaxie; în consecinţă, ar fi singurele organisme ale căror acţiuni sunt semnificative pentru evoluţia societăţii şi a istoriei. Aceasta este axioma nedeclarată: că în Galaxie nu există decât o singură specie inteligentă, iar aceasta este *Homo sapiens*. Dacă ar exista „ceva nou”, dacă ar exista alte specii cu o inteligenţă mult diferită, atunci comportamentul lor nu ar putea fi descris în mod corect prin matematicile psihoistoriei, iar Planul Seldon nu ar avea niciun sens. Înţelegeţi?

Trevize tremura aproape, din dorinţa sinceră de a se face înţeles.

— Înţelegeţi? repetă el.

— Da, spuse Pelorat, înţeleg, dar ca avocat al necuratului, bătrâne…

— Da? Continuă.

— Fiinţele umane *sunt* singurele creaturi inteligente din Galaxie.

— Roboţii? spuse Bliss. Gaia?

Pelorat se gândi puţin, apoi spuse, ezitant:

— Roboţii nu au jucat vreun rol semnificativ în istoria oamenilor, de la dispariţia Spaţienilor încoace. Gaia nu a jucat un rol semnificativ până foarte recent. Roboţii sunt creaţia oamenilor, Gaia este creaţia roboţilor – şi atât roboţii cât şi Gaia, întrucât trebuie să asculte de cele Trei Legi, nu au de ales decât să se supună dorinţelor oamenilor. În ciuda celor douăzeci de mii de ani de muncă ai lui Daneel şi a îndelungatei evoluţii a Gaiei, un singur cuvânt din partea lui Golan Trevize, o fiinţă umană, ar pune capăt atât muncii cât şi evoluţiei lor. Rezultă, deci, că omenirea este singura specie inteligentă semnificativă în Galaxie, iar psihoistoria rămâne validă.

— Singura formă de inteligenţă din Galaxie, repetă rar Trevize. Sunt de acord. Cu toate acestea, vorbim atât de des şi atât de mult despre Galaxie, încât ne este imposibil să vedem eroarea. Galaxia nu este Universul. Mai sunt şi alte galaxii.

Pelorat şi Bliss tresăriră tulburaţi. Daneel asculta cu o seriozitate binevoitoare, mângâind uşor părul lui Fallom.

— Ascultaţi-mă mai departe, spuse Trevize. Imediat dincolo de Galaxie se află Norii lui Magellan, unde nu a penetrat până acum nicio navă construită de oameni. Mai departe se află alte mici galaxii, şi nu foarte departe este gigantica Galaxie Andromeda, mai mare decât a noastră. Dincolo de ea, sunt miliarde de galaxii. Galaxia noastră a creat o singură specie inteligentă capabilă să ajungă la o societate tehnologică, dar ce ştim noi despre celelalte galaxii? A noastră poate că este atipică. În altele – poate în toate – pot exista multe specii inteligente angajate în competiţie, luptând una împotriva alteia, fiecare de neînţeles pentru noi. Poate că acum îi preocupă lupta lor internă, dar dacă într-o anume galaxie una dintre specii câştigă supremaţia asupra celorlalte şi are după aceea timp să se gândească la posibilitatea penetrării altor galaxii? Din punct de vedere hiperspaţial, Galaxia este un punct – la fel ca şi Universul. Noi nu am vizitat vreo altă Galaxie şi, din câte ştim noi, nicio specie inteligentă din altă galaxie nu ne-

a vizitat pe noi. Dar această stare de lucruri poate lua sfârşit într-o zi. Şi dacă vin invadatorii, pot găsi modalităţi de a învrăjbi oamenii unii împotriva altora. De atâta amar de vreme nu ne luptăm decât între noi, încât suntem obişnuiţi cu luptele interne. Un invadator care ne găseşte divizaţi unii împotriva altora ne va domina, sau ne va distruge pe toţi. Singura apărare validă este crearea *Galaxiei*, care nu se poate întoarce împotriva ei însăşi, şi care poate înfrunta invadatorii cu maximum de eficienţă.

— Imaginea pe care ne-o descrii este înfricoşătoare, spuse Bliss. Vom avea timp să formăm *Galaxia*?

Trevize ridică privirea, ca pentru a penetra stratul gros de rocă lunară care îi separa de suprafaţa Lunii şi de spaţiu; ca şi cum se străduia să vadă acele galaxii îndepărtate, mişcându-se încet în prăpăstiile inimaginabile ale spaţiului.

— În toată istoria omenirii, spuse el, din câte ştim, nicio altă inteligenţă nu a intrat în contact cu noi. Această situaţie nu trebuie să mai dureze decât câteva secole, poate puţin mai mult decât o zecime de miime din timpul în care a evoluat civilizaţia noastră până acum. După aceea vom fi în siguranţă. La urma urmelor…

Aici, Trevize se simţi cuprins de un fior de nelinişte, pe care se strădui să nu îl ia în seamă, şi continuă:

— … duşmanul încă nu este aici, printre noi.

Şi evită să coboare privirea pentru a întâlni ochii mari şi impenetrabili ai lui Fallom – hermafrodită, transductivă, diferită – aţintiţi asupra lui.

Cuprins

nautilus

Isaac Asimov

FUNDAȚIA ȘI PĂMÂNTUL

PREMIILE HUGO ȘI NEBULA

NOI NU AM VIZITAT ALTĂ GALAXIE ȘI NICI O SPECIE INTELIGENTĂ DIN ALTĂ GALAXIE NU NE-A VIZITAT PE NOI, DAR ACEASTĂ STARE DE LUCRURI POATE LUA SFÂRȘIT ÎNTR-O ZI. UN INVADATOR CARE NE GĂSEȘTE DIVIZAȚI NE VA DOMINA SAU NE VA DISTRUGE PE TOȚI. SINGURA NOASTRĂ ȘANSĂ ESTE UNITATEA.

Cuvinte profetice în finalul ciclului Fundației? Din fericire, un fals sfârșit, căci urmează peste timp și, din păcate, dincolo de dispariția autorului, "Fundația renăscută". Dar nici măcar atunci fabuloasa poveste a lui Asimov nu se încheie: alții i-au dus mai departe gândurile...

ISBN 973-569-066-7

PREȚ 4500 LEI